ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΔΡΑΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

Η ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΤΩΝ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Πανελλαδική έρευνα στους αποφοίτους των ετών 1998-2000

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΜΕΣΙΝΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η μελέτη αυτή υλοποιήθηκε με βάση πρωτογενή στοιχεία που παρείχαν τα Γραφεία Διασύνδεσης των πανεπιστημίων στην Οριζόντια Δράση στο πλαίσιο της συνεργασίας τους για την έρευνα

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΣΙΛΙΑ ΒΙΤΩΡΑΤΟΥ
ΕΡΙΚ ΓΚΑΖΟΝ
ΕΙΡΗΝΗ ΜΟΥΣΤΑΚΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΝΙΚΟΣ

Η ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΤΩΝ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Πανελλαδική έρευνα στους αποφοίτους των ετών 1998-2000

Η μελέτη αυτή απηχεί τις απόψεις της συγγραφέως της, και επιστημονικά υπεύθυνης της πανελλαδικής έρευνας της Οριζόντιας Δράσης. Δεν εκφράζει απαραίτητα τις απόψεις των Γραφείων Διασύνδεσης των ελληνικών πανεπιστημίων και της Οριζόντιας Δράσης.

Copyright © Μαρία Καραμεσίνη, Αθήνα, 2008
Copyright © Οριζόντια Δράση Υποστήριξης Γραφείων Διασύνδεσης Πανεπιστημίων, ΕΠΕΑΕΚ, Αθήνα, 2008
Copyright © Εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα, 2008

Σχεδιασμός: rinetta@re:create
Διόρθωση-επιμέλεια: Μαρία Λιάκου
Εκτύπωση-βιβλιοδεσία: Ένωση Εκτυπωτικών Επιχειρήσεων Α.Ε.

ISBN: 978-960-6619-38-0

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΝΙΚΟΣ

Μαρία Τσακουρίδου & ΣΙΑ Ο.Ε.
Φειδίου 18, 106 78, Αθήνα • Τηλ.: 210 38 01 777 • E-mail: dionicos@otenet.gr

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΔΡΑΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

Η ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΤΩΝ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Πανελλαδική έρευνα στους αποφοίτους των ετών 1998-2000

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΜΕΣΙΝΗ
Επιστημονικά υπεύθυνη έρευνας
Συγγραφέας μελέτης

Συνεργάτες:
ΣΙΛΙΑ ΒΙΤΩΡΑΤΟΥ
ΕΡΙΚ ΓΚΑΖΟΝ
ΕΙΡΗΝΗ ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Η μελέτη αυτή υλοποιήθηκε με βάση πρωτογενή στοιχεία που παρείχαν τα Γραφεία Διασύνδεσης των πανεπιστημίων στην Οριζόντια Δράση, στο πλαίσιο της συνεργασίας τους για την έρευνα

Συντελεστες Ερευνας

- **Μαρία Καραμεσίνη**, *αναπληρώτρια καθηγήτρια Οικονομικών της Εργασίας (Πάντειο Πανεπιστήμιο),* επιστημονικά υπεύθυνη της έρευνας και συγγραφέας της μελέτης

  Σχεδιασμός και θεωρητικό πλαίσιο της έρευνας
  Εκπόνηση της κοινής μεθοδολογίας σε συνεργασία με τον Ερίκ Γκαζόν (δειγματοληψία, ερωτηματολόγιο, οδηγός ερωτηματολογίου, τρόπος διεξαγωγής έρευνας)
  Συντονισμός της έρευνας
  Καθοδήγηση της στατιστικής ανάλυσης (καθορισμός των πινάκων περιγραφικής στατιστικής, των υποθέσεων εργασίας και των μεταβλητών για τα στατιστικά μοντέλα)
  Συντονισμός και επίβλεψη του παραδοτέου έργου της στατιστικής ανάλυσης
  Ερμηνεία αποτελεσμάτων της στατιστικής ανάλυσης
  Συγγραφή της μελέτης

- **Σίλια Βιτωράτου**, *υποψήφια δρ Στατιστικής*

  Στατιστική ανάλυση των πρωτογενών στοιχείων της έρευνας υπό την καθοδήγηση και επίβλεψη της Μαρίας Καραμεσίνη και της Ειρήνης Μουστάκη

- **Ερίκ Γκαζόν**, *δρ οικονομολόγος*

  Συνεργάτης της επιστημονικά υπεύθυνης στην εκπόνηση της κοινής μεθοδολογίας και τον συντονισμό της έρευνας
  Υπολογισμός του δείγματος ανά πανεπιστήμιο και Τμήμα
  Διεξαγωγή τμήματος της πιλοτικής έρευνας και συμμετοχή στην αποτίμησή της

- **Ειρήνη Μουστάκη**, *αναπληρώτρια καθηγήτρια Στατιστικής (Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών),* υπεύθυνη για τα στατιστικά μοντέλα

  Συμμετοχή στον σχεδιασμό της δειγματοληψίας
  Συνεργασία με την επιστημονικά υπεύθυνη για τη διεξαγωγή της στατιστικής ανάλυσης
  Σύνταξη τεχνικής έκθεσης αποτελεσμάτων των στατιστικών μοντέλων

Η μελέτη αυτή υλοποιήθηκε σε συνεργασία και με βάση πρωτογενή στοιχεία που παρείχαν στο Γραφείο της Οριζόντιας Δράσης τα Γραφεία Διασύνδεσης των εξής πανεπιστημίων:

Πανεπιστήμιο	Επιστημονικά υπεύθυνος Γ.Δ.	Επιστημονικά υπεύθυνος μελέτης
Αιγαίου	Α. Τρούμπης	Σ. Παπάνης
Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών	Α. Τζάκος	*
Αριστοτέλειο Θεσσαλονίκης	Π. Σμύρης	Χ. Αθανασιάδου
Γεωπονικό Αθηνών	Μ. Πολυσίου	Α. Κουτσούρης
Δημοκρίτειο Θράκης	Σ. Στυλιανός	Scientific Research
Εθνικό Καποδιστριακό Αθηνών	Π. Γεωργιάδης	Π. Γεωργιάδης
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	Λ. Παπαγιαννάκης	Λ. Παπαγιαννάκης
Θεσσαλίας	Ν. Δαλέζιος	Μ. Καραμεσίνη
Ιόνιο	Ε. Πρόντζας	Ε. Πρόντζας
Ιωαννίνων	Α. Τρογκάνης	Α. Εμβαλωτής
Κρήτης	Γ. Παπαμαστοράκης	Α. Ξεπαπαδέας
Μακεδονίας	Σ. Κουφίδου	Χ. Βασιλειάδης
Οικονομικό Αθηνών	Ν. Φράγκος	Ν. Φράγκος
Πάντειο	Θ. Σακελλαρόπουλος	Θ. Σακελλαρόπουλος/ Α. Καλαματιανού
Πατρών	Σ. Κρίβας	Α. Κάντας
Πειραιώς	Κ. Γκιζιάκης	Κ. Γκιζιάκης
Πολυτεχνείο Κρήτης	Β. Κουικόγλου	Β. Κουικόγλου
Χαροκόπειο	Ε. Θεοδωροπούλου	Ε. Θεοδωροπούλου

* Η κ. Α. Λιβαδά ήταν υπεύθυνη για τη συλλογή των στοιχείων της έρευνας. Δεν εκπονήθηκε μελέτη από την ΑΣΚΤ στο πλαίσιο της έρευνας της Οριζόντιας Δράσης.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η πανελλαδική έρευνα απορρόφησης αποφοίτων των πανεπιστημίων υλοποιήθηκε στα πλαίσια του έργου της «Οριζόντιας Δράσης Υποστήριξης των Γραφείων Διασύνδεσης των πανεπιστημίων», με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του δικτύου, που απαρτίζεται από τους εκπροσώπους όλων των πανεπιστημίων της χώρας, και χρηματοδότηση του ΕΠΕΑΕΚ. Αποτελεί προϊόν συνεργασίας της Οριζόντιας Δράσης και των Γραφείων Διασύνδεσης (Γ.Δ.), που πραγματοποίησαν την πρωτογενή έρευνα την ίδια χρονική περίοδο σε όλα τα πανεπιστήμια της χώρας, με κοινή μεθοδολογία. Η εν λόγω μεθοδολογία εκπονήθηκε από την Οριζόντια Δράση, που είχε και την ευθύνη του συντονισμού της έρευνας, καθώς και της ανάλυσης του συνόλου των πρωτογενών στοιχείων που προέκυψαν από αυτήν, με σκοπό την εξαγωγή γενικών αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων για το σύνολο χώρας.

Μαζί λοιπόν με τους άμεσους συνεργάτες μου στην Οριζόντια Δράση, που συμμετείχαν στην έρευνα, θέλω να ευχαριστήσω θερμά τους εκπροσώπους των πανεπιστημίων στη Διοικούσα Επιτροπή της Οριζόντιας Δράσης για την ομόφωνη απόφαση συμμετοχής σ' αυτήν την πρωτόγνωρη για τα ελληνικά δεδομένα προσπάθεια, καθώς και τους επιστημονικά υπεύθυνους των μελετών σε κάθε πανεπιστήμιο για τη συμβολή τους στην κοινή έρευνα.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να εκφράσω στον Καθ. Αριστοτέλη Τζάκο, επιστημονικά υπεύθυνο του Γ.Δ. της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών. Αν και το συγκεκριμένο Γ.Δ. δεν χρηματοδοτήθηκε από το ΕΠΕΑΕΚ για τη συμμετοχή στην έρευνα της Οριζόντιας Δράσης, δέχθηκε να συγκεντρώσει στοιχεία για την έρευνα με δικό του κόστος.

Οφείλω επίσης να υπογραμμίσω την ιδιαίτερη συμβολή των Γ.Δ. των Πανεπιστημίων Αιγαίου, Αριστοτελείου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλίας και Ιωαννίνων, που συμμετείχαν μαζί με το Γραφείο της Οριζόντιας Δράσης στην πιλοτική έρευνα. Επιπρόσθετη μνεία χρειάζεται να γίνει στη συνεισφορά του Γ.Δ. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, το οποίο υπέδειξε το κοινό λογισμικό που χρησιμοποιήθηκε από όλα τα Γ.Δ. για την ηλεκτρονική συμπλήρωση των ερωτηματολογίων και καταγραφή των στοιχείων της έρευνας, καθώς και στην Όλγα Φωτίου, που πέρασε το ερωτηματολόγιο της έρευνας στην εφαρμογή. Θα ήθελα επίσης να αναφερθώ στην αφανή, αλλά διαρκή συμμετοχή της Σοφίας Πιλτσούλη, διοικητικού στελέχους της Οριζόντιας Δράσης, στην υποστήριξη του επίπονου

και χρονοβόρου έργου συντονισμού της έρευνας. Επιπλέον, ιδιαίτερα χρήσιμα ήταν τα σχόλια στη μελέτη των συναδέλφων Χρήστου Βασιλειάδη, Λευτέρη Παπαγιαννάκη και Βένιου Αγγελόπουλου, για τα οποία τους ευχαριστώ.

Τέλος, εκφράζω τις θερμότατες ευχαριστίες μου στις Αρχές του ΕΠΕΑΕΚ και τους αρμόδιους υπηρεσιακούς παράγοντες, που, αντιλαμβανόμενοι τη σημασία της έρευνας, ανταποκρίθηκαν θετικά στο αίτημα χρηματοδότησής της με επιπρόσθετους πόρους από αυτούς που είχαν αρχικά εγκριθεί για τα Γ.Δ. και την Οριζόντια Δράση, καθώς και στις πρυτανικές Αρχές του Παντείου Πανεπιστημίου, που αποτελεί τον φορέα υλοποίησης του έργου της Οριζόντιας Δράσης, για την εμπιστοσύνη και τη στήριξή τους.

Εάν η ακαδημαϊκή κοινότητα, οι υπεύθυνοι χάραξης εκπαιδευτικής πολιτικής και πολιτικής απασχόλησης και οι κοινωνικοί φορείς μπορέσουν να αντλήσουν από αυτήν τη μελέτη, όπως και από τις άλλες δεκαεπτά μελέτες ανά πανεπιστήμιο που προέκυψαν από την έρευνα, χρήσιμες γνώσεις και στοιχεία που να συμβάλουν στη διαμόρφωση προτάσεων και τον καλύτερο σχεδιασμό της ανάπτυξης του δημόσιου πανεπιστημίου και της απορρόφησης των αποφοίτων του στην αγορά εργασίας, τότε η πανελλαδική έρευνα της Οριζόντιας Δράσης θα έχει επιτύχει τον στόχο αυτών που τη σχεδίασαν, την αποφάσισαν και συνεργάστηκαν για να τη φέρουν σε πέρας.

Αναπλ. Καθηγ. Μαρία Καραμεσίνη
Επιστημονικά υπεύθυνη της έρευνας
Επιστημονικά υπεύθυνη του έργου της Οριζόντιας Δράσης
Δεκέμβριος 2007

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ 14
ΕΙΣΑΓΩΓΗ 23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ 25
ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
1.1 Οι έννοιες της μετάβασης και της επαγγελματικής ένταξης 27
1.2 Προσδιοριστικοί παράγοντες της διάρκειας μετάβασης 30
1.3 Οικονομική θεωρία και χαρακτηριστικά της μετάβασης 31
1.3.1 Αμοιβές, ανεργία, κινητικότητα 32
1.3.2 Μακροχρόνια ανεργία και επαγγελματική ένταξη 37
1.4 Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις και τύποι μετάβασης 38
1.5 Συμπεράσματα 40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ 43
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
2.1 Πληθυσμός, δείγμα, συντελεστές στάθμισης 45
2.2 Μεταβλητές του ερωτηματολογίου 47
2.3 Ερευνητικά ερωτήματα-μέθοδοι 56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ 61
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ: ΓΕΝΙΚΑ, ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΑΝΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΛΑΔΟ
3.1 Χαρακτηριστικά αποφοίτων και στοιχεία σπουδών 63
3.1.1 Δημογραφικά και κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά αποφοίτων 63
3.1.2 Στοιχεία σπουδών των αποφοίτων 65
3.2 Βαθμός και ποιότητα εργασιακής/επαγγελματικής ένταξης 67
3.2.1 Εργασιακή ένταξη και σταθεροποίηση στην απασχόληση 67
3.2.2 Ικανοποίηση από την απασχόληση και επαγγελματική ένταξη 69
3.2.3 Ανεργία, μη συμμετοχή και δυσκολίες ένταξης 70
3.2.4 Βαθμός ένταξης και χρονική απόσταση από την αποφοίτηση 72
3.2.5 Χαρακτηριστικά της απασχόλησης των αποφοίτων 76
3.3 Διαδικασία μετάβασης 83

3.3.1 Βασικά επεισόδια και χαρακτηριστικά 83
3.3.2 Από την πρώτη σημαντική στη σημερινή απασχόληση 86
3.3.3 Οι μεταπτυχιακές σπουδές ως επεισόδιο της διαδικασίας μετάβασης 87
3.3.4 Τρόποι και χρονικό διάστημα αναζήτησης/εύρεσης εργασίας 89
3.3.5 Στήριξη για δημιουργία επιχείρησης 90
3.4 Επιθυμητή εργασία 91
3.5 Συμπεράσματα 92
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 98

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ 187
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ, ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
4.1 Απασχόληση τη στιγμή της έρευνας 192
4.2 Εμπειρία σημαντικής απασχόλησης 194
4.3 Αυτοαπασχόληση έναντι μισθωτής εργασίας 195
4.4 Απασχόληση στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα 196
4.5 Σταθερή/προσωρινή απασχόληση 198
4.6 Πλήρης/μερική απασχόληση 199
4.7 Ύψος αποδοχών στη σημερινή απασχόληση 200
4.8 Βαθμός αντιστοιχίας αντικειμένου εργασίας και σπουδών 202
4.9 Βαθμός ικανοποίησης από τη σημερινή απασχόληση 203
4.10 Προδιάθεση για δημιουργία επιχείρησης 204
4.11 Χρονικό διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και πρώτης σημαντικής απασχόλησης 205
4.12 Επεισόδια ανεργίας 206
4.13 Γεωγραφική κινητικότητα της εργασίας 208
4.14 Βαθμός πτυχίου 209
4.15 Εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών 210
4.16 Συνεχόμενη απασχόληση κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών 212
4.17 Καθυστέρηση ολοκλήρωσης των προπτυχιακών σπουδών 212
4.18 Πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών 214
4.19 Απόκτηση τέκνων 215
4.20 Συμπεράσματα 219

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ 223
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ: ΠΡΟΦΙΛ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
5.1 Φιλολογία–Φιλοσοφία 226
5.2 Θεολογία 229
5.3 Επιστήμες αγωγής 232
5.4 Ψυχολογία 235
5.5 Ιστορία–Αρχαιολογία 238
5.6 Ξένες γλώσσες 241

5.7 Καλές τέχνες 244
5.8 Νομική επιστήμη 247
5.9 Οικονομική επιστήμη 250
5.10 Επιστήμες διοίκησης 253
5.11 Πολιτική Επιστήμη 256
5.12 Κοινωνιολογία–Ανθρωπολογία–Κοινωνική Πολιτική 259
5.13 Επιστήμες επικοινωνίας 262
5.14 Βιολογία 265
5.15 Μαθηματικά–Φυσική–Χημεία 268
5.16 Γεωλογία–Φυσιογνωσία 271
5.17 Γεωπονική 274
5.18 Ιατρική–Οδοντιατρική 277
5.19 Φαρμακευτική 280
5.20 Νοσηλευτική 283
5.21 Αρχιτέκτονες 286
5.22 Πολιτικοί μηχανικοί 289
5.23 Χημικοί μηχανικοί 292
5.24 Τοπογράφοι 295
5.25 Μηχανολόγοι 298
5.26 Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών 301
5.27 Φυσική Αγωγή–Αθλητισμός 304
5.28 Κτηνιατρική 307
5.29 Δασολογία και Περιβάλλον 310
5.30 Διαιτολογία 313
5.31 Οικιακή Οικονομία 316
5.32 Συμπεράσματα 319

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ 321
ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΛΟΓΙΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
6.1 Ομαδοποίηση με βάση κοινά δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των αποφοίτων 323
6.2 Ομαδοποίηση με βάση κοινά χαρακτηριστικά σπουδών των αποφοίτων 326
6.3 Ομαδοποίηση με βάση κοινά χαρακτηριστικά της διαδικασίας μετάβασης των αποφοίτων 328
6.4 Ομαδοποίηση με βάση κοινά χαρακτηριστικά της σημερινής απασχόλησης των αποφοίτων 330
6.5 Συμπεράσματα 332
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 334

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 343
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 353
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ 359

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.1 Πληθυσμός, μέγεθος δείγματος και σχέση δείγματος-πληθυσμού 46
2.2 Σύνθεση δείγματος ανά φύλο 46
2.3 Σύνθεση δείγματος ανά έτος αποφοίτησης 46
2.4 Μερίδιο συμμετοχής (%) των πανεπιστημίων στο δείγμα ανά επιστημονικό κλάδο 48
2.5 Συντελεστές στάθμισης για τους επιστημονικούς κλάδους κάθε πανεπιστημίου 50
2.6 Μεταβλητές της έρευνας 52

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.1 Ποσοστό ανδρών και γυναικών σε κάθε επιστημονικό κλάδο 99
3.2 Ηλικία αποφοίτων 100
3.3 Ηλικιακή κατανομή αποφοίτων 101
3.4 Κατανομή αποφοίτων με τέκνα 101
3.5 Ηλικία αποφοίτων με τέκνα και χωρίς τέκνα 101
3.6 Κατανομή αποφοίτων που έχουν παιδιά ανά αριθμό τέκνων 102
3.7 Εκπλήρωση στρατιωτικών υποχρεώσεων από τους άνδρες αποφοίτους 102
3.8 Διάρκεια στρατιωτικής θητείας (σε μήνες) 102
3.9 Εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα 102
3.10 Επίπεδο εκπαίδευσης πατέρα (σύμπτυξη επιπέδων) 103
3.11 Επίπεδο εκπαίδευσης μητέρας 104
3.12 Επίπεδο εκπαίδευσης μητέρας (σύμπτυξη επιπέδων) 105
3.13 Οικογενειακό εισόδημα γονέων 106
3.14 Οικογενειακό εισόδημα γονέων (σύμπτυξη κλιμακίων) 107
3.15 Διάρκεια σπουδών και καθυστέρηση στην ολοκλήρωσή τους 108
3.16 Διάρκεια σπουδών (σε μήνες) 109
3.17 Απόφοιτοι ανά ηλικία αποφοίτησης 110

3.18 Ηλικία αποφοίτησης 111
3.19 Βαθμός πτυχίου 112
3.20 Προτίμηση για το τμήμα σπουδών πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο 113
3.21 Ενδιαφέρον για το αντικείμενο σπουδών κατά την έναρξή τους 114
3.22 Ικανοποίηση από τις σπουδές 115
3.23 Γεωγραφική μετακίνηση για την πραγματοποίηση σπουδών 116
3.24 Ενοικίαση κατοικίας στον τόπο σπουδών 117
3.25 Διάρκεια ενοικίασης κατοικίας (σε μήνες) 117
3.26 Εργασιακή κατάσταση αποφοίτων τη στιγμή της έρευνας 118
3.27 Ποσοστό αποφοίτων με εμπειρία (σημαντικής) απασχόλησης 119
3.28 Ποσοστό (%) ανέργων και ανενεργών με εμπειρία (σημαντικής) απασχόλησης 120
3.29 Εμπειρία σημαντικής απασχόλησης αποφοίτων 121
3.30 Ποσοστό (%) σταθερά και επισφαλώς απασχολουμένων 122
3.31 Βαθμός ικανοποίησης από την απασχόληση 123
3.32 Ποσοστό ανέργων και μακροχρόνια ανεργία 124
3.33 Διάρκεια ανεργίας 125
3.34 Διάρκεια ανεργίας ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών 126
3.35 Λόγοι ανεργίας 127
3.36 Δυσκολίες εύρεσης εργασίας λόγω φύλου και λόγοι αντιμετώπισης δυσκολιών 128
3.37 Δυσκολίες εύρεσης της πρώτης σημαντικής εργασίας λόγω φύλου (%) 129
3.38 Λόγοι μη ενεργοποίησης 130
3.39 Άλλοι λόγοι μη ενεργοποίησης (ανοιχτή ερώτηση) 131
3.40 Μορφή εργασίας απασχολούμενων 132
3.41 Δημόσιος/ιδιωτικός τομέας εργασίας απασχολουμένων 133
3.42 Επαγγελματική κατανομή (%) της απασχόλησης 134
3.43 Κλαδική κατανομή (%) της απασχόλησης 135
3.44 Είδος σύμβασης μισθωτών 136
3.45 Είδος σύμβασης μισθωτών ανά τομέα εργασίας 137
3.46 Σταθερή και προσωρινή απασχόληση συμβασιούχων έργου σε έναν εργοδότη 138
3.47 Σταθερή και προσωρινή απασχόληση μισθωτών 139
3.48 Σταθερή και προσωρινή απασχόληση μισθωτών στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα 140
3.49 Πλήρης και μερική απασχόληση μισθωτών 141
3.50 Κατανομή (%) των μισθωτών στον ιδιωτικό τομέα ανά μέγεθος επιχείρησης 142
3.51 Αποδοχές μισθωτών και συμβασιούχων έργου κυρίως σε έναν εργοδότη 143
3.52 Αποδοχές μισθωτών και συμβασιούχων έργου κυρίως σε έναν εργοδότη (συμπτυγμένα κλιμάκια) 144
3.53 Προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης μισθωτών 145
3.54 Βαθμός αντιστοιχίας σπουδών με αντικείμενο εργασίας μισθωτών 146
3.53 Ποσοστό (%) ετεροαπασχολουμένων 147
3.56 Βαθμός ανταγωνισμού με τους αποφοίτους ΤΕΙ στη θέση εργασίας 148

3.57 Επαγγελματικός διαχωρισμός με βάση το φύλο 149
3.58 Το φύλο προτίμησης των εργοδοτών όταν υπάρχει επαγγελματικός διαχωρισμός 150
3.59 Μέγεθος επιχείρησης αυτοαπασχολουμένων με προσωπικό (εργοδότες) 151
3.60 Προοπτικές επιχείρησης αυτοαπασχολουμένων (με προσωπικό ή χωρίς) 152
3.61 Συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια των σπουδών 153
3.62 Συμβολή της πρακτικής άσκησης στην εύρεση της πρώτης σημαντικής και της σημερινής απασχόλησης 154
3.63 Εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών 155
3.64 Άδεια ασκήσεως επαγγέλματος 156
3.65 Μέσο διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και απόκτησης άδειας ασκήσεως επαγγέλματος 157
3.66 Κατανομή των αποφοίτων ανά αριθμό εργασιών και εργασιακή κατάσταση 157
3.67 Κινητικότητα εργασίας ανά εργασιακή κατάσταση 157
3.68 Κινητικότητα εργασίας των απασχολουμένων αποφοίτων 158
3.69 Κινητικότητα εργασίας των άνεργων αποφοίτων με εμπειρία εργασίας 159
3.70 Κινητικότητα εργασίας των ανενεργών αποφοίτων με εμπειρία εργασίας 160
3.71 Εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης μετά την αποφοίτηση 161
3.72 Αριθμός επεισοδίων ανεργίας των απασχολούμενων αποφοίτων 162
3.73 Κατανομή απασχολούμενων αποφοίτων ανά αριθμό επεισοδίων ανεργίας 163
3.74 Γεωγραφική κινητικότητα της εργασίας 164
3.75 Απόσταση τόπου εργασίας από τον τόπο κατοικίας γονέων 165
3.76 Συμμετοχή των αποφοίτων σε πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης 166
3.77 Σύγκριση χαρακτηριστικών σημερινής και πρώτης σημαντικής απασχόλησης 167
3.78 Πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών 169
3.79 Λόγοι πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών 170
3.80 Άλλοι λόγοι πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών (ανοιχτή ερώτηση) 171
3.81 Εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών 172
3.82 Πλήρης, μερική και συνδυασμός συνεχόμενης και πλήρους απασχόλησης κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών 173
3.83 Συνάφεια αντικειμένου εργασίας με τις μεταπτυχιακές σπουδές των απασχολουμένων κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών 174
3.84α Σύγκριση χαρακτηριστικών σημερινής απασχόλησης μεταξύ απλών πτυχιούχων και των αποφοίτων που πραγματοποίησαν-ούν μεταπτυχιακές σπουδές 175
3.84β Σύγκριση χαρακτηριστικών σημερινής απασχόλησης μεταξύ απλών πτυχιούχων και των αποφοίτων που πραγματοποίησαν-ούν μεταπτυχιακές σπουδές 176
3.85 Τρόποι αναζήτησης/εύρεσης εργασίας από τους αποφοίτους 177
3.86 Χρονικό διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και πρώτης σημαντικής απασχόλησης 178
3.87 Χρονικό διάστημα μεταξύ σημερινής και προηγούμενης απασχόλησης/αποφοίτησης 179
3.88 Πηγές στήριξης αυτοαπασχολουμένων 180
3.89 Είδος επιθυμητής εργασίας συνολικά, ανά φύλο και επιστημονικό κλάδο 181
3.90 Είδος επιθυμητής εργασίας ανά εργασιακή κατάσταση, τομέας απασχόλησης και μορφή εργασίας των αποφοίτων 182

3.91 Παράγοντες που επηρεάζουν την προτίμηση εργασίας 183
3.92 Είδος επιθυμητής εργασίας ανά παράγοντα προτίμησης 183
3.93 Απόφοιτοι που έχουν σκεφτεί να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση 184
3.94 Λόγοι που δεν έχουν ξεκινήσει τη δημιουργία επιχείρησης 185

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

4.1 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Απασχόληση 193
4.2 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Εμπειρία σημαντικής απασχόλησης σήμερα ή στο παρελθόν 195
4.3 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Αυτοαπασχόληση έναντι μισθωτής εργασίας 196
4.4 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Απασχόληση στον δήμοσιο έναντι του ιδιωτικού τομέα 197
4.5 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Σταθερή/προσωρινή απασχόληση των μισθωτών και συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη 198
4.6 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Πλήρης/μερική απασχόληση των μισθωτών και συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη 199
4.7 Αποτελέσματα πολυωνυμικής παλινδρόμησης – Συνολικές καθαρές μηνιαίες αποδοχές μισθωτών και συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη 201
4.8 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Αντιστοιχία μεταξύ αντικειμένου εργασίας και σπουδών 202
4.9 Αποτελέσματα πολυωνυμικής παλινδρόμησης – Ικανοποίηση από την εργασία των μισθωτών και συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη 203
4.10 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Σκέψη για δημιουργία επιχείρησης 204
4.11 Αποτελέσματα πολυωνυμικής παλινδρόμησης – Χρονικό διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και πρώτης σημαντικής απασχόλησης 206
4.12 Αποτελέσματα πολυωνυμικής παλινδρόμησης – Αριθμός επισοδείων ανεργίας 207
4.13 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Τόπος εργασίας ίδιος με τον τόπο κατοικίας των γονέων 208
4.14 Αποτελέσματα πολυωνυμικής παλινδρόμησης – Βαθμός πτυχίου 210
4.15 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών 211
4.16 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Συνεχόμενη απασχόληση κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών 212
4.17 Αποτελέσματα πολυωνυμικής παλινδρόμησης – Επιπρόσθετη διάρκεια σπουδών 213
4.18 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών 215
4.19.1 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Ύπαρξη παιδιών στο σύνολο δείγματος 216
4.19.2 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Ύπαρξη παιδιών στους απασχολουμένους 217
4.19.3 Αποτελέσματα λογιστικής παλινδρόμησης – Ύπαρξη παιδιών στους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη 218

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

5.1.1 Φιλολογία-Φιλοσοφία – Βασικοί Δείκτες 227
5.1.2 Φιλολογία-Φιλοσοφία – Κλάδοι 228

5.1.4 Φιλολογία-Φιλοσοφία – Επαγγέλματα 228
5.2.1 Θεολογία – Βασικοί Δείκτες 230
5.2.2 Θεολογία – Κλάδοι 231
5.2.3 Θεολογία – Επαγγέλματα 231
5.3.1 Επιστήμες αγωγής – Βασικοί Δείκτες 233
5.3.2 Επιστήμες αγωγής – Κλάδοι 234
5.3.3 Επιστήμες αγωγής – Επαγγέλματα 234
5.4.1 Ψυχολογία – Βασικοί Δείκτες 236
5.4.2 Ψυχολογία – Κλάδοι 237
5.4.3 Ψυχολογία – Επαγγέλματα 237
5.5.1 Ιστορία-Αρχαιολογία – Βασικοί Δείκτες 239
5.5.2 Ιστορία-Αρχαιολογία – Κλάδοι 240
5.5.3 Ιστορία-Αρχαιολογία – Επαγγέλματα 240
5.6.1 Ξένες γλώσσες – Βασικοί Δείκτες 242
5.6.2 Ξένες γλώσσες – Κλάδοι 243
5.6.3 Ξένες γλώσσες – Επαγγέλματα 243
5.7.1 Καλές Τέχνες – Βασικοί Δείκτες 245
5.7.2 Καλές Τέχνες – Κλάδοι 246
5.7.3 Καλές Τέχνες – Επαγγέλματα 246
5.8.1 Νομική Επιστήμη – Βασικοί Δείκτες 248
5.8.2 Νομική Επιστήμη – Κλάδοι 249
5.8.3 Νομική Επιστήμη – Επαγγέλματα 249
5.9.1 Οικονομική Επιστήμη – Βασικοί Δείκτες 251
5.9.2 Οικονομική Επιστήμη – Κλάδοι 252
5.9.3 Οικονομική Επιστήμη – Επαγγέλματα 252
5.10.1 Επιστήμες Διοίκησης – Βασικοί Δείκτες 254
5.10.2 Επιστήμες Διοίκησης – Κλάδοι 255
5.10.3 Επιστήμες Διοίκησης – Επαγγέλματα 255
5.11.1 Πολιτική Επιστήμη – Βασικοί Δείκτες 257
5.11.2 Πολιτική Επιστήμη – Κλάδοι 258
5.11.3 Πολιτική Επιστήμη – Επαγγέλματα 258
5.12.1 Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική – Βασικοί Δείκτες 260
5.12.2 Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική – Κλάδοι 261
5.12.3 Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική – Επαγγέλματα 261
5.13.1 Επιστήμες Επικοινωνίας – Βασικοί Δείκτες 263
5.13.2 Επιστήμες Επικοινωνίας – Κλάδοι 264
5.13.3 Επιστήμες Επικοινωνίας – Επαγγέλματα 264
5.14.1 Βιολογία – Βασικοί Δείκτες 266
5.14.2 Βιολογία – Κλάδοι 267
5.14.3 Βιολογία – Επαγγέλματα 267

5.15.1 Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία – Βασικοί Δείκτες 269
5.15.2 Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία – Κλάδοι 270
5.15.3 Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία – Επαγγέλματα 270
5.16.1 Γεωλογία-Φυσιογνωσία – Βασικοί Δείκτες 272
5.16.2 Γεωλογία-Φυσιογνωσία – Κλάδοι 273
5.16.3 Γεωλογία-Φυσιογνωσία – Επαγγέλματα 273
5.17.1 Γεωπονική – Βασικοί Δείκτες 275
5.17.2 Γεωπονική – Κλάδοι 276
5.17.3 Γεωπονική – Επαγγέλματα 276
5.18.1 Ιατρική-Οδοντιατρική – Βασικοί Δείκτες 278
5.18.2 Ιατρική-Οδοντιατρική 279
5.18.3 Ιατρική-Οδοντιατρική – Επαγγέλματα 279
5.19.1 Φαρμακευτική – Βασικοί Δείκτες 281
5.19.2 Φαρμακευτική – Κλάδοι 282
5.19.3 Φαρμακευτική – Επαγγέλματα 282
5.20.1 Νοσηλευτική – Βασικοί Δείκτες 284
5.20.2 Νοσηλευτική – Κλάδοι 285
5.20.3 Νοσηλευτική – Επαγγέλματα 285
5.21.1 Αρχιτέκτονες – Βασικοί Δείκτες 287
5.21.2 Αρχιτέκτονες – Κλάδοι 288
5.21.3 Αρχιτέκτονες – Επαγγέλματα 288
5.22.1 Πολιτικοί Μηχανικοί – Βασικοί Δείκτες 290
5.22.2 Πολιτικοί Μηχανικοί – Κλάδοι 291
5.22.3 Πολιτικοί Μηχανικοί – Επαγγέλματα 291
5.23.1 Χημικοί Μηχανικοί – Βασικοί Δείκτες 293
5.23.2 Χημικοί Μηχανικοί – Κλάδοι 294
5.23.3 Χημικοί Μηχανικοί – Επαγγέλματα 294
5.24.1 Τοπογράφοι – Βασικοί Δείκτες 296
5.24.2 Τοπογράφοι – Κλάδοι 297
5.24.3 Τοπογράφοι – Επαγγέλματα 297
5.25.1 Μηχανολόγοι – Βασικοί Δείκτες 299
5.25.2 Μηχανολόγοι – Κλάδοι 300
5.25.3 Μηχανολόγοι – Επαγγέλματα 300
5.26.1 Μηχανικοί Υπολογιστών και Συστημάτων Πληροφορικης – Βασικοί Δείκτες 302
5.26.2 Μηχανικοί Υπολογιστών και Συστημάτων Πληροφορικής – Κλάδοι 303
5.26.3 Μηχανικοί Υπολογιστών και Συστημάτων Πληροφορικής – Επαγγέλματα 303
5.27.1 Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός – Βασικοί Δείκτες 305
5.27.2 Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός – Κλάδοι 306
5.27.3 Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός – Επαγγέλματα 306
5.28.1 Κτηνιατρική – Βασικοί Δείκτες 308

5.28.2 Κτηνιατρική – Κλάδοι 309
5.28.3 Κτηνιατρική – Επαγγέλματα 309
5.29.1 Δασολογία και Περιβάλλον – Βασικοί Δείκτες 311
5.29.2 Δασολογία και Περιβάλλον – Κλάδοι 312
5.29.3 Δασολογία και Περιβάλλον – Επαγγέλματα 312
5.30.1 Διαιτολογία – Βασικοί δείκτες 314
5.30.2 Διαιτολογία – Κλάδοι 315
5.30.3 Διαιτολογία – Επαγγέλματα 315
5.31.1 Οικιακή Οικονομία – Βασικοί Δείκτες 317
5.31.2 Οικιακή Οικονομία – Κλάδοι 318
5.31.3 Οικιακή Οικονομία – Επαγγέλματα 318
5.32 Κύριοι οικονομικοί τομείς/κλάδοι απορρόφησης των αποφοίτων πανεπιστημίων ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών 320

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

6.1.1 Προφίλ των ομάδων επιστημονικών κλάδων σπουδών με βάση τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των αποφοίτων (σύνολο δείγματος) 325
6.1.2 Τυπολογία 1: συγκριτικά χαρακτηριστικά των ομάδων επιστημονικών κλάδων 325
6.2.1 Προφίλ των ομάδων επιστημονικών κλάδων σπουδών με βάση τα χαρακτηριστικά προπτυχιακών σπουδών των αποφοίτων (σύνολο δείγματος) 326
6.2.2 Τυπολογία 2: συγκριτικά χαρακτηριστικά των ομάδων επιστημονικών κλάδων 327
6.3.1 Προφίλ των ομάδων επιστημονικών κλάδων σπουδών με βάση τα χαρακτηριστικά της διαδικασίας μετάβασης των αποφοίτων (σύνολο δείγματος) 328
6.3.2 Τυπολογία 3: συγκριτικά χαρακτηριστικά των ομάδων επιστημονικών κλάδων 329
6.4.1 Προφίλ των ομάδων επιστημονικών κλάδων σπουδών με βάση τα χαρακτηριστικά της σημερινής απασχόλησης των αποφοίτων (σύνολο απασχολούμενων) 330
6.4.2 Τυπολογία 4: με βάση τα συγκριτικά χαρακτηριστικά των ομάδων επιστημονικών κλάδων 331
6.5 Ποιότητα επαγγελματικής ένταξης και βαθμός εργασιακής ένταξης 332

6.1 Δημογραφικά-κοινωνικά χαρακτηριστικά αποφοίτων – Στοιχεία κλάδων 336
6.2 Χαρακτηριστικά σπουδών – Αναλυτικά στοιχεία κλάδων 338
6.3 Χαρακτηριστικά διαδικασίας μετάβασης – Στοιχεία κλάδων 340
6.4 Χαρακτηριστικά σημερινής απασχόλησης – Στοιχεία κλάδων 342

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

3.1 Κατανομή της διάρκειας στρατιωτικής θητείας 64
3.2 Ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας 73
3.3 Ποσοστό απασχόλησης ανά φύλο 73
3.4 Ποσοστό ανεργίας ανά φύλο 74
3.5 Ποσοστό μη ενεργών ανά φύλο 74
3.6 Ποιότητα επαγγελματικής ένταξης 76

ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

6.1 Δενδρόγραμμα της ομαδοποίησης των επιστημονικών κλάδων σπουδών με βάση τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των αποφοίτων 335
6.2 Δενδρόγραμμα της ομαδοποίησης των επιστημονικών κλάδων σπουδών με βάση τα χαρακτηριστικά σπουδών των αποφοίτων 337
6.3 Δενδρόγραμμα της ομαδοποίησης των επιστημονικών κλάδων σπουδών με βάση τα χαρακτηριστικά της διαδικασίας μετάβασης. 339
6.4 Δενδρόγραμμα της ομαδοποίησης των επιστημονικών κλάδων σπουδών με βάση τα χαρακτηριστικά της σημερινής απασχόλησης των αποφοίτων 341

ΕΔΑΦΙΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

I. Γενικά στοιχεία 361
II. Στοιχεία σπουδών 362
III. Η σημερινή κατάσταση απασχόλησης 364
IV. Απασχολούμενοι 364
V. Ιστορικό απασχόλησης 365
Va. Πρώτη σημαντική απασχόληση 365
Vβ. Η σημερινή απασχόληση 365
VI. Άνεργοι 370
VII. Μη (οικονομικά) ενεργοί 371
VIII. Επιθυμητή εργασία 371

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα μελέτη παρουσιάζονται τα συνολικά αποτελέσματα της πανελλαδικής έρευνας απορρόφησης στην αγορά εργασίας των αποφοίτων των πανεπιστημίων, που σχεδίασε, οργάνωσε και συντόνισε η Οριζόντια Δράση Υποστήριξης των Γραφείων Διασύνδεσης των Πανεπιστημίων με χρηματοδότηση του 2ου ΕΠΕΑΕΚ (Γ' ΚΠΣ).

Η πανελλαδική έρευνα υπάγεται στην κατηγορία των ερευνών **«επαγγελματικής ένταξης»** και **«μετάβασης των νέων από την εκπαίδευση στην εργασία»**. Διερευνά συγκεκριμένα τον βαθμό και την ποιότητα της επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων των ελληνικών πανεπιστημίων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, καθώς και τα χαρακτηριστικά της διαδικασίας μετάβασής τους από το πανεπιστήμιο στην εργασία. Σύμφωνα με τον σχεδιασμό της από την Οριζόντια Δράση, η έρευνα θα έδινε αποτελέσματα για τους αποφοίτους κάθε πανεπιστημίου ανά επιστημονικό κλάδο και (προαιρετικά) ανά Τμήμα σπουδών, ενώ για το σύνολο των αποφοίτων της χώρας μόνο ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών. Επελέγησαν για τις ανάγκες της έρευνας οι απόφοιτοι τριών ετών (1998, 1999, 2000), ώστε να συμπεριληφθούν σε αυτήν όσο το δυνατόν περισσότερα νέα πανεπιστημιακά Τμήματα με μικρό ετήσιο αριθμό αποφοίτων, που εδρεύουν κυρίως στα νεότερα και μικρότερα πανεπιστήμια της χώρας.

Η έρευνα διεξήχθη από τον Δεκέμβριο του 2004 έως τον Ιανουάριο του 2006 από τα Γραφεία Διασύνδεσης όλων των πανεπιστημίων της χώρας (πλην του Ανοικτού Πανεπιστημίου, του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και του Πανεπιστημίου Στερεάς Ελλάδας), με κοινή μεθοδολογία (ερωτηματολόγιο, εννοιολογικό πλαίσιο, τρόπος υπολογισμού του δείγματος ανά πανεπιστήμιο και Τμήμα), που εκπόνησε η ερευνητική ομάδα της Οριζόντιας Δράσης. Από την έρευνα προέκυψαν δεκαοκτώ μελέτες: η ανά χείρας μελέτη της Οριζόντιας Δράσης, με τα αποτελέσματα για όλους τους αποφοίτους της χώρας, και δεκαεπτά μελέτες των Γραφείων Διασύνδεσης, με τα αποτελέσματα για τους αποφοίτους κάθε πανεπιστημίου. Ωστόσο, η μελέτη της Οριζόντιας Δράσης δεν αποτελεί σύνθεση των επί μέρους μελετών. Αναλύει τα συνολικά αποτελέσματα της έρευνας, στηριζόμενη στην ενιαία βάση δεδομένων, που δημιουργήθηκε με την παράδοση στην Οριζόντια Δράση των πρωτογενών στοιχείων της έρευνας, από τα Γραφεία Διασύνδεσης των πανεπιστημίων που συμμετείχαν σε αυτήν.

Παρά το πολύ εκτεταμένο κοινό ερωτηματολόγιο και εννοιολογικό πλαίσιο που εκπόνησε η Οριζόντια Δράση για την πανελλαδική έρευνα, η τελευταία σχεδιάστηκε έτσι ώστε να παρέχει τη δυνατότητα σε κάθε πανεπιστήμιο να αξιοποιήσει το κοινό ερωτηματολόγιο

και για τις δικές του ανάγκες. Συγκεκριμένα, οι επιστημονικά υπεύθυνοι της έρευνας σε κάθε πανεπιστήμιο είχαν τη δυνατότητα να θέσουν και δικά τους ερευνητικά ερωτήματα και υποθέσεις εργασίας –πέραν των γενικών ερωτημάτων και υποθέσεων της πανελλαδικής έρευνας– και να εισαγάγουν στο κοινό ερωτηματολόγιο επιπρόσθετες ερωτήσεις.

Η παρούσα μελέτη αποτελείται από έξι κεφάλαια. Στο πρώτο παρουσιάζονται οι διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις του ζητήματος της επαγγελματικής ένταξης και μετάβασης των νέων από την εκπαίδευση στην εργασία και διατυπώνονται τα ερευνητικά ερωτήματα. Το δεύτερο κεφάλαιο της μελέτης περιλαμβάνει τη μεθοδολογία της έρευνας. Περιγράφονται τα στοιχεία, οι μεταβλητές και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα. Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα γενικά αποτελέσματα της έρευνας, καθώς και συγκριτικά ανά φύλο και επιστημονικό κλάδο. Στο τέταρτο κεφάλαιο της μελέτης γίνεται προσπάθεια ερμηνείας των αποτελεσμάτων της έρευνας με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα. Συζητούνται τα αποτελέσματα στατιστικών διερευνήσεων, που ελέγχουν υποθέσεις εργασίας για βασικά χαρακτηριστικά των σπουδών, της επαγγελματικής ένταξης και της διαδικασίας μετάβασης των αποφοίτων. Προκειμένου να υποβοηθηθούν η ακαδημαϊκή κοινότητα, η Πολιτεία, οι κοινωνικοί φορείς, οι ερευνητές και οι απλοί αναγνώστες της μελέτης στο να αποκτήσουν καλύτερη εικόνα των χαρακτηριστικών της διαδικασίας μετάβασης και των προβλημάτων επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων των πανεπιστημίων ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών, τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται για κάθε επιστημονικό κλάδο ξεχωριστά στο πέμπτο κεφάλαιο. Στο έκτο κεφάλαιο ομαδοποιούνται οι επιστημονικοί κλάδοι ανάλογα με τα κοινά χαρακτηριστικά των αποφοίτων τους όσον αφορά το φύλο και την κοινωνική τους προέλευση, τις σπουδές, την ποιότητα της εργασιακής τους ένταξης και τη διαδικασία μετάβασής τους από το πανεπιστήμιο στην εργασία. Ο επίλογος συνοψίζει τα γενικά συμπεράσματα της έρευνας και υπογραμμίζει τα ζητήματα αιχμής που χρειάζεται να συζητηθούν ευρέως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα απορρόφησης στην αγορά εργασίας των πτυχιούχων των πανεπιστημίων που αποφοίτησαν την περίοδο 1998-2000 εξετάζει τον βαθμό και την ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, χαρακτηριστικά της διαδικασίας μετάβασης από το πανεπιστήμιο στην εργασία όσων απασχολούνταν τη στιγμή της έρευνας, καθώς και την εμπειρία εργασίας και τις δυσκολίες ένταξης όσων τη στιγμή της έρευνας βρέθηκαν να είναι άνεργοι ή ανενεργοί.

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζουμε τις έννοιες της μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία και της επαγγελματικής ένταξης των νέων, καθώς και τις θεωρητικές προσεγγίσεις που ερμηνεύουν τη διαδικασία αυτή. Οι εννοιολογικές και θεωρητικές αποσαφηνίσεις, σε συνδυασμό με τις δυνατότητες που παρέχει το ερωτηματολόγιο της πανελλαδικής έρευνας, βοηθούν στη διατύπωση των ερευνητικών ερωτημάτων (κεφάλαιο 2) και στην ερμηνεία των αποτελεσμάτων (κεφάλαια 3, 4, 5, 6).

1.1
Οι έννοιες της μετάβασης και της επαγγελματικής ένταξης

Η εμφάνιση της έννοιας της μετάβασης από το σχολείο στην εργασία (school-to-work transition) ή –γενικότερα– από την εκπαίδευση στην εργασία (education-to-work transition) αποτελεί πρόσφατη εξέλιξη, η οποία συνδέεται με τις αλλαγές που επήλθαν στη διαδικασία επαγγελματικής ένταξης των νέων τις τελευταίες δεκαετίες στις χώρες με υψηλή συμμετοχή των νέων στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι οποίες συμπίπτουν με αυτές που έχουν και το υψηλότερο επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης.

Σ'αυτές τις χώρες, τις τελευταίες δεκαετίες, η περίοδος μετάβασης των νέων γενεών από την εκπαίδευση στην απασχόληση επιμηκύνθηκε, ενώ οι διαδρομές επαγγελματικής τους ένταξης έγιναν πιο περίπλοκες και επικίνδυνες, σε σύγκριση με τις άμεσες διαδρομές που υποτίθεται ότι βίωσαν οι προηγούμενες γενιές. Ως αποτέλεσμα της επιμήκυνσης της περιόδου μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία, η ίδια η νεότητα, ως φάση του κύκλου ζωής των ατόμων, έχει διευρυνθεί ηλικιακά, φθάνοντας σε αρκετές χώρες μέχρι και τα 30 έτη. Επιπρόσθετα, η αυστηρή ακολουθία των φάσεων της μετάβασης έχει ανατραπεί (Brennan et al. 1996), εφόσον ένα ολοένα μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων όλων των βαθμίδων του εκπαιδευτικού συστήματος επιστρέφει στην εκπαίδευση μετά από κάποιο διάστημα εργασιακής εμπειρίας, ενώ ένα άλλο ποσοστό εκπαιδεύεται ενώ ταυτόχρονα δουλεύει.

Ο βασικός λόγος των αλλαγών στη διαδικασία επαγγελματικής ένταξης των νέων είναι η μεγάλη αύξηση της ανεργίας, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης που ξεκίνησε τη δεκαετία του 1970. Η επιβράδυνση της οικονομικής μεγέθυνσης και του ρυθμού αύξησης της απασχόλησης έπληξε και πλήττει περισσότερο τους νεο-εισερχόμενους στην αγορά εργασίας. Ο δεύτερος λόγος είναι η επέκταση των διαφόρων μορφών προσωρινής εργασίας, ως αποτέλεσμα της αναζήτησης ευελιξίας από τις επιχειρήσεις για ευκολότερη προσαρμογή του προσωπικού στις διακυμάνσεις του ύψους της παραγωγής. Η αύξηση του μεριδίου της προσωρινής στη συνολική απασχόληση κατά τις τελευταίες δεκαετίες αποτελεί δομική αλλαγή του συστήματος απασχόλησης σε όλες τις αναπτυγμένες καπιταλιστικές οικονομίες.

Πριν λοιπόν από την εμφάνιση της μαζικής ανεργίας, η επαγγελματική ένταξη των νέων μετά το τέλος της εκπαίδευσης ήταν άμεση και η ανάκαμψη στην εκπαίδευση πολύ περιορισμέ-

νης έκτασης. Γι' αυτό τον λόγο, το θεωρητικό και ερευνητικό έργο των κοινωνιολόγων εστιαζόταν στους προσδιοριστικούς παράγοντες της ατομικής επιλογής επαγγέλματος, τη σχέση των εκπαιδευτικών με τις επαγγελματικές επιλογές, την αναπαραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων, αλλά και τις ευκαιρίες ανοδικής επαγγελματικής και κοινωνικής κινητικότητας μέσω της εκπαίδευσης. Από την άλλη πλευρά, οι οικονομολόγοι ενδιαφέρονταν κυρίως για τις οικονομικές αποδόσεις της εκπαίδευσης και την ανταπόκρισή της στις ανάγκες της οικονομίας για εργατικό δυναμικό. Όπως προαναφέραμε, η εμφάνιση της μαζικής ανεργίας κατέστησε την επαγγελματική ένταξη μία διαδικασία μακρότερης διάρκειας, που εμπεριείχε μάλιστα τον κίνδυνο συχνών επεισοδίων ή μεγάλων διαστημάτων ανεργίας και προσωρινής απασχόλησης. Η ανάπτυξη κρατικών πολιτικών για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων διαφοροποίησε περαιτέρω τις ατομικές διαδρομές μετάβασης, εντάσσοντας σ' αυτές και τα διαστήματα κατάρτισης ή επιδοτούμενης εργασιακής εμπειρίας και απασχόλησης.

Η σχετικά μεγάλη χρονική απόσταση που άρχισε να χωρίζει την έξοδο από την εκπαίδευση από την επαγγελματική ένταξη των νέων γέννησε την έννοια της **«μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία»**, ενώ το θεωρητικό και ερευνητικό ενδιαφέρον τόσο των οικονομολόγων όσο και των κοινωνιολόγων στράφηκε στην ανεργία και τις δυσκολίες σταθεροποίησης των νέων στην απασχόληση. Έτσι, ενώ κατά την περίοδο πριν την εμφάνιση της μαζικής ανεργίας με τη χρήση του όρου **«επαγγελματική ένταξη»** η ένταξη στην απασχόληση θεωρείτο δεδομένη και το ερώτημα ήταν σε τι επάγγελμα απασχολείται κάποιος, η τρέχουσα χρήση του όρου παραπέμπει σε δύο ερωτήματα με την εξής ακολουθία: υπάρχει σταθεροποίηση στην απασχόληση (πρώτον) και σε τι επάγγελμα (δεύτερον);

Οι ορισμοί της έννοιας της μετάβασης διαφέρουν ανάλογα με το αν αναφέρονται στο άτομο (μικρο-οικονομικοί) ή σε μία κοόρτη[1] μαθητών/σπουδαστών/φοιτητών (μακρο-οικονομικοί) και με το πώς ορίζουν την αρχική κατάσταση εκκίνησης και την τελική κατάσταση ένταξης, μεταξύ των οποίων κινούνται και διαμορφώνουν τη διαδρομή τους τα νεαρά άτομα.

Είτε αναφέρονται στο άτομο είτε σε μία κοόρτη, οι ορισμοί της μετάβασης χρησιμοποιούν κοινούς ορισμούς της αρχικής κατάστασης εκκίνησης. Έτσι, η έναρξη της μετάβασης μπορεί να είναι η οριστική έξοδος από το εκπαιδευτικό σύστημα ή η απόκτηση του βασικού πτυχίου ή η έναρξη επαγγελματικών σπουδών. Αντίθετα, το τέλος της μετάβασης διαφέρει μεταξύ των ορισμών, ανάλογα με το εάν αυτοί αναφέρονται στο άτομο ή την κοόρτη.

Για τους ορισμούς που αναφέρονται στο άτομο, η τελική κατάσταση ένταξης μπορεί να είναι η πρώτη απασχόληση, η σταθερή απασχόληση ή η εργασία που αντιστοιχεί στις σπουδές (Vincens 1997). Όμως οι περισσότεροι ορισμοί θεωρούν τη μετάβαση από την εκπαίδευση στην απασχόληση ως τη διαδρομή των ατόμων *μεταξύ του τέλους των σπουδών και της πρόσβασης σε σταθερή απασχόληση*. Για κάποιους συγγραφείς (Vernières 1997, Eckert 2001) η σταθερότητα απασχόλησης δεν αποκτάται μόνο μέσω μιας σταθερής θέσης (εξαρτημένης) εργασίας με σύμβαση δημοσίου δικαίου ή με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Αυτό που έχει σημασία είναι να υπάρχει *συνεχόμενη απασχόληση, που να δίνει πρόσβαση σε διαρκή ροή εισοδήματος*, ανεξαρτήτως εάν αυτό επιτυγχάνεται με μία σύμβαση σταθερής απασχόλησης ή με διαδοχικές συμβάσεις/εμπει-

[1] Η έννοια της κοόρτης παραπέμπει εδώ σε μία ομάδα ατόμων που έχουν εισαχθεί ή αποφοιτήσει την ίδια χρονιά στο/από το εκπαιδευτικό σύστημα. Μπορεί εναλλακτικά να χρησιμοποιηθεί ο όρος «σειρά».

ρίες προσωρινής εργασίας. Γι' αυτούς λοιπόν τους συγγραφείς, τελική κατάσταση επαγγελματικής ένταξης –που ορίζει τη λήξη της περιόδου μετάβασης– αποτελεί η **σταθεροποίηση στην απασχόληση** και όχι η **απόκτηση σταθερής εργασίας**. Η στιγμή σταθεροποίησης στην απασχόληση προσδιορίζεται με βάση την εξέταση των διαστημάτων συνεχόμενης απασχόλησης.

Οι παραπάνω μικρο-οικονομικοί ορισμοί της μετάβασης ανήκουν στην κατηγορία των αντικειμενικών ορισμών της αρχικής και τελικής κατάστασης της διαδικασίας, που ο ερευνητής ορίζει με βάση αντικειμενικά χαρακτηριστικά, κοινά για όλα τα άτομα. Ωστόσο υπάρχουν και οι υποκειμενικοί ορισμοί, με βάση τους οποίους τα άτομα καλούνται να δηλώσουν τα ίδια τη στιγμή που ξεκίνησαν και ολοκλήρωσαν τη διαδικασία επαγγελματικής τους ένταξης (Trottier et al. 1997).

Όσον αφορά τους μακρο-οικονομικούς ορισμούς, ο γενικός ορισμός του ΟΟΣΑ θεωρεί τη μετάβαση ως «το χρονικό διάστημα που μία κοόρτη νεαρών ατόμων κινείται από τη σχεδόν πλήρη στην αμελητέα συμμετοχή στην εκπαίδευση και από αμελητέα σε υψηλά επίπεδα δραστηριότητας στην αγορά εργασίας» (OECD 1996, σελ. 117). Ωστόσο, αυτός δεν ορίζει αυστηρά την αρχική και τελική κατάσταση της διαδικασίας μετάβασης. Γι' αυτόν τον λόγο χρειάζεται προσφυγή σε άλλους ορισμούς.

Αν για την εκκίνηση της περιόδου μετάβασης μιας κοόρτης μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένας από τους ατομικούς ορισμούς της αρχικής κατάστασης, το τέλος της περιόδου μετάβασης μπορεί να οριστεί εναλλακτικά ως το χρονικό σημείο που:

- το ποσοστό ανεργίας της κοόρτης εξισώνεται με αυτό ενός πληθυσμού ενηλίκων αναφοράς,
- το ύψος κάποιων κεντρικών μεταβλητών (π.χ. ποσοστά απασχόλησης, σταθερής απασχόλησης, ανεργίας κ.λπ.) σταθεροποιείται (Baudelot 1988),
- x % των μελών της κοόρτης έχουν σταθερή εργασία ή έχουν σταθεροποιηθεί στην απασχόληση (Vincens 1997).

Στο τέλος της περιόδου μετάβασης, η πλειονότητα των ατόμων της κοόρτης θεωρείται ότι έχει ολοκληρώσει τη φάση της επαγγελματικής ένταξης. Ωστόσο, η απόκτηση σταθερής εργασίας ή η σταθεροποίηση στην απασχόληση, ως χαρακτηριστικά της τελικής κατάστασης των ατόμων κατά τη λήξη της περιόδου μετάβασης, δεν εξαντλούν το θέμα της ποιότητας της επαγγελματικής ένταξης των νέων, ενώ αφήνουν απ' έξω το ζήτημα των χαρακτηριστικών της διαδικασίας μετάβασης/ένταξης.

Όσον αφορά την *ποιότητα της επαγγελματικής ένταξης*, εκτός από την ασφάλεια της απασχόλησης (σταθερή/προσωρινή εργασία), κεντρική σημασία έχουν επίσης ο χρόνος εργασίας (πλήρης/μερική απασχόληση), το ύψος της αμοιβής και η συνάφεια του επαγγέλματος και του αντικειμένου εργασίας με τις σπουδές.

Όσον αφορά τη *διαδικασία μετάβασης/ένταξης*, οι ατομικές διαδρομές διαφέρουν ως προς τη διάρκεια της περιόδου μετάβασης, τον συνολικό χρόνο που δαπανάται στην απασχόληση και εκτός απασχόλησης κατά την περίοδο μετάβασης, τη συχνότητα αλλαγής εργασιακής κατάστασης, τον βαθμό κινητικότητας μεταξύ διαφορετικών εργασιών και την κατεύθυνσή της (ανοδική/καθοδική), ανάλογα με τα συγκριτικά χαρακτηριστικά των εργασιών (ύψος αμοιβής, σταθερότητα απασχόλησης, χρόνος εργασίας, συνάφεια αντικειμένου με σπουδές).

Ο συνδυασμός των παραπάνω χαρακτηριστικών δίδει διαφορετικούς *τύπους διαδρομών*. Κάποια από τα άτομα μιας κοόρτης αποκτούν σταθερές θέσεις απασχόλησης αμέσως ή πολύ σύντομα μετά την αποφοίτηση, κάποια άλλα

περνούν μία μεγάλη περίοδο αναζήτησης μέχρι να βρουν την πρώτη τους δουλειά, που συνήθως διατηρούν για μεγάλο διάστημα, ενώ άλλα εμπλέκονται σε μία μακροχρόνια αναζήτηση, που διακόπτεται από πολλές εργασίες προσωρινού χαρακτήρα (OECD 1998). Η κατανομή των αποφοίτων μεταξύ διαφορετικών τύπων διαδρομών εξαρτάται κατά πολύ από το εκπαιδευτικό επίπεδο (Lopez 2005), ενώ η συχνότητα και διάρκεια της ανεργίας είναι μεγαλύτερες στις γυναίκες απ' ότι στους άνδρες.

Σε επίπεδο κοόρτης, η μορφή της διαδικασίας μετάβασης αντικατοπτρίζεται στο ύψος των τιμών κατωφλίου ή οροφής των κεντρικών μεταβλητών που περιγράφουν τη διαδικασία (ποσοστό απασχόλησης, σταθερής απασχόλησης, ανεργίας κ.λπ.), στη διάρκεια της περιόδου μετάβασης, που ορίζεται ως το διάστημα μεταξύ της εξόδου από την εκπαίδευση και της επίτευξης των τιμών οροφής ή κατωφλίου των κεντρικών μεταβλητών, και στη μορφή εξέλιξης των τελευταίων κατά τη διάρκεια της περιόδου (Vincens 2001).

1.2
Προσδιοριστικοί παράγοντες της διάρκειας μετάβασης

Οι προσδιοριστικοί παράγοντες της διάρκειας μετάβασης διαφέρουν ανάλογα με το αν εξετάζουμε το σύνολο μιας κοόρτης ή τα άτομα που την αποτελούν, δηλαδή αν κινούμεθα στο μακρο- ή μικρο-οικονομικό επίπεδο ανάλυσης.

Ξεκινώντας από το **μακρο-οικονομικό επίπεδο,** μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι την τελευταία εικοσιπενταετία η *σχετική ζήτηση* των νέων έναντι των μεγαλύτερων σε ηλικία ατόμων ως προς την ανεργία και τις αμοιβές έχει επιδεινωθεί σχεδόν σε όλες τις οικονομικά αναπτυγμένες χώρες. Κι αυτό παρ' όλο που οι νέες γενιές αποτελούν ένα ολοένα μικρότερο μέρος του πληθυσμού, η συμμετοχή τους στον ενεργό πληθυσμό έχει μειωθεί αισθητά λόγω επιμήκυνσης της περιόδου σπουδών, το μερίδιο στη συνολική απασχόληση των οικονομικών κλάδων που απασχολούν εντατικά νέους έχει ανέλθει και το εκπαιδευτικό επίπεδο των νέων γενεών είναι πολύ ανώτερο αυτού των προηγούμενων γενεών. Φαίνεται λοιπόν ότι όλοι οι παραπάνω ευνοϊκοί παράγοντες για τη θέση των νέων στην αγορά εργασίας έχουν επισκιαστεί από τη χειροτέρευση των μακρο-οικονομικών συνθηκών, ενδεχομένως δε και από άλλους παράγοντες, που επέδρασαν αρνητικά στην απασχόληση των νέων (Ryan 2001)[2].

Δεδομένου ότι οι νεο-εισερχόμενοι στην αγορά εργασίας αποτελούν την πλειονότητα των αναζητούντων εργασία, το ποσοστό ανεργίας τους εξαρτάται ευθέως από τον ρυθμό δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Εξετάζοντας τους προσδιοριστικούς παράγοντες της χειροτέρευσης της σχετικής θέσης των νέων στην αγορά εργασίας στις χώρες του ΟΟΣΑ, οι Blanchflower και Freeman (2000) βρήκαν ότι το γενικό ποσοστό ανεργίας είναι η μοναδική μεταβλητή που επηρεάζει αρνητικά τη θέση των νέων σε όλες τις χώρες αδιακρίτως.

Σε μερικές χώρες η επιδείνωση της σχετικής θέσης των νέων είναι πολύ μεγαλύτερη απ' ότι σε άλλες και σε κάποιες αφορά κυρίως την πτώση των σχετικών μισθών, ενώ σε άλλες το άνοιγμα της ψαλίδας των ποσοστών ανεργίας. Πολλοί ερευνητές αποδίδουν τις διαφορές μεταξύ χωρών στον διαφορετικό βαθμό ευελιξίας των μισθών στις εθνικές αγορές εργασίας. Στις χώρες όπου υπάρχει ευελιξία, η ψαλίδα

[2] Ένας τέτοιος παράγοντας μπορεί να είναι η αύξηση της σχετικής σημασίας της επαγγελματικής εμπειρίας ως κριτηρίου πρόσληψης έναντι αυτής του πτυχίου. Αυτή η εξέλιξη, που έχει εμπειρικά επαληθευτεί μόνο σε κάποιες χώρες και για κάποια διαστήματα των τελευταίων δεκαετιών, ευνοεί την πρόσληψη μεγαλύτερων ηλικιακά εργαζομένων, με μεγαλύτερη εμπειρία στην αγορά εργασίας.

των μισθών μεταξύ νέων και υπόλοιπων ηλικιών είναι μεγάλη, ενώ η διαφορά στα ποσοστά ανεργίας μικρή. Δηλαδή εκεί η διάρκεια μετάβασης των νέων από την εκπαίδευση στην εργασία είναι σχετικά σύντομη, αλλά η ποιότητα ένταξής τους είναι σχετικά δυσμενής. Αντίθετα, στις χώρες όπου οι μισθοί είναι άκαμπτοι προς τα κάτω, η ψαλίδα των μισθών μεταξύ νέων και υπόλοιπων ηλικιών είναι μικρή, ενώ η διαφορά στα ποσοστά ανεργίας μεγάλη. Αυτό σημαίνει ότι εκεί η διάρκεια μετάβασης των νέων από την εκπαίδευση στην εργασία είναι σχετικά μεγάλη, αλλά η ποιότητα ένταξής τους είναι σχετικά καλή. Όμως, αν και υπάρχει γενική ομοφωνία μεταξύ οικονομολόγων για την επίδραση της μακρο-οικονομικής συγκυρίας στο ύψος της ανεργίας των νέων, οι διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις στα οικονομικά (νεοκλασικοί, κεϋνσιανοί, νέοι κεϋνσιανοί) δεν αποδίδουν την ίδια σημασία στο θεσμικό πλαίσιο καθορισμού των μισθών για την ερμηνεία της.

Ανεξαρτήτως εάν οι σχετικοί μισθοί των νέων επηρεάζουν ή όχι τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης γι' αυτούς, είναι αναμφισβήτητο ότι το ύψος της ανεργίας τους αποτελεί τον κύριο προσδιοριστικό παράγοντα της διάρκειας της περιόδου μετάβασης και άρα της ταχύτητας ένταξης μιας κοόρτης αποφοίτων. Σ' αυτόν τον παράγοντα, οικονομολόγοι και κοινωνιολόγοι διαφορετικών θεωρητικών ρευμάτων έχουν προσθέσει τη *διάρθρωση της αγοράς εργασίας*, τον βαθμό αυστηρότητας της *νομοθεσίας προστασίας της απασχόλησης,* τη *σχέση εκπαιδευτικού συστήματος και αγοράς εργασίας* και την ανάπτυξη *ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης* για τους νέους (βλέπε παρακάτω).

Στο **μικρο-οικονομικό επίπεδο** ανάλυσης, η διάρκεια μετάβασης και η ταχύτητα ένταξης διαφέρουν ανάλογα με το *φύλο,* το *εκπαιδευτικό επίπεδο*, το *είδος των σπουδών*, την *εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των σπουδών*[3] και την *κοινωνική προέλευση* των αποφοίτων. Εν κατακλείδι, δεν υπάρχει μία, αλλά **πολλές νεότητες** (Baudelot 1988).

Η *εμπειρία στην αγορά εργασίας μετά την αποφοίτηση* είναι ένας επιπλέον παράγοντας διαφοροποίησης της επιτυχούς ένταξης, που συνδέει το μικρο-οικονομικό με το μακρο-οικονομικό επίπεδο. Όσο μεγαλύτερη είναι αυτή η εμπειρία, τόσο αυξάνεται η πιθανότητα ο απόφοιτος να ενταχθεί σταθερά στην απασχόληση. Αυτό αντανακλάται σε επίπεδο κοόρτης με την ανοδική τάση του ποσοστού απασχόλησης και την καθοδική τάση του ποσοστού ανεργίας όσο απομακρυνόμαστε χρονικά από τη στιγμή της αποφοίτησης (OECD 1998).

1.3 *Οικονομική θεωρία και χαρακτηριστικά της μετάβασης*

Ακόμα και πριν την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης και την άνοδο της ανεργίας, η πολύ συντομότερη περίοδος επαγγελματικής ένταξης των νέων χαρακτηριζόταν από *χαμηλότερους μισθούς* σε σχέση με τους ενηλίκους ιδίου ή και χαμηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου, καθώς και από *μεγαλύτερη κινητικότητα εργασίας*, που συχνά συνοδευόταν από σύντομα διαστήματα ανεργίας για αναζήτηση καλύτερης δουλειάς.

Η οικονομική επιστήμη –ιδίως στο πεδίο των οικονομικών της εργασίας– ανέπτυξε αρκετά θεωρητικά σχήματα ερμηνείας αυτών των φαινομένων. Όταν η οικονομική κρίση, η επακόλουθη επιβράδυνση της ζήτησης εργασίας και η επέκταση της προσωρινής εργασίας επιμήκυναν τα διαστήματα ανεργίας κατά την περίοδο μετάβασης και αύξησαν τη συχνότητά τους μαζί με την κινητικότητα της εργασίας, οι

[3] Ο παράγοντας αυτός παίζει σημαντικό ρόλο ιδίως στους αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Béduwé & Giret 2005).

θεωρητικές ερμηνείες χρειάστηκε να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα. Η επιμήκυνση της περιόδου μετάβασης οδήγησε επίσης στη διατύπωση θεωρητικών επιχειρημάτων που υπογράμμιζαν τις αρνητικές συνέπειες των αρχικών εμπειριών μακροχρόνιας ανεργίας στην περαιτέρω διαδικασία επαγγελματικής ένταξης. Τέλος, μέσω εμπειρικών ερευνών αναπτύχθηκαν τυπολογίες διαδρομών ένταξης.

Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε συνοπτικά τα βασικά μοντέλα ερμηνείας των χαρακτηριστικών της μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία, στο πλαίσιο της οικονομικής θεωρίας, καθώς και τα βασικά θεωρητικά επιχειρήματα για τις συνέπειες των αρχικών εμπειριών ανεργίας στην επαγγελματική ένταξη των νέων.

1.3.1 *Αμοιβές, ανεργία, κινητικότητα*

Η βασικότερη διάκριση μεταξύ των διαφορετικών θεωρητικών μοντέλων ερμηνείας των χαρακτηριστικών της φάσης εισόδου των νέων στην ενεργό ζωή προκύπτει από τις διαφορετικές τους παραδοχές ως προς τη λειτουργία της αγοράς εργασίας. Οι θεωρίες του ανθρώπινου κεφαλαίου, της αναζήτησης εργασίας, της σύζευξης μέσω ανακύκλησης και της κινητικότητας υποθέτουν ότι οι μισθοί είναι ευέλικτοι προς τα κάτω όταν η ζήτηση υπολείπεται της προσφοράς εργασίας, λόγω ανταγωνισμού μεταξύ εργαζομένων και ανέργων. Αντίθετα, η θεωρία του εργασιακού ανταγωνισμού υποθέτει ότι οι μισθοί είναι άκαμπτοι προς τα κάτω, διότι δεν υπάρχει μειοδοσία από τους ανέργους ως προς το ύψος των μισθών. Το ίδιο ισχυρίζεται για την πρωτεύουσα αγορά εργασίας και η θεωρία της κατάτμησης της αγοράς εργασίας. Η τυπολογία των εσωτερικών και επαγγελματικών αγορών εργασίας δεν κάνει αναφορά στο συγκεκριμένο θέμα, αλλά εστιάζει στις διαφορές ως προς τη δυσκολία ένταξης των νέων στην απασχόληση στα δύο είδη αγορών.

Θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου

Η θεωρία αυτή, που πρωτοδιατυπώθηκε από τον Becker (1964), ερμηνεύει τις διαφορές αμοιβών μεταξύ νέων και ενηλίκων του ίδιου εκπαιδευτικού επιπέδου ως αποτέλεσμα των διαφορών σε ανθρώπινο κεφάλαιο, που προκύπτουν από διαφορές στη διάρκεια της εργασιακής εμπειρίας και άρα στις αποκτηθείσες παραγωγικές γνώσεις και δεξιότητες πάνω και μέσω της δουλειάς. Οι αμοιβές ανέρχονται με την ηλικία, δεδομένου ότι με την ηλικία αυξάνει η διάρκεια της εργασιακής εμπειρίας. Επίσης, όσο μεγαλώνει η απόσταση από την αποφοίτηση τόσο απαξιώνεται το ανθρώπινο κεφάλαιο που αποκτάται μέσω της εκπαίδευσης και τόσο υπερισχύει αυτό που συσσωρεύεται μέσω της εργασιακής εμπειρίας.

Εφόσον κατά τη διάρκεια της κατάρτισης ο νεο-προσληφθείς εργαζόμενος εμφανίζει χαμηλή παραγωγικότητα, τότε οι μισθοί των νεοπροσληφθέντων θα πρέπει να είναι χαμηλότεροι κατά την περίοδο κατάρτισης και να αυξάνονται μετά το τέλος της. Εναλλακτικά, το ύψος του μισθού μπορεί να είναι υψηλότερο από την οριακή παραγωγικότητα του εργαζομένου κατά τη διάρκεια της κατάρτισης και χαμηλότερο από την οριακή παραγωγικότητα για κάποιο χρονικό διάστημα μετά την κατάρτιση.

Η θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου κινείται εντός του νεοκλασικού μοντέλου ανταγωνιστικής λειτουργίας της αγοράς εργασίας, σύμφωνα με το οποίο η όποια ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας μπορεί να επιλυθεί μέσω της ευελιξίας των μισθών. Ανεργία στους νέους μπορεί να εμφανιστεί μόνο όταν οι μισθοί τους υπερβαίνουν την οριακή παραγωγικότητα της εργασίας τους και είναι άκαμπτοι προς τα κάτω. Επίσης, αν το ποσοστό ανεργίας των νέων σε σχέση με τα άτομα μεγαλύτερων ηλικιών είναι υψηλότερο, αυτό οφείλεται στο ότι οι μισθοί των νέων δεν

διαφοροποιούνται επαρκώς από αυτούς των ηλικιακά μεγαλύτερων ατόμων, ώστε να αντιστοιχούν στις διαφορές παραγωγικότητας που απορρέουν από τη διαφορά εργασιακής εμπειρίας μεταξύ των δύο ομάδων ατόμων.

Θεωρία της κινητικότητας

Για τη θεωρία της κινητικότητας, που αναπτύχθηκε ως προέκταση της θεωρίας του ανθρώπινου κεφαλαίου (Rosen 1972, Sicherman & Galor 1990), η κινητικότητα της εργασίας εντοπίζεται κυρίως στους νέους κατά τα πρώτα έτη της ενεργού ζωής τους και οφείλεται στην έλλειψη εργασιακής εμπειρίας. Τα άτομα μπορεί να εργάζονται προσωρινά σε δουλειές όπου αποκτούν δεξιότητες, που θα χρησιμοποιήσουν αργότερα για να διεκδικήσουν μια καλύτερη δουλειά. Σύμφωνα με αυτήν τη θεωρία, μπορεί να είναι ορθολογικό να δαπανά κανείς ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα σε μία εργασία για την οποία μοιάζει να είναι υπερ-εκπαιδευμένος, εφόσον εμπειρία και εκπαίδευση αποτελούν συμπληρωματικές συνιστώσες του συνολικού ανθρώπινου κεφαλαίου που διαθέτει κάποιος και με βάση το οποίο θα τον προσλάβει ο εργοδότης.

Θεωρία αναζήτησης εργασίας

Σύμφωνα μ' αυτήν τη θεωρία, οι εργαζόμενοι που αναζητούν εργασία, και ιδιαίτερα αυτοί που εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας, δεν γνωρίζουν πού βρίσκονται οι δυνητικοί εργοδότες (Mortensen 1970). Επειδή η αναζήτηση εργασίας είναι μία δραστηριότητα που απαιτεί χρόνο, στην πιο απλή του μορφή, το μοντέλο υποθέτει ότι αυτή δεν είναι συμβατή με την απασχόληση. Οι άνεργοι δεν αποδέχονται την πρώτη δουλειά που θα τους προσφερθεί και ορίζουν τον μισθό επιφύλαξης[4] στο ύψος εκείνο που το αναμενόμενο κόστος από την επιμήκυνση του διαστήματος ανεργίας για την επίτευξή του ισούται με το αναμενόμενο όφελος από τη διαφορά μισθού για το διάστημα απασχόλησης μετά τη λήξη της κατάστασης ανεργίας.

Επειδή ο μισθός επιφύλαξης είναι πάντοτε μικρότερος από αυτόν που αντιστοιχεί στο επίπεδο προσόντων του εργαζομένου, σχεδόν όλα τα άτομα που βρίσκουν δουλειά αμείβονται λιγότερο από αυτό που αντιστοιχεί στα προσόντα τους. Αυτό είναι το κόστος της ατελούς πληροφόρησης, που μπορεί να μειωθεί μόνο με τη βελτίωσή της. Επίσης, όσο πιο ατελής είναι η πληροφόρηση τόσο μεγαλύτερα είναι τα διαστήματα αναζήτησης εργασίας. Άρα τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας των νέων σε σχέση με τις μεγαλύτερες ηλικίες εξηγούνται από τη μικρότερη εμπειρία τους στην αναζήτηση εργασίας.

Θεωρία της σύζευξης μέσω ανακύκλησης

Η θεωρία της σύζευξης μέσω ανακύκλησης εξηγεί τις διαφορές μεταξύ των νέων και των ατόμων μεγαλύτερων ηλικιών ως προς την κινητικότητα μεταξύ διαφορετικών εργοδοτών (Jovanovic 1979). Ενώ η σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας υπό συνθήκες ατελούς πληροφόρησης ως προς τον μισθό αναλύεται από το μοντέλο αναζήτησης εργασίας, το μοντέλο της σύζευξης μέσω ανακύκλησης εξετάζει τη συμπεριφορά των εργοδοτών και των εργαζομένων υπό συνθήκες ατελούς πληροφόρησης ως προς τις συνθήκες και την παραγωγικότητα της εργασίας.

Η ακριβής πληροφόρηση γι' αυτά τα χαρακτηριστικά μπορεί να προέλθει μόνο μέσω της δοκιμής, δηλαδή της εμπειρίας εργασίας. Από αυτήν εξαρτάται εάν ο εργαζόμενος θα παραμείνει σε μία δουλειά ή θα την εγκαταλείψει για να δοκιμάσει μια άλλη. Εφόσον οι νέοι εργαζόμενοι πάσχουν από έλλειψη εμπειρίας, η απόδοση της επένδυσής τους σε πληροφόρηση μέσω της δοκιμής είναι μεγαλύτερη και άρα η κινητικότητά τους μεταξύ διαφορετικών εργοδοτών μεγαλύτερη.

[4] Πρόκειται για το κατώτατο όριο μισθού που αποδέχεται ένας άνεργος προκειμένου να εργαστεί.

Η κινητικότητα μεταξύ διαφορετικών εργοδοτών μπορεί να συνδυαστεί και με διαφορετικούς τρόπους αναζήτησης εργασίας. Όταν η αναζήτηση γίνεται κατά τη διάρκεια της απασχόλησης, η αλλαγή εργοδότη δεν συνεπάγεται πέρασμα από την κατάσταση της ανεργίας. Αυτό συμβαίνει μόνο όταν ο εργαζόμενος παραιτείται από τη δουλειά του για να αναζητήσει νέα. Η παραίτηση ως τρόπος αναζήτησης επιλέγεται κυρίως από αυτούς που παίρνουν πολύ χαμηλούς μισθούς (Parsons 1991).

Θεωρία του εργασιακού ανταγωνισμού

Η θεωρία του εργασιακού ανταγωνισμού αναπτύχθηκε από τον Thurow (1975) ως εναλλακτικό μοντέλο λειτουργίας της αγοράς εργασίας προς το κυρίαρχο μοντέλο του μισθολογικού ανταγωνισμού. Στηρίζεται στην υπόθεση ότι η αγορά εργασίας οργανώνεται με βάση τις εσωτερικές (στις επιχειρήσεις) αγορές εργασίας. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, οι άνεργοι δεν διεκδικούν τις θέσεις απασχόλησης των ήδη εργαζομένων μειοδοτώντας απέναντι στους εργοδότες ως προς το ύψος των μισθών. Η μισθολογική εξέλιξη των εργαζομένων στηρίζεται στα χρόνια υπηρεσίας τους στην επιχείρηση, που τους παρέχει ασφάλεια απασχόλησης, περιορίζοντας τις απολύσεις στους νεο-προσληφθέντες. Ο ανταγωνισμός για την απασχόληση λαμβάνει χώρα μόνο για ορισμένες θέσεις εργασίας κάθε επιχείρησης, που συνιστούν πύλες εισόδου, έξω από τις οποίες συνωστίζονται οι άνεργοι, σχηματίζοντας *ουρές αναμονής*.

Η σειρά των ανέργων στις ουρές αναμονής διαμορφώνεται με βάση ατομικά χαρακτηριστικά, που χρησιμοποιούνται ως έμμεσοι δείκτες του κόστους κατάρτισης με το οποίο πρέπει να επιβαρυνθεί η επιχείρηση, ώστε το άτομο να επιτύχει την αναμενόμενη εργασιακή απόδοση στη θέση εργασίας. Τα άτομα που έχουν το χαμηλότερο αναμενόμενο κόστος κατάρτισης για τις υπό πλήρωση θέσεις εργασίας βρίσκονται πρώτα στην ουρά αναμονής. Χαρακτηριστικά που χρησιμοποιούνται ως έμμεσοι δείκτες του κόστους κατάρτισης και άρα ως κριτήρια επιλογής κατά την πρόσληψη προσωπικού είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο, ο βαθμός πτυχίου, η ηλικία, το φύλο, η επαγγελματική εμπειρία, η βαθμολογία σε ψυχολογικά τεστ κ.ά. Κατά συνέπεια, το μοντέλο του εργασιακού ανταγωνισμού μπορεί άνετα να συνδυαστεί με:

- Την υπόθεση της λειτουργίας της εκπαίδευσης ως σήματος και φίλτρου για τους εργοδότες των προϋπαρχουσών ικανοτήτων των ατόμων (Arrow 1973, Spence 1974, Stiglitz 1975).
- Τη θεωρία των ικανοτήτων, που υποστηρίζει ότι υπάρχει ευθεία σχέση μεταξύ στοιχείων της προσωπικότητας του ατόμου και της απόδοσής του στην εργασία (Lydall 1979).
- Τη θεωρία των στατιστικών διακρίσεων εις βάρος των γυναικών και άλλων ομάδων (Phelps 1972). Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, οι γυναίκες αντιμετωπίζονται από τους εργοδότες κατά την πρόσληψη ως μέλη μιας ομάδας με χαμηλότερη αναμενόμενη μέση εργασιακή απόδοση σε σχέση με τους άνδρες. Επιπλέον, όταν εγκαταλείπουν την απασχόληση για τη φροντίδα των παιδιών και ανακάμπτουν αργότερα, η θέση τους στην ουρά αναμονής υποβαθμίζεται λόγω της προεξοφλούμενης από τους εργοδότες απαξίωσης γνώσεων και δεξιοτήτων.

Οι κυκλικές διακυμάνσεις της ζήτησης εργασίας, που παρακολουθούν τον οικονομικό κύκλο, δεν προκαλούν μεταβολές του ύψους των μισθών, αλλά των κριτηρίων πρόσληψης. Όταν η προσφορά εργασίας πλεονάζει, τα κριτήρια πρόσληψης γίνονται πιο απαιτητικά, ενώ όταν υπολείπεται της ζήτησης εργασίας, τα κριτήρια πρόσληψης χαλαρώνουν. Συνεπώς, σε περιό-

δους ελλείψεων εργατικού δυναμικού, οι εργοδότες αναγκάζονται να καταρτίσουν πιο δαπανηρούς εργαζομένους για να καλύψουν τις κενές θέσεις εργασίας. Αντίθετα, όταν υπάρχουν λίγες κενές θέσεις εργασίας, αυτοί που βρίσκονται στο τέλος της ουράς θα παραμείνουν άνεργοι.

Στο μοντέλο λοιπόν του εργασιακού ανταγωνισμού η ανεργία έχει τον χαρακτήρα περιόδου αναμονής για πρόσληψη και το ύψος της συνδέεται άμεσα με τις κρατούσες μακρο-οικονομικές συνθήκες. Οι νεο-εισερχόμενοι στην αγορά εργασίας μπαίνουν κατ' ευθείαν στην ουρά αναμονής και παίρνουν σειρά ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους (εκπαιδευτικό επίπεδο, φύλο, εργασιακή εμπειρία κ.λπ.). Για ίδιο εκπαιδευτικό επίπεδο, οι νέοι βρίσκονται πιο πίσω στην ουρά από τους μεγαλύτερους σε ηλικία ανέργους λόγω της μικρότερης επαγγελματικής εμπειρίας που διαθέτουν. Ωστόσο η έλλειψη αυτή μπορεί συνολικά να (υπερ)αντισταθμιστεί από το ανώτερο εκπαιδευτικό τους επίπεδο. Το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας των νέων οφείλεται μόνο στο μεγαλύτερο μερίδιό τους στο σύνολο αυτών που περιμένουν στην ουρά, σε σχέση με τα μεγαλύτερα σε ηλικία άτομα.

Θα μπορούσαμε λοιπόν να πούμε ότι στο μοντέλο εργασιακού ανταγωνισμού το ύψος της ανεργίας εξαρτάται από τις μακρο-οικονομικές συνθήκες, ενώ η κατανομή της μεταξύ διαφορετικών ατόμων και ομάδων του εργατικού δυναμικού εξαρτάται από τα ατομικά ή μέσα χαρακτηριστικά τους, που προσδιορίζουν τη θέση τους στην ουρά αναμονής. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι τα χαρακτηριστικά (ατομικά ή μέσα) δεν προκαλούν την ανεργία, αλλά αποτελούν τα κριτήρια επιλεκτικότητάς της. Η ανεργία πλήττει «προνομιακά» τους νέους, διότι, ως νεο-εισερχόμενοι στην αγορά εργασίας, αποτελούν την πλειονότητα αυτών που περιμένουν στην ουρά για πρόσληψη.

Κατά τη γνώμη μας, το μοντέλο του εργασιακού ανταγωνισμού κάνει πολύ πιο ρεαλιστικές υποθέσεις από τα προηγούμενα θεωρητικά μοντέλα που εξετάσαμε ως προς τη λειτουργία της αγοράς εργασίας. Όμως δεν μπορεί να εξηγήσει τα επεισόδια ανεργίας της περιόδου μετάβασης από την εκπαίδευση στη σταθερή ή συνεχόμενη εργασία που δεν σχετίζονται με την πρώτη είσοδο στην αγορά εργασίας μετά την αποφοίτηση. Γι' αυτό τον λόγο πρέπει να στραφεί κανείς στη θεωρία της κατάτμησης της αγοράς εργασίας, που δίνει σημασία στη διάρθρωση της αγοράς εργασίας.

Θεωρίες κατάτμησης της αγοράς εργασίας

Σύμφωνα με την απλή εκδοχή των θεωριών της κατάτμησης (Doeringer & Piore 1971), η αγορά εργασίας χωρίζεται σε έναν πρωτεύοντα και έναν δευτερεύοντα τομέα. Στον πρωτεύοντα ανήκουν οι επιχειρήσεις με σταθερές αγορές για τα προϊόντα τους, σύγχρονη τεχνολογία και εσωτερικές αγορές εργασίας. Προσλαμβάνουν προσωπικό υψηλής απόδοσης, στο οποίο παρέχουν κατάρτιση, σταθερότητα απασχόλησης και προοπτικές εξέλιξης. Στον δευτερεύοντα τομέα ανήκουν οι επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερη διακύμανση της ζήτησης στις αγορές των προϊόντων τους, έχουν λιγότερο σύγχρονη τεχνολογία και στηρίζουν την ανταγωνιστικότητά τους στο χαμηλό εργατικό κόστος. Οι επιχειρήσεις αυτές καταβάλλουν στο προσωπικό τους χαμηλούς μισθούς και αδυνατούν να του παρέχουν ασφάλεια απασχόλησης και προοπτικές μισθολογικής και επαγγελματικής εξέλιξης.

Τα κριτήρια πρόσληψης προσωπικού διαφέρουν ριζικά στους διαφορετικούς τομείς της αγοράς εργασίας. Οι εργοδότες του πρωτεύοντος τομέα χρησιμοποιούν την ηλικία ως κριτήριο πρόσληψης, θεωρώντας ότι τα άτομα που διαθέτουν επαγγελματική εμπειρία θα είναι πιο παραγωγικά. Συνεπώς οι νέοι πρέπει να περιμένουν,

απασχολούμενοι σε δουλειές του δευτερεύοντος τομέα της αγοράς εργασίας, μέχρις ότου αποκτήσουν την απαιτούμενη επαγγελματική εμπειρία για να διεκδικήσουν τις θέσεις εργασίας του πρωτεύοντος τμήματος. Όσον καιρό περιμένουν, οι χαμηλοί μισθοί που παίρνουν αποτελούν κίνητρο για αλλαγή δουλειάς. Όταν της εθελούσιας αλλαγής εργασίας προηγείται παραίτηση, οι νέοι μπορεί να βιώνουν ενδιάμεσα διαστήματα ανεργίας. Από την άλλη, σε περιόδους μείωσης της ζήτησης για το προϊόν της επιχείρησης όπου δουλεύουν, οι νέοι αντιμετωπίζουν την πιθανότητα απόλυσης και άρα ανεργίας.

Η παραπάνω θεωρία μάς επιτρέπει λοιπόν να ερμηνεύσουμε την **κινητικότητα των νέων** μεταξύ διαφορετικών εργοδοτών και τα σύντομα διαστήματα ανεργίας κατά την περίοδο μετάβασης από την εκπαίδευση στη σταθερή εργασία. Η βασική της διαφορά με τις θεωρίες της κινητικότητας και της σύζευξης είναι ότι αντιμετωπίζει την κινητικότητα της εργασίας ως αρνητικό φαινόμενο, ως ένδειξη της σπατάλης του δυναμικού των νέων σε δουλειές κατώτερες των προσόντων τους. Αντίθετα, οι άλλες θεωρίες αντιμετωπίζουν την κινητικότητα ως θετικό φαινόμενο, που βελτιώνει τις επαγγελματικές προοπτικές των νέων και την ποιότητα της σύζευξης της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας.

Ο ίδιος προβληματισμός ισχύει και για τις **προσωρινές μορφές απασχόλησης**, που έχουν εξαπλωθεί τις τελευταίες δεκαετίες σε όλες τις οικονομικά αναπτυγμένες χώρες και προορίζονται κυρίως για τους νέους εργαζομένους κατά τα πρώτα έτη μετάβασής τους από την εκπαίδευση στην εργασία. Η προσωρινή απασχόληση συνδέεται εκ των πραγμάτων με την κινητικότητα της εργασίας μετά τη λήξη της σύμβασης εργασίας ή έργου. Το ανάλογο ερώτημα που τίθεται λοιπόν είναι αν η εμπλοκή των νέων σε αυτές τις μορφές απασχόλησης αποτελεί καταναγκασμό και ένδειξη της σπατάλης του δυναμικού τους ή προϋπόθεση για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και βελτίωση των δεξιοτήτων τους, γεγονός που αυξάνει τις πιθανότητες επιτυχούς διεκδίκησης στη συνέχεια καλύτερης/καταλληλότερης δουλειάς στην ίδια ή διαφορετική επιχείρηση.

Εσωτερικές και επαγγελματικές αγορές εργασίας

Η διάκριση παραπέμπει στον διαφορετικό τρόπο θεσμικής οργάνωσης της αγοράς εργασίας σε διαφορετικές χώρες ή εντός της ίδιας χώρας. Οι εσωτερικές αγορές εργασίας οργανώνονται γύρω από συγκεκριμένες επιχειρήσεις, οι δεξιότητες αποκτώνται κυρίως πάνω στη δουλειά και οι θέσεις εργασίας πάνω από το αρχικό επίπεδο εισόδου καταλαμβάνονται μέσω εσωτερικών προαγωγών με βάση την αρχαιότητα των εργαζομένων στην επιχείρηση. Αντίθετα οι επαγγελματικές αγορές εργασίας οργανώνονται γύρω από επαγγέλματα υψηλής ειδίκευσης, ενθαρρύνουν την κινητικότητα των εργαζομένων μεταξύ επιχειρήσεων και προϋποθέτουν ένα σύστημα τυποποίησης και πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων.

Εκεί που επικρατούν οι εσωτερικές αγορές εργασίας οι εργαζόμενοι χαίρουν ασφάλειας της απασχόλησης και προοπτικών εξέλιξης. Όμως οι νέοι έχουν πρόσβαση μόνο σε έναν περιορισμένο αριθμό θέσεων εργασίας των επιχειρήσεων, τις λεγόμενες πύλες εισόδου, και η ταχύτητα απορρόφησής τους είναι μικρή. Αντίθετα, εκεί που επικρατούν οι επαγγελματικές αγορές εργασίας, οι επιχειρήσεις έχουν μεγαλύτερες δυνατότητες απορρόφησης των νέων με βάση τα αποκτηθέντα και πιστοποιηθέντα προσόντα (Marsden & Ryan 1990, Ryan 2001).

Στις οικονομίες όπου επικρατούν οι εσωτερικές αγορές εργασίας, το σημαντικό για τους νέους είναι η πρόσβαση στις επιχειρήσεις που έχουν θετικές οικονομικές προοπτικές, ενώ στις οικονομίες όπου επικρατούν οι επαγγελματικές

αγορές εργασίας η κρίσιμη επιλογή για τους νέους είναι το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν (Marsden 1990). Το ποσοστό ανεργίας των νέων είναι αισθητά υψηλότερο του γενικού ποσοστού εκεί όπου επικρατούν οι εσωτερικές αγορές εργασίας, ενώ είναι παρόμοιο με το γενικό ποσοστό εκεί όπου επικρατούν οι επαγγελματικές αγορές εργασίας.

Αν και η θεωρητικοποίηση των επαγγελματικών αγορών εργασίας στηρίχθηκε εμπειρικά στα ειδικευμένα χειρωνακτικά επαγγέλματα, υπάρχουν αρκετές αναλογίες με τα επιστημονικά επαγγέλματα και ιδίως με αυτά που είναι κλειστά και νομικά κατοχυρωμένα[5].

Θεωρία διαρθρωτικής ανεργίας και εκπαιδευτικό σύστημα

Στο πλαίσιο της οικονομικής θεωρίας, η διαρθρωτική ανεργία θεωρείται ένα είδος ανεργίας που αποδίδεται είτε στις ατέλειες λειτουργίας της αγοράς είτε στην αναντιστοιχία των γνώσεων, ειδικεύσεων και δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού με τις ανάγκες του παραγωγικού συστήματος και τις απαιτήσεις των θέσεων εργασίας. Στο πλαίσιο της δεύτερης εκδοχής για τη διαρθρωτική ανεργία, η αναντιστοιχία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργατικού δυναμικού ορισμένων γνώσεων, ειδικεύσεων και δεξιοτήτων μπορεί να είναι ποσοτική ή/και ποιοτική και μπορεί να εξαλειφθεί αφενός μέσω της μείωσης των μισθών στα επαγγέλματα χαμηλής ζήτησης και της ανύψωσής τους σε αυτά υψηλής ζήτησης, αφετέρου μέσω της (διαρκούς) προσαρμογής του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης στις (εκάστοτε) ανάγκες του παραγωγικού συστήματος.

Η δεύτερη αυτή εκδοχή της διαρθρωτικής ανεργίας αποτελεί σήμερα την κυρίαρχη άποψη στους διεθνείς οργανισμούς για τις δυσκολίες ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας. Η άποψη αυτή ενοχοποιεί το εκπαιδευτικό σύστημα για την ανεργία των νέων και προτείνει για την αντιμετώπισή της την προσαρμογή των κατευθύνσεων της εκπαίδευσης, του χαρακτήρα και περιεχομένου των σπουδών στις απαιτήσεις της οικονομίας και των επιχειρήσεων.

Τα μειονεκτήματα αυτής της άποψης είναι τα εξής: (α) παραβλέπει τον ρόλο της μακροοικονομικής συγκυρίας και του ρυθμού μεγέθυνσης στην ικανότητα της οικονομίας να απορροφά το νεοεισερχόμενο στην αγορά εργασίας εργατικό δυναμικό, (β) αποκλείει το ενδεχόμενο η αναντιστοιχία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας να οφείλεται στην αδυναμία του παραγωγικού συστήματος να απορροφήσει ένα καλά εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό, (γ) δεν αναγνωρίζει την κοινωνικά αναγκαία αυτονομία του εκπαιδευτικού σε σχέση με το παραγωγικο σύστημα λόγω του ευρύτερου κοινωνικού ρόλου της εκπαίδευσης.

1.3.2 *Μακροχρόνια ανεργία και επαγγελματική ένταξη*

Στα πλαίσια της οικονομικής θεωρίας έχουν αναπτυχθεί επιχειρήματα για τις επιπτώσεις της ανεργίας στις οικονομικές προοπτικές των ανέργων. Οι επιπτώσεις αυτές είναι μεγαλύτερες όσο αυξάνει η διάρκεια της ανεργίας. Γι' αυτό και η **πολιτική απασχόλησης** σε όλες τις χώρες δίνει προτεραιότητα στην πρόληψη ή/και την καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας μεταξύ των νέων.

Το βασικό επιχείρημα είναι ότι η ανεργία, ιδίως η μακροχρόνια, οδηγεί σε απαξίωση του ανθρώπινου κεφαλαίου των ανέργων και στην αποθάρρυνσή τους ως προς την ενεργό αναζήτηση απασχόλησης. Επιπλέον δίνει αρνητικό σήμα στους εργοδότες για την απασχολησιμότητά τους ή αλλιώς τη δυνητική εργασιακή τους απόδοση.

[5] Για την επισκόπηση της βιβλιογραφίας ως προς τα επιστημονικά επαγγέλματα, βλέπε στα ελληνικά το άρθρο του Ιωάννου (1994) και το βιβλίο της Κασιμάτη (2001).

Τα αποτελέσματα αυτά, σύμφωνα με τους υποστηρικτές αυτών των επιχειρημάτων, δρουν τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον. Αφενός, όσο επιμηκύνεται η περίοδος ανεργίας τόσο μειώνεται η πιθανότητα ενός ανέργου να βρει δουλειά (συγχρονική επίπτωση). Αφετέρου, η εμπειρία μακροχρόνιας ανεργίας αυξάνει την πιθανότητα εισόδου και παραμονής στην ανεργία στο μέλλον και μειωμένης αμοιβής εφόσον βρεθεί απασχόληση, ενώ ταυτόχρονα μειώνει την πιθανότητα εύρεσης σταθερής εργασίας και επαγγελματικής αναβάθμισης (επίπτωση με υστέρηση).

Κάνοντας μία επισκόπηση των εμπειρικών ερευνών πάνω στο θέμα, ο Ryan (2001) ισχυρίζεται ότι η αρνητική επίδραση της (μακροχρόνιας) ανεργίας κατά τα πρώτα έτη της ενεργού ζωής των νέων στη μελλοντική τους επαγγελματική ένταξη φαίνεται να ισχύει στην Ευρώπη, αλλά όχι στις ΗΠΑ. Επίσης υπογραμμίζει ότι δεν έχει ακόμα διερευνηθεί ούτε για πόσο διάστημα διαρκούν οι αρνητικές συνέπειες ούτε εάν είναι σοβαρότερες στους νέους απ' ό,τι στα άτομα μεγαλύτερων ηλικιών.

1.4 *Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις και τύποι μετάβασης*

Όπως προαναφέραμε, η κοινωνιολογική θεωρία και έρευνα μεταπολεμικά και μέχρι την εμφάνιση της κρίσης στη δεκαετία του 1970 εξέταζε τη σχέση μεταξύ εκπαίδευσης και εργασίας στο πλαίσιο μελέτης των φαινομένων κοινωνικής στρωμάτωσης και κινητικότητας. Δεδομένου ότι, στο εμπειρικό επίπεδο, η κοινωνική κινητικότητα προσεγγιζόταν μέσω της επαγγελματικής κινητικότητας και ότι το επίπεδο και το είδος εκπαίδευσης παίζουν σημαντικό ρόλο στην επαγγελματική ζωή του ατόμου (Κασιμάτη 2001), το ερευνητικό έργο των κοινωνιολόγων εστιαζόταν στους προσδιοριστικούς παράγοντες της ατομικής επιλογής επαγγέλματος και τη σχέση των εκπαιδευτικών με τις επαγγελματικές επιλογές. Η συζήτηση περιστρεφόταν γύρω από τον ρόλο της εκπαίδευσης στην αναπαραγωγή των κοινωνικών και ταξικών ανισοτήτων, αλλά και τις ευκαιρίες ανοδικής κοινωνικής κινητικότητας που παρέχει.

Τις τελευταίες δεκαετίες, ο «εκδημοκρατισμός» της εκπαίδευσης, με το προοδευτικό άνοιγμα όλων των βαθμίδων της σε ευρύτατα κοινωνικά στρώματα, διατηρεί στην επικαιρότητα το ερώτημα εάν, σε ποιο βαθμό και με ποιον τρόπο η εκπαίδευση εξακολουθεί να αποτελεί μηχανισμό κοινωνικής/ταξικής επιλογής ή/και ανοδικής κοινωνικής κινητικότητας. Επίσης το κοινωνικό γόητρο των επαγγελμάτων και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των θέσεων εργασίας στις οποίες καταλήγουν οι απόφοιτοι μετά την ολοκλήρωση της επαγγελματικής τους ένταξης συνεχίζουν να αποτελούν κριτήρια κοινωνικής στασιμότητας ή κινητικότητας και δείκτες της μεταξύ τους διαφοροποίησης ως προς την επιτυχία της επαγγελματικής τους ένταξης. Ωστόσο, η άνοδος της ανεργίας αύξησε την εργασιακή κινητικότητα των νέων και την εμπειρία της ετερο-απασχόλησης κατά την περίοδο μετάβασης, αλλά και πέραν αυτής.

Η νέα πραγματικότητα έδωσε έναυσμα στην κοινωνιολογική έρευνα για τη διερεύνηση των διαφορετικών τύπων εισόδου/ένταξης/μετάβασης των νέων στην αγορά εργασίας (patterns of entry/integration/transition) και των προσδιοριστικών τους παραγόντων. Την τελευταία μάλιστα δεκαετία, πραγματοποιήθηκαν πολύ σημαντικές συγκριτικές έρευνες σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο (Müller & Shavit 1998, Müller & Gangl 2003, Wolbers 2003, Gangl 2003, Scherer 2005).

Για την ερμηνεία της εργασιακής κινητικότητας, οι κοινωνιολογικές έρευνες βασίστηκαν στις μικρο-οικονομικές θεωρίες της αγοράς εργασίας

που παρουσιάσαμε στην προηγούμενη ενότητα, καθώς και σε μικρο-κοινωνιολογικά «μοντέλα σύζευξης» (Kalleberg and Sørensen 1979, Coleman 1991, Logan 1996). Για τις διεθνείς συγκρίσεις εξετάσθηκε η επίδραση των θεσμών της αγοράς εργασίας και των χαρακτηριστικών του εκπαιδευτικού συστήματος κάθε χώρας στη διαμόρφωση του τρόπου μετάβασης των νέων από την εκπαίδευση στην εργασία (Kerckhoff 1996, 2000). Για την επίδραση του θεσμικού πλαισίου της αγοράς εργασίας, ιδίως της νομοθεσίας για την προστασία από τις απολύσεις, στις ευκαιρίες απασχόλησης των νέων οι κοινωνιολόγοι αξιοποίησαν μικρο-οικονομικές θεωρίες της αγοράς εργασίας, όπως αυτήν των «εντός και εκτός των τειχών» (Lindbeck & Snower 1998), ενώ για τη δομή της αγοράς εργασίας χρησιμοποίησαν τη διάκριση μεταξύ επαγγελματικών και εσωτερικών αγορών εργασίας. Μόνο ως προς την ετεροαπασχόληση διατηρήθηκαν οι διαφορές προσέγγισης μεταξύ οικονομολόγων και κοινωνιολόγων. Οι πρώτοι εξακολούθησαν να συνάγουν την υπερεκπαίδευση των αποφοίτων μέσω της αντιστοιχίας των εκπαιδευτικών πεδίων με τις επαγγελματικές ομάδες (προσέγγιση των *απαιτήσεων εργατικού δυναμικού*) ή της εξέτασης των οικονομικών αποδόσεων των διαφορετικών βαθμίδων εκπαίδευσης (προσέγγιση του *ανθρώπινου κεφαλαίου*), ενώ οι δεύτεροι συνέχισαν να ερωτούν ευθέως τους υπευθύνους των επιχειρήσεων, τους επόπτες εργασίας και τους ίδιους τους αποφοίτους για τα καθήκοντα και τις απαιτήσεις των θέσεων εργασίας και για την υποκειμενική τους εκτίμηση για την αντιστοιχία των αντικειμένων σπουδών και εργασίας (Brennan et al. 1996).

Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι τα τελευταία χρόνια έχει επέλθει ώσμωση μεταξύ οικονομικών και κοινωνιολογικών προσεγγίσεων της μετάβασης και επαγγελματικής ένταξης των νέων. Όμως η ιδιαίτερη συνεισφορά των κοινωνιολόγων έγκειται κυρίως στην ανάδειξη των διαφορών στις δυσκολίες επαγγελματικής ένταξης μεταξύ αποφοίτων του εκπαιδευτικού συστήματος ανάλογα με τις βαθμίδες και κατευθύνσεις της εκπαίδευσης, το είδος σχολείων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και πτυχίων, τον επαγγελματικό ή γενικό προσανατολισμό των σπουδών, τα επιστημονικά αντικείμενα και τα προγράμματα σπουδών, τις διασυνδέσεις του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας, τους κανόνες εισόδου στα ρυθμισμένα επαγγέλματα και τη δημόσια διοίκηση, καθώς και τις εργοδοτικές πρακτικές πρόσληψης/προαγωγών.

Το πρώτο μειονέκτημα αυτών των κοινωνιολογικών προσεγγίσεων είναι ότι αγνοούν ή υποτιμούν τον ρόλο των μακρο-οικονομικών συνθηκών και της ανισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας στις δυσκολίες επαγγελματικής ένταξης των νέων. Ένα σοβαρότερο μειονέκτημα είναι ότι παραβλέπουν την κοινωνικά αναγκαία αυτονομία των γνωστικών αντικειμένων και προγραμμάτων της εκπαίδευσης σε σχέση με τα αντικείμενα των θέσεων εργασίας, που απορρέει από τον ευρύτερο κοινωνικό ρόλο της εκπαίδευσης, πέραν αυτού της παραγωγής του κατάλληλου εργατικού δυναμικού για την οικονομία.

Με το επιχείρημα της ταχύτερης απορρόφησης στην αγορά εργασίας των πτυχιούχων προγραμμάτων σπουδών επαγγελματικού περιεχομένου και κατεύθυνσης, οι οπαδοί αυτών των προσεγγίσεων συγκλίνουν με τους οικονομολόγους που ενοχοποιούν το εκπαιδευτικό σύστημα για τη διαρθρωτική ανεργία, και προτείνουν από κοινού με τους τελευταίους τη μεγαλύτερη επαγγελματοποίηση της εκπαίδευσης, την εξειδίκευση των σπουδών και την καλύτερη σύνδεσή τους με τις ανάγκες των επιχειρήσεων σε γνώσεις και δεξιότητες. Μία **άκριτη** στροφή του εκπαιδευτικού συστήματος προς αυτήν την

κατεύθυνση εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους όχι μόνο για την αναπαραγωγή της γενικής παιδείας, την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης, αλλά και για τις ίδιες τις επαγγελματικές προοπτικές των στενά επαγγελματικά ειδικευμένων, και γι' αυτό ευάλωτων στις αλλαγές συγκυρίας και διάρθρωσης του παραγωγικού συστήματος, αποφοίτων.

1.5 *Συμπεράσματα*

Η ανεργία και η επέκταση της προσωρινής εργασίας, που ενδημούν στις οικονομικά αναπτυγμένες χώρες εδώ και τρεις δεκαετίες, επιμήκυναν την περίοδο εργασιακής ένταξης των νέων και επηρέασαν καθοριστικά τις επαγγελματικές τους διαδρομές. Έτσι γεννήθηκε η έννοια της «μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία» και ο προβληματισμός μετατοπίστηκε από τη σχέση των εκπαιδευτικών επιλογών των νέων με τις ευκαιρίες τους για ανοδική επαγγελματική κινητικότητα στους παράγοντες που καθορίζουν τη διάρκεια μετάβασης, τις ευκαιρίες και την ποιότητα ένταξής τους στη σταθερή απασχόληση και διαφοροποιούν τις επαγγελματικές τους διαδρομές.

Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, οι προσδιοριστικοί παράγοντες της μετάβασης και επαγγελματικής ένταξης μιας κοόρτης αποφοίτων είναι οι μακρο-οικονομικές συνθήκες που επικρατούν τη στιγμή εξόδου από την εκπαίδευση, το θεσμικό πλαίσιο καθορισμού των μισθών, η σχέση εκπαιδευτικού συστήματος και αγοράς εργασίας και η διάρθρωση της τελευταίας. Η πιθανότητα απασχόλησης και το ύψος των αμοιβών των μελών μιας κοόρτης αποφοίτων διαφέρουν ανάλογα με το εκπαιδευτικό επίπεδο, το είδος και την κατεύθυνση των σπουδών, το φύλο, την εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των σπουδών και την εμπειρία στην αγορά εργασίας μετά την αποφοίτηση.

Στα πλαίσια των οικονομικών της εργασίας έχουν αναπτυχθεί μέχρι σήμερα αρκετές θεωρίες/μοντέλα ερμηνείας βασικών χαρακτηριστικών της περιόδου μετάβασης: των χαμηλότερων μισθών, της υψηλότερης ανεργίας και της μεγαλύτερης κινητικότητας της εργασίας των νέων σε σχέση με τα άτομα μεγαλύτερων ηλικιών. Η βασική διάκριση στο εσωτερικό αυτών των θεωριών/μοντέλων είναι μεταξύ:

- αυτών που θεωρούν ότι, εφόσον υπάρχει ευελιξία μισθών στην αγορά εργασίας, οι νέοι δεν θα αντιμετωπίζουν παρά παροδικά «προβλήματα», που συνδέονται με τη **φάση του κύκλου ζωής** όπου βρίσκονται (έλλειψη εργασιακής εμπειρίας και εμπειρίας στην αναζήτηση εργασίας) και όχι με δυσλειτουργίες του οικονομικού συστήματος. Πρόκειται για τις θεωρίες/μοντέλα του ανθρώπινου κεφαλαίου, της κινητικότητας, της αναζήτησης εργασίας και της σύζευξης μέσω ανακύκλησης. Σύμφωνα με αυτές τις θεωρίες/μοντέλα, η υψηλή κινητικότητα των νέων μεταξύ επιχειρήσεων και το φαινόμενο της υπερ-εκπαίδευσης δεν εκφράζουν ούτε σπατάλη πόρων ούτε έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών για τους νέους, αλλά εθελούσιες ατομικές στρατηγικές απόκτησης ανθρώπινου κεφαλαίου και βελτίωσης των επαγγελματικών προοπτικών. Εάν η ανεργία των νέων ξεπερνά το ύψος της ανεργίας τριβής, τότε οφείλεται στο ότι οι κατώτατοι μισθοί είναι υψηλότεροι της παραγωγικότητας της εργασίας τους και είναι δύσκαμπτοι προς τα κάτω.
- αυτών που θεωρούν ότι οι χαμηλές αμοιβές, η υψηλή ανεργία και η μεγαλύτερη κινητικότητα της εργασίας αποτελούν πραγματικά προβλήματα, που απορρέουν από δυσλειτουργίες του **οικονομικού συστήματος** και από τη **διάρθρωση της αγοράς εργασίας**. Πρόκειται για

τη θεωρία του εργασιακού ανταγωνισμού και τις θεωρίες της κατάτμησης της αγοράς εργασίας. Η πρώτη θεωρία αποδίδει την ανεργία των νέων στις μακρο-οικονομικές συνθήκες, από τις οποίες εξαρτάται ο ρυθμός αύξησης των θέσεων εργασίας στην οικονομία και άρα ο συνωστισμός των νέων στις ουρές αναμονής έξω από τις πύλες εισόδου στις εσωτερικές αγορές εργασίας των επιχειρήσεων, ενώ οι δεύτερες θεωρίες εξηγούν την υψηλότερη κινητικότητα των νέων και τις χαμηλές αμοιβές τους ως αποτέλεσμα του συνωστισμού τους στον δευτερεύοντα τομέα της αγοράς εργασίας, εν αναμονή της εισόδου τους στον πρωτεύοντα τομέα, όπου η επαγγελματική εμπειρία αποτελεί βασικό κριτήριο πρόσληψης. Η «ανεργία αναμονής» ή η «εργασία εν αναμονή» στον δευτερεύοντα τομέα της αγοράς εργασίας εμφανίζονται κυρίως στις οικονομίες ή στους κλάδους όπου κυριαρχούν οι εσωτερικές αγορές εργασίας, ενώ στις οικονομίες ή στους κλάδους όπου κυριαρχούν οι επαγγελματικές αγορές εργασίας η επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων είναι πιο ομαλή μέσα από το σύστημα μαθητείας ή πρακτικής εξάσκησης στις επιχειρήσεις και το ποσοστό ανεργίας των νέων δεν διαφέρει αισθητά ή μπορεί να είναι και χαμηλότερο από το γενικό ποσοστό ανεργίας στην οικονομία.

- αυτών που θεωρούν ότι η ανεργία των νέων οφείλεται στην ποσοτική ή/και ποιοτική αναντιστοιχία των **γνώσεων, ειδικεύσεων και δεξιοτήτων** τους με τις ανάγκες του παραγωγικού συστήματος και των επιχειρήσεων. Πρόκειται για τη θεωρία της διαρθρωτικής ανεργίας, που ενοχοποιεί το εκπαιδευτικό σύστημα για τις δυσκολίες απορρόφησης των νέων στην αγορά εργασίας.

Τέλος, στα πλαίσια της οικονομικής θεωρίας, έχουν αναπτυχθεί επιχειρήματα περί των επιπτώσεων της μακροχρόνιας ανεργίας κατά τα πρώτα έτη της ενεργού ζωής των ατόμων στη μελλοντική τους επαγγελματική ένταξη. Πάνω σ' αυτά τα επιχειρήματα έχει στηριχθεί η ανάπτυξη πολιτικών απασχόλησης σε όλες τις αναπτυγμένες οικονομικά χώρες για την πρόληψη ή/και την καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας μεταξύ των νέων. Ωστόσο δεν υπάρχουν εμπειρικές έρευνες που να δείχνουν ούτε για πόσο διάστημα διαρκούν οι επιπτώσεις ούτε εάν είναι σοβαρότερες στους νέους απ' ό,τι στα άτομα μεγαλύτερων ηλικιών.

Από τη δική τους πλευρά, η κοινωνιολογική θεωρία και έρευνα διατηρούν στην επικαιρότητα το ζήτημα της επίδρασης της **κοινωνικής/ταξικής προέλευσης** στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές και επιδόσεις των νέων, σε μια εποχή συνεχιζόμενης μαζικοποίησης της εκπαίδευσης. Ταυτόχρονα, οι σύγχρονες κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία έχουν ενσωματώσει και εμπλουτίσει πολλές μικρο-οικονομικές θεωρίες ερμηνείας διαφόρων διαστάσεων της μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία και έχουν χρησιμοποιήσει τις θεσμικές θεωρίες κατάτμησης της «ενιαίας» αγοράς εργασίας σε επί μέρους τομείς και αγορές. Η ιδιαίτερη συνεισφορά τους έγκειται στο ότι, στους προσδιοριστικούς παράγοντες της ταχύτητας και της ποιότητας επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων, προσθέτουν την **κατεύθυνση** και το **αντικείμενο σπουδών** τους, τα **χαρακτηριστικά των ιδρυμάτων** από τα οποία αποφοίτησαν και το **θεσμικό πλαίσιο** που καθορίζει την είσοδο στα **ρυθμιζόμενα επαγγέλματα** και στον **δημόσιο τομέα**.

Η έρευνα της Οριζόντιας Δράσης δεν μας επιτρέπει μόνο να απαντήσουμε στα γενικά ερωτήματα ως προς (α) τον βαθμό στον οποίο οι σειρές αποφοίτων των ετών 1998, 1999 και

2000 έχουν ολοκληρώσει την ένταξή τους 5-7 χρόνια μετά την αποφοίτηση (β) την ποιότητα της επαγγελματικής τους ένταξης (γ) τον βαθμό και την κατεύθυνση της κινητικότητάς τους κατά τη διαδικασία μετάβασης και (δ) τις δυσκολίες ένταξής τους. Μας επιτρέπει επίσης να επιβεβαιώσουμε ή να απορρίψουμε ορισμένα επιχειρήματα και προβλέψεις των οικονομικών και κοινωνιολογικών θεωριών που προαναφέραμε, μέσα από τη διατύπωση και τον έλεγχο υποθέσεων εργασίας για την ερμηνεία των προς εξέταση φαινομένων.

Με βάση τα στοιχεία της έρευνας, δεν μπορούμε να ελέγξουμε τις επιπτώσεις της μακρο-οικονομικής συγκυρίας στη μετάβαση και την ένταξη, αλλά μπορούμε να θεωρήσουμε ως δεδομένο ότι ο βαθμός ένταξης των πτυχιούχων των ετών 1998-2000, 5-7 χρόνια μετά την αποφοίτηση, έχει επηρεαστεί από τους ρυθμούς μεγέθυνσης και αύξησης της απασχόλησης καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 1998-2005. Από την άλλη, τα στοιχεία της έρευνας μας επιτρέπουν να ελέγξουμε (α) σε ποια έκταση η κοινωνική προέλευση των αποφοίτων επηρεάζει τον βαθμό και την ποιότητα ένταξης, (β) αν τα εργοδοτικά κριτήρια πρόσληψης επιβεβαιώνουν τις θεωρίες του ανθρώπινου κεφαλαίου, της εκπαίδευσης ως σήματος ή φίλτρου, του εργασιακού ανταγωνισμού ή των στατιστικών διακρίσεων φύλου και (γ) κατά πόσο ο επιστημονικός κλάδος σπουδών επηρεάζει τον βαθμό και την ποιότητα ένταξης των αποφοίτων μέσω των συνθηκών προσφοράς και ζήτησης εργασίας και των θεσμικών κανόνων εισόδου που επικρατούν στα επαγγέλματα και τους κλάδους στους οποίους κυρίως αναζητούν απασχόληση οι απόφοιτοι κάθε επιστημονικού κλάδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα της Οριζόντιας Δράσης πραγματοποιήθηκε με τηλεφωνική συνέντευξη σε όλα τα πανεπιστήμια της χώρας, πλην του Ανοικτού Πανεπιστημίου, του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και του Πανεπιστημίου Στερεάς Ελλάδας, μεταξύ Δεκεμβρίου 2004 και Ιανουαρίου 2006.

Εκτός από την κοινή διαδικασία και το κοινό χρονοδιάγραμμα διεξαγωγής της έρευνας, η κοινή μεθοδολογία που εκπόνησε η ερευνητική ομάδα της Οριζόντιας Δράσης αφορούσε έναν κοινό τρόπο υπολογισμού του μεγέθους δείγματος, ένα κοινό ερωτηματολόγιο έρευνας[1] και ένα κοινό εννοιολογικό πλαίσιο, που αποτυπώθηκε στον οδηγό ερωτηματολογίου. Στην τελική διαμόρφωση της κοινής μεθοδολογίας της έρευνας συνέβαλαν τα Γραφεία Διασύνδεσης με παρατηρήσεις, προτάσεις και συμμετοχή στις πιλοτικές συνεντεύξεις[2].

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζουμε καταρχήν τα στοιχεία που αφορούν τον πληθυσμό και το δείγμα της έρευνας, στη συνέχεια σχολιάζουμε τις μεταβλητές του ερωτηματολογίου και, τέλος, διατυπώνουμε τα ερευνητικά ερωτήματα και περιγράφουμε τις μεθόδους που χρησιμοποιήσαμε για να απαντήσουμε σε αυτά.

2.1
Πληθυσμός, δείγμα, συντελεστές στάθμισης

Ο πληθυσμός αναφοράς της έρευνας ήταν οι απόφοιτοι των ετών 1998, 1999 και 2000. Με βάση τα στοιχεία των Στατιστικών Εκπαίδευσης της ΕΣΥΕ, η ερευνητική ομάδα της Οριζόντιας Δράσης υπολόγισε το μέγεθος του δείγματος για καθένα από τα Τμήματα των δεκαοκτώ πανεπιστημίων που συμμετείχαν στην έρευνα και είχαν αποφοίτους το διάστημα 1998-2000, με βάση τον στατιστικό τύπο:

$$n' = [SE\ (p)^2 * P^* (1 - P)] /\ t^2$$

με διάστημα εμπιστοσύνης 90%, P = 30% και διαστημική εκτίμηση t = 7%. P = 30% σημαίνει ότι η πιθανότητα εμφάνισης ενός χαρακτηριστικού στον πληθυσμό δεν ξεπερνάει το 30% και του αντιθέτου του το 70%. Εκτιμήσαμε ότι αυτή η τιμή του P μας καλύπτει για τη μεγάλη πλειονότητα και τις κεντρικές ερωτήσεις του ερωτηματολογίου.

Το μέγεθος του δείγματος που δίνει αυτός ο στατιστικός τύπος είναι 116 απόφοιτοι ανά Τμήμα. Δεδομένου ότι αυτό το μέγεθος δείγματος ανά Τμήμα θεωρήθηκε μεγάλο σε σχέση με τον πληθυσμό, εφαρμόσαμε την εξής στατιστική διόρθωση για πεπερασμένο πληθυσμό:

$$n = N^*n' / N+n'$$

όπου n είναι το τελικό μέγεθος του δείγματος μετά τη διόρθωση, n' είναι το αρχικό μέγεθος του δείγματος (116) και N είναι ο πληθυσμός αναφοράς (αριθμός αποφοίτων ανά Τμήμα). Επίσης ορίσαμε ότι η τιμή του n δεν μπορούσε να είναι χαμηλότερη του 60 και ότι στα Τμήματα των οποίων οι απόφοιτοι ήσαν λιγότεροι των 60 θα γινόταν πλήρης απογραφή. Τέλος, στο δείγμα έγινε στρωματοποίηση με βάση το φύλο των αποφοίτων, ώστε ο τελικός αριθμός ανδρών και γυναικών στο δείγμα να αντανακλά τα μερίδια ανδρών και γυναικών στον πληθυσμό αναφοράς. Οι αποκλίσεις στην πράξη από το μέγεθος δείγματος που υπολόγισε η Οριζόντια Δράση ανά Τμήμα και πανεπιστήμιο ήταν πολύ μικρές.

[1] Το ερωτηματολόγιο της έρευνας παρατίθεται στο παράρτημα της μελέτης.

[2] Στην πιλοτική έρευνα έλαβαν μέρος το Γραφείο Οριζόντιας Δράσης στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και τα Γραφεία Διασύνδεσης των εξής πανεπιστημίων: Αιγαίου, Αριστοτέλειο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλίας και Ιωαννίνων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ, ΜΕΓΕΘΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΧΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ-ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (%)

Επιστημονικός κλάδος	Πληθυσμός	Δείγμα	%
Φιλολογία-Φιλοσοφία	3.203	715	22,3
Θεολογία	1.341	358	26,7
Επιστήμες αγωγής	5.361	1.240	23,1
Ψυχολογία	699	274	39,2
Ιστορία-Αρχαιολογία	2.404	565	23,5
Ξένες Γλώσσες	3.789	706	18,6
Καλές Τέχνες	1.053	398	37,8
Νομική Επιστήμη	4.223	324	7,7
Οικονομική Επιστήμη	5.796	1.145	19,8
Επιστήμες Διοίκησης	4.354	782	18,0
Πολιτική Επιστήμη	1.528	308	20,2
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	1.202	350	29,1
Επιστήμες Επικοινωνίας	441	194	44,0
Βιολογία	597	260	43,6
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	4.596	1.278	27,8
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	528	219	41,5
Γεωπονική	2.085	537	25,8
Ιατρική-Οδοντιατρική	4.583	684	14,9
Φαρμακευτική	427	200	46,8
Νοσηλευτική	154	73	47,4
Αρχιτέκτονες	767	230	30,0
Πολιτικοί Μηχανικοί	2.057	394	19,2
Χημικοί Μηχανικοί	986	250	25,4
Τοπογράφοι	657	168	25,6
Μηχανολόγοι	1.255	466	37,1
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφόρησης και Επικοινωνιών	3.242	794	24,5
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	2.820	341	12,1
Κτηνιατρική	353	86	24,4
Δασολογία-Επιστήμες Περιβάλλοντος	397	153	38,5
Διαιτολογία	86	61	70,9
Οικιακή Οικονομία	68	59	86,8
Σύνολο	***61.052***	***13.612***	***22,3***

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2
ΣΥΝΘΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

Φύλο	N	%	Εγκ. %
Άνδρας	5.496	40,4	40,4
Γυναίκα	8.114	59,6	59,6
Σύνολο	***13.610***	***99,9***	***100***
Δεν απάντησαν	7	0,1	
Σύνολο	***13.617***	***100***	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3
ΣΥΝΘΕΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ

Έτος αποφοίτησης	N	%	Εγκ. %
1997	285	2,1	2,1
1998	3.163	23,2	23,3
1999	5.730	42,1	42,2
2000	4.343	31,9	32,0
2001	59	0,4	0,4
Σύνολο	***13.580***	***99,7***	***100***
Δεν απάντησαν	37	0,3	
Σύνολο	***13.617***	***100***	

Σύμφωνα με την κοινή μεθοδολογία, για την κατάρτιση του δείγματος εφαρμόστηκε από τις ερευνητικές ομάδες κάθε πανεπιστημίου η μέθοδος της τυχαίας δειγματοληψίας, με χρήση ξεχωριστών αλφαβητικών καταλόγων για άνδρες και γυναίκες, που δημιουργήθηκαν από τα στοιχεία ορκωμοσίας των αποφοίτων των Τμημάτων. Το πρόβλημα της «μη ανταπόκρισης» αντιμετωπίστηκε με συμπλήρωμα, δηλαδή με επανάληψη της δειγματοληψίας, μέχρις ότου επιτευχθεί ο αριθμός συμπληρωμένων ερωτηματολογίων που αντιστοιχούσε στο προκαθορισμένο μέγεθος δείγματος ανά Τμήμα ή ομάδα συγγενών Τμημάτων.

Στους πίνακες 2.1, 2.2, 2.3 και 2.4 φαίνεται η σύνθεση του πανελλαδικού πληθυσμού και του συνολικού δείγματος της έρευνας ανά επιστημονικό κλάδο, η σύνθεση του ίδιου δείγματος ανά φύλο και έτος αποφοίτησης και το μερίδιο συμμετοχής κάθε πανεπιστημίου στο δείγμα ανά επιστημονικό κλάδο. Ο πληθυσμός που εμφανίζεται στον πίνακα 2.1 έχει προέλθει από τα πρωτογενή στοιχεία των

Τμημάτων, που χρησιμοποίησαν οι ερευνητικές ομάδες του κάθε πανεπιστημίου στα πλαίσια της έρευνας, και όχι από την ΕΣΥΕ. Στην τρίτη στήλη του ίδιου πίνακα παρουσιάζεται η σχέση δείγματος-πληθυσμού ανά επιστημονικό κλάδο.

Ο υπολογισμός του δείγματος ανά Τμήμα επέτρεψε σε κάθε πανεπιστήμιο να αντλήσει από την έρευνα και να επεξεργαστεί συγκριτικά στοιχεία για τα Τμήματά του. Όμως τα πρωτογενή στοιχεία που παρέδωσαν τα Γραφεία Διασύνδεσης των πανεπιστημίων στο Γραφείο της Οριζόντιας Δράσης για την πανελλαδική μελέτη παρείχαν μόνο την πληροφορία του επιστημονικού κλάδου σπουδών[3] κάθε μέλους του δείγματος. Η ένωση Τμημάτων σε κάθε πανεπιστήμιο για τη δημιουργία επιστημονικών κλάδων[4] οδήγησε σε δείγματα ανά κλάδο μη αναλογικά ως προς τον πληθυσμό αποφοίτων του κλάδου σε κάθε πανεπιστήμιο. Γι' αυτό τον λόγο, κατά τη δημιουργία της ενιαίας βάσης δεδομένων της πανελλαδικής έρευνας, χρησιμοποιήσαμε δειγματοληπτικές σταθμίσεις (sampling weights), που αποσκοπούσαν στο να δώσουν μεγαλύτερη βαρύτητα σε εκείνα τα πανεπιστήμια που είχαν υπο-αντιπροσώπευση στο δείγμα κάθε επιστημονικού κλάδου στο σύνολο χώρας και μικρότερη βαρύτητα στα πανεπιστήμια που είχαν υπερ-αντιπροσώπευση στο ίδιο δείγμα.

Οι συντελεστές στάθμισης του κάθε πανεπιστημίου ανά επιστημονικό κλάδο παρουσιάζονται στον πίνακα 2.5. Πολλαπλασιάζοντας τις τιμές των μεταβλητών με τους συντελεστές στάθμισης, υπολογίσαμε τους σταθμικούς μέσους όρους των μεταβλητών του ερωτηματολογίου για κάθε επιστημονικό κλάδο στο σύνολο της χώρας[5].

2.2
Μεταβδητές του ερωτηματοδογίου

Στον πίνακα 2.6 παρουσιάζουμε τις μεταβλητές του ερωτηματολογίου της Οριζόντιας Δράσης, που αφορούν:

- Γενικά στοιχεία (δημογραφικά, κοινωνικο-οικονομικά)
- Στοιχεία σπουδών (προπτυχιακές, μεταπτυχιακές)
- Στοιχεία για τη σημερινή κατάσταση απασχόλησης
- Στοιχεία για τη σημερινή απασχόληση των απασχολουμένων
- Στοιχεία για την πρώτη σημαντική απασχόληση των απασχολουμένων
- Στοιχεία για τους ανέργους (λόγοι και διάρκεια ανεργίας, τρόποι αναζήτησης εργασίας, εμπειρία απασχόλησης στο παρελθόν)
- Στοιχεία για τους μη οικονομικά ενεργούς (λόγοι μη ενεργοποίησης και εμπειρία απασχόλησης στο παρελθόν)
- Στοιχεία για τη συμμετοχή όλων των αποφοίτων σε προγράμματα αγοράς εργασίας
- Στοιχεία για τα χαρακτηριστικά της επιθυμητής εργασίας όλων των αποφοίτων

[3] Οι επιστημονικοί κλάδοι απαρτίζονται από συγγενείς επιστήμες, π.χ. ανθρωπιστικές, κοινωνικές κ.λπ. Για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας, χρησιμοποιήσαμε μία ταξινόμηση σε 31 κλάδους.

[4] Η διάκριση των επιστημονικών κλάδων και η κατάταξη σε αυτούς των πανεπιστημιακών Τμημάτων των οποίων οι απόφοιτοι συμμετείχαν στην έρευνα έγιναν από την ερευνητική ομάδα της Οριζόντιας Δράσης σε συνεργασία με τα Γραφεία Διασύνδεσης των δεκαοκτώ πανεπιστημίων που πραγματοποίησαν την έρευνα. Δεν περιελήφθησαν στην έρευνα οι απόφοιτοι του κλάδου των ναυπηγών και μεταλλειολόγων μηχανικών, λόγω του μικρού αριθμού των αποφοίτων τους και της ύπαρξης ενός και μοναδικού Τμήματος σε κάθε έναν από αυτούς. Αντίθετα, συμπεριελήφθησαν ως ξεχωριστοί επιστημονικοί κλάδοι αυτοί της διαιτολογίας και της οικιακής οικονομίας, αφενός διότι είχαν μεγαλύτερο αριθμό αποφοίτων από τους προηγούμενους κλάδους που αποκλείστηκαν, αφετέρου για να συμπεριληφθεί το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο στα αποτελέσματα της πανελλαδικής έρευνας. Ο επιστημονικός κλάδος της οικιακής οικονομίας απαρτίζεται μόνο από τους αποφοίτους του Τμήματος Οικιακής Οικονομίας-Οικολογίας του παραπάνω πανεπιστημίου, ενώ αυτός της διαιτολογίας μόνο από τους αποφοίτους του Τμήματος Διαιτολογίας του ίδιου πανεπιστημίου.

[5] Βλέπε τους πίνακες περιγραφικής στατιστικής του τρίτου κεφαλαίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.4 ΜΕΡΙΔΙΟ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΣΤΟ ΔΕΙΓΜΑ ΑΝΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΛΑΔΟ

	ΟΙΚΟΝ. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΚΤ	ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ	ΕΚΠΑ	ΕΜΠ	ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΠΑΝΤΕΙΟ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΠΑΤΡΑΣ	ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ	ΑΠΘ	ΑΙΓΑΙΟΥ	ΠΑΝ. ΚΡΗΤΗΣ	ΠΟΛ. ΚΡΗΤΗΣ	ΙΟΝΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	
Φιλολογία-Φιλοσοφία			8,4	15,2								27,1		17,5				31,8	100
Θεολογία				49,4								50,6							100
Επιστήμες Αγωγής			9,7	24,9						12,7		14,4	6,5	10,0			8,9	13,0	100
Ψυχολογία				24,5				27,4				29,2		19,0					100
Ιστορία-Αρχαιολογία			11,3	28,1								17,5		12,0		8,3		22,7	100
Ξένες Γλώσσες				46,2								46,6				7,2			100
Καλές Τέχνες		18,1		32,2								41,5				8,3			100
Νομική Επιστήμη			31,5	34,6								34,0							100
Οικονομική Επιστήμη	21,1			9,9			20,2	7,9	20,4	6,2		8,5		5,9					100
Επιστήμες Διοίκησης	24,4						10,9	12,4	39,1				13,2						100
Πολιτική Επιστήμη				31,8			12,7	55,5											100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινων. Πολιτική								52,3					28,6	19,1					100
Επιστήμες Επικοινωνίας				38,1				34,0				27,8							100

Βιολογία				30,8						23,1		27,7		18,5					100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία				21,6						20,5		20,0	4,2	15,5				18,2	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία				37,4						27,9		34,7							100
Γεωπονική						72,8						19,2					8,0		100
Ιατρική-Οδοντιατρική			9,9	29,1						12,9		29,0		10,8			8,3		100
Φαρμακευτική				39,5						30,5		30,0							100
Νοσηλευτική				100,0															100
Αρχιτέκτονες					39,6							36,5					23,9		100
Πολιτικοί Μηχανικοί			21,8		25,1					22,6		25,4					5,1		100
Χημικοί Μηχανικοί					38,0					29,6		32,4							100
Τοπογράφοι					52,4							47,6							100
Μηχανολόγοι					18,0					38,4		18,9			13,1		11,6		100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφόρησης και Επικοινωνιών	10,3		8,6	9,7	12,3		7,4		4,4	11,3		18,6		5,8	3,8			7,7	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός			27,3	31,1								29,9					11,7		100
Κτηνιατρική												90,7					9,3		100
Δασολογία και Περιβάλλον												51,0	49,0						100
Διαιτολογία											100								100
Οικιακή Οικονομία											100								100

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.5 ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΣΤΑΘΜΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΚΑΘΕ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

	ΟΙΚΟΝ. ΑΘΗΝΩΝ	ΑΣΚΤ	ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ	ΕΚΠΑ	ΕΜΠ	ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΠΑΝΤΕΙΟ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΠΑΤΡΑΣ	ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ	ΑΠΘ	ΑΙΓΑΙΟΥ	ΠΑΝ. ΚΡΗΤΗΣ	ΠΟΛ. ΚΡΗΤΗΣ	ΙΟΝΙΟ	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
Φιλολογία-Φιλοσοφία			1,667	16,083	5,379							3,098		2,48			1,934	
Θεολογία				4,198								3,304						
Επιστήμες Αγωγής			2,05	5,669						3,369		5,916	3,407	3,516		1,655	5,547	
Ψυχολογία				2,045				2,72				3,275		1,846				
Ιστορία-Αρχαιολογία			2,688	5,906								5,939		2,044	1,426		3,898	
Ξένες Γλώσσες				6,702								4,578			1,92			
Καλές Τέχνες		3,819		2,844								2,176			1,667			
Νομική Επιστήμη			9,235	15,357								14,191						
Οικονομική Επιστήμη	4,153			10,345			1,571	4,378	5,91	2,507		11,649						
Επιστήμες Διοίκησης	6,775						7,412	6,66	5,154				2,01	2,597				
Πολιτική Επιστήμη				6,959			4,487	3,924										
Χημικοί Μηχανικοί										2,162		3,938						
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική								5,295					1,46	1,299				

Επιστήμες Επικοινωνίας				2,608				2,273				1,815	Π					
Βιολογία				2,463						2,1		2,722		1,625				
Μαθηματικά-Φυσική - Χημεία				4,496						3,416		4,223	2,057	3,646			3,416	
Γεωλογία-Φυσιογνωσία				2,354						1,131		3,5						
Γεωπονική						2,803						8,184				3,395		
Ιατρική-Οδοντιατρική			2,574							4,045		8,53		5,068		1,544		
Φαρμακευτική				9,5						1,066		2,567						
Νοσηλευτική				2,633														
Αρχιτέκτονες				2,11	4,484							4,274				1,418		
Πολιτικοί Μηχανικοί			3,407		6,677					4,371		7				1,05		
Τοπογράφοι					4,227							3,563						
Μηχανολόγοι					3,881					1,967		4,159				1,444		2,148
Μηχανικοί Υπολογιστών	3,671		2,338	2,584	6,429		3,146		4,387	7,633		4,203		3,217			1,07	2,167
Φυσική Αγωγή - Αθλητισμός			5,269	11,651								10,265				1,2		
Κτηνιατρική												4,385	2,147			1,375		
Δασολογία και Περιβάλλον												3,026						
Διαιτολογία											1,41							
Οικιακή Οικονομία											1,153							

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.6 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

I. Γενικά στοιχεία (όλοι οι απόφοιτοι)
Ηλικία
Φύλο
Ύπαρξη τέκνων
Αριθμός τέκνων
Εκπλήρωση στρατιωτικών υποχρεώσεων
Διάρκεια στρατιωτικής θητείας (σε μήνες)
Επίπεδο εκπαίδευσης πατέρα
Επίπεδο εκπαίδευσης μητέρας
Εισόδημα γονέων (κλίμακα από 1 έως 10)
Οικονομικές δυσκολίες γονέων (κλίμακα από 1 έως 5)
II. Στοιχεία σπουδών (όλοι οι απόφοιτοι)
Έτος εισαγωγής στο πανεπιστήμιο
Έτος αποφοίτησης
Μήνας αποφοίτησης
Επιστημονικός κλάδος σπουδών
Επιλογή Τμήματος με βάση τις δηλώσεις προτίμησης
Ενδιαφέρον για το επιστημονικό αντικείμενο του Τμήματος
Βαθμός πτυχίου
Βαθμός ικανοποίησης από τις σπουδές
Συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης του Τμήματος
Εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών
Περιστασιακή ή συνεχόμενη απασχόληση κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών
Διαμονή γονέων στην πόλη πραγματοποίησης σπουδών
Ενοικίαση διαμερίσματος/σπιτιού στον τόπο σπουδών κατά τη διάρκεια των σπουδών
Διάρκεια ενοικίασης διαμερίσματος/σπιτιού
Ολοκλήρωση/πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών
Λόγοι πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών
Εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών
Περιστασιακή ή συνεχόμενη απασχόληση κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών
Μερική ή πλήρης απασχόληση κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών
Σχέση απασχόλησης με τις σπουδές κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών
Απόκτηση άδειας ασκήσεως επαγγέλματος
Χρονικό διάστημα για απόκτηση της άδειας μετά το πέρας των σπουδών
III. Σημερινή κατάσταση απασχόλησης (όλοι οι απόφοιτοι)
Σημερινή κατάσταση απασχόλησης (απασχολούμενος, άνεργος, μη οικονομικά ενεργός)
IV. Απασχολούμενοι
Εμπειρία σημαντικής απασχόλησης μέχρι σήμερα
Η σημερινή απασχόληση είναι σημαντική απασχόληση
Η σημερινή απασχόληση είναι η πρώτη σημαντική απασχόληση

Να. Η πρώτη σημαντική απασχόληση
Θέση στην επιχείρηση (μισθωτός σε ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα, συμβασιούχος έργου σε ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα, αυτοαπασχολούμενος με ή χωρίς προσωπικό, βοηθός σε οικογενειακή επιχείρηση)
Διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και πρώτης σημαντικής απασχόλησης
Δυσκολίες κατά την αναζήτηση εργασίας λόγω φύλου
Λόγος δυσκολιών λόγω φύλου
Αριθμός απασχολουμένων στην επιχείρηση
Εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης πριν από την πρώτη σημαντική απασχόληση
Τρόπος εύρεσης της πρώτης σημαντικής απασχόλησης
Συμβολή του προγράμματος πρακτικής άσκησης του Τμήματος στην εύρεση της πρώτης σημαντικής απασχόλησης
Σταθερή (σύμβαση αορίστου χρόνου, δημόσιος υπάλληλος) ή προσωρινή απασχόληση (σύμβαση ορισμένου χρόνου ή έργου)
Πλήρης ή μερική απασχόληση
Συνολικές καθαρές μηνιαίες αποδοχές (κλίμακα από 1 έως 6)
Βαθμός αντιστοιχίας των σπουδών με την πρώτη σημαντική απασχόληση
Δυνατότητα πρόσληψης αποφοίτου ΤΕΙ από τον εργοδότη στη θέση εργασίας
Αριθμός μισθωτών που απασχολούσαν οι αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό
Βασικές πηγές οικονομικής στήριξης για τη δημιουργία επιχείρησης
Άλλη μορφή στήριξης για δημιουργία επιχείρησης
Πηγή άλλης μορφής στήριξης για δημιουργία επιχείρησης
Νβ. Η σημερινή απασχόληση
Θέση στην επιχείρηση (μισθωτός σε ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα, συμβασιούχος έργου σε ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα, αυτοαπασχολούμενος με ή χωρίς προσωπικό, βοηθός σε οικογενειακή επιχείρηση)
Επάγγελμα
Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας της επιχείρησης
Αριθμός απασχολουμένων στην επιχείρηση
Βαθμός ικανοποίησης από την απασχόληση
Τόπος εργασίας ίδιος/άλλος με τον τόπο κατοικίας γονέων
Χιλιομετρική απόσταση από τον τόπο κατοικίας γονέων
Τόπος εργασίας στην πόλη των σπουδών
Χρονικό διάστημα μεταξύ της σημερινής και της προηγούμενης απασχόλησης ή της αποφοίτησης
Αριθμός εργασιών που άλλαξε πριν από τη σημερινή απασχόληση
Περιστασιακή απασχόληση πριν από τη σημερινή εργασία
Δυσκολίες κατά την αναζήτηση εργασίας λόγω φύλου
Λόγος δυσκολιών λόγω φύλου
Αριθμός επεισοδίων ανεργίας μέχρι σήμερα
Τρόπος εύρεσης της σημερινής απασχόλησης
Συμβολή του προγράμματος πρακτικής άσκησης του Τμήματος στην εύρεση της σημερινής απασχόλησης
Σταθερή (σύμβαση αορίστου χρόνου, δημόσιος υπάλληλος) ή προσωρινή απασχόληση (σύμβαση ορισμένου χρόνου ή έργου)

Πλήρης ή μερική απασχόληση
Κίνδυνος απώλειας εργασίας στο άμεσο μέλλον (εκτίμηση)
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης (σταδιοδρομίας) στη σημερινή δουλειά
Προτίμηση εργοδότη για εργαζόμενους ενός συγκεκριμένου φύλου στη θέση εργασίας
Φύλο προτίμησης
Συνολικές καθαρές μηνιαίες αποδοχές (κλίμακα από 1 έως 6)
Βαθμός αντιστοιχίας των σπουδών με τη σημερινή απασχόληση
Δυνατότητα πρόσληψης αποφοίτου ΤΕΙ από τον εργοδότη στη θέση εργασίας
Αριθμός μισθωτών που απασχολούν οι αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό
Βασικές πηγές οικονομικής στήριξης για τη δημιουργία επιχείρησης
Άλλη μορφή στήριξης για δημιουργία επιχείρησης
Πηγή άλλης μορφής στήριξης για δημιουργία επιχείρησης
Θετικές προοπτικές επιχείρησης
VI. Άνεργοι
Διάρκεια ανεργίας
Λόγοι της ανεργίας
Λόγοι που οι εργοδότες θεωρούν το φύλο μειονέκτημα για πρόσληψη
Τρόπος αναζήτησης εργασίας
Συγκεκριμένες ενέργειες αναζήτησης απασχόλησης κατά τον τελευταίο μήνα
Εμπειρία εργασίας μέχρι σήμερα
Αριθμός εργασιών στις οποίες έχει απασχοληθεί μέχρι σήμερα
Εμπειρία σημαντικής απασχόλησης μέχρι σήμερα
VII. Μη οικονομικά ενεργοί
Λόγοι μη ενεργοποίησης
Εμπειρία εργασίας μέχρι σήμερα
Αριθμός εργασιών στις οποίες έχει απασχοληθεί μέχρι σήμερα
Εμπειρία σημαντικής απασχόλησης μέχρι σήμερα
VIII. Συμμετοχή σε προγράμματα αγοράς εργασίας (όλοι οι απόφοιτοι)
Συμμετοχή/απασχόληση σε πρόγραμμα ή σε επιδοτούμενη θέση εργασίας
Συμμετοχή σε πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης, επιδοτούμενο από τον ΟΑΕΔ
Συμμετοχή σε πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης μη επιδοτούμενο από τον ΟΑΕΔ
Συμμετοχή στο πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (STAGE) του ΟΑΕΔ
Συμμετοχή σε επιδοτούμενη θέση εργασίας από τον ΟΑΕΔ
IX. Επιθυμητή εργασία (όλοι οι απόφοιτοι)
Τομέας προτίμησης για απασχόληση (ιδιωτικός, δημόσιος, αυτοαπασχόληση)
Λόγος προτίμησης
Σκέψη για δημιουργία επιχείρησης
Λόγος που δεν ξεκίνησε τη δημιουργία επιχείρησης

Κάποιες διευκρινίσεις είναι απαραίτητες για ορισμένες κεντρικές μεταβλητές της έρευνας, όπως η απασχόληση, η ανεργία και η μη ενεργός κατάσταση. Η κατάταξη των αποφοίτων σε κάθε μία από τις προαναφερθείσες καταστάσεις έγινε καταρχήν σύμφωνα με τη δήλωση των ίδιων των ερωτώμενων. Όμως για τον διαχωρισμό των ανέργων από τους ανενεργούς χρησιμοποιήθηκε και δεύτερο κριτήριο, ανάλογα με την απάντηση των μη απασχολουμένων στο ερώτημα εάν έχουν κάνει συγκεκριμένες ενέργειες για να βρουν απασχόληση τον τελευταίο μήνα πριν από την έρευνα. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο παραπάνω ερώτημα, και ανεξαρτήτως του εάν είχαν συμπληρώσει το αντίστοιχο εδάφιο του ερωτηματολογίου, οι μη απασχολούμενοι καταχωρήθηκαν στους ανέργους. Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο ίδιο ερώτημα, συγκαταλέχθηκαν στους μη (οικονομικά) ενεργούς.

Κατά συνέπεια, άνεργος για την έρευνα της Οριζόντιας Δράσης είναι «το άτομο που αναζητά απασχόληση κάνοντας συγκεκριμένες ενέργειες εύρεσης εργασίας», με χρονικό διάστημα αναφοράς των ενεργειών τον τελευταίο μήνα πριν από την έρευνα. Αυτός ο ορισμός της ανεργίας είναι πολύ πιο διασταλτικός από εκείνον της ΕΣΥΕ[6], που θέτει τις εξής δύο επιπρόσθετες προϋποθέσεις για να θεωρηθεί κάποιος ως άνεργος: α) να μην έχει απασχοληθεί ούτε μία ώρα την ημερολογιακή εβδομάδα πριν από την έρευνα και β) να είναι διαθέσιμος να αναλάβει εργασία μέσα σε δύο εβδομάδες, από τη στιγμή που θα του παρουσιαστεί ευκαιρία απασχόλησης. Οι αναμενόμενες συνέπειες της χρήσης του παραπάνω ορισμού για την ανεργία είναι ότι τα στοιχεία της έρευνας της Οριζόντιας Δράσης για τους ανέργους είναι υπερεκτιμημένα σε σχέση με την υποθετική περίπτωση στην οποία θα χρησιμοποιείτο ο ορισμός της ΕΣΥΕ, ενώ αυτά για τους απασχολουμένους και τους ανενεργούς, υποεκτιμημένα. Στο σημείο αυτό χρειάζεται να υπογραμμίσουμε ότι η επιλογή διαφορετικού ορισμού της ανεργίας από αυτόν που χρησιμοποιεί η ΕΣΥΕ για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας απορρέει από την κριτική που έχει υποστεί ο τελευταίος ως προς την περιοριστική καταγραφή της ανεργίας.

Σχετικά με τις μορφές εργασίας, διακρίναμε τα διάφορα είδη εξαρτημένης εργασίας μεταξύ τους και σε σχέση με την ανεξάρτητη εργασία, ξεχωρίζοντας αφενός τους δημοσίους υπαλλήλους από τους μισθωτούς με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου (αορίστου ή ορισμένου χρόνου), αφετέρου τους συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη από τους υπόλοιπους συμβασιούχους έργου. Τους συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη τους θεωρήσαμε «ψευτο-ανεξάρτητους» εργαζόμενους ή «οιονεί μισθωτούς», εφόσον παρέχουν κατ' ουσίαν εξαρτημένη εργασία, ενώ τους υπόλοιπους συμβασιούχους έργου τους θεωρήσαμε αυτοαπασχολούμενους, που επιτελούν ανεξάρτητη εργασία. Θεωρήσαμε, τέλος, ως μισθωτούς τους εργαζομένους κατ' αποκοπήν που παραδίδουν ιδιαίτερα μαθήματα κατ' οίκον, όπως και αυτούς που πραγματοποιούν μεταφράσεις με το κομμάτι από το σπίτι. Στους μισθωτούς κατατάσσει αυτούς τους εργαζομένους και η ΕΣΥΕ. Τους αποφοίτους που δήλωσαν «βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση» και ταυτόχρονα ύψος αποδοχών τους κατατάξαμε στους μισθωτούς, δεδομένου ότι στην κατηγορία των «βοηθών» κατατάξαμε μόνο τα άτομα που δούλευαν χωρίς αμοιβή σε οικογενειακή επιχείρηση. Μεταξύ των ατόμων που επιτελούν ανεξάρτητη εργασία, διακρίναμε τους αυτοαπασχολούμενους με προσωπικό (εργοδότες) από αυτούς χωρίς προσωπικό.

[6] Τον ίδιο ορισμό χρησιμοποιεί η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), και προέρχεται από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας του ΟΗΕ.

2.3 *Ερευνητικά ερωτήματα-μέθοδοι*

Ο σκοπός της έρευνας της Οριζόντιας Δράσης για την απορρόφηση αποφοίτων ήταν *«να διερευνηθεί τόσο ο βαθμός ένταξης των αποφοίτων στην απασχόληση και το πρόβλημα ανεργίας τους 5-7 χρόνια μετά την αποφοίτηση, όσο και η ποιότητα της ένταξης όσων έχουν βρει δουλειά, καθώς και η διαδικασία μετάβασης από την εκπαίδευση στην απασχόληση».*[7]

Στη συνέχεια θα εκθέσουμε τους τρόπους με τους οποίους θα απαντήσουμε στα τρία παραπάνω γενικά ερευνητικά ερωτήματα, αξιοποιώντας τον θεωρητικό προβληματισμό που αναπτύξαμε στο πρώτο κεφάλαιο. Θα ξεκινήσουμε διευκρινίζοντας σε τι αντιστοιχούν οι όροι «βαθμός ένταξης», «ποιότητα ένταξης» και «διαδικασία μετάβασης».

Ο βαθμός ένταξης παραπέμπει στο ποσοστό απασχόλησης/ανεργίας των αποφοίτων, με βάση την κατάσταση που δήλωσαν τη στιγμή της έρευνας ως προς τη συμμετοχή στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό: απασχολούμενος, άνεργος, μη ενεργός.

Η έννοια της επαγγελματικής ένταξης, που αναλύσαμε στο πρώτο κεφάλαιο της μελέτης, αντιστοιχεί στο τέλος της διαδικασίας μετάβασης και παραπέμπει στον συνδυασμό του βαθμού ένταξης στην απασχόληση με ένα από τα χαρακτηριστικά της ποιότητας ένταξης στην απασχόληση, που είναι η σταθερότητα της τελευταίας. Υπολογίσαμε λοιπόν για κάθε κοόρτη αποφοίτων των ετών 1998, 1999 και 2000 το ποσοστό αποφοίτων που είχε σταθερή απασχόληση το 2005, δηλαδή 7, 6 και 5 έτη μετά την αποφοίτηση αντίστοιχα.

Οι σταθερά απασχολούμενοι υπολογίστηκαν από το άθροισμα:

- των δημοσίων υπαλλήλων,
- αυτών που απάντησαν ότι απασχολούνται με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου στον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα,
- αυτών που απάντησαν ότι απασχολούνται με σύμβαση έργου κυρίως σε έναν εργοδότη και έχουν σταθερή απασχόληση,
- αυτών που απάντησαν ότι είναι αυτο-απασχολούμενοι με ή χωρίς προσωπικό και ότι εκτιμούν πως η επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές στο μέλλον.

Παρομοίως υπολογίσαμε τα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας και το ποσοστό ατόμων που είχαν εμπειρία σημαντικής απασχόλησης για κάθε κοόρτη αποφοίτων. Με αυτόν τον τρόπο σχηματίσαμε «οιονεί πάνελ»[8] για την περίοδο 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση. Στη συνέχεια συγκρίναμε τα ποσοστά απασχόλησης, ανεργίας και μη συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό των αποφοίτων με τα αντίστοιχα ποσοστά της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΣΥΕ για το έτος 2005 στους πτυχιούχους ανώτατης εκπαίδευσης ηλικίας 35-55 ετών. Η σύγκριση έγινε τόσο με τα ποσοστά που προκύπτουν από τους επίσημους ορισμούς της απασχόλησης, ανεργίας και μη συμμετοχής όσο και με αυτά που προκύπτουν από τα στοιχεία για την εργασιακή κατάσταση σύμφωνα με την αυθόρμητη απάντηση του ερωτώμενου.

Τα άτομα που συγκαταλέχθηκαν στους μη «επαγγελματικά ενταγμένους» ή –αλλιώς– σ' αυτούς που «δεν ολοκλήρωσαν τη μετάβαση από το πανεπιστήμιο στην εργασία» έγιναν

[7] Ο σκοπός αυτός διατυπώνεται ρητά σε απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής της Οριζόντιας Δράσης (συνεδρίαση 9ης Δεκεμβρίου 2003), με την οποία υιοθετήθηκε η κοινή μεθοδολογία της έρευνας.

[8] Τη μέθοδο κατασκευής «οιονεί πάνελ» την έχουμε χρησιμοποιήσει και σε προηγούμενες εργασίες μας, για να εξετάσουμε τη μετάβαση των νέων από την εκπαίδευση στην εργασία με βάση στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπε Καραμεσίνη (2006) και Καραμεσίνη & Πρόκου (2006).

αντικείμενο περαιτέρω διερεύνησης. Συγκεκριμένα εξετάστηκαν η διάρκεια και οι λόγοι ανεργίας για τους ανέργους, όπως και οι λόγοι μη ενεργοποίησης για τους ανενεργούς, και οι τομείς απασχόλησης των προσωρινά απασχολουμένων.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτά που αναφέραμε στο πρώτο κεφάλαιο της μελέτης, η ποιότητα ένταξης των αποφοίτων δεν έχει να κάνει μόνο με τον βαθμό σταθερότητας ή σταθεροποίησης στην απασχόληση, αλλά και με το πλήρες ή μειωμένο ωράριο εργασίας, το ύψος της αμοιβής, τις επαγγελματικές προοπτικές που παρέχει στον κάτοχό της η θέση απασχόλησης, την αντιστοιχία του επαγγέλματος και του αντικειμένου εργασίας με τις σπουδές. Το κοινό ερωτηματολόγιο περιείχε μεταβλητές για τα παραπάνω χαρακτηριστικά της απασχόλησης όσων δήλωσαν ότι απασχολούνταν τη στιγμή της έρευνας, που μας επιτρέπουν να εξαγάγουμε συμπεράσματα για την ποιότητα της ένταξης των αποφοίτων με βάση αντικειμενικά δεδομένα και ορισμούς. Από την άλλη, το ερωτηματολόγιο περιείχε και ερωτήματα υποκειμενικής αξιολόγησης της ποιότητας της ένταξης από τους ίδιους τους αποφοίτους (βαθμός ικανοποίησης από τη σημερινή απασχόληση, χαρακτηριστικά επιθυμητής εργασίας), που μας επιτρέπουν να συγκρίνουμε τις δύο μεθόδους προσέγγισης.

Ορίσαμε λοιπόν ως ικανοποιημένους από την εργασία τους τους απασχολούμενους αποφοίτους που δήλωσαν τη στιγμή της έρευνας πολύ ή απλώς ευχαριστημένοι από τη δουλειά τους και διερευνήσαμε τη συσχέτιση μεταξύ της σταθερότητας της απασχόλησης και της ικανοποίησης από την εργασία, ώστε να συγκρίνουμε την αντικειμενική με την υποκειμενική προσέγγιση της επαγγελματικής ένταξης.

Το φαινόμενο της ετερο-απασχόλησης προσεγγίστηκε με δύο τρόπους: μέσω (α) του είδους του επαγγέλματος του συνόλου των απασχολούμενων αποφοίτων (αντικειμενική προσέγγιση) και (β) της υποκειμενικής εκτίμησης των αποφοίτων που ήταν τη στιγμή της έρευνας μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου, απασχολούμενοι κυρίως σε έναν εργοδότη, για τον βαθμό αντιστοιχίας του αντικειμένου της εργασίας με τις ακαδημαϊκές σπουδές (υποκειμενική προσέγγιση). Στην πρώτη περίπτωση, η ετεροαπασχόληση ορίζεται με συσταλτικό τρόπο, ως η απασχόληση των πτυχιούχων των πανεπιστημίων σε επαγγέλματα που δεν είναι ούτε διοικητικά/διευθυντικά ούτε επιστημονικά, καλλιτεχνικά ή συναφή[9]. Από αυτόν τον ορισμό συνεπάγεται ότι ένας πτυχιούχος δεν θεωρείται ετερο-απασχολούμενος όταν ασκεί οποιοδήποτε διευθυντικό, επιστημονικό ή καλλιτεχνικό επάγγελμα, χωρίς απαραίτητα αυτό το επάγγελμα να αντιστοιχεί στο αντικείμενο σπουδών του. Στη δεύτερη περίπτωση, η ετερο-απασχόληση ορίζεται ως η απασχόληση σε θέση εργασίας της οποίας το αντικείμενο δεν αντιστοιχεί καθόλου ή αντιστοιχεί λίγο στην ακαδημαϊκή εκπαίδευση του πτυχιούχου.

Η διαδικασία μετάβασης προσεγγίζεται στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης μέσα από τη διερεύνηση της μορφής και του χαρακτήρα της, καθώς και των τρόπων αναζήτησης μισθωτής εργασίας ή δημιουργίας επιχείρησης από τους αποφοίτους.

Ως έναρξη της διαδικασίας μετάβασης ορίστηκε για όλους τους αποφοίτους το έτος αποφοίτησης. Η πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών θεωρήθηκε στοιχείο/επεισόδιο της διαδικασίας μετάβασης, αντίθετα με τη συμ-

[9] Πρόκειται για τις μονοψήφιες ομάδες επαγγελμάτων 1 και 2 της Στατιστικής Ταξινόμησης Επαγγελμάτων του έτους 1992 της ΕΣΥΕ (ΣΤΕΠ-1992).

μετοχή σε πρακτική άσκηση του Τμήματος ή την εμπειρία συνεχόμενης εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών. Οι τελευταίες δεν θεωρήθηκαν επεισόδια της διαδικασίας μετάβασης, αλλά ερμηνευτικές μεταβλητές της μορφής και των αποτελεσμάτων της.

Η μορφή της διαδικασίας μετάβασης προσεγγίστηκε μέσα από τις εξής μεταβλητές:

- Απαιτούμενος χρόνος για απόκτηση άδειας ασκήσεως επαγγέλματος
- Διάρκεια στρατιωτικής θητείας
- Πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών
- Εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών
- Διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και πρώτης σημαντικής απασχόλησης
- Εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης πριν από την πρώτη σημαντική απασχόληση
- Εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης πριν από τη σημερινή απασχόληση
- Διάρκεια αναζήτησης εργασίας μεταξύ της προηγούμενης και της σημερινής απασχόλησης
- Αριθμός εργασιών όπου έχουν απασχοληθεί στο παρελθόν οι σημερινοί απασχολούμενοι, άνεργοι και ανενεργοί
- Αριθμός επεισοδίων ανεργίας των σημερινών απασχολουμένων
- Τόπος εργασίας ίδιος/άλλος με τον τόπο διαμονής γονέων
- Εμπειρία συμμετοχής σε πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης, απόκτησης εργασιακής εμπειρίας ή σε επιδοτούμενη θέση εργασίας.

Ο χαρακτήρας της διαδικασίας μετάβασης προσεγγίστηκε μέσω της σύγκρισης των χαρακτηριστικών της πρώτης σημαντικής απασχόλησης και αυτών της σημερινής απασχόλησης των αποφοίτων που δήλωσαν ότι η πρώτη σημαντική τους απασχόληση διέφερε από τη σημερινή. Η σύγκριση μας επιτρέπει να εξετάσουμε τον βαθμό και τα στοιχεία της ποιοτικής αναβάθμισης της απασχόλησης των αποφοίτων μεταξύ του αρχικού σταδίου της διαδικασίας μετάβασης και της σημερινής κατάστασης.

Οι μεταβλητές του κοινού ερωτηματολογίου μας επέτρεψαν επίσης να αποτυπώσουμε τους τρόπους αναζήτησης εργασίας από τους αποφοίτους, να διαπιστώσουμε εάν και κατά πόσο οι δυσκολίες εύρεσής της συνδέονται με το φύλο, να προσδιορίσουμε τις πηγές στήριξης των αυτοαπασχολουμένων για τη δημιουργία της επιχείρησής τους και, τέλος, να καταγράψουμε τα χαρακτηριστικά της επιθυμητής απασχόλησης και να τα συγκρίνουμε με τα χαρακτηριστικά της σημερινής απασχόλησης των αποφοίτων.

Για την εξέταση όλων των παραπάνω ερωτημάτων και θεμάτων χρησιμοποιήθηκαν οι μέθοδοι της περιγραφικής στατιστικής και τα αποτελέσματά τους παρουσιάζονται στο επόμενο κεφάλαιο.

Στη συνέχεια, χρησιμοποιήθηκαν στατιστικά μοντέλα λογιστικής παλινδρόμησης για δίτιμες ή διατεταγμένες εξαρτημένες κατηγορικές μεταβλητές ή ψευδομεταβλητές, για να ελεγχθούν υποθέσεις ερμηνείας (εργασίας) τόσο ορισμένων διαστάσεων της επαγγελματικής ένταξης:

- απασχόληση ή μη τη στιγμή της έρευνας,
- εμπειρία ή μη σημαντικής εργασίας,
- αυτο-απασχόληση έναντι μισθωτής εργασίας,
- απασχόληση στον δημόσιο/ιδιωτικό τομέα,
- σταθερή/προσωρινή απασχόληση
- πλήρης/μερική απασχόληση
- ύψος αποδοχών στη σημερινή απασχόληση,
- βαθμός αντιστοιχίας αντικειμένου εργασίας και σπουδών (ετερο-απασχόληση)

- βαθμός ικανοποίησης από τη σημερινή απασχόληση,

όσο και ορισμένων βασικών χαρακτηριστικών της διαδικασίας μετάβασης:

- χρονικό διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και πρώτης σημαντικής απασχόλησης,
- επεισόδια ανεργίας,
- γεωγραφική κινητικότητα,
- πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών.

Ανιχνεύθηκαν, τέλος, με τις ίδιες στατιστικές τεχνικές οι προσδιοριστικοί παράγοντες μερικών ανεξάρτητων μεταβλητών των παραπάνω μοντέλων, που επιδρούν στην επαγγελματική ένταξη και τη διαδικασία μετάβασης. Συγκεκριμένα, ελέγχθηκαν υποθέσεις εργασίας για:

- τον βαθμό πτυχίου,
- την εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών,
- τη συνεχόμενη απασχόληση κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών,
- την καθυστέρηση ολοκλήρωσης των σπουδών,
- την απόκτηση τέκνων.

Οι υποθέσεις εργασίας και η σχέση τους με το θεωρητικό πλαίσιο που αναπτύξαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο θα αναπτυχθούν στο τέταρτο κεφάλαιο της μελέτης, όπου θα σχολιάσουμε τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης. Προκαταβολικά όμως μπορούμε να πούμε ότι το φύλο και ο επιστημονικός κλάδος σπουδών είναι δύο ερμηνευτικές μεταβλητές που ελήφθησαν υπόψη σε όλα τα μοντέλα λογιστικής παλινδρόμησης.

Ειδικότερα, ο βαθμός αντιστοιχίας του αντικειμένου εργασίας και των σπουδών και η έκταση της ετερο-απασχόλησης δεν προσεγγίστηκαν μόνο μέσω των απαντήσεων στο αντίστοιχο ερώτημα του ερωτηματολογίου, αλλά και μέσω της κατανομής των απασχολούμενων αποφοίτων κάθε επιστημονικού κλάδου σπουδών στα επαγγέλματα και τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας. Οι κατανομές αυτές παρουσιάζονται στο πέμπτο κεφάλαιο της μελέτης, που περιλαμβάνει το προφίλ των αποφοίτων, της επαγγελματικής τους ένταξης και της διαδικασίας μετάβασης για κάθε επιστημονικό κλάδο σπουδών ξεχωριστά. Στο ίδιο κεφάλαιο εξετάζουμε τις διαφορετικές επιδόσεις επαγγελματικής ένταξης ανδρών και γυναικών εντός κάθε επιστημονικού κλάδου και σχολιάζουμε το είδος των αγορών εργασίας στο οποίο εντάσσονται προνομιακά οι απόφοιτοί του.

Ένα τελευταίο ερευνητικό ερώτημα που θέσαμε ήταν εάν οι επιστημονικοί κλάδοι σπουδών μπορούν να ομαδοποιηθούν ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των φοιτητών τους, τις προοπτικές επαγγελματικής ένταξης που προσφέρουν στους πτυχιούχους τους και τις διαδρομές μετάβασης των αποφοίτων τους από το πανεπιστήμιο στη σταθερή απασχόληση. Χρησιμοποιώντας τη στατιστική μέθοδο ανάλυσης κατά συστάδες, καταλήξαμε σε τέτοιες ομαδοποιήσεις, που παρουσιάζονται και σχολιάζονται στο τελευταίο κεφάλαιο της μελέτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ: ΓΕΝΙΚΑ, ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΑΝΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΛΑΔΟ

Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει τα γενικά αποτελέσματα της έρευνας απορρόφησης αποφοίτων, που έχουν ομαδοποιηθεί και σχολιάζονται με βάση τα τρία γενικά ερευνητικά ερωτήματα που αναπτύξαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο (βαθμός και ποιότητα επαγγελματικής ένταξης, διαδικασία μετάβασης), ώστε να μπορούν να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα. Το κεφάλαιο ξεκινά με την παρουσίαση βασικών δημογραφικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών και στοιχείων σπουδών των αποφοίτων και κλείνει με στοιχεία για την επιθυμητή εργασία.

Σε όλους τους πίνακες περιγραφικής στατιστικής, εκτός από τα γενικά αποτελέσματα, δίνουμε και συγκριτικά αποτελέσματα ανά φύλο και ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών. Για τη στατιστική πληρότητα της παρουσίασης, σε κάθε πίνακα παραθέτουμε τον αριθμό ατόμων *(N)* που αναλύονται, καθώς επίσης τις τιμές των χ^2 και z και τους βαθμούς ελευθερίας, που προσδιορίζουν την πιθανότητα τα ευρήματα του δείγματος να μην αντανακλούν τη σχέση των μεταβλητών στον πληθυσμό (τιμή του p). Όταν η τιμή του p είναι μικρότερη ή ίση του 0,05, τότε μπορούμε να ισχυριστούμε με σχετική ασφάλεια ότι τα ευρήματα του δείγματος μπορούν να γενικευτούν στον πληθυσμό. Οι πίνακες με τα ευρήματα παρατίθενται στο παράρτημα του κεφαλαίου.

3.1 *Χαρακτηριστικά αποφοίτων και στοιχεία σπουδών*

Τα χαρακτηριστικά των αποφοίτων που εξετάζουμε στην πρώτη υποενότητα είναι το φύλο, η ηλικία, η ύπαρξη και ο αριθμός τέκνων, η εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων από τους άνδρες αποφοίτους, το εκπαιδευτικό επίπεδο και το ύψος του οικογενειακού εισοδήματος των γονέων. Στη δεύτερη υποενότητα παρουσιάζουμε στοιχεία που αφορούν τις προπτυχιακές σπουδές των αποφοίτων, όπως η διάρκεια σπουδών και η ηλικία αποφοίτησης, ο βαθμός πτυχίου, η προτίμηση για το Τμήμα σπουδών και το ενδιαφέρον για το αντικείμενο σπουδών κατά την είσοδο στο πανεπιστήμιο, η ικανοποίησή τους από τις σπουδές τους, η γεωγραφική μετακίνηση για τις σπουδές και η ενοικίαση σπιτιού στην πόλη των σπουδών. Τα στοιχεία που αφορούν τις μεταπτυχιακές σπουδές αναλύονται στα πλαίσια της διαδικασίας μετάβασης, στην τρίτη ενότητα του παρόντος κεφαλαίου.

3.1.1 *Δημογραφικά και κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά αποφοίτων*

Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, οι γυναίκες αποτελούν το 59,6% και οι άνδρες το 40,4% των αποφοίτων των ετών 1998-2000 (πίνακας 3.1). Οι επιστημονικοί κλάδοι με το υψηλότερο ποσοστό γυναικών αποφοίτων (ποσοστό μεγαλύτερο του 70%) είναι κατά σειρά αυτοί της οικιακής οικονομίας, των ξένων γλωσσών, των επιστημών αγωγής, της ψυχολογίας, της φιλολογίας-φιλοσοφίας, των επιστημών επικοινωνίας, της ιστορίας-αρχαιολογίας, των καλών τεχνών, της νοσηλευτικής, της κοινωνιολογίας-ανθρωπολογίας-κοινωνικής πολιτικής και της διαιτολογίας. Αυτοί με το υψηλότερο ποσοστό ανδρών (ποσοστό μεγαλύτερο του 60%) είναι κατά σειρά οι μηχανολόγοι, οι μηχανικοί υπολογιστών, συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών, οι πολιτικοί μηχανικοί, οι τοπογράφοι και οι χημικοί μηχανικοί.

Η μέση ηλικία των αποφοίτων τη στιγμή της έρευνας ήταν 30 ετών. Οι γυναίκες ήταν κατά μέσο όρο έναν χρόνο νεότερες από τους άνδρες, ενώ οι ηλικιακές διαφορές ανάμεσα στους αποφοίτους διαφορετικών επιστημονικών κλάδων σπουδών ελάχιστες (πίνακας 3.2). Τη στιγμή της έρευνας 68% του συνόλου των αποφοίτων ήταν ηλικίας 28-31

ετών, 21% ήταν ηλικίας 32-35 και 6% 36 ετών και άνω (πίνακας 3.3). Μόνο 16,8% του συνόλου, 20,5% των γυναικών και 11,5% των ανδρών αποφοίτων είχε παιδιά. Ο μέσος όρος ηλικίας αυτών που είχαν παιδιά ήταν 32 έτη, ενώ αυτών χωρίς παιδιά ήταν 30. Ο μεγάλος όγκος των αποφοίτων με παιδιά είχε μόνο ένα παιδί (66%), ενώ ένα μικρότερο ποσοστό (30%) είχε δύο παιδιά. (πίνακες 3.4, 3.5 & 3.6). Τέλος, 90% των ανδρών αποφοίτων είχαν ολοκληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις, ενώ η ενδιάμεση διάρκεια στρατιωτικής θητείας τους ήταν 18 μήνες. Η κατανομή της διάρκειας της θητείας φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.1
Κατανομή της διάρκειας στρατιωτικής θητείας

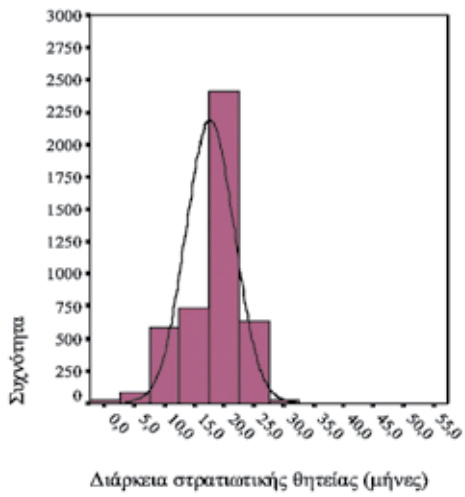

Το εκπαιδευτικό επίπεδο του πατέρα της μεγάλης πλειονότητας των αποφοίτων είναι μεσαίο ή υψηλό, ενώ της μητέρας τους χαμηλό ή μεσαίο[1] (πίνακες 3.10 & 3.12). Το ποσοστό των αποφοίτων με πατέρα υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου είναι 38,2% και αντίστοιχα για τη μητέρα είναι 26%, ενώ το ποσοστό των αποφοίτων με πατέρα χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου είναι 27,3% και αντίστοιχα για τη μητέρα 30%. Οι γονείς των γυναικών αποφοίτων έχουν ελαφρά χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο από αυτό των γονέων των ανδρών αποφοίτων. Αυτό φαίνεται από τα αποτελέσματα τόσο κατά αναλυτικό επίπεδο εκπαίδευσης (πίνακες 3.9 & 3.11) όσο και μετά τη σύμπτυξη εκπαιδευτικών επιπέδων (πίνακες 3.10 & 3.12).

Οι επιστημονικοί κλάδοι με το σχετικά υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα των αποφοίτων τους είναι κατά σειρά οι καλές τέχνες, η νομική, η ιατρική-οδοντιατρική, οι ξένες γλώσσες, η διαιτολογία, οι μηχανικοί υπολογιστών, συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών, η φαρμακευτική και η νοσηλευτική. Αυτοί με το σχετικά υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο μητέρας, οι καλές τέχνες, η νομική, η ιατρική-οδοντιατρική και η νοσηλευτική. Οι επιστημονικοί κλάδοι με το σχετικά χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα είναι η θεολογία, οι αρχιτέκτονες, η οικιακή οικονομία, οι επιστήμες αγωγής, η φιλολογία-φιλοσοφία και η κοινωνιολογία-ανθρωπολογία-κοινωνική πολιτική. Αυτοί με το σχετικά χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο μητέρας, η θεολογία, η οικιακή οικονομία, οι επιστήμες αγωγής και η φιλολογία-φιλοσοφία.

Οι γονείς της συντριπτικής πλειονότητας των αποφοίτων των ετών 1998-2000 (69%) είχαν το 2004 ετήσιο οικογενειακό εισόδημα μεταξύ 10.000 και 30.000 ευρώ (πίνακες 3.13 & 3.14). Μέχρι 10.000 ευρώ είχε 16% των γονέων των αποφοίτων, μεταξύ 30.001 και 40.000 ευρώ το 11%, ενώ 4,5% των αποφοίτων δήλωσε ότι το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα των γονέων του είναι υψηλότερο των 40.000 ευρώ. Οι γυναίκες

[1] Ορίσαμε ως χαμηλό το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων που δεν πήγαν καθόλου σχολείο ή πήγαν σε μερικές τάξεις του δημοτικού σχολείου ή έχουν πάρει απολυτήριο δημοτικού σχολείου. Ως μεσαίο θεωρήσαμε το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων που έχουν απολυτήριο 3τάξιας ή 6τάξιας μέσης εκπαίδευσης. Οι γονείς με υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο είναι αυτοί που έχουν πτυχίο ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης ή μεταπτυχιακό/ διδακτορικό τίτλο σπουδών.

απόφοιτοι δήλωσαν κατά μέσο όρο χαμηλότερο ύψος εισοδήματος γονέων από τους άνδρες. Οι επιστημονικοί κλάδοι των οποίων οι απόφοιτοι προέρχονται από τις οικογένειες με τα σχετικά υψηλότερα εισοδήματα είναι κατά σειρά η πολιτική επιστήμη, οι επιστήμες επικοινωνίας, οι επιστήμες διοίκησης, οι πολιτικοί μηχανικοί και οι αρχιτέκτονες. Αυτοί οι κλάδοι των οποίων οι απόφοιτοι προέρχονται από τις οικογένειες με τα σχετικά χαμηλότερα εισοδήματα είναι η θεολογία, η φυσική αγωγή-αθλητισμός, η φιλολογία-φιλοσοφία και οι επιστήμες αγωγής.

3.1.2 *Στοιχεία σπουδών των αποφοίτων*

Ο πίνακας 3.15 εμφανίζει την κατανομή των αποφοίτων ανάλογα με τη διάρκεια σπουδών σε έτη, ενώ ο πίνακας 3.16 περιέχει στοιχεία για τη μέση διάρκεια σπουδών σε μήνες. Στον πίνακα 3.15 δίνουμε συγκριτικά στοιχεία για την καθυστέρηση ολοκλήρωσης των σπουδών ανά επιστημονικό κλάδο, έχοντας υπολογίσει το ποσοστό αποφοίτων που καθυστερεί πάνω από έναν χρόνο να πάρει πτυχίο σε σχέση με την επίσημη διάρκεια σπουδών στον επιστημονικό κλάδο.

Οι επιστημονικοί κλάδοι με τη σχετικά μεγαλύτερη καθυστέρηση είναι η κτηνιατρική, οι τοπογράφοι, τα μαθηματικά-φυσική-χημεία, η γεωπονική, η νομική, η γεωλογία-φυσιογνωσία, οι χημικοί μηχανικοί, η οικονομική επιστήμη και οι αρχιτέκτονες. Οι κλάδοι με τη σχετικά μικρότερη καθυστέρη είναι η διαιτολογία, οι επιστήμες αγωγής, η νοσηλευτική, η οικιακή οικονομία, η ιατρική-οδοντιατρική, η ψυχολογία και η κοινωνιολογία-ανθρωπολογία-κοινωνική πολιτική.

Στον πίνακα 3.17 παρουσιάζουμε την κατανομή των αποφοίτων ανάλογα με την ηλικία αποφοίτησης, ενώ στον πίνακα 3.18 τη μέση ηλικία αποφοίτησης ανά φύλο και ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών. Μέχρι την ηλικία των 25 ετών είχε αποφοιτήσει το 82% του συνόλου των αποφοίτων, 75,5% των ανδρών και 86% των γυναικών. Σχετικά υψηλά ποσοστά αποφοίτησης από την ηλικία των 26 ετών και πάνω εμφανίζουν οι εξής επιστημονικοί κλάδοι: κτηνιατρική, ιατρική-οδοντιατρική, αρχιτέκτονες, γεωπονική, τοπογράφοι και καλές τέχνες. Στους επιστημονικούς κλάδους σπουδών τετραετούς φοίτησης, η ηλικία αποφοίτησης της συντριπτικής πλειονότητας των αποφοίτων (80% και πάνω) δεν ξεπερνά τα 24 έτη, με εξαίρεση τους κλάδους της θεολογίας, της γεωλογίας-φυσιογνωσίας, της βιολογίας, των μαθηματικών-φυσικής-χημείας και της οικονομικής επιστήμης, όπου 30% και πάνω των αποφοίτων έχει ηλικία άνω των 24 ετών κατά την αποφοίτηση.

Ο μεγάλος όγκος τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών αποφοιτούν από το πανεπιστήμιο με βαθμό πτυχίου *«λίαν καλώς»*. Όμως ένα μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών απ' ό,τι ανδρών αριστεύει –5,8% έναντι 3,5%– ενώ ένα αρκετά μεγαλύτερο ποσοστό ανδρών απ' ό,τι γυναικών έχει βαθμό *«καλώς»* στο πτυχίο του – 29,8% έναντι 23,8% (πίνακας 3.19). Επιστημονικοί κλάδοι με πολύ υψηλό ποσοστό αριστούχων είναι οι καλές τέχνες (36%) και η ψυχολογία (22%). Έπονται η διαιτολογία, οι επιστήμες αγωγής και η θεολογία, με ποσοστά 9-10%. Υψηλό ποσοστό αποφοίτων με βαθμό πτυχίου *«καλώς»* εμφανίζουν η κτηνιατρική (84%), τα μαθηματικά-φυσική-χημεία (52,7%), η γεωπονική (49,5%), η φυσική αγωγή-αθλητισμός (47,8%), η φαρμακευτική (47,3), η οικονομική επιστήμη (39,5%), οι αρχιτέκτονες (37,7%) και η νομική (36,4%).

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 3.20, για 73,4% των αποφοίτων, το Τμήμα σπουδών τους βρισκόταν μεταξύ των πέντε πρώτων επιλογών τους στις δηλώσεις που έκαναν πριν από τις πανελλήνιες εξετάσεις, και για 16%

από αυτούς μεταξύ της 6ης και 10ης επιλογής. Το υπόλοιπο 10,6% φοίτησε σε Τμήμα για το οποίο είχε εκδηλώσει πολύ ασθενή προτίμηση πριν από την είσοδό του στο πανεπιστήμιο. Ισχυρή προτίμηση για το Τμήμα σπουδών τους είχαν εκδηλώσει κατά σειρά οι απόφοιτοι των εξής επιστημονικών κλάδων: νομική, επιστήμες επικοινωνίας, ψυχολογία, ιατρική-οδοντιατρική, χημικοί μηχανικοί, καλές τέχνες, μηχανικοί υπολογιστών, συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών, φυσική αγωγή-αθλητισμός, ξένες γλώσσες, πολιτικοί μηχανικοί, κτηνιατρική και φιλολογία-φιλοσοφία. Ασθενή προτίμηση για το Τμήμα είχαν εκδηλώσει κατά σειρά οι απόφοιτοι των επιστημονικών κλάδων: γεωλογία-φυσιογνωσία, οικιακή οικονομία, δασολογία και περιβάλλον, νοσηλευτική, πολιτική επιστήμη, κοινωνιολογία-ανθρωπολογία-κοινωνική πολιτική, επιστήμες αγωγής και θεολογία.

Τα παραπάνω αποτελέσματα γίνονται πιο αποκαλυπτικά, όταν τα συνδυάσουμε με αυτά του πίνακα 3.21. Η ισχυρή προτίμηση για τους κλάδους: νομική, επιστήμες επικοινωνίας, ψυχολογία, ιατρική-οδοντιατρική, πολιτικοί μηχανικοί, καλές τέχνες, φυσική αγωγή-αθλητισμός, ξένες γλώσσες, κτηνιατρική και φιλολογία-φιλοσοφία πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο συσχετίζεται έντονα με το μεγάλο ενδιαφέρον για τις σπουδές της συντριπτικής πλειονότητας των φοιτητών των ίδιων επιστημονικών κλάδων κατά την έναρξη των σπουδών. Παρομοίως, η ασθενής προτίμηση για ορισμένους κλάδους πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο συσχετίζεται έντονα είτε με την άγνοια (οικιακή οικονομία, δασολογία και περιβάλλον, κοινωνιολογία-ανθρωπολογία-κοινωνική πολιτική, νοσηλευτική, γεωλογία-φυσιογνωσία) είτε με την απουσία/μικρό ενδιαφέρον ενός μεγάλου ποσοστού των φοιτητών για το αντικείμενο σπουδών στους ίδιους κλάδους (πολιτική επιστήμη, οικιακή οικονομία, θεολογία, νοσηλευτική, γεωλογία-φυσιογνωσία) κατά την έναρξη των σπουδών. Συνολικά, 73% των αποφοίτων δήλωσε ότι είχε μεγάλο ενδιαφέρον για το αντικείμενο προπτυχιακών σπουδών κατά την έναρξή τους, 18% ότι είχε λίγο ή καθόλου ενδιαφέρον, ενώ 6% δήλωσε άγνοια για το αντικείμενο.

Ικανοποίηση για τις σπουδές εξέφρασε 65% των αποφοίτων των ετών 1998-2000, ούτε ευχαρίστηση ούτε δυσαρέσκεια 25% και δυσαρέσκεια 10% (πίνακας 3.22). Υψηλά ποσοστά ικανοποίησης συγκεντρώνουν οι εξής επιστημονικοί κλάδοι: οικιακή οικονομία, διαιτολογία, πολιτικοί μηχανικοί, επιστήμες διοίκησης, νοσηλευτική και μηχανικοί υπολογιστών, συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών, ενώ χαμηλά ποσοστά συγκεντρώνουν οι επιστημονικοί κλάδοι της κτηνιατρικής, της γεωλογίας-φυσιογνωσίας, της γεωπονικής, της νομικής, και της φυσικής αγωγής-αθλητισμού.

Ως γνωστόν, ένα μεγάλο ποσοστό φοιτητών μετακινείται σε άλλη πόλη από αυτήν της κατοικίας των γονέων του για να σπουδάσει. Αυτό συνέβη και με το 45% των ανδρών και το 55% των γυναικών αποφοίτων των ετών 1998-2000 (πίνακας 3.23). Το 88,7% αυτών που σπούδασαν σε άλλη πόλη από αυτήν όπου διαμένουν οι γονείς τους ενοικίασε κατοικία στον τόπο σπουδών. Κανένας απόφοιτος που σπούδασε στην ίδια πόλη όπου έμεναν οι γονείς του δεν ενοικίασε κατοικία όσο ήταν φοιτητής (πίνακας 3.24). Η μέση διάρκεια ενοικίασης κατοικίας στην πόλη των σπουδών ήταν 56 μήνες (πίνακας 3.25).

3.2 *Βαθμός και ποιότητα εργασιακής/ επαγγελματικής ένταξης*

Σ' αυτήν την ενότητα εξετάζουμε τον βαθμό επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων των ετών 1998-2000 5-7 χρόνια μετά την αποφοίτηση, με βάση μία σειρά από δείκτες και στηριγμένοι στη μεθοδολογία που αναπτύξαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο. Επίσης παρουσιάζουμε τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της σημερινής τους απασχόλησης.

3.2.1 *Εργασιακή ένταξη και σταδεροποίηση στην απασχόληση*

Ο πρώτος δείκτης ένταξης μιας κοόρτης αποφοίτων είναι το ποσοστό απασχόλησης, που μετρά τον βαθμό εργασιακής της ένταξης x έτη μετά την απόκτηση του πτυχίου. Αντίστροφα, το ποσοστό ανέργων/ανεργίας είναι δείκτης των δυσκολιών εργασιακής ένταξης μιας κοόρτης. Και οι δύο δείκτες υπολογίζονται με βάση τα δεδομένα για την εργασιακή κατάσταση των αποφοίτων x έτη μετά την αποφοίτηση.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση απασχολείτο 84,2% του συνόλου των αποφοίτων των ετών 1998-2000 (πίνακας 3.26). Το **ποσοστό απασχόλησης** ήταν ελαφρά χαμηλότερο στις γυναίκες (83,7%) απ' ό,τι στους άνδρες (85%). Το **ποσοστό άνεργων** αποφοίτων ανερχόταν στο 6,4% (5,3% στους άνδρες και 7,2% στις γυναίκες), ενώ το **ποσοστό των μη ενεργών** ήταν 9,3%, με παραπλήσια ποσοστά στους άνδρες και τις γυναίκες (9,7% έναντι 9,1% αντίστοιχα).

Τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης παρουσιάζουν οι εξής κλάδοι: διαιτολογία, οικιακή οικονομία, νομική, αρχιτέκτονες, τοπογράφοι, πολιτικοί μηχανικοί, επιστήμες επικοινωνίας, καλές τέχνες. Οι ίδιοι κλάδοι έχουν ταυτόχρονα πολύ χαμηλά ποσοστά ανέργων και ανενεργών. Τα χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης εμφανίζονται στους αποφοίτους της βιολογίας, της θεολογίας, της ιστορίας-αρχαιολογίας, της πολιτικής επιστήμης, της γεωλογίας-φυσιογνωσίας, των χημικών μηχανικών, της κοινωνιολογίας-ανθρωπολογίας-κοινωνικής πολιτικής, της δασολογίας και του περιβάλλοντος. Οι τελευταίοι κλάδοι έχουν ταυτόχρονα τα υψηλότερα ποσοστά άνεργων και μη ενεργών αποφοίτων, με εξαίρεση αυτούς της βιολογίας και των χημικών μηχανικών, όπου τα χαμηλά ποσοστά απασχόλησης συνδέονται με πολύ υψηλά ποσοστά μη ενεργών και μέτρια ποσοστά ανέργων.

Άλλους δείκτες εργασιακής ένταξης αποτελούν το ποσοστό των μελών μιας κοόρτης αποφοίτων που έχει αποκτήσει εμπειρία απασχόλησης και σημαντικής απασχόλησης x έτη μετά την αποφοίτηση. Ο πρώτος δείκτης μας επιτρέπει να μετρήσουμε ποιο ποσοστό ατόμων βρίσκεται στο περιθώριο ή εκτός αγοράς εργασίας, ενώ ο δεύτερος δείκτης εισάγει μία ποιοτική διάσταση στην έννοια της εργασιακής ένταξης.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση το σύνολο σχεδόν (97%) των αποφοίτων πανεπιστημίων βρέθηκε να έχει αποκτήσει **εμπειρία απασχόλησης**. Η διαφορά φύλου είναι πολύ μικρή υπέρ των γυναικών (πίνακας 3.27). Το αντίστοιχο ποσοστό είναι χαμηλότερο στους ανέργους (91%) και πολύ χαμηλότερο στους ανενεργούς (74%). Κι εδώ οι διαφορές φύλου είναι υπέρ των γυναικών, ασήμαντες έως μικρές στην περίπτωση των ανέργων, μεγάλες στην περίπτωση των ανενεργών. Είναι αξιοσημείωτο ότι μόνο 68,1% των ανενεργών τη στιγμή της έρευνας ανδρών έναντι 78,5% των ανενεργών γυναικών είχε αποκτήσει εμπειρία απασχόλησης 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση (πίνακας 3.28).

Πολύ μεγαλύτερες είναι οι δυσκολίες πρόσβασης των αποφοίτων σε **σημαντική απασχόληση**. Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, 82% του συνόλου των αποφοίτων είχε αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης, ενώ η διαφορά φύλου είναι πολύ μικρή υπέρ των γυναικών (πίνακας 3.27). Τα αντίστοιχα ποσοστά ανέρχονται σε 85% για τους απασχολουμένους, 64% για τους ανέργους και 54% για τους ανενεργούς (πίνακες 3.28 & 3.29). Τα πολύ χαμηλά ποσοστά εμπειρίας σημαντικής απασχόλησης μεταξύ των ανέργων και ανενεργών και η διαφορά με το ποσοστό των απασχολουμένων, δείχνουν ότι αυτοί αποτελούν ομάδες με ειδικά χαρακτηριστικά, που η σημερινή κατάστασή τους μπορεί να αποδοθεί κυρίως στις δυσκολίες πρόσβασης σε σημαντική απασχόληση και δευτερευόντως στην αδυναμία, αποθάρρυνση ή απλώς έλλειψη ενδιαφέροντος για εύρεση εργασίας (περίπτωση ενός ανέργου στους δέκα και ενός ανενεργού στους τέσσερις).

Ιδιαίτερες δυσκολίες πρόσβασης σε σημαντική απασχόληση αντιμετωπίζουν οι απόφοιτοι της κτηνιατρικής, της βιολογίας, της θεολογίας, της γεωλογίας-φυσιογνωσίας, της φιλολογίας-φιλοσοφίας, της κοινωνιολογίας-ανθρωπολογίας-κοινωνικής πολιτικής και της ιστορίας-αρχαιολογίας (πίνακας 3.27).

Ανάλογα με το είδος εμπειρίας σημαντικής απασχόλησης, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, οι πτυχιούχοι των πανεπιστημίων χωρίζονται σε τρεις βασικές ομάδες: αυτοί που δεν έχουν ποτέ αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης (14,7%), αυτοί που ως μοναδική τέτοια εμπειρία έχουν την τρέχουσα απασχόλησή τους (54%) και αυτοί που είχαν περισσότερες από μία εμπειρίες (30%). Είναι προφανές ότι η πρώτη ομάδα αποφοίτων αποτελεί προτεραιότητα για στοχευμένες παρεμβάσεις στο πλαίσιο της πολιτικής απασχόλησης (πίνακας 3.29).

Όπως έχουμε αναφέρει στο προηγούμενο κεφάλαιο, η απασχόληση των αποφοίτων τη στιγμή της έρευνας δεν ισοδυναμεί από μόνη της με την επαγγελματική τους ένταξη, εφόσον, με βάση τη σχετική διεθνή βιβλιογραφία, μόνο οι σταθεροποιημένοι στην απασχόληση θεωρούνται επαγγελματικά ενταγμένοι. Η σταθεροποίηση των ατόμων στην απασχόληση συλλαμβάνεται κυρίως από το εάν η απασχόληση που έχει ένα άτομο x έτη μετά την αποφοίτηση είναι σταθερή ή επισφαλής. Υπάρχουν και άλλοι δείκτες σταθεροποίησης, αλλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο σε έρευνες πάνελ.

Τη στιγμή της δικής μας έρευνας, το ποσοστό των ατόμων με **σταθερή απασχόληση** στο σύνολο των απασχολούμενων αποφοίτων ανερχόταν σε 71% (πίνακας 3.30). Το γυναικείο ποσοστό σταθερά απασχολουμένων βρέθηκε χαμηλότερο από το ανδρικό κατά 4,5 ποσοστιαίες μονάδες. Τα παραπάνω ευρήματα αποκαλύπτουν ότι, ακόμα και 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, 29% των απασχολούμενων αποφοίτων δεν έχουν σταθεροποιηθεί στην απασχόληση και άρα δεν μπορούν να θεωρηθούν επαγγελματικά ενταγμένοι. Τα χαμηλότερα ποσοστά σταθερής απασχόλησης μεταξύ των αποφοίτων τους εμφανίζουν οι εξής κλάδοι: ιατρική-οδοντιατρική, ξένες γλώσσες, φιλολογία-φιλοσοφία, ιστορία-αρχαιολογία, μαθηματικά-φυσική-χημεία και φυσική αγωγή και αθλητισμός. Αντίθετα, τα υψηλότερα ποσοστά εμφανίζουν κατά σειρά οι απόφοιτοι της οικιακής οικονομίας, της νοσηλευτικής, της διαιτολογίας, των επιστημών διοίκησης, της φαρμακευτικής, της οικονομικής επιστήμης, της νομικής επιστήμης, της κτηνιατρικής και των μηχανικών υπολογιστών, συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών.

Συμπερασματικά, ενώ το ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων των πανεπιστημίων, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, είναι υψηλό, τόσο στους

άνδρες όσο και στις γυναίκες, και το ποσοστό αποφοίτων που έχει αποκτήσει εμπειρία σημαντικής εργασίας είναι επίσης υψηλό, ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των απασχολουμένων δεν έχει βρει ακόμα σταθερή δουλειά και άρα δεν έχει ολοκληρώσει την επαγγελματική του ένταξη.

3.2.2 *Ικανοποίηση από την απασχόληση και επαγγελματική ένταξη*

Όπως έχει επιβεβαιωθεί από την εμπειρική έρευνα, η σταθερότητα αποτελεί το πιο σημαντικό ποιοτικό χαρακτηριστικό της απασχόλησης. Αν και πολύ απέχει από το να είναι μοναδικό κριτήριο της ποιότητας της εργασίας, αποτελεί σαφέστατα τον ενδιάμεσο κρίκο μεταξύ εργασιακής ένταξης και επαγγελματικής αποκατάστασης. Προκειμένου να μην κατασκευάζονται πολλοί δείκτες με βάση επί μέρους ποιοτικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης (ύψος αμοιβών, πλήρες/μειωμένο ωράριο, προοπτικές εξέλιξης κ.λπ.), συνήθως χρησιμοποιείται ως συνοπτικός δείκτης της ποιότητας ένταξης, και άρα της επαγγελματικής αποκατάστασης, η ικανοποίηση από την απασχόληση. Ο δείκτης αυτός κατατάσσεται στους «υποκειμενικούς», που προέρχονται από τις απόψεις/στάσεις των ίδιων των απασχολουμένων. Ωστόσο, είναι το αίσθημα της ικανοποίησης ή μη από τη συγκεκριμένη απασχόληση που, σε ατομικό επίπεδο, δίνει στα άτομα την αίσθηση της ολοκλήρωσης της επαγγελματικής ένταξης ή την ώθηση για αναζήτηση καλύτερης δουλειάς και άρα καλύτερης ένταξης.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, 76% του συνόλου των αποφοίτων του δείγματος που απασχολούνταν τη στιγμή της έρευνας δήλωσαν **ικανοποιημένοι από την** τρέχουσα **απασχόλησή** τους (πίνακας 3.31). Το ποσοστό ικανοποίησης των γυναικών ήταν κατά 2,3 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο εκείνου των ανδρών. Από την άλλη, 6,3% δήλωσαν δυσαρεστημένοι από την τρέχουσα απασχόλησή τους και 17,4% ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι. Οι επιστημονικοί κλάδοι με τα υψηλότερα ποσοστά ικανοποίησης των αποφοίτων τους από την τρέχουσα απασχόλησή τους είναι η οικιακή οικονομία, η διαιτολογία, η νοσηλευτική και οι επιστήμες αγωγής. Αντίθετα, οι κλάδοι με το υψηλότερο ποσοστό δυσαρέσκειας των απασχολούμενων αποφοίτων τους είναι οι καλές τέχνες, η πολιτική επιστήμη, οι πολιτικοί μηχανικοί, η ιστορία-αρχαιολογία και η θεολογία.

Από τις παραπάνω αναφορές αναδεικνύεται ένα φαινόμενο που χρήζει ερμηνείας. Συγκεκριμένα, ενώ 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση 76% των απασχολούμενων αποφοίτων δηλώνουν ικανοποιημένοι από την τρέχουσα εργασία τους, μόνο 71% έχουν σταθεροποιηθεί στην απασχόληση. Επίσης, ενώ 29% των απασχολούμενων αποφοίτων δεν έχουν σταθεροποιηθεί στην απασχόληση, μόνο 6% δηλώνουν δυσαρεστημένοι από την τρέχουσα εργασία τους. Η διαφορά μεταξύ των ποσοστών σταθερότητας και ικανοποίησης από την απασχόληση υποδηλώνει ότι ο ρόλος της σταθερότητας στον προσδιορισμό της ικανοποίησης δεν είναι καταλυτικός. Όντως, συσχετίζοντας τα ποσοστά των σταθερά απασχολουμένων με αυτά των ευχαριστημένων από την απασχόλησή τους ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών, βρήκαμε ότι η σταθερότητα της απασχόλησης ερμηνεύει μόνο 35% της μεταβλητότητας της ικανοποίησης από την απασχόληση (συντελεστής συσχέτισης ίσος προς 0,594). Από την άλλη, συσχετίζοντας τα ποσοστά των επισφαλώς απασχολουμένων με αυτά των δυσαρεστημένων από την απασχόλησή τους ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών, βρήκαμε ότι η επισφάλεια της απασχόλησης ερμηνεύει μόνο 16% της μεταβλητότητας της δυσαρέσκειας από την απασχόληση (συντελεστής συσχέτισης ίσος προς 0,401). Στη συνέχεια,

ελέγξαμε στατιστικά την επίδραση ενός συνόλου υποθετικών προσδιοριστικών παραγόντων στον βαθμό ικανοποίησης από την απασχόληση, μέσω της ανάλυσης της πολλαπλής παλινδρόμησης, της οποίας τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στο επόμενο κεφάλαιο.

Συμπερασματικά, αν η σταθεροποίηση στην απασχόληση θεωρηθεί ως το κύριο αντικειμενικό κριτήριο επαγγελματικής ένταξης, ενώ η ικανοποίηση από την απασχόληση το κατ' εξοχήν συνθετικό υποκειμενικό κριτήριο (βλέπε κεφάλαιο 2), τότε η αντικειμενική προσέγγιση δίδει ένα πολύ χαμηλότερο ποσοστό επαγγελματικά ενταγμένων αποφοίτων σε σχέση με την υποκειμενική. Μετά την αναγωγή των ποσοστών σταθερά απασχολουμένων και των ικανοποιημένων από την εργασία τους στο σύνολο του δείγματος των αποφοίτων, συμπεριλαμβανομένων των ανέργων και μη ενεργών, προκύπτει ότι, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, 65% των πτυχιούχων πανεπιστημίων είναι «επαγγελματικά ενταγμένοι» σύμφωνα με την υποκειμενική προσέγγιση, ενώ μόλις 57% σύμφωνα με την αντικειμενική.

3.2.3 *Ανεργία, μη συμμετοχή και δυσκολίες ένταξης*

Το ποσοστό ανεργίας και μη συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό είναι δύο άλλοι δείκτες που μετρούν όχι τον βαθμό, αλλά τις δυσκολίες ένταξης στην απασχόληση.

Όπως προαναφέραμε, το ποσοστό των αποφοίτων των ετών 1998-2000 που 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση βρέθηκαν να είναι άνεργοι ανέρχεται σε 6,4%. Εάν το ποσοστό ανέργων υπολογιστεί μόνο επί των ενεργών αποφοίτων, αντιστοιχεί σε ποσοστό ανεργίας 7,1%. Ο κύριος όγκος των αποφοίτων που βρέθηκαν να είναι άνεργοι τη στιγμή της έρευνας είναι πτυχιούχοι ιστορίας-αρχαιολογίας, οικονομικής επιστήμης, φιλολογίας-φιλοσοφίας, γεωλογίας-φυσιογνωσίας, επιστημών αγωγής, θεολογίας, γεωπονικής και κοινωνιολογίας-ανθρωπολογίας-κοινωνικής πολιτικής. Από τους παραπάνω επιστημονικούς κλάδους προέρχεται το 60% των ανέργων.

Για την αποτίμηση του προβλήματος της ανεργίας, λαμβάνει κανείς υπόψη όχι μόνο το ύψος της, αλλά και τη διάρκειά της, που παραπέμπει στην ένταση του φαινομένου. Γι' αυτό κατασκευάσαμε τον πίνακα 3.32, όπου παραθέτουμε το ποσοστό ανέργων και αυτό των μακροχρόνια ανέργων –διάρκεια ανεργίας ανώτερη του ενός έτους– ανά φύλο και ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών. Σ' αυτό το σημείο χρειάζεται να διευκρινίσουμε ότι για την κατάταξη των αποφοίτων στους ανέργους χρησιμοποιήσαμε ως κριτήρια τη δήλωσή τους ότι είναι άνεργοι και τη θετική τους απάντηση στην ερώτηση του ερωτηματολογίου για το εάν έκαναν συγκεκριμένες ενέργειες να βρουν δουλειά τον τελευταίο μήνα πριν από τη συνέντευξη (βλέπε ερωτηματολόγιο του παρόντος τόμου).

Από τον πίνακα 3.32 φαίνεται, ότι οι κλάδοι που έχουν τα υψηλότερα ποσοστά άνεργων αποφοίτων, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, δεν είναι πάντοτε αυτοί με τα υψηλότερα ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας. Συνδυασμό υψηλών ποσοστών ανεργίας και μακροχρόνιας ανεργίας εμφανίζουν οι κλάδοι της θεολογίας, της φιλολογίας-φιλοσοφίας, της δασολογίας και των επιστημών περιβάλλοντος, καθώς και της κοινωνιολογίας-ανθρωπολογίας-κοινωνικής πολιτικής. Δεν εμφανίζουν όμως οι κλάδοι της γεωλογίας-φυσιογνωσίας, της πολιτικής επιστήμης και της γεωπονικής. Οι τελευταίοι δεν έχουν υψηλά ποσοστά μακροχρόνιων ανέργων, αν και εμφανίζουν ποσοστά ανεργίας περίπου διπλάσια του γενικού ποσοστού στο σύνολο αποφοίτων. Από την άλλη, κλάδοι με ποσοστά ανεργίας μεσαίου ύψους, όπως οι χημικοί μηχανικοί και τα μαθηματικά-φυσική-χημεία, έχουν υψηλό ποσοστό μακροχρόνιων άνεργων στο σύνολο των ανέργων αποφοίτων τους.

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της έρευνας ως προς τη διάρκεια της ανεργίας των πτυχιούχων πανεπιστημίου που είναι άνεργοι 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση έχουν ως εξής: 39% των ανέργων εμφανίζουν διάρκεια ανεργίας μέχρι 6 μήνες, 20% από 6 έως 12 μήνες, 17,5% από 1 έως 2 έτη, ενώ 23,5% πάνω από 2 έτη. Οι γυναίκες πτυχιούχοι έχουν σαφώς μεγαλύτερη διάρκεια ανεργίας απ' ό,τι οι άνδρες, ενώ η τελευταία διαφοροποιείται αισθητά ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών (πίνακες 3.33 και 3.34).

Το 73% του συνόλου των άνεργων αποφοίτων (69% των ανδρών και 75% των γυναικών) επικαλέσθηκαν ως λόγο ανεργίας την έλλειψη θέσεων εργασίας στην ειδικότητά τους, το 28% την έλλειψη εμπειρίας (30% των ανδρών και 27% των γυναικών), το 11% την έλλειψη κατάρτισης και δεξιοτήτων (ίδιο ποσοστό σε άνδρες και γυναίκες), ενώ ένα 7% (1,7% των ανδρών και 9,7% των γυναικών) τις διακρίσεις φύλου κατά την πρόσληψη εκ μέρους των εργοδοτών (πίνακας 3.35). Την έλλειψη εμπειρίας επικαλέστηκαν συχνότερα οι άνεργοι πολιτικοί μηχανικοί και μηχανικοί υπολογιστών, συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών και οι πτυχιούχοι ψυχολογίας, οικονομικών και επιστημών διοίκησης και επικοινωνίας. Την έλλειψη κατάρτισης και δεξιοτήτων επικαλέστηκαν περισσότερο οι άνεργοι πτυχιούχοι νομικής, οικονομικών, ψυχολογίας, επιστημών διοίκησης και πολιτικής επιστήμης. Την ύπαρξη διακρίσεων φύλου επικαλέστηκε το 50% των άνεργων κτηνιάτρων, το 25% των άνεργων αρχιτεκτόνων και 13-18% των άνεργων πτυχιούχων οικονομικών, νομικής, επιστημών διοίκησης, γεωπονίας και επιστημών επικοινωνίας.

Τα παραπάνω ευρήματα ως προς τις διακρίσεις φύλου που, κατά δήλωσή του, αντιμετωπίζει ένα ποσοστό ανέργων πρέπει να συνδυαστούν με την εμπειρία των απασχολούμενων αποφοίτων που δήλωσαν ότι αντιμετώπισαν δυσκολίες εύρεσης εργασίας λόγω φύλου (πίνακας 3.36). Συγκεκριμένα, 7% των απασχολούμενων γυναικών και 1,4% των απασχολούμενων ανδρών δήλωσαν ότι αντιμετώπισαν τέτοιες δυσκολίες στην εύρεση της πρώτης σημαντικής απασχόλησής τους, ενώ μόνο 0,3% των απασχολούμενων ανδρών και 4,6% των γυναικών για την εύρεση της σημερινής τους απασχόλησης. Ως κύριο λόγο των δυσκολιών λόγω φύλου στην εύρεση τόσο της πρώτης σημαντικής όσο και της σημερινής απασχόλησης ανέφεραν οι απόφοιτοι το γεγονός ότι «στις θέσεις εργασίας για τις οποίες αυτοί ενδιαφέρονταν, οι εργοδότες θεωρούν καταλληλότερους τους εργαζόμενους του αντίθετου φύλου». Ως δεύτερο λόγο ανέφεραν την «ύπαρξη ή την πιθανότητα να αποκτήσουν παιδιά».

Οι κτηνίατροι, οι αρχιτέκτονες, οι γεωπόνοι και οι απόφοιτοι της πολιτικής επιστήμης, της βιολογίας και των επιστημών επικοινωνίας εμφανίζουν ποσοστά διακρίσεων φύλου υψηλότερα του μέσου όρου. Από όλους τους επιστημονικούς κλάδους ξεχωρίζει με μεγάλη διαφορά αυτός των χημικών μηχανικών, που 21% των απασχολούμενων αποφοίτων του δήλωσε ότι αντιμετώπισε δυσκολίες στην εύρεση της πρώτης σημαντικής απασχόλησης λόγω φύλου (πίνακας 3.37).

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό των αποφοίτων των ετών 1998-2000 που βρέθηκαν να είναι ανενεργοί ανέρχεται στο 9,3%. Οι ανενεργοί συντίθενται από τις εξής διαφορετικές ομάδες: 23% είναι γυναίκες που αναφέρουν ως λόγο μη αναζήτησης εργασίας τις οικογενειακές υποχρεώσεις, 16% είναι άνδρες που κάνουν τη στρατιωτική τους θητεία, 42% είναι άτομα που πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές, ενώ το υπόλοιπο 19% επικαλείται άλλους λόγους για τη μη συμμετοχή στο εργα-

τικό δυναμικό (πίνακας 3.38). Κωδικοποιήσαμε τις απαντήσεις στην ανοιχτή ερώτηση του ερωτηματολογίου για το ποιος είναι ο «άλλος λόγος». Τα αποτελέσματα της κωδικοποίησης παρουσιάζονται στον πίνακα 3.39. Το 39% των αποφοίτων που επικαλέστηκαν «άλλο λόγο» δήλωσαν ότι είναι ανενεργοί λόγω προετοιμασίας ή αναμονής αποτελεσμάτων από τις εξετάσεις του ΑΣΕΠ ή άλλες εξετάσεις, 15% λόγω αναμονής θέσης για πραγματοποίηση ειδικότητας (γιατροί), 9% λόγω αναμονής διορισμού ή ανανέωσης σύμβασης, 10% λόγω αποθάρρυνσης (αδυναμία εύρεσης εργασίας/ ανυπαρξία θέσεων εργασίας/ απογοήτευση/ παραίτηση) και 27% για μία σωρεία άλλων λόγων (λόγοι υγείας, πρόβλημα πρόσληψης λόγω αναπηρίας, μη επιθυμία εργασίας, προετοιμασία για δημιουργία επιχείρησης, μετακόμιση, επαναπατρισμός από το εξωτερικό, παρακολούθηση σεμιναρίου κ.λπ.).

3.2.4 *Βαθμός ένταξης και χρονική απόσταση από την αποφοίτηση*

Έχουμε ήδη αναφέρει στα προηγούμενα κεφάλαια ότι το συγκριτικό μειονέκτημα των νέων σε σχέση με τους μεγαλύτερους ηλικιακά υποψηφίους για πρόσληψη σε σταθερές και καλές ποιοτικά θέσεις εργασίας είναι η έλλειψη ή η μικρότερη εμπειρία εργασίας και αναζήτησης εργασίας. Προϊόντος του χρόνου, οι νέοι που εξέρχονται από το εκπαιδευτικό σύστημα τείνουν να εξομοιωθούν ως προς τα παραπάνω χαρακτηριστικά με τον πληθυσμό του ίδιου εκπαιδευτικού επιπέδου μεγαλύτερης ηλικίας. Κατά συνέπεια, η αύξηση της χρονικής απόστασης από την αποφοίτηση αυξάνει την πιθανότητα εύρεσης σταθερής και ικανοποιητικής απασχόλησης.

Μέσω της δικής μας έρευνας μπορέσαμε να μελετήσουμε την επίδραση της χρονικής απόστασης από την αποφοίτηση πάνω στους δείκτες εργασιακής/επαγγελματικής ένταξης από τα 5 έως τα 7 έτη μετά την αποφοίτηση. Αυτό έγινε αφενός εξετάζοντας την ένταξη των αποφοίτων των ετών 1998, 1999 και 2000 ξεχωριστά, αφετέρου παρακολουθώντας την εξέλιξη των τιμών των δεικτών ανά εξάμηνο απόστασης από την αποφοίτηση. (Με τη βοήθεια του πίνακα και των διαγραμμάτων που ακολουθούν). Όπως αναφέραμε στο προηγούμενο κεφάλαιο, η μέθοδος αυτή στηρίζεται στην κατασκευή «οιονεί πάνελ».

Η αναμενόμενη αύξηση του ποσοστού απασχόλησης με την αύξηση της χρονικής απόστασης από την αποφοίτηση επιβεβαιώθηκε μόνο στην περίπτωση των ανδρών και συνδέεται τόσο με τη μείωση του ανδρικού ποσοστού ανεργίας όσο και με τη μείωση του ποσοστού των μη ενεργών. Στην περίπτωση των γυναικών, οι απόφοιτες του έτους 1998 είχαν το 2005 χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης και υψηλότερο ποσοστό ανεργίας απ' ό,τι οι απόφοιτες του έτους 1999. Σ' αυτό το σημείο έχει σημασία να παρατηρήσουμε ότι στην τάση του ποσοστού απασχόλησης και του ποσοστού ανεργίας με την επιμήκυνση της χρονικής απόστασης από την αποφοίτηση πρέπει να εφαρμόζεται η μέθοδος της εξομάλυνσης, ώστε να εξουδετερώνεται η επίδραση της μεταβολής της οικονομικής συγκυρίας.

Τα διαγράμματα 3.2-3.5, που παρακολουθούν τις τιμές του ποσοστού απασχόλησης, ανεργίας και μη ενεργών ανά εξάμηνο απόστασης από την αποφοίτηση μεταξύ του 8ου-10ου και του 15ου-17ου εξαμήνου, δείχνουν τις τάσεις των δεικτών. Συγκεκριμένα, ενώ το 8ο-10ο εξάμηνο το ανδρικό ποσοστό απασχόλησης είναι χαμηλότερο του γυναικείου, στη συνέχεια αυξάνεται πολύ γρήγορα και το 15ο-17ο εξάμηνο μετά την αποφοίτηση έχει ξεπεράσει το γυναικείο, το οποίο ακολουθεί στο ίδιο διάστημα μια ελαφρά ανοδική πορεία και στη συνέχεια κάμψη.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΗ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	Έτος αποφοίτησης			ΕΣΥΕ 2005	ΕΣΥΕ 2005
	2000	1999	1998	35-54 ετών*	35-54 ετών**
Ποσοστό απασχόλησης	82,7	84,8	84,8	88,9	89,2
Άνδρες	82,4	85,6	86,7	95,6	95,8
Γυναίκες	82,9	84,3	83,4	82,1	82,4
Ποσοστό ανεργίας (στο εργατικό δυναμικό)	8,4	6,0	7,3	3,8	3,6
Άνδρες	7,4	5,1	5,4	2,2	2,1
Γυναίκες	9,1	6,5	8,7	5,7	6,2
Ποσοστό μη ενεργών	9,7	9,8	8,5	7,5	7,4
Άνδρες	11,0	9,8	8,4	2,3	2,2
Γυναίκες	8,8	9,8	8,7	13,0	12,9
Ποσοστό σταθερά απασχολούμενων***	53,5	57,5	61,5		
Άνδρες	54,5	60,0	63,3		
Γυναίκες	52,9	55,8	60,2		
Ποσοστό απασχολούμενων ικανοποιημένων από την εργασία τους***	61,8	64,1	66,1		
Άνδρες	63,4	66,1	67,2		
Γυναίκες	60,9	62,7	65,2		

* Σύμφωνα με την απάντηση του ερωτώμενου.
** Σύμφωνα με τους ορισμούς της ΕΣΥΕ για τους απασχολούμενους, ανέργους και μη ενεργούς.
*** Ποσοστό (%) στο σύνολο αποφοίτων.
Σταθερά απασχολούμενοι=δημόσιοι υπάλληλοι+συμβασιούχοι εργασίας αορίστου χρόνου+συμβασιούχοι έργου που δηλώνουν ότι έχουν σταθερή απασχόληση+αυτοαπασχολούμενοι που η επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.2
ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

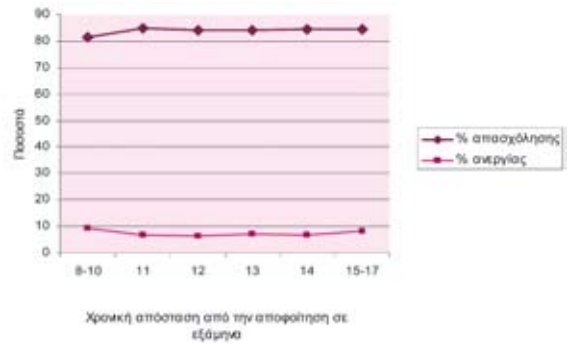

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.3
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

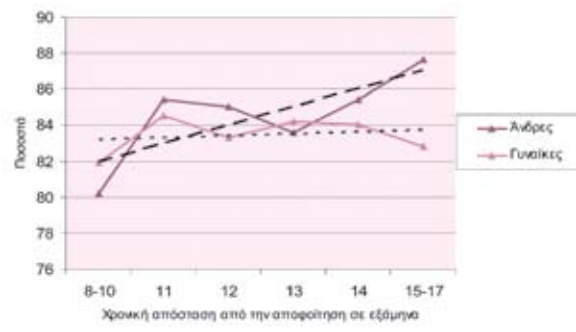

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.4
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

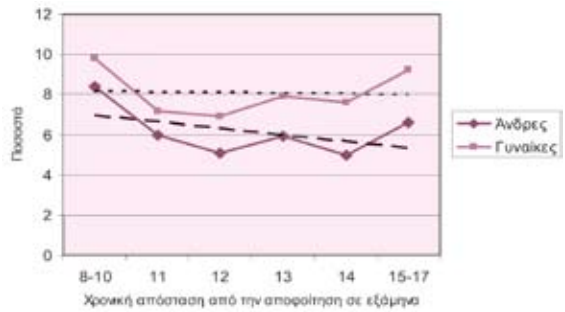

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.5
ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΗ ΕΝΕΡΓΩΝ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

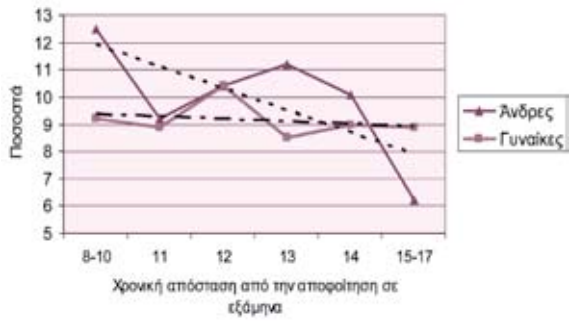

Το ποσοστό ανεργίας των γυναικών είναι καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο υψηλότερο από το ανδρικό, παρ' όλο που το γυναικείο ποσοστό απασχόλησης είναι στο αρχικό διάστημα (8ο-10ο εξάμηνο) υψηλότερο του ανδρικού. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ένα μεγαλύτερο ποσοστό ανδρών απ' ό,τι γυναικών δεν συμμετέχει στο εργατικό δυναμικό καθ' όλη την περίοδο μεταξύ 8ου-10ου και 14ου εξαμήνου μετά την αποφοίτηση. Ενώ και το ανδρικό και το γυναικείο ποσοστό ανεργίας ακολουθούν καθοδική τάση όσο αυξάνεται η χρονική απόσταση από την αποφοίτηση, η πτώση του ανδρικού ποσοστού ανεργίας είναι ταχύτερη, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η ψαλίδα εις βάρος των γυναικών.

Στη συνέχεια θα ελέγξουμε μέσω της μακροοικονομικής προσέγγισης της ένταξης, που περιγράψαμε στα προηγούμενα κεφάλαια, και με τη βοήθεια των στοιχείων του προηγούμενου πίνακα, την ένταξη των τριών κοορτών αποφοίτων των ετών 1998, 1999 και 2000 ξεχωριστά. Υπενθυμίζουμε ότι, σύμφωνα με αυτήν την προσέγγιση, μία κοόρτη αποφοίτων είναι επαγγελματικά ενταγμένη, όταν οι τιμές των δεικτών ένταξης που χρησιμοποιούνται ως κριτήρια εξισώνονται με αυτές ενός «ενταγμένου» πληθυσμού αναφοράς, που είναι ηλικιακά μεγαλύτερος της προς ένταξη ομάδας.

Για τον σκοπό αυτό αντλήσαμε στοιχεία από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) της ΕΣΥΕ για το έτος 2005 (όλα τα τρίμηνα) και υπολογίσαμε το ποσοστό απασχόλησης, ανεργίας και μη συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό (μη ενεργοί) για τους πτυχιούχους ΑΕΙ ηλικίας 35-54 ετών[2]. Τα ποσοστά αυτά στηρίζονται τόσο στην καταγραφή της εργασιακής κατάστασης από την ΕΕΔ, με βάση τους επίσημους ορισμούς που χρησιμοποιεί η ΕΣΥΕ, όσο και στα στοιχεία της ΕΕΔ για την εργασιακή κατάσταση σύμφωνα με την άποψη των ερωτώμενων[3]. Λόγω της υποκειμενικότητας των απαντήσεων, τα τελευταία στοιχεία της ΕΕΔ για την εργασιακή κατάσταση είναι περισσότερο συγκρίσιμα με αυτά της δικής μας έρευνας. Ωστόσο, όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα, οι δύο σειρές ποσοστών της ΕΕΔ είναι σχεδόν ταυτόσημες. Αυτό απλοποίησε τις συγκρίσεις και τα συμπεράσματά μας.

Από τη σύγκριση του ποσοστού απασχόλησης των αποφοίτων με αυτό των πτυχιούχων πανεπιστημίων ηλικίας 35-54 ετών προκύπτει ότι οι γυναίκες απόφοιτοι έχουν ολοκληρώσει την επαγγελματική τους ένταξη το πέμπτο έτος μετά την αποφοίτηση, ενώ οι άνδρες δεν

[2] Υπενθυμίζουμε ότι η μέση ηλικία των αποφοίτων του δείγματος της έρευνας είναι τα 30 έτη.

[3] Ερώτημα 62 του ερωτηματολογίου της ΕΕΔ: «Εσεις τι θεωρείται τον εαυτό σας (κατά κύριο λόγο);».

την έχουν ολοκληρώσει ούτε το έβδομο έτος. Βέβαια, ακόμα και επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό ανεργίας των γυναικών αποφοίτων παραμένει υψηλότερο από αυτό των γυναικών πτυχιούχων πανεπιστημίων ηλικίας 35-54 ετών. Άρα, χρησιμοποιώντας ως δείκτη το ποσοστό ανεργίας, θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι ούτε οι γυναίκες απόφοιτοι πανεπιστημίου έχουν ολοκληρώσει την επαγγελματική τους ένταξη επτά έτη μετά την αποφοίτηση.

Ωστόσο, η διαφορά στα ποσοστά ανεργίας των δύο ομάδων γυναικών πτυχιούχων φαίνεται να προκύπτει όχι από ανισότητα ευκαιριών πρόσβασης στην απασχόληση με βάση την ηλικία, αλλά αποκλειστικά από το ότι οι γυναίκες πτυχιούχοι πανεπιστημίων μικρότερης ηλικίας έχουν πολύ υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής στον ενεργό πληθυσμό απ' ό,τι οι ομόλογές τους μεσαίων ηλικιών. Αυτό οφείλεται στο συνδυασμένο αποτέλεσμα «γενιάς» και «κύκλου ζωής». Συγκεκριμένα, οι γυναίκες πτυχιούχοι πανεπιστημίου χωρίς παιδιά των νεότερων γενεών δεν εμφανίζουν πλέον κενά συμμετοχής στον ενεργό πληθυσμό, ενώ αυτές που αποκτούν παιδιά αποχωρούν σε ακόμη μικρότερο ποσοστό και για συντομότερο διάστημα από τον ενεργό πληθυσμό απ' ό,τι εκείνες των προηγούμενων γενεών. Επίσης, όλο και λιγότερες γυναίκες πτυχιούχοι πανεπιστημίου εντάσσουν την αναπαραγωγή στις άμεσες προτεραιότητές τους και αποκτούν παιδιά στο διάστημα των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση (20,5% των γυναικών αποφοίτων των ετών 1998-2000). Η καθυστέρηση απόκτησης παιδιών στις νέες γενεές έχει αναμφίβολα υψώσει το ποσοστό συμμετοχής στον ενεργό πληθυσμό των γυναικών πτυχιούχων 25-34 ετών (που αποτελούν και τις ηλικίες των αποφοίτων της έρευνάς μας) έναντι αυτών μεγαλύτερων ηλικιών.

Από την άλλη πλευρά, η μη ολοκλήρωση της ένταξης στην απασχόληση των ανδρών πτυχιούχων πανεπιστημίου 7 έτη μετά την αποφοίτηση φαίνεται να οφείλεται αφενός στις αυξημένες δυσκολίες σταθεροποίησης στην απασχόληση των νεότερων γενεών πτυχιούχων σε σχέση με τις προηγούμενες, αφετέρου στη μαζική συμμετοχή σε μεταπτυχιακές σπουδές (46% των ανδρών αποφοίτων των ετών 1998-2000 έχει πραγματοποιήσει ή πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές) και στη συνακόλουθη άνοδο της μέσης ηλικίας εκπλήρωσης των στρατιωτικών υποχρεώσεων.

Υπολογίζοντας το ποσοστό σταθερά απασχολουμένων στο σύνολο των αποφοίτων για κάθε έτος αποφοίτησης ξεχωριστά, βρήκαμε ότι για την κοόρτη του 2000 αυτό ανέρχεται σε 53,5%, γι' αυτήν του 1999 σε 57,5% και για εκείνην του 1998 σε 61,5%. Αυτό σημαίνει ότι, ακόμα και επτά έτη μετά την αποφοίτηση, 39,5% των πτυχιούχων των πανεπιστημίων είτε είναι άνεργοι και μη ενεργοί είτε είναι μεν απασχολούμενοι, αλλά δεν έχουν βρει σταθερή απασχόληση. Υπολογίσαμε επίσης το ποσοστό των απασχολουμένων που δήλωσαν ευχαριστημένοι από την εργασία τους για κάθε έτος αποφοίτησης ξεχωριστά και βρήκαμε ότι για την κοόρτη του 2000 αυτό ανέρχεται σε 62%, γι' αυτήν του 1999 σε 64% και για εκείνην του 1998 στο 66%. Αυτό σημαίνει ότι, επτά έτη μετά την αποφοίτηση, 34% των πτυχιούχων των πανεπιστημίων είτε είναι άνεργοι και μη ενεργοί, είτε είναι μεν απασχολούμενοι, αλλά δεν έχουν βρει ικανοποιητική απασχόληση.

Τέλος, όπως είδαμε στην ενότητα 3.2.2, το ποσοστό των απασχολούμενων πτυχιούχων όλων των ετών αποφοίτησης που δήλωσε τη στιγμή της έρευνας ικανοποιημένο από την εργασία του είναι κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό των

σταθερά απασχολουμένων. Όσο πλησιέστερα βρισκόμαστε στην αποφοίτηση, το χάσμα είναι μεγαλύτερο, και κλείνει όσο μεγαλώνει η χρονική απόσταση από αυτήν. Αυτή η τάση φαίνεται παραστατικά στο διάγραμμα 3.6, όπου έχουν υπολογιστεί τα δύο ποσοστά ανά εξάμηνο απόστασης από την αποφοίτηση μεταξύ του 9ου και του 16ου. Ενώ στο διάστημα αυτό το ποσοστό των σταθερά απασχολουμένων στο σύνολο των απασχολούμενων αποφοίτων αυξάνεται κατά 11 ποσοστιαίες μονάδες, το ποσοστό ικανοποίησης δεν βελτιώνεται παρά μόνο κατά 2 μονάδες. Ως αποτέλεσμα, το χάσμα των δύο ποσοστών μειώνεται από 11 ποσοστιαίες μονάδες το 9ο εξάμηνο μετά την αποφοίτηση σε 2 μονάδες το 16ο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.6
ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

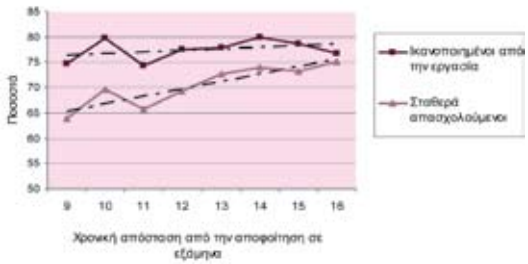

Η σχετική στασιμότητα του ποσοστού των ικανοποιημένων από την απασχόληση, που μοιάζει ανεπηρέαστο από την εξέλιξη εκείνου των σταθερά απασχολουμένων, μπορεί να ερμηνευτεί ως εξής. Αν και η σταθερότητα της απασχόλησης αποτελεί σταθερό κριτήριο ικανοποίησης από την εργασία, η έλλειψή της, ιδιαίτερα τα πρώτα έτη μετά την αποφοίτηση, αντισταθμίζεται από άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης, όταν αποτιμάται συνολικά η ποιότητα της εργασίας και άρα η ικανοποίηση που αντλείται από αυτήν. Αυτό ισχύει για τον εξής λόγο: δεδομένης της έλλειψης ευκαιριών για γρήγορη πρόσβαση σε σταθερή απασχόληση, τα πρώτα έτη μετά την αποφοίτηση οι πτυχιούχοι προσαρμόζουν τις προσδοκίες τους ως προς την ποιότητα της εργασίας στην υπάρχουσα κατάσταση έλλειψης θέσεων σταθερής απασχόλησης και εξαρτούν την ικανοποίησή τους από άλλα χαρακτηριστικά των θέσεων εργασίας.

3.2.5 *Χαρακτηριστικά της απασχόλησης των αποφοίτων*

Σ' αυτήν την ενότητα θα περιγράψουμε τα χαρακτηριστικά της απασχόλησης των αποφοίτων, ξεκινώντας από αυτά που αφορούν το σύνολο των αποφοίτων, προχωρώντας σε εκείνα που αφορούν τους μισθωτούς και καταλήγοντας σε όσα αφορούν τους αυτοαπασχολούμενους.

Σύνολο αποφοίτων

Το 70,5% των απασχολούμενων αποφοίτων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση εργάζονται ως **μισθωτοί,** 16% ως **συμβασιούχοι έργου** κυρίως σε έναν εργοδότη, 12,8% ως **αυτοαπασχολούμενοι** (με ή χωρίς προσωπικό) και 0,7% ως συμβοηθούντα, μη αμειβόμενα μέλη οικογενειακής επιχείρησης (πίνακας 3.40). Τα υψηλότερα ποσοστά αυτοαπασχόλησης των αποφοίτων απαντώνται στους κλάδους της νομικής, της φαρμακευτικής, των αρχιτεκτόνων, των πολιτικών μηχανικών, της κτηνιατρικής, των τοπογράφων, της ιατρικής-οδοντιατρικής και της γεωλογίας-φυσιογνωσίας. Τα δε υψηλότερα ποσοστά συμβασιούχων έργου απασχολουμένων κυρίως σε έναν εργοδότη, στους κλάδους των αρχιτεκτόνων, των χημικών μηχανικών, της δασολογίας και του περιβάλλοντος, των τοπογράφων, της φιλολογίας-φιλοσοφίας, των καλών τεχνών, της ιστορίας-αρχαιολογίας, των μηχανολόγων και των πολιτικών μηχανικών. Οι γυναίκες έχουν αισθητά χαμηλότερα ποσοστά αυτοαπασχόλησης και απασχόλησης σε έναν κυρίως εργοδότη

με σύμβαση έργου από τους άνδρες (9,1% και 14,7% έναντι 17,9% και 17,9%) και πολύ μεγαλύτερα από αυτούς ποσοστά μισθωτής απασχόλησης (75,4% έναντι 63,4%).

Οι γυναίκες έχουν επίσης πολύ υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης από τους άνδρες στον **δημόσιο τομέα** (45,8% έναντι 32,8%), όπου απασχολείται το 40,5% των αποφοίτων 5-7 μετά την αποφοίτηση (πίνακας 3.41). Τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στον δημόσιο τομέα τα βρίσκουμε στους κλάδους της οικιακής οικονομίας, των καλών τεχνών, των επιστημών αγωγής, της νοσηλευτικής, της ιατρικής-οδοντιατρικής, της διαιτολογίας, της δασολογίας και του περιβάλλοντος, της φυσικής αγωγής και του αθλητισμού και της κτηνιατρικής. Κατά συνέπεια, η απορρόφηση των αποφοίτων αυτών των κλάδων είναι άμεσα συνδεδεμένη με τις θέσεις απασχόλησης που ανοίγονται στον δημόσιο τομέα.

Ο πίνακας 3.42 παρουσιάζει την κατανομή των απασχολούμενων αποφοίτων στις **μονοψήφιες ομάδες επαγγελμάτων**. Τα στοιχεία του δείχνουν ότι, τη στιγμή της έρευνας, 76,5% των αποφοίτων των ετών 1998-2000 ασκούσε είτε διευθυντικά είτε επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα. Συνεπώς, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, η **ετεροαπασχόληση** των πτυχιούχων πανεπιστημίων ισούται με 23,5%, σύμφωνα με μία από τις προσεγγίσεις του φαινομένου που αναφέραμε στο κεφάλαιο 2. Οι κλάδοι με το υψηλότερο ποσοστό αποφοίτων σε διευθυντικά, επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα είναι οι αρχιτέκτονες, οι πολιτικοί μηχανικοί, οι τοπογράφοι και αυτοί της διαιτολογίας, της οικιακής οικονομίας, της νομικής, της κτηνιατρικής, των καλών τεχνών, της ψυχολογίας και της νοσηλευτικής. Αντίθετα, οι κλάδοι με το χαμηλότερο ποσοστό αποφοίτων που ασκούν διευθυντικά, επιστημονικά και καλλιτεχνικά επαγγέλματα είναι η δασολογία-επιστήμες περιβάλλοντος, η φυσική αγωγή-αθλητισμός, οι επιστήμες διοίκησης, η οικονομική επιστήμη, η κοινωνιολογία-ανθρωπολογία-κοινωνική πολιτική, η πολιτική επιστήμη και η θεολογία.

Στον πίνακα 3.43 παρουσιάζεται η κατανομή των απασχολούμενων τη στιγμή της έρευνας αποφοίτων στους **κλάδους οικονομικής δραστηριότητας**. Τέσσερις κλάδοι συγκεντρώνουν 77% του συνόλου των απασχολουμένων αποφοίτων: εκπαίδευση (33,5%), διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις και επιχειρηματικές δραστηριότητες (22,4%)[4], υγεία και κοινωνική μέριμνα (10,5%), δημόσια διοίκηση, άμυνα και υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση (10,3%). Αυτό σημαίνει ότι οι προοπτικές απασχόλησης των αποφοίτων εξαρτώνται από τις εξελίξεις στους εν λόγω κλάδους. Οι γυναίκες συγκεντρώνονται πολύ περισσότερο στην εκπαίδευση από τους άνδρες (42,5% έναντι 20,5%), ενώ οι άνδρες περισσότερο από τις γυναίκες στη διαχείριση ακίνητης περιουσίας, τις εκμισθώσεις και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες (29,6% έναντι 20,5%). Δεν υπάρχουν άλλες αισθητές διαφορές φύλου ως προς την κατανομή της απασχόλησης στους οικονομικούς κλάδους.

Μισθωτοί και συμβασιούχοι έργου σε έναν εργοδότη

Σ' αυτήν την υποενότητα εξετάζουμε τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης των απο-

[4] Σύμφωνα με τη ΣΤΑΚΟΔ 2003, ο κλάδος αυτός (Κ) περιλαμβάνει τις εξής δραστηριότητες: δραστηριότητες σχετικές με ακίνητη περιουσία (70), εκμίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού χωρίς χειριστή, ενοικίαση ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης (71), πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες (72), έρευνα και ανάπτυξη (73), άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (74). Οι άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν τα νομικά-φοροτεχνικά-σύμβουλοι επιχειρήσεων, δραστηριότητες αρχιτεκτόνων, μηχανικών, τεχνικών συμβούλων, διαφήμιση, δραστηριότητες ανθρωπίνων πόρων, ιδιωτική ασφυνόμευση, καθαρισμός κτιρίων, φωτογράφοι-κινηματογραφιστές, γραμματεία/ μεταφράσεις, τηλεφωνικά κέντρα, διακοσμητές, σχεδιαστές, μεσίτες, μπούκερ κ.λπ.

φοίτων που εργάζονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Αυτοί είναι κυρίως μισθωτοί και απασχολούνται με συμβάσεις εργασίας. Μαζί με τους μισθωτούς, εξετάζουμε και εκείνους τους συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη, διότι αν και τυπικά αυτοαπασχολούμενοι, στην πραγματικότητα παρέχουν εξαρτημένη εργασία όπως και οι μισθωτοί[5]. Από εδώ και στο εξής θα χρησιμοποιούμε τον όρο «μισθωτοί» όταν χρειάζεται να αναφερόμαστε στο σύνολο των μισθωτών και συμβασιούχων έργου που απασχολούνται σε έναν εργοδότη.

Ξεκινώντας από το **είδος σύμβασης**, το πρώτο εύρημα της έρευνας είναι ότι, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, 36% των απασχολούμενων αποφοίτων με σχέση εξαρτημένης εργασίας δουλεύουν με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, 24% ως δημόσιοι υπάλληλοι, 21% με σύμβαση έργου σε έναν εργοδότη και 20% με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου (πίνακας 3.44). Οι άνδρες δουλεύουν περισσότερο από τις γυναίκες με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου και σύμβαση έργου, ενώ οι γυναίκες περισσότερο από τους άνδρες ως δημόσιοι υπάλληλοι ή με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου. Οι κλάδοι που εμφανίζουν τα υψηλότερα ποσοστά απασχολούμενων αποφοίτων με συμβάσεις εργασίας αορίστου χρόνου είναι η διαιτολογία, η φαρμακευτική, οι επιστήμες διοίκησης, οι επιστήμες επικοινωνίας, η οικονομική επιστήμη, η πολιτική επιστήμη και οι χημικοί μηχανικοί. Πολύ υψηλά ποσοστά δημοσιοϋπαλληλίας συναντάμε στους κλάδους της οικιακής οικονομίας, της νοσηλευτικής, της κτηνιατρικής, των επιστημών αγωγής, των καλών τεχνών και της δασολογίας και του περιβάλλοντος. Πολύ υψηλό ποσοστό συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου παρατηρείται στους κλάδους των ξένων γλωσσών, της φυσικής αγωγής και του αθλητισμού και των μαθηματικών-φυσικής-χημείας. Πολύ υψηλό ποσοστό συμβασιούχων έργου απαντάται στους αρχιτέκτονες, τους πολιτικούς μηχανικούς, τους πτυχιούχους φιλολογίας-φιλοσοφίας, τους τοπογράφους, τους πτυχιούχους ιστορίας-αρχαιολογίας, τους χημικούς μηχανικούς, τους μηχανολόγους και τους πτυχιούχους δασολογίας και περιβάλλοντος.

Το ποσοστό των συμβασιούχων έργου είναι υψηλότερο στον δημόσιο παρά στον ιδιωτικό τομέα (23% έναντι 18%). Αντίθετα, το ποσοστό αυτών που δουλεύουν με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου είναι υψηλότερο στον ιδιωτικό παρά στον δημόσιο τομέα (23% έναντι 16%) (πίνακας 3.45).

Οι **συμβάσεις έργου**, στην περίπτωση που ο εργαζόμενος απασχολείται κυρίως σε έναν εργοδότη, αποτελούν μεν ευέλικτη μορφή απασχόλησης, αλλά παρέχουν πλεονεκτήματα στους εργοδότες που δεν ταυτίζονται απαραίτητα με την προσωρινή διάρκεια της εργασιακής σχέσης και την ευχέρεια απόλυσης των εργαζομένων. Τέτοια πλεονεκτήματα είναι η μείωση του μη μισθολογικού κόστους εργασίας (εξοικονόμηση εργοδοτικών εισφορών στην κοινωνική ασφάλιση) και η μη τήρηση διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας και των συλλογικών συμβάσεων εργασίας που συνεπάγονται κόστος για τις επιχειρήσεις (άδειες, δώρα, επιδόματα αδείας κ.λπ.). Ένα σημαντικό εύρημα της παρούσας έρευνας είναι λοιπόν ότι 43% των συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη δήλωσαν ότι έχουν σταθερή απασχόληση έναντι 57% που δήλωσαν ότι έχουν προσωρινή (πίνακας 3.46). Το ποσοστό των συμβασιούχων του δημόσιου τομέα που δήλωσε ότι έχει σταθερή απασχόληση ανέρχεται σε 63% έναντι 21% των συμβασιούχων του ιδιωτικού τομέα.

[5] Στη βιβλιογραφία αυτή η μορφή απασχόλησης ονομάζεται «ψευδής αυτοαπασχόληση» ή «οιονεί μισθωτή εργασία». Για τον τελευταίο όρο, βλέπε Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (2001).

Από την άλλη πλευρά, οι **συμβάσεις εργασίας αορίστου χρόνου** δεν συνεπάγονται οπωσδήποτε ασφάλεια απασχόλησης. Από τη διασταύρωση του είδους σύμβασης με τη μεταβλητή που αναφέρεται στον κίνδυνο απώλειας της εργασίας προκύπτει ότι 22% των απασχολούμενων αποφοίτων με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου αισθάνονται ότι κινδυνεύουν να χάσουν τη δουλειά τους ή να μην έχουν δουλειά στο άμεσο μέλλον. Πρέπει ωστόσο να υπογραμμιστεί ότι η εκτίμηση του κινδύνου απώλειας της εργασίας συνδέεται με το υποκειμενικό συναίσθημα της ανασφάλειας, που δεν είναι πάντοτε συμβατό με τις αντικειμενικές συνθήκες.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό **σταθερής απασχόλησης** μισθωτών ανέρχεται στο 68,5% (70% στους άνδρες και 67,5% στις γυναίκες), ενώ αυτό της προσωρινής στο 31,5% (30% στους άνδρες και 32,5% στις γυναίκες). Οι κλάδοι με εξαιρετικά υψηλά ποσοστά σταθερής απασχόλησης είναι η οικιακή οικονομία, η φαρμακευτική, η νοσηλευτική, η διαιτολογία, η νομική επιστήμη, οι επιστήμες διοίκησης, η οικονομική επιστήμη και οι μηχανικοί υπολογιστών-συστημάτων πληροφορικής-επικοινωνιών. Αντίθετα, οι κλάδοι της ιατρικής-οδοντιατρικής, των ξένων γλωσσών, της ιστορίας-αρχαιολογίας, της φιλολογίας-φιλοσοφίας, των αρχιτεκτόνων, των μαθηματικών-φυσικής-χημείας και της φυσικής αγωγής-αθλητισμού είναι οι πρωταθλητές της προσωρινής απασχόλησης (πίνακας 3.47). Ο δημόσιος τομέας εξασφαλίζει υψηλότερο ποσοστό σταθερής απασχόλησης έναντι του ιδιωτικού (75% έναντι 63%) στους πτυχιούχους πανεπιστημίου που εργάζονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση (πίνακας 3.48). Τέλος, ο ιδιωτικός τομέας συμβάλλει στη δημιουργία θέσεων προσωρινής απασχόλησης για τους αποφοίτους περισσότερο απ' ό,τι ο δημόσιος και το ίδιο με τον τελευταίο στη δημιουργία θέσεων σταθερής απασχόλησης. Συγκεκριμένα, πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, 63% των προσωρινά και 49% των σταθερά απασχολούμενων μισθωτών απασχολούνταν στον ιδιωτικό τομέα, ενώ ο δημόσιος τομέας απασχολούσε 37% των προσωρινά και 51% των σταθερά απασχολουμένων.

Όπως έχουμε προαναφέρει, το ποσοστό σταθερά απασχολουμένων αποτελεί δείκτη επαγγελματικής ένταξης μιας κοόρτης αποφοίτων. Γι' αυτό, συγκρίναμε τα αποτελέσματα της έρευνάς μας για τους αποφοίτους των ετών 1998-2000, που βρέθηκαν τη στιγμή της έρευνας να είναι μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου σε έναν εργοδότη, με τα στοιχεία της ΕΕΔ της ΕΣΥΕ για τη μόνιμη/προσωρινή απασχόληση των μισθωτών 35-54 ετών. Τα στοιχεία του παρακάτω πίνακα δείχνουν τη μεγάλη απόκλιση μεταξύ των αποτελεσμάτων της έρευνας της Οριζόντιας Δράσης και αυτών της ΕΕΔ για τη σταθερή απασχόληση, ακόμα και στους μισθωτούς με πτυχίο πανεπιστημίου ή μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών 25-34 ετών.

ΣΤΑΘΕΡΑ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΜΙΣΘΩΤΟΙ - ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΕΕΔ-ΕΣΥΕ

	Αποτελέσματα έρευνας Οριζόντιας Δράσης 2005	Αποτελέσματα Έρευνας Εργατικού Δυναμικού 2005	
	Απόφοιτοι πανεπιστημίων ετών 1998, 1999, 2000	Πτυχιούχοι ανώτατης εκπαίδευσης και κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών	
	27-32 ετών*	25-34 ετών	35-54 ετών
Και τα δύο φύλα	68,5%	80,8%	95,2%
Άνδρες	70,1%	84,4%	96,5%
Γυναίκες	67,5%	78,1%	93,9%

** Το 86% των ατόμων του δείγματος ήταν τη στιγμή της έρευνας 27-32 ετών.*

Η απόκλιση αυτή πρέπει να αποδοθεί στην υπερεκτίμηση από την ΕΣΥΕ της μόνιμης και την υποεκτίμηση της προσωρινής απασχόλησης για τους εξής λόγους:

Α) Περίπου 50% των απαντήσεων της ΕΕΔ, που πραγματοποιείται στα νοικοκυριά, προέρχονται από άλλο μέλος του νοικοκυριού και όχι από τον ίδιο τον ερωτώμενο. Η συνεχόμενη απασχόληση, με βάση ανανεούμενες συμβάσεις προσωρινής διάρκειας, ενδέχεται να θεωρείται και να δηλώνεται ως μόνιμη απασχόληση από αυτούς που απαντούν για λογαριασμό άλλων μελών του νοικοκυριού.

Β) Πολλοί από αυτούς που ασκούν το ίδιο επάγγελμα για πολλά χρόνια και για πολλούς εργοδότες απαντούν ως προς τη σταθερότητα του επαγγέλματος και όχι ως προς τη σταθερότητα της τρέχουσας εργασιακής σχέσης τη στιγμή της έρευνας.

Γ) Σύμφωνα με τον οδηγό ερωτηματολογίου της ΕΕΔ, αν δεν υπάρχει συμφωνημένη ημερομηνία λήξης της εργασιακής σχέσης, οι μισθωτοί που εργάζονται σε ιδιωτικές επιχειρήσεις κατατάσσονται στους μόνιμα απασχολουμένους, ασχέτως της σταθερής ή προσωρινής φύσης της εργασιακής σχέσης.

Δ) Πολλοί συμβασιούχοι έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη και θα έπρεπε να κατάσσονται στους μισθωτούς, ως πάροχοι εξαρτημένης εργασίας, δηλώνουν αυτοαπασχολούμενοι, ιδίως όταν έχουν δελτίο παροχής υπηρεσιών.

Με το να αντλεί τα στοιχεία της από τους ίδιους τους αποφοίτους και όχι από άλλα μέλη του νοικοκυριού, να διακρίνει με ευθεία ερώτηση τους συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη από τους αυτοαπασχολούμενους και να διαχωρίζει τους συμβασιούχους έργου που ασκούν σταθερή εργασία από αυτούς που ασκούν προσωρινή, η έρευνα της Οριζόντιας Δράσης καταλήγει, κατά τη γνώμη μας, σε πιο αξιόπιστα αποτελέσματα από αυτά της ΕΣΥΕ για τη σταθερή/προσωρινή απασχόληση. Άρα παρέχει πιο αξιόπιστα στοιχεία για τις δύο σημαντικότερες αλλαγές των τελευταίων δεκαετιών στους όρους απασχόλησης και τις εργασιακές σχέσεις των νέων γενικότερα, και των νέων πτυχιούχων πανεπιστημίου ειδικότερα. Συγκεκριμένα, τεκμηριώνει (α) τη δραματική επέκταση της προσωρινότητας στις εργασιακές σχέσεις και (β) τη ρευστοποίηση των συνόρων μεταξύ αυτοαπασχόλησης και μισθωτής εργασίας, μέσα από την επέκταση των συμβάσεων έργου και την αξιοποίησή τους από τους εργοδότες στα πλαίσια της ευελιξίας της εργασίας.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, η **μερική απασχόληση** ανέρχεται στο 14% των αποφοίτων (10% στους άνδρες και 16% στις γυναίκες) που είναι μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου (πίνακας 3.49). Εντυπωσιακά υψηλά ποσοστά μεταξύ των αποφοίτων τους παρουσιάζουν οι κλάδοι της φυσικής αγωγής-αθλητισμού, της φιλολογίας-φιλοσοφίας, της ιστορίας-αρχαιολογίας, των ξένων γλωσσών, των καλών τεχνών και των μαθηματικών-φυσικής-χημείας. Η μερική απασχόληση είναι αμελητέα μεταξύ των αποφοίτων των επιστημών διοίκησης, της ιατρικής-οδοντιατρικής, της οικονομικής επιστήμης, των μηχανικών υπολογιστών-συστημάτων πληροφορικής-επικοινωνιών, των πολιτικών μηχανικών, της φαρμακευτικής και της γεωπονικής.

Ένα μεγάλο ποσοστό (45%) των μισθωτών και συμβασιούχων έργου που δουλεύουν στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας απασχολείται σε επιχειρήσεις των 50 ατόμων και άνω, 34% σε μεσαίου **μεγέθους επιχειρήσεις** 10-49 ατόμων και 21% σε μικρές επιχειρήσεις, που απασχολούν μέχρι 9 άτομα (πίνακας 3.50). Οι γυναίκες απόφοιτοι απασχολούνται κατά μέσο όρο σε

πολύ μικρότερου μεγέθους επιχειρήσεις από ό,τι οι άνδρες. Πολύ υψηλά ποσοστά απασχόλησης σε μεγάλες επιχειρήσεις έχουν οι απόφοιτοι της νοσηλευτικής, των επιστημών επικοινωνίας, οι μηχανικοί υπολογιστών-συστημάτων πληροφορικής-επικοινωνιών, οι μηχανολόγοι, οι απόφοιτοι της πολιτικής επιστήμης, των επιστημών διοίκησης και της οικονομικής επιστήμης. Αντίθετα, υψηλά ποσοστά απασχόλησης σε πολύ μικρές επιχειρήσεις (μέχρι 4 άτομα) έχουν οι αρχιτέκτονες και οι απόφοιτοι της φαρμακευτικής, της νομικής και της δασολογίας-περιβάλλοντος.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, οι συνολικές καθαρές μηνιαίες **αποδοχές** του 35% των αποφοίτων που ήσαν μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου ήταν πάνω από 1.100 €, του 36% κυμαίνονταν μεταξύ 900 και 1.100 €, ενώ του 32% ήταν χαμηλότερες των 900 €. Υψηλότερες αποδοχές των 1.300 € απολάμβανε 15% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου, ενώ χαμηλότερες των 700 € 17% (πίνακας 3.51). Τα μεγαλύτερα ποσοστά υψηλά αμειβόμενων μισθωτών ή συμβασιούχων έργου εμφανίζουν κατά σειρά οι πολιτικοί μηχανικοί, οι μηχανολόγοι, οι χημικοί μηχανικοί, οι τοπογράφοι, οι πτυχιούχοι φαρμακευτικής, ιατρικής-οδοντιατρικής, οι μηχανικοί υπολογιστών-συστημάτων πληροφορικής-επικοινωνιών, οι αρχιτέκτονες και οι πτυχιούχοι νομικής. Αντίθετα, τα μεγαλύτερα ποσοστά χαμηλά αμειβόμενων μισθωτών και συμβασιούχων έργου εμφανίζουν κατά σειρά οι πτυχιούχοι φυσικής αγωγής-αθλητισμού, φιλολογίας-φιλοσοφίας, ιστορίας-αρχαιολογίας, θεολογίας, κοινωνιολογίας-ανθρωπολογίας-κοινωνικής πολιτικής, ξένων γλωσσών και καλών τεχνών (πίνακας 3.52).

Θετικές **προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης** στη σημερινή του δουλειά έχει το 63% του συνόλου των μισθωτών και συμβασιούχων έργου, 69% των ανδρών και 60% των γυναικών (πίνακας 3.53). Πολύ υψηλό ποσοστό θετικών προοπτικών επαγγελματικής εξέλιξης έχουν οι απόφοιτοι της νομικής, των επιστημών διοίκησης, της κτηνιατρικής, των χημικών μηχανικών, της φαρμακευτικής και της οικονομικής επιστήμης, ενώ σχετικά χαμηλό ποσοστό οι απόφοιτοι των καλών τεχνών, της ιστορίας-αρχαιολογίας, της θεολογίας, της φιλολογίας-φιλοσοφίας, της φυσικής αγωγής-αθλητισμού, της δασολογίας και των επιστημών περιβάλλοντος.

Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει το εύρημα ότι, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, 46,5% των πτυχιούχων που απασχολούνται ως μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου σε έναν εργοδότη καταλαμβάνουν θέσεις εργασίας που το **αντικείμενό τους αντιστοιχεί απόλυτα με τις σπουδές τους** και 25,6% θέσεις που αντιστοιχούν **αρκετά** σ' αυτές (πίνακας 3.54). Το ποσοστό των μισθωτών ή συμβασιούχων έργου που απασχολούνται σε θέσεις εργασίας που δεν έχουν καμία ή μικρή συνάφεια με τις σπουδές τους ανέρχεται σε 28%. Μικρές είναι οι διαφορές μεταξύ των φύλων ως προς τα ποσοστά αυτά. Υψηλότερο είναι το ποσοστό των γυναικών απ' ό,τι των ανδρών, που το αντικείμενο εργασίας τους αντιστοιχεί απόλυτα στις σπουδές τους. Ωστόσο, επίσης υψηλότερο από εκείνο των ανδρών είναι το ποσοστό γυναικών που το αντικείμενο εργασίας τους δεν έχει καμία ή μικρή συνάφεια με τις σπουδές. Οι κλάδοι με το υψηλότερο ποσοστό αποφοίτων που το αντικείμενο εργασίας τους και αυτό των σπουδών τους έχουν απόλυτη αντιστοιχία είναι κατά σειρά η ιατρική-οδοντιατρική, η κτηνιατρική, οι πολιτικοί μηχανικοί, οι τοπογράφοι, η οικιακή οικονομία, οι ξένες γλώσσες, οι αρχιτέκτονες και η νομική. Αντίθετα, οι κλάδοι με το υψηλότερο ποσοστό αποφοίτων με καθόλου αντιστοιχία αντικειμένου εργασίας και σπουδών είναι η θεολογία, η κοινωνιολογία-ανθρωπολογία-κοινωνική πολιτική, η πολιτική επιστήμη, η γεωλογία-φυσιογνωσία και η ιστορία-αρχαιολογία.

Το ποσοστό των απασχολούμενων αποφοίτων με καθόλου ή μικρή αντιστοιχία του αντικειμένου εργασίας με τις σπουδές είναι ένας από τους δείκτες του φαινομένου της **ετεροαπασχόλησης,** που αναφέραμε στο κεφάλαιο 2. Στον πίνακα 3.55 παραθέτουμε τα ποσοστά ετεροαπασχόλησης ανά φύλο και ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών, σύμφωνα με τις δύο προσεγγίσεις που μέχρι τώρα έχουμε παρουσιάσει. Η πρώτη στήλη εμφανίζει τα αποτελέσματα της υποκειμενικής προσέγγισης, που αναφέρονται στο αντικείμενο της θέσης εργασίας (εκτίμηση της ετεροαπασχόλησης από τους ίδιους τους αποφοίτους), ενώ η δεύτερη στήλη τα αποτελέσματα της αντικειμενικής προσέγγισης, που αναφέρονται στο είδος επαγγέλματος (υπολογισμός του ποσοστού αποφοίτων που δεν ασκούν διευθυντικό, επιστημονικό ή καλλιτεχνικό επάγγελμα).

Συνδυάζοντας τα αποτελέσματα της έρευνας σύμφωνα με τις δύο προσεγγίσεις, προχωρήσαμε σε έναν ποιοτικό χαρακτηρισμό του βαθμού ετεροαπασχόλησης ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών των αποφοίτων. Οι κλάδοι με υψηλή ετεροαπασχόληση των πτυχιούχων τους 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση είναι κατά σειρά η κοινωνιολογία-ανθρωπολογία-κοινωνική πολιτική, η πολιτική επιστήμη, η θεολογία, η γεωλογία-φυσιογνωσία, η οικονομική επιστήμη, οι επιστήμες διοίκησης, η φυσική αγωγή-αθλητισμός και η ιστορία-αρχαιολογία. Αντίθετα, οι κλάδοι με χαμηλή ετεροαπασχόληση είναι κατά σειρά αυτοί της διαιτολογίας, της οικιακής οικονομίας, των πολιτικών μηχανικών, της ιατρικής-οδοντιατρικής, των τοπογράφων και της κτηνιατρικής. Έπονται οι αρχιτέκτονες, η νομική, η ψυχολογία, οι μηχανικοί υπολογιστών-συστημάτων πληροφορικής-επικοινωνιών και οι επιστήμες αγωγής.

Σε εποχή μαζικής ανεργίας και ανοίγματος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε μεγάλο αριθμό εισακτέων, θεωρήσαμε ότι αυξάνεται η ετεροαπασχόληση των πτυχιούχων των πανεπιστημίων και, εξ αυτής της αιτίας, οξύνεται και ο **ανταγωνισμός μεταξύ πτυχιούχων ΑΕΙ και ΤΕΙ** γύρω από τις θέσεις απασχόλησης. Τα αποτελέσματα της έρευνας επιβεβαιώνουν αυτήν την υπόθεση, εφόσον, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, 32% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου της έρευνάς μας έδωσαν θετική ή μάλλον θετική απάντηση στο ερώτημα εάν ο εργοδότης τους θα μπορούσε να είχε επιλέξει να προσλάβει έναν απόφοιτο ΤΕΙ στη θέση ή για το αντικείμενο εργασίας τους (πίνακας 3.56). Οι κλάδοι με τον υψηλότερο ανταγωνισμό πτυχιούχων ΑΕΙ και ΤΕΙ είναι κατά σειρά η νοσηλευτική, η κοινωνιολογία-ανθρωπολογία-κοινωνική πολιτική, η θεολογία, οι επιστήμες επικοινωνίας, η οικονομική επιστήμη, η πολιτική επιστήμη, η γεωπονική και οι μηχανικοί υπολογιστών, συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών. Οι κλάδοι με τον μικρότερο ανταγωνισμό είναι η ιατρική-οδοντιατρική, η οικιακή οικονομία, η διαιτολογία, η νομική, οι αρχιτέκτονες, οι επιστήμες αγωγής, η κτηνιατρική, οι ξένες γλώσσες και οι καλές τέχνες.

Προκειμένου να ελέγξουμε την υπόθεση ότι ο βαθμός ανταγωνισμού μεταξύ αποφοίτων πανεπιστημίων και ΤΕΙ εξαρτάται από την έκταση του φαινομένου της ετεροαπασχόλησης των αποφοίτων πανεπιστημίου, εξετάσαμε τη συσχέτιση του ποσοστού μισθωτών που ετεροαπασχολούνται και του ποσοστού μισθωτών που αντιμετωπίζουν ανταγωνισμό από τους αποφοίτους ΤΕΙ στη θέση εργασίας τους (απάντηση ναι ή μάλλον ναι) ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών. Ο συντελεστής συσχέτισης ισούται με 0,978 και είναι στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο 0,01. Αυτό σημαίνει ότι 96,5% της μεταβλητότητας του βαθμού ανταγωνισμού προσδιορίζεται από την έκταση της ετεροαπασχόλησης.

Ο **διαχωρισμός των επαγγελμάτων** και των **θέσεων εργασίας** σε **ανδρικές** και **γυναικείες** αποτελεί δομικό χαρακτηριστικό των αγορών εργασίας, που παράγει ανισότητες εις βάρος των γυναικών κυρίως ως προς τις αποδοχές, το είδος απασχόλησης και τις ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης. Αυτός ο διαχωρισμός δεν γίνεται πάντοτε αντιληπτός ή παραδεκτός από τους εργαζομένους, αλλά προβλέψαμε ανάλογο ερώτημα στο ερωτηματολόγιο της έρευνας. Το αποτέλεσμα είναι ότι μόνο 9,7% του συνόλου των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (παρόμοιο ποσοστό ανδρών και γυναικών) δήλωσε ότι ο εργοδότης του προτιμά να απασχολεί στη θέση εργασίας άτομα συγκεκριμένου φύλου (πίνακας 3.57). Από αυτούς που απάντησαν καταφατικά, η πλειονότητα των ανδρών (87%) δήλωσε ότι ο εργοδότης προτιμά να απασχολεί άνδρες, ενώ η πλειονότητα των γυναικών (58,5%) ότι προτιμά να απασχολεί γυναίκες (πίνακας 3.58). Προτίμηση των εργοδοτών υπέρ των ανδρών δηλώθηκε κυρίως από τους αποφοίτους των πολυτεχνικών σχολών (όλοι οι κλάδοι των μηχανικών), της γεωπονικής, της γεωλογίας-φυσιογνωσίας, της ιατρικής-οδοντιατρικής και της φαρμακευτικής. Αντίθετα, προτίμηση των εργοδοτών υπέρ των γυναικών δηλώθηκε κυρίως από τους αποφοίτους των ξένων γλωσσών, των επιστημών αγωγής, των επιστημών επικοινωνίας και της κοινωνιολογίας-ανθρωπολογίας-κοινωνικής πολιτικής.

Αυτοαπασχολούμενοι

Όπως προαναφέραμε, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, 13% των απασχολούμενων αποφοίτων ήταν αυτοαπασχολούμενοι (18% των ανδρών και 9% των γυναικών). Επιπλέον, το 77% των αυτοαπασχολουμένων ήταν εργοδότες, ενώ το 23% δούλευαν για δικό τους λογαριασμό και δεν απασχολούσαν άλλο άτομο (πίνακας 3.40).

Αξίζει να σημειωθεί ότι 33,2% των εργοδοτών απασχολούσε στην επιχείρησή του ένα μόνο άτομο, το 31,5% δύο ή τρία άτομα, ενώ το 35,2% από τέσσερα άτομα και πάνω. Το μέγεθος των γυναικείων επιχειρήσεων βρέθηκε σαφώς μικρότερο από αυτό των ανδρών (πίνακας 3.59). Το 89% του συνόλου των αυτοαπασχολουμένων, με ή χωρίς προσωπικό (91% των ανδρών και το 86% των γυναικών), δήλωσαν ότι η επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές στο άμεσο μέλλον (πίνακας 3.60).

3·3 *Διαδικασία μετάβασης*

Όπως ήδη αναφέραμε στο προηγούμενο κεφάλαιο περί μεθοδολογίας της έρευνας, στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης προσεγγίζουμε τη διαδικασία μετάβασης μέσα από τη διερεύνηση της μορφής και του χαρακτήρα της, καθώς και των τρόπων αναζήτησης μισθωτής εργασίας ή δημιουργίας επιχείρησης από τους αποφοίτους.

Σ' αυτήν την ενότητα θα προσεγγίσουμε τη μορφή της μετάβασης μέσα από την εξέταση των επεισοδίων και χαρακτηριστικών της διαδικασίας. Προκειμένου δε να αποφανθούμε για τον χαρακτήρα της μετάβασης, που συναρτάται με τη βελτίωση, χειροτέρευση ή στασιμότητα των όρων επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων στο χρονικό διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και στιγμής της έρευνας, θα συγκρίνουμε τα χαρακτηριστικά της πρώτης σημαντικής τους απασχόλησης με αυτά της σημερινής.

3.3.1 *Βασικά επεισόδια και χαρακτηριστικά*

Τα χαρακτηριστικά της μετάβασης από την εκπαίδευση στην απασχόληση έχουν να κάνουν με τις εμπειρίες σημαντικής απασχόλησης των αποφοίτων, την αλλαγή εργασιών, τη γεωγραφική τους

κινητικότητα, τη συχνότητα και τη διάρκεια των επεισοδίων ανεργίας και τη συμμετοχή των αποφοίτων σε προγράμματα απασχόλησης.

Ωστόσο, για πολλούς νέους, η περίοδος μετάβασης δεν ξεκινά με την απόκτηση του πτυχίου. Ένας μεγάλος αριθμός φοιτητών «προετοιμάζει» την επαγγελματική του ένταξη από την περίοδο των προπτυχιακών σπουδών, αποκτώντας εμπειρία εργασίας ή/και συμμετέχοντας σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης που οργανώνεται από τα πανεπιστημιακά τμήματα ή κεντρικά από τα πανεπιστήμια. Επίσης, η διαδικασία μετάβασης από την εκπαίδευση στην απασχόληση δεν είναι συνεχής. Η συνέχιση των σπουδών ή η επιστροφή στο εκπαιδευτικό σύστημα ύστερα από κάποιο χρονικό διάστημα μετά το πτυχίο για την πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών ή προπτυχιακών σπουδών σε άλλο αντικείμενο αποτελεί επιλογή πολλών αποφοίτων.

Στη συνέχεια, λοιπόν, θα εξετάσουμε χαρακτηριστικά της διαδικασίας μετάβασης που έχουν να κάνουν όχι μόνο με την περίοδο μετά την αποφοίτηση, αλλά και με την περίοδο των προπτυχιακών σπουδών. Επίσης θα αναλύσουμε τους λόγους που υπαγορεύουν τις μεταπτυχιακές σπουδές και τον τρόπο που αυτές εντάσσονται στις ατομικές στρατηγικές επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων.

Προετοιμασία της μετάβασης

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, 43% των αποφοίτων των ετών 1998-2000 – 47% των γυναικών και 38% των ανδρών – είχαν συμμετάσχει σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης του Τμήματός τους κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών (πίνακας 3.61). Μάλιστα, ένα αξιόλογο ποσοστό αποφοίτων (28%) που συμμετείχε σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης δήλωσε ότι αυτή συνέβαλε στην εξεύρεση της πρώτης σημαντικής τους εργασίας και ένα όχι ευκαταφρόνητο ποσοστό αποφοίτων (20%) δήλωσε ότι αυτή συνέβαλε στην εξεύρεση της σημερινής τους εργασίας (πίνακας 3.62). Όλοι οι πτυχιούχοι της γεωπονικής και της οικιακής οικονομίας και σχεδόν όλοι της διαιτολογίας, της δασολογίας και των επιστημών περιβάλλοντος είχαν τέτοια εμπειρία. Πολύ υψηλά ποσοστά συμμετοχής είχαν και οι πτυχιούχοι της ψυχολογίας και των επιστημών αγωγής. Τη μικρότερη συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης εμφανίζουν οι απόφοιτοι της νομικής, της πολιτικής επιστήμης, των μαθηματικών-φυσικής-χημείας και των πολιτικών μηχανικών.

Χρειάζεται σε αυτό το σημείο να τονιστεί ότι, μέχρι σήμερα, η λογική με βάση την οποία οργανώνεται η πρακτική άσκηση έχει να κάνει είτε με την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης των φοιτητών σε ορισμένους επιστημονικούς κλάδους (γεωπονική, οικιακή οικονομία, διαιτολογία, δασολογία, ψυχολογία, επιστήμες αγωγής) είτε με την εξοικείωση των φοιτητών με τον κόσμο της εργασίας σε δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς συναφείς με το αντικείμενο σπουδών (σύντομη εργασιακή εμπειρία). Δεν έχει ως άμεσο στόχο να βοηθήσει τους φοιτητές να βρουν δουλειά στον εργοδότη ή μέσω του εργοδότη στον οποίο θα πραγματοποιήσουν την πρακτική άσκηση.

Υπ' αυτήν την έννοια, ενώ τα ποσοστά των αποφοίτων που δήλωσαν ότι η πρακτική άσκηση τους βοήθησε να βρουν την πρώτη σημαντική ή τη σημερινή τους εργασία δεν αποτελούν δείκτες αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας της πρακτικής άσκησης, θα πρέπει ωστόσο να θεωρηθούν ως αναμφισβήτητη ένδειξη των θετικών παράπλευρων επιπτώσεων των προγραμμάτων πρακτικής άσκησης στη μετάβαση των πτυχιούχων των πανεπιστημίων από την εκπαίδευση στην απασχόληση. Τέλος, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι η συμβολή της πρακτικής άσκη-

σης μπορεί να ήταν πολύ μικρότερη ή ελάχιστη, εάν τα προγράμματα επεκτείνονταν στο σύνολο των φοιτητών, δεδομένου ότι είναι *εξ ορισμού* η επιλεκτικότητά τους που καθορίζει τη θετική επίδρασή τους στην εύρεση εργασίας από την ομάδα των επωφελουμένων.

Εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών είχε το 45% των αποφοίτων των ετών 1998-2000, αν και συνεχόμενα δούλευε μόνο το 13% του συνόλου των αποφοίτων. Οι υπόλοιποι απόφοιτοι με εμπειρία εργασίας – ήτοι 32% του συνόλου των αποφοίτων – δούλευαν περιστασιακά κατά τη διάρκεια των σπουδών (πίνακας 3.63). Μεγαλύτερο ποσοστό ανδρών απ' ό,τι γυναικών είχε εμπειρία απασχόλησης κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών (49% έναντι 42%). Αυτό οφείλεται αποκλειστικά στη μεγαλύτερη συμμετοχή των ανδρών στην περιστασιακή απασχόληση σε σχέση με τις γυναίκες. Οι κλάδοι με τα υψηλότερα ποσοστά εμπειρίας συνεχόμενης απασχόλησης κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών μεταξύ των αποφοίτων τους είναι οι επιστήμες επικοινωνίας, οι ξένες γλώσσες, οι καλές τέχνες, η θεολογία, η κοινωνιολογία-ανθρωπολογία-κοινωνική πολιτική, η ψυχολογία και η πολιτική επιστήμη. Οι κλάδοι με τα χαμηλότερα ποσοστά είναι οι χημικοί μηχανικοί, οι πολιτικοί μηχανικοί, η νοσηλευτική, η κτηνιατρική, οι αρχιτέκτονες, οι τοπογράφοι και η ιστορία-αρχαιολογία.

Άδεια άσκησης επαγγέλματος έχει αποκτήσει το 76% του συνόλου των αποφοίτων των ετών 1998-2000 (πίνακας 3.64). Υπολογίσαμε το μέσο χρονικό διάστημα στο οποίο οι απόφοιτοι απέκτησαν άδεια άσκησης επαγγέλματος στους επιστημονικούς κλάδους στους οποίους 90% και πλέον των πτυχιούχων αποκτά άδεια. Αυτό κυμαίνεται από 3 μήνες στους πτυχιούχους ιατρικής-οδοντιατρικής μέχρι 20 μήνες στους πτυχιούχους νομικής (πίνακας 3.65).

Κινητικότητα

Μέσα σε 5-7 έτη από την αποφοίτηση, το 10,5% των αποφοίτων έχει αποκτήσει μόνο μία εμπειρία εργασίας, 60% των αποφοίτων έχουν εμπειρία 2 ή 3 εργασιών, ενώ το 26% 4 εργασιών και πάνω. Μόνο 3,7% του συνόλου των αποφοίτων δεν έχει αποκτήσει καμία εμπειρία εργασίας (πίνακας 3.66). Οι απασχολούμενοι παρουσιάζουν ελαφρά υψηλότερη κινητικότητα εργασίας από τους ανέργους και οι τελευταίοι από τους ανενεργούς. Οι απασχολούμενοι έχουν κατά μέσο όρο εμπειρία 3,1 εργασιών μαζί με την τρέχουσα, οι δε άνεργοι και οι ανενεργοί 2,7 και 2,4 εργασιών αντίστοιχα πριν από την τρέχουσα κατάστασή τους (πίνακας 3.67).

Την υψηλότερη κινητικότητα εργασίας μεταξύ των απασχολούμενων αποφοίτων εμφανίζουν οι κλάδοι της γεωπονικής, των επιστημών επικοινωνίας, της φυσικής αγωγής-αθλητισμού και των αρχιτεκτόνων, ενώ τη χαμηλότερη κινητικότητα οι χημικοί μηχανικοί, οι μηχανολόγοι και οι απόφοιτοι μαθηματικών-φυσικής-χημείας και οικιακής οικονομίας (3.68). Δεν υπάρχουν διαφορές φύλου ως προς την κινητικότητα της εργασίας μεταξύ απασχολούμενων αποφοίτων. Όμως οι γυναίκες έχουν ελαφρά μικρότερη κινητικότητα μεταξύ των ανέργων και ανενεργών (πίνακες 3.69 και 3.70).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, ένα μεγάλο ποσοστό απασχολούμενων αποφοίτων (45,2%) δήλωσε ότι είχε εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης πριν από τη σημερινή του εργασία (πίνακας 3.71). Η περιστασιακή απασχόληση εμφανίζεται με σαφώς μεγαλύτερη συχνότητα στις γυναίκες (49%) απ' ό,τι στους άνδρες (39%). Τα υψηλότερα ποσοστά εμπειρίας περιστασιακής απασχόλησης έχουν οι απόφοιτοι της φυσικής αγωγής-αθλητισμού, των καλών τεχνών, της βιολογίας, της θεολογίας, της

ιστορίας-αρχαιολογίας, της δασολογίας-περιβάλλοντος και της πολιτικής επιστήμης, ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά οι πτυχιούχοι οικιακής οικονομίας, διαιτολογίας, ιατρικής-οδοντιατρικής και μηχανολογίας.

Είναι εντυπωσιακό ότι, παρ' όλη τη σχετικά υψηλή κινητικότητα εργασίας και εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης, η εμπειρία ανεργίας των αποφοίτων εμφανίζεται περιορισμένη. Συγκεκριμένα, ο μέσος αριθμός επεισοδίων ανεργίας ισούται με 1,5 στο σύνολο των απασχολουμένων, 1,3 στους άνδρες και 1,6 στις γυναίκες (πίνακας 3.72). Επίσης, 23% των απασχολούμενων αποφοίτων – 29% των ανδρών και 18% των γυναικών – δήλωσε ότι δεν είχε αντιμετωπίσει κανένα επεισόδιο ανεργίας μεταξύ της αποφοίτησης και της στιγμής της έρευνας (πίνακας 3.73). Ένα 45% – 43% των ανδρών και 46,5% των γυναικών – δήλωσε ένα μόνο επεισόδιο ανεργίας την ίδια περίοδο. Τέλος, 33% των απασχολούμενων αποφοίτων – 28% των ανδρών και 36% των γυναικών – δήλωσε ότι είχε πάνω από 1 επεισόδια ανεργίας.

Η έρευνα τέλος αποκάλυψε την ύπαρξη σημαντικής γεωγραφικής κινητικότητας μεταξύ των αποφοίτων (πίνακας 3.74). Συγκεκριμένα 36% των απασχολούμενων αποφοίτων δήλωσε τόπο εργασίας διαφορετικό από τον τόπο κατοικίας των γονέων, που κατά κανόνα βρίσκεται μεταξύ 50 και 100 χιλιομέτρων από τον τόπο κατοικίας των γονέων (πίνακας 3.75). Οι γυναίκες παρουσιάζουν ελαφρά υψηλότερη γεωγραφική κινητικότητα και ο τόπος εργασίας τους βρίσκεται κατά μέσο όρο σε μεγαλύτερη απόσταση από τον τόπο κατοικίας των γονέων τους σε σχέση με τους άνδρες. Ένα σημαντικό εύρημα της έρευνας είναι ότι 36% των αποφοίτων δεν έχει εγκαταλείψει τον τόπο κατοικίας των γονέων ούτε για σπουδές ούτε για να εργαστεί.

Συμμετοχή σε πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης

Τέλος, 25% των αποφοίτων είχε συμμετάσχει σε πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης το διάστημα των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση (19% των ανδρών και 30% των γυναικών). Τρία είναι τα βασικά είδη προγραμμάτων. Σε πρόγραμμα κατάρτισης είχε συμμετάσχει 17% των αποφοίτων, στο πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας STAGE 9% και σε επιδοτούμενη θέση εργασίας 6%. Οι επιστημονικοί κλάδοι με το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής των αποφοίτων τους σε πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης κατά τη διαδικασία επαγγελματικής ένταξης είναι η νοσηλευτική, η ψυχολογία, η κοινωνιολογία-ανθρωπολογία-κοινωνική πολιτική, η δασολογία και οι επιστήμες περιβάλλοντος, η γεωλογία-φυσιογνωσία και οι χημικοί μηχανικοί. Αυτοί με το μικρότερο ποσοστό συμμετοχής είναι η διαιτολογία, η οικιακή οικονομία, η ιατρική-οδοντιατρική, η κτηνιατρική και η φαρμακευτική (πίνακας 3.76).

Μία μερίδα αποφοίτων κάνει εντατική χρήση των προγραμμάτων πολιτικής απασχόλησης κατά τη διαδικασία μετάβασης από το πανεπιστήμιο στη σταθερή απασχόληση. Με βάση τα στοιχεία της έρευνας, 50% των αποφοίτων που είχε συμμετάσχει σε πρόγραμμα στο διάστημα των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση είχε συμμετάσχει σε ένα μόνο είδος προγράμματος, 37% σε δύο, ενώ 13% και στα τρία.

3.3.2 *Από την πρώτη σημαντική στη σημερινή απασχόληση*

Στη συνέχεια, σχολιάζουμε τα συγκεντρωτικά στοιχεία του πίνακα 3.77, που δείχνουν τις διαφορές χαρακτηριστικών μεταξύ της πρώτης σημαντικής και της σημερινής απασχόλησης των πτυχιούχων. Προέρχονται από τους απασχολούμενους αποφοίτους του δείγματος με εμπειρία σημαντικής απασχόλησης μετά την αποφοίτηση, που δήλωσαν

ότι η σημερινή τους απασχόληση είναι διαφορετική από την πρώτη τους σημαντική απασχόληση. Αυτή η ομάδα απαρτίζεται από το 32% των απασχολούμενων αποφοίτων τη στιγμή της έρευνας.

Το βάρος των διαφορετικών μορφών εργασίας δεν είναι το ίδιο μεταξύ πρώτης σημαντικής και σημερινής απασχόλησης. Το ποσοστό των μισθωτών του δημόσιου τομέα στο σύνολο των απασχολουμένων ανήλθε από 10% στην πρώτη σημαντική απασχόληση στο 35% στη σημερινή απασχόληση, και το ποσοστό των αυτοαπασχολουμένων από 4,9% σε 9,6%. Αντίθετα, το ποσοστό των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα στο σύνολο των απασχολουμένων υποχώρησε από 56% στην πρώτη σημαντική απασχόληση στο 38% στη σημερινή απασχόληση, και το ποσοστό των συμβασιούχων έργου σε έναν κυρίως εργοδότη από 28% σε 17%.

Όσον αφορά τη σταθερότητα/ προσωρινότητα της σύμβασης μεταξύ των μισθωτών, παρατηρούμε την αλματώδη αύξηση του ποσοστού των δημόσιων υπαλλήλων (από 2,2% στην πρώτη σημαντική σε 25% στη σημερινή απασχόληση) και των συμβασιούχων έργου σε έναν εργοδότη που δήλωσαν ότι η απασχόλησή τους είναι σταθερή (από 1% στην πρώτη σημαντική σε 9% στη σημερινή) εις βάρος κυρίως των συμβάσεων προσωρινής απασχόλησης (εργασίας ορισμένου χρόνου και έργου). Αυτό σημαίνει ότι η μετάβαση από την πρώτη σημαντική στη σημερινή απασχόληση ευνοεί τη σταθερότητα της απασχόλησης.

Η μετάβαση από την πρώτη σημαντική στη σημερινή απασχόληση ευνοεί επίσης την πλήρη έναντι της μερικής απασχόλησης και την ανακατανομή των αποφοίτων που απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα σε μεγαλύτερου μεγέθους επιχειρήσεις. Μεταξύ πρώτης σημαντικής και σημερινής απασχόλησης, η πλήρης απασχόληση αυξάνει το ποσοστό της από 80% σε 88% ενώ η μερική το μειώνει από 20% σε 12%. Ταυτόχρονα, ενώ στην πρώτη σημαντική απασχόληση το ποσοστό των αποφοίτων που απασχολούνταν σε επιχειρήσεις άνω των 50 ατόμων ανήρχετο σε 35%, στη σημερινή απασχόληση το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 47%.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, οι συνολικές καθαρές μηνιαίες αποδοχές των αποφοίτων αυξάνονται μεταξύ πρώτης σημαντικής και σημερινής απασχόλησης. Αυτό εν μέρει οφείλεται στις πληθωριστικές αναπροσαρμογές των ονομαστικών μισθών. Ωστόσο, το γεγονός ότι 69% των απασχολουμένων έπαιρναν στα μέσα του 2005 πάνω από 900 ευρώ καθαρά τον μήνα, έναντι 25% στην πρώτη τους σημαντική απασχόληση, υποδηλώνει ότι η μετάβαση από την πρώτη σημαντική στη σημερινή απασχόληση έγινε προς καλύτερα αμειβόμενες θέσεις εργασίας.

Βελτίωση παρατηρείται και στον βαθμό αντιστοιχίας των σπουδών με το αντικείμενο εργασίας μεταξύ πρώτης σημαντικής και σημερινής απασχόλησης, αν και η μεταβολή είναι μικρή. Αντίθετα, μεταξύ πρώτης σημαντικής και σημερινής απασχόλησης μεγάλη είναι η μείωση του ανταγωνισμού των αποφοίτων των πανεπιστημίων με τους αποφοίτους ΤΕΙ. Έτσι, ενώ 53% των αποφοίτων δήλωσε ότι δεν αντιμετώπισε καθόλου ανταγωνισμό στην πρώτη του σημαντική απασχόληση, 62% των ίδιων αποφοίτων δήλωσε ότι δεν αντιμετωπίζει ανταγωνισμό στη σημερινή του.

3.3.3 *Οι μεταπτυχιακές σπουδές ως επεισόδιο της διαδικασίας μετάβασης*

Οι μεταπτυχιακές σπουδές αποτελούν συνέχιση των σπουδών αμέσως μετά το πτυχίο ή επάνοδο στις σπουδές μετά από κάποιο διάστημα εμπειρίας στην αγορά εργασίας. Και στις δύο περιπτώσεις, οι μεταπτυχιακές σπουδές εντάσσονται ενεργά στις στρατηγικές των αποφοίτων για καλύτερης ποιότητας ένταξη στην απασχόληση, μέσω της απόκτησης παραπάνω προσόντων και τίτλων από τους απλούς πτυχιούχους.

Πέντε έως επτά χρόνια μετά την αποφοίτηση, 40% των αποφοίτων των ετών 1998-2000 είχε πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές (πίνακας 3.78). Το ποσοστό των ανδρών αποφοίτων με μεταπτυχιακές σπουδές ήταν κατά 9 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο αυτού των γυναικών (46% έναντι 37%). Τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής βρέθηκαν στους κλάδους της νοσηλευτικής, της ψυχολογίας, της δασολογίας και του περιβάλλοντος, της βιολογίας, των χημικών μηχανικών, των μαθηματικών-φυσικής-χημείας και των μηχανικών υπολογιστών-συστημάτων πληροφορικής-επικοινωνιών. Τα χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής απαντώνται στους κλάδους της φυσικής αγωγής-αθλητισμού, της θεολογίας, των επιστημών αγωγής, της ιατρικής-οδοντιατρικής, της φαρμακευτικής και της οικιακής οικονομίας.

Ενώ 44% των αποφοίτων του 1998-2000 που πραγματοποίησαν ή πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές δηλώνουν ως λόγο πραγματοποίησης την επιστημονική πρόοδο και το ενδιαφέρον για το αντικείμενο σπουδών, 52% αυτών το κάνουν ευελπιστώντας σε καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση (πίνακας 3.79). Δεν υπάρχουν διαφορές φύλου ως προς αυτή τη γενική κατανομή. Όσοι απόφοιτοι πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές με κύριο στόχο την καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση επικαλούνται την ανάγκη εξειδίκευσης ως προϋπόθεση για καλύτερη επαγγελματική σταδιοδρομία (32%) και τον μεταπτυχιακό τίτλο ως απαραίτητο για την εύρεση εργασίας στο αντικείμενο σπουδών (20%). Ένα πολύ μικρό ποσοστό αποφοίτων με μεταπτυχιακές σπουδές (4%) δήλωσε άλλο λόγο πραγματοποίησης των τελευταίων και τον ανέφερε στον συνεντευκτή. Οι άλλοι λόγοι κωδικοποιήθηκαν και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον πίνακα 3.80.

Ένα ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό αποφοίτων (61%) είχε εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών του σπουδών (πίνακας 3.81). Οι γυναίκες είχαν ελαφρά υψηλότερη εμπλοκή στην εργασία απ' ό,τι οι άνδρες και ιδιαίτερα στη συνεχόμενη εργασία. Το 68% των ατόμων που είχαν εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών δούλευαν συνεχόμενα και 44% με πλήρες ωράριο. Δηλαδή, 42% του συνόλου των μεταπτυχιακών φοιτητών δούλευε συνεχόμενα κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών, 27% με πλήρες ωράριο και 21% και συνεχόμενα και με πλήρες ωράριο (πίνακας 3.82). Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι 80% των αποφοίτων με εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών δήλωσαν ότι το αντικείμενο εργασίας τους είχε συνάφεια με το αντικείμενο μεταπτυχιακών σπουδών. Το ανδρικό ποσοστό είναι ελαφρά υψηλότερο από το γυναικείο (πίνακας 3.83).

Οι πίνακες 3.84α και 3.84β παρέχουν συγκριτικούς δείκτες επαγγελματικής ένταξης για τους απλούς πτυχιούχους και τους αποφοίτους με μεταπτυχιακές σπουδές. Από τα στοιχεία αυτά φαίνεται ότι, σε σύγκριση με τους απλούς πτυχιούχους, οι απόφοιτοι που έχουν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές:

- έχουν πολύ υψηλότερο ποσοστό μη συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό και χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης (8 και 7 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα), επειδή οι άνδρες που κάνουν μεταπτυχιακές σπουδές καθυστερούν να εκπληρώσουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις,
- έχουν ελαφρά χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας,
- έχουν το ίδιο ποσοστό σταθερά απασχολουμένων,
- έχουν λίγο υψηλότερο ποσοστό απασχολουμένων στον δημόσιο τομέα, αλλά πολύ χαμηλότερο ποσοστό δημόσιων υπαλλήλων,
- έχουν χαμηλότερο ποσοστό αυτοαπασχόλησης,
- είναι λίγο λιγότερο ικανοποιημένοι από την τρέχουσα απασχόλησή τους,

- έχουν ελαφρά υψηλότερα ποσοστά πλήρους απασχόλησης,
- αντιμετωπίζουν ελαφρά μικρότερη αντιστοιχία αντικειμένου εργασίας και σπουδών,
- έχουν σαφώς υψηλότερες αποδοχές,
- έχουν σαφώς μεγαλύτερη γεωγραφική κινητικότητα εργασίας.

Από τα παραπάνω αποτελέσματα δεν προκύπτει υπεροχή αυτών που πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές σε σχέση με τους απλούς πτυχιούχους, παρά μόνο στο θέμα των αποδοχών. Αντίθετα, σε άλλα ποιοτικά χαρακτηριστικά της εργασίας υστερούν σε σχέση με τους απλούς πτυχιούχους. Ωστόσο, θα πρέπει να λάβει κανείς υπόψη το ότι η πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών αναστέλλει σε πολλές περιπτώσεις τη μετάβαση και αποφέρει συγκριτικά οφέλη σε μεγαλύτερο βάθος χρόνου, εφόσον αναπροσδιορίζει τους στόχους και τις στρατηγικές ένταξης. Άρα οι συγκρίσεις με τους απλούς πτυχιούχους δεν αναφέρονται στο ίδιο στάδιο της διαδικασίας μετάβασης και το παραπάνω συμπέρασμα θα πρέπει να γίνει δεκτό με επιφύλαξη.

3.3.4 *Τρόποι και χρονικό διάστημα αναζήτησης/εύρεσης εργασίας*

Ο πίνακας 3.85 συνοψίζει τα αποτελέσματα της έρευνας για τους τρόπους εύρεσης εργασίας από τους απασχολουμένους (της πρώτης σημαντικής και της σημερινής απασχόλησης) και τους τρόπους αναζήτησης εργασίας από τους ανέργους.

Οι οικογενειακές γνωριμίες και οι φίλοι ήταν ο πιο σημαντικός τρόπος εύρεσης της πρώτης σημαντικής εργασίας, ο δεύτερος πιο σημαντικός τρόπος εύρεσης της σημερινής εργασίας των απασχολουμένων και ο τρίτος πιο σημαντικός τρόπος αναζήτησης εργασίας από τους αποφοίτους που ήταν άνεργοι τη στιγμή της έρευνας. Οι αγγελίες στον Τύπο έπαιξαν μικρό ρόλο στην εύρεση της πρώτης σημαντικής εργασίας, πολύ σημαντικό ρόλο στην εύρεση της σημερινής εργασίας των απασχολουμένων και αποτελούν τον σημαντικότερο τρόπο αναζήτησης εργασίας από τους ανέργους. Είναι αξιοσημείωτο ότι ο διαγωνισμός ήταν ο πιο σημαντικός τρόπος εύρεσης της σημερινής εργασίας από τους απασχολουμένους, ενώ αποτελεί τον δεύτερο σημαντικότερο τρόπο αναζήτησης εργασίας από τους ανέργους. Ο ΟΑΕΔ αποτελεί σημαντικό τρόπο αναζήτησης εργασίας μόνο στους ανέργους, αλλά δεν έπαιξε κανένα ρόλο στην εύρεση της πρώτης σημαντικής και της σημερινής απασχόλησης των απασχολουμένων. Το Γραφείο Διασύνδεσης του πανεπιστημίου δεν φαίνεται να διαδραματίζει κάποιο ουσιαστικό ρόλο στην αναζήτηση και εύρεση εργασίας από τους αποφοίτους των πανεπιστημίων. Ωστόσο πρέπει να επισημανθεί ότι, την περίοδο 1998-2000, οπότε οι πτυχιούχοι της έρευνας αποφοιτούσαν, τα Γραφεία Διασύνδεσης μόλις ξεκινούσαν τη λειτουργία τους ως νέος θεσμός.

Ενδιαφέροντα είναι τα ευρήματα και για το χρονικό διάστημα αναζήτησης/ εύρεσης της πρώτης σημαντικής και της τρέχουσας απασχόλησης των αποφοίτων.

Η κατανομή των πτυχιούχων με εμπειρία σημαντικής απασχόλησης ανάλογα με το χρονικό διάστημα μετά την αποφοίτηση που μεσολάβησε για την εύρεση της πρώτης σημαντικής απασχόλησης έχει ως εξής[6] (πίνακας 3.86): για το 15% των αποφοίτων, η πρώτη σημαντική απαχόληση ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών, ενώ 19% βρήκαν την πρώτη τους σημαντική απασχόληση μέσα σε 1 μήνα από την αποφοίτηση. Το 33% των αποφοίτων χρειάστηκαν από 1 μήνα έως 1 χρόνο για να βρουν την πρώτη τους σημαντική απασχό-

[6] Η κατανομή αφορά μόνο αυτούς που η σημερινή τους απασχόληση είναι διαφορετική από την πρώτη τους σημαντική απασχόληση.

λιση, 17% 1 έως 2 χρόνια, ενώ 16% πάνω από 2 χρόνια. Θυμίζουμε ότι, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, 18% των απασχολούμενων αποφοίτων δεν είχε ακόμα εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, οι γυναίκες βρίσκουν γρηγορότερα την πρώτη τους σημαντική απασχόληση από τους άνδρες. Η στρατιωτική θητεία παίζει μεγάλο ρόλο στη διαφορά φύλου, όπως αποδεικνύεται από τα αποτελέσματα της σχετικής ανάλυσης παλινδρόμησης, που παρουσιάζονται στο επόμενο κεφάλαιο.

Τα στοιχεία της έρευνας συλλέχθηκαν με βάση χρονικές ζώνες, προκειμένου να αποφευχθούν ανακριβείς απαντήσεις λόγω της μεγάλης χρονικής απόστασης της στιγμής της έρευνας από την αποφοίτηση. Επίσης αφορούν μόνο τους αποφοίτους που η τρέχουσα απασχόλησή τους ήταν διαφορετική από την πρώτη τους σημαντική απασχόληση. Άρα, δεν μπορούμε να υπολογίσουμε με τα στοιχεία της έρευνας το μέσο χρονικό διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και πρώτης σημαντικής απασχόλησης.

Ωστόσο, σε άλλη εργασία μας (Καραμεσίνη & Κορνελάκης 2005), χρησιμοποιώντας τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού για το β' τρίμηνο του έτους 2000, υπολογίσαμε το μέσο χρονικό διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και πρώτης σημαντικής απασχόλησης για όλους τους νέους που αποφοίτησαν από το εκπαιδευτικό σύστημα τα έτη 1996-1999. Ειδικά για τους πτυχιούχους πανεπιστημίου, βρήκαμε ότι το μέσο διάστημα για την εύρεση πρώτης σημαντικής απασχόλησης ανήρχετο σε 16,4 μήνες (14,2 στις γυναίκες και 20,1 στους άνδρες), καθώς και ότι 9,9% είχαν βρει την πρώτη σημαντική τους απασχόληση πριν από την αποφοίτηση, ενώ 33% δεν είχαν βρει ακόμα.

Αποκαλυπτικά είναι τα αποτελέσματα της έρευνας της Οριζόντιας Δράσης για το χρονικό διάστημα μεταξύ της τρέχουσας και της προηγούμενης απασχόλησης ή της αποφοίτησης (πίνακας 3.87). Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, 4% των απασχολούμενων πτυχιούχων έχει βρει την τρέχουσα εργασία του κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών. Από τους υπόλοιπους, 33% δεν έχει συναντήσει καμία δυσκολία στην εύρεση της τρέχουσας εργασίας του (διάστημα μηαπασχόλησης μέχρι 1 μήνα), ενώ 20% έχει βρει την τρέχουσα εργασία του 1-6 μήνες μετά το πέρας της προηγούμενης. Αξιοπρόσεκτο είναι το γεγονός ότι 36% έχουν κάνει πάνω από 1 χρόνο για να βρουν νέα δουλειά, εκ των οποίων περισσότεροι από τους μισούς πάνω από 2 χρόνια. Το ποσοστό των ανδρών που κάνουν πάνω από 1 χρόνο για να απασχοληθούν εκ νέου είναι υψηλότερο αυτού των γυναικών κατά 12 μονάδες.

3.3.5 *Στήριξη για δημιουργία επιχείρησης*

Ως προς τις πηγές οικονομικής στήριξης για τη δημιουργία επιχείρησης, το 52% των αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων δήλωσε ότι στηρίχθηκε στην οικογένεια ή τους φίλους, τόσο στην περίπτωση που η αυτοαπασχόληση ήταν η πρώτη σημαντική όσο και στην περίπτωση που είναι η σημερινή του εργασία (πίνακας 3.88). Η δεύτερη πιο σημαντική πηγή οικονομικής στήριξης ήταν οι ατομικές αποταμιεύσεις των ίδιων των αποφοίτων. Πληροφορίες, τεχνικές συμβουλές κ.λπ. άντλησε το 21% των αποφοίτων που η αυτοαπασχόληση ήταν η πρώτη σημαντική τους απασχόληση και 27% των σημερινών αυτοαπασχολουμένων. Η στήριξη αντλήθηκε κυρίως από κρατικούς και κοινωνικούς φορείς πλην ΟΑΕΔ και ΕΟΜΜΕΧ, στην περίπτωση που η αυτοαπασχόληση ήταν η πρώτη σημαντική απασχόληση, και από την οικογένεια, τους συγγενείς και τους φίλους σε όλες τις περιπτώσεις δημιουργίας επιχείρησης.

3·4 *Επιθυμητή εργασία*

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ευρήματα της έρευνας ως προς τα χαρακτηριστικά της επιθυμητής εργασίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 3.89, η εργασία στον δημόσιο τομέα συγκεντρώνει το υψηλότερο ποσοστό προτιμήσεων μεταξύ των αποφοίτων (61%), περισσότερο μεταξύ των γυναικών (72%) παρά των ανδρών αποφοίτων (43%). Η απόκτηση δικής τους επιχείρησης έρχεται δεύτερη σε σειρά προτίμησης (27,5%) και αποτελεί επιθυμία περισσότερο των ανδρών (41%) παρά των γυναικών αποφοίτων (19%). Πολύ κακή εικόνα μεταξύ των αποφοίτων παρουσιάζει ο ιδιωτικός τομέας, που συγκεντρώνει 12% του συνόλου των προτιμήσεων. Μόνο 9% των γυναικών και 16% των ανδρών αποφοίτων δηλώνουν ότι θα προτιμούσαν να εργάζονται σ' αυτόν.

Τη σχετικά υψηλότερη προτίμηση για εργασία στον δημόσιο τομέα εμφανίζουν οι απόφοιτοι των επιστημών αγωγής, της θεολογίας, της οικιακής οικονομίας, της φιλολογίας-φιλοσοφίας, της ιστορίας-αρχαιολογίας, της φυσικής αγωγής-αθλητισμού και των ξένων γλωσσών. Αντίστοιχα για την απόκτηση δικής τους επιχείρησης εκδηλώνουν την ισχυρότερη προτίμηση οι πτυχιούχοι της φαρμακευτικής, οι πολιτικοί μηχανικοί, οι αρχιτέκτονες, οι χημικοί μηχανικοί, οι τοπογράφοι, οι απόφοιτοι ιατρικής-οδοντιατρικής, κτηνιατρικής και νομικής. Τέλος, τα υψηλότερα ποσοστά προτίμησης για εργασία στον ιδιωτικό τομέα παρουσιάζονται μεταξύ των μηχανολόγων, τοπογράφων και αποφοίτων επιστημών επικοινωνίας και διοίκησης και κυμαίνονται μεταξύ 21 και 35% των προτιμήσεων των αποφοίτων αυτών των επιστημονικών κλάδων σπουδών.

Η εργασία στον δημόσιο τομέα είναι περισσότερο επιθυμητή μεταξύ των ανέργων και των ανενεργών παρά μεταξύ των απασχολούμενων, ενώ η απόκτησης δικής τους επιχείρησης είναι πιο διαδεδομένη ως επιθυμία μεταξύ των απασχολούμενων σε σχέση με τους άνεργους και ανενεργούς (πίνακας 3.90). Πιο συγκεκριμένα, 17% των εργαζόμενων του δημόσιου τομέα, 28% των εργαζόμενων του ιδιωτικού τομέα και 36% των συμβασιούχων έργου που απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα κυρίως σε έναν εργοδότη δηλώνουν ως επιθυμητή εργασία να απασχολούνται στη δική τους επιχείρηση. Αντίστροφα, 23% των αυτοαπασχολούμενων και 52% των εργαζόμενων στον ιδιωτικό τομέα ως μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου δηλώνουν προτίμηση εργασίας στον δημόσιο τομέα.

Το σημαντικότερο χαρακτηριστικό της επιθυμητής εργασίας στο οποίο αναφέρεται 66% των αποφοίτων είναι να προσφέρει ασφάλεια, ενώ το δεύτερο σε σημασία, αλλά σε μεγάλη απόσταση από το πρώτο, είναι οι καλές αμοιβές (πίνακας 3.91). Οι τελευταίες αποτελούν κριτήριο προτίμησης για το 30% των αποφοίτων. Έπονται στην κλίμακα ιεραρχίας η συμβατότητα με τις οικογενειακές υποχρεώσεις, η παροχή αυτονομίας και η ύπαρξη προοπτικών εξέλιξης, οι οποίες δηλώνονται ως παράγοντες που επηρεάζουν την προτίμηση εργασίας από το 28%, 25% και 23% των αποφοίτων αντίστοιχα. Η ασφάλεια της απασχόλησης και η συμβατότητά της με τις οικογενειακές υποχρεώσεις αξιολογείται περισσότερο από τις γυναίκες απ' ό,τι από τους άνδρες. Το αντίστροφο συμβαίνει με τις καλές αμοιβές, την αυτονομία και τις προοπτικές εξέλιξης, που αξιολογούνται περισσότερο από τους άνδρες απ' ό,τι από τις γυναίκες.

Από τη διασταύρωση του είδους της επιθυμητής εργασίας ανά παράγοντα προτίμησης (πίνακας 3.92) προκύπτει ότι ο δημόσιος τομέας προτιμάται κυρίως διότι παρέχει ασφάλεια απασχόλησης και συνθήκες εργασίας συμβατές με τις

οικογενειακές υποχρεώσεις, ο ιδιωτικός τομέας διότι προσφέρει καλές αμοιβές και προοπτικές εξέλιξης και η αυτοαπασχόληση διότι κυρίως προσφέρει αυτονομία και προοπτικές εξέλιξης.

Η επιθυμία για αυτοαπασχόληση συνδέεται και με τη σκέψη για τη δημιουργία επιχείρησης, την οποία δήλωσαν ότι έχουν κάνει 37% του συνόλου των αποφοίτων, 46% των ανδρών, 31% των γυναικών, 37% των απασχολουμένων, 38% των ανέργων και 32% των μη ενεργών (πίνακας 3.93). Υψηλό ποσοστό θετικής προδιάθεσης για δημιουργία δικής τους επιχείρησης εμφανίζουν οι απόφοιτοι της ψυχολογίας, της κτηνιατρικής, της φαρμακευτικής, της γεωπονικής, της ιατρικής-οδοντιατρικής, οι πολιτικοί μηχανικοί, οι τοπογράφοι, οι μηχανολόγοι, καθώς και οι απόφοιτοι της φυσικής αγωγής και του αθλητισμού.

Οι λόγοι που οι απόφοιτοι επικαλούνται για το ότι δεν έχουν ξεκινήσει τη δημιουργία επιχείρησης, αν και το έχουν σκεφτεί, είναι κυρίως η έλλειψη κεφαλαίου και της απαιτούμενης επαγγελματικής εμπειρίας, και δευτερευόντως η έλλειψη δικτύου πιθανών πελατών (πίνακας 3.94).

3·5 *Συμπεράσματα*

Κλείνοντας το παρόν κεφάλαιο, θα συνοψίσουμε τα ευρήματα που παρουσιάσαμε εκτεταμένα παραπάνω και θα υπογραμμίσουμε τα σημαντικότερα συμπεράσματα:

1. Το 82% των αποφοίτων των πανεπιστημίων έχει αποφοιτήσει μέχρι την ***ηλικία*** των 25 ετών και ο μεγάλος τους όγκος παίρνει το ***πτυχίο*** του με βαθμό «λίαν καλώς». Οι γυναίκες τελειώνουν τις σπουδές τους έναν χρόνο πιο νωρίς από τους άνδρες κατά μέσο όρο και αριστεύουν σε λίγο μεγαλύτερο ποσοστό από τους τελευταίους.
2. Το ***εκπαιδευτικό επίπεδο του πατέρα*** της μεγάλης πλειονότητας των αποφοίτων είναι μεσαίο ή υψηλό, της μητέρας τους χαμηλό ή μεσαίο, ενώ το ***οικογενειακό εισόδημα των γονέων*** του 69% κυμαινόταν το 2004-5 από 10 έως 30 χιλιάδες ευρώ. Το εκπαιδευτικό επίπεδο και το οικογενειακό εισόδημα των γονέων των γυναικών αποφοίτων είναι κατά μέσο όρο χαμηλότερο από αυτό των ανδρών αποφοίτων.
3. Το 73% των αποφοίτων των ετών 1998-2000 σπούδασε σε Τμήμα που περιλαμβανόταν στις πέντε πρώτες επιλογές του, σύμφωνα με τις δηλώσεις πριν από τις πανελλήνιες εξετάσεις. Ακριβώς το ίδιο ποσοστό δήλωσε ότι είχε μεγάλο ***ενδιαφέρον για το αντικείμενο των σπουδών*** του κατά την έναρξή τους. Αξίζει βέβαια να υπογραμμιστεί ότι 18% των αποφοίτων είχε λίγο ή καθόλου ενδιαφέρον για τις προπτυχιακές του σπουδές, ενώ 6% είχε άγνοια του αντικειμένου σπουδών κατά την έναρξή τους. Τέλος, ***ευχαριστημένοι από τις σπουδές*** δήλωσαν μόνο 65% των αποφοίτων, ενώ, στον αντίποδα, μόνο 10% δήλωσαν δυσαρεστημένοι.
4. Η ***μετακίνηση*** του 44% των αποφοίτων για σπουδές σε άλλη πόλη από αυτήν της κατοικίας των γονέων τους αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής πολιτικής. Οι στεγαστικές ανάγκες σε κάθε πόλη και για κάθε πανεπιστήμιο συνάγονται από τα στοιχεία ανά πανεπιστήμιο που προέκυψαν από την έρευνα της Οριζόντιας Δράσης (βλέπε τις σχετικές μελέτες).
5. Η μέση ηλικία των αποφοίτων κατά τη στιγμή της έρευνας ήταν τα 30 έτη και το ***ποσοστό απασχόλησης*** 84%, λίγο υψηλότερο για τους άνδρες απ' ό,τι στις γυναίκες. Αντίθετα, το ποσοστό των ανέργων ήταν

κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο στους άνδρες (5,3%) απ' ό,τι στις γυναίκες (7,2%). Αυτό συμβαίνει όχι μόνο διότι οι γυναίκες έχουν λίγο μεγαλύτερες δυσκολίες πρόσβασης στην απασχόληση απ' ό,τι οι άνδρες, αλλά και διότι έχουν λίγο υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό από τους τελευταίους. Η μεγαλύτερη καθυστέρηση των ανδρών στην ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών και ο υψηλότερος βαθμός συμμετοχής τους στις μεταπτυχιακές σπουδές έναντι των γυναικών, σε συνδυασμό με τη στρατιωτική θητεία, φαίνεται να εξηγούν το ελαφρά μεγαλύτερο ύψος του ανδρικού έναντι του γυναικείου ποσοστού μη ενεργών πτυχιούχων, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση.

6. Όντως, ένα από τα ευρήματα της έρευνας είναι ότι, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, 46% των ανδρών έναντι 37% των γυναικών πτυχιούχων πανεπιστημίων έχουν πραγματοποιήσει ή πραγματοποιούν ***μεταπτυχιακές σπουδές***. Τα ποσοστά αυτά αποδεικνύουν ότι η «τεταρτοβάθμια εκπαίδευση» αφενός μεν έχει πλέον εδραιωθεί στη χώρα μας, αφετέρου δε παράγει ανισότητες φύλου εις βάρος των γυναικών τόσο ως προς τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες όσο και ως προς τις ευκαιρίες και την ποιότητα επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων. Ενώ δηλαδή οι γυναίκες και στη χώρα μας έχουν προ πολλού ξεπεράσει τους άνδρες ως προς τη συμμετοχή και τις επιδόσεις στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση, η εμπλοκή τους σε μεταπτυχιακές σπουδές είναι προς το παρόν χαμηλότερη από αυτήν των ανδρών. Όσον αφορά την εδραίωση της «τεταρτοβάθμιας εκπαίδευσης», από την έρευνα προκύπτει ότι αυτή οφείλεται στο ενδιαφέρον των μισών περίπου μεταπτυχιακών φοιτητών (44%) για επιστημονική πρόοδο και το αντικείμενο σπουδών και στην προσδοκία των άλλων μισών (52%) για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση μέσω των σπουδών.

7. Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ***ποσοστό ανεργίας*** (στο εργατικό δυναμικό) είναι μέτριου ύψους, 7,1%, αν λάβει κανείς υπόψη ότι χρησιμοποιήσαμε έναν ορισμό της ανεργίας πολύ πιο διασταλτικό από αυτόν της ΕΣΥΕ. Παρ' όλ' αυτά, 41% των ανέργων βρέθηκαν να έχουν διάρκεια ανεργίας μεγαλύτερη του ενός έτους, εκ των οποίων 56% ήταν άνεργοι για πάνω από δύο χρόνια. Ο πρώτος λόγος ανεργίας που επικαλέστηκαν οι άνεργοι απόφοιτοι (73%) ήταν η έλλειψη θέσεων εργασίας στην ειδικότητα. Όμως 39% αναφέρθηκαν και σε ελλείψεις εμπειρίας, κατάρτισης και δεξιοτήτων, ενώ 7% και σε διακρίσεις φύλου που αφορούν κατά κύριο λόγο τους αποφοίτους συγκεκριμένων επιστημονικών κλάδων.

8. Το ***ποσοστό*** των ***μη οικονομικά ενεργών*** αποφοίτων είναι χαμηλό (9,3%). Από την εξέταση της σύνθεσης των μη ενεργών προέκυψε ότι ο λόγος που η συντριπτική τους πλειονότητα δεν αναζητεί εργασία είναι προσωρινός: στρατιωτική θητεία, μεταπτυχιακές σπουδές, προετοιμασία/αναμονή αποτελεσμάτων ΑΣΕΠ και άλλων διαγωνισμών, αναμονή πραγματοποίησης ειδικότητας κ.λπ.

9. Από τη σύγκριση του ποσοστού απασχόλησης για κάθε κοόρτη αποφοίτων (1998, 1999, 2000) με αυτό της ΕΣΥΕ για τους πτυχιούχους ανώτατης εκπαίδευσης ηλικίας 35-54 ετών, βρήκαμε ότι ήδη από το πέμπτο έτος μετά την αποφοίτηση οι γυναίκες πτυχιούχοι έχουν ολοκληρώσει την ***εργασιακή*** τους ***ένταξη***. Αντίθετα, οι άνδρες δεν την έχουν ολοκληρώσει ούτε επτά χρόνια μετά την αποφοίτηση, λόγω μεγαλύτερης καθυστέρη-

σης στην απόκτηση του πτυχίου και συμμετοχής σε μεταπτυχιακές σπουδές.

10. Από την άλλη πλευρά, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, 9% των ανέργων και 26% των ανενεργών αποφοίτων δεν έχουν αποκτήσει καμία ***εμπειρία εργασίας***, ενώ 15% των απασχολουμένων δεν έχουν αποκτήσει ***εμπειρία σημαντικής απασχόλησης*** και 29% ***σταθερή απασχόληση***. Το τελευταίο ποσοστό δείχνει την τεράστια έκταση που έχει λάβει η επισφάλεια της απασχόλησης στους πτυχιούχους πανεπιστημίου και πρέπει να συνδυαστεί με το 21% και το 20% των μισθωτών αποφοίτων που, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, δουλεύουν με σύμβαση έργου κυρίως σε έναν εργοδότη και με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου αντίστοιχα. Ο συνδυασμός των παραπάνω ποσοστών οδηγεί στο συμπέρασμα, ότι η επέκταση των προσωρινών και ευέλικτων μορφών απασχόλησης τις τελευταίες δεκαετίες και το γεγονός ότι αυτές οι μορφές απευθύνονται κυρίως στους νέους, έχει επιφέρει «αλλαγές γενιάς» στις εργασιακές σχέσεις. Συγκεκριμένα, οι νέες γενιές πτυχιούχων πανεπιστημίων, όπως και αποφοίτων χαμηλότερων εκπαιδευτικών επιπέδων βλέπουν ήδη ένα σημαντικό ποσοστό των μελών τους να παραμένει σε ευέλικτες μορφές απασχόλησης ακόμα και μετά τα 30.
11. Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό των σταθερά απασχολουμένων (71%) είναι σαφώς χαμηλότερο από αυτό των ικανοποιημένων από την εργασία τους (76%) στο σύνολο των απασχολούμενων αποφοίτων. Από αυτό συνάγεται ότι, παρ' όλο που η σταθερότητα αποτελεί το σημαντικότερο κριτήριο ικανοποίησης από την απασχόληση, για έναν σημαντικό αριθμό αποφοίτων η έλλειψη σταθερότητας μπορεί να αντισταθμιστεί από άλλα θετικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης σε μία εποχή γενίκευσης της εργασιακής ανασφάλειας. Η αναγωγή των σταθερά απασχολουμένων και ικανοποιημένων από την εργασία τους στο σύνολο των αποφοίτων του δείγματος (συμπεριλαμβανομένων των ανέργων και ανενεργών) μας δίδει ποσοστά 57% και 65% αντίστοιχα, που αντιστοιχούν στον αντικειμενικό και τον υποκειμενικό προσδιορισμό του ποσοστού των πτυχιούχων πανεπιστημίου που είναι ***επαγγελματικά ενταγμένοι*** 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Αυτοί οι δύο δείκτες επαγγελματικής ένταξης είναι πιο συσταλτικοί από το ποσοστό απασχόλησης, διότι συνδυάζουν τον βαθμό με την ποιότητα εργασιακής ένταξης.
12. Συνοψίζοντας λοιπόν τα βασικά ευρήματα της έρευνας ως προς την απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, μπορούμε να πούμε ότι, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, οι πτυχιούχοι πανεπιστημίων είναι στην πλειονότητα τους εργασιακά ενταγμένοι, αφού το ποσοστό απασχόλησής τους είναι σχετικά υψηλό και το ποσοστό ανεργίας τους μέτριου ύψους. Όμως, ταυτόχρονα, 35-43% των πτυχιούχων δεν είναι επαγγελματικά αποκατεστημένοι και άρα βρίσκονται σε διαδικασία ενεργητικής ή παθητικής αναζήτησης καλύτερης δουλειάς. Άνδρες και γυναίκες παρουσιάζουν εφάμιλλη εργασιακή ένταξη, αλλά ένα λίγο μεγαλύτερο ποσοστό ανδρών απ' ό,τι γυναικών είναι επαγγελματικά αποκατεστημένο. Δεδομένου ότι το ποσοστό ανέργων στο σύνολο των πτυχιούχων είναι μέτριου ύψους (6,4%) και πολύ χαμηλότερο από εκείνο των επισφαλώς απασχολουμένων (29%), το μεγαλύτερο πρόβλημα των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση είναι η ***σταθεροποίηση στην απασχόληση***.
13. Ένα δεύτερο πρόβλημα των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση είναι η ***ετεροα-***

πασχόδηση, που ανέρχεται στο 23,5% των απασχολουμένων και στο 28% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη. Η έκταση της ετεροαπασχόλησης, όπως και αυτή της επισφαλούς απασχόλησης διαφοροποιείται αισθητά μεταξύ διαφορετικών επιστημονικών κλάδων σπουδών. Μάλιστα, στους κλάδους όπου αυτή είναι εκτεταμένη, υπάρχει ανταγωνισμός μεταξύ αποφοίτων ΑΕΙ και ΤΕΙ γύρω από τις θέσεις απασχόλησης.

14. Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, στο σύνολο των απασχολούμενων πτυχιούχων πανεπιστημίου επικρατούν οι μισθωτοί –καθ' αυτό ή οιονεί–, που το μερίδιό τους ανέρχεται σε 86,5% έναντι 12,8% των αυτοαπασχολουμένων και 0,7% των συμβοηθούντων μη αμειβόμενων μελών οικογενειακής επιχείρησης. Επίσης, τέσσερις στους δέκα αποφοίτους απασχολούνται στον δημόσιο τομέα έναντι έξι στον ιδιωτικό και λίγο λιγότεροι από οκτώ στους δέκα εργάζονται στην εκπαίδευση, τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, την υγεία και κοινωνική μέριμνα και τη δημόσια διοίκηση. Οι γυναίκες έχουν μεγαλύτερο ποσοστό απασχολουμένων στον δημόσιο τομέα και μικρότερο ποσοστό αυτοαπασχολουμένων απ' ό,τι οι άνδρες.
15. Το ποσοστό των σταθερά απασχολουμένων στο σύνολο των μισθωτών ανέρχεται σε 68,5% έναντι 31,5% των προσωρινά απασχολουμένων, με τις διαφορές φύλου στα ποσοστά σταθερής απασχόλησης να είναι υπέρ των ανδρών. Είναι αξιοσημείωτο ότι 43% των συμβασιούχων έργου που απασχολούνται σε έναν εργοδότη είναι σταθερά απασχολούμενοι, ενώ 22% των μισθωτών με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου αισθάνονται ότι κινδυνεύουν να χάσουν τη δουλειά τους στο άμεσο μέλλον.
16. Το ύψος των αποδοχών δεν φαίνεται να αποτελεί πρόβλημα στους μισθωτούς, παρά μόνο για ένα μικρό μέρος τους (17%), που βρέθηκε το 2005 να παίρνει καθαρά κάτω από 700 € τον μήνα. Αντίθετα, το ίδιο έτος, ένας στους τρεις μισθωτούς (35%) βρέθηκε να παίρνει καθαρά πάνω από 1.100 € τον μήνα. Ωστόσο, πρόβλημα αποτελεί το γεγονός ότι τέσσερις στους δέκα μισθωτούς ***δεν έχουν θετικές προοπτικές εξέλιξης*** στην τρέχουσα εργασία τους, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση.
17. Η πλειονότητα των αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων (77%) είναι ***εργοδότες***, που απασχολούν κατά μέσο όρο 2 με 3 άτομα. Ιδιαίτερα ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι εννέα στους δέκα αυτοαπασχολούμενους θεωρούν ότι η επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές.
18. Η ***προετοιμασία της μετάβασης*** των πτυχιούχων από την εκπαίδευση στην απασχόληση ξεκινά από τις προπτυχιακές σπουδές, μέσω απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (45% των αποφοίτων) και συμμετοχής σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης του Τμήματος σπουδών (43% των αποφοίτων). Αν και επτά στους δέκα αποφοίτους που αποκτούν εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών έχουν περιστασιακή απασχόληση, 4% των απασχολουμένων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση έχουν βρει την τρέχουσα εργασία τους κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών. Επίσης, αν και δεν έχει σχεδιαστεί γι' αυτόν τον λόγο, η εμπειρία πρακτικής άσκησης φαίνεται ότι συμβάλλει στην εξεύρεση εργασίας για έναν σημαντικό αριθμό πτυχιούχων: 20% αυτών που είχαν συμμετάσχει σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης και απασχολούνταν τη στιγμή της έρευνας

είχαν βρει την τρέχουσα απασχόλησή τους μέσω της πρακτικής άσκησης. Η συμμετοχή σε ***πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης*** μετά την αποφοίτηση αφορά μόνο έναν στους τέσσερις πτυχιούχους, ενώ 12% του συνόλου των αποφοίτων έχει συμμετάσχει σε περισσότερα του ενός προγράμματα στο διάστημα των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση.

19. Η ***κινητικότητα της εργασίας*** είναι σχετικά υψηλή, με τους απασχολουμένους να έχουν αποκτήσει εμπειρία 3,1 εργασιών μαζί με την τρέχουσα κατά μέσο όρο, οι δε άνεργοι και ανενεργοί 2,7 και 2,4 εργασιών αντίστοιχα στο διάστημα των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση. Ένα ποσοστό αποφοίτων δεν είναι καθόλου κινητικό (3,7% δεν έχει καμία και 10,5% μόνο μία εμπειρία εργασίας), ενώ ένα άλλο είναι υπερκινητικό (26% έχει εμπειρία 4 εργασιών και άνω). Για την εξαγωγή συνολικών συμπερασμάτων ως προς την κινητικότητα της εργασίας, πρέπει επιπλέον να συνεκτιμηθούν το σχετικά υψηλό ποσοστό αποφοίτων με εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης (45,2% των απασχολουμένων τη στιγμή της έρευνας) και το επίσης υψηλό ποσοστό αποφοίτων που η τρέχουσα εργασία του είναι αποτέλεσμα γεωγραφικής κινητικότητας (36% των απασχολουμένων τη στιγμή της έρευνας).
20. Τα υψηλά ποσοστά προσωρινής απασχόλησης δεν συνδέονται απαραίτητα με συχνή αλλαγή εργοδότη. Μπορεί επίσης να συνδέονται με ανανεούμενες συμβάσεις ορισμένης διάρκειας στον ίδιο εργοδότη. Επιπλέον, η αλλαγή δουλειάς και εργοδότη δεν συνεπάγονται οπωσδήποτε πέρασμα από την ανεργία. Γι' αυτό και ο μέσος αριθμός ***επεισοδίων ανεργίας*** των αποφοίτων είναι μικρότερος από τον αναμενόμενο, με βάση τον μέσο αριθμό εργασιών που άλλαξαν οι απόφοιτοι στο διάστημα των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση. Συγκεκριμένα, 23% των απασχολουμένων δεν αντιμετωπίζει ούτε ένα επεισόδιο ανεργίας στο διάστημα των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση, ενώ 45% μόνο ένα και μόλις 32% πάνω από ένα. Επίσης, φαίνεται ότι –στην πλειονότητα των περιπτώσεων– η αλλαγή δουλειάς είναι προϊόν εκούσιας και όχι ακούσιας κινητικότητας και συνδέεται με ***ανοδική επαγγελματική κινητικότητα***. Αυτό τεκμηριώνεται με τα μέσα ποιοτικά χαρακτηριστικά της τρέχουσας απασχόλησης (σταθερότητα, πλήρες ωράριο, ύψος αποδοχών, αντιστοιχία αντικειμένου εργασίας με σπουδές, συμμετοχή στην αυτοαπασχόληση), που είναι βελτιωμένα σε σχέση με αυτά της πρώτης σημαντικής απασχόλησης. Μάλιστα, η μεγάλη αύξηση του ποσοστού των δημόσιων υπαλλήλων μεταξύ της πρώτης σημαντικής και της τρέχουσας απασχόλησης εις βάρος των συμβασιούχων ορισμένου χρόνου και έργου δείχνει ότι ένα μέρος των αποφοίτων που απασχολούνται 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση πετυχαίνει την εργασιακή του σταθεροποίηση στον πρωτεύοντα τομέα της αγοράς εργασίας, μετά από περίοδο αναμονής σε δουλειές του δευτερεύοντος τομέα με συμβάσεις προσωρινής διάρκειας.
21. Οι ***μεταπτυχιακές σπουδές*** εντάσσονται ενεργά στις στρατηγικές των αποφοίτων για καλύτερης ποιότητας επαγγελματική ένταξη. Ωστόσο, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, δεν προκύπτει υπεροχή ως προς την ποιότητα ένταξης αυτών που πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές σε σχέση με τους απλούς πτυχιούχους, με μοναδική εξαίρεση το ύψος των αποδοχών. Όμως τα συγκριτικά οφέλη θα πρέπει να εκτιμηθούν σε μεγαλύτερο βάθος χρόνου, για να έχουμε αξιόπιστα αποτελέσματα.

22. Η ιεράρχηση των ***τρόπων αναζήτησης/εύρεσης εργασίας*** διαφέρει ανάλογα με τη χρονική απόσταση από την αποφοίτηση. Οι οικογενειακές γνωριμίες και οι φίλοι είναι ο πιο σημαντικός τρόπος εύρεσης της πρώτης σημαντικής εργασίας, ενώ για την εύρεση της τρέχουσας απασχόλησης ο διαγωνισμός. Οι αγγελίες είναι ο πιο σημαντικός τρόπος αναζήτησης εργασίας από αυτούς που είναι άνεργοι 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, ενώ ο διαγωνισμός είναι ο δεύτερος πιο σημαντικός.
23. Ο δημόσιος τομέας συγκεντρώνει τις ***προτιμήσεις για εργασία*** του 61% των πτυχιούχων πανεπιστημίου, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Επιλέγεται από αυτούς που αξιολογούν ως ιδιαίτερα σημαντική την ασφάλεια της απασχόλησης και τη συμβατότητά της με τις οικογενειακές υποχρεώσεις. Οι γυναίκες δείχνουν ισχυρότερη προτίμηση για τον δημόσιο τομέα, διότι αξιολογούν περισσότερο από τους άνδρες αυτά τα χαρακτηριστικά. Αντίθετα, η μισθωτή εργασία στον ιδιωτικό τομέα προτιμάται μόνο από 12% του συνόλου των αποφοίτων, διότι γι' αυτούς προσφέρει καλές αμοιβές και προοπτικές εξέλιξης. Το 80% των αποφοίτων που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα ως μισθωτοί επιθυμούν να εργάζονται είτε στο Δημόσιο είτε να έχουν δική τους επιχείρηση. Επίσης μόνο 4% των μισθωτών του δημόσιου τομέα και 6% των αυτοαπασχολουμένων θα ήθελαν να εργάζονται ως μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα. Τέλος, είναι αξιοσημείωτο ότι 27,5% του συνόλου των αποφοίτων (17% των εργαζομένων του δημόσιου τομέα και 28% των εργαζομένων του ιδιωτικού) δηλώνουν ως είδος επιθυμητής απασχόλησης το να έχουν δική τους επιχείρηση. Γι' αυτούς, αυτό το είδος απασχόλησης παρέχει αυτονομία και προοπτικές εξέλιξης.
24. Αν και ένα πολύ υψηλό ποσοστό αποφοίτων έχει σκεφτεί να δημιουργήσει τη δική του επιχείρηση (37%), μόνο ένα μικρό ποσοστό υλοποιεί τις σκέψεις του. Η έλλειψη κεφαλαίων και επαγγελματικής εμπειρίας είναι κατά δήλωση των αποφοίτων οι κυριότεροι ερμηνευτικοί παράγοντες. Οι γυναίκες δείχνουν αισθητά μικρότερη προτίμηση για δημιουργία επιχείρησης απ' ό,τι οι άνδρες και έχουν σκεφτεί αυτό το ενδεχόμενο σε πολύ μικρότερο ποσοστό από τους τελευταίους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1 ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΛΑΔΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=2492,7, β.ε.=30, p<0,001)	Φύλο		
	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Φιλολογία-Φιλοσοφία	14,0	86,0	100
Θεολογία	48,6	51,4	100
Επιστήμες Αγωγής	11,0	89,0	100
Ψυχολογία	12,8	87,2	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	23,0	77,0	100
Ξένες Γλώσσες	7,9	92,1	100
Καλές Τέχνες	23,1	76,9	100
Νομική Επιστήμη	34,3	65,7	100
Οικονομική Επιστήμη	44,4	55,6	100
Επιστήμες Διοίκησης	43,3	56,7	100
Πολιτική Επιστήμη	40,6	59,4	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	27,4	72,6	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	19,6	80,4	100
Βιολογία	43,1	56,9	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	52,9	47,1	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	42,9	57,1	100
Γεωπονική	57,5	42,5	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	52,2	47,8	100
Φαρμακευτική	44,0	56,0	100
Νοσηλευτική	23,3	76,7	100
Αρχιτέκτονες	38,7	61,3	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	68,0	32,0	100
Χημικοί Μηχανικοί	64,0	36,0	100
Τοπογράφοι	66,1	33,9	100
Μηχανολόγοι	87,1	12,9	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	72,8	27,2	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	44,6	55,4	100
Κτηνιατρική	50,0	50,0	100
Δασολογία και Περιβάλλον	48,7	51,3	100
Διαιτολογία	29,5	70,5	100
Οικιακή Οικονομία	6,8	93,2	100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ N=13519	***40,4***	***59,6***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2 ΗΛΙΚΙΑ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

	Ηλικία (έτη)					
	N	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση	Ενδιάμεσος	Ελάχιστη	Μέγιστη
ΦΥΛΟ (Mann Whitney test: z=-21,12, p<0,001)						
Άνδρες	5198	30,7	3,058	30	25	58
Γυναίκες	7577	29,7	2,519	29	25	55
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=3197,1, β.ε.=30, p<0,001)						
Φιλολογία-Φιλοσοφία	624	29,0	2,120	29	26	48
Θεολογία	228	31,0	4,420	30	26	51
Επιστήμες Αγωγής	1094	29,6	3,060	29	26	58
Ψυχολογία	263	30,3	4,240	29	26	53
Ιστορία-Αρχαιολογία	534	29,2	1,990	29	26	44
Ξένες Γλώσσες	650	29,5	2,650	29	26	55
Καλές Τέχνες	377	31,4	3,200	31	27	51
Νομική Επιστήμη	251	29,4	2,310	29	26	46
Οικονομική Επιστήμη	1133	30,0	2,740	29	26	55
Επιστήμες Διοίκησης	764	29,4	2,440	29	26	50
Πολιτική Επιστήμη	304	30,0	2,830	29	26	50
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	350	29,6	2,740	29	26	46
Επιστήμες Επικοινωνίας	183	29,6	2,360	29	26	42
Βιολογία	244	30,7	2,960	30	26	44
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	1179	30,3	2,370	30	25	52
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	211	30,3	2,080	30	26	40
Γεωπονική	535	31,3	2,470	31	27	47
Ιατρική-Οδοντιατρική	609	32,0	2,530	32	28	53
Φαρμακευτική	192	31,0	2,650	30	27	46
Νοσηλευτική	70	30,8	3,060	30	28	52
Αρχιτέκτονες	230	31,6	2,490	31	26	42
Πολιτικοί Μηχανικοί	393	30,7	2,670	30	27	45
Χημικοί Μηχανικοί	247	30,2	2,100	30	27	39
Τοπογράφοι	168	31,3	2,740	31	27	43
Μηχανολόγοι	460	30,9	2,580	30	27	45
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	787	29,8	2,410	29	26	53
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	290	29,5	2,350	29	26	44
Κτηνιατρική	86	32,8	3,330	32	28	49
Δασολογία και Περιβάλλον	153	29,6	2,120	29	26	39
Διαιτολογία	61	29,3	2,350	29	27	40
Οικιακή Οικονομία	59	29,3	1,970	29	26	37
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ	***12729***	***30,2***	***2,780***	***30***	***25***	***58***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ (%)

Ηλικία (σε έτη)	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Έως 26	0,8	2,3	1,7
27	4,2	8,5	6,8
28	13,7	20,2	17,6
29	18,8	22,6	21,1
30	21,4	19,9	20,5
31	13,9	10,8	12,1
32	9,8	6,6	7,9
33	5,4	2,8	3,9
34	2,9	1,7	2,2
35	2,9	1,2	1,9
36 και άνω	6,3	3,4	4,5
Σύνολο	100	100	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΜΕ ΤΕΚΝΑ

		Φύλο				*Σύνολο*	
		Άνδρας		Γυναίκα			
		N	%	N	%	N	%
Ύπαρξη τέκνων	Ναι	628	11,5	1650	20,5	2278	16,8
	Όχι	4852	88,5	6417	79,5	11269	83,2
	Σύνολο	5480	100,0	8067	100,0	13547	100,0
x^2 =184,051 β.ε.=1, p<0,001							

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.5 ΗΛΙΚΙΑ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΜΕ ΤΕΚΝΑ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΤΕΚΝΑ

Ύπαρξη τέκνων		Ηλικία		
		N	*Μέση τιμή*	*Τυπική απόκλιση*
Άνδρες	Ναι	583	34,3	4,883
	Όχι	4601	30,3	2,395
Mann Whitney test: z=-24,601, p<0,001				
Γυναίκες	Ναι	1504	31,1	3,427
	Όχι	5989	29,4	2,074
Mann Whitney test: z=-20,64, p<0,001				
Σύνολο	Ναι	2088	32,0	4,138
	Όχι	10592	29,8	2,258
Mann Whitney test: z=-26,75, p<0,001				

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.6 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΑΙΔΙΑ ΑΝΑ ΑΡΙΘΜΟ ΤΕΚΝΩΝ

Αριθμός τέκνων	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
1 παιδί	401	65,1	1069	65,6	1470	65,5
2 παιδιά	173	28,1	492	30,2	665	29,6
3 παιδιά	32	5,2	57	3,5	89	4,0
4+ παιδιά	10	1,6	11	0,7	21	0,9
Σύνοδο	616	100,0	1629	100,0	2245	100,0
						x^2 =8,23 β.ε. =3, p=0,041

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.7 ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΝΔΡΕΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ

Ολοκληρωμένες στρατιωτικές υποχρεώσεις	N	%	Εγκ. %
Ναι	4861	35,7	89,8
Όχι	551	4,0	10,2
Σύνολο	5412	39,7	100,0
Δεν εμπίπτουν	8114	59,6	
Δεν απάντησαν	91	0,6	
Σύνολο	13617	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.8 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΘΗΤΕΙΑΣ (σε μήνες)

Μέση τιμή	17,7
Ενδιάμεσος	18,0
Επικρατούσα	18,0
Τυπ. απόκλ.	4,068
Ελάχιστη τιμή	0,0
Μέγιστη τιμή	54,0
N	4.474,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.9 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ (κατανομή αποφοίτων)

Εκπαιδευτικό επίπεδο	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Δεν πήγε καθόδου σχολείο	25	0,5	20	0,2	45	0,3
Μερικές τάξεις Δημοτικού	305	5,6	356	4,4	661	4,9
Απολυτήριο Δημοτικού	1.093	19,9	1.904	23,6	2.997	22,1
Απολυτήριο 3τάξιας Μέσης Εκπαίδευσης	503	9,2	768	9,5	1.271	9,4
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	1.381	25,2	2.026	25,1	3.407	25,1
Πτυχίο Ανώτερης Τεχν. Επαγγ. Εκπαίδευσης	629	11,5	999	12,4	1.628	12,0
Πτυχίο Ανώτατων Σχολών	1.442	26,3	1.873	23,2	3.315	24,4
Μεταπτυχιακός Τίτλος ή Διδακτορικό	103	1,9	133	1,6	236	1,7
Σύνολο	5.483	100,0	8.079	100,0	13.560	100,0
						x^2 =49,3 β.ε.=7, p<0,001

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.10 ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΤΕΡΑ (σύμπτυξη επιπέδων)*
κατανομή (%) αποφοίτων

	Εκπαιδευτικό επίπεδο			
	Χαμηλό	Μεσαίο	Υψηλό	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=*11,45*, β.ε.=2, p=0,003) N=13560				
Άνδρες	26,0	34,4	39,7	100
Γυναίκες	28,2	34,6	37,2	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=607,202, β.ε.=60, p<0,001)				
Φιλολογία-Φιλοσοφία	35,3	30,8	33,9	100
Θεολογία	41,7	30,8	27,5	100
Επιστήμες Αγωγής	35,9	37,1	27,1	100
Ψυχολογία	33,6	27,0	39,4	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	28,5	35,3	36,2	100
Ξένες Γλώσσες	17,4	33,8	48,9	100
Καλές Τέχνες	13,3	29,6	57,1	100
Νομική Επιστήμη	18,3	25,7	56,0	100
Οικονομική Επιστήμη	26,2	41,7	32,1	100
Επιστήμες Διοίκησης	22,3	34,8	42,9	100
Πολιτική Επιστήμη	21,6	40,5	37,9	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	34,9	35,4	29,7	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	30,9	28,4	40,7	100
Βιολογία	17,7	38,1	44,2	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	28,8	34,5	36,7	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	17,4	44,7	37,9	100
Γεωπονική	30,9	33,5	35,6	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	18,6	27,5	53,9	100
Φαρμακευτική	16,7	37,4	46,0	100
Νοσηλευτική	21,9	34,2	43,8	100
Αρχιτέκτονες	39,6	26,5	33,9	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	25,1	37,6	37,3	100
Χημικοί Μηχανικοί	28,8	49,6	21,6	100
Τοπογράφοι	31,0	42,3	26,8	100
Μηχανολόγοι	32,0	28,5	39,5	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	23,8	29,4	46,8	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	30,8	39,3	29,9	100
Κτηνιατρική	24,4	36,0	39,5	100
Δασολογία και Περιβάλλον	32,0	36,6	31,4	100
Διαιτολογία	21,3	31,1	47,5	100
Οικιακή Οικονομία	39,0	35,6	25,4	100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ	***27,3***	***34,5***	***38,2***	***100,0***

** Χαμηλό = Δεν πήγε καθόλου σχολείο ή μερικές τάξεις Δημοτικού ή τελείωσε το Δημοτικό.*
Μεσαίο = Απολυτήριο 3τάξιας ή 6τάξιας Μέσης Εκπαίδευσης.
Υψηλό = Πτυχίο Ανώτερης ή Ανώτατης Εκπαίδευσης ή μεταπτυχιακός τίτλος ή διδακτορικό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.11 ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ
κατανομή αποφοίτων

Επίπεδο εκπαίδευσης	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	28	0,5	24	0,3	52	0,4
Μερικές τάξεις Δημοτικού	229	4,2	290	3,6	519	3,8
Απόφοιτος Δημοτικού	1285	23,4	2209	27,3	3494	25,8
Απόφοιτος 3τάξιας Μέσης Εκπαίδευσης	621	11,3	934	11,6	1555	11,5
Απόφοιτος Μέσης Εκπαίδευσης	1897	34,6	2543	31,5	4440	32,7
Πτυχίο Ανώτερης Τεχν. Επαγγ. Εκπαίδευσης	448	8,2	742	9,2	1190	8,8
Πτυχίο Ανώτατων Σχολών	936	17,1	1297	16,0	2233	16,5
Μεταπτυχιακός Τίτλος ή Διδακτορικό	40	0,7	44	0,5	84	0,6
Σύνολο	5484	100,0	8083	100,0	13567	100,0
						x^2 =43,7, β.ε.=7, p<0,001

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.12 ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ (σύμπτυξη επιπέδων)*
κατανομή (%) αποφοίτων

	Εκπαιδευτικό επίπεδο			
	Χαμηλό	Μεσαίο	Υψηλό	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=16,70, β.ε.=2, p=0,001)				
Άνδρες	28,1	45,9	26,0	100
Γυναίκες	31,2	43,0	25,8	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=552,49, β.ε.=60, p<0,001)				
Φιλολογία-Φιλοσοφία	40,1	36,4	23,5	100
Θεολογία	48,2	37,5	14,3	100
Επιστήμες Αγωγής	41,3	41,4	17,3	100
Ψυχολογία	31,0	36,9	32,1	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	35,3	39,6	25,1	100
Ξένες Γλώσσες	19,5	48,4	32,0	100
Καλές Τέχνες	16,1	43,1	40,8	100
Νομική Επιστήμη	19,8	40,6	39,6	100
Οικονομική Επιστήμη	29,5	48,1	22,4	100
Επιστήμες Διοίκησης	24,2	47,9	27,9	100
Πολιτική Επιστήμη	12,7	54,9	32,5	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	31,1	39,1	29,7	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	25,3	45,9	28,9	100
Βιολογία	23,6	45,9	30,5	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	33,6	43,8	22,6	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	25,6	50,7	23,7	100
Γεωπονική	37,2	42,8	19,9	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	25,0	39,8	35,2	100
Φαρμακευτική	21,7	46,5	31,8	100
Νοσηλευτική	26,0	39,7	34,2	100
Αρχιτέκτονες	32,6	43,5	23,9	100
Χημικοί Μηχανικοί	26,8	54,8	18,4	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	21,8	48,5	29,7	100
Τοπογράφοι	24,4	49,4	26,2	100
Μηχανολόγοι	30,7	46,4	23,0	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	24,8	45,8	29,4	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	35,9	46,5	17,6	100
Κτηνιατρική	32,6	45,3	22,1	100
Δασολογία και Περιβάλλον	31,4	43,8	24,8	100
Διαιτολογία	27,9	42,6	29,5	100
Οικιακή Οικονομία	45,8	33,9	20,3	100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ	***30,0***	***44,2***	***25,9***	***100***

* Χαμηλό = Δεν πήγε καθόλου σχολείο ή μερικές τάξεις Δημοτικού ή τελείωσε το Δημοτικό.
Μεσαίο = Απολυτήριο 3τάξιας ή 6τάξιας Μέσης Εκπαίδευσης.
Υψηλό = Πτυχίο Ανώτερης ή Ανώτατης Εκπαίδευσης ή μεταπτυχιακός τίτλος ή διδακτορικό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.13 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΓΟΝΕΩΝ
κατανομή αποφοίτων

Κλιμάκια εισοδήματος	Φύλο				*Σύνολο*	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέχρι 10.000 €	655	13,50	1226	17,70	1881	16,00
Από 10.001 έως 20.000 €	1860	38,20	2720	39,30	4580	38,80
Από 20.001 έως 30.000 €	1567	32,20	1955	28,20	3522	29,90
Από 30.001 έως 40.000 €	518	10,60	758	10,90	1276	10,80
Από 40.001 € και άνω	266	5,50	265	3,80	531	4,50
Σύνολο	4866	100,00	6924	100,00	11790	100,00
						x^2 =64,95, β.ε.=4, p<0,001

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.14 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΓΟΝΕΩΝ (σύμπτυξη κλιμακίων) κατανομή (%) αποφοίτων

	Κλιμάκια εισοδήματος			
	Μέχρι 10.000€	Από 10.001€ έως 30.000€	Από 30.001€ και άνω	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=37,693, β.ε.=2, p=0,001)				
Άνδρες	13,5	70,8	15,7	100
Γυναίκες	17,7	67,5	14,8	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=556,6, β.ε.=60, p<0,001)				
Φιλολογία-Φιλοσοφία	23,8	64,9	11,2	100
Θεολογία	48,0	47,5	4,5	100
Επιστήμες Αγωγής	22,5	68,3	9,2	100
Ψυχολογία	20,3	67,7	12,0	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	21,5	68,6	9,9	100
Ξένες Γλώσσες	17,2	66,7	16,1	100
Καλές Τέχνες	13,2	69,2	17,5	100
Νομική Επιστήμη	12,8	69,4	17,7	100
Οικονομική Επιστήμη	12,9	68,9	18,3	100
Επιστήμες Διοίκησης	11,4	63,2	25,4	100
Πολιτική Επιστήμη	11,7	53,8	34,4	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	20,6	69,1	10,3	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	11,3	63,1	25,6	100
Βιολογία	13,9	78,4	7,7	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	17,5	70,6	11,9	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	16,0	74,9	9,1	100
Γεωπονική	18,5	70,2	11,3	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	11,4	72,8	15,8	100
Φαρμακευτική	19,5	69,1	11,4	100
Νοσηλευτική	5,9	82,4	11,8	100
Αρχιτέκτονες	5,3	71,9	22,8	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	7,4	69,5	23,2	100
Χημικοί Μηχανικοί	8,0	81,1	10,9	100
Τοπογράφοι	17,2	70,7	12,1	100
Μηχανολόγοι	9,7	73,2	17,1	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	8,4	74,3	17,3	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	24,5	63,8	11,7	100
Κτηνιατρική	21,8	65,4	12,8	100
Δασολογία και Περιβάλλον	13,2	74,3	12,5	100
Διαιτολογία	9,8	72,1	18,0	100
Οικιακή Οικονομία	8,5	86,4	5,1	100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ	***16,0***	***68,9***	***15,1***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.15 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥΣ
κατανομή (%) αποφοίτων

	Πραγματική διάρκεια					Επίσημη διάρκεια σε έτη	Καθυστέρηση ολοκλήρωσης**
	έως 5 έτη	5 έως 6 έτη	6 έως 7 έτη	> 7 έτη			
ΦΥΛΟ (x^2=510,426, β.ε.=3, p=0,001) N=12127							
Άνδρες	30,9	27,7	19,1	22,3	100		
Γυναίκες	48,6	26,3	14,4	10,8	100		
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=2987,610 , β.ε.=90, p<0,001) N=12129							
Φιλολογία-Φιλοσοφία	56,3	23,5	10,7	9,5	100	4	43,7
Θεολογία	49,4	21,4	17,3	11,9	100	4	50,6
Επιστήμες Αγωγής	80,7	13,0	4,0	2,3	100	4	19,3
Ψυχολογία	65,3	27,3	6,2	1,2	100	4	34,7
Ιστορία-Αρχαιολογία	54,0	31,3	10,1	4,7	100	4	46,1
Ξένες Γλώσσες	51,7	28,6	10,6	9,0	100	4	48,2
Καλές Τέχνες	22,3	30,2	27,3	20,1	100	5	47,4
Νομική Επιστήμη	30,1	38,6	18,3	13,0	100	4	69,9
Οικονομική Επιστήμη	37,1	31,7	14,0	17,2	100	4	62,9
Επιστήμες Διοίκησης	53,9	26,8	9,7	9,7	100	4	46,2
Πολιτική Επιστήμη	49,5	28,8	11,6	10,2	100	4	50,6
Κοινωνιολογία- Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	62,1	28,1	6,8	3,0	100	4	37,9
Επιστήμες Επικοινωνίας	47,4	32,6	11,6	8,4	100	4	52,6
Βιολογία	46,3	32,0	13,0	8,7	100	4	53,7
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	29,2	29,8	20,4	20,6	100	4	70,8
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	33,6	26,5	19,9	19,9	100	4	66,3
Γεωπονική	6,2	23,2	27,7	42,9	100	5	70,6
Ιατρική-Οδοντιατρική	6,0	29,0	36,0	29,0	100	6	29,0
Φαρμακευτική	42,1	29,2	20,0	8,7	100	5	28,7
Νοσηλευτική	76,4	20,8	1,4	1,4	100	4	23,6
Αρχιτέκτονες	6,7	32,1	30,6	30,6	100	5	61,2
Πολιτικοί Μηχανικοί	17,9	31,9	29,7	20,5	100	5	50,2
Χημικοί Μηχανικοί	7,9	27,2	30,5	34,4	100	5	64,9
Τοπογράφοι	15,4	12,8	26,9	44,9	100	5	71,8
Μηχανολόγοι	18,6	27,4	22,6	31,4	100	5	54,0
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	36,5	30,7	18,6	14,2	100	*	
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	49,4	27,4	11,6	11,6	100	4	50,6
Κτηνιατρική		13,0	33,3	53,7	100	5	87,0
Δασολογία και Περιβάλλον	34,0	23,3	21,3	21,3	100	5	42,6
Διαιτολογία	85,7	14,3			100	4	14,3
Οικιακή Οικονομία	75,4	19,3	3,5	1,8	100	4	24,6
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ N=12132	***41,6***	***26,9***	***16,2***	***15,3***	***100***		

* Σ'αυτόν τον επιστημονικό κλάδο διαφέρει η επίσημη διάρκεια σπουδών μεταξύ ΑΕΙ:
Στο ΕΜΠ, Πολυτεχνείο Κρήτης, Πάτρας, Δημοκρίτειο, ΑΠΘ = 5 έτη
Στο Οικονομικό Αθήνας, Πειραιώς, Μακεδονίας, ΕΚΠΑ, Ιωαννίνων και στο Πανεπιστήμιο Κρήτης = 4 έτη

** Ποσοστό (%) αποφοίτων που καθυστέρησε πάνω από έναν χρόνο για να πάρει πτυχίο σε σχέση με την επίσημη διάρκεια σπουδών στον επιστημονικό κλάδο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.16 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΠΟΥΔΩΝ (σε μήνες)

	N	Μέση τιμή	Τυπ. απόκλ.	Ενδιάμεσος	Ελάχιστο	Μέγιστο
ΦΥΛΟ (Mann Whitney test: z=-23,81, p<0,001)						
Άνδρες	4782	74,9	23,6	70	48	300
Γυναίκες	7345	66,2	18,5	63	48	240
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=3197,1, β.ε.=30, p<0,001)						
Φιλολογία-Φιλοσοφία	664	63,9	18,5	60	48	197
Θεολογία	336	67,6	20,8	63,5	48	237
Επιστήμες Αγωγής	1146	55,5	13,2	48	48	240
Ψυχολογία	242	59,3	12,3	55,5	48	161
Ιστορία-Αρχαιολογία	515	62,3	13,4	60	48	130
Ξένες Γλώσσες	686	64,9	18,0	60	48	225
Καλές Τέχνες	278	77,4	20,2	72	48	173
Νομική Επιστήμη	246	70,4	19,3	66	48	207
Οικονομική Επιστήμη	1025	70,7	22,2	65	48	298
Επιστήμες Διοίκησης	714	65,2	22,0	60	48	300
Πολιτική Επιστήμη	285	67,8	22,2	63	48	192
Κοινωνιολογία- Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	338	59,7	13,6	54	48	180
Επιστήμες Επικοινωνίας	190	64,5	14,6	63	48	117
Βιολογία	231	66,4	18,6	64	48	195
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	1223	74,1	20,1	69	48	175
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	211	74,0	21,2	69	48	188
Γεωπονική	534	88,7	24,3	81	48	240
Ιατρική-Οδοντιατρική	672	82,7	18,2	80	48	222
Φαρμακευτική	195	70,5	18,7	65	48	245
Νοσηλευτική	72	54,9	9,4	49,5	48	87
Αρχιτέκτονες	134	81,5	18,4	81	48	177
Πολιτικοί Μηχανικοί	273	77,3	19,0	75	51	189
Χημικοί Μηχανικοί	151	84,7	23,6	77	52	209
Τοπογράφοι	78	87,6	27,0	84	60	201
Μηχανολόγοι	376	81,3	23,0	76	52	178
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	661	70,3	19,0	65	48	251
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	336	66,0	20,6	63	48	201
Κτηνιατρική	54	95,7	21,8	91	66	161
Δασολογία και Περιβάλλον	150	73,3	18,7	71,5	48	137
Διαιτολογία	56	52,3	6,4	48	48	69
Οικιακή Οικονομία	57	56,0	9,6	52	48	93
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ	***12132***	***69,6***	***21,1***	***65***	***48***	***300***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.17 ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ
κατανομή (%)

	Έως 22 ετών	23 ετών	24 ετών	25 ετών	26 ετών και άνω	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=*490,8*, β.ε.=5, p<0,001) N=12692						
Άνδρες	15,9	22,3	22,2	15	24,5	100
Γυναίκες	28,0	28,0	19,7	10,6	13,7	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=3197,1, β.ε.=30, p<0,001) N=12695						
Φιλολογία-Φιλοσοφία	36,0	31,2	16,9	8,0	7,9	100
Θεολογία	19,7	23,7	19,3	13,6	23,7	100
Επιστήμες Αγωγής	31,8	37,0	17,8	4,9	8,4	100
Ψυχολογία	45,4	22,5	11,5	4,2	16,4	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	29,0	35,4	20,9	9,2	5,5	100
Ξένες Γλώσσες	40,2	25,0	17,0	5,9	11,9	100
Καλές Τέχνες	8,9	21,8	23,1	16,4	29,8	100
Νομική Επιστήμη	26,7	29,1	21,1	10,0	13,1	100
Οικονομική Επιστήμη	29,8	23,0	17,6	12,0	17,6	100
Επιστήμες Διοίκησης	35,7	29,1	14,7	8,8	11,8	100
Πολιτική Επιστήμη	32,9	26,2	16,3	12,3	12,3	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	27,7	33,4	24,0	6,0	8,9	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	43,2	24,6	17,5	4,9	9,8	100
Βιολογία	15,2	28,0	23,5	11,9	21,4	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	17,8	25,3	24,2	14,8	17,9	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	17,6	19,5	29,0	15,2	18,6	100
Γεωπονική	3,7	12,9	24,1	22,4	36,8	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	0,7	6,1	20,3	27,2	45,8	100
Φαρμακευτική	3,7	18,3	32,5	27,2	18,3	100
Νοσηλευτική	30,0	35,7	22,9	7,1	4,3	100
Αρχιτέκτονες	2,2	8,3	23,9	25,2	40,4	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	6,6	24,2	30,3	13,7	25,2	100
Χημικοί Μηχανικοί	12,1	26,7	30,0	13,8	17,4	100
Τοπογράφοι	4,8	14,3	25,6	22,0	33,3	100
Μηχανολόγοι	6,5	29,3	23,7	13,5	27,0	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	25,5	30,1	20,6	11,4	12,3	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	30,3	32,4	21,7	6,9	8,6	100
Κτηνιατρική	1,2	4,7	3,5	22,4	68,2	100
Δασολογία και Περιβάλλον	22,2	23,5	20,9	19,6	13,7	100
Διαιτολογία	27,9	31,1	24,6	9,8	6,6	100
Οικιακή Οικονομία	30,5	32,2	23,7	1,7	11,9	100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ N=12696	***23,1***	***25,7***	***20,7***	***12,4***	***18,2***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.18 ΗΛΙΚΙΑ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ

	N	Μέση Τιμή	Τ.Α.	Ενδιαμ.	Ελαχ.	Μεγ.
ΦΥΛΟ (Mann Whitney test: z=-22,43, p<0,001)						
Άνδρες	5187	24,7	2,97	24	20	53
Γυναίκες	7505	23,78	2,35	23	20	51
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=3197,1, β.ε.=30, p<0,001)						
Φιλολογία-Φιλοσοφία	622	23,28	2,02	23	21	43
Θεολογία	228	25,11	4,37	24	21	45
Επιστήμες Αγωγής	1093	23,56	2,98	23	21	53
Ψυχολογία	262	24,06	4,11	23	21	46
Ιστορία-Αρχαιολογία	531	23,33	1,82	23	21	38
Ξένες Γλώσσες	647	23,43	2,5	23	21	49
Καλές Τέχνες	372	25,22	2,99	24	21	39
Νομική Επιστήμη	251	23,75	2,25	23	21	41
Οικονομική Επιστήμη	1128	24	2,73	23	21	49
Επιστήμες Διοίκησης	764	23,5	2,4	23	21	43
Πολιτική Επιστήμη	301	23,77	2,71	23	20	44
Κοινωνιολογία- Ανθρωπολογία- Κοινωνική Πολιτική	350	23,68	2,59	23	21	39
Επιστήμες Επικοινωνίας	183	23,28	2,31	23	21	36
Βιολογία	243	24,47	2,69	24	21	38
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	1174	24,19	2,19	24	21	45
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	210	24,18	2	24	20	34
Γεωπονική	535	25,39	2,29	25	22	40
Ιατρική-Οδοντιατρική	607	25,81	2,37	25	22	47
Φαρμακευτική	191	24,82	2,34	24	22	39
Νοσηλευτική	70	23,49	2,76	23	21	44
Αρχιτέκτονες	230	25,75	2,47	25	21	36
Πολιτικοί Μηχανικοί	393	24,81	2,57	24	22	40
Χημικοί Μηχανικοί	247	24,28	2,01	24	22	34
Τοπογράφοι	168	25,42	2,64	25	22	38
Μηχανολόγοι	460	24,83	2,45	24	21	39
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	787	23,8	2,29	23	21	48
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	290	23,51	2,21	23	21	38
Κτηνιατρική	85	27,28	3,25	26	22	44
Δασολογία και Περιβάλλον	153	23,96	1,94	24	21	33
Διαιτολογία	61	23,69	2,28	23	22	34
Οικιακή Οικονομία	59	23,36	1,69	23	21	31
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ	***12692***	***24,16***	***2,66***	***24***	***20***	***53***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.19 ΒΑΘΜΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥ
κατανομή (%) αποφοίτων

	Βαθμολογία Πτυχίου*			
	Καλώς	Λίαν καλώς	Άριστα	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=46,066, β.ε.=2, p=0,0001) N= 7085				
Άνδρες	29,8	66,7	3,5	100
Γυναίκες	23,8	70,4	5,8	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=218,985, β.ε.=60, p<0,001) N=7085				
Φιλολογία-Φιλοσοφία	19,5	78,9	1,6	100
Θεολογία	15,5	75,5	9,1	100
Επιστήμες Αγωγής	21,1	69,7	9,2	100
Ψυχολογία	0,8	77,1	22,0	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	14,5	79,8	5,8	100
Ξένες Γλώσσες	33,1	65,6	1,3	100
Καλές Τέχνες	3,0	61,3	35,7	100
Νομική Επιστήμη	36,4	62,9	0,7	100
Οικονομική Επιστήμη	39,5	55,9	4,6	100
Επιστήμες Διοίκησης	16,1	79,8	4,0	100
Πολιτική Επιστήμη	32,4	66,5	1,1	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	21,7	73,6	4,7	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	2,8	89,4	7,7	100
Βιολογία	15,9	82,9	1,2	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	52,7	46,6	0,7	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	33,6	66,4		100
Γεωπονική	49,5	50,5		100
Ιατρική-Οδοντιατρική	31,6	65,9	2,5	100
Φαρμακευτική	47,3	51,3	1,3	100
Νοσηλευτική	8,9	89,3	1,8	100
Αρχιτέκτονες	37,7	54,8	7,5	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	27,8	70,2	2,0	100
Χημικοί Μηχανικοί	1,8	95,9	2,4	100
Τοπογράφοι	11,3	86,5	2,3	100
Μηχανολόγοι	21,6	76,7	1,7	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	9,9	84,7	5,3	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	47,8	51,6	0,6	100
Κτηνιατρική	84,0	16,0		100
Δασολογία και Περιβάλλον		100**		100
Διαιτολογία	1,6	88,5	9,8	100
Οικιακή Οικονομία	20,3	74,6	5,1	100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ N=7085	***26,4***	***68,8***	***4,8***	***100***

* Η κατάταξη αντιστοιχεί στην εξής βαθμολογία: βαθμοί από 5 έως 6,4=καλώς, 6,5 έως 8,4=λίαν καλώς, 8,5 έως 10=άριστα.
Για την ΑΣΚΤ η κατάταξη είναι: βαθμοί πτυχίου έως 22 =καλώς, 23 έως 27= λίαν καλώς και από 28 και άνω=άριστα.
** Μόνο 9 άτομα απάντησαν σ' αυτήν την ερώτηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.20 ΠΡΟΤΙΜΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
κατανομή (%) αποφοίτων

	Επιλογή στις πανελλήνιες εξετάσεις			
	Μεταξύ των 5 πρώτων επιλογών	Μεταξύ 6ης και 10ης επιλογής	Άλλη επιλογή	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=*5,65*, β.ε.=2, p=0,059) N=13425				
Άνδρες	74,4	15,7	9,9	100
Γυναίκες	72,8	16,1	11,1	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 2321,848, β.ε.=60, p<0,001) N=13427				
Φιλολογία-Φιλοσοφία	82,9	13,8	3,4	100
Θεολογία	53,5	22,7	23,8	100
Επιστήμες Αγωγής	51,0	25,2	23,8	100
Ψυχολογία	95,7	1,6	2,7	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	76,8	16,2	7,0	100
Ξένες Γλώσσες	88,7	5,4	5,9	100
Καλές Τέχνες	93,4	3,1	3,4	100
Νομική Επιστήμη	96,3		3,7	100
Οικονομική Επιστήμη	70,1	22,3	7,6	100
Επιστήμες Διοίκησης	68,6	19,5	11,8	100
Πολιτική Επιστήμη	42,8	29,7	27,5	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	44,0	23,2	32,7	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	96,3	1,6	2,1	100
Βιολογία	74,9	21,2	3,9	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	64,1	23,2	12,7	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	29,2	40,2	30,6	100
Γεωπονική	65,5	18,3	16,2	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	95,5	2,8	1,8	100
Φαρμακευτική	82,0	15,5	2,5	100
Νοσηλευτική	39,7	30,1	30,1	100
Αρχιτέκτονες	81,1	10,6	8,4	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	88,0	11,2	0,8	100
Χημικοί Μηχανικοί	94,8	4,4	0,8	100
Τοπογράφοι	68,5	20,2	11,3	100
Μηχανολόγοι	79,7	14,7	5,6	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	93,4	5,3	1,3	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	89,4	4,4	6,2	100
Κτηνιατρική	83,7	11,6	4,7	100
Δασολογία και Περιβάλλον	39,2	28,8	32,0	100
Διαιτολογία	74,5	23,6	1,8	100
Οικιακή Οικονομία	35,7	33,9	30,4	100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ N=13430	***73,4***	***16,0***	***10,6***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.21 ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥΣ
κατανομή (%) αποφοίτων

	Βαθμός ενδιαφέροντος				
	Πολύ	Λίγο	Καθόλου	Δεν το γνώριζα	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=4,930, β.ε.=3, p=0,177) N=13316					
Άνδρες	73,5	16,9	3,3	6,3	100
Γυναίκες	72,5	17,4	3,9	6,2	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=1435,681, β.ε.=90, p<0,001) N=13318					
Φιλολογία-Φιλοσοφία	81,0	13,1	1,5	4,3	100
Θεολογία	58,1	25,4	12,0	4,5	100
Επιστήμες Αγωγής	67,6	22,1	7,5	2,8	100
Ψυχολογία	91,6	4,4	0,7	3,3	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	80,5	9,7	1,1	8,8	100
Ξένες Γλώσσες	85,2	9,2	3,2	2,4	100
Καλές Τέχνες	94,7	3,7	0,6	0,9	100
Νομική Επιστήμη	83,0	10,2	2,5	4,3	100
Οικονομική Επιστήμη	65,4	24,4	3,1	7,1	100
Επιστήμες Διοίκησης	69,2	19,6	2,4	8,7	100
Πολιτική Επιστήμη	44,2	35,7	8,8	11,4	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	60,7	17,2	5,2	16,9	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	81,3	10,9	1,0	6,7	100
Βιολογία	70,4	24,6	2,7	2,3	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	72,0	23,2	2,3	2,5	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	47,9	31,1	5,9	15,1	100
Γεωπονική	59,0	23,6	7,6	9,7	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	91,4	4,2	1,9	2,5	100
Φαρμακευτική	54,0	35,5	4,5	6,0	100
Νοσηλευτική	47,9	26,0	9,6	16,4	100
Αρχιτέκτονες	78,0	10,5	0,5	11,0	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	84,7	12,0	1,7	1,7	100
Χημικοί Μηχανικοί	73,9	13,8	0,9	11,5	100
Τοπογράφοι	63,5	12,8	10,1	13,5	100
Μηχανολόγοι	69,2	15,6	3,9	11,3	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	75,4	12,8	3,1	8,8	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	92,9	5,0	1,2	0,9	100
Κτηνιατρική	82,6	12,8	4,7		100
Δασολογία και Περιβάλλον	54,9	22,2	4,6	18,3	100
Διαιτολογία	88,5	9,8		1,6	100
Οικιακή Οικονομία	42,4	33,9	5,1	18,6	100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ N=13574	*72,9*	*17,2*	*3,7*	*6,2*	*100*

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.22 ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ
κατανομή (%) αποφοίτων

ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πολύ ευχαριστημένος-η	Ευχαριστημένος-η	Ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	Δυσαρεστημένος-η	Πολύ Δυσαρεστημένος-η	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=23,8, β.ε.=4, p<0,001) N=13569						
Άνδρες	18,0	46,7	24,7	8,2	2,4	100
Γυναίκες	20,7	45,5	24,5	7,7	1,6	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 717,4, β.ε.=120, p<0,001) N=13571						
Φιλολογία-Φιλοσοφία	19,9	40,6	28,4	9,0	2,1	100
Θεολογία	14,8	43,6	30,2	8,1	3,4	100
Επιστήμες Αγωγής	28,2	45,7	21,9	3,8	0,3	100
Ψυχολογία	14,6	50,4	22,6	9,9	2,6	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	15,9	44,1	28,0	8,6	3,4	100
Ξένες Γλώσσες	17,8	44,5	25,1	10,2	2,4	100
Καλές Τέχνες	18,5	45,4	19,0	14,1	3,1	100
Νομική Επιστήμη	20,7	34,3	33,0	9,0	3,1	100
Οικονομική Επιστήμη	20,6	46,4	21,1	10,2	1,8	100
Επιστήμες Διοίκησης	26,0	51,9	17,0	4,0	1,2	100
Πολιτική Επιστήμη	13,3	46,8	29,2	8,4	2,3	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	26,9	44,3	23,1	4,0	1,7	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	14,0	42,5	27,5	15,5	0,5	100
Βιολογία	18,5	48,8	26,2	6,2	0,4	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	16,4	44,0	27,7	9,3	2,6	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	13,2	32,9	36,5	12,8	4,6	100
Γεωπονική	8,0	46,0	31,7	11,5	2,8	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	19,5	44,5	27,4	7,2	1,5	100
Φαρμακευτική	16,5	52,5	22,5	6,5	2,0	100
Νοσηλευτική	20,5	56,2	19,2	4,1		100
Αρχιτέκτονες	14,8	53,9	26,5	4,3	0,4	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	27,7	51,7	15,8	3,6	1,3	100
Χημικοί Μηχανικοί	10,4	51,6	28,4	8,0	1,6	100
Τοπογράφοι	16,7	54,2	22,0	4,8	2,4	100
Μηχανολόγοι	21,1	49,9	19,6	7,1	2,4	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	21,6	53,5	18,8	5,1	1,0	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	18,5	37,4	32,1	9,4	2,6	100
Κτηνιατρική	2,3	39,5	27,9	24,4	5,8	100
Δασολογία και Περιβάλλον	16,3	43,1	30,7	9,2	0,7	100
Διαιτολογία	52,5	36,1	11,5			100
Οικιακή Οικονομία	50,8	40,7	6,8	1,7		100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ N=13574	***19,6***	***46,0***	***24,6***	***7,9***	***1,9***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.23 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ (%)

	Σπουδές στον τόπο κατοικίας των γονέων		
	Ναι	Όχι	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=*3,062*, β.ε.=1, p=0,080) N= 13549			
Άνδρες	43,0	44,6	100
Γυναίκες	57,0	55,4	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 959,165, β.ε.=30, p<0,001) N= 13551			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	26,2	73,8	100
Θεολογία	47,9	52,1	100
Επιστήμες Αγωγής	38,7	61,3	100
Ψυχολογία	44,9	55,1	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	31,4	68,6	100
Ξένες Γλώσσες	57,6	42,4	100
Καλές Τέχνες	55,2	44,8	100
Νομική Επιστήμη	50,0	50,0	100
Οικονομική Επιστήμη	63,2	36,8	100
Επιστήμες Διοίκησης	64,8	35,2	100
Πολιτική Επιστήμη	55,9	44,1	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	30,9	69,1	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	72,0	28,0	100
Βιολογία	42,5	57,5	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	31,8	68,2	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	56,2	43,8	100
Γεωπονική	40,6	59,4	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	43,7	56,3	100
Φαρμακευτική	40,5	59,5	100
Νοσηλευτική	74,0	26,0	100
Αρχιτέκτονες	56,8	43,2	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	28,8	71,2	100
Χημικοί Μηχανικοί	42,4	57,6	100
Τοπογράφοι	53,0	47,0	100
Μηχανολόγοι	28,8	71,2	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	43,7	56,3	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	31,5	68,5	100
Κτηνιατρική	24,4	75,6	100
Δασολογία και Περιβάλλον	15,7	84,3	100
Διαιτολογία	49,2	50,8	100
Οικιακή Οικονομία	16,9	83,1	100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ N=13554	***43,9***	***56,1***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.24 ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

		Ενοικίαση κατοικίας				*Σύνολο*	
		Ναι		Όχι			
		N	%	N	%	N	%
Τόπος σπουδών ίδιος με τόπο κατοικίας γονέων	Ναι	0	0,0	5601	100	5601	100
	Όχι	6732	88,7	858	11,3	7590	100
Σύνολο		***6748***	***51,0***	***6481***	***49,0***	***13229***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.25 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΝΟΙΚΙΑΣΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ (σε μήνες)

	N	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση	Ενδιάμεση τιμή	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή
ΦΥΛΟ (Mann Whitney test: z=-20,042, p<0,001)						
Άνδρες	2751	59,98	60	19,5	1	216
Γυναίκες	3931	53,38	48	16,3	1	174
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ	***6683***	***56,11***	***18,0***	***54***	***1***	***216***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.26 ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΗ ΣΤΙΓΜΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ποσοστό (%) απασχολουμένων, ανέργων, μη ενεργών

	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	Μη ενεργοί	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=*20,99*, β.ε.=2, p<0,001) N=13579				
Άνδρες	85,0	5,3	9,7	100
Γυναίκες	83,7	7,2	9,1	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=658,133, β.ε.=60, p<0,001) N=13581				
Φιλολογία-Φιλοσοφία	81,9	9,2	8,8	100
Θεολογία	71,5	16,2	12,3	100
Επιστήμες Αγωγής	88,4	5,2	6,5	100
Ψυχολογία	85,0	9,9	5,1	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	72,0	17,1	11,0	100
Ξένες Γλώσσες	89,0	4,2	6,9	100
Καλές Τέχνες	90,1	3,1	6,9	100
Νομική Επιστήμη	95,7	1,9	2,5	100
Οικονομική Επιστήμη	81,8	7,0	11,2	100
Επιστήμες Διοίκησης	84,8	4,9	10,4	100
Πολιτική Επιστήμη	72,7	11,4	15,9	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	78,0	12,9	9,1	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	90,2	6,2	3,6	100
Βιολογία	64,6	5,8	29,6	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	84,0	5,1	10,9	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	74,4	11,9	13,7	100
Γεωπονική	82,9	10,4	6,7	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	84,2	5,1	10,7	100
Φαρμακευτική	89,0	3,5	7,5	100
Νοσηλευτική	87,7	1,4	11,0	100
Αρχιτέκτονες	94,8	3,5	1,7	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	91,9	1,3	6,9	100
Χημικοί Μηχανικοί	74,8	7,2	18,0	100
Τοπογράφοι	92,3	4,8	3,0	100
Μηχανολόγοι	89,9	3,4	6,7	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	88,5	1,6	9,8	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	86,5	6,2	7,4	100
Κτηνιατρική	82,6	2,3	15,1	100
Δασολογία και Περιβάλλον	78,4	9,2	12,4	100
Διαιτολογία	98,4		1,6	100
Οικιακή Οικονομία	98,3		1,7	100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ N=13584	***84,2***	***6,4***	***9,3***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.27 ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΜΕ ΕΜΠΕΙΡΙΑ (ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ) ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

	Εμπειρία απασχόλησης	Εμπειρία σημαντικής απασχόλησης
ΦΥΛΟ	(x^2= 11,589, β.ε.=1, p<0,001)	(x^2=1,047, β.ε.=1, p=0,306)
Άνδρες	96,4%	81,2%
Γυναίκες	97,4%	81,9%
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	(x^2=225,880, β.ε.= 30, p<0,001)	(x^2=445,860, β.ε.= 30, p<0,001)
Φιλολογία-Φιλοσοφία	97,1%	72,8%
Θεολογία	94,4%	65,6%
Επιστήμες Αγωγής	98,1%	83,9%
Ψυχολογία	99,3%	87,1%
Ιστορία-Αρχαιολογία	96,7%	75,4%
Ξένες Γλώσσες	99,6%	90,0%
Καλές Τέχνες	99,2%	82,5%
Νομική Επιστήμη	99,4%	93,5%
Οικονομική Επιστήμη	94,6%	83,4%
Επιστήμες Διοίκησης	93,0%	89,1%
Πολιτική Επιστήμη	96,7%	83,7%
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	96,8%	74,9%
Επιστήμες Επικοινωνίας	99,5%	90,7%
Βιολογία	92,9%	64,6%
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	97,4%	77,7%
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	95,4%	65,7%
Γεωπονική	99,4%	82,1%
Ιατρική-Οδοντιατρική	99,1%	80,3%
Φαρμακευτική	97,5%	90,9%
Νοσηλευτική	91,8%	97,0%
Αρχιτέκτονες	99,1%	78,6%
Πολιτικοί Μηχανικοί	97,5%	91,5%
Χημικοί Μηχανικοί	90,0%	78,3%
Τοπογράφοι	100,0%	83,2%
Μηχανολόγοι	97,6%	79,3%
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	96,5%	86,0%
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	99,1%	74,4%
Κτηνιατρική	96,5%	62,7%
Δασολογία και Περιβάλλον	96,1%	84,2%
Διαιτολογία	100,0%	98,4%
Οικιακή Οικονομία	98,3%	100,0%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ	***97,0% N=13505***	***81,6% N=12205***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.28 ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΑΝΕΝΕΡΓΩΝ ΜΕ ΕΜΠΕΙΡΙΑ (ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ) ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

ΑΝΕΡΓΟΙ	Εμπειρία απασχόλησης	Εμπειρία σημαντικής απασχόλησης
Άνδρες	90,0	62,0
Γυναίκες	90,9	64,4
ΣΥΝΟΛΟ N=875	*90,6*	*63,6*
ΑΝΕΝΕΡΓΟΙ	Εμπειρία απασχόλησης	Εμπειρία σημαντικής απασχόλησης
Άνδρες	68,1	49,3
Γυναίκες	78,5	56,8
ΣΥΝΟΛΟ N=1269	*74,2*	*53,7*

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.29 ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ*

	Καμία εμπειρία	Μία εμπειρία (παρελθόν)	Μία εμπειρία (μόνο σήμερα)	Περισσότερες από μία	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=23,24, β.ε.=3, p<0,001) N= 11434					
Άνδρες	14,9	0,9	53,4	30,8	100
Γυναίκες	14,6	2,1	53,9	29,5	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=929,77, β.ε.=90, p<0,001) N=11434					
Φιλολογία-Φιλοσοφία	23,8	3,9	50,9	21,4	100
Θεολογία	28,5	0,8	50,0	20,7	100
Επιστήμες Αγωγής	13,4	0,7	62,3	23,5	100
Ψυχολογία	9,9	2,1	49,8	38,2	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	19,5	3,0	51,6	25,9	100
Ξένες Γλώσσες	7,9	4,4	46,5	41,3	100
Καλές Τέχνες	17,0	4,2	50,7	28,0	100
Νομική Επιστήμη	5,2	0,6	78,7	15,5	100
Οικονομική Επιστήμη	11,0	1,6	52,5	34,9	100
Επιστήμες Διοίκησης	7,3	1,1	56,6	35,0	100
Πολιτική Επιστήμη	13,8	1,3	53,6	31,3	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	20,9	2,6	51,6	24,9	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	8,0		52,6	39,4	100
Βιολογία	23,2	1,2	52,4	23,2	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	18,6	1,6	59,8	20,0	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	28,8		49,7	21,5	100
Γεωπονική	17,1	1,1	38,0	43,8	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	19,3	0,3	51,3	29,0	100
Φαρμακευτική	3,4		81,5	15,2	100
Νοσηλευτική	3,1	1,6	48,4	46,9	100
Αρχιτέκτονες	21,6	1,4	33,0	44,0	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	5,5		64,4	30,1	100
Χημικοί Μηχανικοί	5,9	2,1	55,6	36,4	100
Τοπογράφοι	17,4	0,6	40,0	41,9	100
Μηχανολόγοι	18,4	0,5	49,6	31,5	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	8,5	1,0	52,9	37,6	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	25,9	3,1	38,1	33,0	100
Κτηνιατρική	40,8	1,4	42,3	15,5	100
Δασολογία και Περιβάλλον	12,5	2,5	57,5	27,5	100
Διαιτολογία			36,7	63,3	100
Οικιακή Οικονομία			75,9	24,1	100
ΣΥΝΟΛΟ N=11437	***14,7***	***1,6***	***53,7***	***30,0***	***100***

* Κατανομή (%) συνόλου αποφοίτων ανά είδος εμπειρίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.30 ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΣΤΑΘΕΡΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΦΑΛΩΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
(στο σύνολο απασχολουμένων, πλην βοηθών σε οικογενειακή επιχείρηση)

	Σταθερά* απασχολούμενοι	Επισφαλώς** απασχολούμενοι	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= 11,142 , β.ε.=1, p=0,001) N=11015			
Άνδρες	73,5	26,5	100
Γυναίκες	69,0	31,0	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 1435,6, β.ε.=30 , p<0,001) N=11015			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	45,2	54,8	100
Θεολογία	78,0	22,0	100
Επιστήμες Αγωγής	75,5	24,5	100
Ψυχολογία	71,4	28,6	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	45,5	54,5	100
Ξένες Γλώσσες	43,3	56,7	100
Καλές Τέχνες	77,3	22,7	100
Νομική Επιστήμη	88,9	11,1	100
Οικονομική Επιστήμη	89,7	10,3	100
Επιστήμες Διοίκησης	92,4	7,6	100
Πολιτική Επιστήμη	81,3	18,7	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	77,1	22,9	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	84,4	15,6	100
Βιολογία	65,2	34,8	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	55,8	44,2	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	69,5	30,5	100
Γεωπονική	78,7	21,3	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	43,2	56,8	100
Φαρμακευτική	91,2	8,8	100
Νοσηλευτική	95,2	4,8	100
Αρχιτέκτονες	64,8	35,2	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	70,4	29,6	100
Χημικοί Μηχανικοί	70,3	29,7	100
Τοπογράφοι	66,2	33,8	100
Μηχανολόγοι	73,3	26,7	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	87,3	12,7	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	59,4	40,6	100
Κτηνιατρική	88,7	11,3	100
Δασολογία και Περιβάλλον	79,2	20,8	100
Διαιτολογία	95,0	5,0	100
Οικιακή Οικονομία	96,6	3,4	100
ΣΥΝΟΛΟ	***70,8***	***29,2***	***100***

* Σταθερά απασχολούμενοι = δημόσιοι υπάλληλοι + συμβασιούχοι εργασίας αορίστου χρόνου + συμβασιούχοι έργου που δηλώνουν ότι έχουν σταθερή απασχόληση + αυτοαπασχολούμενοι με ή χωρίς προσωπικό, που δηλώνουν ότι η επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές.

** Επισφαλώς απασχολούμενοι = συμβασιούχοι ορισμένου χρόνου + συμβασιούχοι έργου που δηλώνουν ότι έχουν προσωρινή απασχόληση + αυτοαπασχολούμενοι που δηλώνουν ότι η επιχείρησή τους δεν έχει θετικές προοπτικές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.31 ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
κατανομή (%) αποφοίτων

	Ευχαριστημένος	Ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	Δυσαρεστημένος	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= 15,763, β.ε.=2, p=0,001) N=11395				
Άνδρες	77,7	17,1	5,2	100
Γυναίκες	75,4	17,6	7,0	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=463,689, β.ε.=60 , p=0,001) N=11398				
Φιλολογία-Φιλοσοφία	64,4	26,0	9,5	100
Θεολογία	71,1	18,0	10,9	100
Επιστήμες Αγωγής	86,7	10,8	2,6	100
Ψυχολογία	78,1	16,7	5,2	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	65,5	24,3	10,3	100
Ξένες Γλώσσες	74,6	16,2	9,2	100
Καλές Τέχνες	67,1	19,7	13,1	100
Νομική Επιστήμη	71,3	20,3	8,4	100
Οικονομική Επιστήμη	83,9	11,0	5,2	100
Επιστήμες Διοίκησης	83,9	12,8	3,3	100
Πολιτική Επιστήμη	79,5	9,4	11,2	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	66,3	27,8	5,9	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	72,5	22,0	5,5	100
Βιολογία	72,6	20,0	7,4	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	80,7	13,9	5,4	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	74,3	18,4	7,3	100
Γεωπονική	70,6	22,1	7,4	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	72,4	22,2	5,4	100
Φαρμακευτική	76,7	16,9	6,4	100
Νοσηλευτική	90,4	5,6	3,9	100
Αρχιτέκτονες	70,3	23,4	6,3	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	65,1	23,9	11,0	100
Χημικοί Μηχανικοί	77,1	20,7	2,2	100
Τοπογράφοι	67,1	29,0	3,9	100
Μηχανολόγοι	79,1	16,8	4,1	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	83,0	13,8	3,1	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	59,1	31,6	9,3	100
Κτηνιατρική	78,9	14,1	7,0	100
Δασολογία και Περιβάλλον	74,2	19,2	6,7	100
Διαιτολογία	88,3	11,7	0,0	100
Οικιακή Οικονομία	100,0	0,0	0,0	100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	***76,3***	***17,4***	***6,3***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.32 ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑ

	Αριθμός ανέργων	Ποσοστό (%) ανέργων*	Ποσοστό (%) μακροχρόνια ανέργων**
ΦΥΛΟ (x^2=*27,997*, β.ε.=3, p<0,001)			
Άνδρες	290	5,3	30,3
Γυναίκες	583	7,2	46,3
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=195,032, β.ε.=84, p<0,001)			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	66	9,2	54,6
Θεολογία	58	16,2	67,2
Επιστήμες Αγωγής	64	5,2	54,7
Ψυχολογία	27	9,9	44,4
Ιστορία-Αρχαιολογία	95	17,1	45,3
Ξένες Γλώσσες	29	4,2	44,8
Καλές Τέχνες	12	3,1	25,0***
Νομική Επιστήμη	6	1,9	66,6***
Οικονομική Επιστήμη	78	7,0	34,6
Επιστήμες Διοίκησης	38	4,9	42,1
Πολιτική Επιστήμη	35	11,4	22,8
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	45	12,9	46,7
Επιστήμες Επικοινωνίας	12	6,2	41,7***
Βιολογία	15	5,8	40,0***
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	65	5,1	44,6
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	26	11,9	34,6
Γεωπονική	56	10,4	8,9
Ιατρική-Οδοντιατρική	35	5,1	25,7
Φαρμακευτική	7	3,5	28,6***
Νοσηλευτική	1	1,4	
Αρχιτέκτονες	8	3,5	25,0***
Πολιτικοί Μηχανικοί	5	1,3	
Χημικοί Μηχανικοί	18	7,2	44,5***
Τοπογράφοι	8	4,8	
Μηχανολόγοι	16	3,4	
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	13	1,6	38,5***
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	21	6,2	33,4
Κτηνιατρική	2	2,3	50,0***
Δασολογία και Περιβάλλον	14	9,2	57,2***
Διαιτολογία			
Οικιακή Οικονομία			
ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΕΡΓΩΝ	***875***	***6,4***	***41,0***

* Στο σύνολο των αποφοίτων.

** Στο σύνολο των ανέργων.

*** Είναι πολύ μικροί οι απόλυτοι αριθμοί για να έχουν νόημα τα ποσοστά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.33 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ*

	Έως 6 μήνες		6 - 12 μήνες		12 - 24 μήνες		Περισσότερο από 24 μήνες		Σύνολο	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
ΦΥΛΟ (x^2=*27,997*, β.ε.=3, p<0,001)										
Άνδρες	136	46,9	66	22,8	49	16,9	39	13,4	290	100
Γυναίκες	203	34,8	110	18,9	103	17,7	167	28,6	583	100
ΣΥΝΟΛΟ	***340***	***38,9***	***176***	***20,1***	***153***	***17,5***	***206***	***23,5***	***875***	***100***

* Κατανομή ανέργων ανά ζώνη διάρκειας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.34 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΑΝΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ*

	Έως 6 μήνες		6 - 12 μήνες		12 - 24 μήνες		Περισσότερο από 24 μήνες		Σύνολο	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=195,032, β.ε.=84, p<0,001)										
Φιλολογία-Φιλοσοφία	22	33,3	8	12,1	12	18,2	24	36,4	66	100
Θεολογία	10	17,2	9	15,5	17	29,3	22	37,9	58	100
Επιστήμες Αγωγής	16	25,0	13	20,3	9	14,1	26	40,6	64	100
Ψυχολογία	11	40,7	4	14,8	4	14,8	8	29,6	27	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	32	33,7	20	21,1	11	11,6	32	33,7	95	100
Ξένες Γλώσσες	11	37,9	5	17,2	5	17,2	8	27,6	29	100
Καλές Τέχνες	5	41,7	4	33,3			3	25,0	12	100
Νομική Επιστήμη	2	33,3			2	33,3	2	33,3	6	100
Οικονομική Επιστήμη	24	30,8	27	34,6	21	26,9	6	7,7	78	100
Επιστήμες Διοίκησης	11	28,9	11	28,9	13	34,2	3	7,9	38	100
Πολιτική Επιστήμη	15	42,9	12	34,3	6	17,1	2	5,7	35	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	18	40,0	6	13,3	7	15,6	14	31,1	45	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	4	33,3	3	25,0	2	16,7	3	25,0	12	100
Βιολογία	5	33,3	4	26,7	3	20,0	3	20,0	15	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	19	29,2	17	26,2	6	9,2	23	35,4	65	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	14	53,8	3	11,5	5	19,2	4	15,4	26	100
Γεωπονική	44	78,6	7	12,5	5	8,9			56	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	20	57,1	6	17,1	7	20,0	2	5,7	35	100
Φαρμακευτική	5	71,4			1	14,3	1	14,3	7	100
Νοσηλευτική			1	100,0					1	100
Αρχιτέκτονες	5	62,5	1	12,5	1	12,5	1	12,5	8	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	4	80,0	1	20,0					5	100
Χημικοί Μηχανικοί	8	44,4	2	11,1	5	27,8	3	16,7	18	100
Τοπογράφοι	4	50,0	1	12,5	3	37,5			8	100
Μηχανολόγοι	10	62,5	3	18,8	3	18,8			16	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	3	23,1	5	38,5	2	15,4	3	23,1	13	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	11	52,4	3	14,3	1	4,8	6	28,6	21	100
Κτηνιατρική	1	50,0					1	50,0	2	100
Δασολογία και Περιβάλλον	6	42,9			2	14,3	6	42,9	14	100
Διαιτολογία		95,0	5							100
Οικιακή Οικονομία		94,8	5,2							100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΕΡΓΩΝ	***340***	***38,9***	***176***	***20,1***	***153***	***17,5***	***206***	***23,5***	***875***	***100***

* Κατανομή ανέργων ανά ζώνη διάρκειας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.35 ΛΟΓΟΙ ΑΝΕΡΓΙΑΣ*

	διότι δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας για την ειδικότητά μου	διότι οι εργοδότες προτιμούν άτομα με περισσότερη εμπειρία	διότι οι εργοδότες προσλαμβάνουν άτομα με περισσότερη κατάρτιση ή δεξιότητες από μένα	διότι οι εργοδότες θεωρούν μειονέκτημα το φύλο μου
ΦΥΛΟ N=873	χ^2=3,678	χ^2=0,871	χ^2=0,004	χ^2=17,227
	β.ε.=1 p=0,055	β.ε.=1 p=0,351	β.ε.=1 p=0,953	β.ε.=1 p<0,001
Άνδρες	69,3	30,0	11,0	1,7
Γυναίκες	75,0	27,0	10,9	9,7
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ N=875	χ^2=162,847	χ^2=100,519	χ^2=67,471	χ^2=52,339
	β.ε.=28	β.ε.=28	β.ε.=28	β.ε.=28
	p<0,001	p<0,001	p<0,001	p<0,001
Φιλολογία-Φιλοσοφία	72,7	36,4	12,1	4,5
Θεολογία	87,9	25,9	12,1	1,7
Επιστήμες Αγωγής	71,9	23,4	1,6	9,4
Ψυχολογία	81,5	51,9	22,2	
Ιστορία-Αρχαιολογία	89,5	21,1	5,3	3,2
Ξένες Γλώσσες	86,2	13,8	6,9	6,9
Καλές Τέχνες	83,3	8,3		
Νομική Επιστήμη	33,3	16,7	66,7	16,7
Οικονομική Επιστήμη	42,5	51,3	23,8	17,5
Επιστήμες Διοίκησης	26,3	50,0	21,1	15,8
Πολιτική Επιστήμη	82,9	25,7	20,0	2,9
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	91,1	15,6	11,1	2,2
Επιστήμες Επικοινωνίας	75,0	41,7		
Βιολογία	93,3	6,7	6,7	13,3
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	81,5	26,2	13,8	4,6
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	92,3	23,1	3,8	3,8
Γεωπονική	87,5	8,9	5,4	14,3
Ιατρική-Οδοντιατρική	42,9	11,4	8,6	
Φαρμακευτική	85,7			
Νοσηλευτική	100,0			
Αρχιτέκτονες	75,0	25,0	12,5	25,0
Πολιτικοί Μηχανικοί	40,0	80,0		
Χημικοί Μηχανικοί	72,2	22,2	5,6	11,1
Τοπογράφοι	50,0			12,5
Μηχανολόγοι	50,0	31,3	18,8	6,3
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	61,5	69,2		
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	71,4	28,6	9,5	9,5
Κτηνιατρική	50,0	50,0		50,0
Δασολογία και Περιβάλλον	78,6	50,0		7,1
Διαιτολογία				
Οικιακή Οικονομία				
ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΕΡΓΩΝ N=875	*73,1*	*28,0*	*11,0*	*7,1*

* Ποσοστό (%) ανέργων που επικαλούνται καθέναν από αυτούς τους λόγους (δυνατότητα δύο επιλογών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.36 ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΕΥΡΕΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΟΓΩ ΦΥΛΟΥ* ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ**

	Πρώτη σημαντική απασχόληση	Σημερινή απασχόληση
Αντιμετώπιση δυσκολιών στην εύρεση εργασίας λόγω φύλου		
Άνδρες	1,4	0,3
Γυναίκες	6,9	4,6
Λόγοι αντιμετώπισης δυσκολιών λόγω φύλου		
Έχω ή πιθανόν να κάνω σύντομα παιδί	26,1	17,5
Στις θέσεις εργασίας για τις οποίες ενδιαφέρομαι, οι εργοδότες θεωρούν καταλληλότερους τους εργαζομένους του αντίθετου φύλου	48,8	56,0
Άλλοι λόγοι	24,1	26,5

* Ποσοστό (%) στο σύνολο των απασχολουμένων τη στιγμή της έρευνας και σε αυτούς που δήλωσαν ότι η πρώτη σημαντική τους απασχόληση ήταν διαφορετική από την τρέχουσα.

** Ποσοστό (%) στο σύνολο αυτών που δήλωσαν ότι αντιμετώπισαν δυσκολίες εύρεσης εργασίας λόγω φύλου (δυνατότητα δύο επιλογών ανά ερωτώμενο).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.37 ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΕΥΡΕΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΟΓΩ ΦΥΛΟΥ (%)

	Αντιμετώπιση δυσκολιών		
	Ναι	Όχι	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= 173,868, β.ε.=1, p<0,001) N=3541			
Άνδρες	1,4	98,6	100
Γυναίκες	6,9	93,1	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=82,824, β.ε.=30, p<0,001) N=3542			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	6,8	93,2	100
Θεολογία	4,3	95,7	100
Επιστήμες Αγωγής	1,5	98,5	100
Ψυχολογία	3,2	96,8	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	2,6	97,4	100
Ξένες Γλώσσες	3,5	96,5	100
Καλές Τέχνες	3,5	96,5	100
Νομική Επιστήμη	6,3	93,8	100
Οικονομική Επιστήμη	4,7	95,3	100
Επιστήμες Διοίκησης	5,0	95,0	100
Πολιτική Επιστήμη	8,5	91,5	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	2,7	97,3	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	7,2	92,8	100
Βιολογία	7,5	92,5	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	6,5	93,5	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	8,6	91,4	100
Γεωπονική	7,5	92,5	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	1,9	98,1	100
Φαρμακευτική		100	100
Νοσηλευτική	3,2	96,8	100
Αρχιτέκτονες	8,1	91,9	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	4,6	95,4	100
Χημικοί Μηχανικοί	20,8	79,2	100
Τοπογράφοι	4,5	95,5	100
Μηχανολόγοι	1,5	98,5	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	1,8	98,2	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	6,6	93,4	100
Κτηνιατρική	8,3	91,7	100
Δασολογία και Περιβάλλον	2,8	97,2	100
Διαιτολογία		100	100
Οικιακή Οικονομία		100	100
ΣΥΝΟΛΟ ***N=3542***	***4,7***	***95,3***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.38 ΛΟΓΟΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗΣ*

	Στρατιωτική θητεία		Οικογενειακές υποχρεώσεις		Μεταπτυχιακές σπουδές		Άλλος λόγος		Σύνολο	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
ΦΥΛΟ (x^2=1,156, β.ε.=2, p<0,001) N=1231										
Άνδρες	188	36,2	6	1,2	249	47,9	77	14,8	520	100
Γυναίκες	8	1,1	280	39,4	269	37,8	154	21,7	711	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=372,67, β.ε.=90, p<0,001) N= 1231										
Φιλολογία-Φιλοσοφία	2	3,3	23	38,3	19	31,7	16	26,7	60	100
Θεολογία	1	2,3	13	29,5	7	15,9	23	52,3	44	100
Επιστήμες Αγωγής	10	12,8	22	28,2	30	38,5	16	20,5	78	100
Ψυχολογία	1	7,1	3	21,4	9	64,3	1	7,1	14	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	6	10,9	12	21,8	24	43,6	13	23,6	55	100
Ξένες Γλώσσες	1	2,2	18	39,1	15	32,6	12	26,1	46	100
Καλές Τέχνες	5	19,2	2	7,7	12	46,2	7	26,9	26	100
Νομική Επιστήμη					5	71,4	2	28,6	7	100
Οικονομική Επιστήμη	21	17,1	56	45,5	32	26,0	14	11,4	123	100
Επιστήμες Διοίκησης	18	22,2	23	28,4	32	39,5	8	9,9	81	100
Πολιτική Επιστήμη	9	18,4	24	49,0	8	16,3	8	16,3	49	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	4	12,5	8	25,0	13	40,6	7	21,9	32	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	1	14,3			4	57,1	2	28,6	7	100
Βιολογία	11	15,1	5	6,8	49	67,1	8	11,0	73	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	31	24,0	21	16,3	63	48,8	14	10,9	129	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	2	6,7	8	26,7	16	53,3	4	13,3	30	100
Γεωπονική	3	8,3	7	19,4	9	25,0	17	47,2	36	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	8	11,3	5	7,0	28	39,4	30	42,3	71	100
Φαρμακευτική	1	6,7			13	86,7	1	6,7	15	100
Νοσηλευτική	2	25,0	1	12,5	5	62,5			8	100
Αρχιτέκτονες			2	50,0	2	50,0			4	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	5	20,0	5	20,0	13	52,0	2	8,0	25	100
Χημικοί Μηχανικοί	15	33,3			30	66,7			45	100
Τοπογράφοι	1	20,0	2	40,0	1	20,0	1	20,0	5	100
Μηχανολόγοι	3	9,7	4	12,9	18	58,1	6	19,4	31	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	27	34,6	6	7,7	42	53,8	3	3,8	78	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	2	8,0	9	36,0	1	4,0	13	52,0	25	100
Κτηνιατρική	1	7,7	3	23,1	7	53,8	2	15,4	13	100
Δασολογία και Περιβάλλον	5	26,3	3	15,8	10	52,6	1	5,3	19	100
Διαιτολογία					1	100			1	100
Οικιακή Οικονομία			1	100					1	100
ΣΥΝΟΛΟ N=1231	***196***	***15,9***	***286***	***23,2***	***518***	***42,1***	***231***	***18,8***	***1231***	***100***

* Αριθμός και ποσοστό (%) ατόμων που επικαλούνται καθέναν από τους λόγους στο σύνολο των ανενεργών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.39 ΑΛΛΟΙ ΛΟΓΟΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗΣ (ανοιχτή ερώτηση)*

Κωδικοποίηση άλλων λόγων	*N*	*%*	*% στο σύνολο μη ενεργών*
Αδυναμία εύρεσης εργασίας/ανυπαρξία θέσεων εργασίας	13	6,3	*1,1*
Ακατάλληλη εποχή του έτους	4	1,9	*0,3*
Αλλαγή αντικειμένου	4	1,9	*0,3*
Πρόβλημα πρόσληψης λόγω αναπηρίας (ΑΜΕΑ)	1	0,5	*0,1*
Αναμονή διορισμού ή ανανέωσης σύμβασης	19	9,2	*1,7*
Αναμονή θέσης ειδικότητας/πραγματοποίηση ειδικότητας	30	14,6	*2,6*
Απογοήτευση/παραίτηση	8	3,9	*0,7*
Δεν επιθυμώ να εργαστώ	8	3,9	*0,7*
Λόγοι υγείας/προσωπικοί λόγοι	17	8,3	*1,5*
Οικογενειακές υποχρεώσεις (τεκνοποίηση)	5	2,4	*0,4*
Παρακολούθηση σεμιναρίων	6	2,9	*0,5*
Προετοιμασία/αναμονή αποτελεσμάτων ΑΣΕΠ ή άλλων εξετάσεων	80	38,8	*7,0*
Πρόσφατος επαναπατρισμός/διαμονή στο εξωτερικό/μετακόμιση	4	1,9	*0,3*
Βρίσκεται στη διαδικασία δημιουργίας νέας επιχείρησης	7	3,4	*0,6*
ΣΥΝΟΛΟ	***206***	***100***	***18,0***

* Κατανομή των μη ενεργών που δήλωσαν «άλλο λόγο», ανά λόγο μη ενεργοποίησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.40 ΜΟΡΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ κατανομή (%)

	Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα	Μισθωτός στον δημόσιο τομέα	Μισθωτοί	Συμβασ. έργου κυρίως σ' έναν εργοδότη, στον ιδιωτικό τομέα	Συμβ. έργου κυρίως σ' έναν εργοδότη, δημόσιο τομέα	Οιονεί μισθωτοί	Αυτοαπασχ. χωρίς προσωπικό	Αυτοαπασχ. με προσωπικό	Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	Σύνολο
ΦΥΛΟ *(χ^2=373,32, β.ε.=7, p=0,001) N=11346*										
Άνδρες	40,9	22,5	63,4	7,6	10,3	17,9	13,4	4,5	0,7	100
Γυναίκες	39,7	35,7	75,4	4,6	10,1	14,7	7,4	1,7	0,7	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ *(χ^2=5870,956, β.ε.=180, p=0,001) N= 11346*										
Φιλολογία-Φιλοσοφία	55,5	18,0	73,5	5,4	18,5	23,9	1,7	0,9		100
Θεολογία	44,5	37,0	81,5	4,3	7,5	11,8	2,8	2,0	2,0	100
Επιστήμες Αγωγής	22,0	67,9	89,9	1,7	6,4	8,1	1,3	0,4	0,3	100
Ψυχολογία	32,6	43,3	75,9	4,7	8,6	13,3	9,9	0,4	0,4	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	52,5	19,2	71,7	4,3	18,4	22,7	3,5	1,3	0,8	100
Ξένες Γλώσσες	53,1	30,4	83,5	1,6	8,6	10,2	5,0	1,1	0,2	100
Καλές Τέχνες	15,2	55,3	70,5	2,9	20,6	23,5	3,4	1,7	0,9	100
Νομική Επιστήμη	10,7	13,6	24,3	2,6	1,3	3,9	70,1	0,6	1,0	100
Οικονομική Επιστήμη	62,3	17,4	79,7	6	5,2	11,2	3,9	3,4	1,8	100
Επιστήμες Διοίκησης	66,0	13,9	79,9	5,9	5,2	11,1	3,5	3,5	2,0	100
Πολιτική Επιστήμη	55,9	31,5	87,4	0,5	7,7	8,2	1,4	1,8	1,4	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	49,1	32,1	81,2	3,3	10,7	14,0	3,0	0,4	1,5	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	62,9	16,6	79,5	5,7	5,1	10,8	6,9	1,7	1,1	100
Βιολογία	43,7	40,7	84,4	3	7,8	10,8	2,4	1,8	0,6	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	61,7	12,1	73,8	2,9	17,3	20,2	2,6	2,7	0,7	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	45,3	13,8	59,1	10,1	8,8	18,9	17,0	3,8	1,3	100
Γεωπονική	33,7	28,1	61,8	6,1	18,4	24,5	8,3	5,2	0,2	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	4,2	46,5	50,7	0,5	19,1	19,6	26,0	3,7		100
Φαρμακευτική	29,4	14,1	43,5	0,6	2,3	2,9	36,2	17,5		100
Νοσηλευτική	23,4	60,9	84,3	1,6	7,8	9,4	4,7	1,6		100
Αρχιτέκτονες	6,5	19,9	26,4	21,3	8,3	29,6	37,0	6,0	0,9	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	15,9	19,8	35,7	19	2,8	21,8	33,2	8,9	0,3	100
Χημικοί Μηχανικοί	53,5	7,6	61,1	21,6	7,6	29,2	7,6	2,2		100
Τοπογράφοι	14,8	25,8	40,6	18,1	7,1	25,2	25,8	8,4		100
Μηχανολόγοι	44,7	15,1	59,8	17,7	4,8	22,5	12,7	4,3	0,7	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	34,9	39,3	74,2	9,6	7,6	17,2	5,9	2,3	0,6	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	36,9	41,0	77,9	4,4	11,3	15,7	3,1	3,4		100
Κτηνιατρική	14,1	45,1	59,2		5,6	5,6	21,1	14,1		100
Δασολογία και Περιβάλλον	18,3	38,3	56,6	6,7	20,8	27,5	15,0	0,8		100
Διαιτολογία	16,7	55,0	71,7	1,7	6,7	8,4	20,0			100
Οικιακή Οικονομία	5,2	94,8	100							100
ΣΥΝΟΛΟ N=11349	*40,2*	*30,3*	*70,5*	*5,8*	*10,2*	*16,0*	*9,9*	*2,9*	*0,7*	*100*

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.41 ΔΗΜΟΣΙΟΣ/ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ (%)

	Τομέας		
	Ιδιωτικός	Δημόσιος	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=193,325, β.ε.=1, p<0,001) N=11346			
Άνδρες	67,2	32,8	100
Γυναίκες	54,2	45,8	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=1694,845, β.ε.=30, p<0,001) 11346			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	63,5	36,5	100
Θεολογία	55,5	44,5	100
Επιστήμες Αγωγής	25,7	74,3	100
Ψυχολογία	48,1	51,9	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	62,4	37,6	100
Ξένες Γλώσσες	61,0	39,0	100
Καλές Τέχνες	24,1	75,9	100
Νομική Επιστήμη	85,1	14,9	100
Οικονομική Επιστήμη	77,4	22,6	100
Επιστήμες Διοίκησης	80,9	19,1	100
Πολιτική Επιστήμη	60,8	39,2	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	57,2	42,8	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	78,3	21,7	100
Βιολογία	51,5	48,5	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	70,5	29,5	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	77,4	22,6	100
Γεωπονική	53,5	46,5	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	34,4	65,6	100
Φαρμακευτική	83,6	16,4	100
Νοσηλευτική	31,3	68,8	100
Αρχιτέκτονες	71,8	28,2	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	77,4	22,6	100
Χημικοί Μηχανικοί	84,9	15,1	100
Τοπογράφοι	67,1	32,9	100
Μηχανολόγοι	80,1	19,9	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	53,1	46,9	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	47,8	52,2	100
Κτηνιατρική	49,3	50,7	100
Δασολογία και Περιβάλλον	40,8	59,2	100
Διαιτολογία	38,3	61,7	100
Οικιακή Οικονομία	5,2	94,8	100
ΣΥΝΟΛΟ N=11349	***59,5***	***40,5***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.42 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ (%) ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ*

	ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ (ΣΤΕΠ 1992)									
	Μέλη βουλευόμενων σωμάτων και διευθυντικά στελέχη	Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά κ.τ.λ. επαγγέλματα	Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί	Υπάλληλοι γραφείου	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών	Ειδικευμένοι τεχνίτες	Χειριστές εγκαταστάσεων, μηχανημάτων	Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες	Ένοπλες Δυνάμεις	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=126,370, β.ε.=8, p<0,001) N=11262										
Άνδρες	5,4	71,3	14	5	1,9	0,3	1,5	0,4	0,3	100
Γυναίκες	3,1	73,3	12,7	8,3	1,5	0	0,8	0	0,2	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (-) N=11261										
Φιλολογία-Φιλοσοφία	2,6	80,9	7,8	6,4	2,2			0,2		100
Θεολογία	6,6	54,7	13,3	14,1	6,3	0,4		2,7	2,0	100
Επιστήμες Αγωγής	0,8	80,4	14,5	3,1	0,6		0,3		0,3	100
Ψυχολογία	3,9	87,1	3,9	3,4	1,7					100
Ιστορία-Αρχαιολογία	4,3	74,4	6,8	9,8	3,3			1,0	0,5	100
Ξένες Γλώσσες	3,7	81,7	7,3	6,1	1,0				0,2	100
Καλές Τέχνες	2,6	90,2	3,6	2,6	0,7			0,3		100
Νομική Επιστήμη		94,5	2,9	1,6					1,0	100
Οικονομική Επιστήμη	6,6	49,6	22,3	17,6	1,5	0,2	1,7	0,1	0,3	100
Επιστήμες Διοίκησης	9,2	46,5	19,4	21,6	2,3	0,3		0,2	0,5	100
Πολιτική Επιστήμη	7,1	53,6	9,8	21,9	5,4	0,9	0,9		0,4	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	3,3	54,8	10,3	21,0	9,2	0,4			1,1	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	8,6	65,1	11,4	12,0	2,9					100
Βιολογία	0,6	68,7	17,8	2,5	3,1	0,6	6,7			100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	5,2	62,7	24,5	5,3	1,6	0,1	0,5		0,1	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	4,5	68,8	12,7	10,2	2,5		1,3			100
Γεωπονική	6,3	77,1	11,2	4,0	1,3					100
Ιατρική-Οδοντιατρική	0,2	88,0		0,2			11,5	0,2		100
Φαρμακευτική	5,1	67,4	20,8		1,1		5,6			100
Νοσηλευτική	7,8	82,8	6,3	3,1						100
Αρχιτέκτονες	0,9	96,8	1,8	0,5						100
Πολιτικοί Μηχανικοί	0,8	95,6	3,0	0,6						100
Χημικοί Μηχανικοί	7,1	73,2	18,6	0,5			0,5			100
Τοπογράφοι	0,6	94,8	0,6	1,3	0,6	1,9				100
Μηχανολόγοι	5,5	70,0	21,9	0,5	0,5		1,4	0,2		100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	3,1	83,2	12,1	1,2	0,3	0,1				100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	5,5	50,2	29,7	9,2	4,1		0,3	0,7	0,3	100
Κτηνιατρική		93,0		4,2	2,8					100
Δασολογία και Περιβάλλον	5,9	46,2	35,3	5,9	4,2	0,8		0,8	0,8	100
Διαιτολογία		95,0	5,0							100
Οικιακή Οικονομία		94,8	5,2							100
ΣΥΝΟΛΟ N=11264	***4,0***	***72,5***	***13,2***	***7,0***	***1,7***	***0,1***	***1,1***	***0,2***	***0,2***	***100***

* Αφορά το σύνολο των απασχολούμενων αποφοίτων τη στιγμή της έρευνας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.43 ΚΛΑΔΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ (%) ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ*

ΚΛΑΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα, δασοκομία	10	0,2	9	0,1	19	0,2
Αλιεία	0	0,0	7	0,1	7	0,1
Ορυχεία και λατομεία	5	0,1	3	0,0	8	0,1
Μεταποιητικές βιομηχανίες	204	4,4	127	1,9	331	2,9
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού	23	0,5	12	0,2	35	0,3
Κατασκευές	182	3,9	71	1,1	253	2,2
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων και ειδών οικιακής χρήσης	277	6,0	279	4,2	556	4,9
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	23	0,5	18	0,3	41	0,4
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	172	3,7	165	2,5	337	3,0
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	333	7,2	456	6,8	789	7,0
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις και επιχειρηματικές δραστηριότητες	1366	29,6	1168	17,4	2534	22,4
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	460	10,0	701	10,5	1161	10,3
Εκπαίδευση	947	20,5	2846	42,5	3793	33,5
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	500	10,8	691	10,3	1191	10,5
Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών κοινωνικού ή ατομικού χαρακτήρα	81	1,8	84	1,3	165	1,5
Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	0	0,0	1	0,0	1	0,0
Ετερόδικοι οργανισμοί και όργανα	2	0,0	2	0,0	4	0,0
Δεν δήλωσαν σαφώς τον κλάδο τους	37	0,8	63	0,9	100	0,9
Σύνολο	4622	100,0	6703	100,0	11325	100,0
					x^2 =796,767, d.f.=17, p<0,001	

* Αφορά το σύνολο των απασχολούμενων αποφοίτων τη στιγμή της έρευνας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.44 ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ* κατανομή (%)

	Σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου	Δημόσιος υπάλληλος	Σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου	Σύμβαση έργου	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= 205,064, β.ε.= 4, p= 0,004) N=9780					
Άνδρες	42,1	18,4	16,1	23,4	100
Γυναίκες	31,8	27,1	21,9	19,1	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 4301,327, β.ε.= 120, p<0,0001) N=9780					
Φιλολογία-Φιλοσοφία	14,5	14,5	31	39,9	100
Θεολογία	40	29,4	13,6	17	100
Επιστήμες Αγωγής	19,7	51,3	20,2	8,8	100
Ψυχολογία	41,7	21,4	21,8	15	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	22,4	9,7	34	34	100
Ξένες Γλώσσες	15,4	18,4	49,3	16,8	100
Καλές Τέχνες	9,3	50,3	13,6	26,9	100
Νομική Επιστήμη	40	43,5	3,5	12,9	100
Οικονομική Επιστήμη	67,3	15,3	7,3	10,1	100
Επιστήμες Διοίκησης	72,3	12,6	4,9	10,2	100
Πολιτική Επιστήμη	58,5	19,3	11,8	10,4	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	49,8	21,4	13,6	15,1	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	68,8	12,1	5,7	13,3	100
Βιολογία	25,9	31,6	27,8	14,6	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	36,1	6	32,4	25,5	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	41,8	12,3	18,9	27,1	100
Γεωπονική	39,9	19,9	11,3	28,9	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	3	10,1	59	27,9	100
Φαρμακευτική	73,2	18,3	2,4	6,1	100
Νοσηλευτική	27,1	62,7	1,7	8,5	100
Αρχιτέκτονες	10	35	2,5	52,5	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	23,7	31,4	5,8	39,2	100
Χημικοί Μηχανικοί	56,9	7,8	2,4	32,9	100
Τοπογράφοι	22,5	34,3	4,9	38,2	100
Μηχανολόγοι	49	15,7	4,1	31,2	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	38,5	39,6	3,9	17,9	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	26,5	19,5	36,4	17,7	100
Κτηνιατρική	23,9	52,2	15,2	8,7	100
Δασολογία και Περιβάλλον	23,8	42,6	2	31,6	100
Διαιτολογία	83,3	4,2	2,1	10,5	100
Οικιακή Οικονομία	6,9	89,7	3,4		100
ΣΥΝΟΛΟ N=9783	***35,8***	***23,8***	***19,7***	***20,7***	***100***

* Στους μισθωτούς ή συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σ' έναν εργοδότη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.45 ΕΙΔΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ*

	Τομέας				Σύνολο	
	Ιδιωτικός		Δημόσιος			
	N	%	N	%	N	%
ΑΝΔΡΕΣ (x^2= 1838,4, β.ε.=4, p<0,001)						
Σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου	1435	*64,8*	135	*8,9*	1570	*42,2*
Δημόσιος υπάλληλος			688	*45,6*	688	*18,5*
Σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου	353	*15,9*	241	*16,0*	594	*16,0*
Σύμβαση έργου	426	*19,2*	445	*29,5*	871	*23,4*
Σύνολο	2214	*100,0*	1509	*100,0*	3723	*100,0*
ΓΥΝΑΙΚΕΣ (x^2= 2837,092, β.ε.=4, p<0,001)						
Σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου	1607	*54,7*	311	*10,1*	1918	*31,9*
Δημόσιος υπάλληλος			1638	*53,3*	1638	*27,2*
Σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου	823	*28,0*	496	*16,1*	1319	*21,9*
Σύμβαση έργου	510	*17,4*	631	*20,5*	1141	*18,9*
Σύνολο	2940	*100,0*	3076	*100,0*	6016	*100,0*
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ (x^2= 5841,974, β.ε.=4, p<0,001)						
Σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου	3043	*59,0*	446	*9,7*	3489	*35,8*
Δημόσιος υπάλληλος			2328	*50,8*	2328	*23,9*
Σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου	1176	*22,8*	737	*16,1*	1913	*19,6*
Σύμβαση έργου	936	*18,1*	1076	*23,4*	2012	*20,7*
Σύνολο	5155	*100,0*	4587	*100,0*	9742	*100,0*

* Κατανομή των μισθωτών και συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.46 ΣΤΑΘΕΡΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΥΜΒΑΣΙΟΥΧΩΝ ΕΡΓΟΥ ΣΕ ΕΝΑΝ ΕΡΓΟΔΟΤΗ (%)

	Σταθερή σχέση εργασίας	Προσωρινή σχέση εργασίας	Σύνολο
ΦΥΛΟ			
Άνδρες	41,0	59,0	100
Γυναίκες	44,5	55,5	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	37,8	62,2	100
Θεολογία	52,4	47,6	100
Επιστήμες Αγωγής	48,9	51,1	100
Ψυχολογία	38,7	61,3	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	35,0	65,0	100
Ξένες Γλώσσες	44,6	55,4	100
Καλές Τέχνες	66,5	33,5	100
Νομική Επιστήμη	72,9	27,1	100
Οικονομική Επιστήμη	69,3	30,7	100
Επιστήμες Διοίκησης	70,6	29,4	100
Πολιτική Επιστήμη	31,7	68,3	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	35,8	64,2	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	18,8	81,2	
Βιολογία	47,9	52,1	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	47,8	52,2	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	39,5	60,5	100
Γεωπονική	62,6	37,4	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	52,3	47,7	100
Φαρμακευτική	80,3	19,7	100
Νοσηλευτική	60,0	40,0	100
Αρχιτέκτονες	17,5	82,5	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	2,6	97,4	100
Χημικοί Μηχανικοί	12,8	87,2	100
Τοπογράφοι	7,6	92,4	100
Μηχανολόγοι	18,6	81,4	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	45,8	54,2	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	66,7	33,3	100
Κτηνιατρική	74,7	25,3	100
Δασολογία και Περιβάλλον	50,0	50,0	100
Διαιτολογία	60,0	40,0	100
Οικιακή Οικονομία			100
ΣΥΝΟΛΟ ***N=2024***	***43,0***	***57,0***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.47 ΣΤΑΘΕΡΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ (%)

	Σταθερή*	Προσωρινή**	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= 7,611, β.ε.=1, p=0,006) N=9780			
Άνδρες	70,1	29,9	100
Γυναίκες	67,5	32,5	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 1543,46, β.ε.=30, p<0,001) N= 9780			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	44,1	55,9	100
Θεολογία	78,3	21,7	100
Επιστήμες Αγωγής	75,3	24,7	100
Ψυχολογία	68,9	31,1	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	43,9	56,1	100
Ξένες Γλώσσες	41,4	58,6	100
Καλές Τέχνες	77,5	22,5	100
Νομική Επιστήμη	92,9	7,1	100
Οικονομική Επιστήμη	89,6	10,4	100
Επιστήμες Διοίκησης	92,1	7,9	100
Πολιτική Επιστήμη	81,1	18,9	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	76,7	23,3	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	83,4	16,6	100
Βιολογία	64,6	35,4	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	54,3	45,7	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	64,8	35,2	100
Γεωπονική	78,0	22,0	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	27,6	72,4	100
Φαρμακευτική	96,3	3,7	100
Νοσηλευτική	94,9	5,1	100
Αρχιτέκτονες	54,2	45,8	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	56,0	44,0	100
Χημικοί Μηχανικοί	68,9	31,1	100
Τοπογράφοι	59,8	40,2	100
Μηχανολόγοι	70,6	29,4	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	86,3	13,7	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	57,7	42,3	100
Κτηνιατρική	82,6	17,4	100
Δασολογία και Περιβάλλον	82,2	17,8	100
Διαιτολογία	93,8	6,3	100
Οικιακή Οικονομία	96,6	3,4	100
ΣΥΝΟΛΟ	***68,5***	***31,5***	***100***

* Σταθερή = δημόσιοι υπάλληλοι + συμβασιούχοι εργασίας αορίστου χρόνου + συμβασιούχοι έργου με σταθερή σχέση εργασίας.

** Προσωρινή = συμβασιούχοι εργασίας ορισμένου χρόνου + συμβασιούχοι έργου με προσωρινή σχέση εργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.48 ΣΤΑΘΕΡΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ*

	Ιδιωτικός τομέας		Δημόσιος τομέας		Σύνολο	
	N	%	N	%	N	%
Σταθερή απασχόληση	3151	62,7	3335	75,1	6486	68,5
Προσωρινή απασχόληση	1874	37,3	1108	24,9	2982	31,5
Σύνολο	5025	100	4443	100	9468	100
						χ^2=166,8, β.ε.=1, p<0,001
Σταθερή απασχόληση	3151	48,6	3335	51,4	6486	100
Προσωρινή απασχόληση	1874	62,8	1108	37,2	2982	100
Σύνολο	5025	53,1	4443	46,9	9468	100
						χ^2=166,8, β.ε.=1, p<0,001

* Κατανομές αυτών που απασχολούνται ως μισθωτοί και συμβασιούχοι έργου κυρίως σ' έναν εργοδότη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.49 ΠΛΗΡΗΣ ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ* (%)

	Πλήρης	Μερική	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= *78,379*, β.ε.=1, p<0,001) N= 9531			
Άνδρες	90,3	9,7	100
Γυναίκες	83,9	16,1	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 1402,972, β.ε.=30, p<0,001) N= 9532			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	61,8	38,2	100
Θεολογία	86,0	14,0	100
Επιστήμες Αγωγής	94,3	5,7	100
Ψυχολογία	88,5	11,5	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	67,5	32,5	100
Ξένες Γλώσσες	68,1	31,9	100
Καλές Τέχνες	68,6	31,4	100
Νομική Επιστήμη	94,5	5,5	100
Οικονομική Επιστήμη	97,3	2,7	100
Επιστήμες Διοίκησης	98,2	1,8	100
Πολιτική Επιστήμη	94,5	5,5	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	90,1	9,9	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	90,0	10,0	100
Βιολογία	82,8	17,2	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	72,8	27,2	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	90,2	9,8	100
Γεωπονική	96,1	3,9	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	97,5	2,5	100
Φαρμακευτική	96,4	3,6	100
Νοσηλευτική	100		100
Αρχιτέκτονες	87,9	12,1	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	96,6	3,4	100
Χημικοί Μηχανικοί	92,8	7,2	100
Τοπογράφοι	90,2	9,8	100
Μηχανολόγοι	95,3	4,7	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	96,7	3,3	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	56,8	43,2	100
Κτηνιατρική	95,7	4,3	100
Δασολογία και Περιβάλλον	92,1	7,9	100
Διαιτολογία	89,6	10,4	100
Οικιακή Οικονομία	100		100
ΣΥΝΟΛΟ N=9532	***86,4***	***13,6***	***100***

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.50 ΚΑΤΑΝΟΜΗ (%) ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΣΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΑΝΑ ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*

	Μέχρι 4 άτομα	5-9 άτομα	10-19 άτομα	20-49 άτομα	Από 50 άτομα και πάνω	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=,73,189, β.ε.=4, p=0,001) N=4711						
Άνδρες	6,2	10,7	16,2	15,9	51,1	100
Γυναίκες	10,4	13,8	19,0	17,1	39,7	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 802,788, β.ε.=120 , p<0,001) N=4711						
Φιλολογία-Φιλοσοφία	8,5	16,1	33,1	25,8	16,5	100
Θεολογία	16,4	20,9	15,5	17,3	30,0	100
Επιστήμες Αγωγής	17,3	21,8	23,0	18,1	19,8	100
Ψυχολογία	3,5	20,0	15,3	15,3	45,9	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	11,9	17,3	25,0	14,3	31,5	100
Ξένες Γλώσσες	13,1	23,9	21,9	15,5	25,5	100
Καλές Τέχνες	3,8	17,3	21,2	25,0	32,7	100
Νομική Επιστήμη	25,0	19,4	13,9	11,1	30,6	100
Οικονομική Επιστήμη	6,9	8,8	12,8	17,0	54,5	100
Επιστήμες Διοίκησης	3,6	6,8	12,4	16,0	61,2	100
Πολιτική Επιστήμη	6,9	9,5	6,9	15,5	61,2	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	12,2	12,2	21,4	14,5	39,7	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	4,4	6,2	10,6	11,5	67,3	100
Βιολογία	2,9	10,0	22,9	18,6	45,7	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	4,5	13,0	25,7	17,2	39,6	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	14,3	14,3	19,0	14,3	38,1	100
Γεωπονική	10,7	14,9	13,1	20,8	40,5	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	4,5	4,5	13,6	13,6	63,6	100
Φαρμακευτική	26,9	7,7	5,8	13,5	46,2	100
Νοσηλευτική	6,7		13,3		80,0	100
Αρχιτέκτονες	35,6	18,6	18,6	13,6	13,6	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	15,8	12,5	24,2	10,8	36,7	100
Χημικοί Μηχανικοί	2,3	6,1	13,6	18,9	59,1	100
Τοπογράφοι		13,3	24,4	20,0	42,2	100
Μηχανολόγοι	3,6	7,9	13,8	8,3	66,4	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	2,7	4,7	8,7	17,0	67,0	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	20,2	21,2	12,1	25,3	21,2	100
Κτηνιατρική	20,0	10,0	20,0	20,0	30,0	100
Δασολογία και Περιβάλλον	23,3	6,7	20,0	6,7	43,3	100
Διαιτολογία	9,1	9,1	18,2	9,1	54,5	100
Οικιακή Οικονομία					100,0	100
ΣΥΝΟΛΟ N=4711	***8,5***	***12,4***	***17,7***	***16,6***	***44,8***	***100***

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.51 ΑΠΟΔΟΧΕΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΙΟΥΧΩΝ ΕΡΓΟΥ ΚΥΡΙΩΣ ΣΕ ΕΝΑ ΕΡΓΟΔΟΤΗ*

Συνολικές καθαρές μηνιαίες αποδοχές	ΦΥΛΟ (x^2= 642,3, β.ε.=5, p<0,001)		N=9178
	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Έως 500 ευρώ	4,8	9,8	7,8
Από 501 έως 700 ευρώ	6,1	11,2	9,2
Από 701 έως 900 ευρώ	11,7	16,8	14,8
Από 901 έως 1.100 ευρώ	28,7	35,8	33,1
Από 1.101 έως 1.300 ευρώ	23,4	17,8	20,0
Από 1.301 ευρώ και πάνω	25,4	8,6	15,1
ΣΥΝΟΛΟ N=9181	***100,0***	***100,0***	***100,0***

* Δεν απάντησαν 7% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου, που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.52 ΑΠΟΔΟΧΕΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΙΟΥΧΩΝ ΕΡΓΟΥ ΚΥΡΙΩΣ ΣΕ ΕΝΑΝ ΕΡΓΟΔΟΤΗ (συμπτυγμένα κλιμάκια) κατανομή (%)

	Συνολικές καθαρές μηνιαίες αποδοχές			
	έως 900€	Από 901 έως 1.100 €	Από 1.101 € και πάνω	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= 502,509, β.ε.=1, p=0,0001) N=9178				
Άνδρες	22,5	28,7	48,8	100
Γυναίκες	37,8	35,8	26,5	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 2187,5, β.ε.=60 , p=0,001) N=9178				
Φιλολογία-Φιλοσοφία	64,7	21,7	13,6	100
Θεολογία	55,2	27,1	17,7	100
Επιστήμες Αγωγής	23,5	53,9	22,6	100
Ψυχολογία	41,9	26,6	31,5	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	59,8	29,6	10,7	100
Ξένες Γλώσσες	53,4	31,4	15,2	100
Καλές Τέχνες	40,4	45,2	14,3	100
Νομική Επιστήμη	22,7	24,0	53,3	100
Οικονομική Επιστήμη	32,2	33,4	34,5	100
Επιστήμες Διοίκησης	26,9	33,0	40,1	100
Πολιτική Επιστήμη	34,6	29,3	36,1	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	54,9	28,1	17,0	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	41,7	29,2	29,2	100
Βιολογία	29,9	37,8	32,3	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	38,4	26,4	35,2	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	32,2	33,0	34,8	100
Γεωπονική	27,5	34,4	38,1	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	4,1	37,7	58,3	100
Φαρμακευτική	5,8	31,9	62,3	100
Νοσηλευτική	15,4	48,1	36,5	100
Αρχιτέκτονες	11,7	31,7	56,7	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	5,9	12,3	81,8	100
Χημικοί Μηχανικοί	9,4	25,0	65,6	100
Τοπογράφοι	11,0	25,0	64,0	100
Μηχανολόγοι	6,5	15,2	78,3	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	7,2	35,5	57,3	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	66,9	17,9	15,1	100
Κτηνιατρική	11,1	51,1	37,8	100
Δασολογία και Περιβάλλον	37,0	40,0	23,0	100
Διαιτολογία	18,8	60,4	20,8	100
Οικιακή Οικονομία	1,7	69,0	29,3	100
ΣΥΝΟΛΟ N=9181	***31,9***	***33,1***	***35,1***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.53 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ* (%)

	Θετικές προοπτικές		
	Ναι	Όχι	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= 89,917, β.ε.=1, p<0,001) N=9443			
Άνδρες	69,4	30,6	100
Γυναίκες	59,6	40,4	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 411,86, β.ε.=30, p<0,001) N=9444			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	51,3	48,7	100
Θεολογία	50,2	49,8	100
Επιστήμες Αγωγής	59,4	40,6	100
Ψυχολογία	63,2	36,8	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	49,0	51,0	100
Ξένες Γλώσσες	53,3	46,7	100
Καλές Τέχνες	47,7	52,3	100
Νομική Επιστήμη	84,1	15,9	100
Οικονομική Επιστήμη	77,7	22,3	100
Επιστήμες Διοίκησης	80,7	19,3	100
Πολιτική Επιστήμη	71,8	28,2	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	66,4	33,6	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	72,8	27,2	100
Βιολογία	56,7	43,3	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	58,8	41,2	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	68,9	31,1	100
Γεωπονική	62,1	37,9	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	69,7	30,3	100
Φαρμακευτική	79,0	21,0	100
Νοσηλευτική	62,7	37,3	100
Αρχιτέκτονες	56,1	43,9	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	66,8	33,2	100
Χημικοί Μηχανικοί	80,0	20,0	100
Τοπογράφοι	63,6	36,4	100
Μηχανολόγοι	73,3	26,7	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	60,4	39,6	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	55,4	44,6	100
Κτηνιατρική	80,4	19,6	100
Δασολογία και Περιβάλλον	56,4	43,6	100
Διαιτολογία	66,7	33,3	100
Οικιακή Οικονομία	67,2	32,8	100
ΣΥΝΟΛΟ N=9446	***63,4***	***36,6***	***100***

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.54 ΒΑΘΜΟΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ*
κατανομή (%)

	Βαθμός αντιστοιχίας				
	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Απόλυτα	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=45,53, β.ε.=3, p<0,001) N=9690					
Άνδρες	12,7	13,7	28,9	44,7	100
Γυναίκες	15,9	12,9	23,5	47,7	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 2661,198, β.ε.=90, p<0,001) N=9691					
Φιλολογία-Φιλοσοφία	23,4	11,6	20,7	44,3	100
Θεολογία	56,4	6,8	7,2	29,7	100
Επιστήμες Αγωγής	9,0	4,8	12,3	73,9	100
Ψυχολογία	11,5	8,1	25,8	54,5	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	34,2	7,8	22,6	35,4	100
Ξένες Γλώσσες	16,8	9,0	13,6	60,6	100
Καλές Τέχνες	12,2	17,1	22,3	48,5	100
Νομική Επιστήμη	11,0	9,9	23,1	56,0	100
Οικονομική Επιστήμη	10,4	23,6	42,8	23,2	100
Επιστήμες Διοίκησης	11,8	18,7	50,5	19,0	100
Πολιτική Επιστήμη	39,6	23,0	21,7	15,7	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	43,5	17,9	26,3	12,2	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	18,1	16,9	28,1	36,9	100
Βιολογία	11,5	14,7	28,2	45,5	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	11,9	17,9	23,9	46,2	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	37,1	14,5	19,4	29,0	100
Γεωπονική	14,5	17,1	27,3	41,0	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	1,0	1,2	1,7	96,0	100
Φαρμακευτική	8,4	13,3	28,9	49,4	100
Νοσηλευτική	10,0	18,3	35,0	36,7	100
Αρχιτέκτονες	4,8	16,9	21,8	56,5	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	1,0	7,7	21,7	69,6	100
Χημικοί Μηχανικοί	15,7	21,1	36,1	27,1	100
Τοπογράφοι	2,9	8,8	19,6	68,6	100
Μηχανολόγοι	4,7	19,0	37,9	38,5	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	3,1	12,4	38,8	45,7	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	28,1	3,6	19,0	49,3	100
Κτηνιατρική	8,7	4,3	17,4	69,6	100
Δασολογία και Περιβάλλον	15,8	10,9	28,7	44,6	100
Διαιτολογία		4,2	39,6	56,3	100
Οικιακή Οικονομία	3,4	5,2	24,1	67,2	100
ΣΥΝΟΛΟ N=9693	***14,7***	***13,2***	***25,6***	***46,5***	***100***

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.55 ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΕΤΕΡΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ

	Καθόλου ή μικρή αντιστοιχία αντικειμένου εργασίας και σπουδών*	Δεν ασκούν διευθυντικό ή επιστημονικό-καλλιτεχνικό επάγγελμα**	Ποιοτικός χαρακτηρισμός βαθμού ετερο-απασχόλησης
ΦΥΛΟ			
Άνδρες	26,4	23,3	
Γυναίκες	28,8	23,6	
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	35,0	16,5	Μέτρια (+)
Θεολογία	63,2	38,7	Υψηλή
Επιστήμες Αγωγής	13,8	18,8	Χαμηλή (+)
Ψυχολογία	19,6	9,0	Χαμηλή (+)
Ιστορία-Αρχαιολογία	42,0	21,3	Υψηλή
Ξένες Γλώσσες	25,8	14,6	Μέτρια (-)
Καλές Τέχνες	29,3	7,2	Μέτρια (-)
Νομική Επιστήμη	20,9	5,5	Χαμηλή (+)
Οικονομική Επιστήμη	34,0	43,8	Υψηλή
Επιστήμες Διοίκησης	30,5	44,3	Υψηλή
Πολιτική Επιστήμη	62,6	39,3	Υψηλή
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	61,4	41,9	Υψηλή
Επιστήμες Επικοινωνίας	35,0	26,3	Μέτρια (+)
Βιολογία	26,2	30,7	Μέτρια (+)
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	29,8	32,1	Μέτρια (+)
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	51,6	26,7	Υψηλή
Γεωπονική	31,6	16,6	Μέτρια (-)
Ιατρική-Οδοντιατρική	2,2	11,8	Χαμηλή
Φαρμακευτική	21,7	27,5	Μέτρια (+)
Νοσηλευτική	28,3	9,4	Μέτρια (-)
Αρχιτέκτονες	21,7	2,3	Χαμηλή (+)
Πολιτικοί Μηχανικοί	8,7	3,6	Χαμηλή
Χημικοί Μηχανικοί	36,8	19,7	Μέτρια (+)
Τοπογράφοι	11,7	4,6	Χαμηλή
Μηχανολόγοι	23,7	24,5	Μέτρια (+)
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	15,5	13,7	Χαμηλή (+)
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	31,7	44,3	Υψηλή
Κτηνιατρική	13,0	7,0	Χαμηλή
Δασολογία και Περιβάλλον	26,7	47,9	Υψηλή
Διαιτολογία	4,2	5,0	Χαμηλή
Οικιακή Οικονομία	8,6	5,2	Χαμηλή
ΣΥΝΟΛΟ	***27,9 N=9693***	***23,5 N=11264***	

* Στους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη.

** Στο σύνολο των απασχολουμένων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.56 ΒΑΘΜΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΕΙ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ*
κατανομή (%)

	Ανταγωνισμός με αποφοίτους ΤΕΙ				
	Ναι	Μάλλον ναι	Όχι ιδιαίτερα	Όχι	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= *56,635*, β.ε.=3, p<0,001) N=9438					
Άνδρες	24,3	10,2	10,6	54,9	100
Γυναίκες	23,3	7,1	8,2	61,3	100
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ (N=9300, x^2=154,348, β.ε.=3, p<0,001)					
Τεχνολόγοι, βοηθοί κ.τ.λ.	33,8	11,1	11,1	44	100
Λοιπά επαγγέλματα	22,0	7,8	8,6	61,6	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 878,022, β.ε.=90, p<0,001) N= 9439					
Φιλολογία-Φιλοσοφία	19,0	3,5	3,1	74,4	100
Θεολογία	49,8	5,3	6,2	38,7	100
Επιστήμες Αγωγής	12,3	3,7	3,1	80,9	100
Ψυχολογία	18,4	6,8	3,9	71,0	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	23,7	5,0	1,8	69,4	100
Ξένες Γλώσσες	14,7	4,0	6,0	75,3	100
Καλές Τέχνες	12,4	5,9	5,3	76,5	100
Νομική Επιστήμη	11,0	2,4	2,4	84,1	100
Οικονομική Επιστήμη	37,9	15,2	20,5	26,5	100
Επιστήμες Διοίκησης	37,1	12,3	22,3	28,3	100
Πολιτική Επιστήμη	39,7	13,4	9,1	37,8	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	51,6	12,9	5,9	29,7	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	32,5	21,7	18,5	27,4	100
Βιολογία	15,6	5,2	8,4	70,8	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	18,9	8,1	8,2	64,9	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	28,9	7,4	6,6	57,0	100
Γεωπονική	30,5	14,6	13,0	41,9	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	0,5	0,8		98,7	100
Φαρμακευτική	14,5	7,2	13,3	65,1	100
Νοσηλευτική	56,7	13,3	8,3	21,7	100
Αρχιτέκτονες	11,6	2,5	5,0	81,0	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	23,0	8,3	11,8	56,9	100
Χημικοί Μηχανικοί	25,5	6,1	2,4	66,1	100
Τοπογράφοι	25,7	5,0	2,0	67,3	100
Μηχανολόγοι	22,2	14,2	10,4	53,3	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	27,1	10,9	16,9	45,1	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	24,5	8,4	6,1	60,9	100
Κτηνιατρική	11,6	4,7	2,3	81,4	100
Δασολογία και Περιβάλλον	21,8	10,9	10,9	56,4	100
Διαιτολογία	6,3	4,2	8,3	81,3	100
Οικιακή Οικονομία	3,4	1,7	1,7	93,1	100
ΣΥΝΟΛΟ N=9441	***23,7***	***8,3***	***9,1***	***58,8***	***100***

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.57 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΦΥΛΟ* (%)

	Ο εργοδότης προτιμά να απασχοδεί στη δέση εργασίας άτομα συγκεκριμένου φύδου		
	Ναι	Όχι	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= 0,213, β.ε.=1, p=0, 644) N=9438			
Άνδρες	9,5	90,5	100
Γυναίκες	9,8	90,2	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=178,488, β.ε.=30, p<0,001) N=9439			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	11,0	89,0	100
Θεολογία	21,7	78,3	100
Επιστήμες Αγωγής	7,7	92,3	100
Ψυχολογία	7,2	92,8	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	10,4	89,6	100
Ξένες Γλώσσες	8,6	91,4	100
Καλές Τέχνες	3,1	96,9	100
Νομική Επιστήμη	10,5	89,5	100
Οικονομική Επιστήμη	13,2	86,8	100
Επιστήμες Διοίκησης	11,6	88,4	100
Πολιτική Επιστήμη	16,8	83,2	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	12,9	87,1	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	14,1	85,9	100
Βιολογία	5,9	94,1	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	8,1	91,9	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	6,7	93,3	100
Γεωπονική	13,3	86,7	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	2,0	98,0	100
Φαρμακευτική	6,2	93,8	100
Νοσηλευτική	8,3	91,7	100
Αρχιτέκτονες	4,1	95,9	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	15,1	84,9	100
Χημικοί Μηχανικοί	16,3	83,7	100
Τοπογράφοι	7,8	92,2	100
Μηχανολόγοι	12,4	87,6	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	5,9	94,1	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	8,6	91,4	100
Κτηνιατρική	8,9	91,1	100
Δασολογία και Περιβάλλον	12,9	87,1	100
Διαιτολογία		100,0	100
Οικιακή Οικονομία		100,0	100
ΣΥΝΟΛΟ N=9441	*9,7*	*90,3*	*100*

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.58 ΤΟ ΦΥΛΟ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ* (%)

	Το φύλο που προτιμά ο εργοδότης είναι:		
	Άνδρας	Γυναίκα	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= 175,517, β.ε.=1, p<0,001) N=875			
Άνδρες	87,0	13,0	100
Γυναίκες	41,5	58,5	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=250,094, β.ε.=28, p<0,001) N=875			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	39,2	60,8	100
Θεολογία	77,8	22,2	100
Επιστήμες Αγωγής	15,6	84,4	100
Ψυχολογία	40,0	60,0	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	43,8	56,3	100
Ξένες Γλώσσες	13,3	86,7	100
Καλές Τέχνες	60,0	40,0	100
Νομική Επιστήμη	44,4	55,6	100
Οικονομική Επιστήμη	57,7	42,3	100
Επιστήμες Διοίκησης	65,7	34,3	100
Πολιτική Επιστήμη	57,1	42,9	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	36,4	63,6	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	22,2	77,8	100
Βιολογία	66,7	33,3	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	63,4	36,6	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	87,5	12,5	100
Γεωπονική	90,2	9,8	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	85,7	14,3	100
Φαρμακευτική	80,0	20,0	100
Νοσηλευτική	40,0	60,0	100
Αρχιτέκτονες	80,0	20,0	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	100		100
Χημικοί Μηχανικοί	96,0	4,0	100
Τοπογράφοι	100		100
Μηχανολόγοι	92,3	7,7	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	97,1	2,9	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	42,9	57,1	100
Κτηνιατρική	33,3	66,7	100
Δασολογία και Περιβάλλον	75,0	25,0	100
Διαιτολογία			
Οικιακή Οικονομία			
ΣΥΝΟΛΟ ***N=875***	***58,7***	***41,3***	***100***

* Σύμφωνα με τις απαντήσεις αυτών που δήλωσαν ότι υπάρχει προτίμηση φύλου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.59 ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ (εργοδότες)*

		Φύλο				Σύνολο	
		Άνδρες		Γυναίκες			
		N	%	N	%	N	%
Αριθμός μισθωτών που απασχολούνται	*Ενας*	50	25,8	49	47,1	99	33,2
	Δύο ή τρεις	70	36,1	24	23,1	94	31,5
	Τέσσερις και πάνω	74	38,1	31	29,8	105	35,2
Σύνολο		194	100,0	104	100,0	298	100,0
χ^2 =14,249, β.ε.=2, p<0,001							

* Κατανομή επιχειρήσεων ανά αριθμό απασχολουμένων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.60 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ (με προσωπικό ή χωρίς)*

	Θετικές προοπτικές		
	Ναι	Όχι	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= 8,008, β.ε.=1, p=0,005) N=1235			
Άνδρες	91,2	8,8	100
Γυναίκες	86,1	13,9	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (-)			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	85,7	14,3	100
Θεολογία	70,0	30,0	100
Επιστήμες Αγωγής	87,5	12,5	100
Ψυχολογία	95,2	4,8	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	81,3	18,8	100
Ξένες Γλώσσες	77,4	22,6	100
Καλές Τέχνες	73,3	26,7	100
Νομική Επιστήμη	87,3	12,7	100
Οικονομική Επιστήμη	90,6	9,4	100
Επιστήμες Διοίκησης	95,7	4,3	100
Πολιτική Επιστήμη	85,7	14,3	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	88,9	11,1	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	100,0		100
Βιολογία	83,3	16,7	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	87,5	12,5	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	87,5	12,5	100
Γεωπονική	83,9	16,1	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	90,8	9,2	100
Φαρμακευτική	86,5	13,5	100
Νοσηλευτική	100,0		100
Αρχιτέκτονες	87,5	12,5	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	95,0	5,0	100
Χημικοί Μηχανικοί	100,0		100
Τοπογράφοι	85,3	14,7	100
Μηχανολόγοι	89,7	10,3	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	100,0		100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	87,5	12,5	100
Κτηνιατρική	100,0		100
Δασολογία και Περιβάλλον	63,2	36,8	100
Διαιτολογία	100,0		100
Οικιακή Οικονομία	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ ***N=1235***	***89,0***	***11,0***	***100***

* Ποσοστό (%) στο σύνολο αυτοαπασχολουμένων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.61 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
κατανομή (%)

	Συμμετοχή			
	Ναι	Όχι	Δεν υπήρχε πρόγραμμα	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=167,786, β.ε.=1, p<0,001) N=13428				
Άνδρες	37,6	30,8	31,6	100
Γυναίκες	47,2	21,3	31,5	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 5372,234, β.ε.=60, p<0,001) N=13430				
Φιλολογία-Φιλοσοφία	37,8	14,0	48,2	100
Θεολογία	29,6	13,4	57,0	100
Επιστήμες Αγωγής	82,4	7,7	9,9	100
Ψυχολογία	88,7	3,3	8,0	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	46,6	29,7	23,7	100
Ξένες Γλώσσες	23,5	13,0	63,5	100
Καλές Τέχνες	23,2	13,0	63,9	100
Νομική Επιστήμη	15,5	9,3	75,2	100
Οικονομική Επιστήμη	30,5	45,7	23,8	100
Επιστήμες Διοίκησης	33,8	52,1	14,1	100
Πολιτική Επιστήμη	16,0	34,9	49,2	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	27,7	34,3	38,0	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	45,6	33,0	21,4	100
Βιολογία	22,5	13,6	64,0	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	19,0	30,1	50,9	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	24,7	16,4	58,9	100
Γεωπονική	100			100
Ιατρική-Οδοντιατρική	72,4	16,5	11,1	100
Φαρμακευτική	76,5	11,5	12,0	100
Νοσηλευτική	50,7	13,7	35,6	100
Αρχιτέκτονες	25,3	20,5	54,1	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	19,8	38,4	41,7	100
Χημικοί Μηχανικοί	57,6	35,6	6,8	100
Τοπογράφοι	47,6	14,3	38,1	100
Μηχανολόγοι	25,2	33,1	41,7	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	24,8	51,1	24,1	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	70,5	28,3	1,2	100
Κτηνιατρική	76,7	14,0	9,3	100
Δασολογία και Περιβάλλον	94,1	5,9		100
Διαιτολογία	98,4	1,6		100
Οικιακή Οικονομία	100			100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ N=13433	***43,3***	***25,1***	***31,6***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.62 ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΕΣΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ* ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ**

	Το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης βοήθησε στην εύρεση της	
	πρώτης σημαντικής απασχόλησης	σημερινής απασχόλησης
ΦΥΛΟ (x^2=1,474, β.ε.=1, p=0,225)	N=1439	N=1905
Άνδρες	29,3	21,7
Γυναίκες	27,0	19,3
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=147,929, β.ε.=28, p<0,001)	N=1440	N=1906
Φιλολογία-Φιλοσοφία	16,9	16,0
Θεολογία	6,7	24,3
Επιστήμες Αγωγής	27,4	26,3
Ψυχολογία	17,7	15,7
Ιστορία-Αρχαιολογία	25,9	23,4
Ξένες Γλώσσες	17,7	9,5
Καλές Τέχνες	29,6	20,0
Νομική Επιστήμη	42,9	50,0
Οικονομική Επιστήμη	34,6	24,2
Επιστήμες Διοίκησης	36,4	15,8
Πολιτική Επιστήμη	12,5	9,1
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	30,8	16,2
Επιστήμες Επικοινωνίας	29,6	20,0
Βιολογία	33,3	23,5
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	32,7	17,8
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	12,5	17,6
Γεωπονική	12,4	7,0
Ιατρική-Οδοντιατρική	26,5	25,2
Φαρμακευτική	18,8	8,3
Νοσηλευτική	25,0	14,3
Αρχιτέκτονες	20,0	22,6
Πολιτικοί Μηχανικοί	37,5	29,2
Χημικοί Μηχανικοί	50,0	12,5
Τοπογράφοι	92,7	83,3
Μηχανολόγοι	40,5	27,3
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	45,8	17,7
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	20,8	16,4
Κτηνιατρική	10,0	29,4
Δασολογία και Περιβάλλον	16,7	10,5
Διαιτολογία		
Οικιακή Οικονομία	100	
ΣΥΝΟΛΟ	*27,8*	*20,2*

* Ποσοστό (%) επί μισθωτών και συμβασιούχων έργου με πρώτη σημαντική εργασία διαφορετική από τη σημερινή, που συμμετείχαν σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης.

** Ποσοστό (%) επί συνόλου μισθωτών και συμβασιούχων έργου απασχολουμένων κυρίως σε έναν εργοδότη, που συμμετείχαν σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.63 ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ*

	Κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών			
	Εργάζονταν περιστασιακά	Εργάζονταν συνεχόμενα	Δεν εργάστηκαν	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=71,457, β.ε.=2, p=0,001) N=13526				
Άνδρες	36,3	13,0	50,7	100
Γυναίκες	29,5	13,2	57,3	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=772,22, β.ε.=60, p<0,001) N=13526				
Φιλολογία-Φιλοσοφία	24,4	11,5	64,1	100
Θεολογία	30,1	22,0	47,9	100
Επιστήμες Αγωγής	28,5	11,8	59,7	100
Ψυχολογία	35,4	19,0	45,6	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	25,6	7,0	67,4	100
Ξένες Γλώσσες	34,4	26,6	39,0	100
Καλές Τέχνες	38,2	22,8	39,0	100
Νομική Επιστήμη	25,4	12,1	62,5	100
Οικονομική Επιστήμη	36,9	13,8	49,3	100
Επιστήμες Διοίκησης	33,3	16,7	50,0	100
Πολιτική Επιστήμη	47,3	17,4	35,2	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	30,3	19,4	50,3	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	36,8	29,0	34,2	100
Βιολογία	34,7	9,7	55,6	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	37,4	11,3	51,3	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	29,7	8,0	62,3	100
Γεωπονική	35,4	11,7	52,9	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	20,1	8,3	71,6	100
Φαρμακευτική	21,7	7,6	70,7	100
Νοσηλευτική	21,9	5,5	72,6	100
Αρχιτέκτονες	59,8	7,0	33,2	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	30,9	5,4	63,7	100
Χημικοί Μηχανικοί	24,7	4,5	70,9	100
Τοπογράφοι	42,3	7,1	50,6	100
Μηχανολόγοι	32,3	10,1	57,5	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	32,5	11,5	56,1	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	34,8	16,7	48,5	100
Κτηνιατρική	25,6	7,0	67,4	100
Δασολογία και Περιβάλλον	35,3	10,5	54,2	100
Διαιτολογία	16,4		83,6	100
Οικιακή Οικονομία	11,9	8,5	79,7	100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ N=13528	***32,2***	***13,1***	***54,6***	***100***

* Ποσοστό (%) ατόμων που εργάζονταν περιστασιακά ή συνεχόμενα ή δεν εργάστηκαν κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.64 ΑΔΕΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ (% επί συνόλου αποφοίτων)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	Ναι	Όχι	Σύνολο
Φιλολογία-Φιλοσοφία	65,0	35,0	100
Θεολογία	16,3	83,7	100
Επιστήμες Αγωγής	76,8	23,2	100
Ψυχολογία	97,0	3,0	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	50,0	50,0	100
Ξένες Γλώσσες	83,2	16,8	100
Καλές Τέχνες	35,0	65,0	100
Νομική Επιστήμη	97,2	2,8	100
Οικονομική Επιστήμη	54,5	45,5	100
Επιστήμες Διοίκησης	39,7	60,3	100
Πολιτική Επιστήμη	13,9	86,1	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	13,6	86,4	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	18,8	81,3	100
Βιολογία	51,7	48,3	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	54,5	45,5	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	92,9	7,1	100
Γεωπονική	90,8	9,2	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	99,1	0,9	100
Φαρμακευτική	98,0	2,0	100
Νοσηλευτική	94,4	5,6	100
Αρχιτέκτονες	98,7	1,3	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	99,2	0,8	100
Χημικοί Μηχανικοί	92,8	7,2	100
Τοπογράφοι	99,4	0,6	100
Μηχανολόγοι	96,5	3,5	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	66,0	34,0	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	18,9	81,1	100
Κτηνιατρική	89,4	10,6	100
Δασολογία και Περιβάλλον	91,6	8,4	
Διαιτολογία			
Οικιακή Οικονομία			
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ	*75,9*	*24,1*	*100*

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.65 ΜΕΣΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΑΣΚΗΣΕΩΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ*

	Χρόνος που μεσολάβησε από την αποφοίτηση μέχρι την απόκτηση της άδειας (σε μήνες)					
	N	Μέση τιμή	Τυπ. Απόκλ.	Ενδιάμεσος	Ελάχ.	Μέγ.
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 1199,9, β.ε.=14, p<0,001) N=3553						
Ψυχολογία	253	4,3	6,59	2	0	48
Νομική Επιστήμη	311	19,9	4,85	18	1	48
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	178	11,4	16,22	1,5	0	72
Γεωπονική	390	18,4	15,52	12	0	84
Ιατρική-Οδοντιατρική	556	2,6	5,78	1	0	60
Φαρμακευτική	194	6,8	8,3	4	0	72
Νοσηλευτική	57	2,4	2,65	2	0	18
Αρχιτέκτονες	227	6,5	7,21	4	1	36
Πολιτικοί Μηχανικοί	384	6,7	8,01	4	1	60
Χημικοί Μηχανικοί	231	11,8	11,27	12	1	60
Τοπογράφοι	167	5,0	6,07	2	0	36
Μηχανολόγοι	449	11,1	12,96	6	0	96
Κτηνιατρική	71	4,4	7,08	1	0	36
Δασολογία και Περιβάλλον	76	12,8	14,45	6	1	72

* Μόνο στους επιστημονικούς κλάδους όπου 90% και πάνω των αποφοίτων τους αποκτά άδεια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.66 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΑΝΑ ΑΡΙΘΜΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Αριθμός εργασιών	Εργασιακή κατάσταση							
	Απασχολούμενος		Άνεργος		Μη ενεργός		Σύνολο	
	N	%	N	%	N	%	N	%
0			71	*8,9*	319	*25,6*	390	*3,7*
1	619	*7,2*	191	*23,8*	303	*24,3*	1113	*10,5*
2	3258	*38,0*	231	*28,8*	308	*24,7*	3797	*35,8*
3	2263	*26,4*	155	*19,4*	180	*14,4*	2598	*24,5*
4+	2426	*28,3*	153	*19,1*	138	*11,1*	2717	*25,6*
Σύνολο	8566	*100*	801	*100*	1248	*100*	10615	*100*
								x^2=2863,976, β.ε.=8, p<0,001

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.67 ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ*

Αριθμός εργασιών πριν από τη σημερινή κατάσταση	N	Μέση τιμή	Τυπ. αποκλ.
Απασχολούμενος	8566	2,1	1,780
Άνεργος	730	2,7	1,895
Μη ενεργός	929	2,4	1,969
N=10225			Kruskal Wallis test: x^2 =161,211, p<0,001

* Στο σύνολο των αποφοίτων με εμπειρία εργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.68 ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

	Αριθμός εργασιών που άλλαξαν οι απασχολούμενοι πριν τη σημερινή τους απασχόληση					
	N	Μέση Τιμή	Τυπ. απόκλ.	Ενδιάμεσος	Ελάχ.	Μέγ.
ΦΥΛΟ (Mann Whitney test: z=-23,81, p<0,001)						
Άνδρες	3473	2,1	2,021	2	0	30
Γυναίκες	5090	2,1	1,595	2	0	20
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=699,467, β.ε.=30, p<0,001)						
Φιλολογία-Φιλοσοφία	404	1,7	1,301	1	0	10
Θεολογία	180	2,5	1,964	2	1	15
Επιστήμες Αγωγής	917	1,9	1,573	2	0	15
Ψυχολογία	191	2,2	1,682	2	0	10
Ιστορία-Αρχαιολογία	279	2,1	1,684	2	0	15
Ξένες Γλώσσες	478	2,5	1,766	2	1	15
Καλές Τέχνες	271	3,2	2,41	3	1	20
Νομική Επιστήμη	137	1,9	1,468	1	1	12
Οικονομική Επιστήμη	717	1,9	1,624	2	0	12
Επιστήμες Διοίκησης	476	2,1	1,554	2	0	10
Πολιτική Επιστήμη	175	2,6	2,309	2	0	20
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	221	2,4	2,72	2	0	30
Επιστήμες Επικοινωνίας	132	2,9	2,027	2	1	10
Βιολογία	129	1,9	1,708	1	0	10
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	850	1,6	1,411	1	0	12
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	135	1,8	1,555	1	0	10
Γεωπονική	353	3,0	2,013	3	1	15
Ιατρική-Οδοντιατρική	390	1,8	1,414	1	0	13
Φαρμακευτική	110	1,7	1,866	1	0	10
Νοσηλευτική	58	2,2	1,572	2	1	10
Αρχιτέκτονες	150	2,9	2,336	2	1	20
Πολιτικοί Μηχανικοί	251	1,8	1,123	2	0	6
Χημικοί Μηχανικοί	134	1,5	1,465	1	0	10
Τοπογράφοι	104	2,3	1,528	2	1	10
Μηχανολόγοι	339	1,6	1,304	1	0	10
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	538	1,8	1,794	1	0	30
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	251	2,9	2,27	2	1	20
Κτηνιατρική	34	2,2	1,629	2	1	9
Δασολογία και Περιβάλλον	88	2,5	2,04	2	1	10
Διαιτολογία	43	2,1	1,13	2	1	5
Οικιακή Οικονομία	30	1,6	0,855	1	1	4
ΣΥΝΟΛΟ	***8566***	***2,1***	***1,78***	***2***	***0***	***30***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.69 ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΜΕ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

	Αριθμός εργασιών που άλλαξαν οι σημερινοί άνεργοι					
	N	Μέση Τιμή	Τυπ. απόκλ.	Ενδιάμεσος	Ελάχ.	Μέγ.
ΦΥΛΟ (Mann Whitney test: z=-2,79, p=0,005)						
Άνδρες	249	3,0	2,404	2	1	20
Γυναίκες	479	2,5	1,539	2	1	11
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=65,559, β.ε.=28, p<0,001)						
Φιλολογία-Φιλοσοφία	*42*	*2,4*	*1,447*	*2*	*1*	*6*
Θεολογία	46	2,4	1,423	2	1	7
Επιστήμες Αγωγής	53	2,4	1,274	2	1	6
Ψυχολογία	26	3,1	1,521	3	1	7
Ιστορία-Αρχαιολογία	71	2,4	1,66	2	1	10
Ξένες Γλώσσες	26	3,0	2,02	3	1	10
Καλές Τέχνες	10	3,6	2,319	3	1	9
Νομική Επιστήμη	5	1,8	0,447	2	1	2
Οικονομική Επιστήμη	68	2,4	1,633	2	1	11
Επιστήμες Διοίκησης	32	2,7	1,473	2	1	8
Πολιτική Επιστήμη	32	2,6	1,847	2	1	10
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	38	3,2	3,109	2	1	15
Επιστήμες Επικοινωνίας	11	2,6	1,293	2	1	4
Βιολογία	11	1,9	1,221	2	1	5
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	54	2,3	1,598	2	1	10
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	24	2,5	1,318	2	1	5
Γεωπονική	54	3,8	2,204	3	1	10
Ιατρική-Οδοντιατρική	34	2,7	1,931	2	1	10
Φαρμακευτική	5	2,4	1,517	2	1	5
Νοσηλευτική	1	1,0	,	1	1	1
Αρχιτέκτονες	5	2,8	1,304	2	2	5
Πολιτικοί Μηχανικοί	5	2,0	0,707	2	1	3
Χημικοί Μηχανικοί	16	1,7	0,793	1,5	1	3
Τοπογράφοι	4	1,8	0,957	1,5	1	3
Μηχανολόγοι	12	2,8	1,422	2	1	6
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	12	2,0	0,853	2	1	4
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	19	4,6	4,388	3	1	20
Κτηνιατρική	2	2,0	0	2	2	2
Δασολογία και Περιβάλλον	12	2,4	0,996	2	1	5
Διαιτολογία	43	2,1	1,13	2	1	5
Οικιακή Οικονομία	30	1,6	0,855	1	1	4
ΣΥΝΟΛΟ	*730*	*2,7*	*1,895*	*1*	*1*	*20*

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.70 ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΕΝΕΡΓΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΜΕ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

	Αριθμός εργασιών που άλλαξαν οι σημερινοί ανενεργοί					
	N	Μέση Τιμή	Τυπ. απόκλ.	Ενδιάμεσος	Ελάχ.	Μέγ.
ΦΥΛΟ (Mann Whitney test: z=-0,231, p=0,818)						
Άνδρες	930	2,6	2,381	2	1	20
Γυναίκες	573	2,3	1,658	2	1	20
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=72,246, β.ε.=29, p<0,001)						
Φιλολογία-Φιλοσοφία	*51*	*2,1*	*1,275*	*2*	*1*	*6*
Θεολογία	32	2,6	3,368	2	1	20
Επιστήμες Αγωγής	63	2,3	1,181	2	1	5
Ψυχολογία	13	2,9	2,075	2	1	8
Ιστορία-Αρχαιολογία	52	2,7	2,147	2	1	10
Ξένες Γλώσσες	44	2,9	1,736	3	1	9
Καλές Τέχνες	22	3,3	3,978	2,5	1	20
Νομική Επιστήμη	6	1,3	0,516	1	1	2
Οικονομική Επιστήμη	73	2,3	2,466	2	1	20
Επιστήμες Διοίκησης	32	2,3	1,085	2	1	5
Πολιτική Επιστήμη	40	2,7	0,975	3	1	5
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	27	3,6	2,455	3	1	10
Επιστήμες Επικοινωνίας	6	2,5	1,517	2,5	1	5
Βιολογία	62	2,1	1,418	2	1	10
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	110	2,2	1,813	2	1	10
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	21	2,0	0,865	2	1	4
Γεωπονική	31	3,5	1,997	3	1	9
Ιατρική-Οδοντιατρική	67	2,1	0,866	2	1	6
Φαρμακευτική	13	2,0	1,291	1	1	5
Νοσηλευτική	2	1,5	0,707	1,5	1	2
Αρχιτέκτονες	4	1,5	0,577	1,5	1	2
Πολιτικοί Μηχανικοί	17	2,3	3,368	1	1	15
Χημικοί Μηχανικοί	21	1,9	1,014	1	1	4
Τοπογράφοι	5	3,0	2	2	1	6
Μηχανολόγοι	20	2,4	1,309	2	1	6
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	46	2,0	0,83	2	1	4
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	24	3,2	4,021	2	1	20
Κτηνιατρική	10	1,9	0,994	2	1	4
Δασολογία και Περιβάλλον	14	3,6	2,678	2,5	1	10
Διαιτολογία	1	1,0	0	1	1	1
Οικιακή Οικονομία	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	*929*	*2,4*	*1,969*	*2*	*1*	*20*

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.71 ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΠΕΡΙΣΤΑΣΙΑΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗ*

	Εμπειρία		
	Ναι	Όχι	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=113,43, β.ε.=1, p<0,001) N=11328			
Άνδρες	39,2	60,8	100
Γυναίκες	49,4	50,6	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=435,380, β.ε.=30, p<0,001) N=11328			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	60,8	39,2	100
Θεολογία	67,3	32,7	100
Επιστήμες Αγωγής	54,0	46,0	100
Ψυχολογία	62,8	37,2	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	67,2	32,8	100
Ξένες Γλώσσες	53,8	46,2	100
Καλές Τέχνες	69,4	30,6	100
Νομική Επιστήμη	33,3	66,7	100
Οικονομική Επιστήμη	42,3	57,7	100
Επιστήμες Διοίκησης	33,0	67,0	100
Πολιτική Επιστήμη	63,0	37,0	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	58,7	41,3	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	42,6	57,4	100
Βιολογία	68,3	31,7	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	53,3	46,7	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	55,9	44,1	100
Γεωπονική	47,2	52,8	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	18,2	81,8	100
Φαρμακευτική	29,6	70,4	100
Νοσηλευτική	43,3	56,7	100
Αρχιτέκτονες	29,6	70,4	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	13,0	87,0	100
Χημικοί Μηχανικοί	22,2	77,8	100
Τοπογράφοι	15,4	84,6	100
Μηχανολόγοι	18,8	81,2	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	25,9	74,1	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	75,2	24,8	100
Κτηνιατρική	25,0	75,0	100
Δασολογία και Περιβάλλον	63,9	36,1	100
Διαιτολογία	15,8	84,2	100
Οικιακή Οικονομία	14,3	85,7	100
ΣΥΝΟΛΟ N=11331	***45,2***	***54,8***	***100***

* Ποσοστό (%) επί των απασχολούμενων αποφοίτων τη στιγμή της έρευνας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.72 ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΕΙΣΟΔΙΩΝ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

	Αριθμός επεισοδίων					
	N	Μέση Τιμή	Τυπ. απόκλ.	Ενδιάμεσος	Ελάχ.	Μέγ.
ΦΥΛΟ (Mann Whitney test: z=-8,918, p<0,001)						
Άνδρες	2195	1,3	1,63	1	0	20
Γυναίκες	3213	1,6	1,664	1	0	36
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=903,458, β.ε.=30, p<0,001)						
Φιλολογία-Φιλοσοφία	325	1,9	1,642	1	0	8
Θεολογία	123	1,9	1,262	1	1	7
Επιστήμες Αγωγής	686	1,4	1,97	1	0	36
Ψυχολογία	135	1,5	1,36	1	0	8
Ιστορία-Αρχαιολογία	251	2,1	1,934	1	0	20
Ξένες Γλώσσες	226	2,6	1,88	2	1	13
Καλές Τέχνες	149	2,5	2,019	2	1	11
Νομική Επιστήμη	41	1,3	0,986	1	1	7
Οικονομική Επιστήμη	513	1,1	1,068	1	0	7
Επιστήμες Διοίκησης	286	1,4	1,208	1	0	10
Πολιτική Επιστήμη	135	2,0	2,614	1	0	20
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	158	1,9	1,924	1	0	15
Επιστήμες Επικοινωνίας	69	1,7	0,99	1	1	5
Βιολογία	87	1,1	0,981	1	0	4
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	652	1,3	1,789	1	0	10
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	109	1,1	0,926	1	0	5
Γεωπονική	234	2,2	1,766	1	1	10
Ιατρική-Οδοντιατρική	244	1,1	1,066	1	0	10
Φαρμακευτική	72	0,6	0,797	1	0	5
Νοσηλευτική	26	1,6	1,065	1	1	5
Αρχιτέκτονες	27	1,6	0,971	1	1	5
Πολιτικοί Μηχανικοί	99	0,3	0,688	0	0	4
Χημικοί Μηχανικοί	70	0,9	0,941	1	0	4
Τοπογράφοι	6	1,8	0,983	1,5	1	3
Μηχανολόγοι	200	0,5	0,827	0	0	5
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	247	0,9	0,912	1	0	5
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	139	2,0	1,234	2	1	6
Κτηνιατρική	24	1,5	1,179	1	1	5
Δασολογία και Περιβάλλον	68	2,0	2,269	1	1	12
Διαιτολογία	1	1,0	0,000	1	1	1
Οικιακή Οικονομία	6	1,2	0,408	1	1	2
ΣΥΝΟΛΟ	***5409***	***1,5***	***1,655***	***1***	***0***	***36***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.73 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΑΝΑ ΑΡΙΘΜΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΩΝ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Επεισόδια	Άνδρες		Γυναίκες		Σύνολο	
	N	%	N	%	N	%
Κανένα	634	*28,9*	572	*17,8*	1206	*22,3*
Ένα	944	*43,0*	1494	*46,5*	2438	*45,1*
Δύο ή περισσότερα	617	*28,1*	1147	*35,7*	1764	*32,6*
Σύνολο	***2195***	***100***	***3213***	***100***	***5408***	***100***
						x^2=98,362, β.ε.=2, p<0,001

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.74 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (% των απασχολούμενων αποφοίτων)

	Τόπος εργασίας διαφορετικός από τον τόπο εργασίας των γονέων		Τόπος εργασίας ίδιος με τον τόπο εργασίας των γονέων και σπουδών	
ΦΥΛΟ	x^2=113,43, β.ε.=1, p<0,001		x^2=2,376, β.ε.=1, p=0,123	
Άνδρες	34,5		35,4	
Γυναίκες	36,4		36,8	
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	x^2=435,380, β.ε.=30, p<0,001		x^2=776,439, β.ε.=30, p<0,001	
Φιλολογία-Φιλοσοφία	33,4		20,8	
Θεολογία	40,0		37,4	
Επιστήμες Αγωγής	45,9		27,9	
Ψυχολογία	33,0		41,8	
Ιστορία-Αρχαιολογία	34,7		26,9	
Ξένες Γλώσσες	33,5		46,2	
Καλές Τέχνες	45,3		39,3	
Νομική Επιστήμη	21,3		45,3	
Οικονομική Επιστήμη	25,5		56,9	
Επιστήμες Διοίκησης	25,0		58,2	
Πολιτική Επιστήμη	32,6		50,9	
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	35,5		29,3	
Επιστήμες Επικοινωνίας	32,2		63,0	
Βιολογία	40,7		32,7	
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	32,8		26,5	
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	29,4		47,9	
Γεωπονική	41,0		31,8	
Ιατρική-Οδοντιατρική	38,9		32,8	
Φαρμακευτική	32,0		34,5	
Νοσηλευτική	25,0		69,5	
Αρχιτέκτονες	29,4		46,3	
Πολιτικοί Μηχανικοί	32,3		23,3	
Χημικοί Μηχανικοί	39,2		37,6	
Τοπογράφοι	45,8		35,5	
Μηχανολόγοι	42,9		21,9	
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	44,3		33,1	
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	28,8		31,2	
Κτηνιατρική	42,3		12,7	
Δασολογία και Περιβάλλον	48,3		7,5	
Διαιτολογία	38,3		46,7	
Οικιακή Οικονομία	62,1		12,1	
ΣΥΝΟΛΟ	***35,6***	***N=11832***	***36,2***	***N=10038***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.75 ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΤΟΠΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ*

	Χιλιομετρική απόσταση				
	Έως 50 χλμ	*51 έως 100 χλμ*	*101 έως 500 χλμ*	*Πάνω από 500 χλμ*	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= 24,9, β.ε.=1, p<0,001) N=3563					
Άνδρες	4,0	81,9	10,8	3,2	100
Γυναίκες	5,0	78,5	12,1	4,3	100

* Κατανομή (%) των απασχολούμενων αποφοίτων που εργάζονται σε διαφορετικό τόπο από αυτόν της κατοικίας των γονέων τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.76 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ*

	Πρόγραμμα απασχόλησης γενικά	Πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης	Επιδοτούμενη θέση εργασίας από ΟΑΕΔ	Πρόγραμμα STAGE του ΟΑΕΔ
	N=3379	N=2260	N=720	N=1177
ΦΥΛΟ				
Άνδρες	18,7	13,7	3,2	4,9
Γυναίκες	29,9	19,9	7,5	12,1
ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ				
Απασχολούμενος	25,0	17,1	5,4	8,8
Άνεργος	39,5	28,0	10,7	17,2
Μη ενεργός	19,3	11,8	5,1	7,7
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ				
Φιλολογία-Φιλοσοφία	29,6	20,1	8,8	10,5
Θεολογία	22,0	18,7	8,5	10,9
Επιστήμες Αγωγής	37,1	23,0	10,4	16,6
Ψυχολογία	43,4	31,2	7,0	21,3
Ιστορία-Αρχαιολογία	33,5	24,6	6,4	9,3
Ξένες Γλώσσες	19,3	14,7	2,8	4,5
Καλές Τέχνες	23,5	13,9	4,4	9,7
Νομική Επιστήμη	16,3	13,7	1,1	2,4
Οικονομική Επιστήμη	28,3	14,7	10,0	18,2
Επιστήμες Διοίκησης	17,0	9,5	4,8	9,2
Πολιτική Επιστήμη	24,7	10,6	8,7	10,9
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	43,4	33,3	16,2	18,2
Επιστήμες Επικοινωνίας	18,1	9,7	1,7	10,8
Βιολογία	18,9	15,1	6,8	6,0
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	21,5	14,2	4,5	6,3
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	37,2	27,9	9,9	14,8
Γεωπονική	31,3	21,9	7,3	7,8
Ιατρική-Οδοντιατρική	9,8	6,6	1,9	1,2
Φαρμακευτική	12,8	7,2	1,1	4,3
Νοσηλευτική	44,4	32,8	3,6	6,9
Αρχιτέκτονες	27,0	24,7	2,3	3,6
Πολιτικοί Μηχανικοί	21,9	19,4	0,5	3,4
Χημικοί Μηχανικοί	37,3	36,3	1,6	3,3
Τοπογράφοι	23,6	23,0	0,6	1,8
Μηχανολόγοι	21,2	17,7	0,9	3,3
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	15,4	12,0	0,9	2,2
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	30,8	15,4	9,7	15,0
Κτηνιατρική	11,6	3,5	1,2	8,3
Δασολογία και Περιβάλλον	43,0	26,5	10,2	14,8
Διαιτολογία	1,6	1,6		
Οικιακή Οικονομία	6,8	6,8		
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ	***25,3***	***17,3***	***5,7***	***9,2***

* Ποσοστό (%) στο σύνολο αποφοίτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.77 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ*

	Πρώτη σημαντική απασχόληση	Σημερινή απασχόληση
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ		
Μορφή εργασίας	x^2 =1284,262, β.ε.=36, p<0,001	
Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα	55,8%	38,4%
Μισθωτός στον δημόσιο τομέα	10,3%	34,6%
Συμβασιούχος έργου, απασχοδούμενος στον ιδιωτικό τομέα	13,0%	6,3%
Συμβασιούχος έργου, απασχοδούμενος στον δημόσιο τομέα	15,2%	11,0%
Αυτοαπασχοδούμενος χωρίς προσωπικό	4,4%	7,5%
Αυτοαπασχοδούμενος με προσωπικό	0,5%	2,1%
Βοηδός στην οικογενειακή επιχείρηση	0,8%	0,0%
Σύνοδο	100,0%	100,0%
ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΙΟΥΧΟΙ ΕΡΓΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΥΡΙΩΣ ΣΕ ΕΝΑΝ ΕΡΓΟΔΟΤΗ		
Είδος της πρώτης σημαντικής απασχόλησης	x^2 =844,54, β.ε.=16, p<0,001	
Σταθερή απασχόληση (δημόσιος υπάλληλος)	2,2%	25,1%
Σταθερή απασχόληση (σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου)	37,1%	37,0%
Σταθερή απασχόληση (σύμβαση έργου)	0,7%	9,1%
Προσωρινή απασχόληση (σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου)	28,4%	17,1%
Προσωρινή απασχόληση (σύμβαση έργου)	31,6%	11,8%
Σύνοδο	100,0%	100,0%
Πλήρης ή μερική απασχόληση	x^2 =260,448, β.ε.=1, p<0,001	
Πλήρης απασχόληση	80,3%	87,6%
Μερική απασχόληση	19,7%	12,4%
Σύνοδο	100,0%	100,0%
Μέγεθος επιχείρησης όπου απασχολούνται	x^2 =336,560, β.ε.= 16, p<0,001	
Μέχρι 4 άτομα	14,0%	9,2%
Από 5 έως 9 άτομα	16,9%	10,5%
Από 10 έως 19 άτομα	17,1%	16,8%
Από 20 έως 49 άτομα	17,1%	16,8%
Πάνω από 50 άτομα	34,9%	46,7%
Σύνοδο	100,0%	100,0%
Συνολικές καθαρές μηνιαίες αποδοχές	x^2 =544,808, β.ε.=253, p<0,001	
Έως 500 ευρώ	29,9%	7,4%
Από 501 έως 700 ευρώ	24,6%	8,9%
Από 701 έως 900 ευρώ	21,0%	14,8%
Από 901 έως 1.100 ευρώ	13,8%	35,1%
Από 1.101 έως 1.300 ευρώ	5,8%	19,2%
Από 1.301 ευρώ και πάνω	5,0%	14,6%
Σύνοδο	100,0%	100,0%

Βαθμός αντιστοιχίας αντικειμένου εργασίας και σπουδών	x^2 =820,133, β.ε.=9, p<0,001	
Καθόλου	15,0%	13,2%
Λίγο	13,1%	12,8%
Αρκετά	25,5%	23,8%
Απόλυτα	46,4%	50,2%
Σύνολο	100,0%	100,0%
Ανταγωνισμός με πτυχιούχους ΤΕΙ στη θέση εργασίας	x^2 =805,899, β.ε.=9, p<0,001	
Ναι	30,9%	24,2%
Μάλλον ναι	9,6%	7,3%
Όχι ιδιαίτερα	7,0%	6,2%
Όχι	52,6%	62,3%
Σύνολο	100,0%	100,0%

* Στους αποφοίτους που η απασχόλησή τους τη στιγμή της έρευνας ήταν διαφορετική από την πρώτη σημαντική.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.78 ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (%)

	Έχουν ολοκληρώσει ή πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές		
	Ναι	Όχι	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=102,785, β.ε.=1, p<0,001) N=13534			
Άνδρες	45,6	54,4	100
Γυναίκες	36,9	63,1	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 188,96, β.ε.=30, p<0,001) N=13536			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	34,7	65,3	100
Θεολογία	21,2	78,8	100
Επιστήμες Αγωγής	21,5	78,5	100
Ψυχολογία	66,4	33,6	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	42,6	57,4	100
Ξένες Γλώσσες	41,3	58,7	100
Καλές Τέχνες	36,0	64,0	100
Νομική Επιστήμη	52,2	47,8	100
Οικονομική Επιστήμη	35,8	64,2	100
Επιστήμες Διοίκησης	43,4	56,6	100
Πολιτική Επιστήμη	37,5	62,5	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	34,0	66,0	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	44,8	55,2	100
Βιολογία	61,2	38,8	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	54,2	45,8	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	50,0	50,0	100
Γεωπονική	44,4	55,6	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	30,4	69,6	100
Φαρμακευτική	31,5	68,5	100
Νοσηλευτική	71,2	28,8	100
Αρχιτέκτονες	47,8	52,2	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	38,3	61,7	100
Χημικοί Μηχανικοί	54,4	45,6	100
Τοπογράφοι	26,8	73,2	100
Μηχανολόγοι	47,4	52,6	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	53,0	47,0	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	13,0	87,0	100
Κτηνιατρική	23,3	76,7	100
Δασολογία και Περιβάλλον	62,1	37,9	100
Διαιτολογία	45,9	54,1	100
Οικιακή Οικονομία	32,2	67,8	100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ N=13539	***40,4***	***59,6***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.79 ΛΟΓΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ*

	Λόγοι πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών				
	Ενδιαφέρον θέμα	Εύρεση εργασίας στο αντικείμενο των σπουδών	Εξειδίκευση για καλύτερη επαγγελματική σταδιοδρομία	Άλλος λόγος	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=8,66, β.ε.=3, p=0,034) N=5251					
Άνδρες	43,3	19,1	33,6	4,1	100
Γυναίκες	43,8	21,7	30,4	4,1	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=519,812, β.ε.=90, p<0,001) N=5254					
Φιλολογία-Φιλοσοφία	43,7	23,4	26,9	6,1	100
Θεολογία	44,6	18,9	29,7	6,8	100
Επιστήμες Αγωγής	55,8	9,2	28,1	6,9	100
Ψυχολογία	31,5	17,7	50,3	0,6	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	58,5	16,0	22,2	3,3	100
Ξένες Γλώσσες	49,5	16,4	29,2	5,0	100
Καλές Τέχνες	70,5	5,8	20,1	3,6	100
Νομική Επιστήμη	44,5	12,2	36,6	6,7	100
Οικονομική Επιστήμη	28,4	39,2	31,2	1,2	100
Επιστήμες Διοίκησης	34,5	29,4	33,6	2,4	100
Πολιτική Επιστήμη	27,8	40,0	29,6	2,6	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	45,4	21,8	27,7	5,0	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	43,0	16,3	34,9	5,8	100
Βιολογία	60,3	15,4	19,9	4,5	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	38,9	21,4	37,5	2,2	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	38,5	20,2	34,9	6,4	100
Γεωπονική	38,6	26,7	27,5	7,2	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	45,1	20,6	26,0	8,3	100
Φαρμακευτική	56,5	17,7	24,2	1,6	100
Νοσηλευτική	46,0	4,0	24,0	26,0	100
Αρχιτέκτονες	58,2	14,5	23,6	3,6	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	48,0	15,3	33,3	3,3	100
Χημικοί Μηχανικοί	28,7	17,6	50,7	2,9	100
Τοπογράφοι	46,7	6,7	40,0	6,7	100
Μηχανολόγοι	41,2	16,7	39,4	2,7	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	46,3	17,8	32,4	3,4	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	56,8	20,5	13,6	9,1	100
Κτηνιατρική	25,0		75,0		100
Δασολογία και Περιβάλλον	44,2	27,4	25,3	3,2	100
Διαιτολογία	64,3	3,6	32,1		100
Οικιακή Οικονομία	68,4	5,3	26,3		100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ N=5254	***43,6***	***20,4***	***31,9***	***4,1***	***100***

* Ποσοστό (%) ατόμων που δηλώνουν κάθε λόγο στο σύνολο αυτών που πραγματοποίησαν-ούν μεταπτυχιακές σπουδές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.80 ΑΛΛΟΙ ΛΟΓΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ* (ανοιχτή ερώτηση)

Κωδικοποίηση "άλλων λόγων"	N	%	% επί του συνόλου
Αλλαγή αντικειμένου	52	24,3	1,0
Αναβολή στρατού	5	2,3	0,1
Για να ζήσω στο εξωτερικό	4	1,9	0,1
Ειδίκευση για εύρεση εργασίας	17	7,9	0,3
Έτυχε	4	1,9	0,1
Προσωπικό ενδιαφέρον για συνέχιση σπουδών	61	28,5	1,2
Συνδυασμός των παραπάνω	63	29,4	1,2
Υποχρεωτικό από την εταιρεία	4	1,9	0,1
Ώθηση γονέων	3	1,4	0,1
Σύνολο	***213***	***100***	***4,1***

* Κατανομή αυτών που δήλωσαν «άλλο λόγο» και ποσοστό (%) επί του συνόλου αυτών που πραγματοποίησαν-ούν μεταπτυχιακές σπουδές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.81 ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ*

	Εργασιακή εμπειρία			
	Εργάζονταν συνεχόμενα	Εργάζονταν περιστασιακά	Δεν εργάζονταν	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=44,028, β.ε.=2, p=0,001) N=5254				
Άνδρες	38,6	20,9	40,5	100
Γυναίκες	44,1	18,7	37,2	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=614,464, β.ε.=60, p<0,001) N=5257				
Φιλολογία-Φιλοσοφία	48,5	25,2	26,3	100
Θεολογία	48,7	28,3	23,0	100
Επιστήμες Αγωγής	49,6	18,6	31,8	100
Ψυχολογία	48,9	18,1	33,0	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	28,7	31,9	39,4	100
Ξένες Γλώσσες	50,2	13,9	35,9	100
Καλές Τέχνες	42,4	21,2	36,4	100
Νομική Επιστήμη	54,8	13,1	32,1	100
Οικονομική Επιστήμη	26,8	15,0	58,3	100
Επιστήμες Διοίκησης	31,6	12,1	56,3	100
Πολιτική Επιστήμη	33,9	27,8	38,3	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	24,5	15,5	60,0	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	46,2	20,2	33,6	100
Βιολογία	31,7	20,0	48,3	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	37,7	23,1	39,2	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	35,7	26,8	37,5	100
Γεωπονική	23,8	28,5	47,7	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	49,4	22,8	27,8	100
Φαρμακευτική	67,3	11,9	20,8	100
Νοσηλευτική	50,3	23,5	26,2	100
Αρχιτέκτονες	51,9	11,6	36,5	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	36,7	16,9	46,4	100
Χημικοί Μηχανικοί	42,7	16,6	40,7	100
Τοπογράφοι	58,1	15,2	26,7	100
Μηχανολόγοι	37,5	17,8	44,7	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	47,5	17,6	34,9	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	56,8	25,0	18,2	100
Κτηνιατρική	40,0	25,0	35,0	100
Δασολογία και Περιβάλλον	34,8	21,0	44,2	100
Διαιτολογία	78,6	10,7	10,7	100
Οικιακή Οικονομία	94,7		5,3	100
ΣΥΝΟΛΟ N=5257	***41,6***	***19,6***	***38,8***	***100***

* Ποσοστό (%) αυτών που εργάζονταν-αι συνεχόμενα, περιστασιακά, ή δεν εργάζονταν-αι, επί του συνόλου αυτών που πραγματοποίησαν-ούν μεταπτυχιακές σπουδές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.82 ΠΛΗΡΗΣ, ΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΥΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ*

	Πλήρης	Μερική	Σύνολο	Συνεχόμενη και πλήρης
ΦΥΛΟ (x^2=0,001, β.ε.=1, p=0,843) N=3171				
Άνδρες	44,0	56,0	100	18,7
Γυναίκες	44,1	55,9	100	22,1
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 256,413, β.ε.=30, p<0,001) N=3174				
Φιλολογία-Φιλοσοφία	64,4	35,6	100	38,4
Θεολογία	50,9	49,1	100	14,0
Επιστήμες Αγωγής	44,0	56,0	100	20,7
Ψυχολογία	52,5	47,5	100	36,9
Ιστορία-Αρχαιολογία	46,5	53,5	100	13,2
Ξένες Γλώσσες	45,7	54,3	100	27,2
Καλές Τέχνες	42,2	57,8	100	21,3
Νομική Επιστήμη	27,2	72,8	100	12,3
Οικονομική Επιστήμη	40,7	59,3	100	12,1
Επιστήμες Διοίκησης	32,2	67,8	100	8,4
Πολιτική Επιστήμη	67,6	32,4	100	35,2
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	53,2	46,8	100	36,7
Επιστήμες Επικοινωνίας	47,7	52,3	100	22,7
Βιολογία	63,0	37,0	100	33,7
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	56,1	43,9	100	23,3
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	50,9	49,1	100	14,5
Γεωπονική	24,6	75,4	100	12,3
Ιατρική-Οδοντιατρική	28,1	71,9	100	18,1
Φαρμακευτική	34,1	65,9	100	13,6
Νοσηλευτική	36,4	63,6	100	24,2
Αρχιτέκτονες	46,3	53,7	100	18,5
Πολιτικοί Μηχανικοί	31,7	68,3	100	14,3
Χημικοί Μηχανικοί	38,8	61,2	100	15,9
Τοπογράφοι	31,0	69,0	100	13,8
Μηχανολόγοι	40,0	60,0	100	13,0
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	38,3	61,7	100	17,3
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	58,3	41,7	100	27,8
Κτηνιατρική	53,8	46,2	100	23,1
Δασολογία και Περιβάλλον	40,4	59,6	100	9,6
Διαιτολογία	52,0	48,0	100	40,0
Οικιακή Οικονομία	5,6	94,4	100	5,6
ΣΥΝΟΛΟ N=3174	***44,0***	***56,0***	***100***	***20,6***

* Ποσοστό (%) μεταξύ αυτών που εργάζονταν κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.83 ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΙΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΤΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (%)

	Συνάφεια		
	Ναι	Όχι	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=5,51, β.ε.=1, p=0,019) N=3205			
Άνδρες	73,9	26,1	100
Γυναίκες	70,3	29,7	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2= 212,679, β.ε.=30, p<0,001) N=3208			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	65,8	34,2	100
Θεολογία	28,1	71,9	100
Επιστήμες Αγωγής	78,0	22,0	100
Ψυχολογία	75,4	24,6	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	62,8	37,2	100
Ξένες Γλώσσες	64,1	35,9	100
Καλές Τέχνες	67,8	32,2	100
Νομική Επιστήμη	83,3	16,7	100
Οικονομική Επιστήμη	72,5	27,5	100
Επιστήμες Διοίκησης	80,6	19,4	100
Πολιτική Επιστήμη	36,6	63,4	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	54,4	45,6	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	55,6	44,4	100
Βιολογία	68,9	31,1	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	73,5	26,5	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	63,6	36,4	100
Γεωπονική	70,2	29,8	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	91,3	8,8	100
Φαρμακευτική	72,7	27,3	100
Νοσηλευτική	81,8	18,2	100
Αρχιτέκτονες	69,5	30,5	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	79,3	20,7	100
Χημικοί Μηχανικοί	61,1	38,9	100
Τοπογράφοι	78,8	21,2	100
Μηχανολόγοι	75,6	24,4	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	83,9	16,1	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	77,8	22,2	100
Κτηνιατρική	92,3	7,7	100
Δασολογία και Περιβάλλον	67,9	32,1	100
Διαιτολογία	80,0	20,0	100
Οικιακή Οικονομία	61,1	38,9	100
ΣΥΝΟΛΟ *N=3208*	*71,9*	*28,1*	*100*

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.84α ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΠΛΩΝ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΑΝ-ΟΥΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

		Απλοί πτυχιούχοι	Μεταπτυχιακές σπουδές	p-value
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ				
Εργασιακή κατάσταση	Απασχολούμενος	87,1%	80,0%	p<0,001
	Άνεργος	6,8%	5,9%	
	Μη ενεργός	6,1%	14,1%	
Εμπειρία απασχόλησης	*Ναι*	98,5%	94,9%	p<0,001
Εμπειρία σημαντικής απασχόλησης	*Ναι*	81,9%	81,3%	p=0,001
Η σημερινή απασχόληση είναι η πρώτη σημαντική	*Ναι*	66,1%	61,1%	p<0,001
Τομέας απασχόλησης	Στον δημόσιο τομέα	45,0%	47,7%	p<0,001
	Στον ιδιωτικό τομέα	55,0%	52,3%	
Μορφή της σημερινής εργασίας	*Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα*	40,2%	40,1%	p<0,001
	Μισθωτός στον δημόσιο τομέα	31,5%	28,5%	
	Συμβ. έργου στον ιδιωτικό τομέα	4,7%	7,5%	
	Συμβ. έργου στον δημόσιο τομέα	8,8%	12,5%	
	Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό	10,5%	8,9%	
	Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	3,4%	2,1%	
	Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	0,9%	0,4%	
Ευχαριστημένος από τη σημερινή σας εργασία	Πολύ ευχαριστημένος	31,9%	30,8%	p=0,038
	Ευχαριστημένος	45,9%	44,6%	
	Ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	16,5%	17,9%	
	Δυσαρεστημένος	4,4%	5,3%	
	Πολύ δυσαρεστημένος	1,4%	1,3%	
Τόπος εργασίας ίδιος με τον τόπο κατοικίας των γονέων	*Ναι*	55,6%	47,6%	p=0,088

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.84β ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΠΛΩΝ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΑΝ-ΟΥΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

		Απλοί πτυχιούχοι	Μεταπτυχιακές σπουδές	p-value
ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΙΟΥΧΟΙ ΕΡΓΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΥΡΙΩΣ ΣΕ ΕΝΑΝ ΕΡΓΟΔΟΤΗ				
Σταθερή/προσωρινή απασχόληση	Σταθερή απασχόληση (δημόσιος υπάλληλος)	25,3%	21,6%	p<0,001
	Σταθερή απασχόληση (σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου)	34,9%	36,9%	
	Σταθερή απασχόληση (σύμβαση έργου)	8,2%	10,0%	
	Προσωρινή απασχόληση (σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου)	21,3%	17,4%	
	Προσωρινή απασχόληση (σύμβαση έργου)	10,3%	14,1%	
Η σημερινή απασχόληση είναι πλήρης	*Ναι*	85,9%	87,1%	p<0,001
Συνολικές καθαρές μηνιαίες αποδοχές μισθωτών και συμβασιούχων έργου σε έναν εργοδότη	Έως 500 ευρώ	8,6%	6,6%	p<0,001
	Από 501 έως 700 ευρώ	10,2%	7,6%	
	Από 701 έως 900 ευρώ	16,3%	12,5%	
	Από 901 έως 1.100 ευρώ	33,8%	32,0%	
	Από 1.101 έως 1.300 ευρώ	18,6%	22,2%	
	Από 1.301 ευρώ και πάνω	12,5%	19,1%	
Βαθμός αντιστοιχίας των σπουδών με απασχόληση	*Καθόλου*	10,9%	17,4%	p<0,001
	Λίγο	13,8%	12,8%	
	Αρκετά	30,1%	23,0%	
	Απόλυτα	45,3%	46,8%	
Χρόνος που μεσολάβησε από την αποφοίτηση μέχρι την πρώτη σημαντική εργασία	Μέχρι 1 μήνα μετά	30,6%	33,3%	p<0,001
	Από 1 μήνα έως 6 μήνες	19,9%	18,2%	
	Από 6 μήνες έως 1 χρόνο μετά	10,2%	9,2%	
	Από 1 έως 2 χρόνια μετά	14,8%	14,1%	
	Πάνω από 2 χρόνια μετά	19,2%	21,2%	
	Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	5,2%	4,0%	

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.85 ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ/ΕΥΡΕΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ* (%)

	Εύρεση πρώτης σημαντικής απασχόλησης	Εύρεση σημερινής απασχόλησης	Αναζήτηση εργασίας από τους ανέργους
Οικογενειακές γνωριμίες/φιλίες	36,5	22,1	50,4
Συστάσεις προηγούμενων εργοδοτών		3,5	2,9
Συστάσεις καθηγητών	8,5	3,4	3,2
Διαγωνισμός	6,0	25,4	51,5
Από/με αγγελίες στον Τύπο	27,4	18,5	66,6
ΟΑΕΔ	3,7	1,1	29,6
Γραφείο Διασύνδεσης	1,6	0,6	3,3
Επετηρίδα	0,9	3,0	
Άλλο	14,7	11,0	10,8

* Στην πρώτη στήλη τα ποσοστά υπολογίστηκαν επί των απασχολούμενων αποφοίτων που η πρώτη σημαντική τους απασχόληση ήταν διαφορετική από τη σημερινή τους εργασία. Τα ποσοστά της δεύτερης στήλης υπολογίστηκαν επί του συνόλου των απασχολούμενων αποφοίτων, ενώ αυτά της τρίτης υπολογίστηκαν επί του συνόλου των άνεργων αποφοίτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.86 ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
κατανομή (%)

	Χρονικό διάστημα						
	Μέχρι 1 μήνα μετά	Από 1 μήνα έως 6 μήνες	Από 6 μήνες έως 1 χρόνο μετά	Από 1 έως 2 χρόνια μετά	Πάνω από 2 χρόνια μετά	Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= 118,67, β.ε.=5, p<0,001) N=3608							
Άνδρες	17,3	19,6	7,7	21,9	20,6	12,9	100
Γυναίκες	20,9	22,9	14,2	13,7	12,3	16	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=621,08, β.ε.=150, p<0,001) N=3609							
Φιλολογία-Φιλοσοφία	14,2	22,3	13,5	20,9	16,9	12,2	100
Θεολογία	12,7	20,0	7,3	7,3	12,7	40,0	100
Επιστήμες Αγωγής	16,2	27,4	16,5	12,8	18,4	8,6	100
Ψυχολογία	11,7	8,5	13,8	24,5	25,5	16,0	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	15,5	12,1	22,4	18,1	24,1	7,8	100
Ξένες Γλώσσες	21,2	16,6	12,4	15,2	11,0	23,7	100
Καλές Τέχνες	11,5	9,7	11,5	11,5	26,5	29,2	100
Νομική Επιστήμη	14,0	14,0	2,0	20,0	22,0	28,0	100
Οικονομική Επιστήμη	15,3	22,6	15,0	15,3	14,1	17,6	100
Επιστήμες Διοίκησης	25,3	21,1	6,8	13,5	8,0	25,3	100
Πολιτική Επιστήμη	11,0	27,4	20,5	12,3	19,2	9,6	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	10,7	20,0	18,7	9,3	22,7	18,7	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	10,1	27,5	13,0	8,7	11,6	29,0	100
Βιολογία	19,5	7,3	9,8	19,5	26,8	17,1	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	16,9	19,0	14,3	19,0	17,3	13,4	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	14,3	11,4	14,3	22,9	34,3	2,9	100
Γεωπονική	13,0	25,0	11,0	23,5	17,0	10,5	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	23,2	51,8	2,4	9,5	5,4	7,7	100
Φαρμακευτική	33,3	14,8	22,2	11,1	14,8	3,7	100
Νοσηλευτική	6,5	19,4	12,9	22,6	38,7		100
Αρχιτέκτονες	36,4	19,2	7,1	23,2	9,1	5,1	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	33,0	23,9	5,5	18,3	14,7	4,6	100
Χημικοί Μηχανικοί	16,7	23,6	13,9	26,4	15,3	4,2	100
Τοπογράφοι	40,9	19,7	6,1	25,8	6,1	1,5	100
Μηχανολόγοι	19,4	24,6	7,5	25,4	14,2	9,0	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	27,3	16,2	6,6	18,5	15,9	15,5	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	16,0	15,1	7,5	19,8	24,5	17,0	100
Κτηνιατρική	8,3	50,0	16,7	8,3	8,3	8,3	100
Δασολογία και Περιβάλλον	8,3	30,6	16,7	19,4	16,7	8,3	100
Διαιτολογία	52,6	15,8	7,9	13,2		10,5	100
Οικιακή Οικονομία	42,9	28,6	14,3	7,1		7,1	100
ΣΥΝΟΛΟ N=3609	***19,4***	***21,5***	***11,5***	***17,1***	***15,7***	***14,7***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.87 ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΞΥ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ/ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ
κατανομή (%)

	Χρονικό διάστημα						
	Μέχρι 1 μήνας	Από 1 μήνα έως 6 μήνες	Από 6 μήνες έως 1 χρόνο	Από 1 έως 2 χρόνια	Πάνω από 2 χρόνια	Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2= 221,655, β.ε.=5, p<0,001) N=11032							
Άνδρες	30,7	15,9	7,0	17,9	23,8	4,8	100
Γυναίκες	32,2	21,6	11,8	12,3	17,4	4,8	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=621,08, β.ε.=150, p<0,001) N=11032							
Φιλολογία-Φιλοσοφία	23,9	23,6	10,9	11,3	26,0	4,3	100
Θεολογία	19,5	10,2	12,1	11,3	34,4	12,5	100
Επιστήμες Αγωγής	27,5	17,9	11,0	17,5	23,4	2,7	100
Ψυχολογία	36,6	13,4	12,9	9,5	22,0	5,6	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	21,8	22,6	14,8	11,5	25,3	4,0	100
Ξένες Γλώσσες	34,4	24,9	9,3	7,8	14,5	9,1	100
Καλές Τέχνες	21,8	22,1	8,1	12,5	30,5	4,9	100
Νομική Επιστήμη	36,6	8,1	5,5	24,9	20,7	4,2	100
Οικονομική Επιστήμη	39,0	24,0	11,9	10,1	10,4	4,6	100
Επιστήμες Διοίκησης	44,8	22,2	7,8	10,2	9,4	5,7	100
Πολιτική Επιστήμη	23,4	18,0	19,4	14,9	15,8	8,6	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	35,5	16,8	13,2	12,8	16,5	5,1	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	40,5	12,7	5,8	12,1	19,7	9,2	100
Βιολογία	33,9	17,9	15,5	11,3	13,7	7,7	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	34,5	17,9	9,7	15,0	17,2	5,7	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	29,6	20,4	11,1	17,3	18,5	3,1	100
Γεωπονική	36,4	24,7	11,2	11,9	13,3	2,5	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	9,6	18,9	10,5	22,6	37,6	0,9	100
Φαρμακευτική	20,8	23,0	15,2	19,7	20,8	0,6	100
Νοσηλευτική	54,7	15,6	9,4	9,4	9,4	1,6	100
Αρχιτέκτονες	33,5	20,5	5,0	16,8	21,7	2,5	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	31,8	14,3	5,8	29,2	15,3	3,6	100
Χημικοί Μηχανικοί	19,1	12,1	9,2	17,7	36,2	5,7	100
Τοπογράφοι	36,4	15,2	2,0	29,3	12,1	5,1	100
Μηχανολόγοι	43,0	12,9	5,6	11,6	18,5	8,3	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	37,4	14,8	5,1	16,6	23,7	2,4	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	31,5	24,3	6,8	10,3	19,9	7,2	100
Κτηνιατρική	26,8	22,5	9,9	22,5	16,9	1,4	100
Δασολογία και Περιβάλλον	23,3	17,5	9,2	22,5	22,5	5,0	100
Διαιτολογία	51,7	16,7	13,3	11,7	6,7		100
Οικιακή Οικονομία	24,1	46,6	8,6	5,2	12,1	3,4	100
ΣΥΝΟΛΟ N=11032	***31,6***	***19,3***	***9,9***	***14,5***	***20,0***	***4,8***	***100***

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.88 ΠΗΓΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ*

	Αυτοαπασχόληση ως πρώτη σημαντική απασχόληση	Αυτοαπασχόληση ως σημερινή απασχόληση
Βασικές πηγές οικονομικής στήριξης αυτοαπασχολουμένων		
η οικονομική ενίσχυση από οικογένεια ή φίλους	51,7	52,3
η τράπεζα	2,3	9,8
η συνέχιση της οικογενειακής επιχείρησης	4,6	8,5
η κρατική ενίσχυση ή το ευρωπαϊκό πρόγραμμα	2,9	4,8
οι ατομικές σας αποταμιεύσεις	49,4	47,4
Άλλη μορφή στήριξης (πληροφορίες, τεχνικές συμβουλές,...)	20,7	27,1
Από τον ΟΑΕΔ	5,6	2,3
Από το ΕΟΜΜΕΧ	-	1,0
Από άλλο κρατικό ή κοινωνικό φορέα	69,4	1,2
Από οικογένεια, συγγενείς, φίλους	27,0	17,6
Από κάτι άλλο	11,2	6,2

* Ποσοστό (%) ατόμων ανά πηγή στήριξης στο σύνολο των αυτοαπασχολουμένων με ή χωρίς προσωπικό (δυνατότητα πολλαπλών επιλογών ανά ερωτώμενο).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.89 ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΘΥΜΗΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ, ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΛΑΔΟ*

	Επιθυμητή εργασία			
	Στον δημόσιο τομέα	Στον ιδιωτικό τομέα	Σε δική μου επιχείρηση	Σύνολο
ΦΥΛΟ (x^2=1148,64, β.ε.=2, p<0,001) N=13433				
Άνδρες	43,4	15,9	40,7	100
Γυναίκες	72,4	9,1	18,6	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=2181,66 β.ε.=60, p<0,001) N=13435				
Φιλολογία-Φιλοσοφία	82,8	6,2	11,0	100
Θεολογία	83,8	5,6	10,6	100
Επιστήμες Αγωγής	87,2	3,1	9,6	100
Ψυχολογία	60,3	9,6	30,1	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	82,3	6,3	11,4	100
Ξένες Γλώσσες	77,3	7,5	15,2	100
Καλές Τέχνες	64,5	9,0	26,5	100
Νομική Επιστήμη	46,6	9,9	43,5	100
Οικονομική Επιστήμη	59,2	16,7	24,1	100
Επιστήμες Διοίκησης	50,1	21,0	28,8	100
Πολιτική Επιστήμη	58,8	13,7	27,5	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	68,3	13,3	18,4	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	50,0	28,9	21,1	100
Βιολογία	60,8	14,9	24,3	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	63,4	11,9	24,6	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	55,3	11,4	33,3	100
Γεωπονική	53,8	9,2	37,0	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	46,4	8,4	45,2	100
Φαρμακευτική	21,1	14,6	64,3	100
Νοσηλευτική	63,0	6,8	30,1	100
Αρχιτέκτονες	32,0	8,6	59,5	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	28,2	11,6	60,2	100
Χημικοί Μηχανικοί	39,9	8,0	52,1	100
Τοπογράφοι	26,1	22,4	51,5	100
Μηχανολόγοι	36,9	34,1	28,9	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	47,2	19,7	33,1	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	77,6	3,6	18,8	100
Κτηνιατρική	48,8	7,1	44,0	100
Δασολογία και Περιβάλλον	68,0	10,5	21,6	100
Διαιτολογία	62,3	1,6	36,1	100
Οικιακή Οικονομία	83,1	3,4	13,6	100
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ N=13438	***60,7***	***11,8***	***27,5***	***100***

* Κατανομή (%) στις διαφορετικές επιλογές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.90 ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΘΥΜΗΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΤΟΜΕΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
κατανομές (%)

		Επιθυμητή εργασία			
		Στον δημόσιο τομέα	Στον ιδιωτικό τομέα	Σε δική μου επιχείρηση	Σύνολο
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ					
Εργασιακή κατάσταση	Απασχολούμενος	59,1	11,5	29,4	100
	Άνεργος	75,5	9,0	15,5	100
	Μη ενεργός	64,6	16,1	19,3	100
	N= 13437	x^2=155,256, β.ε.=4, p<0,001			
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ					
Τομέας απασχόλησης	Δημόσιος τομέας - μισθωτός	78,8	4,2	17,0	100
	Ιδιωτικός τομέας - μισθωτός	52,4	19,6	27,9	100
	Ιδιωτικός τομέας - αυτοαπασχολούμενος	23,1	6,0	70,9	100
Μορφή εργασίας	Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα	54,2	18,9	26,9	100
	Μισθωτός στον δημόσιο τομέα	79,9	3,5	16,5	100
	Συμβ. έργου στον ιδιωτικό τομέα	39,5	24,6	35,9	100
	Συμβ. έργου στον δημόσιο τομέα	75,2	6,0	18,9	100
	Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό	25,4	6,6	68,0	100
	Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	15,7	3,4	80,9	100
	Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	20,5	7,7	71,8	100
	Σύνολο	59,2	11,5	29,3	100
	N= 11249	x^2 =2430,142, β.ε.=12, p<0,001			

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.91 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ*

Η επιθυμητή εργασία...	Άνδρες		Γυναίκες		Σύνολο		Διαφορά ανάμεσα στα φύλα	
	N	*%*	*N*	*%*	*N*	*%*	x^2	p
προσφέρει ασφάλεια	2044	*50,8*	4745	*71,2*	6789	*65,8*	450,6	<0,001
προσφέρει καλές αμοιβές	1989	*36,2*	2203	*27,2*	4192	*29,9*	126,67	<0,001
είναι συμβατή με τις οικ. υποχρεώσεις	732	*13,3*	3201	*39,5*	3933	*28,0*	1086,84	<0,001
προσφέρει αυτονομία	1917	*34,9*	1615	*19,9*	3532	*24,9*	384,15	<0,001
προσφέρει προοπτικές εξέλιξης	1789	*32,6*	1522	*18,8*	3311	*23,3*	340,02	<0,001
Άλλο	632	*11,5*	737	*9,1*	1369	*8,8*	15,63	<0,001

* Ποσοστό (%) αποφοίτων που δήλωσε κάθε παράγοντα (δυνατότητα δύο επιλογών ανά ερωτώμενο).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.92 ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΘΥΜΗΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ*

Η επιθυμητή εργασία...	Επιθυμητή εργασία							
	Στον δημόσιο τομέα		Στον ιδιωτικό τομέα		Σε δική μου επιχείρηση		Σύνολο	
	N	%	N	%	N	%	N	%
προσφέρει ασφάλεια	6419	*96,8*	63	*0,9*	152	2,3	6634	100
προσφέρει καλές αμοιβές	1797	*44,5*	894	*22,1*	1345	35,3	4036	100
είναι συμβατή με τις οικογενειακές υποχρεώσεις	3386	*89,6*	88	*2,3*	305	8,1	3776	100
προσφέρει αυτονομία	618	*18,3*	247	*7,3*	2511	74,4	3376	100
προσφέρει προοπτικές εξέλιξης	664	*21,1*	902	*28,6*	1587	50,3	3153	100

* Κατανομή (%) αυτών που δήλωσαν κάθε παράγοντα ανά είδος επιθυμητής εργασίας (στον δημόσιο, στον ιδιωτικό τομέα, σε δική του επιχείρηση).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.93 ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΣΚΕΦΤΕΙ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΟΥΝ ΔΙΚΗ ΤΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ (%)

	Ναι		Όχι		Σύνολο	
	N	%	N	%	N	%
ΦΥΛΟ (x^2=250,8 , β.ε.=1, p<0,001)						
Άνδρες	2024	45,8	2391	54,2	4415	100
Γυναίκες	2213	31,2	4880	68,8	7093	100
ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (x^2=14,2, β.ε.=2, p=0,001)						
Απασχολούμενοι	3532	37,3	5926	62,7	9458	100
Άνεργοι	318	37,7	525	62,3	843	100
Μη ενεργοί	386	31,9	825	68,1	1211	100
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ (x^2=495.5, β.ε.=30, p<0,001)						
Φιλολογία-Φιλοσοφία	200	29,9	469	70,1	669	100
Θεολογία	104	31,3	228	68,7	332	100
Επιστήμες Αγωγής	294	26,2	830	73,8	1124	100
Ψυχολογία	158	64,8	86	35,2	244	100
Ιστορία-Αρχαιολογία	136	26,5	378	73,5	514	100
Ξένες Γλώσσες	238	38,3	384	61,7	622	100
Καλές Τέχνες	127	34,9	237	65,1	364	100
Νομική Επιστήμη	34	32,4	71	67,6	105	100
Οικονομική Επιστήμη	304	30,4	696	69,6	1000	100
Επιστήμες Διοίκησης	204	28,8	505	71,2	709	100
Πολιτική Επιστήμη	119	41,2	170	58,8	289	100
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	96	28,7	239	71,3	335	100
Επιστήμες Επικοινωνίας	60	35,5	109	64,5	169	100
Βιολογία	71	30,6	161	69,4	232	100
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	462	41,1	662	58,9	1124	100
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	75	41,7	105	58,3	180	100
Γεωπονική	263	56,6	202	43,4	465	100
Ιατρική-Οδοντιατρική	264	52,4	240	47,6	504	100
Φαρμακευτική	58	59,2	40	40,8	98	100
Νοσηλευτική	29	42,0	40	58,0	69	100
Αρχιτέκτονες	45	39,5	69	60,5	114	100
Πολιτικοί Μηχανικοί	119	51,3	113	48,7	232	100
Χημικοί Μηχανικοί	85	37,9	139	62,1	224	100
Τοπογράφοι	52	48,1	56	51,9	108	100
Μηχανολόγοι	173	46,8	197	53,2	370	100
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	226	32,4	472	67,6	698	100
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	147	46,7	168	53,3	315	100
Κτηνιατρική	35	59,3	24	40,7	59	100
Δασολογία και Περιβάλλον	32	23,9	102	76,1	134	100
Διαιτολογία	17	34,7	32	65,3	49	100
Οικιακή Οικονομία	8	13,6	51	86,4	59	100
ΣΥΝΟΛΟ	*4236*	*36,8*	*7276*	*63,2*	*11512*	*100*

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.94 ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΞΕΚΙΝΗΣΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*

Λόγοι	Άνδρες		Γυναίκες		Σύνολο			
	N	%	*N*	%	*N*	%	x^2	p
Δεν αισθάνονται ώριμοι-ες	322	*6,9*	408	*5,4*	730	6,0	10,869	<0,001
Πρέπει να αποκτήσουν καλύτερη επαγγελματική εμπειρία	712	*15,3*	719	*9,6*	1431	11,8	89,115	<0,001
Δεν κατέχουν το απαιτούμενο κεφάλαιο	1175	*25,2*	1345	*17,9*	2520	20,7	91,939	<0,001
Δεν έχουν δίκτυο πιθανών πελατών	386	*8,3*	398	*5,3*	784	6,4	41,936	<0,001
Δεν κατέχουν τις απαραίτητες γνώσεις και πληροφορίες	228	*4,9*	255	*3,4*	483	4,0	16,653	<0,001

* Αριθμός αυτών που επιλαλούνται κάθε λόγο και ποσοστό (%) επί του συνόλου αυτών που έχουν σκεφτεί να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση (δυνατότητα δύο επιλογών ανά ερωτώμενο).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ, ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Στο κεφάλαιο αυτό μας ενδιαφέρει να εντοπίσουμε τους παράγοντες που επιδρούν και εξηγούν τον βαθμό και την ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, καθώς και βασικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας μετάβασής τους από το πανεπιστήμιο στην εργασία. Συγκεκριμένα, θα χρησιμοποιήσουμε στατιστικές τεχνικές για να ελέγξουμε ερμηνευτικές υποθέσεις για:

- την απασχόληση ή μη των αποφοίτων τη στιγμή της έρευνας,
- την απόκτηση ή μη εμπειρίας σημαντικής εργασίας από τους πτυχιούχους στο διάστημα των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση,
- την αυτοαπασχόληση των αποφοίτων έναντι της απασχόλησής τους ως μισθωτών,
- την απασχόληση των μισθωτών στον δημόσιο έναντι του ιδιωτικού τομέα,
- τη σταθερότητα/προσωρινότητα της απασχόλησης των μισθωτών αποφοίτων, τον πλήρη ή μειωμένο χρόνο εργασίας τους, το ύψος αποδοχών τους και τον βαθμό αντιστοιχίας του αντικειμένου εργασίας τους με τις σπουδές τους,
- τον βαθμό ικανοποίησης των μισθωτών αποφοίτων από την απασχόλησή τους και την προδιάθεσή τους ή μη για τη δημιουργία επιχείρησης,
- το χρονικό διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και πρώτης σημαντικής απασχόλησης,
- τον αριθμό επεισοδίων ανεργίας κατά την περίοδο μετάβασης,
- τη γεωγραφική κινητικότητα της εργασίας.

Επίσης, θα ελέγξουμε υποθέσεις εργασίας για τους προσδιοριστικούς παράγοντες:

- του βαθμού πτυχίου,
- της εργασιακής εμπειρίας και της συνεχόμενης απασχόλησης κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών,
- της καθυστέρησης ολοκλήρωσης των προπτυχιακών σπουδών,
- της πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών,
- του να έχουν αποκτήσει ή όχι οι απόφοιτοι τέκνα, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση.

Επειδή τόσο τα χαρακτηριστικά των αποφοίτων όσο και οι προσδιοριστικοί τους παράγοντες είναι περισσότεροι από ένας, ο έλεγχος των ερμηνευτικών υποθέσεων βασίζεται σε μοντέλα πολλαπλής παλινδρόμησης. Στις περιπτώσεις εκείνες που η εξαρτημένη μεταβλητή είναι *κατηγορική δίτιμη*, το μοντέλο παλινδρόμησης που χρησιμοποιούμε είναι αυτό της *λογιστικής παλινδρόμησης*, ενώ στις περιπτώσεις που η εξαρτημένη μεταβλητή είναι διατεταγμένη, αυτό της *πολυωνυμικής λογιστικής παλινδρόμησης*. Τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης παρουσιάζονται για κάθε υπόθεση εργασίας ξεχωριστά. Οι πίνακες με τα αποτελέσματα δίνουν για κάθε μεταβλητή ή κατηγορία μεταβλητής (κατηγορικές ανεξάρτητες μεταβλητές - ψευδο-μεταβλητές) τον αντίστοιχο συντελεστή παλινδρόμησης του μοντέλου που προσαρμόζεται κάθε φορά, καθώς και την τιμή του p, που δείχνει τη στατιστική σημαντικότητα των συντελεστών στον πληθυσμό. Τιμές του p μικρότερες του 0,05 υποδεικνύουν ότι οι συντελεστές παλινδρόμησης στον πληθυσμό είναι διαφορετικοί από το μηδέν. Επιπλέον, στα αποτελέσματα της λογιστικής παλινδρόμησης δίνεται και η εκθετική τιμή του συντελεστή παλινδρόμησης. Οι τελευταίες γραμμές κάθε πίνακα δίνουν τις τιμές διαφόρων στατιστικών κριτηρίων, που χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο της καλής προσαρμογής του μοντέλου. Οι τιμές των στατιστικών κριτηρίων πρέπει να ερμηνευθούν με επιφύλαξη, μιας και η αξιοπιστία τους δεν είναι ευρέως θεμελιωμένη.

Οι μεταβλητές **φύλο** και **επιστημονικός κλάδος σπουδών** υπεισέρχονται ως ανεξάρτητες επεξηγηματικές σε όλες τις ερμηνευτικές υποθέσεις που ελέγχουμε για λόγους που αμέσως εκθέτουμε. Όσον αφορά τη μεταβλητή «φύλο», σύμφωνα με την υπάρχουσα, εκτενή βιβλιογραφία, ακόμα

και εάν δεν γίνονται ευθέως αντιληπτές από τους ενδιαφερομένους-ες, οι διακρίσεις φύλου στην αγορά εργασίας (ως προς την πρόσληψη/απόλυση, τις αμοιβές, την τοποθέτηση στις θέσεις εργασίας, τις προαγωγές κ.λπ.) και άλλα φαινόμενα, όπως ο διαχωρισμός των επαγγελμάτων σε γυναικεία και ανδρικά, η υποχρεωτική στρατιωτική θητεία για τους άνδρες, η τεκνοποιία και η μεγαλύτερη εμπλοκή των γυναικών στην ανατροφή των παιδιών κ.λπ., και γενικότερα οι διαφορές φύλου ως προς την κοινωνικοποίηση και τους κοινωνικούς ρόλους, εξηγούν σε μεγάλο βαθμό τις διαφορετικές επιδόσεις ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας και τις σπουδές, καθώς και τις μεταξύ τους διαφορές ως προς την επιλογή επαγγέλματος, μορφής, είδους και τομέα εργασίας, τα χαρακτηριστικά της επιθυμητής εργασίας, το χρονικό διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και πρώτης απασχόλησης, την πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών κ.λπ.

Όσον αφορά τον επιστημονικό κλάδο σπουδών, αυτός κατά τη γνώμη μας αποτελεί σημαντικότατη επεξηγηματική μεταβλητή, η οποία επιδρά με δύο τρόπους στα φαινόμενα που προσπαθούμε να ερμηνεύσουμε. Πρώτον, επηρεάζει ευθέως τα περισσότερα χαρακτηριστικά σπουδών των αποφοίτων, μέσω των ιδιαιτεροτήτων της οργάνωσης των σπουδών, καθώς και τη μετάβαση των αποφοίτων στην απασχόληση, μέσω της οργάνωσης της πρακτικής άσκησης των φοιτητών σε διάφορους δημόσιους και κοινωνικούς φορείς και επιχειρήσεις. Δεύτερον, επιδρά εμμέσως στον βαθμό, την ποιότητα και την ταχύτητα επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων, κυρίως μέσω των προοπτικών που κάθε επιστημονικός κλάδος ανοίγει για τους αποφοίτους του σε συγκεκριμένα επαγγέλματα, οικονομικούς κλάδους και τομείς/μορφές απασχόλησης (ιδιωτικός/δημόσιος/αυτοαπασχόληση). Οι διαφορετικές συνθήκες προσφοράς και ζήτησης εργασίας, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται, οι προϋποθέσεις εισόδου και οι ευκαιρίες αυτοαπασχόλησης που επικρατούν στα επαγγέλματα, τους κλάδους και τους τομείς στους οποίους προνομιακά κατευθύνονται οι απόφοιτοι κάθε κλάδου επηρεάζουν τα μέγιστα τον βαθμό, την ποιότητα και την ταχύτητα της επαγγελματικής τους ένταξης.

Στα μοντέλα της παλινδρόμησης οι επιστημονικοί κλάδοι ομαδοποιήθηκαν ως εξής:

Ανθρωπιστικές επιστήμες	Φιλολογία-Φιλοσοφία Θεολογία Επιστήμες Αγωγής Ιστορία-Αρχαιολογία Ξένες Γλώσσες
Επιστήμες μηχανικού	Αρχιτέκτονες Πολιτικοί Μηχανικοί Χημικοί Μηχανικοί Τοπογράφοι Μηχανολόγοι Μηχανικοί Υπολογιστών και Συστημάτων Πληροφορικής
Οικονομική επιστήμη και Επιστήμες διοίκησης	Οικονομική Επιστήμη Επιστήμες Διοίκησης Οικιακή Οικονομία
Θετικές επιστήμες	Βιολογία Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία
Κοινωνικές και Πολιτικές επιστήμες	Ψυχολογία Πολιτική Επιστήμη Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική Επιστήμες Επικοινωνίας
Επιστήμες Υγείας	Ιατρική-Οδοντιατρική Φαρμακευτική Νοσηλευτική Κτηνιατρική Διαιτολογία
Επιστήμες Περιβάλλοντος	Γεωλογία-Φυσιογνωσία Γεωπονική Δασολογία και Περιβάλλον
Καλές Τέχνες	Καλές Τέχνες
Φυσική Αγωγή και Αθλητισμός	Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός
Νομική	Νομική Επιστήμη

Η **κοινωνική προέλευση** των αποφοίτων, και συγκεκριμένα το εκπαιδευτικό επίπεδο και το οικογενειακό εισόδημα των γονέων, θεωρήσαμε ότι επιδρά σημαντικά τόσο στα χαρακτηριστικά και τις επιδόσεις των σπουδών (βαθμός πτυχίου, καθυστέρηση ολοκλήρωσης των προπτυχιακών σπουδών και εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκειά τους, πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών) όσο και σε εκείνα της μετάβασης (π.χ. χρονικό διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και πρώτης σημαντικής απασχόλησης) και της ένταξης (π.χ. αυτοαπασχόληση, εμπειρία σημαντικής εργασίας κ.λπ.).

Το εκπαιδευτικό επίπεδο γονέων δεν υπήρχε ως μεταβλητή στο ερωτηματολόγιό μας. Κατασκευάστηκε από τις υπάρχουσες ως εξής:

Επίπεδο εκπαίδευσης πατέρα	Επίπεδο εκπαίδευσης μητέρας	Επίπεδο εκπαίδευσης γονέων
Χαμηλό	Χαμηλό	2
Χαμηλό	Μέτριο	3
Χαμηλό	Υψηλό	6
Μέτριο	Χαμηλό	3
Μέτριο	Μέτριο	4
Μέτριο	Υψηλό	7
Υψηλό	Χαμηλό	6
Υψηλό	Μέτριο	7
Υψηλό	Υψηλό	10

Τέλος, ελέγξαμε την επίδραση στον βαθμό και την ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, μιας σειράς μεταβλητών, που αντανακλούν τις διαφορές τους ως προς τις **ικανότητες**, το **ανθρώπινο κεφάλαιο** και την **εργασιακή κινητικότητα**. Αυτές είναι ο βαθμός πτυχίου, η συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης και η εμπειρία (συνεχόμενης) εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών, η πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών και η συμμετοχή σε πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης, ο αριθμός εργασιών που άλλαξε κάποιος και η εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης μετά την αποφοίτηση. Στις παραπάνω μεταβλητές προσθέσαμε την ηλικία και τη χρονική απόσταση από την αποφοίτηση, που προσεγγίζουν τη δυνητική εργασιακή εμπειρία των αποφοίτων, και μέσω αυτής τη συσσώρευση ανθρώπινου κεφαλαίου. Η χρονική απόσταση από την αποφοίτηση προσεγγίζει επίσης τη μείωση του ανθρώπινου κεφαλαίου, η οποία οφείλεται στην απαξίωση των γνώσεων που αποκτώνται κατά τη διάρκεια των σπουδών. Με βάση τα πρωτογενή δεδομένα της έρευνάς μας, οι τιμές της εν λόγω μεταβλητής (σε έτη ή μήνες) κινούνται στη ζώνη των 4-8 ετών μετά την αποφοίτηση ή μεταξύ του 8ου και 16ου εξαμήνου από αυτήν.

Για να ερμηνεύσουμε τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης, υιοθετήσαμε ένα **θεωρητικό σχήμα λειτουργίας της** (ελληνικής) **αγοράς εργασίας,** που συνδυάζει το μοντέλο του εργασιακού ανταγωνισμού με τη θεωρία της κατάτμησης της αγοράς εργασίας και την προσέγγιση των επαγγελματικών/εσωτερικών αγορών εργασίας. Θεωρήσαμε, δηλαδή, ότι στις σημερινές συνθήκες υψηλής ανεργίας οι απόφοιτοι των ελληνικών πανεπιστημίων εργάζονται στον δευτερεύοντα τομέα της οικονομίας, εν αναμονή της εισόδου τους στον πρωτεύοντα τομέα, όπου η επαγγελματική εμπειρία αποτελεί βασικό κριτήριο πρόσληψης, και αλλάζουν εργασία όταν βρουν καλύτερη ή όταν λήξει η σύμβαση προσωρινής εργασίας. Επίσης ενδέχεται να αναμένουν επί μακρόν ως άνεργοι στις ουρές αναμονής, έξω από τις πύλες των εσωτερικών αγορών

εργασίας. Η πρακτική άσκηση των φοιτητών, η εργασία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών, τα προγράμματα απασχόλησης (κατάρτιση, απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, επιδοτούμενες θέσεις) και η εργασιακή εμπειρία μετά την αποφοίτηση αποτελούν θετικά «σήματα» για τους εργοδότες του πρωτεύοντα τομέα κατά την πρόσληψη, διότι θεωρούν ότι μειώνουν το κόστος κατάρτισης των νεοπροσλαμβανόμενων πάνω στη δουλειά. Δρουν λοιπόν ως κριτήρια/φίλτρα πρόσληψης μαζί με άλλα, όπως η ηλικία, το φύλο, ο βαθμός πτυχίου, το ίδρυμα που τελείωσε ο/η απόφοιτος/η κ.ά. Τα παραπάνω χαρακτηριστικά μπορεί εναλλακτικά να θεωρούνται από τους εργοδότες ως εχέγγυα υψηλότερης απόδοσης/παραγωγικότητας της εργασίας για το ίδιο επίπεδο μισθού.

Στη συνέχεια, παρουσιάζουμε κάθε μία από τις υποθέσεις εργασίας ξεχωριστά, μαζί με τα αποτελέσματα πολλαπλής παλινδρόμησης που τους αντιστοιχούν.

4.1
Απασχόληση τη στιγμή της έρευνας

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε είναι η εξής: Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, η πιθανότητα να είναι κάποιος απασχολούμενος, έναντι του να μην είναι, εξαρτάται από το φύλο του, σε συνδυασμό με την απόκτηση ή μη παιδιών, τον βαθμό πτυχίου του, την εμπειρία ή μη εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών του σπουδών σε συνδυασμό με την πραγματοποίηση ή μη μεταπτυχιακών σπουδών, τον επιστημονικό κλάδο σπουδών του, το ύψος του οικογενειακού εισοδήματος των γονέων του, τη χρονική απόσταση από την αποφοίτηση και το εάν έχει συμμετάσχει ή όχι σε πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης. Η ανάλυση έδειξε ότι όλες οι παραπάνω ανεξάρτητες μεταβλητές είναι στατιστικά σημαντικές, πλην του βαθμού πτυχίου.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, μεγαλύτερη πιθανότητα απασχόλησης έναντι μη απασχόλησης βρέθηκε να έχουν οι γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες, μεταξύ των αποφοίτων που δεν έχουν παιδιά, οι άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες μεταξύ εκείνων που έχουν παιδιά, τα άτομα που είχαν εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών έναντι αυτών που δεν είχαν, τα άτομα που δεν έχουν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές έναντι αυτών που έχουν, οι απόφοιτοι που οι γονείς τους έχουν εισόδημα χαμηλότερο των 30.000 ευρώ έναντι αυτών που έχουν μεγαλύτερο εισόδημα και τα άτομα που δεν έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης έναντι αυτών που έχουν. Η ύπαρξη παιδιών αυξάνει την πιθανότητα απασχόλησης των ανδρών και μειώνει την αντίστοιχη πιθανότητα των γυναικών.

Τα αναλυτικά αποτελέσματα έχουν ως εξής: Μεταξύ των αποφοίτων χωρίς παιδιά, οι γυναίκες έχουν 37% μεγαλύτερα odds[1] από τους άνδρες, ενώ μεταξύ αυτών με παιδιά, οι άνδρες έχουν 486% μεγαλύτερα odds από τις γυναίκες. Είναι επίσης αξιοσημείωτο ότι οι άνδρες με παιδιά έχουν 219% μεγαλύτερα odds από αυτούς που δεν έχουν, ενώ οι γυναίκες με παιδιά έχουν 60% μικρότερα odds από αυτές που δεν έχουν.

---

[1] Odds καλείται ο λόγος δύο συμπληρωματικών πιθανοτήτων: $\frac{\pi}{1-\pi}$,
όπου π είναι η πιθανότητα να συμβεί ένα ενδεχόμενο και 1-π η πιθανότητα να μη συμβεί το υπό εξέταση ενδεχόμενο. Στη συγκεκριμένη συνάρτηση λογιστικής παλινδρόμησης που ελέγχουμε, π είναι η πιθανότητα ένα άτομο που έχει ένα συγκεκριμένο χαρακτηριστικό να είναι απασχολούμενος και 1-π είναι η συμπληρωματική πιθανότητα το ίδιο άτομο να μην είναι απασχολούμενος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΝΑΙ=1, ΟΧΙ=0)

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Φύλο (γυναίκα)	1,77	5,86	0,000
Ύπαρξη τέκνων (ναι)	0,91	2,49	0,000
Φύλο x ύπαρξη τέκνων	-2,07	0,13	0,000
Εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών (ναι)	-0,67	0,51	0,000
Μεταπτυχιακές σπουδές (ναι)	0,43	1,53	0,000
Εμπειρία εργασίας x μεταπτυχιακές σπουδές	0,37	1,45	0,001
Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα (> 30.000)			0,002
μέχρι 10.000	0,18	1,19	0,068
10.001-30.000	0,26	1,29	0,000
Συμμετοχή σε πρόγραμμα απασχόλησης (όχι)	-0,21	0,81	0,001
Χρονική απόσταση από την αποφοίτηση (σε μήνες)	0,01	1,01	0,000
Κλάδοι (Νομική)			0,000
Ανθρωπιστικές επιστήμες	-1,44	0,24	0,000
Επιστήμες μηχανικού	-1,10	0,33	0,000
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	-1,49	0,23	0,000
Θετικές επιστήμες	-1,50	0,22	0,000
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	-1,72	0,18	0,000
Επιστήμες Υγείας	-1,26	0,28	0,000
Επιστήμες Περιβάλλοντος	-1,57	0,21	0,000
Καλές Τέχνες	-0,45	0,64	0,237
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	-1,45	0,23	0,000
Σταθερά	1,57	4,82	0,000
Cox & Snell R^2	*0,04*		
Nagelkerke R^2	*0,07*		
Hosmer & Lemeshow	*17,27*		*0,027*
% of correct classification = 84,2			
N=10662			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

Η εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών επιδρά θετικά στην πιθανότητα απασχόλησης 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Η επίδρασή της είναι μάλιστα μεγαλύτερη, όταν συνδυάζεται με την πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών. Συγκεκριμένα, ενώ η εμπειρία απασχόλησης κατά τις προπτυχιακές σπουδές αυξάνει τα odds κατά 35% στους αποφοίτους που δεν έχουν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές, τα αυξάνει κατά 95% σε αυτούς που έχουν πραγματοποιήσει τέτοιες σπουδές. Αντίθετα, η πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών έχει αρνητική επίδραση στην πιθανότητα απασχόλησης, εφόσον μειώνει τα odds κατά 35% στους αποφοίτους που είχαν εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών και κατά 55% σ' αυτούς που δεν είχαν τέτοια εμπειρία.

Τα άτομα που δεν έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα απασχόλησης έχουν 20% μεγα-

λύτερα odds, ενώ αύξηση της χρονικής απόστασης από την αποφοίτηση κατά 1 μήνα αυξάνει τα odds κατά 1%. Επίσης, τα odds να είναι κάποιος απασχολούμενος είναι 20% και 30% μεγαλύτερα στα άτομα με ετήσιο οικογενειακό εισόδημα μικρότερο από 10.000 ευρώ και μεταξύ 10.000 και 30.000 ευρώ αντίστοιχα σε σχέση με άτομα με εισοδήματα μεγαλύτερα από 30.000 ευρώ.

Ως προς την επίδραση του επιστημονικού κλάδου προπτυχιακών σπουδών στην πιθανότητα απασχόλησης, η ανάλυση παλινδρόμησης έδωσε τα εξής αποτελέσματα: Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, οι απόφοιτοι Νομικής έχουν τη μεγαλύτερη πιθανότητα απασχόλησης σε σχέση με αυτούς όλων των υπόλοιπων κλάδων. Ακολουθούν αυτοί των Καλών Τεχνών με 43% μικρότερη πιθανότητα σε σχέση με τους αποφοίτους της Νομικής. Οι υπόλοιποι κλάδοι δεν παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές μεταξύ τους ως προς την πιθανότητα απασχόλησης των αποφοίτων τους, που είναι κατά 70%-80% μικρότερη αυτής των αποφοίτων της νομικής.

4.2
Εμπειρία σημαντικής απασχόλησης

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε είναι η εξής: Το να είχε αποκτήσει ένας απόφοιτος εμπειρία σημαντικής απασχόλησης 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση εξαρτάται από το φύλο, τον βαθμό πτυχίου και το οικογενειακό εισόδημα των γονέων του, την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών και τη συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης, τη χρονική απόσταση από την αποφοίτηση, την πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών και τον επιστημονικό κλάδο σπουδών.

Όλες οι ανεξάρτητες μεταβλητές βρέθηκαν να είναι στατιστικά σημαντικές, με εξαίρεση το φύλο και το οικογενειακό εισόδημα των γονέων. Τα odds να έχει αποκτήσει απόφοιτος εμπειρία σημαντικής απασχόλησης είναι 54% μικρότερα στα άτομα με βαθμό πτυχίου «καλώς» σε σχέση με «άριστα», ενώ δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των κατηγοριών «άριστα» και «λίαν καλώς». Τα αντίστοιχα odds είναι 17% μεγαλύτερα στα άτομα χωρίς μεταπτυχιακές σπουδές, 82,2% μεγαλύτερα στα άτομα με εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών και 21,9% μεγαλύτερα στα άτομα που έχουν κάνει πρακτική άσκηση. Επομένως, η επίδοση στις προπτυχιακές σπουδές, η εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών και η πρακτική άσκηση είναι οι βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν θετικά την απόκτηση σημαντικής απασχόλησης. Με βάση τους συντελεστές παλινδρόμησης, δίνουμε μια κατάταξη των κλάδων, ξεκινώντας από εκείνους των οποίων οι απόφοιτοι είναι περισσότερο πιθανόν να έχουν εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Η κατάταξη είναι: νομική επιστήμη και καλές τέχνες, οικονομική επιστήμη και επιστήμες διοίκησης, επιστήμες υγείας, κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες, θετικές επιστήμες, ανθρωπιστικές επιστήμες, μηχανικοί, φυσική αγωγή και αθλητισμός και επιστήμες περιβάλλοντος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ
ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΗΜΕΡΑ Η ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ (ΝΑΙ=1, ΟΧΙ=0)

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Χρονική απόσταση από αποφοίτηση (σε μήνες)	0,02	1,02	0,000
Βαθμός πτυχίου (άριστα)			0,000
καλώς	-0,78	0,46	0,000
λίαν καλώς	-0,22	0,80	0,238
Μεταπτυχιακές σπουδές (ναι)	0,16	1,17	0,020
Εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών (ναι)	-0,60	0,55	0,000
Συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης στο Τμήμα (ναι)	-0,19	0,82	0,006
Κλάδοι (Νομική)			0,000
Ανθρωπιστικές επιστήμες	-1,69	0,18	0,000
Επιστήμες μηχανικού	-1,86	0,16	0,000
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	-1,18	0,31	0,002
Θετικές επιστήμες	-1,54	0,21	0,000
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	-1,51	0,22	0,000
Επιστήμες Υγείας	-1,20	0,30	0,002
Επιστήμες Περιβάλλοντος	-2,10	0,12	0,000
Καλές τέχνες	-0,72	0,49	0,186
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	-1,94	0,14	0,000
Εμπειρία εργασίας x Μεταπτυχιακές σπουδές	2,30	9,99	0,000
Cox & Snell R^2	*0,05*		
Nagelkerke R^2	*0,08*		
Hosmer & Lemeshow	*17,37*		*0,030*
% of correct classification =78,9			
N=6054			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

4·3
Αυτοαπασχόληση έναντι μισθωτής εργασίας

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε είναι η εξής: Η πιθανότητα να είναι κάποιος αυτοαπασχολούμενος 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση έναντι της πιθανότητας να είναι μισθωτός εξαρτάται από το φύλο του, σε συνδυασμό με την ύπαρξη παιδιών, την ηλικία του, το οικογενειακό εισόδημα και το επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων του, τη χρονική απόσταση από την αποφοίτηση, τον επιστημονικό κλάδο σπουδών και την πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών.

Στους αυτοαπασχολούμενους δεν συμπεριλήφθηκαν οι απόφοιτοι που δούλευαν βοηθητικά και χωρίς αμοιβή στην οικογενειακή επιχείρηση. Από το μοντέλο παλινδρόμησης προέκυψε ότι όλες οι ανεξάρτητες μεταβλητές είναι στατιστικά σημαντικές, πλην του επιπέδου εκπαίδευσης των γονέων και της χρονικής απόστασης από την αποφοίτηση. Τα odds να είναι κάποιος αυτοαπασχολούμενος είναι κατά 69% μεγαλύτερα στους άνδρες από τις γυναίκες και 65% μεγαλύτερα στα άτομα που δεν έχουν κάνει μεταπτυχιακές σπουδές. Επίσης, μια αύξηση της ηλικίας κατά ένα έτος αυξάνει τα odds να είναι κάποιος αυτοαπασχολούμενος κατά 4%. Αντίθετα,

τα αντίστοιχα odds είναι 35% και 42% μικρότερα στα άτομα με ετήσιο οικογενειακό εισόδημα μικρότερο από 10.000 ευρώ και μεταξύ 10.000 και 30.000 ευρώ αντίστοιχα σε σχέση με εισοδήματα μεγαλύτερα από 30.000 ευρώ. Με βάση τους συντελεστές παλινδρόμησης, δίνουμε μια κατάταξη των κλάδων, ξεκινώντας από εκείνους που είναι περισσότερο πιθανόν οι απόφοιτοί τους να είναι αυτοαπασχολούμενοι. Η κατάταξη των κλάδων είναι η εξής: νομική, επιστήμες υγείας, μηχανικοί, επιστήμες περιβάλλοντος, οικονομική επιστήμη και επιστήμες διοίκησης, κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες, θετικές επιστήμες, φυσική αγωγή και αθλητισμός, καλές τέχνες και ανθρωπιστικές επιστήμες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΝΑΝΤΙ ΜΙΣΘΩΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
(ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ=1, ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΙΟΥΧΟΙ ΕΡΓΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΣΕ ΕΝΑΝ ΕΡΓΟΔΟΤΗ=0)

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Φύλο (γυναίκα)	0,52	1,69	0,000
Μεταπτυχιακές σπουδές (ναι)	0,50	1,65	0,000
Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα (> 30.000)			0,000
μέχρι 10.001	-0,43	0,65	0,001
10.001- 30.000	-0,55	0,58	0,000
Ηλικία	0,04	1,04	0,001
Κλάδοι (Νομική)			0,000
Ανθρωπιστικές επιστήμες	-4,54	0,01	0,000
Επιστήμες μηχανικού	-2,57	0,08	0,000
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	-3,97	0,02	0,000
Θετικές επιστήμες	-4,16	0,02	0,000
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	-4,07	0,02	0,000
Επιστήμες Υγείας	-2,13	0,12	0,000
Επιστήμες Περιβάλλοντος	-2,98	0,05	0,000
Καλές Τέχνες	-4,28	0,01	0,000
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	-4,39	0,01	0,000
Σταθερά	0,10	1,10	0,802
Cox & Snell R^2	*0,16*		
Nagelkerke R^2	*0,27*		
Hosmer & Lemeshow	*29,16*		*0,000*
% of correct classification = 86,3			
N=7871			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

4.4 *Απασχόληση στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα*

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε ήταν η εξής: Η πιθανότητα κάποιος πτυχιούχος να εργάζεται στον δημόσιο έναντι του ιδιωτικού τομέα, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, εξαρτάται από το φύλο, την ηλικία, τη διάρκεια σπουδών, την πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών, τη χρονική απόσταση από την αποφοίτηση, τη συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια των σπουδών, την ύπαρξη τέκνων, το οικογενειακό εισόδημα και το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων, καθώς και τον επιστημονικό κλάδο σπουδών.

Με βάση τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης, μεγαλύτερη πιθανότητα να εργάζονται στον δημόσιο τομέα, έχουν οι γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες, άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, άτομα με μικρή διάρκεια σπουδών, άτομα με μεταπτυχιακά και άτομα που συμμετείχαν σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης που οργάνωσε το Τμήμα σπουδών τους. Η ύπαρξη ή μη παιδιών επηρεάζει μόνο την πιθανότητα απασχό-

λησης των ανδρών στον δημόσιο τομέα και όχι των γυναικών.

Συγκεκριμένα, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, η πιθανότητα να απασχολείται κάποιος απόφοιτος χωρίς παιδιά στον δημόσιο έναντι του ιδιωτικού τομέα είναι 57% μεγαλύτερη στις γυναίκες απ' ό,τι στους άνδρες, ενώ δεν υπάρχει διαφορά φύλου στα odds μεταξύ των αποφοίτων που έχουν παιδιά. Είναι αξιοσημείωτο ότι η ύπαρξη ή μη τέκνων δεν επηρεάζει την πιθανότητα των γυναικών να εργάζονται στον δημόσιο τομέα έναντι του ιδιωτικού, αλλά επηρεάζει αυτήν των ανδρών. Οι άνδρες με παιδιά έχουν 41,9% μεγαλύτερη πιθανότητα να εργάζονται στον δημόσιο έναντι του ιδιωτικού τομέα σε σχέση με αυτούς χωρίς παιδιά.

Επίσης, τα odds να απασχολούνται στον δημόσιο έναντι του ιδιωτικού τομέα είναι 18,5% μεγαλύτερα στα άτομα που πραγματοποίησαν μεταπτυχιακές σπουδές και 63,2% μεγαλύτερα στα άτομα που έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης. Επιπλέον, μία αύξηση της ηλικίας κατά 1 χρόνο αυξάνει τα odds κατά 10%. Αντίθετα, μία καθυστέρηση των σπουδών κατά 1 χρόνο αναμένεται να μειώσει τα odds κατά 12%. Με βάση τους συντελεστές παλινδρόμησης, δίνουμε μια κατάταξη των κλάδων ξεκινώντας από εκείνους τους κλάδους που είναι περισσότερο πιθανόν οι απόφοιτοί τους να απασχολούνται στον δημόσιο τομέα. Η σειρά είναι η εξής: Καλές τέχνες, επιστήμες υγείας, φυσική αγωγή και αθλητισμός, ανθρωπιστικές επιστήμες, επιστήμες περιβάλλοντος, μηχανικοί, κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες, θετικές επιστήμες, οικονομική επιστήμη και επιστήμες διοίκησης, και νομική.

Δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές οι μεταβλητές: εκπαιδευτικό επίπεδο και εισόδημα των γονέων, ύπαρξη παιδιών και χρονική απόσταση από την αποφοίτηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΔΗΜΟΣΙΟΣ=1, ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ=0)

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Ηλικία	0,08	1,09	0,000
Φύλο (γυναίκα)	-0,14	0,87	0,283
Ύπαρξη τέκνων (ναι)	-0,04	0,96	0,614
Φύλο * ύπαρξη τέκνων	-0,31	0,73	0,019
Διάρκεια σπουδών	-0,13	0,88	0,000
Μεταπτυχιακές σπουδές (ναι)	-0,17	0,84	0,000
Συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης στο Τμήμα (ναι)	-0,49	0,61	0,000
Κλάδοι (Νομική)			0,000
Ανθρωπιστικές επιστήμες	1,70	5,47	0,000
Επιστήμες μηχανικού	1,36	3,90	0,000
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	0,71	2,03	0,001
Θετικές επιστήμες	1,15	3,17	0,000
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	1,19	3,29	0,000
Επιστήμες Υγείας	2,03	7,64	0,000
Επιστήμες Περιβάλλοντος	1,45	4,27	0,000
Καλές Τέχνες	3,37	29,22	0,000
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	2,00	7,42	0,000
Σταθερά	-2,93	0,05	0,000
Cox & Snell R^2	*0,11*		
Nagelkerke R^2	*0,14*		
Hosmer & Lemeshow	*32,15*		*0,000*
% of correct classification =61,1			
N=9400			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

4.5 *Σταθερή/προσωρινή απασχόληση*

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε είναι ότι η σταθερότητα/προσωρινότητα της απασχόλησης των πτυχιούχων πανεπιστημίου που, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, εργάζονται ως μισθωτοί ή ως συμβασιούχοι έργου κυρίως σε ένα εργοδότη εξαρτάται από το φύλο, την ηλικία και τη χρονική απόσταση από την αποφοίτηση, τον βαθμό πτυχίου και τον επιστημονικό κλάδο σπουδών τους, την πραγματοποίηση ή μη μεταπτυχιακών σπουδών, την εμπειρία εργασίας τους κατά τις προπτυχιακές σπουδές, τον αριθμό εργασιών που άλλαξαν μετά την αποφοίτηση και πριν από την τρέχουσα απασχόλησή τους, τη συμμετοχή τους ή μη σε πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης, και τον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα της τρέχουσας απασχόλησής τους.

Από την ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές οι εξής ανεξάρτητες μεταβλητές: εμπειρία εργασίας κατά τις προπτυχιακές σπουδές, βαθμός πτυχίου, χρονική απόσταση από την αποφοίτηση, δημόσιος/ιδιωτικός τομέας απασχόλησης, επιστημονικός κλάδος σπουδών. Αντίθετα, δεν βρέθηκαν να ασκούν στατιστικά σημαντική επίδραση στη σταθερότητα/προσωρινότητα της απασχόλησης των πτυχιούχων πανεπιστημίου το φύλο και η ηλικία τους, ο αριθμός εργασιών που άλλαξαν μετά την αποφοίτηση και πριν από την τρέχουσα απασχόλησή τους, η συμμετοχή τους ή μη σε πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης και η πραγματοποίηση ή μη μεταπτυχιακών σπουδών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ
ΣΤΑΘΕΡΗ/ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΣΤΑΘΕΡΗ =1, ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ =0)

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Βαθμός πτυχίου (άριστα)			
καλώς	-1,01	0,37	0,000
λίαν καλώς	-0,73	0,48	0,000
Τομέας (δημόσιος)	-0,55	0,58	0,000
Εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια σπουδών (ναι)	-0,24	0,79	0,001
Χρονική απόσταση από αποφοίτηση (σε εξάμηνα)	0,12	1,12	0,000
Κλάδοι (Νομική)			0,000
Ανθρωπιστικές επιστήμες	-1,96	0,14	0,000
Επιστήμες μηχανικού	-0,95	0,39	0,075
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	0,02	1,02	0,974
Θετικές επιστήμες	-2,07	0,13	0,000
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	-1,10	0,33	0,041
Επιστήμες Υγείας	-2,59	0,07	0,000
Επιστήμες Περιβάλλοντος	-1,51	0,22	0,007
Καλές Τέχνες	-1,04	0,35	0,097
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	-1,97	0,14	0,000
Σταθερά	2,20	8,99	0,000
Cox & Snell R^2	*0,11*		
Nagelkerke R^2	*0,16*		
Hosmer & Lemeshow	*35,83*		*0,000*
% of correct classification = 71,5			
N=4066			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

Συγκεκριμένα, τα odds να έχει ένας πτυχιούχος σταθερή απασχόληση 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση είναι 27% μεγαλύτερα για τα άτομα που αποκτούν εργασιακή εμπειρία κατά τις προπτυχιακές σπουδές και 72% μεγαλύτερα για τα άτομα που επιτυγχάνουν να βρουν απασχόληση στον δημόσιο τομέα. Επίσης, η αύξηση της απόστασης από την αποφοίτηση κατά ένα εξάμηνο οδηγεί σε αύξηση των odds σταθερής απασχόλησης κατά 12%, ενώ τα άτομα με βαθμό πτυχίου «άριστα» έχουν 100% και 170% μεγαλύτερες πιθανότητες σταθερής απασχόλησης από τα άτομα με βαθμό πτυχίου «λίαν καλώς» και «καλώς» αντίστοιχα.

Τέλος, οι επιστημονικοί κλάδοι που οι απόφοιτοί τους έχουν τη μεγαλύτερη πιθανότητα σταθερής απασχόλησης είναι η νομική, η οικονομική επιστήμη και οι επιστήμες διοίκησης, οι επιστήμες μηχανικού και οι καλές τέχνες. Οι απόφοιτοι όλων των υπόλοιπων επιστημονικών κλάδων έχουν πολύ μικρότερες πιθανότητες σταθερής απασχόλησης από αυτούς της νομικής. Τελευταίοι στην κατάταξη έρχονται οι απόφοιτοι των επιστημών υγείας, που έχουν 93% μικρότερες πιθανότητες.

4.6
Πλήρης/μερική απασχόληση

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε είναι ότι η πλήρης/μερική απασχόληση των πτυχιούχων πανεπιστημίου που, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, εργάζονται ως μισθωτοί ή ως συμβασιούχοι έργου κυρίως σε έναν εργοδότη εξαρτάται από το φύλο και την ηλικία τους, τη χρονική απόσταση από την αποφοίτηση, τον βαθμό πτυχίου και τον επιστημονικό κλάδο σπουδών τους, την πραγματοποίηση ή μη μεταπτυχιακών σπουδών, τον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα της τρέχουσας απασχόλησής τους και από το εάν έχουν αποκτήσει παιδιά ή όχι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.6 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΠΛΗΡΗΣ/ΜΕΡΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΠΛΗΡΗΣ =1, ΜΕΡΙΚΗ =0)

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Φύλο (γυναίκα)	0,29	1,33	0,000
Τομέας (δημόσιος)	-0,50	0,61	0,000
Χρονική απόσταση από την αποφοίτηση (σε εξάμηνα)	0,11	1,12	0,000
Ύπαρξη τέκνων (ναι)	-0,28	0,76	0,005
Κλάδοι (Νομική)			0,000
Ανθρωπιστικές επιστήμες	-1,60	0,20	0,002
Επιστήμες μηχανικού	0,39	1,48	0,469
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	0,95	2,58	0,082
Θετικές επιστήμες	-1,87	0,15	0,000
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	-0,50	0,60	0,341
Επιστήμες Υγείας	0,28	1,32	0,623
Επιστήμες Περιβάλλοντος	-0,17	0,84	0,750
Καλές Τέχνες	-2,16	0,11	0,000
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	-2,75	0,06	0,000
Σταθερά	2,02	7,55	0,000
Cox & Snell R^2	*0,11*		
Nagelkerke R^2	*0,20*		
Hosmer & Lemeshow	*13,50*		*0,095*
% of correct classification = 86,3			
N=8842			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

Η ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης έδειξε ότι οι άνδρες, τα άτομα που εργάζονται στον δημόσιο τομέα, καθώς και τα άτομα που έχουν παιδιά είναι πιο πιθανό να έχουν πλήρη απασχόληση έναντι μερικής. Επιπλέον, οι πιθανότητες πλήρους απασχόλησης αυξάνονται καθώς μεγαλώνει η χρονική απόσταση από την αποφοίτηση. Συγκεκριμένα, τα odds να έχει ένα άτομο πλήρη απασχόληση είναι 33% μεγαλύτερα στους άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες, 32% μεγαλύτερα στα άτομα που έχουν παιδιά σε σχέση με αυτά που δεν έχουν και 61% μεγαλύτερα στα άτομα που εργάζονται στον δημόσιο τομέα σε σχέση με αυτά που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα. Αύξηση της απόστασης από την αποφοίτηση κατά ένα εξάμηνο αντιστοιχεί σε αύξηση των odds να έχει κάποιο άτομο πλήρη απασχόληση κατά 12%.

Ο επιστημονικός κλάδος σπουδών φαίνεται ότι επιδρά και αυτός στην πιθανότητα πλήρους έναντι μερικής απασχόλησης των πτυχιούχων πανεπιστημίου, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Τις μεγαλύτερες πιθανότητες μερικής απασχόλησης έχουν κατά σειρά οι απόφοιτοι φυσικής αγωγής και αθλητισμού, καλών τεχνών, θετικών επιστημών και ανθρωπιστικών επιστημών. Όλοι οι υπόλοιποι κλάδοι δεν φαίνεται να παρουσιάζουν στατιστικά σημαντικές διαφορές με τον κλάδο αναφοράς (νομική).

Από την ανάλυση, τέλος, προέκυψε ότι ο βαθμός πτυχίου, η ηλικία και οι μεταπτυχιακές σπουδές δεν ασκούν στατιστικά σημαντική επίδραση στην πιθανότητα να έχει κάποιος απόφοιτος πλήρη έναντι μερικής απασχόλησης, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση.

4·7
Ύψος αποδοχών στη σημερινή απασχόληση

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε είναι ότι το ύψος των αποδοχών των πτυχιούχων πανεπιστημίου που, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, εργάζονται ως μισθωτοί ή ως συμβασιούχοι έργου κυρίως σε έναν εργοδότη εξαρτάται από το φύλο, τον επιστημονικό κλάδο σπουδών, τον βαθμό πτυχίου, τη χρονική απόσταση από την αποφοίτηση, τον αριθμό εργασιών που άλλαξε κάποιος πριν από την τρέχουσα απασχόλησή του, τον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα εργασίας, την απόκτηση εμπειρίας σημαντικής απασχόλησης, την πλήρη ή μερική απασχόληση, τη σταθερότητα/προσωρινότητα της απασχόλησης, την πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών, τον βαθμό αντιστοιχίας αντικειμένου εργασίας και σπουδών στην τρέχουσα απασχόληση και την εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης μετά την αποφοίτηση.

Οι συνολικές καθαρές μηνιαίες αποδοχές της σημερινής απασχόλησης έχουν ομαδοποιηθεί σε τρεις εισοδηματικές κατηγορίες (<900 ευρώ, 900-1.100, >1.100). Από την ανάλυση που έγινε στο δείγμα των μισθωτών και των συμβασιούχων έργου, προέκυψε ότι όλες οι προαναφερθείσες ανεξάρτητες μεταβλητές είναι στατιστικά σημαντικές, εκτός από τον βαθμό πτυχίου.

Οι άνδρες, τα άτομα με σταθερή εργασία, τα άτομα με πλήρη απασχόληση, τα άτομα που έχουν διανύσει μεγαλύτερη χρονική απόσταση από την αποφοίτηση είναι πιο πιθανόν να βρίσκονται στις υψηλές εισοδηματικές κατηγορίες. Το ίδιο συμβαίνει με τα άτομα που βρήκαν τη σημερινή τους εργασία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών τους σε σχέση με τα άτομα που βρήκαν εργασία μετά την αποφοίτησή τους. Αντίθετα, στις χαμηλές εισοδηματικές κατηγορίες είναι πιο πιθανόν να βρίσκονται άτομα που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα, άτομα χωρίς εμπειρία σημαντικής απασχόλησης, άτομα χωρίς μεταπτυχιακές σπουδές, άτομα που έχουν αλλάξει πολλές δουλειές μέχρι να βρουν τη σημερινή τους απασχόληση, άτομα που η σημερινή τους απασχόληση έχει καθόλου, λίγο ή αρκετή σχέση,

αλλά όχι απόλυτη αντιστοιχία με τις σπουδές τους, και άτομα με εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης.

Με βάση τους συντελεστές παλινδρόμησης, δίνουμε μια κατάταξη των επιστημονικών κλάδων σπουδών ξεκινώντας από εκείνους που είναι περισσότερο πιθανό οι απόφοιτοί τους να βρίσκονται στις υψηλές μισθολογικές κατηγορίες. Πρώτη στην κατάταξη είναι η νομική, ενώ οι αποδοχές των μηχανικών και των πτυχιούχων των επιστημών υγείας δεν διαφοροποιούνται από αυτές των πτυχιούχων νομικής σε βαθμό στατιστικά σημαντικό. Οι πτυχιούχοι των υπόλοιπων κλάδων είναι πολύ πιο πιθανό να βρίσκονται σε χαμηλότερες μισθολογικές κατηγορίες από αυτούς της νομικής, αλλά οι μεταξύ τους διαφοροποιήσεις είναι μικρές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.7 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΟΛΥΩΝΥΜΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΚΑΘΑΡΕΣ ΜΗΝΙΑΙΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΙΟΥΧΩΝ ΕΡΓΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΣΕ ΕΝΑΝ ΕΡΓΟΔΟΤΗ (<900=1, 901-1.100=2, >1.100=3)

Μεταβλητές*	beta	p-value
Φύλο (γυναίκα)	0,58	0,000
Χρονική απόσταση από την αποφοίτηση (σε μήνες)	0,03	0,000
Αριθμός εργασιών που άλλαξε	-0,03	0,030
Τομέας απασχόλησης (δημόσιος)	-0,17	0,000
Εμπειρία σημαντικής απασχόλησης (ναι)	-0,43	0,000
Μεταπτυχιακές σπουδές (ναι)	-0,26	0,000
Αντιστοιχία σπουδών με αντικείμενο απασχόλησης (απόλυτη)		
καθόλου	-1,01	0,000
λίγο	-0,53	0,000
αρκετά	-0,29	0,000
Σταθερότητα σημερινής απασχόλησης (προσωρινή)	0,65	0,000
Εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης (όχι)	-0,23	0,000
Χρονική απόσταση μεταξύ σημερινής και προηγούμενης εργασίας ή αποφοίτησης (ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών)		
μέχρι 1 μήνας	-0,72	0,000
1-6 μήνες	-1,05	0,000
6-12 μήνες	-1,14	0,000
1 χρόνο - 2 χρόνια	-0,97	0,000
πάνω από 2 χρόνια	-1,14	0,000
Είδος σημερινής απασχόλησης (μερική)	2,36	0,000
Κλάδοι (Νομική)		
Ανθρωπιστικές επιστήμες	-1,45	0,000
Επιστήμες μηχανικού	0,09	0,795
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	-1,35	0,000
Θετικές επιστήμες	-0,88	0,009
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	-1,34	0,000
Επιστήμες Υγείας	-0,27	0,422
Επιστήμες Περιβάλλοντος	-1,03	0,002
Καλές Τέχνες	-1,36	0,000
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	-1,67	0,000
Cox & Snell	*0,33*	
Nagelkerke	*0,37*	
McFadden	*0,18*	
N=6595		

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

4.8
Βαθμός αντιστοιχίας αντικειμένου εργασίας και σπουδών

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε είναι η εξής: Ο βαθμός αντιστοιχίας του αντικειμένου εργασίας με τις σπουδές των πτυχιούχων πανεπιστημίου που, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, εργάζονται ως μισθωτοί ή ως συμβασιούχοι έργου κυρίως σε έναν εργοδότη εξαρτάται από το φύλο, τον βαθμό πτυχίου, τον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα απασχόλησης, τον επιστημονικό κλάδο σπουδών και την πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.8 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΝΑΙ=1, ΟΧΙ=0)

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Βαθμός πτυχίου (άριστα)			0,000
καλώς	-0,81	0,44	0,000
λίαν καλώς	-0,61	0,54	0,000
Τομέας απασχόλησης (δημόσιος)	-0,33	0,72	0,000
Κλάδοι (Νομική)			0,000
Ανθρωπιστικές επιστήμες	-2,15	0,12	0,000
Επιστήμες μηχανικού	-1,35	0,26	0,001
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	-2,01	0,13	0,000
Θετικές επιστήμες	-1,98	0,14	0,000
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	-3,16	0,04	0,000
Επιστήμες Υγείας	-0,25	0,78	0,563
Επιστήμες Περιβάλλοντος	-2,14	0,12	0,000
Καλές Τέχνες	-2,86	0,06	0,000
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	-2,12	0,12	0,000
Σταθερά	3,89	48,93	0,000
Cox & Snell R^2	*0,09*		
Nagelkerke R^2	*0,13*		
Hosmer & Lemeshow	*47,75*		*0,000*
% of correct classification =75,9			
N=5875			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

Από την ανάλυση προέκυψε ότι όλες οι ανεξάρτητες μεταβλητές είναι στατιστικά σημαντικές, πλην του φύλου και των μεταπτυχιακών σπουδών. Ο βαθμός πτυχίου είναι ένας από τους παράγοντες που καθορίζουν αν υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ αντικειμένου εργασίας και σπουδών. Τα odds να υπάρχει αντιστοιχία αντικειμένου εργασίας και σπουδών είναι 56% και 46% μικρότερα στα άτομα με βαθμό πτυχίου «καλώς» και «λίαν καλώς» αντίστοιχα σε σχέση με τα άτομα που έχουν βαθμό πτυχίου «άριστα». Επίσης, βλέπουμε ότι άτομα που απασχολούνται στον δημόσιο τομέα σε σχέση με τον ιδιωτικό είναι πιο πιθανόν να εργάζονται σε συναφές με τις σπουδές τους αντικείμενο (τα odds είναι 39% μεγαλύτερα).

Με βάση τους συντελεστές παλινδρόμησης δίνουμε μια κατάταξη των κλάδων, ξεκινώντας από εκείνους που οι απόφοιτοί τους φαίνεται να έχουν τη μεγαλύτερη αντιστοιχία μεταξύ σπουδών και αντικειμένου εργασίας. Η σειρά είναι η εξής: νομική, επιστήμες υγείας, μηχανικοί, θετικές επιστήμες, οικονομική επιστήμη και επιστήμες διοίκησης, φυσική αγωγή και αθλητισμός, ανθρωπιστικές επιστήμες, επιστήμες περιβάλλοντος, καλές τέχνες, και κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες.

4·9
Βαθμός ικανοποίησης από τη σημερινή απασχόληση

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε αφορά μόνο τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνταν κυρίως σε έναν εργοδότη τη στιγμή της έρευνας.

Υποθέσαμε συγκεκριμένα ότι ο βαθμός ικανοποίησής τους από την απασχόλησή τους, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, εξαρτάται από την ηλικία τους, το ύψος αποδοχών, την πλήρη ή μερική απασχόληση, τη σταθερότητα ή προσωρινότητα της απασχόλησής τους, τις προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης που τους παρείχε η δουλειά τους, τον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα απασχόλησής τους, την εργασία μακριά από τον τόπο κατοικίας των γονέων τους, τον βαθμό αντιστοιχίας του αντικειμένου εργασίας με τις σπουδές, και τον αριθμό εργασιών που έχουν αλλάξει.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.9 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΟΛΥΩΝΥΜΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΙΟΥΧΩΝ ΕΡΓΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΣΕ ΕΝΑΝ ΕΡΓΟΔΟΤΗ (ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕΝΟΣ=1, ΟΥΤΕ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕΝΟΣ/ΟΥΤΕ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ=2, ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ=3)

Μεταβλητές*	beta	p-value	
Σταθερότητα απασχόλησης (προσωρινή)	-0,20	0,005	
Είδος απασχόλησης (μερική)	-0,73	0,000	
Προοπτικές (όχι)	-1,03	0,000	
Συνολικές μηνιαίες αποδοχές (>1.100)			
μέχρι 900	0,97	0,000	
901-1.100	0,20	0,023	
Αντιστοιχία σπουδών με αντικείμενο εργασίας (ναι)	0,79	0,000	
Ηλικία	0,04	0,001	
Τομέας απασχόλησης (ιδιωτικός, ως μισθωτός)	0,25	0,000	
Αριθμός εργασιών μέχρι και τη σημερινή	0,07	0,000	
Κλάδοι (Νομική)			
Ανθρωπιστικές επιστήμες	-0,45	0,415	
Επιστήμες μηχανικού	0,37	0,502	
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	-0,29	0,607	
Θετικές επιστήμες	-0,38	0,497	
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	-0,26	0,644	
Επιστήμες Υγείας	0,55	0,327	
Επιστήμες Περιβάλλοντος	0,15	0,796	
Καλές Τέχνες	0,04	0,945	
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	0,25	0,665	
Cox and Snell	*0,15*		
Nagelkerke	*0,20*		
McFadden	*0,12*		
N=6781			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

Τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης έδειξαν ότι στο σύνολο των μισθωτών και συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη πιο ικανοποιημένοι είναι εκείνοι που έχουν σταθερή απασχόληση, πλήρη απασχόληση και απασχόληση με θετικές επαγγελματικές προοπτικές. Αντιθέτως, τα μεγαλύτερα σε ηλικία άτομα, τα άτομα με καθαρές μηνιαίες αποδοχές χαμηλότερες των 1.100 ευρώ, τα άτομα που άλλαξαν πολλές εργασίες, τα άτομα που το αντικείμενο εργα-

σίας τους δεν αντιστοιχεί στις σπουδές τους και τα άτομα που εργάζονται στον δημόσιο σε σχέση με τον ιδιωτικό τομέα εμφανίζονται πιο δυσαρεστημένα από την εργασία τους. Δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των κλάδων ούτε ότι η εργασία σε τόπο ίδιο ή διαφορετικό από αυτόν της κατοικίας των γονέων επηρεάζει σε βαθμό στατιστικά σημαντικό την ικανοποίηση από την εργασία.

Τα ίδια αποτελέσματα παρατηρούμε και όταν η ανάλυση γίνεται ξεχωριστά για τους άνδρες και τις γυναίκες.

4.10

Προδιάθεση για δημιουργία επιχείρησης

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε είναι η εξής: Η προδιάθεση για τη δημιουργία ιδιόκτητης επιχείρησης ενός πτυχιούχου που, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, εργάζεται ως μισθωτός ή ως συμβασιούχος έργου κυρίως σε έναν εργοδότη εξαρτάται από το φύλο, την ηλικία του, τις προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης στη δουλειά του, το ύψος των μηνιαίων αποδοχών του, το αν έχει πραγματοποιήσει ή πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές, την απασχόλησή του στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, την επισφάλεια της τελευταίας, τον επιστημονικό κλάδο σπουδών, το ύψος εισοδήματος των γονέων του και το αν η τρέχουσα εργασία είναι σημαντική.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.10 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ (ΝΑΙ=1, ΟΧΙ=0)

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Φύλο (γυναίκα)	0,58	1,78	0,000
Ηλικία	0,04	1,04	0,000
Τομέας (δημόσιος)	0,54	1,72	0,000
Επισφαλής απασχόληση (ναι)	-0,39	0,67	0,000
Μηνιαίες αποδοχές (>1.300)			0,000
μέχρι 500	-0,37	0,69	0,001
501-700	-0,29	0,75	0,007
701-900	-0,28	0,76	0,003
901-1.100	-0,41	0,67	0,000
1.101-1.300	-0,41	0,67	0,000
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης (όχι)	-0,12	0,89	0,020
Μεταπτυχιακές σπουδές (ναι)	-0,17	0,85	0,001
Κλάδοι (Νομική)			0,000
Ανθρωπιστικές επιστήμες	0,50	1,64	0,167
Επιστήμες μηχανικού	0,62	1,86	0,083
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	0,34	1,40	0,349
Θετικές επιστήμες	0,63	1,88	0,080
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	0,99	2,68	0,007
Επιστήμες Υγείας	1,34	3,80	0,000
Επιστήμες Περιβάλλοντος	0,99	2,69	0,007
Καλές Τέχνες	0,85	2,35	0,024
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	1,13	3,10	0,003
Σταθερά	-2,30		0,000
Cox & Snell R^2	*0,08*		
Nagelkerke R^2	*0,11*		
Hosmer & Lemeshow	*7,59*		*0,470*
% of correct classification =65,9			
N=8212			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

Από τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών αυτών που ενδιαφέρονται πιο πολύ να έχουν τη δική τους επιχείρηση βρέθηκε ότι αυτοί είναι οι άντρες, άτομα με υψηλές αποδοχές, άτομα που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα, άτομα χωρίς θετικές προοπτικές εξέλιξης στην τρέχουσα απασχόλησή τους, άτομα με μεταπτυχιακές σπουδές και άτομα με επισφαλή απασχόληση.

Τα odds να έχει κάποιος σκεφτεί να δημιουργήσει δική του επιχείρηση είναι 78% μεγαλύτερα στους άντρες απ' ό,τι στις γυναίκες, 72% μεγαλύτερα στα άτομα που εργάζονται στον ιδιωτικό σε σχέση με τον δημόσιο τομέα, 48% μεγαλύτερα στα άτομα με επισφαλή σε σχέση με ασφαλή απασχόληση, 18% μεγαλύτερα στα άτομα με μεταπτυχιακές σπουδές και 13% μεγαλύτερα στα άτομα χωρίς θετικές προοπτικές εξέλιξης στην εργασία τους. Άτομα με μηνιαίες αποδοχές μεγαλύτερες των 1.300 ευρώ είναι πιο πιθανό να σκέφτονται να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση. Με βάση τους συντελεστές παλινδρόμησης, δίνουμε μια κατάταξη των επιστημονικών κλάδων, ξεκινώντας από εκείνους που οι απόφοιτοί τους φαίνεται να έχουν τη μεγαλύτερη πιθανότητα να ενδιαφέρονται για δική τους επιχείρηση: επιστήμες υγείας, φυσική αγωγή και αθλητισμός, επιστήμες περιβάλλοντος, κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες, καλές τέχνες, θετικές επιστήμες, μηχανικοί, ανθρωπιστικές επιστήμες, οικονομική επιστήμη και επιστήμες διοίκησης και η νομική.

Δεν βρέθηκαν να είναι στατιστικά σημαντικές μεταβλητές το εισόδημα των γονέων και το αν η σημερινή απασχόληση είναι σημαντική ή μη.

4.11
Χρονικό διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και πρώτης σημαντικής απασχόλησης

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε είναι η εξής: Το χρονικό διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και πρώτης σημαντικής απασχόλησης εξαρτάται από το φύλο, τον επιστημονικό κλάδο σπουδών, τον βαθμό πτυχίου, το ύψος του οικογενειακού εισοδήματος και το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων, τη συμμετοχή ή μη σε πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πίνακα 4.11, οι απόφοιτοι που βρίσκουν πιο γρήγορα την πρώτη τους σημαντική απασχόληση μετά την αποφοίτηση είναι οι γυναίκες και τα άτομα που δεν έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα απασχόλησης. Δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές οι μεταβλητές: βαθμός πτυχίου, οικογενειακό εισόδημα και εκπαιδευτικό επίπεδο των γονιών. Επίσης, δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των αποφοίτων διαφορετικών επιστημονικών κλάδων.

Η εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων από τους άνδρες αμέσως μετά την ολοκλήρωση των σπουδών υποθέτουμε ότι είναι ο καθοριστικός παράγοντας της βραδύτερης ανδρικής πρόσβασης στη σημαντική απασχόληση. Μπορούμε επίσης να υποθέσουμε ότι η συμμετοχή σε πρόγραμμα απασχόλησης είναι το αντίβαρο στην έλλειψη ευκαιριών πρόσβασης σε σημαντική απασχόληση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.11 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΟΛΥΩΝΥΜΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ
ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
(ΜΕΧΡΙ 1 ΜΗΝΑΣ=1, 1 ΜΗΝΑΣ ΜΕΧΡΙ 1 ΧΡΟΝΟ ΜΕΤΑ =2, ΠΑΝΩ ΑΠΟ 1 ΧΡΟΝΟ=3)

Μεταβλητές*	beta	p-value
Φύλο (γυναίκα)	0,67	0,000
Συμμετοχή σε πρόγραμμα απασχόλησης (όχι)	0,43	0,000
Κλάδοι (Νομική)		
Ανθρωπιστικές επιστήμες	0,10	0,709
Επιστήμες μηχανικού	-0,28	0,316
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	-0,39	0,167
Θετικές επιστήμες	0,04	0,885
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	0,16	0,586
Επιστήμες Υγείας	-0,28	0,336
Επιστήμες Περιβάλλοντος	0,23	0,425
Καλές Τέχνες	-0,02	0,956
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	0,14	0,667
Cox and Snell	*0,04*	
Nagelkerke	*0,05*	
McFadden	*0,02*	
N=3559		

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

4.12

Επεισόδια ανεργίας

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε είναι η εξής: Ο αριθμός επεισοδίων ανεργίας πτυχιούχων, στο διάστημα των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση, εξαρτάται από το φύλο, τον βαθμό πτυχίου, τη χρονική απόσταση από την αποφοίτηση, τον επιστημονικό κλάδο σπουδών, το οικογενειακό εισόδημα των γονέων, τη συμμετοχή σε πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης, την εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης μετά την αποφοίτηση, τον αριθμό εργασιών που άλλαξε κάποιος μετά την αποφοίτηση, τη συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης και την εμπειρία συνεχόμενης εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.12 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΟΛΥΩΝΥΜΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΕΙΣΟΔΙΩΝ ΑΝΕΡΓΙΑΣ
(ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ=0, 1, 2 Η ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ)

Μεταβλητές*	beta	p-value
Αριθμός εργασιών μαζί με τη σημερινή	0,42	0,000
Χρονική απόσταση από την αποφοίτηση (σε εξάμηνα)	-0,07	0,002
Συμμετοχή σε πρόγραμμα απασχόλησης (όχι)	0,37	0,000
Εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης (όχι)	0,78	0,000
Συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης στο Τμήμα (ναι)	0,38	0,000
Συνεχόμενη εργασία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών (ναι)	0,60	0,000
Βαθμός πτυχίου (άριστα)		
καλώς	0,69	0,004
λίαν καλώς	0,37	0,097
Κλάδοι (Νομική)		
Ανθρωπιστικές επιστήμες	-0,07	0,862
Επιστήμες μηχανικού	-1,41	0,000
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	-0,25	0,530
Θετικές επιστήμες	-0,87	0,027
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	0,00	0,996
Επιστήμες Υγείας	-0,61	0,127
Επιστήμες Περιβάλλοντος	0,11	0,792
Καλές Τέχνες	0,41	0,365
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	0,27	0,531
Cox and Snell	*0,32*	
Nagelkerke	*0,37*	
McFadden	*0,18*	
N=2234		

*Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης πολλαπλής παλινδρόμησης, όλες οι προαναφερθείσες ανεξάρτητες μεταβλητές βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές, με εξαίρεση το φύλο και το οικογενειακό εισόδημα γονέων.

Συγκεκριμένα, είναι πιο πιθανό να έχουν μεγαλύτερο αριθμό επεισοδίων ανεργίας οι πτυχιούχοι με χαμηλό βαθμό πτυχίου, που δεν συμμετείχαν σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης και δεν εργάζονταν κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών ή, αν εργάζονταν, είχαν περιστασιακή απασχόληση, καθώς και αυτοί που έχουν εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης και συμμετοχής σε πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης μετά την αποφοίτηση. Επίσης, όσο αυξάνεται ο αριθμός των εργασιών που έχουν αλλάξει, τόσο πιο πιθανόν είναι οι πτυχιούχοι να εμφανίζουν αυξημένο αριθμό επεισοδίων ανεργίας. Τέλος, ο συντελεστής της μεταβλητής «χρονική απόσταση από την αποφοίτηση» είναι κοντά στο μηδέν, παρ' όλο που είναι στατιστικά σημαντικός. Επομένως η επίδραση της μεταβλητής αυτής στον αριθμό επεισοδίων ανεργίας είναι αρκετά μικρή. Με βάση τους συντελεστές παλινδρόμησης, τον μικρότερο αριθμό επεισοδίων ανεργίας φαίνεται να έχουν οι μηχανικοί και οι πτυχιούχοι θετικών επιστημών. Οι απόφοιτοι των υπόλοιπων επιστημονικών κλάδων δεν διαφοροποιούνται σημαντικά ως προς τον αριθμό επεισοδίων ανεργίας από αυτούς της νομικής (κλάδος αναφοράς).

4.13 *Γεωγραφική κινητικότητα της εργασίας*

Η γεωγραφική κινητικότητα της εργασίας προσεγγίσθηκε μέσω της μεταβλητής «τόπος εργασίας ίδιος ή άλλος από τον τόπο κατοικίας των γονέων». Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε λέει ότι, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, η πιθανότητα κάποιος πτυχιούχος να εργάζεται σε τόπο διαφορετικό από αυτόν της κατοικίας των γονέων του εξαρτάται από το φύλο και την ηλικία του, το αν έχει παιδιά, τον επιστημονικό κλάδο σπουδών του, το αν διέμενε στον ίδιο τόπο με τους γονείς του και αν είχε εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών του σπουδών, το αν έχει πραγματοποιήσει ή πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές, τον αριθμό εργασιών που έχει αλλάξει, τον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα της τρέχουσας απασχόλησής του, τη σταθερότητα ή προσωρινότητα της τελευταίας και το ύψος των αποδοχών του σε αυτήν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.13 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ
ΤΟΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΙΔΙΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ (ΝΑΙ=1, ΟΧΙ=0)

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Ηλικία	0,03	1,03	0,002
Τομέας απασχόλησης (δημόσιος)	0,54	1,72	0,000
Συνολικές μηνιαίες αποδοχές (>1.100)			0,000
μέχρι 900	0,45	1,57	0,000
901-1.100	-0,02	0,98	0,792
Ζούσαν μαζί με τους γονείς κατά την διάρκεια σπουδών (ναι)	-1,48	0,23	0,000
Εμπειρία εργασίας (ναι)	0,16	1,18	0,001
Μεταπτυχιακές σπουδές (ναι)	0,10	1,10	0,058
Σταθερότητα σημερινής απασχόλησης (προσωρινή)	-0,23	0,79	0,000
Κλάδοι (Νομική)			0,000
Ανθρωπιστικές επιστήμες	-0,38	0,69	0,260
Επιστήμες μηχανικού	-0,38	0,69	0,259
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	-0,01	1,01	0,981
Θετικές επιστήμες	-0,09	0,91	0,782
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	-0,17	0,84	0,610
Επιστήμες Υγείας	-0,24	0,79	0,583
Επιστήμες Περιβάλλοντος	-0,39	0,68	0,249
Καλές Τέχνες	-0,76	0,47	0,032
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	0,24	1,27	0,514
Σταθερά	0,36		0,409
Cox & Snell R^2	*0,14*		
Nagelkerke R^2	*0,19*		
Hosmer & Lemeshow	*81,49*		*0,000*
% of correct classification =66,4			
N=8592			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

Η ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης ανέδειξε ως μη στατιστικά σημαντικές τις εξής ανεξάρτητες μεταβλητές: φύλο, ύπαρξη τέκνων, αριθμός εργασιών που άλλαξαν οι απόφοιτοι πριν από την τρέχουσα απασχόληση και επιστημονικός κλάδος σπουδών. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης, οι απόφοιτοι που είναι πιο πιθανόν να εργάζονται στον ίδιο τόπο με την κατοικία των γονέων τους –δηλαδή να μην είναι γεωγραφικά κινητικοί– είναι αυτοί που απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα, αυτοί που έχουν καθαρές μηνιαίες αποδοχές μέχρι 900 ευρώ, αυτοί που δεν είχαν εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των σπουδών και αυτοί που δεν έχουν πραγματοποιήσει ή δεν πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές. Συγκεκριμένα, τα odds να εργάζεται κάποιος στον ίδιο τόπο με την κατοικία των γονέων του είναι μεγαλύτερα κατά 72% στους εργαζομένους στον ιδιωτικό έναντι του δημόσιου τομέα, κατά 57% σε αυτούς που έχουν μηνιαίες αποδοχές μέχρι 900 ευρώ σε σχέση με αυτούς που παίρνουν περισσότερο από 1.100 ευρώ καθαρά τον μήνα, κατά 18% στα άτομα χωρίς εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών, κατά 10% στα άτομα χωρίς μεταπτυχιακές σπουδές και κατά 25,8% στα άτομα που έχουν προσωρινή, σε σχέση με αυτά που έχουν σταθερή απασχόληση. Τέλος, τα odds να εργάζεται κάποιος στον ίδιο τόπο με την κατοικία των γονέων του είναι κατά 67% μικρότερα στα άτομα που δεν σπούδασαν στον τόπο κατοικίας των γονέων τους.

4.14
Βαθμός πτυχίου

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε είναι η εξής: Ο βαθμός πτυχίου εξαρτάται από το φύλο, τη σειρά προτίμησης του Τμήματος σπουδών κατά τις πανελλήνιες εξετάσεις, τη γνώση και το ενδιαφέρον για το αντικείμενο προπτυχιακών σπουδών κατά την έναρξή τους, τη διάρκεια των σπουδών, τον βαθμό ικανοποίησης από τις σπουδές, τον επιστημονικό κλάδο σπουδών, το εκπαιδευτικό επίπεδο και το οικογενειακό εισόδημα των γονέων.

Για τον βαθμό πτυχίου χρησιμοποιήθηκαν οι κατηγορίες 5 έως 6,4=καλώς, 6,5 έως 8,4=λίαν καλώς, 8,5 έως 10 άριστα. Για την ΑΣΚΤ η βαθμολογία είναι έως 22=καλώς, 23 έως 27=λίαν καλώς και από 28 και άνω=άριστα.

Από την ανάλυση βρέθηκε να έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα υψηλού βαθμού πτυχίου οι γυναίκες, αυτοί για τους οποίους το Τμήμα σπουδών τους ήταν μέσα στις πρώτες πέντε επιλογές τους, αυτοί που δήλωσαν μεγάλο ενδιαφέρον για τις προπτυχιακές τους σπουδές κατά την έναρξή τους, και αυτοί που εξέφρασαν ικανοποίηση από τις σπουδές τους. Επίσης, βρέθηκε ότι όσο μικρότερη είναι η διάρκεια σπουδών και όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων τόσο υψηλότερος είναι και ο βαθμός πτυχίου. Τέλος, δεν βρέθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του οικογενειακού εισοδήματος των γονέων στον βαθμό πτυχίου.

Πιο συγκεκριμένα, τα εκτιμώμενα odds ένας άντρας να έχει χαμηλό βαθμό πτυχίου αντί για υψηλό είναι 1,14 φορές μεγαλύτερα από τα αντίστοιχα εκτιμώμενα odds των γυναικών. Μια αύξηση της διάρκειας σπουδών κατά 1 χρόνο αυξάνει τα odds να έχει κάποιος χαμηλό βαθμό πτυχίου αντί για υψηλό κατά 1,37 φορές. Επίσης, από τους συντελεστές παλινδρόμησης της μεταβλητής «επιστημονικός κλάδος» προκύπτει η εξής κατάταξη των κλάδων με βάση το ύψος της βαθμολογίας: Ο κλάδος που οι πτυχιούχοι του έχουν τις υψηλότερες βαθμολογίες είναι αυτός των καλών τεχνών. Ακολουθούν αυτοί των κοινωνικών και πολιτικών επιστημών, των ανθρωπιστικών επιστημών, των μηχανικών και της νομικής. Οι απόφοιτοι των υπόλοιπων κλάδων δεν παρουσιάζουν κατά μέσο όρο βαθμολογίες διαφορετικές από αυτούς της νομικής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.14 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΟΛΥΩΝΥΜΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΒΑΘΜΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥ (ΚΑΛΩΣ=1, ΛΙΑΝ ΚΑΛΩΣ=2, ΑΡΙΣΤΑ=3)

Μεταβλητές*	beta	p-value
Εκπαιδευτικό επίπεδο γονέων	0,07	0,000
Διάρκεια σπουδών	-0,32	0,000
Φύλο (γυναίκα)	-0,13	0,035
Ευχαριστημένος από τις σπουδές (δυσαρεστημένος)		
Ευχαριστημένος	0,39	0,000
Ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	0,37	0,001
Ενδιαφέρον για το αντικείμενο σπουδών (δεν το γνώριζα)		
πολύ	0,37	0,003
λίγο	-0,02	0,908
καθόλου	0,15	0,393
Επιλογή προτίμησης του τμήματος (άλλη επιλογή)		
Μεταξύ των 5 πρώτων επιλογών	0,36	0,000
Μεταξύ των 6-10 πρώτων επιλογών	-0,07	0,502
Κλάδοι (Νομική)		
Ανθρωπιστικές επιστήμες	0,80	0,003
Επιστήμες μηχανικού	0,74	0,006
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	0,40	0,134
Θετικές επιστήμες	-0,22	0,416
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	1,03	0,000
Επιστήμες Υγείας	0,37	0,170
Επιστήμες Περιβάλλοντος	0,36	0,217
Καλές Τέχνες	2,90	0,000
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	-0,57	0,063
Cox and Snell	*0,14*	
Nagelkerke	*0,18*	
McFadden	*0,10*	
N=6026		

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

4.15 *Εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών*

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε λέει ότι η πιθανότητα ενός αποφοίτου να είχε εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών εξαρτάται από το φύλο του, τον επιστημονικό κλάδο σπουδών, το οικογενειακό εισόδημα και το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων του, τη διάρκεια των σπουδών και το εάν διέμενε ή όχι στην ίδια πόλη με τους γονείς του κατά τη διάρκεια των σπουδών.

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης πολλαπλής παλινδρόμησης επιβεβαίωσαν την παραπάνω υπόθεση εργασίας, με την εξαίρεση του οικογενειακού εισοδήματος των γονέων, που δεν βρέθηκε να ασκεί στατιστικά σημαντική επίδραση στην απόκτηση εργασιακής εμπειρίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών.

Η στατιστική ανάλυση έδειξε κατ' αρχάς ότι εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών είναι πιο πιθανόν να έχουν οι άνδρες. Συγκεκριμένα, τα odds είναι κατά 17% μεγαλύτερα στους άνδρες σε σχέση με τις γυναί-

κες, γι' αυτούς που σπούδαζαν στον τόπο κατοικίας των γονέων τους, και κατά 62% μεγαλύτερα στους άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες, γι' αυτούς που σπούδαζαν σε διαφορετικό τόπο. Επίσης, είναι πιο πιθανό να έχουν αποκτήσει εργασιακή εμπειρία τα άτομα που σπούδαζαν στον τόπο κατοικίας των γονέων τους σε σχέση με αυτά που σπούδαζαν σε διαφορετικό τόπο. Συγκεκριμένα, τα odds να έχει αποκτηθεί εμπειρία είναι κατά 24% μικρότερα στις γυναίκες που σπούδαζαν σε άλλο τόπο σε σχέση με αυτές που σπούδαζαν στον ίδιο, ενώ στους άνδρες η αντίστοιχη μείωση στα odds είναι 36%. Συνεπώς οι άντρες και αυτοί που σπούδαζαν στον ίδιο τόπο που κατοικούσαν οι γονείς τους είναι πιο πιθανόν να έχουν αποκτήσει εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών.

Επιπλέον, όσο χαμηλότερο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων τόσο πιο πιθανόν είναι οι απόφοιτοι να έχουν εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των σπουδών. Μία μείωση του εκπαιδευτικού επιπέδου των γονέων κατά μία μονάδα οδηγεί σε αύξηση των odds κατά 3%. Τέλος, βασιζόμενοι στους συντελεστές παλινδρόμησης, δίνουμε μια κατάταξη των επιστημονικών κλάδων, ξεκινώντας από αυτούς που οι απόφοιτοί τους εμφανίζουν μεγαλύτερη πιθανότητα να έχουν εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών. Η σειρά είναι: Κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες, καλές τέχνες, φυσική αγωγή και αθλητισμός, ανθρωπιστικές επιστήμες, θετικές επιστήμες, οικονομική επιστήμη και επιστήμες διοίκησης, επιστήμες περιβάλλοντος, μηχανικοί, νομική και επιστήμες υγείας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.15 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΝΑΙ=1, ΟΧΙ=0)

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Φύλο (γυναίκα)	0,16	1,17	0,013
Διάρκεια σπουδών	0,17	1,19	0,000
Εκπαιδευτικό επίπεδο γονέων	-0,03	0,97	0,000
Διαμονή στην ίδια πόλη με τους γονείς (ναι)	-0,76	0,47	0,000
Κλάδοι (Νομική)			0,000
Ανθρωπιστικές επιστήμες	0,48	1,62	0,001
Επιστήμες μηχανικού	0,10	1,10	0,518
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	0,26	1,29	0,080
Θετικές επιστήμες	0,44	1,55	0,003
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	0,91	2,48	0,000
Επιστήμες Υγείας	-0,55	0,58	0,000
Επιστήμες Περιβάλλοντος	0,16	1,17	0,306
Καλές Τέχνες	0,79	2,20	0,000
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	0,73	2,07	0,000
Φύλο x Διαμονή στην ίδια πόλη με τους γονείς	0,32	1,38	0,000
Σταθερά	-1,12	0,33	0,000
Cox & Snell R^2	*0,07*		
Nagelkerke R^2	*0,09*		
Hosmer & Lemeshow	*21,60*		*0,006*
% of correct classification = 62,2			
N=12019			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

4.16
Συνεχόμενη απασχόληση κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε είναι η εξής: Η πιθανότητα ενός αποφοίτου να είχε συνεχόμενη εργασία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών εξαρτάται από το φύλο, την ηλικία αποφοίτησης και τον επιστημονικό κλάδο σπουδών του, το οικογενειακό εισόδημα και το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων του, καθώς και το εάν διέμενε ή όχι στην ίδια πόλη με τους γονείς του κατά τη διάρκεια των σπουδών.

Οι γυναίκες, τα άτομα που σπούδασαν στην ίδια πόλη όπου διέμεναν οι γονείς τους και τα άτομα με μεγαλύτερη ηλικία αποφοίτησης είναι περισσότερο πιθανό να έχουν συνεχόμενη απασχόληση κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών. Τα odds να έχει ένα άτομο συνεχόμενη απασχόληση κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών είναι 15% μεγαλύτερα στις γυναίκες, 11% μεγαλύτερα σε μία αύξηση της ηλικίας αποφοίτησης κατά έναν χρόνο και 6,55 φορές μεγαλύτερα (555%) στα άτομα που σπούδασαν στον ίδιο τόπο με τον τόπο διαμονής των γονιών. Το οικογενειακό εισόδημα και το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων δεν φαίνεται να παίζουν στατιστικά σημαντικό ρόλο. Επίσης, δεν παρατηρούνται στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των επιστημονικών κλάδων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.16 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΗ=1, ΠΕΡΙΣΤΑΣΙΑΚΗ =0)

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Φύλο (γυναίκα)	-0,14	0,87	0,043
Διαμονή στην ίδια πόλη με τους γονείς (ναι)	-1,88	0,15	0,000
Ηλικία αποφοίτησης	0,11	1,11	0,000
Κλάδοι (Νομική)			0,000
Ανθρωπιστικές επιστήμες	0,37	1,45	0,156
Επιστήμες μηχανικού	-0,47	0,62	0,075
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	0,08	1,08	0,762
Θετικές επιστήμες	-0,20	0,82	0,458
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	0,38	1,47	0,150
Επιστήμες Υγείας	-0,41	0,67	0,164
Επιστήμες Περιβάλλοντος	-0,30	0,74	0,285
Καλές Τέχνες	0,19	1,21	0,508
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	0,14	1,16	0,653
Διαμονή στην ίδια πόλη με τους γονείς x Ηλικία αποφοίτησης	0,07	1,07	0,001
Σταθερά	-3,42	0,03	0,000
Cox & Snell R^2	*0,06*		
Nagelkerke R^2	*0,09*		
Hosmer & Lemeshow	*30,84*		*0,000*
% of correct classification = 73,4			
N=5479			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

4.17
Καθυστέρηση ολοκλήρωσης των προπτυχιακών σπουδών

Η καθυστέρηση ολοκλήρωσης των προπτυχιακών σπουδών από τους φοιτητές υποθέσαμε ότι εξαρτάται από το φύλο τους, το ενδιαφέρον τους για τις σπουδές κατά την είσοδο στο πανεπιστήμιο, τη σειρά προτίμησης του Τμήματος σπουδών στις Πανελλαδικές, τον βαθμό ικανοποίησης από τις σπουδές, την εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των σπουδών, το οικογενειακό εισόδημα των γονέων τους και τον επιστημονικό κλάδο σπουδών.

Η μεταβλητή που χρησιμοποιήσαμε για να μετρήσουμε την καθυστέρηση ολοκλήρωσης των σπουδών είναι η *«επιπρόσθετη διάρκεια σπουδών»*. Η τελευταία υπολογίστηκε ποσοστιαία, ανάλογα με την επίσημη διάρκεια σπουδών σε κάθε επιστημονικό κλάδο σπουδών, δηλαδή ΕΔΣ=100* [(Διάρκεια σπουδών ατόμου-Επίσημη διάρκεια σπουδών)/Επίσημη διάρκεια σπουδών]. Κατόπιν, η ποσοτική μεταβλητή μετατράπηκε σε ποιοτική με ομαδοποίηση των τιμών της. Οι τέσσερις κατηγορίες της ποιοτικής μεταβλητής φαίνονται στον πίνακα 4.17.

Από την ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης, η μοναδική από τις ανεξάρτητες μεταβλητές που δεν βρέθηκε στατιστικά σημαντική είναι η συνεχόμενη απασχόληση κατά τη διάρκεια των σπουδών. Όσον αφορά τις υπόλοιπες, προέκυψε ότι μικρότερη καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των σπουδών τους έχουν οι γυναίκες, άτομα χωρίς εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των σπουδών, άτομα που οι γονείς τους ανήκουν στις υψηλές εισοδηματικές κατηγορίες σε σχέση με τις πιο χαμηλές, άτομα που έχουν μεγάλο ενδιαφέρον για τις σπουδές τους κατά την είσοδο στο πανεπιστήμιο, και άτομα που είναι ευχαριστημένα από τις σπουδές τους. Παραδόξως, όταν το Τμήμα σπουδών είναι μέσα στις πέντε πρώτες επιλογές προτίμησης στις πανελλαδικές εξετάσεις, οι φοιτητές καθυστερούν περισσότερο στην ολοκλήρωση των σπουδών, σε σχέση με αυτούς που σπουδάζουν σε Τμήματα χαμηλότερης σειράς προτίμησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.17 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΟΛΥΩΝΥΜΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ
ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
(ΚΑΜΙΑ=1, ΕΩΣ 25%=2, 26-50%=3, >51%=4)

Μεταβλητές*	beta	p-value
Εμπειρία εργασίας (ναι)	-0,36	0,000
Φύλο (γυναίκα)	0,33	0,000
Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα γονέων (>30.000)		
μέχρι 10.000	0,43	0,000
10.001- 30.001	0,19	0,000
Ικανοποίηση από τις σπουδές (δυσαρεστημένος)		
Ευχαριστημένος	-0,68	0,000
Ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	-0,27	0,000
Ενδιαφέρον για το αντικείμενο σπουδών (δεν το γνώριζα)		
πολύ	-0,26	0,000
λίγο	-0,06	0,433
καθόλου	0,05	0,657
Επιλογή προτίμησης (άλλη επιλογή)		
μεταξύ των 5 πρώτων	0,54	0,000
μεταξύ 6 εως 10	0,19	0,005
Κλάδοι (Νομική)		
Ανθρωπιστικές επιστήμες	-1,29	0,000
Επιστήμες μηχανικού	-0,74	0,000
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	-0,39	0,003
Θετικές επιστήμες	0,05	0,696
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	-0,99	0,000
Επιστήμες Υγείας	0,39	0,006
Επιστήμες Περιβάλλοντος	-0,07	0,626
Καλές Τέχνες	-0,91	0,000
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	-0,83	0,000
Cox and Snell	*0,14*	
Nagelkerke	*0,15*	
McFadden	*0,05*	
N=10474		

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

Με βάση τους συντελεστές παλινδρόμησης, δίνουμε μια κατάταξη των επιστημονικών κλάδων, ξεκινώντας από εκείνους που εμφανίζουν μικρότερη επιπρόσθετη διάρκεια σπουδών μεταξύ των αποφοίτων τους. Η σειρά είναι η εξής: ανθρωπιστικές επιστήμες, κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες, καλές τέχνες, φυσική αγωγή και αθλητισμός, μηχανικοί, οικονομική επιστήμη και επιστήμες διοίκησης, επιστήμες περιβάλλοντος, νομική, θετικές επιστήμες και επιστήμες υγείας.

4.18
Πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών

Η υπόθεση εργασίας που ελέγξαμε λέει ότι η πιθανότητα πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών εξαρτάται από το φύλο, τον επιστημονικό κλάδο σπουδών, τον βαθμό πτυχίου, το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων και το οικογενειακό τους εισόδημα, τη γνώση και το ενδιαφέρον για το αντικείμενο προπτυχιακών σπουδών κατά την έναρξη των σπουδών και τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών. Επίσης ελέγξαμε την αλληλεπίδραση του φύλου και της ύπαρξης παιδιών στην πιθανότητα πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών.

Από την ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές όλες οι ανεξάρτητες μεταβλητές, πλην της «γνώσης και του ενδιαφέροντος για το αντικείμενο προπτυχιακών σπουδών κατά την έναρξή τους» και της «αλληλεπίδρασης φύλου και ύπαρξης παιδιών». Όπως αναμενόταν, θετική επίδραση στην πιθανότητα πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών έχει ο βαθμός πτυχίου. Οι πτυχιούχοι με βαθμό «άριστα» έχουν 6,67 και 2,94 φορές μεγαλύτερη πιθανότητα να κάνουν μεταπτυχιακές σπουδές έναντι αυτών που έχουν βαθμό πτυχίου «καλώς» και «λίαν καλώς» αντίστοιχα. Επίσης, τα odds να έχει αποκτήσει κάποιος μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών είναι κατά 62% μεγαλύτερα στους άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες. Θετική συσχέτιση υπάρχει και μεταξύ των μεταπτυχιακών σπουδών και του επιπέδου εκπαίδευσης των γονέων. Μία αύξηση του επιπέδου εκπαίδευσης των γονέων κατά μία μονάδα οδηγεί σε αύξηση των odds κατά 7%. Τέλος, θετική επίδραση στην πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών έχει και το υψηλό σε σχέση με το χαμηλό οικογενειακό εισόδημα των γονέων. Απόφοιτοι με ετήσιο οικογενειακό εισόδημα γονέων υψηλότερο των 30.000 ευρώ έχουν 112% και 61% μεγαλύτερες πιθανότητες να πραγματοποιήσουν μεταπτυχιακές σπουδές σε σχέση με αυτούς που οι γονείς τους έχουν εισόδημα μέχρι 10.000 ευρώ και 10.001-30.000 ευρώ αντίστοιχα. Αντίθετα, όσο αυξάνεται η διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών τόσο λιγότερο πιθανή είναι η πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών. Μία αύξηση της διάρκειας σπουδών κατά 1 χρόνο αναμένεται να μειώσει τα odds κατά 24%.

Βασιζόμενοι στους συντελεστές παλινδρόμησης της μεταβλητής «επιστημονικός κλάδος σπουδών», δίνουμε μια κατάταξη των κλάδων, ξεκινώντας από εκείνους που οι απόφοιτοί τους είναι πιθανότερο να πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές. Η σειρά είναι η εξής: θετικές επιστήμες, επιστήμες περιβάλλοντος, νομική, μηχανικοί, επιστήμες υγείας, οικονομική επιστήμη και επιστήμες διοίκησης, κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες, ανθρωπιστικές επιστήμες, καλές τέχνες, φυσική αγωγή και αθλητισμός.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.18 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΝΑΙ=1, ΟΧΙ=0)

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Φύλο (γυναίκα)	0,48	1,62	0,000
Διάρκεια σπουδών	-0,28	0,76	0,000
Εκπαιδευτικό επίπεδο γονέων	0,07	1,07	0,000
Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα (> 30.000)			0,000
μέχρι 10.000	-0,76	0,47	0,000
10.001-30.000	-0,48	0,62	0,000
Βαθμός πτυχίου (άριστα)			0,000
καλώς	-1,89	0,15	0,000
λίαν καλώς	-1,09	0,34	0,000
Κλάδοι (Νομική)			0,000
Ανθρωπιστικές επιστήμες	-1,02	0,36	0,001
Επιστήμες μηχανικού	-0,10	0,90	0,725
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	-0,52	0,60	0,085
Θετικές επιστήμες	0,59	1,80	0,055
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	-0,71	0,49	0,020
Επιστήμες Υγείας	-0,47	0,62	0,125
Επιστήμες Περιβάλλοντος	0,19	1,21	0,562
Καλές Τέχνες	-1,16	0,31	0,005
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	-2,57	0,08	0,000
Σταθερά	2,85	17,26	0,000
Cox & Snell R^2	*0,15*		
Nagelkerke R^2	*0,20*		
Hosmer & Lemeshow	*21,60*		*0,006*
% of correct classification = 67,5			
N=4931			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

4.19

Απόκτηση τέκνων

Η υπόθεση που ελέγξαμε λέει ότι η πιθανότητα να έχουν αποκτήσει οι πτυχιούχοι παιδιά, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, εξαρτάται από το φύλο, την ηλικία τους, την πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών, το επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων τους και τον επιστημονικό κλάδο προπτυχιακών σπουδών. Στην περίπτωση των απασχολουμένων, προσθέσαμε μεταξύ των επεξηγηματικών μεταβλητών και τον τομέα/μορφή απασχόλησης (δημόσιος/ιδιωτικός τομέας/αυταπασχόληση), ενώ στην περίπτωση των μισθωτών ή συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη, εκτός από τον ιδιωτικό/δημόσιο τομέα απασχόλησής τους, προσθέσαμε και το ύψος αποδοχών τους.

Στη συνέχεια, παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα της πολλαπλής παλινδρόμησης για το σύνολο του δείγματος, τους απασχολούμενους και τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου ξεχωριστά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.19.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ
ΥΠΑΡΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΝΑΙ=1, ΟΧΙ=0) ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Φύλο (γυναίκα)	-3,78	0,02	0,000
Ηλικία	0,28	1,33	0,000
Μεταπτυχιακές σπουδές (ναι)	3,23	25,15	0,000
Εκπαιδευτικό επίπεδο γονέων	-0,02	0,98	0,009
Κλάδοι (Νομική)			0,014
Ανθρωπιστικές επιστήμες	0,42	1,53	0,074
Επιστήμες μηχανικού	0,56	1,76	0,019
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	0,67	1,95	0,005
Θετικές επιστήμες	0,38	1,47	0,121
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	0,40	1,49	0,110
Επιστήμες Υγείας	0,53	1,70	0,031
Επιστήμες Περιβάλλοντος	0,33	1,39	0,192
Καλές Τέχνες	0,44	1,55	0,102
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	0,35	1,42	0,230
Φύλο x Ηλικία	0,09	1,09	0,000
Ηλικία x Μεταπτυχιακά	-0,08	0,93	0,000
Σταθερά	-10,86		0,000
Cox & Snell R^2	*0,12*		
Nagelkerke R^2	*0,20*		
Hosmer & Lemeshow	*21,42*		*0,006*
% of correct classification = 84,3			
N=12598			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

Στο σύνολο του δείγματος, βρήκαμε ότι οι γυναίκες, τα μεγαλύτερα σε ηλικία άτομα, τα άτομα που οι γονείς τους έχουν χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο και τα άτομα που δεν έχουν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές είναι πιο πιθανόν να έχουν αποκτήσει παιδιά. Συγκεκριμένα, τα odds να έχουν οι απόφοιτοι παιδιά είναι 43,8 φορές (4.281,6%) μεγαλύτερα για τις γυναίκες, 1,33 φορές (33%) μεγαλύτερα για κάθε αύξηση της ηλικίας κατά έναν χρόνο, 25,15 φορές (2.415%) μεγαλύτερα στα άτομα χωρίς μεταπτυχιακές σπουδές και 1,02 φορές (2%) μεγαλύτερα για τα άτομα με γονείς χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου. Αν και οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των μεταβλητών «φύλο» και «ηλικία» αφενός, «ηλικία» και «μεταπτυχιακές σπουδές» αφετέρου, βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές, οι πολύ χαμηλοί συντελεστές παλινδρόμησης (τιμές 0,09 και -0,08 αντίστοιχα) δείχνουν ότι η επίδραση της ηλικίας πάνω στα odds δεν διαφοροποιείται σημαντικά ούτε ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες ούτε ανάμεσα στα άτομα με ή χωρίς μεταπτυχιακές σπουδές. Τέλος, από τους συντελεστές παλινδρόμησης της μεταβλητής «επιστημονικός κλάδος σπουδών» προκύπτει μια κατάταξη των κλάδων ανάλογα με το πόσο πιθανόν είναι οι απόφοιτοί τους να έχουν αποκτήσει παιδιά, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Συγκεκριμένα, οι απόφοιτοι της οικονομικής επιστήμης και των επιστημών διοίκησης, οι μηχανικοί και οι απόφοιτοι των επιστημών υγείας, των καλών τεχνών και των ανθρωπιστικών επιστημών είναι πιο πιθανόν να έχουν παιδιά. Ακολουθούν οι υπόλοιποι επιστημονικοί κλάδοι, με παρόμοιους συντελεστές παλινδρόμησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.19.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ ΥΠΑΡΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΝΑΙ=1, ΟΧΙ=0) ΣΤΟΥΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΥΣ

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Φύλο (γυναίκα)	-2,75	0,06	0,000
Ηλικία	0,30	1,35	0,000
Μεταπτυχιακές σπουδές (ναι)	2,99	19,91	0,000
Τομέας απασχόλησης (δική μου επιχείρηση)			0,000
δημόσιος τομέας	-0,24	0,79	0,008
ιδιωτικός τομέας	-0,49	0,61	0,000
Κλάδοι (Νομική)			0,085
Ανθρωπιστικές επιστήμες	0,67	1,95	0,007
Επιστήμες μηχανικού	0,71	2,03	0,005
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	0,77	2,16	0,003
Θετικές επιστήμες	0,65	1,92	0,012
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	0,53	1,70	0,046
Επιστήμες Υγείας	0,64	1,89	0,013
Επιστήμες Περιβάλλοντος	0,44	1,55	0,103
Καλές Τέχνες	0,64	1,89	0,024
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	0,60	1,80	0,058
Φύλο x Ηλικία	0,06	1,06	0,004
Ηλικία x Μεταπτυχιακά	-0,07	0,93	0,002
Σταθερά			0,000
Cox & Snell R^2	*11,30*		
Nagelkerke R^2	*20,00*		
Hosmer & Lemeshow	*32,22*		*0,000*
% of correct classification = 85,1			
N=10554			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

Από την ανάλυση που έγινε μόνο στο δείγμα των απασχολουμένων προέκυψε ότι τα odds να έχουν αποκτήσει οι πτυχιούχοι παιδιά, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, είναι 15,64 φορές (1.464%) μεγαλύτερα για τις γυναίκες, 1,35 φορές (35%) μεγαλύτερα για κάθε αύξηση της ηλικίας κατά έναν χρόνο και 19,91 φορές (1.891%) μεγαλύτερα στα άτομα χωρίς μεταπτυχιακές σπουδές. Επίσης, είναι πιο πιθανόν να έχουν αποκτήσει παιδιά κατά σειρά οι πτυχιούχοι οικονομικής επιστήμης και επιστημών διοίκησης, οι μηχανικοί, οι πτυχιούχοι ανθρωπιστικών επιστημών, θετικών επιστημών, επιστημών υγείας, καλών τεχνών, φυσικής αγωγής και αθλητισμού, επιστημών περιβάλλοντος και νομικής. Βρέθηκε επιπλέον ότι τα άτομα που δουλεύουν σε δική τους επιχείρηση είναι πιο πιθανόν να έχουν παιδιά σε σχέση με τα άτομα που απασχολούνται ως μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου. Συγκεκριμένα, τα odds να έχουν αποκτήσει οι αυτοαπασχολούμενοι πτυχιούχοι παιδιά είναι 27% μεγαλύτερα, σε σχέση με αυτούς που δουλεύουν ως μισθωτοί και συμβασιούχοι έργου στον δημόσιο τομέα, και 64% μεγαλύτερα σε σχέση με εκείνους που δουλεύουν ως μισθωτοί και συμβασιούχοι έργου στον ιδιωτικό τομέα. Το επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων των πτυχιούχων δεν βρέθηκε να ασκεί στατιστικά σημαντική επίδραση στην απόκτηση παιδιών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.19.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ
ΥΠΑΡΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΝΑΙ=1, ΟΧΙ=0)
ΣΤΟΥΣ ΜΙΣΘΩΤΟΥΣ & ΣΥΜΒΑΣΙΟΥΧΟΥΣ ΕΡΓΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΣΕ ΕΝΑΝ ΕΡΓΟΔΟΤΗ

Μεταβλητές*	beta	Exp(beta)	p-value
Φύλο (γυναίκα)	-3,55	0,03	0,000
Ηλικία	0,29	1,34	0,000
Μεταπτυχιακές σπουδές (ναι)	2,73	15,29	0,001
Συνολικές μηνιαίες αποδοχές (>1.100)			0,000
μέχρι 900	-0,50	0,61	0,000
901-1.100	-0,10	0,91	0,234
Κλάδοι (Νομική)			0,337
Ανθρωπιστικές επιστήμες	-0,16	0,85	0,701
Επιστήμες μηχανικού	-0,28	0,76	0,505
Οικονομική επιστήμη & Επιστήμες διοίκησης	-0,23	0,80	0,591
Θετικές επιστήμες	-0,40	0,75	0,487
Κοινωνικές & Πολιτικές επιστήμες	-0,39	0,68	0,362
Επιστήμες Υγείας	-0,32	0,73	0,460
Επιστήμες Περιβάλλοντος	-0,58	0,56	0,182
Καλές Τέχνες	-0,20	0,82	0,647
Φυσική Αγωγή & Αθλητισμός	-0,14	0,87	0,756
Φύλο x Ηλικία	0,08	1,09	0,001
Ηλικία x Μεταπτυχιακά	-0,06	0,94	0,013
Σταθερά	-10,41	0,00	0,000
Cox & Snell R^2	*0,12*		
Nagelkerke R^2	*0,20*		
Hosmer & Lemeshow	*26,68*		*0,001*
% of correct classification =85,8			
N=8676			

* Κατηγορία βάσης σε παρένθεση.

Στην ανάλυση που έγινε μόνο στο δείγμα των μισθωτών και συμβασιούχων έργου βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των ατόμων με μηνιαίες αποδοχές μέχρι 900 ευρώ σε σχέση με άτομα με αποδοχές υψηλότερες των 1.100 ευρώ, αλλά δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των μισθολογικών κατηγοριών «901 έως 1.100 ευρώ» και «πάνω από 1.100 ευρώ». Συγκεκριμένα, τα odds να έχει κάποιος παιδιά είναι κατά 39% μικρότερα στα άτομα με μηνιαίο εισόδημα μέχρι 900 ευρώ, σε σχέση με άτομα με αποδοχές υψηλότερες των 1.100 ευρώ. Επίσης, όπως και στις προηγούμενες αναλύσεις, βρέθηκε ότι το φύλο, η ηλικία και η πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών έχουν στατιστικά σημαντική επίδραση στην πιθανότητα να έχουν αποκτήσει οι πτυχιούχοι παιδιά, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Συγκεκριμένα, τα odds να έχουν αποκτήσει οι απόφοιτοι παιδιά είναι 34,8 φορές (3.381%) μεγαλύτερα στις γυναίκες, 1,34 φορές (34%) μεγαλύτερα για κάθε αύξηση της ηλικίας κατά έναν χρόνο και 15,29 φορές (1.429%) μεγαλύτερα στα άτομα που δεν έχουν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές. Τέλος, οι μεταβλητές, «εκπαιδευτικό επίπεδο γονέων», «ιδιωτικός/δημόσιος τομέας απασχόλησης» και «επιστημονικός κλάδος σπουδών» δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές.

4.20
Συμπεράσματα

Κλείνοντας αυτό το κεφάλαιο, θα συνοψίσουμε τα ευρήματα των αναλύσεων πολλαπλής παλινδρόμησης ως προς τις επιδράσεις του φύλου, του επιστημονικού κλάδου σπουδών, της κοινωνικής προέλευσης, του «ανθρώπινου κεφαλαίου» και της εργασιακής κινητικότητας στα χαρακτηριστικά επαγγελματικής ένταξης, μετάβασης στην απασχόληση και σπουδών των αποφοίτων.

Τα αποτελέσματα των πολλαπλών παλινδρομήσεων που παρουσιάσαμε έδειξαν ότι, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, το **φύλο** των πτυχιούχων ασκεί επίδραση:

- στο να είναι κάποιος απασχολούμενος σε συνδυασμό με την ύπαρξη ή μη παιδιών (άνδρες με παιδιά +, γυναίκες με παιδιά -, θετική διαφορά υπέρ των γυναικών στους πτυχιούχους χωρίς παιδιά)
- στο να είναι κάποιος αυτοαπασχολούμενος και όχι μισθωτός (άνδρες +),
- στην προδιάθεση για δημιουργία επιχείρησης (άνδρες +),
- στην απασχόληση στον δημόσιο έναντι του ιδιωτικού τομέα (γυναίκες +),
- στο να έχει κάποιος απόφοιτος μερική απασχόληση έναντι πλήρους (γυναίκες +)
- στο ύψος αποδοχών των μισθωτών (άνδρες +),
- στο χρονικό διάστημα μεταξύ αποφοίτησης και πρώτης σημαντικής απασχόλησης (άνδρες +),
- στον βαθμό πτυχίου (γυναίκες +),
- στην πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών (άνδρες +),
- στην καθυστέρηση ολοκλήρωσης των προπτυχιακών σπουδών (άνδρες +),
- στην εμπειρία εργασίας και συνεχόμενης απασχόλησης κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών (άνδρες +),
- στο να έχουν αποκτήσει οι απόφοιτοι τέκνα (γυναίκες +).

Από τις ίδιες στατιστικές αναλύσεις προέκυψε, αντίθετα, ότι, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, το φύλο των πτυχιούχων δεν επιδρά:

- στο να έχει κάποιος αποκτήσει εμπειρία σημαντικής εργασίας ή όχι,
- στο να έχει κάποιος σταθερή απασχόληση έναντι προσωρινής,
- στην αντιστοιχία του αντικειμένου εργασίας με τις σπουδές,
- στον αριθμό επεισοδίων ανεργίας κατά τη διάρκεια των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση,
- στη γεωγραφική κινητικότητα για την εύρεση της σημερινής απασχόλησης.

Ως προς τον **επιστημονικό κλάδο σπουδών**, τα ευρήματα της στατιστικής ανάλυσης έδειξαν ότι αυτός αποτελεί τη μεταβλητή που έχει τη συστηματικότερη επίδραση στα φαινόμενα που εξετάσαμε. Συγκεκριμένα, επιδρά σε όλα τα χαρακτηριστικά επαγγελματικής ένταξης, μετάβασης και σπουδών των αποφοίτων, εκτός από:

- τον βαθμό ικανοποίησης από την απασχόληση,
- τη γεωγραφική κινητικότητα της εργασίας,
- την εμπειρία συνεχόμενης απασχόλησης κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών.

Ο επιστημονικός κλάδος σπουδών επιδρά ακόμα και στην πιθανότητα να έχουν αποκτήσει οι απόφοιτοι τέκνα 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση.

Όπως έχουμε προαναφέρει, η **κοινωνική προέλευση** των αποφοίτων προσεγγίστηκε στην έρευνά μας με δύο μεταβλητές: το ύψος του οικογενειακού εισοδήματος και το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων. Και οι δύο αυτές μεταβλητές επηρεάζονται από την κοινωνική τάξη, αλλά δεν ανάγονται σε αυτήν. Όσον αφορά το *ύψος του οικογενειακού εισοδήματος των γονέων*, οι αναλύσεις πολλαπλής παλινδρόμησης έδειξαν ότι επη-

ρεάζει την πιθανότητα κάποιος πτυχιούχος να έχει καθυστερήσει λιγότερο ή περισσότερο την ολοκλήρωση των προπτυχιακών του σπουδών, καθώς και την πιθανότητα, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, να είναι απασχολούμενος και όχι άνεργος ή ανενεργός, να είναι αυτοαπασχολούμενος και όχι μισθωτός και να έχει πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές. Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες με υψηλό εισόδημα είναι πιο πιθανό, σε σχέση με αυτούς με χαμηλότερο εισόδημα, να μην είναι απασχολούμενοι, να είναι αυτοαπασχολούμενοι και όχι μισθωτοί, να έχουν πραγματοποιήσει ή να πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές και να έχουν καθυστερήσει λιγότερο στην ολοκλήρωση των προπτυχιακών τους σπουδών.

Το ύψος του οικογενειακού εισοδήματος δεν βρέθηκε να επηρεάζει άμεσα:

- τον βαθμό πτυχίου,
- την εμπειρία εργασίας και συνεχόμενης απασχόλησης κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών,
- το να έχει αποκτήσει κάποιος εμπειρία σημαντικής εργασίας, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση,
- το να απασχολείται κάποιος στον δημόσιο έναντι του ιδιωτικού τομέα, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση,
- τον αριθμό επεισοδίων ανεργίας κατά την περίοδο των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση,
- την προδιάθεση δημιουργίας επιχείρησης.

Το *επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων* βρέθηκε να επηρεάζει θετικά τον βαθμό πτυχίου και την πιθανότητα πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών και αρνητικά την πιθανότητα να έχει αποκτήσει κάποιος εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών και τέκνα, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση.

Συνεπώς, οι κοινωνικές/ταξικές ανισότητες, όπως αντανακλώνται στις εισοδηματικές και μορφωτικές ανισότητες μεταξύ των οικογενειών προέλευσης των φοιτητών, επηρεάζουν την ποιότητα επαγγελματικής ένταξής τους ως πτυχιούχων τόσο *ενδέως*, λόγω της αυξημένης πιθανότητας αυτοαπασχόλησης των αποφοίτων που προέρχονται από οικογένειες με υψηλό εισόδημα, όσο και *εμμέσως*, λόγω των καλύτερων επιδόσεων στις προπτυχιακές σπουδές –υψηλότερος βαθμός πτυχίου, συντομότερος χρόνος ολοκλήρωσης σπουδών– και της αυξημένης συμμετοχής στις μεταπτυχιακές σπουδές των φοιτητών που προέρχονται από οικογένειες με υψηλό εισόδημα και των οποίων οι γονείς έχουν υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης.

Από τις αναλύσεις πολλαπλής παλινδρόμησης που παρουσιάσαμε σε αυτό το κεφάλαιο βρέθηκε ότι ο βαθμός πτυχίου δεν επηρεάζει θετικά μόνο την πιθανότητα πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών, αλλά και αυτές της απόκτησης εμπειρίας σημαντικής απασχόλησης, σταθερής μισθωτής απασχόλησης και αντιστοιχίας του αντικειμένου εργασίας με τις σπουδές. Επίσης, οι μεταπτυχιακές σπουδές αυξάνουν την πιθανότητα πρόσβασης σε μισθωτή απασχόληση με υψηλές αποδοχές.

Αντίθετα, αντιφατική είναι η επίδραση της κοινωνικής προέλευσης στην ταχύτητα επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων. Από τη μία πλευρά, οι φοιτητές που προέρχονται από οικογένειες με υψηλό εισόδημα καθυστερούν λιγότερο στην ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών τους. Από την άλλη πλευρά, τόσο αυτοί που προέρχονται από οικογένειες με υψηλό εισόδημα όσο και αυτοί που οι γονείς τους έχουν υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο παρατείνουν χρονικά την οριστική επαγγελματική τους ένταξη, με το να συμμετέχουν περισσότερο στις μεταπτυχιακές σπουδές κατά μέσο όρο, έναντι των

φοιτητών που οι γονείς τους έχουν χαμηλότερο εισόδημα και εκπαιδευτικό επίπεδο.

Ενδιαφέροντα είναι και τα ευρήματα των στατιστικών μοντέλων αναφορικά με την επίδραση των **ικανοτήτων**, του **ανθρώπινου κεφαλαίου** και της **εργασιακής κινητικότητας** στον βαθμό και την ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων.

Η *εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών* επηρεάζει θετικά την πιθανότητα, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, να είναι κάποιος απασχολούμενος και όχι άνεργος ή ανενεργός, να έχει αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης και να είναι σταθερά απασχολούμενος. Η *συμμετοχή σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών* επιδρά θετικά στην πιθανότητα, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, να έχει αποκτήσει κάποιος εμπειρία σημαντικής απασχόλησης και να εργάζεται στον δημόσιο τομέα έναντι του ιδιωτικού. Ο *βαθμός πτυχίου* επηρεάζει θετικά την πιθανότητα, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, να έχει αποκτήσει κάποιος εμπειρία σημαντικής απασχόλησης, να έχει σταθερή απασχόληση και να αντιστοιχεί το αντικείμενο εργασίας του με τις σπουδές του. Η *χρονική απόσταση από την αποφοίτηση* επιδρά θετικά στην πιθανότητα, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, να είναι κάποιος πτυχιούχος απασχολούμενος και όχι άνεργος ή ανενεργός, να έχει σταθερή και πλήρη απασχόληση, καθώς και υψηλές αποδοχές. Κι αυτό διότι συλλαμβάνει προσεγγιστικά την επίδραση της συσσωρευμένης εργασιακής εμπειρίας μετά την αποφοίτηση. Η *ηλικία* αποτελεί υποκατάστατη μεταβλητή της «χρονικής απόστασης από την αποφοίτηση» για την εκτίμηση της επίδρασης της συσσωρευμένης μετά την αποφοίτηση εργασιακής εμπειρίας στα υπό εξέταση φαινόμενα. Επηρεάζει θετικά την πιθανότητα αυτοαπασχόλησης και απασχόλησης στον δημόσιο τομέα 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Η *συμμετοχή σε πρόγραμμα ποδιτικής απασχόλησης* συσχετίζεται αρνητικά με την πιθανότητα να είναι κάποιος απασχολούμενος 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Η *περιστασιακή απασχόληση* και η *συχνή αλλαγή δουλειάς* στο διάστημα των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση συσχετίζονται θετικά με την πιθανότητα χαμηλών αποδοχών στην τρέχουσα εργασία. Τέλος, οι *μεταπτυχιακές σπουδές* μειώνουν την πιθανότητα, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, να είναι κάποιος απασχολούμενος και να έχει αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης, αλλά αυξάνουν την πιθανότητα να εργάζεται στον δημόσιο τομέα και να έχει υψηλές αποδοχές στην εργασία του.

Ο βαθμός πτυχίου και η πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών είναι οι δύο *κομβικές μεταβλητές* που διαμεσολαβούν στη συνεπίδραση των έμφυτων και επίκτητων γνώσεων και ικανοτήτων, καθώς και της κοινωνικής προέλευσης των πτυχιούχων, στον βαθμό και την ποιότητα της επαγγελματικής τους ένταξης μετά την αποφοίτηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ: ΠΡΟΦΙΛ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Στο κεφάλαιο αυτό σχολιάζουμε τα κύρια αποτελέσματα της έρευνας για κάθε επιστημονικό κλάδο σπουδών ξεχωριστά και φτιάχνουμε το συνοπτικό προφίλ κάθε κλάδου. Στόχος μας είναι οι αναγνώστες που ενδιαφέρονται για κάποιο συγκεκριμένο κλάδο ειδικά να μπορούν να αντλήσουν συγκεντρωμένα στοιχεία γι' αυτόν και να αποκτήσουν μία πρώτη εικόνα της απόστασής του από τον γενικό μέσο όρο.

Για κάθε επιστημονικό κλάδο παραθέτουμε πίνακες με τους βασικούς δείκτες επαγγελματικής ένταξης και μετάβασης των αποφοίτων και με την κατανομή των απασχολουμένων στα επαγγέλματα και τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας. Τα αποτελέσματα δίδονται για το σύνολο αποφοίτων κάθε κλάδου και ανά φύλο, μαζί με τις τιμές του p, ώστε κάθε αναγνώστης να μπορεί να ελέγξει εάν τα αποτελέσματα της έρευνας με βάση το δείγμα μπορούν να γενικευτούν στον πληθυσμό ($p \leq 0,05$). Όπου το μέγεθος δείγματος ήταν μικρό και το τεστ δεν έτρεξε κανονικά, δεν παρατίθεται η τιμή του p και τα αποτελέσματα σίγουρα δεν μπορούν να γενικευτούν.

Στα συνοπτικά σχόλια που συνοδεύουν τους πίνακες αντιπαραβάλλονται τα αποτελέσματα της έρευνας με βάση τους δύο προσδιορισμούς της ετεροαπασχόλησης. Όπως αναφέραμε στο πρώτο κεφάλαιο, οι οικονομολογικές προσεγγίσεις της ετεροαπασχόλησης στηρίζονται κυρίως στον «αντικειμενικό» προσδιορισμό του φαινομένου, ενώ οι κοινωνιολογικές στον «υποκειμενικό».

Να θυμίσουμε ότι, όταν ένας απόφοιτος ασκεί διευθυντικό/διοικητικό, επιστημονικό ή καλλιτεχνικό επάγγελμα που δεν είναι συναφές με το αντικείμενο σπουδών του, δεν θεωρείται ετεροαπασχολούμενος σύμφωνα με τον «αντικειμενικό» προσδιορισμό. Αυτή η προσέγγιση ταιριάζει περισσότερο σε επιστημονικούς κλάδους χωρίς κατοχυρωμένα επαγγελματικά δικαιώματα για τους πτυχιούχους, σε χώρες όπου οι επαγγελματικές αγορές εργασίας είναι περιορισμένες σε έκταση και το γνωστικό αντικείμενο σπουδών παίζει μικρότερο ρόλο από το επίπεδο σπουδών ως κριτήριο πρόσληψης. Επίσης, αυτή η προσέγγιση ταιριάζει περισσότερο σε περιόδους που η οργάνωση της εργασίας αλλάζει και τα αντικείμενα των θέσεων εργασίας επανασχεδιάζονται όχι στη βάση της απόλυτης αντιστοιχίας με συγκεκριμένες επαγγελματικές γνώσεις και δεξιότητες, αλλά στη βάση ενός μεγαλύτερου εύρους ικανοτήτων (γνωστικών, επικοινωνιακών, συνεργασίας, οργανωτικών, διευθυντικών) και στάσεων απέναντι στην εργασία (υπευθυνότητα, πρωτοβουλία κ.λπ.). Αντίθετα, η δεύτερη προσέγγιση αναζητεί ευθέως τη σχέση αντικειμένου εργασίας και σπουδών μέσω της υποκειμενικής εκτίμησης αυτής της σχέσης από τους αποφοίτους.

Υπενθυμίζουμε, τέλος, ότι η «αντικειμενική προσέγγιση» μας δίνει μία εκτίμηση της ετεροαπασχόλησης στο σύνολο των απασχολούμενων αποφοίτων, ενώ η «υποκειμενική προσέγγιση» εκτιμά την ετεροαπασχόληση μόνο μεταξύ των μισθωτών και συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη.

5.1
Φιλολογία–Φιλοσοφία

Η φιλολογία-φιλοσοφία αποτελεί έναν πλήρως γυναικοκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών. Οι γυναίκες αποτελούσαν 86% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Το εκπαιδευτικό επίπεδο και το οικογενειακό εισόδημα των γονέων των φοιτητών είναι από τα χαμηλότερα σε σχέση με τους υπόλοιπους επιστημονικούς κλάδους, ενώ οι φοιτητές του κλάδου εκδηλώνουν ισχυρή προτίμηση για το Τμήμα σπουδών τους πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο και παρουσιάζουν σχετικά μικρή καθυστέρηση ως προς την ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων του κλάδου είναι σχετικά ικανοποιητικό, όμως το ποσοστό ανεργίας είναι πάνω από τον γενικό μέσο όρο, ενώ ένα πολύ μεγάλο ποσοστό αποφοίτων δεν έχει ακόμα αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης και δεν έχει εξασφαλίσει σταθερή απασχόληση. Εντυπωσιάζουν το πολύ υψηλό ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων ως μισθωτών ή συμβασιούχων έργου στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, οι πολύ χαμηλές αποδοχές τους, τα πολύ υψηλά ποσοστά μερικής απασχόλησης και τα πολύ χαμηλά ποσοστά αυτοαπασχόλησης και ικανοποίησης από την απασχόληση.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στα εκπαιδευτικά επαγγέλματα και στον κλάδο της δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης, όπου απασχολούνται 66% και 74% των αποφοίτων αντίστοιχα. Η ετεροαπασχόληση είναι μέτρια προς υψηλή. Ανέρχεται σε 17% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 35% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1.1 ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,257
Ποσοστό απασχολουμένων	77,0	82,7	81,9	
Ποσοστό ανέργων	10,0	9,1	9,2	
Ποσοστό μη ενεργών	13,0	8,1	8,8	
Μορφή εργασίας				0,630
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	57,3	61,4	60,9	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	38,7	36,1	36,5	
Αυτοαπασχολούμενος	4,0	2,4	2,6	
Είδος απασχόλησης*				0,114
Σταθερή	52,8	42,9	44,1	
Προσωρινή	47,2	57,1	55,9	
Είδος απασχόλησης*				0,089
Πλήρης	71,2	60,3	61,8	
Μερική	28,8	39,7	38,2	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	27,3	11,5	13,6	0,001
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	60,6	65,3	64,7	0,457
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	55,4	50,7	51,3	0,483
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	100,0	83,2	85,7	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	73,0	76,4	75,9	0,458
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,042
Ευχαριστημένος-η	61,0	50,4	51,9	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	12,0	22,4	21,0	
Δυσαρεστημένος-η	27,0	27,2	27,1	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,041
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	21,1	27,1	26,4	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	15,8	38,8	35,8	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	63,2	34,1	37,8	
Μεταπτυχιακές σπουδές	42,4	33,4	34,7	0,081

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1.2 ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτ/των	3	4,1	15	3,0	18	3,2
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	4	5,4	18	3,6	22	3,9
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	12	16,2	34	6,9	46	8,1
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	7	9,5	34	6,9	41	7,2
Εκπαίδευση	43	58,1	381	76,8	424	74,4
Άλλοι κλάδοι	5	6,8	14	2,8	19	3,3
Σύνολο	74	100,0	496	100,0	570	100,0
						x^2 = 14,362, β.ε.= 5, p=0,013

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1.3 ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	5	6,5	10	2,0	15	2,6
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα:	53	68,8	416	82,7	469	80,9
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	21	39,6	150	36,1	171	36,5
Διδακτικό προσωπικό ιδιωτικών φροντιστηρίων και σχολών	12	22,6	122	29,3	134	28,6
Άλλοι εκπαιδευτικοί (ειδικοί επιστήμονες επί των διδακτικών μεθόδων)	7	13,2	86	20,7	93	19,8
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	13	24,5	58	13,9	71	15,1
						x^2 = 5,701, β.ε.= 3, p=0,127
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	9	11,7	36	7,2	45	7,8
Υπάλληλοι γραφείου	4	5,2	33	6,6	37	6,4
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών	5	6,5	8	1,6	13	2,2
Άλλα επαγγέλματα	1	1,3			1	0,2
Σύνολο	77	100,0	503	100,0	580	100,0
						Τεστ*

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.2
Θεολογία

Η θεολογία αποτελεί έναν μικτό ως προς το φύλο των φοιτητών επιστημονικό κλάδο σπουδών. Οι γυναίκες αποτελούσαν 51% των αποφοίτων των ετών 1998-2000, ενώ οι άνδρες 49%. Η θεολογία είναι ο κλάδος με το χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο και οικογενειακό εισόδημα γονέων των φοιτητών στο σύνολο των επιστημονικών κλάδων σπουδών. Επιπλέον, οι φοιτητές θεολογίας εκδηλώνουν σχετικά μικρό ενδιαφέρον για το αντικείμενο σπουδών κατά την έναρξη των προπτυχιακών σπουδών. Τέλος, ένα σχετικά πολύ μικρό ποσοστό αποφοίτων θεολογίας έχουν πραγματοποιήσει ή πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Συγκεκριμένα, η θεολογία είναι ο κλάδος με το δεύτερο χαμηλότερο ποσοστό αποφοίτων με μεταπτυχιακές σπουδές μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων θεολογίας είναι το χαμηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών, τα ποσοστά ανέργων και μη ενεργών είναι εξαιρετικά υψηλά και ένας στους τρεις αποφοίτους δεν έχει ακόμα αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Όσοι είναι μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου που απασχολούνται σε έναν εργοδότη έχουν σχετικά πολύ χαμηλές αποδοχές και εκφράζουν δυσαρέσκεια για την απασχόλησή τους σε πολύ μεγαλύτερο ποσοστό από τον γενικό μέσο όρο. Επίσης ένας στους δύο θεωρεί ότι η τρέχουσα απασχόλησή του δεν του προσφέρει θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης. Από την άλλη πλευρά, η έκταση της προσωρινής και μερικής απασχόλησης στους μισθωτούς του κλάδου δεν διαφοροποιείται αισθητά από τον γενικό μέσο όρο στο σύνολο των αποφοίτων.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της εκπαίδευσης και της δημόσιας διοίκησης, όπου απασχολούνται 59% των αποφοίτων του κλάδου κυρίως ως εκπαιδευτικοί, κληρικοί και διοικητικά στελέχη. Η ετεροαπασχόληση έχει λάβει τεράστια έκταση. Αφορά 39% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και 63% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2.1 ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,002
Ποσοστό απασχολουμένων	79,9	63,6	71,5	
Ποσοστό ανέργων	10,3	21,7	16,2	
Ποσοστό μη ενεργών	9,8	14,7	12,3	
Μορφή εργασίας				0,000
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	35,0	65,0	48,8	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	57,7	29,1	44,5	
Αυτοαπασχολούμενος	7,3	6,0	6,7	
Είδος απασχόλησης*				0,000
Σταθερή	89,0	65,7	78,3	
Προσωρινή	11,0	34,3	21,7	
Είδος απασχόλησης*				0,003
Πλήρης	92,2	78,7	86,0	
Μερική	7,8	21,3	14,0	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	24,5	9,3	17,7	0,006
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	43,4	69,8	55,2	0,000
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	55,0	44,9	50,2	0,127
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	100,0	25,0	70,0	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	61,5	55,4	58,4	0,245
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,020
Ευχαριστημένος-η	59,8	42,4	50,8	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	12,6	13,0	12,8	
Δυσαρεστημένος-η	27,6	44,6	36,3	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,068
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι ένα μήνα μετά την αποφοίτηση	42,9	63,0	52,7	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	25,0	29,6	27,3	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	32,1	7,4	20,0	
Μεταπτυχιακές σπουδές	22,4	20,1	21,2	0,594

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2.2 ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μεταποιητικές βιομηχανίες	3	2,2	2	1,8	5	2,0
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	16	11,7	12	10,6	28	11,2
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	4	2,9	7	6,2	11	4,4
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	2	1,5	8	7,1	10	4,0
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	18	13,1	12	10,6	30	12,0
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	55	40,1	9	8,0	64	25,6
Εκπαίδευση	31	22,6	52	46,0	83	33,2
Υπηρεσίες κοινωνικού ή ατομικού χαρακτήρα	8	5,8	7	6,2	15	6,0
Άλλοι κλάδοι			4	3,5	4	1,6
Σύνολο	**137**	**100,0**	**113**	**100,0**	**250**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2.3 ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	6	4,3	11	9,4	17	6,6
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	78	56,1	62	53,0	140	54,7
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	*17*	*21,8*	*13*	*21,0*	*30*	*21,4*
Δάσκαλοι δημοτικών σχολείων	*5*	*6,4*	*5*	*8,1*	*10*	*7,1*
Διδακτικό προσωπικό ιδιωτικών φροντιστηρίων και σχολών	*6*	*7,7*	*18*	*29,0*	*24*	*17,1*
Άλλοι εκπαιδευτικοί (ειδικοί επιστήμονες επί των διδακτικών μεθόδων)	*1*	*1,3*	*9*	*14,5*	*10*	*7,1*
Κληρικοί εν γένει	*33*	*42,3*			*33*	*23,6*
Διοικητικά στελέχη δημοσίου τομέα (πτυχιούχοι ΑΕΙ)	*7*	*9,0*	*6*	*9,7*	*13*	*9,3*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*9*	*11,5*	*11*	*17,7*	*20*	*14,3*
						x^2 = 44,969, β.ε.= 6, p=0,001
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	18	12,9	16	13,7	34	13,3
Υπάλληλοι γραφείου	19	13,7	17	14,5	36	14,1
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών	7	5,0	9	7,7	16	6,3
Ανειδίκευτοι εργάτες και μικροεπαγγελματίες	6	4,3	1	0,9	7	2,7
Ένοπλες δυνάμεις	4	2,9	1	0,9	5	2,0
Άλλα επαγγέλματα	1	0,7			1	0,4
Σύνολο	**139**	**100,0**	**117**	**100,0**	**256**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5·3

Επιστήμες αγωγής

Οι επιστήμες αγωγής αποτελούν έναν πλήρως γυναικοκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών. Οι γυναίκες αποτελούσαν 89% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με το χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο και οικογενειακό εισόδημα γονέων των φοιτητών του, τη μικρότερη καθυστέρηση των τελευταίων ως προς την ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών και το τρίτο χαμηλότερο ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων των επιστημών αγωγής είναι υψηλό, τα ποσοστά ανέργων και μη ενεργών χαμηλά, ενώ οι απόφοιτοι του κλάδου δεν φαίνεται να αντιμετωπίζουν ιδιαίτερο πρόβλημα πρόσβασης σε σημαντική απασχόληση. Είναι ο κατ' εξοχήν κλάδος με υψηλό ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων του στον δημόσιο τομέα, με αμελητέα αυτοαπασχόληση και πλήρη και σταθερή μισθωτή απασχόληση. Παρά τη σχετικά υψηλή ικανοποίηση από την εργασία τους, οι πτυχιούχοι του κλάδου που είναι μισθωτοί και συμβασιούχοι έργου απολαμβάνουν μεσαίου ύψους αποδοχές και έχουν μέτριες προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης στην τρέχουσα εργασία τους.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στον κλάδο της εκπαίδευσης, όπου απασχολούνται 89% των πτυχιούχων των επιστημών αγωγής των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο είναι σχετικά περιορισμένη. Ανέρχεται σε 19% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 14% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3.1 ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,000
Ποσοστό απασχολουμένων	82,4	89,1	88,4	
Ποσοστό ανέργων	2,2	5,5	5,2	
Ποσοστό μη ενεργών	15,4	5,3	6,5	
Μορφή εργασίας				0,052
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	17,1	24,5	23,8	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	82,9	73,3	74,3	
Αυτοαπασχολούμενος		2,1	1,9	
Είδος απασχόλησης*				0,050
Σταθερή	82,9	74,4	75,3	
Προσωρινή	17,1	25,6	24,7	
Είδος απασχόλησης*				0,893
Πλήρης	94,6	94,3	94,3	
Μερική	5,4	5,7	5,7	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	33,6	21,4	22,6	0,004
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	10,3	25,1	23,5	0,001
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	69,1	58,2	59,4	0,028
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**		87,5	87,5	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	87,5	88,2	88,1	0,805
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,027
Ευχαριστημένος-η	71,3	77,2	76,5	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	7,4	9,8	9,5	
Δυσαρεστημένος-η	21,3	13	14	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,240
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	36,8	23,9	24,8	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	26,3	45,3	44,0	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	36,8	30,8	31,2	
Μεταπτυχιακές σπουδές	38,2	19,5	21,5	0,000

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3.2 ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	5	4,5	23	2,3	28	2,6
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	5	4,5	26	2,7	31	2,8
Εκπαίδευση	96	86,5	880	89,7	976	89,4
Άλλοι κλάδοι	5	4,5	52	5,3	57	5,2
Σύνολο	111	100,0	981	100,0	1092	100,0
						x^2 = 3,259, β.ε.=3, p=0,353

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3.3 ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	81	73,6	793	81,2	874	80,4
Δάσκαλοι δημοτικών σχολείων	*63*	*77,8*	*366*	*46,2*	*429*	*49,1*
Νηπιαγωγοί	*6*	*7,4*	*310*	*39,1*	*316*	*36,2*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*12*	*14,8*	*117*	*14,8*	*129*	*14,8*
						x^2 = 35,381, β.ε.=2, p=0,001
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	23	20,9	135	13,8	158	14,5
Υπάλληλοι γραφείου	4	3,6	30	3,1	34	3,1
Άλλα επαγγέλματα	2	1,8	19	1,9	21	1,9
Σύνολο	110	100,0	977	100,0	1087	100,0
						x^2 = 4,227, β.ε.=3, p=0,238

5·4
Ψυχολογία

Η ψυχολογία αποτελεί έναν πλήρως γυναικοκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών. Οι γυναίκες αποτελούσαν 87% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με μεσαίο εκπαιδευτικό επίπεδο και οικογενειακό εισόδημα γονέων των φοιτητών και σχετικά μικρή καθυστέρηση των τελευταίων ως προς την ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών. Αξιοσημείωτα χαρακτηριστικά του κλάδου είναι η ισχυρή προτίμηση των φοιτητών του για το Τμήμα σπουδών πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο, το πολύ υψηλό ποσοστό αριστούχων και το τεράστιο ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές και το οποίο είναι το δεύτερο υψηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών. Συγκεκριμένα, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, δύο στους τρεις πτυχιούχους ψυχολογίας έχουν πραγματοποιήσει ή πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων ψυχολογίας βρίσκεται κοντά στον γενικό μέσο όρο, ενώ η συντριπτική πλειονότητα τους έχει αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Ο κλάδος έχει υψηλότερα του μέσου όρου ποσοστά απασχόλησης στον δημόσιο τομέα και αυτοαπασχόλησης μεταξύ των αποφοίτων και χαμηλότερες από τον μέσο όρο αποδοχές μισθωτών. Είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι το σύνολο σχεδόν των απασχολούμενων αποφοίτων δηλώνει ότι έχει θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της υγείας και κοινωνικής μέριμνας και της εκπαίδευσης, όπου απασχολούνται 78% των πτυχιούχων ψυχολογίας των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο είναι σχετικά περιορισμένη. Ανέρχεται σε 9% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 20% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.1 ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,543
Ποσοστό απασχολουμένων	82,9	85,4	85	
Ποσοστό ανέργων	14,3	9,2	9,9	
Ποσοστό μη ενεργών	2,9	5,4	5,1	
Μορφή εργασίας				0,339
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	41,4	36,8	37,3	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	41,4	53,4	51,9	
Αυτοαπασχολούμενος	17,2	9,8	10,7	
Είδος απασχόλησης*				0,830
Σταθερή	70,8	68,7	68,9	
Προσωρινή	29,2	31,3	31,1	
Είδος απασχόλησης*				0,607
Πλήρης	91,7	88,1	88,5	
Μερική	8,3	11,9	11,5	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	50,0	29,1	31,5	0,038
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	29,2	43,6	41,9	0,179
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	87,5	60	63,2	0,009
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	100	94,1	95,2	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	94,3	83,7	85	0,100
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,502
Ευχαριστημένος-η	74,3	65,3	66,4	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	8,6	15,1	14,2	
Δυσαρεστημένος-η	17,1	19,7	19,3	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	57,1	25,3	27,7	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	14,3	23,0	22,3	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	28,6	51,7	50,0	
Μεταπτυχιακές σπουδές	68,6	66,1	66,4	0,773

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.2 ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	1	3,4	7	3,5	8	3,5
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	1	3,4	4	2,0	5	2,2
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	3	10,3	18	8,9	21	9,1
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	2	6,9	12	5,9	14	6,1
Εκπαίδευση	5	17,2	39	19,3	44	19,0
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	17	58,6	119	58,9	136	58,9
Άλλοι κλάδοι			3	1,5	3	1,3
Σύνολο	29	100,0	202	100,0	231	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4.3 ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	3	10,3	6	2,9	9	3,9
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	25	86,2	178	87,3	203	87,1
Ψυχοδόγοι	*16*	*64,0*	*135*	*75,8*	*151*	*74,4*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*9*	*36,0*	*43*	*24,2*	*52*	*25,6*
						x^2 = 1,614, β.ε.=1, p=0,204
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα			9	4,4	9	3,9
Υπάλληλοι γραφείου	1	3,4	7	3,4	8	3,4
Άλλα επαγγέλματα			4	2,0	4	1,7
Σύνολο	29	100,0	204	100,0	233	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.5
Ιστορία–Αρχαιολογία

Η ιστορία-αρχαιολογία αποτελεί έναν γυναικοκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών. Οι γυναίκες αποτελούσαν 77% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με μεσαίο εκπαιδευτικό επίπεδο και οικογενειακό εισόδημα γονέων των φοιτητών και μεσαία καθυστέρηση των τελευταίων ως προς την ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών. Το ποσοστό των αποφοίτων του κλάδου που πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές είναι λίγο υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων ιστορίας και αρχαιολογίας είναι το δεύτερο χαμηλότερο και το ποσοστό ανεργίας το υψηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών, ενώ ένας στους τέσσερις αποφοίτους του κλάδου δεν έχει αποκτήσει ακόμα εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Ο κλάδος έχει πολύ υψηλότερα του μέσου όρου ποσοστά απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, υπερβολικά υψηλά ποσοστά προσωρινής και μερικής απασχόλησης και πολύ χαμηλότερες του μέσου όρου αποδοχές μεταξύ των μισθωτών και συμβασιούχων έργου. Επίσης, μόνο ένας στους δύο μισθωτούς δηλώνει ότι έχει θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης και λιγότεροι από τους μισούς απασχολούμενους ότι είναι ευχαριστημένοι από την απασχόλησή τους.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στον κλάδο της εκπαίδευσης και τα εκπαιδευτικά επαγγέλματα, όπου απασχολούνται αντίστοιχα 54% και 63% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο είναι πολύ εκεταμένη. Ανέρχεται σε 21% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 42% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5.1 ΙΣΤΟΡΙΑ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,276
Ποσοστό απασχολουμένων	66,4	73,7	72,0	
Ποσοστό ανέργων	20,3	16,1	17,1	
Ποσοστό μη ενεργών	13,3	10,3	11,0	
Μορφή εργασίας				0,989
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	56,5	56,9	56,8	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	37,6	37,6	37,6	
Αυτοαπασχολούμενος	5,9	5,5	5,6	
Είδος απασχόλησης*				0,182
Σταθερή	50,6	42,2	43,9	
Προσωρινή	49,2	57,8	56,1	
Είδος απασχόλησης*				0,116
Πλήρης	75,0	65,4	67,5	
Μερική	25,0	34,6	32,5	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	9,7	10,9	10,7	0,768
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	48,6	62,9	59,8	0,029
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	44,7	50,2	49,0	0,402
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	100	78,6	81,3	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	73,1	74,7	74,3	0,708
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,327
Ευχαριστημένος-η	46,9	46,2	46,4	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	13,1	18,4	17,2	
Δυσαρεστημένος-η	40,0	35,4	36,5	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,129
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	15,8	24,7	23,3	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	21,1	37,1	34,5	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	63,2	38,1	42,2	
Μεταπτυχιακές σπουδές	55,1	38,9	42,6	0,001

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5.2 ΙΣΤΟΡΙΑ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	4	4,8	15	4,8	19	4,8
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	2	2,4	9	2,9	11	2,8
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	4	4,8	20	6,5	24	6,1
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	30	36,1	61	19,7	91	23,2
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	3	3,6	18	5,8	21	5,3
Εκπαίδευση	35	42,2	178	57,4	213	54,2
Άλλοι κλάδοι	5	6,0	9	2,9	14	2,6
Σύνολο	**85**	**100,0**	**315**	**100,0**	**400**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5.3 ΙΣΤΟΡΙΑ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	2	2,4	15	4,8	17	4,3
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	62	73,8	234	74,5	296	74,4
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	*11*	*17,7*	*59*	*25,2*	*70*	*23,6*
Διδακτικό προσωπικό ιδιωτικών φροντιστηρίων και σχολών	*12*	*19,4*	*63*	*26,9*	*75*	*25,3*
Άλλοι εκπαιδευτικοί (ειδικοί επιστήμονες επί των διδακτικών μεθόδων)	*7*	*11,3*	*36*	*15,4*	*43*	*14,5*
Κοινωνιολόγοι, ανθρωπολόγοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	*13*	*21,0*	*28*	*12,0*	*41*	*13,9*
Διοικητικά στελέχη δημόσιου τομέα (πτυχιούχοι ΑΕΙ)	*1*	*1,6*	*14*	*6,0*	*15*	*5,1*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*18*	*29,0*	*34*	*14,5*	*52*	*17,6*
						x^2 = 13,413, β.ε.=5, p=0,020
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	3	3,6	24	7,6	27	6,8
Υπάλληλοι γραφείου	8	9,5	31	9,9	39	9,8
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών	4	4,8	9	2,9	13	3,3
Άλλα επαγγέλματα	5	6,0		0,3	6	1,5
Σύνολο	**84**	**100,0**	**314**	**100,0**	**398**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.6
Ξένες γλώσσες

Οι ξένες γλώσσες αποτελούν έναν πλήρως γυναικοκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών. Οι γυναίκες αποτελούσαν 92% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με το υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα και με μεσαίο οικογενειακό εισόδημα γονέων των φοιτητών. Οι φοιτητές του κλάδου εκδηλώνουν μεγάλο ενδιαφέρον για το αντικείμενο σπουδών κατά την είσοδο στο πανεπιστήμιο, ενώ ο βαθμός καθυστέρησής τους ως προς την ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών είναι μεσαίος. Το ποσοστό αποφοίτων του κλάδου που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι ελαφρά υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων ξένων γλωσσών είναι πολύ υψηλό και το ποσοστό ανεργίας πολύ χαμηλό, ενώ εννέα στους δέκα αποφοίτους του κλάδου έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Ο κλάδος έχει υψηλότερα του μέσου όρου ποσοστά απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, υπερβολικά υψηλά ποσοστά προσωρινής και μερικής απασχόλησης και πολύ χαμηλότερες από τον μέσο όρο αποδοχές μεταξύ των μισθωτών και συμβασιούχων έργου. Επίσης, μόνο ένας στους δύο απασχολούμενους αποφοίτους δηλώνει ότι έχει θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης. Συνοπτικά, το πρόβλημα των αποφοίτων του κλάδου δεν είναι η δυσκολία πρόσβασης στην απασχόληση, αλλά τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της τελευταίας.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στον κλάδο της εκπαίδευσης και τα εκπαιδευτικά επαγγέλματα, όπου απασχολούνται αντίστοιχα 70,5% και 76,5% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Οι ετεροαπασχολούμενοι στον κλάδο ανέρχονται σε 15% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 26% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών). Το πρώτο ποσοστό είναι αρκετά κάτω από τον γενικό μέσο όρο, ενώ το δεύτερο είναι λίγο χαμηλότερο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.6.1 ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,972
Ποσοστό απασχολουμένων	89,3	88,9	89	
Ποσοστό ανέργων	3,6	4,2	4,2	
Ποσοστό μη ενεργών	7,1	6,9	6,9	
Μορφή εργασίας				0,750
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	50	55,1	54,7	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	44	38,6	39,0	
Αυτοαπασχολούμενος	6	6,3	6,3	
Είδος απασχόλησης*				0,590
Σταθερή	28,3	42,6	41,4	
Προσωρινή	71,7	57,4	58,6	
Είδος απασχόλησης*				0,223
Πλήρης	60	68,8	68,1	
Μερική	40	31,2	31,9	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	21,4	14,6	15,2	0,237
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	64,3	52,4	53,4	0,140
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	46,7	53,9	53,3	0,351
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	50	79,3	77,4	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	75	80,9	80,5	0,284
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,247
Ευχαριστημένος-η	55,4	66,2	65,3	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	19,6	13,7	14,2	
Δυσαρεστημένος-η	25	20,2	20,5	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,000
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	27,8	46,0	44,9	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	5,6	30,6	29,0	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	66,7	23,4	26,1	
Μεταπτυχιακές σπουδές	46,4	40,9	41,3	0,418

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.6.2 ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί			25	4,4	25	4,1
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	6	12,0	61	10,8	67	10,9
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	7	14,0	50	8,9	57	9,3
Εκπαίδευση	36	72,0	397	70,4	433	70,5
Άλλοι κλάδοι	1	2,0	31	5,5	32	5,2
Σύνολο	**50**	**100,0**	**569**	**100,0**	**619**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.6.3 ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	2	4,0	21	3,7	23	3,7
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	44	88,0	462	81,2	506	81,7
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	*10*	*22,7*	*125*	*27,1*	*135*	*26,7*
Δάσκαλοι δημοτικών σχολείων	*6*	*13,6*	*70*	*15,2*	*76*	*15,0*
Διδακτικό προσωπικό ιδιωτικών φροντιστηρίων και σχολών	*15*	*34,1*	*161*	*34,8*	*176*	*34,8*
Γλωσσολόγοι, μεταφραστές και διερμηνείς	*5*	*11,4*	*41*	*8,9*	*46*	*9,1*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*8*	*18,2*	*65*	*14,1*	*73*	*14,4*
						x^2 = 1,095, β.ε.=4, p=0,895
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	2	4,0	43	7,6	45	7,3
Υπάλληλοι γραφείου	1	2,0	37	6,5	38	6,1
Άλλα επαγγέλματα	1	2,0	6	1,1	7	1,1
Σύνολο	**50**	**100,0**	**569**	**100,0**	**619**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5·7
Καλές τέχνες

Οι καλές τέχνες αποτελούν έναν γυναικοκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών. Οι γυναίκες αποτελούσαν 77% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος είναι αυτός με το υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο γονέων των φοιτητών μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών. Οι φοιτητές του κλάδου δείχνουν ισχυρή προτίμηση για το Τμήμα σπουδών τους και μεγάλο ενδιαφέρον για το αντικείμενο σπουδών κατά την είσοδο στο πανεπιστήμιο, ενώ ολοκληρώνουν τις προπτυχιακές σπουδές με μέτρια καθυστέρηση. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι λίγο χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων καλών τεχνών είναι πολύ υψηλό και το ποσοστό ανεργίας πάρα πολύ χαμηλό, ενώ οκτώ στους δέκα αποφοίτους του κλάδου έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Ο κλάδος παρουσιάζει πάρα πολύ υψηλά ποσοστά απασχόλησης στον δημόσιο τομέα, χαμηλά ποσοστά προσωρινής, αλλά υψηλά ποσοστά μερικής απασχόλησης, μεσαίου ύψους αποδοχές και πολύ χαμηλότερα του μέσου όρου ποσοστά θετικών προοπτικών επαγγελματικής εξέλιξης μεταξύ των μισθωτών και συμβασιούχων έργου. Συνοπτικά, η πρόσβαση σε σταθερή και σημαντική απασχόληση δεν αποτελεί ιδιαίτερο πρόβλημα για τους πτυχιούχους του κλάδου. Όμως οι θέσεις απασχόλησης που καταλαμβάνουν πάσχουν ως προς όλα τα υπόλοιπα ποιοτικά χαρακτηριστικά.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στον κλάδο της εκπαίδευσης και τα εκπαιδευτικά επαγγέλματα, όπου απασχολούνται αντίστοιχα 80% και 72,5% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο ανέρχεται σε 7% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 29% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών). Το πρώτο ποσοστό είναι πάρα πολύ χαμηλό, ενώ το δεύτερο λίγο υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο. Λόγω της ιδιαιτερότητας του κλάδου των καλών τεχνών και της μεγάλης διαφοράς μεταξύ των δύο παραπάνω ποσοστών, το δεύτερο ποσοστό θα πρέπει να θεωρηθεί ως πιο αξιόπιστος δείκτης της ετεροαπασχόλησης σε σχέση με το πρώτο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.7.1 ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,672
Ποσοστό απασχοδουμένων	88	90,7	90,1	
Ποσοστό ανέργων	4,3	2,7	3,1	
Ποσοστό μη ενεργών	7,6	6,7	6,9	
Μορφή εργασίας				0,000
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	11,3	20,1	18,1	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	73,8	76,6	75,9	
Αυτοαπασχοδούμενος	15	3,3	6	
Είδος απασχόλησης*				0,045
Σταδερή	86,6	75,1	77,5	
Προσωρινή	13,4	24,9	22,5	
Είδος απασχόλησης*				0,917
Πδήρης	96,1	68,5	68,6	
Μερική	30,9	31,5	31,4	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	13,8	14,5	14,3	0,900
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	36,9	41,4	40,4	0,516
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	58,8	44,7	47,7	0,038
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	77,8	66,7	73,3	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	76,1	75,8	75,9	0,958
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,733
Ευχαριστημένος-η	58,7	59,2	59	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	15,2	18	17,3	
Δυσαρεστημένος-η	26,1	22,9	23,6	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,098
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	53,1	35,8	40,7	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	9,4	25,9	21,2	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	37,5	38,3	38,1	
Μεταπτυχιακές σπουδές	41,3	34,3	36	0,223

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.7.2 ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	19	24,7	27	10,2	46	13,5
Εκπαίδευση	53	68,8	221	83,7	274	80,4
Άλλοι κλάδοι	5	6,5	16	6,1	21	6,2
Σύνολο	77	100,0	264	100,0	341	100,0
					x^2 = 10,886, β.ε.=2, p=0,004	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.7.3 ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	5	7,5	3	1,3	8	2,6
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	56	83,6	220	92,1	276	90,2
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	*24*	*42,9*	*91*	*41,4*	*115*	*41,7*
Δάσκαλοι δημοτικών σχολείων	*14*	*25,0*	*71*	*32,3*	*85*	*30,8*
Ηθοποιοί και σκηνοθέτες	*2*	*3,6*	*13*	*5,9*	*15*	*5,4*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*16*	*28,6*	*45*	*20,5*	*61*	*22,1*
					x^2 = 2,570, β.ε.=4, p=0,463	
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	3	4,5	8	3,3	11	3,6
Υπάλληλοι γραφείου	2	3,0	6	2,5	8	2,6
Άλλα επαγγέλματα	1	1,5	2	0,8	3	1,0
Σύνολο	67	100,0	239	100,0	306	100,0
					Τεστ *	

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.8
Νομική επιστήμη

Η νομική επιστήμη αποτελεί έναν επιστημονικό κλάδο σπουδών όπου πλειοψηφούν οι γυναίκες. Οι τελευταίες αποτελούσαν 66% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών, η νομική εμφανίζει το δεύτερο υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο γονέων των φοιτητών, την ισχυρότερη προτίμηση για το Τμήμα σπουδών πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο και το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για το αντικείμενο σπουδών κατά την έναρξή τους. Οι φοιτητές του κλάδου ολοκληρώνουν τις προπτυχιακές σπουδές με σχετικά μεγάλη καθυστέρηση, ενώ πάνω από ένας στους δύο αποφοίτους πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές. Το ποσοστό αυτό είναι αρκετά υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων νομικής είναι εξαιρετικά υψηλό και το ποσοστό ανεργίας ασήμαντο, ενώ πάνω από εννέα στους δέκα αποφοίτους του κλάδου έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Η νομική είναι ο επιστημονικός κλάδος με το υψηλότερο ποσοστό αυτοαπασχολούμενων αποφοίτων. Πάνω από επτά στους δέκα αποφοίτους νομικής είναι αυτοαπασχολούμενοι, ενώ εννέα στις δέκα επιχειρήσεις των τελευταίων έχουν θετικές προοπτικές. Αλλά και οι απόφοιτοι που εργάζονται ως μισθωτοί απολαμβάνουν καλής ποιότητας απασχόληση. Τα ποσοστά σταθερής και πλήρους μισθωτής απασχόλησης είναι συντριπτικά, πάνω από τους μισούς μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη απολαμβάνουν πάρα πολύ υψηλές αποδοχές και πάνω από οκτώ στους δέκα δηλώνουν ότι η απασχόλησή τους τούς παρέχει θετικές επαγγελματικές προοπτικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στον κλάδο της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, όπου δραστηριοποιούνται 85,5% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000 κυρίως ως αυτοαπασχολούμενοι. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο είναι σχετικά χαμηλή. Ανέρχεται σε 5,5% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 21% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών). Το πρώτο ποσοστό είναι ιδιαίτερα χαμηλό, ενώ και το δεύτερο είναι αρκετά χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.8.1 ΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				
Ποσοστό απασχολουμένων	94,6	96,2	95,7	
Ποσοστό ανέργων	2,7	1,4	1,9	
Ποσοστό μη ενεργών	2,7	2,3	2,5	
Μορφή εργασίας				0,612
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	15,4	12,3	13,3	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	16,3	14,2	14,9	
Αυτοαπασχολούμενος	68,3	73,5	71,8	
Είδος απασχόλησης*				
Σταθερή	90,6	94,3	92,9	
Προσωρινή	9,4	5,7	7,1	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	91,4	96,4	94,5	
Μερική	8,6	3,6	5,5	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	75	40,4	53,3	0,004
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	10,7	29,8	22,7	0,056
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	88,2	81,5	84,1	0,399
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	97,1	82,8	87,3	0,003
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	94,6	93,9	94,1	0,8
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,88
Ευχαριστημένος-η	74,8	64,8	68,2	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	18	20,2	19,4	
Δυσαρεστημένος-η	7,2	15	12,3	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	47,6	37,9	42,0	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	9,5	20,7	16,0	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	42,9	41,4	42,0	
Μεταπτυχιακές σπουδές	51,4	52,6	52,2	0,833

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.8.2 ΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	4	3,8	4	2,0	8	2,6
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	87	82,9	178	86,8	265	85,5
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	11	10,5	18	8,8	29	9,4
Άλλοι κλάδοι	3	2,9	5	2,4	8	2,6
Σύνολο	**105**	**100,0**	**205**	**100,0**	**310**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.8.3 ΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	99	94,3	194	94,6	293	94,5
Δικηγόροι και νομικοί σύμβουλοι	*90*	*90,9*	*174*	*89,7*	*264*	*85,7*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*9*	*9,1*	*20*	*10,3*	*29*	*8,6*
						x^2 = 0,109, β.ε.=1, p=0,741
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	3	2,9	6	2,9	9	2,9
Άλλα επαγγέλματα	3	2,9	5	2,4	8	2,6
Σύνολο	**105**	**100,0**	**205**	**100,0**	**310**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5·9
Οικονομική επιστήμη

Η οικονομική επιστήμη αποτελεί έναν μικτό ως προς το φύλο των φοιτητών επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου υπερτερούν λίγο οι γυναίκες, που αποτελούσαν 56% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Το εκπαιδευτικό επίπεδο και το οικογενειακό εισόδημα των γονέων των φοιτητών του κλάδου είναι μεσαίου ύψους, όπως μεσαίος είναι και ο βαθμός ενδιαφέροντος των φοιτητών για το αντικείμενο σπουδών κατά την είσοδο στο πανεπιστήμιο, σε σύγκριση με τους υπόλοιπους επιστημονικούς κλάδους σπουδών. Οι φοιτητές του κλάδου ολοκληρώνουν τις προπτυχιακές σπουδές με μεγάλη σχετικά καθυστέρηση, ενώ το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων οικονομολόγων είναι λίγο χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο, αν και περισσότεροι από οκτώ στους δέκα αποφοίτους του κλάδου έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Η οικονομική επιστήμη χαρακτηρίζεται από πολύ υψηλό ποσοστό απασχολουμένων στον ιδιωτικό τομέα, πολύ χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο ποσοστό αυτοαπασχολουμένων και πολύ υψηλά ποσοστά σταθερά και πλήρως απασχολούμενων μισθωτών και συμβασιούχων έργου. Οι απόφοιτοι του κλάδου απολαμβάνουν κατά μέσο όρο αρκετά υψηλότερες αποδοχές από τον μέσο όρο των αποδοχών του συνόλου των αποφοίτων που είναι μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου σε έναν εργοδότη, ενώ λίγο λιγότεροι από οκτώ στους δέκα δηλώνουν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και της δημόσιας διοίκησης, όπου απασχολούνται 71% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση είναι πολύ υψηλή. Αφορά 44% των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και 34% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.9.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,000
Ποσοστό απασχολουμένων	87,2	77,5	81,8	
Ποσοστό ανέργων	5,7	8	7	
Ποσοστό μη ενεργών	7,1	14,5	11,2	
Μορφή εργασίας				0,043
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	67,7	68,8	68,3	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	20,9	24,2	22,6	
Αυτοαπασχολούμενος	11,5	7	9,1	
Είδος απασχόλησης*				0,019
Σταθερή	86,9	91,9	86,9	
Προσωρινή	13,1	8,1	10,4	
Είδος απασχόλησης*				0,812
Πλήρης	97,5	97,2	97,3	
Μερική	2,5	2,8	2,7	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	40,4	29,5	34,5	0,001
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	27,7	36,0	32,2	0,011
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	82,4	73,7	77,7	0,002
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	92,5	87,5	90,6	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	74,8	74,1	74,4	0,811
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,000
Ευχαριστημένος-η	74,2	63,7	68,4	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	8,7	9,1	9	
Δυσαρεστημένος-η	17,1	27,1	22,7	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,000
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	27,3	37,8	33,0	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	31,8	42,2	37,5	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	40,9	20,0	29,5	
Μεταπτυχιακές σπουδές	43,1	30,0	35,8	0,000

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.9.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μεταποιητικές βιομηχανίες	30	6,9	22	4,6	52	5,7
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	27	6,2	40	8,4	67	7,4
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	7	1,6	20	4,2	27	3,0
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	144	33,3	149	31,4	293	32,3
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	115	26,6	107	22,5	222	24,4
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	56	12,9	73	15,4	129	14,2
Εκπαίδευση	23	5,3	24	5,1	47	5,2
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	8	1,8	11	2,3	19	2,1
Υπηρεσίες κοινωνικού ή ατομικού χαρακτήρα	12	2,8	13	2,7	25	2,8
Άλλοι κλάδοι	11	2,5	16	3,4	27	3,0
Σύνολο	**433**	**100,0**	**475**	**100,0**	**908**	**100,0**
					x^2 =12,171, β.ε.=9, p=0,204	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.9.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	39	8,9	22	4,6	61	6,6
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	235	53,9	220	45,5	455	49,5
Πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην πληροφορική	*13*	*5,5*	*10*	*4,5*	*23*	*5,1*
Λογιστές (πτυχιούχοι ΑΕΙ)	*87*	*37,0*	*102*	*46,4*	*189*	*41,5*
Αναλυτές έρευνας αγοράς και στελέχη επιχειρήσεων μ.α.κ.	*21*	*8,9*	*10*	*4,5*	*31*	*6,8*
Οικονομολόγοι	*58*	*24,7*	*32*	*14,5*	*90*	*19,8*
Διοικητικά στελέχη δημοσίου τομέα (πτυχιούχοι ΑΕΙ)	*18*	*7,7*	*37*	*16,8*	*55*	*12,1*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*38*	*16,2*	*29*	*13,2*	*67*	*14,7*
					x^2 = 20,29, β.ε.=5, p<0,001	
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	87	20,0	118	24,4	205	22,3
Υπάλληλοι γραφείου	58	13,3	104	21,5	162	17,6
Άλλα επαγγέλματα	17	3,9	19	3,9	36	3,9
Σύνολο	**436**	**100,0**	**483**	**100,0**	**919**	**100,0**
					x^2 = 20,743, β.ε.=4, p<0,001	

5.10

Επιστήμες διοίκησης

Οι επιστήμες διοίκησης αποτελούν έναν μικτό ως προς το φύλο των φοιτητών επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου υπερτερούν οι γυναίκες, που αποτελούσαν 57% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Οι φοιτητές προέρχονται κατά κανόνα από οικογένειες με σχετικά υψηλό εισόδημα, αλλά το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων τους είναι μεσαίο. Ο βαθμός ενδιαφέροντος για το αντικείμενο σπουδών κατά την είσοδο στο πανεπιστήμιο είναι μεσαίος, σε σύγκριση με αυτόν στους υπόλοιπους επιστημονικούς κλάδους, ενώ το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι λίγο υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων των επιστημών διοίκησης ταυτίζεται με αυτό του συνόλου των αποφοίτων, το ποσοστό ανεργίας τους είναι χαμηλό, ενώ περίπου εννέα στους δέκα αποφοίτους του κλάδου έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι πτυχιούχοι των επιστημών διοίκησης εμφανίζουν ένα πάρα πολύ υψηλό ποσοστό απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα με σχέση εξαρτημένης εργασίας, ένα ποσοστό αυτοαπασχόλησης πολύ χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο, καθώς και πάρα πολύ υψηλά ποσοστά σταθερά και πλήρως απασχολούμενων μισθωτών και συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη. Απολαμβάνουν πολύ υψηλότερες αποδοχές από τον μέσο όρο των αποδοχών του συνόλου των αποφοίτων που είναι μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου, ενώ λίγο περισσότεροι από οκτώ στους δέκα δηλώνουν ότι οι επαγγελματικές τους προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους οικονομικούς κλάδους των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, της δημόσιας διοίκησης και του εμπορίου, όπου απασχολούνται 77,5% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο είναι πάρα πολύ υψηλή. Αφορά 44% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και 30,5% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.10.1 ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,826
Ποσοστό απασχολουμένων	85,8	84,2	84,9	
Ποσοστό ανέργων	4,4	5	4,7	
Ποσοστό μη ενεργών	9,8	10,8	10,4	
Μορφή εργασίας				0,000
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	74,2	70,2	72	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	13,2	23,6	19,1	
Αυτοαπασχολούμενος	12,5	6,2	9	
Σταθερή	92,4	91,9	92,1	
Προσωρινή	7,6	8,1	7,9	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	98,8	97,8	98,2	
Μερική	1,2	2,2	1,8	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	50,8	32,6	40,1	0,000
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	17,9	33,1	26,9	0,000
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	87,2	76,1	80,7	0,001
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	97,1	91,7	95,7	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	82,8	71,1	76,2	0,000
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,380
Ευχαριστημένος-η	73,3	68,8	70,7	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	10,1	11,3	10,8	
Δυσαρεστημένος-η	16,6	19,9	18,5	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,061
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι ένα μήνα μετά την αποφοίτηση	44,6	55,1	50,6	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	26,7	28,7	27,8	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	28,7	16,2	21,5	
Μεταπτυχιακές σπουδές	52,2	36,4	43,3	0,000

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.10.2 ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μεταποιητικές βιομηχανίες	16	5,7	11	3,2	27	4,3
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	40	14,3	37	10,7	77	12,3
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	21	7,5	32	9,2	53	8,5
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	72	25,8	98	28,3	170	27,2
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	73	26,2	68	19,7	141	22,6
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	31	11,1	65	18,8	96	15,4
Εκπαίδευση	6	2,2	16	4,6	22	3,5
Άλλοι κλάδοι	20	7,2	19	5,5	39	6,2
Σύνολο	**279**	**100,0**	**346**	**100,0**	**625**	**100,0**
					x^2 =17,107, β.ε.=7, p=0,017	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.10.3 ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	37	13,0	23	6,3	60	9,2
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	135	47,5	167	45,8	302	46,5
Πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην πληροφορική	*8*	*5,9*	*17*	*10,2*	*25*	*8,3*
Λογιστές (πτυχιούχοι ΑΕΙ)	*60*	*44,4*	*46*	*27,5*	*106*	*35,1*
Αναλυτές έρευνας αγοράς και στελέχη επιχειρήσεων μ.α.κ.	*15*	*11,1*	*25*	*15,0*	*40*	*13,2*
Οικονομολόγοι	*34*	*25,2*	*26*	*15,6*	*60*	*19,9*
Διοικητικά στελέχη δημόσιου τομέα (πτυχιούχοι ΑΕΙ)	*11*	*8,1*	*36*	*21,6*	*47*	*15,6*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*7*	*5,2*	*17*	*10,2*	*24*	*7,9*
					x^2 = 20,954, β.ε.=5, p<0,001	
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	55	19,4	71	19,5	126	19,4
Υπάλληλοι γραφείου	44	15,5	96	26,3	140	21,6
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών	8	2,8	7	1,9	15	2,3
Άλλα επαγγέλματα	5	1,8	1	0,3	6	0,9
Σύνολο	**284**	**100,0**	**365**	**100,0**	**649**	**100,0**
					x^2 = 22,988, β.ε.=5, p<0,001	

5.11
Πολιτική Επιστήμη

Η πολιτική επιστήμη είναι ένας επιστημονικός κλάδος σπουδών όπου υπερτερούν οι γυναίκες, που αποτελούσαν 59% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Είναι ο κλάδος με το υψηλότερο οικογενειακό εισόδημα των γονέων των φοιτητών και το υψηλότερο ποσοστό φοιτητών που δεν έχουν καθόλου ή μικρό ενδιαφέρον για το αντικείμενο σπουδών κατά την είσοδο στο πανεπιστήμιο. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι λίγο χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων πολιτικής επιστήμης είναι το τρίτο χαμηλότερο μεταξύ των πτυχιούχων όλων των επιστημονικών κλάδων, το ποσοστό ανεργίας τους πολύ υψηλό, αν και περισσότεροι από οκτώ στους δέκα αποφοίτους του κλάδου έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι πτυχιούχοι της πολιτικής επιστήμης εμφανίζουν πολύ υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο ποσοστό απασχολουμένων στον ιδιωτικό τομέα με σχέση εξαρτημένης εργασίας και ασήμαντο ποσοστό αυτοαπασχολουμένων. Από την άλλη, τα ποσοστά των σταθερά και πλήρως απασχολούμενων μισθωτών και συμβασιούχων έργου σε έναν εργοδότη είναι υψηλά. Οι απόφοιτοι του κλάδου απολαμβάνουν ως μισθωτοί και συμβασιούχοι έργου μεσαίες αποδοχές, ενώ, μεταξύ των τελευταίων, λίγο περισσότεροι από επτά στους δέκα δηλώνουν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της δημόσιας διοίκησης, της εκπαίδευσης, των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, του εμπορίου και της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, όπου απασχολούνται 79% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση των αποφοίτων πολιτικής επιστήμης είναι πάρα πολύ υψηλή. Ανέρχεται σε 39% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 63% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.11.1 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,138
Ποσοστό απασχολουμένων	77,6	69,4	72,7	
Ποσοστό ανέργων	7,2	14,2	11,4	
Ποσοστό μη ενεργών	15,2	16,4	15,9	
Μορφή εργασίας				0,706
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	53,6	58,4	56,3	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	42,3	36,8	39,2	
Αυτοαπασχολούμενος	4,1	4,8	4,5	
Είδος απασχόλησης*				0,316
Σταθερή	78	83,5	81,1	
Προσωρινή	22	16,5	18,9	
Είδος απασχόλησης*				0,188
Πλήρης	96,8	92,7	94,5	
Μερική	3,2	7,3	5,5	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	42,2	31,3	36,1	0,106
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	32,2	36,5	34,6	0,521
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	76,1	68,6	71,8	0,229
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	100	75	85,7	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	58,4	54,1	55,8	0,455
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,041
Ευχαριστημένος-η	62,4	54,6	57,8	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	9,6	4,9	6,8	
Δυσαρεστημένος-η	28	40,4	35,4	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,023
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	21,1	20,0	20,5	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	34,2	62,9	47,9	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	44,7	17,1	31,5	
Μεταπτυχιακές σπουδές	45,6	31,9	37,5	0,015

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολούμενους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.11.2 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μεταποιητικές βιομηχανίες	5	5,3	4	3,2	9	4,1
Κατασκευές	3	3,2	3	2,4	6	2,7
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων	13	13,7	18	14,4	31	14,1
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	3	3,2	2	1,6	5	2,3
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	3	3,2	11	8,8	14	6,4
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	14	14,7	17	13,6	31	14,1
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	17	17,9	13	10,4	30	13,6
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	20	21,1	27	21,6	47	21,4
Εκπαίδευση	13	13,7	22	17,6	35	15,9
Υπηρεσίες κοινωνικού ή ατομικού χαρακτήρα	4	4,2	4	3,2	8	3,6
Μεταποιητικές βιομηχανίες	5	5,3	4	3,2	9	4,1
Κατασκευές	3	3,2	3	2,4	6	2,7
Άλλοι κλάδοι			4	3,2	4	1,8
Σύνολο	**95**	**100,0**	**125**	**100,0**	**220**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.11.3 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	6	6,2	10	7,9	16	7,1
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	56	57,7	64	50,4	120	53,6
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	*5*	*8,9*	*7*	*10,9*	*12*	*10,0*
Διδακτικό προσωπικό ιδιωτικών φροντιστηρίων και σχολών	*1*	*1,8*	*6*	*9,4*	*7*	*5,8*
Λογιστές (πτυχιούχοι ΑΕΙ)	*2*	*3,6*	*4*	*6,3*	*6*	*5,0*
Αναλυτές έρευνας αγοράς και στελέχη επιχειρήσεων μ.α.κ.	*5*	*8,9*	*10*	*15,6*	*15*	*12,5*
Οικονομολόγοι	*3*	*5,4*	*3*	*4,7*	*6*	*5,0*
Φιλόσοφοι, ιστορικοί και πολιτικοί επιστήμονες	*8*	*14,3*	*3*	*4,7*	*11*	*9,2*
Διοικητικά στελέχη δημοσίου τομέα (πτυχιούχοι ΑΕΙ)	*16*	*28,6*	*24*	*37,5*	*40*	*33,3*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*16*	*28,6*	*7*	*10,9*	*23*	*19,2*
						x^2 = 13,158, β.ε.=7, p=0,068
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	8	8,2	14	11,0	22	9,8
Υπάλληλοι γραφείου	16	16,5	33	26,0	49	21,9
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών	7	7,2	5	3,9	12	5,4
Άλλα επαγγέλματα	4	4,1	1	0,8	5	2,2
Σύνολο	97	100,0	127	100,0	224	100,0
						x^2 = 7,314, β.ε.=5, p=0,198

5.12
Κοινωνιοδογία–Ανδρωποδογία–Κοινωνική Ποδιτική

Η κοινωνιολογία, η ανθρωπολογία και η κοινωνική πολιτική συνθέτουν έναν γυναικοκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών. Οι γυναίκες αποτελούσαν 73% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ανήκει στους κλάδους με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα των φοιτητών, ασθενή προτίμηση για το Τμήμα σπουδών πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο, σχετικά υψηλό ποσοστό φοιτητών με άγνοια για το αντικείμενο προπτυχιακών σπουδών κατά την έναρξή τους και σχετικά μικρή καθυστέρηση στην ολοκλήρωσή τους. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι αρκετά χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων κοινωνιολογίας, ανθρωπολογίας και κοινωνικής πολιτικής είναι το έβδομο χαμηλότερο μεταξύ των επιστημονικών κλάδων, το ποσοστό ανεργίας τους το τρίτο υψηλότερο, ενώ μόλις 75% των αποφοίτων του κλάδου έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι πτυχιούχοι κοινωνιολογίας, ανθρωπολογίας και κοινωνικής πολιτικής εμφανίζουν υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα με σχέση εξαρτημένης εργασίας και χαμηλότερο ποσοστό αυτοαπασχόλησης από τον γενικό μέσο όρο, αν και τα ποσοστά σταθερά και πλήρως απασχολούμενων μισθωτών και συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη είναι υψηλά. Οι απόφοιτοι του κλάδου απολαμβάνουν κατά κανόνα πάρα πολύ χαμηλές αποδοχές ως μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου, αν και δύο στους τρεις θεωρούν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της δημόσιας διοίκησης, της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, της υγείας και κοινωνικής μέριμνας, της εκπαίδευσης και του εμπορίου, όπου απασχολούνται 81% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση των αποφοίτων κοινωνιολογίας, ανθρωπολογίας και κοινωνικής πολιτικής είναι πάρα πολύ υψηλή. Ετεροαπασχολούνται 42% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και 64% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.12.1 ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ - ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,387
Ποσοστό απασχολουμένων	76	78,7	78	
Ποσοστό ανέργων	11,5	13,4	12,9	
Ποσοστό μη ενεργών	12,5	7,9	9,1	
Μορφή εργασίας				0,915
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	50,7	53	52,4	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	43,8	42,4	42,8	
Αυτοαπασχολούμενος	5,5	4,5	4,8	
Είδος απασχόλησης*				0,195
Σταθερή	71	78,7	76,7	
Προσωρινή	29	21,3	23,3	
Είδος απασχόλησης*				0,980
Πλήρης	90	90,1	90,1	
Μερική	10	9,9	9,9	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	22,7	15	17	0,149
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	48,5	57,2	54,9	0,220
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	65,7	66,7	66,4	0,885
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	100	83,3	88,9	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	66,7	49,2	54,0	0,003
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,530
Ευχαριστημένος-η	54,2	57,5	56,6	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	20,8	15,7	17,1	
Δυσαρεστημένος-η	25	26,8	26,3	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,278
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	40,0	24,0	29,3	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	28,0	44,0	38,7	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	32,0	32,0	32,0	
Μεταπτυχιακές σπουδές	57,3	25,2	34,0	0,000

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.12.2 ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ - ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	13	17,8	17	8,9	30	11,4
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	6	8,2	19	10,0	25	9,5
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	15	20,5	33	17,4	48	18,3
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	17	23,3	51	26,8	68	25,9
Εκπαίδευση	10	13,7	23	12,1	33	12,5
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	4	5,5	31	16,3	35	13,3
Υπηρεσίες κοινωνικού ή ατομικού χαρακτήρα	3	4,1	4	2,1	7	2,7
Άλλοι κλάδοι	5	6,8	12	6,3	17	6,5
Σύνολο	73	100,0	190	100,0	263	100,0
					x^2 = 9,935, β.ε.=7, p=0,192	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.12.3 ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ - ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	3	4,1	6	3,0	9	3,3
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	39	53,4	110	55,3	149	54,8
Σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού	*2*	*5,1*	*6*	*5,5*	*8*	*5,4*
Κοινωνιολόγοι, ανθρωπολόγοι και συναφή επαγγέλματα	*17*	*43,6*	*34*	*30,9*	*51*	*34,2*
Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και συναφή επαγγέλματα	*1*	*2,6*	*7*	*6,4*	*8*	*5,4*
Διοικητικά στελέχη δημοσίου τομέα (πτυχιούχοι ΑΕΙ)	*5*	*12,8*	*34*	*30,9*	*39*	*26,2*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*14*	*35,9*	*29*	*26,4*	*43*	*28,9*
					x^2 = 6,638, β.ε.=5, p=0,156	
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	7	9,6	21	10,6	28	10,3
Υπάλληλοι γραφείου	10	13,7	47	23,6	57	21,0
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών	13	17,8	12	6,0	25	9,2
Άλλα επαγγέλματα	1	1,4	3	1,5	4	1,5
Σύνολο	73	100,0	199	100,0	272	100,0
					x^2 = 10,850, β.ε.=5, p=0,054	

5.13
Επιστήμες επικοινωνίας

Οι επιστήμες επικοινωνίας αποτελούν έναν πλήρως γυναικοκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου οι γυναίκες αποτελούσαν 80% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ανήκουν στους κλάδους με το υψηλότερο οικογενειακό εισόδημα γονέων των φοιτητών, πολύ ισχυρή προτίμηση των τελευταίων για το Τμήμα σπουδών τους πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο και μεσαία καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών. Το ποσοστό αποφοίτων του κλάδου που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι λίγο υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων επιστημών επικοινωνίας είναι από τα υψηλότερα μεταξύ των διαφόρων επιστημονικών κλάδων, ενώ πάνω από εννέα στους δέκα αποφοίτους του κλάδου έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι πτυχιούχοι επιστημών επικοινωνίας εμφανίζουν πολύ υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο ποσοστό απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα με σχέση εξαρτημένης εργασίας, αλλά χαμηλότερο ποσοστό αυτοαπασχόλησης, καθώς και υψηλότατα ποσοστά μισθωτών και συμβασιούχων έργου σε έναν εργοδότη, που έχουν σταθερή και πλήρη απασχόληση και θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης στην τρέχουσα εργασία τους. Από την άλλη πλευρά, αρνητική διάσταση της ποιότητας ένταξης των αποφοίτων του κλάδου συνιστούν οι πολύ χαμηλότερες του μέσου όρου αποδοχές των μισθωτών και συμβασιούχων έργου.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στον κλάδο διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεων και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και στη δημόσια διοίκηση, όπου απασχολούνται 69% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση των αποφοίτων επιστημών επικοινωνίας είναι σχετικά υψηλή. Ανέρχεται σε 26% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 35% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.13.1 ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				
Ποσοστό απασχοδουμένων	86,8	91	90,2	
Ποσοστό ανέργων	7,9	5,8	6,2	
Ποσοστό μη ενεργών	5,3	3,2	3,6	
Μορφή εργασίας				0,474
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	66,7	69	68,6	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	18,2	22,5	21,7	
Αυτοαπασχοδούμενος	15,2	8,5	9,7	
Είδος απασχόλησης*				
Σταδερή	78,6	84,5	83,4	
Προσωρινή	21,4	15,5	16,6	
Είδος απασχόλησης*				
Πδήρης	89,3	90,2	90	
Μερική	10,7	9,8	10	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	38,5	27,1	29,2	0,249
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	34,6	43,2	41,7	0,420
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	78,6	71,5	72,8	0,448
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	100	100	100	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	81,6	68,6	71,1	0,113
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,404
Ευχαριστημένος-η	71,1	64,1	65,5	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	10,5	19,9	18	
Δυσαρεστημένος-η	18,4	16	16,5	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,258
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	50,0	36,4	39,1	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	21,4	45,5	40,6	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	28,6	18,2	20,3	
Μεταπτυχιακές σπουδές	55,3	42,3	44,8	0,150

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.13.2 ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μεταποιητικές βιομηχανίες	1	3,0	4	2,8	5	2,9
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	1	3,0	12	8,5	13	7,5
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	1	3,0	10	7,1	11	6,3
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	1	3,0	6	4,3	7	4,0
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	24	72,7	77	54,6	101	58,0
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	4	12,1	15	10,6	19	10,9
Εκπαίδευση	1	3,0	9	6,4	10	5,7
Υπηρεσίες κοινωνικού ή ατομικού χαρακτήρα			7	5,0	7	4,0
Άλλοι κλάδοι			1	0,7	1	0,6
Σύνολο	33	100,0	142	100,0	175	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.13.3 ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	2	6,1	13	9,2	15	8,6
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	25	75,8	89	62,7	114	65,1
Αναδυτές έρευνας αγοράς	*2*	*8,0*	*17*	*19,1*	*19*	*16,7*
Συγγραφείς, δημοσιογράφοι και συναφή επαγγέλματα	*18*	*72,0*	*50*	*56,2*	*68*	*59,6*
Διοικητικά στελέχη δημόσιου τομέα (πτυχιούχοι ΑΕΙ)			*11*	*12,4*	*11*	*9,6*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*5*	*20,0*	*11*	*12,4*	*16*	*14,0*
						*Τεστ**
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	4	12,1	16	11,3	20	11,4
Υπάλληλοι γραφείου	2	6,1	19	13,4	21	12,0
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών			5	3,5	5	2,9
Σύνολο	33	100,0	142	100,0	175	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.14 *Βιολογία*

Η βιολογία αποτελεί έναν μικτό ως προς το φύλο των φοιτητών επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου οι γυναίκες αποτελούσαν 57% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Το οικογενειακό εισόδημα και εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων των φοιτητών βιολογίας είναι μεσαία, όπως μεσαία είναι και η καθυστέρηση των τελευταίων στην ολοκλήρωση των προπτυχιακών τους σπουδών. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι εξαιρετικά υψηλό (61%). Συγκεκριμένα είναι το τέταρτο υψηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων βιολογίας είναι το χαμηλότερο μεταξύ των αποφοίτων όλων των επιστημονικών κλάδων, ενώ ο κλάδος επίσης διαθέτει το δεύτερο χαμηλότερο ποσοστό αποφοίτων με εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι πτυχιούχοι βιολογίας εμφανίζουν υψηλότερο του γενικού μέσου όρου ποσοστό απασχόλησης στον δημόσιο τομέα, πολύ χαμηλότερο ποσοστό αυτοαπασχόλησης και λίγο χαμηλότερα ποσοστά σταθερά και πλήρως απασχολούμενων μισθωτών και συμβασιούχων έργου. Οι αποδοχές των τελευταίων τοποθετούνται κοντά στον γενικό μέσο όρο, ενώ μόνο έξι στους δέκα θεωρούν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της εκπαίδευσης, της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, της υγείας και κοινωνικής μέριμνας και της δημόσιας διοίκησης, όπου απασχολούνται 83% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση των αποφοίτων βιολογίας είναι σχετικά υψηλή. Αφορά 31% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και 26% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.14.1 ΒΙΟΛΟΓΙΑ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,064
Ποσοστό απασχολουμένων	58	69,6	64,6	
Ποσοστό ανέργων	8,9	3,4	5,8	
Ποσοστό μη ενεργών	33	27	29,6	
Μορφή εργασίας				
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	49,6	46,6	46,7	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	50	47,6	48,5	
Αυτοαπασχολούμενος	3,1	5,8	4,8	
Είδος απασχόλησης*				0,371
Σταθερή	68,9	61,9	64,6	
Προσωρινή	31,1	38,1	35,4	
Είδος απασχόλησης*				0,429
Πλήρης	85,7	80,9	82,8	
Μερική	14,3	19,1	17,2	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	36,5	29,3	32,3	0,393
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	30,8	29,3	29,9	0,862
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	49,2	61,7	59,7	0,121
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	100	80	83,3	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	84,8	83,7	84,2	0,802
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,049
Ευχαριστημένος-η	48,2	54,8	51,9	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	5,4	11,6	8,9	
Δυσαρεστημένος-η	46,4	33,6	39,1	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	16,7	52,2	36,6	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	16,7	17,4	17,1	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	66,7	30,4	46,3	
Μεταπτυχιακές σπουδές	59,8	62,2	61,2	0,701

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.14.2 ΒΙΟΛΟΓΙΑ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	9	13,8	4	3,9	13	7,7
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	12	18,5	16	15,5	28	16,7
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	12	18,5	8	7,8	20	11,9
Εκπαίδευση	23	35,4	48	46,6	71	42,3
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	5	7,7	16	15,5	21	12,5
Υπηρεσίες κοινωνικού ή ατομικού χαρακτήρα	3	4,6	4	3,9	7	4,2
Άλλοι κλάδοι	1	1,5	7	6,8	8	4,8
Σύνολο	65	100,0	103	100,0	168	100,0
					x^2 =14,65, β.ε.=6 , p=0,023	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.14.3 ΒΙΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	44	71,0	68	67,3	112	68,7
Βιολόγοι, βοτανολόγοι και ζωολόγοι	*15*	*34,1*	*23*	*33,8*	*38*	*33,9*
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	*12*	*27,3*	*19*	*27,9*	*31*	*27,7*
Διδακτικό προσωπικό ιδιωτικών φροντιστηρίων και σχολών	*8*	*18,2*	*14*	*20,6*	*22*	*19,6*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*9*	*20,5*	*12*	*17,6*	*21*	*18,8*
				x^2 = 0,196	*, β.ε.=3 , p=0,978*	
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	8	12,9	21	20,8	29	17,8
Υπάλληλοι γραφείου	1	1,6	3	3,0	4	2,5
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών	2	3,2	3	3,0	5	3,1
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων	6	9,7	5	5,0	11	6,7
Άλλα επαγγέλματα	1	1,6	1	1,0	2	1,2
Σύνολο	62	100,0	101	100,0	163	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.15
Μαθηματικά–Φυσική–Χημεία

Τα μαθηματικά, η φυσική και η χημεία αποτελούν έναν μικτό ως προς το φύλο των φοιτητών επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου οι άνδρες αποτελούσαν 53% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Είναι ο κλάδος με την τρίτη μεγαλύτερη καθυστέρηση των φοιτητών στην ολοκλήρωση των προπτυχιακών τους σπουδών και το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό αποφοίτων με βαθμό πτυχίου «καλώς». Πάντως, το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι πολύ υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο και είναι το έκτο υψηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων μαθηματικών-φυσικής-χημείας ταυτίζεται με το γενικό μέσο όρο, αν και ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με σχετικά χαμηλό ποσοστό αποφοίτων με εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι απόφοιτοι εμφανίζουν πολύ χαμηλότερα του γενικού μέσου όρου ποσοστά απασχολουμένων στον δημόσιο τομέα, αυτοαπασχολουμένων και σταθερά και πλήρως απασχολούμενων μισθωτών και συμβασιούχων έργου. Οι αποδοχές των τελευταίων είναι σχετικά χαμηλές, ενώ λίγο λιγότεροι από έξι στους δέκα θεωρούν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της εκπαίδευσης και της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, όπου απασχολούνται 70,5% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση των αποφοίτων μαθηματικών-φυσικής-χημείας είναι σχετικά εκτεταμένη. Ανέρχεται σε 32% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και 30% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.15.1 ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ-ΦΥΣΙΚΗ-ΧΗΜΕΙΑ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,004
Ποσοστό απασχολουμένων	86	81,9	84,1	
Ποσοστό ανέργων	3,1	7,2	5,0	
Ποσοστό μη ενεργών	10,9	11	10,9	
Μορφή εργασίας				0,000
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	66,6	62,4	64,7	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	25	34,7	29,5	
Αυτοαπασχολούμενος	8,4	2,9	5,9	
Είδος απασχόλησης*				0,992
Σταθερή	54,3	54,3	54,3	
Προσωρινή	45,7	45,7	45,7	
Είδος απασχόλησης*				0,015
Πλήρης	76,1	69	72,8	
Μερική	23,9	31	27,2	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	41,7	28	35,2	0,000
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	30,6	47,0	38,4	0,000
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	64,8	52	58,8	0,000
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	86,5	90,9	87,5	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	76,9	78,5	77,7	0,490
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,028
Ευχαριστημένος-η	65,4	58,6	62,2	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	14,8	16	15,3	
Δυσαρεστημένος-η	19,8	25,5	22,5	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,064
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	23,5	37,1	30,3	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	34,8	31,9	33,3	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	41,7	31,0	36,4	
Μεταπτυχιακές σπουδές	57,5	50,5	54,2	0,012

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.15.2 ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ-ΦΥΣΙΚΗ-ΧΗΜΕΙΑ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μεταποιητικές βιομηχανίες	24	4,2	40	8,2	64	6,1
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	26	4,6	16	3,3	42	4,0
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	29	5,1	13	2,7	42	4,0
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	39	6,9	33	6,8	72	6,8
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	117	20,6	67	13,8	184	17,5
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	9	1,6	31	6,4	40	3,8
Εκπαίδευση	297	52,4	262	53,8	559	53,0
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	13	2,3	18	3,7	31	2,9
Άλλοι κλάδοι	13	2,3	7	1,4	20	1,9
Σύνολο	**569**	**100,0**	**490**	**100,0**	**1059**	**100,0**
					x^2 = 37,606, β.ε.=8 , p<0,001	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.15.3 ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ-ΦΥΣΙΚΗ-ΧΗΜΕΙΑ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	42	7,6	12	2,5	54	5,2
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	343	61,7	308	63,8	651	62,7
Χημικοί μηχανικοί	*28*	*8,2*	*28*	*9,1*	*56*	*8,6*
Επαγγελματίες πληροφορικής	*41*	*12,0*	*13*	*4,2*	*54*	*8,3*
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	*62*	*18,1*	*76*	*24,7*	*138*	*21,2*
Διδακτικό προσωπικό ιδιωτικών φροντιστηρίων και σχολών	*124*	*36,2*	*99*	*32,1*	*223*	*34,3*
Άλλοι εκπαιδευτικοί (ειδικοί επιστήμονες επί των διδακτικών μεθόδων)	*21*	*6,1*	*21*	*6,8*	*42*	*6,5*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*67*	*19,5*	*71*	*23,1*	*138*	*21,2*
					x^2 = 21,920 , β.ε.=4 , p<0,001	
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	131	23,6	124	25,7	255	24,5
Υπάλληλοι γραφείου	22	4,0	33	6,8	55	5,3
Άλλα επαγγέλματα	18	3,2	6	1,2	24	2,3
Σύνολο	**556**	**100,0**	**483**	**100,0**	**1039**	**100,0**
					x^2 = 17,025 , β.ε.=5 , p=0,005	

5.16
Γεωδογία–Φυσιογνωσία

Η γεωλογία-φυσιογνωσία αποτελεί έναν μικτό ως προς το φύλο των αποφοίτων επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου οι γυναίκες αποτελούσαν 57% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Είναι ο κλάδος με την ασθενέστερη προτίμηση του Τμήματος σπουδών από τους φοιτητές πριν από την είσοδό τους στο πανεπιστήμιο, σχετικά μεγάλο ποσοστό φοιτητών που δηλώνουν απουσία ή μικρό ενδιαφέρον για τις σπουδές κατά την έναρξή τους και σχετικά μεγάλη καθυστέρηση των φοιτητών στην ολοκλήρωση των προπτυχιακών τους σπουδών. Πάντως, το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι αρκετά υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων γεωλογίας-φυσιογνωσίας είναι από τα χαμηλότερα μεταξύ των αποφοίτων όλων των επιστημονικών κλάδων. Το ίδιο συμβαίνει και με το ποσοστό πτυχιούχων με εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Ιδιαίτερα υψηλά είναι τα ποσοστά ανεργίας και μη συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό. Οι απόφοιτοι εμφανίζουν πολύ χαμηλότερο του γενικού μέσου όρου ποσοστό απασχόλησης στον δημόσιο τομέα, αλλά τα ποσοστά σταθερά και πλήρως απασχολούμενων μισθωτών και συμβασιούχων έργου και το ύψος των αποδοχών των τελευταίων βρίσκονται κοντά στον γενικό μέσο όρο. Επίσης, περίπου επτά στους δέκα μισθωτούς και συμβασιούχους έργου θεωρούν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, της εκπαίδευσης και των κατασκευών, όπου απασχολούνται 65% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση των αποφοίτων γεωλογίας-φυσιογνωσίας είναι πολύ εκτεταμένη: 27% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και 52% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.16.1 ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΦΥΣΙΟΓΝΩΣΙΑ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,445
Ποσοστό απασχολουμένων	78,7	71,2	74,4	
Ποσοστό ανέργων	9,6	13,6	11,9	
Ποσοστό μη ενεργών	11,7	15,2	13,7	
Μορφή εργασίας				0,003
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	47,9	61,6	55,3	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	17,8	26,7	22,6	
Αυτοαπασχολούμενος	34,2	11,6	22	
Είδος απασχόλησης*				0,866
Σταθερή	63,8	65,3	64,8	
Προσωρινή	36,2	34,7	35,2	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	91,7	89,3	90,2	
Μερική	8,3	10,7	9,8	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	50	25,4	34,8	0,007
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	27,7	38,0	32,2	0,088
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	66,7	70,3	68,9	0,675
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	95,7	66,7	87,5	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	76,6	66,4	70,8	0,101
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,390
Ευχαριστημένος-η	54,3	51,2	52,5	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	19,1	14,4	16,4	
Δυσαρεστημένος-η	26,6	34,4	31,1	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	23,5	11,1	17,1	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	17,6	33,3	25,7	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	58,8	55,6	57,1	
Μεταπτυχιακές σπουδές	54,3	46,8	50,0	0,274

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολούμενους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.16.2 ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΦΥΣΙΟΓΝΩΣΙΑ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Κατασκευές	15	20,3	15	17,0	30	18,5
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	3	4,1	7	8,0	10	6,2
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	5	6,8	3	3,4	8	4,9
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	1	1,4	7	8,0	8	4,9
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	29	39,2	24	27,3	53	32,7
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	6	8,1	9	10,2	15	9,3
Εκπαίδευση	6	8,1	16	18,2	22	13,6
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	2	2,7	2	2,3	4	2,5
Υπηρεσίες κοινωνικού ή ατομικού χαρακτήρα	4	5,4	1	1,1	5	3,1
Άλλοι κλάδοι	3	4,1	4	4,5	7	4,3
Σύνολο	74	100,0	88	100,0	162	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.16.3 ΓΕΩΛΟΓΙΑ - ΦΥΣΙΟΓΝΩΣΙΑ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	4	5,7	3	3,4	7	4,5
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	53	75,7	55	63,2	108	68,8
Γεωδόγοι και γεωφυσικοί	*28*	*52,8*	*22*	*40,0*	*50*	*46,3*
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	*2*	*3,8*	*7*	*12,7*	*9*	*8,3*
Οικονομολόγοι	*13*	*24,5*	*13*	*23,6*	*26*	*24,1*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*10*	*18,9*	*13*	*23,6*	*23*	*21,3*
						x^2 = 3,853, β.ε.=3, p=0,259
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	5	7,1	15	17,2	20	12,7
Υπάλληλοι γραφείου	5	7,1	11	12,6	16	10,2
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών	2	2,9	2	2,3	4	2,5
Άλλα επαγγέλματα	1	1,4	1	1,1	2	1,3
Σύνολο	70	100,0	87	100,0	157	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.17
Γεωπονική

Η γεωπονική αποτελεί έναν μικτό ως προς το φύλο των φοιτητών επιστημονικό κλάδο σπουδών. Οι άνδρες αποτελούσαν 57,5% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Η γεωπονική ανήκει στους κλάδους που οι φοιτητές τους εμφανίζουν τη σχετικά μεγαλύτερη καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών, αποφοιτούν σε πολύ μεγάλο ποσοστό με βαθμό πτυχίου «καλώς» και προέρχονται από οικογένειες με μεσαίο εισόδημα και εκπαιδευτικό επίπεδο γονέων. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι λίγο υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων γεωπονίας είναι λίγο χαμηλότερο, ενώ το ποσοστό ανεργίας πολύ υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο και λίγο περισσότεροι από οκτώ στους δέκα πτυχιούχους έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι απόφοιτοι γεωπονίας εμφανίζουν υψηλότερο του γενικού μέσου όρου ποσοστό απασχόλησης στον δημόσιο τομέα και πολύ υψηλότερα ποσοστά μισθωτών και συμβασιούχων έργου που εργάζονται με σταθερή και πλήρη απασχόληση. Οι αποδοχές των τελευταίων είναι υψηλότερες από τον γενικό μέσο όρο, όμως μόλις έξι στους δέκα μισθωτούς και συμβασιούχους έργου θεωρούν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της δημόσιας διοίκησης, του εμπορίου και της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, όπου απασχολούνται 79% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση των αποφοίτων γεωπονίας είναι σχετικά μέτριας έκτασης. Αφορά 17% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και 32% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.17.1 ΓΕΩΠΟΝΙΚΗ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,066
Ποσοστό απασχολουμένων	86,1	78,5	82,9	
Ποσοστό ανέργων	8,7	12,7	10,4	
Ποσοστό μη ενεργών	5,2	8,8	6,7	
Μορφή εργασίας				0,000
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	47,4	28,5	39,8	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	33,8	65,4	46,5	
Αυτοαπασχολούμενος	18,8	6,1	13,7	
Είδος απασχόλησης*				0,163
Σταθερή	75,3	81,3	78	
Προσωρινή	24,7	18,7	22	
Είδος απασχόλησης*				0,412
Πλήρης	95,4	97	96,1	
Μερική	4,6	3	3,9	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	40,8	34,5	38,1	0,211
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	25,4	30,3	27,5	0,285
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	67,7	54,8	62,1	0,009
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	84,8	80	83,9	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	81,9	71,1	77,3	0,003
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,016
Ευχαριστημένος-η	65	53,1	60	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	16,8	20,6	18,4	
Δυσαρεστημένος-η	18,1	26,3	21,6	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,08
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	21,3	26,9	23,5	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	32,0	42,3	36,0	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	46,7	30,8	40,5	
Μεταπτυχιακές σπουδές	42,1	47,6	44,4	0,205

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολούμενους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.17.2 ΓΕΩΠΟΝΙΚΗ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μεταποιητικές βιομηχανίες	21	7,9	6	3,4	27	6,1
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	76	28,6	17	9,5	93	20,9
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	9	3,4	14	7,8	23	5,2
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	60	22,6	27	15,1	87	19,6
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	74	27,8	98	54,7	172	38,7
Εκπαίδευση	11	4,1	9	5,0	20	4,5
Άλλοι κλάδοι	15	5,6	8	4,5	23	5,2
Σύνολο	266	100,0	179	100,0	445	100,0
					x^2 =49,94, β.ε.= 6, p<0,001	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.17.3 ΓΕΩΠΟΝΙΚΗ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	20	7,5	8	4,5	28	6,3
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	203	76,3	140	78,2	343	77,1
Γεωπόνοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	*174*	*85,7*	*120*	*85,7*	*294*	*85,7*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*29*	*14,3*	*20*	*14,3*	*49*	*14,3*
					x^2 = 0,00, β.ε.=4 , p>0,999	
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	30	11,3	20	11,2	50	11,2
Υπάλληλοι γραφείου	8	3,0	10	5,6	18	4,0
Άλλα επαγγέλματα	5	1,9	1	0,6	6	1,3
Σύνολο	266	100,0	179	100,0	445	100,0
					x^2 = 4,777, β.ε.=4, p=0,311	

5.18
Ιατρική–Οδοντιατρική

Η ιατρική-οδοντιατρική αποτελεί έναν μικτό ως προς το φύλο των φοιτητών επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου οι άνδρες αποτελούσαν 52% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Είναι ο κλάδος με το δεύτερο υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα και το τρίτο υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο μητέρας των φοιτητών, αλλά δεν ανήκει στους κλάδους με το υψηλότερο οικογενειακό εισόδημα γονέων των φοιτητών. Οι φοιτητές ιατρικής-οδοντιατρικής εκδηλώνουν ισχυρή προτίμηση για το Τμήμα σπουδών τους πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο και ολοκληρώνουν τις προπτυχιακές σπουδές τους με σχετικά μικρή καθυστέρηση. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι πολύ χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο. Συγκεκριμένα, το ποσοστό αυτό είναι το έκτο χαμηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων ιατρικής-οδοντιατρικής ταυτίζεται με τον γενικό μέσο όρο, ενώ το ποσοστό ανεργίας είναι λίγο χαμηλότερο. Επίσης, οκτώ στους δέκα πτυχιούχους έχουν ήδη αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι απόφοιτοι ιατρικής-οδοντιατρικής εμφανίζουν πολύ υψηλό ποσοστό απασχολουμένων στον δημόσιο τομέα, ποσοστό αυτοαπασχολουμένων υπερδιπλάσιο του γενικού μέσου όρου και ασήμαντο ποσοστό μερικώς απασχολουμένων. Ωστόσο το ποσοστό των προσωρινά απασχολούμενων μισθωτών και συμβασιούχων έργου είναι δραματικά υψηλό, δεδομένου ότι, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, η μεγάλη πλειονότητα των αποφοίτων βρίσκεται στη φάση της απόκτησης ειδικότητας, κατά την οποία απασχολείται με συμβάσεις ορισμένης διάρκειας. Οι μισθωτοί και οι συμβασιούχοι έργου που εργάζονται σε έναν εργοδότη παίρνουν αποδοχές που είναι πάρα πολύ υψηλότερες από τον γενικό μέσο όρο, όμως μόλις επτά στους δέκα θεωρούν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές. Στην περίπτωση της αυτοαπασχόλησης, εννέα στους δέκα αποφοίτους δηλώνουν ότι η επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στον κλάδο της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας, όπου βρέθηκαν να απασχολούνται 96% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση των αποφοίτων ιατρικής-οδοντιατρικής είναι σχετικά χαμηλή. Ανέρχεται σε 12% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 2% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.18.1 ΙΑΤΡΙΚΗ-ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,785
Ποσοστό απασχολουμένων	85,1	83,2	84,2	
Ποσοστό ανέργων	4,8	5,5	5,1	
Ποσοστό μη ενεργών	10,1	11,3	10,7	
Μορφή εργασίας				0,598
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	4,3	5,2	4,7	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	67,4	63,5	65,6	
Αυτοαπασχολούμενος	28,2	31,4	29,7	
Είδος απασχόλησης*				0,249
Σταθερή	30	24,9	27,6	
Προσωρινή	70	75,1	72,4	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	97,2	97,8	97,5	
Μερική	2,8	2,2	2,5	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	64,5	51,1	58,3	0,007
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	3,3	4,9	4,1	0,416
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	72,0	67,0	69,7	0,285
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	88,2	93,5	90,8	0,296
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	98,6	98,8	98,7	
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,118
Ευχαριστημένος-η	62,2	67	64,5	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	16,8	11,3	14,2	
Δυσαρεστημένος-η	21,0	21,7	21,3	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,247
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	31,9	29,9	31,0	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	49,5	59,7	54,2	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	18,7	10,4	14,9	
Μεταπτυχιακές σπουδές	30,6	30,1	30,4	0,875

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.18.2 ΙΑΤΡΙΚΗ-ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	291	96,0	262	96,3	553	96,2
Άλλοι κλάδοι	12	4,0	10	3,7	22	3,8
Σύνολο	**303**	**100,0**	**272**	**100,0**	**575**	**100,0**
						x^2 =0,034, β.ε.= 1, p=0,859

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.18.3 ΙΑΤΡΙΚΗ-ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	263	86,8	243	89,3	506	88,0
Ιατροί	*177*	*67,3*	*154*	*63,4*	*331*	*65,4*
Οδοντίατροι	*84*	*31,9*	*82*	*33,7*	*166*	*32,8*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*2*	*0,8*	*7*	*2,9*	*9*	*1,8*
						*Τεστ **
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων	37	12,2	29	10,7	66	11,5
Άλλα επαγγέλματα	3	1,0			3	0,5
Σύνολο	**303**	**100,0**	**272**	**100,0**	**575**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.19
Φαρμακευτική

Η φαρμακευτική αποτελεί έναν μικτό ως προς το φύλο των φοιτητών επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου οι γυναίκες αποτελούσαν 56% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Η φαρμακευτική ανήκει στους κλάδους με το σχετικά υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα των φοιτητών, που ολοκληρώνουν τις προπτυχιακές σπουδές τους με σχετικά μικρή καθυστέρηση, αλλά σε πολύ υψηλό ποσοστό (47%) με βαθμό πτυχίου «καλώς». Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι πολύ χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο. Συγκεκριμένα, είναι το έβδομο χαμηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων φαρμακευτικής είναι υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο, ενώ το ποσοστό ανεργίας πολύ χαμηλό. Επίσης, εννέα στους δέκα πτυχιούχους έχουν ήδη αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι απόφοιτοι φαρμακευτικής εμφανίζουν πολύ υψηλό ποσοστό απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, κυρίως ως αυτοαπασχολούμενοι. Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό των τελευταίων ανέρχεται σε 54% του συνόλου των απασχολουμένων. Στους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη επικρατεί ολοκληρωτικά η πλήρης και η σταθερή απασχόληση, οι αποδοχές τους είναι πάρα πολύ υψηλότερες από τον γενικό μέσο όρο και περίπου οκτώ στους δέκα θεωρούν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές. Στην περίπτωση της αυτοαπασχόλησης, 86% των αποφοίτων θεωρούν ότι η επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στον κλάδο της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας, όπου βρέθηκαν να απασχολούνται 83% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση των αποφοίτων φαρμακευτικής είναι σχετικά μέτριας έκτασης. Αφορά 27,5% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και 22% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.19.1 ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				
Ποσοστό απασχολουμένων	89,8	88,4	89	
Ποσοστό ανέργων	4,5	2,7	3,5	
Ποσοστό μη ενεργών	5,7	8,9	7,5	
Μορφή εργασίας				0,294
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	30,8	29,3	29,9	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	11,5	20,2	16,4	
Αυτοαπασχολούμενος	57,7	50,5	53,7	
Είδος απασχόλησης*				
Σταθερή	97,1	95,8	96,3	
Προσωρινή	2,9	4,2	3,7	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	97,1	95,6	96,4	
Μερική	2,9	4,1	3,6	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	53,6	68,3	62,3	0,215
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	3,6	7,3	5,8	
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	79,4	78,7	79,0	0,940
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	82,9	89,6	86,5	0,359
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	88,6	92,9	91,0	0,301
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,658
Ευχαριστημένος-η	81,8	79,5	80,5	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	3,4	6,3	5	
Δυσαρεστημένος-η	14,8	14,3	14,5	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,008
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	9,1	56,3	37,0	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	36,4	37,5	37,0	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	54,5	6,3	25,9	
Μεταπτυχιακές σπουδές	21,6	39,3	31,5	0,007

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.19.2 ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	7	8,9	10	10,1	17	9,6
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	3	3,8	2	2,0	5	2,8
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	2	2,5	3	3,0	5	2,8
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	66	83,5	82	82,8	148	83,1
Άλλοι κλάδοι	1	1,3	2	2,0	3	1,7
Σύνολο	79	100,0	99	100,0	178	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.19.3 ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	4	5,1	5	5,1	9	5,1
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	53	67,1	67	67,7	120	67,4
Φαρμακοποιοί	*45*	*84,9*	*64*	*95,5*	*109*	*90,8*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*8*	*15,1*	*3*	*4,5*	*11*	*9,2*
						x^2 = 4,006, β.ε.= 1, p=0,045
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	20	25,3	17	17,2	37	20,8
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων	2	2,5	8	8,1	10	5,6
Άλλα επαγγέλματα			2	2,0	2	1,1
Σύνολο	79	100,0	99	100,0	178	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.20
Νοσηλευτική

Η νοσηλευτική αποτελεί έναν γυναικοκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου οι γυναίκες αποτελούσαν το 77% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ανήκει στους κλάδους με το σχετικά υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα των φοιτητών. Οι τελευταίοι επιδεικνύουν ασθενή προτίμηση για το Τμήμα σπουδών τους πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο, αλλά ολοκληρώνουν τις προπτυχιακές σπουδές τους με σχετικά μικρή καθυστέρηση. Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, επτά στους δέκα πτυχιούχους νοσηλευτικής έχουν πραγματοποιήσει ή πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές. Το ποσοστό αυτό είναι το υψηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων νοσηλευτικής είναι υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο, το ποσοστό ανεργίας τους είναι ασήμαντο, ενώ σχεδόν το σύνολό τους έχει αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι απόφοιτοι νοσηλευτικής εμφανίζουν ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό (69%) απασχόλησης στον δημόσιο τομέα με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Στους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη επικρατεί ολοκληρωτικά η πλήρης και η σταθερή απασχόληση, οι αποδοχές τους είναι μεσαίου ύψους, αλλά μόνο έξι στους δέκα θεωρούν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας, και της εκπαίδευσης, όπου βρέθηκαν να απασχολούνται 87% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση των αποφοίτων νοσηλευτικής είναι σχετικά μέτριας έκτασης. Ανέρχεται σε 9,5% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 28% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.20.1 ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				
Ποσοστό απασχολουμένων	70,6	92,9	87,7	
Ποσοστό ανέργων		1,8	1,4	
Ποσοστό μη ενεργών	29,4	5,4	11,0	
Μορφή εργασίας				
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	41,7	21,2	25,0	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	58,3	71,2	68,8	
Αυτοαπασχολούμενος		7,7	6,3	
Είδος απασχόλησης*				
Σταθερή	90,9	95,8	94,9	
Προσωρινή	9,1	4,2	5,1	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	100	100	100	
Μερική				
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	40,0	35,7	36,5	
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	20,0	14,3	15,4	
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	58,3	63,8	62,7	
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**		100	100	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	70,6	78,6	76,7	
Ικανοποίηση από την απασχόληση				
Ευχαριστημένος-η	35,3	69,6	61,6	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	29,4	17,9	20,5	
Δυσαρεστημένος-η	35,3	12,5	17,8	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	0	7,7	6,5	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	20	34,6	32,3	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	80	57,7	61,3	
Μεταπτυχιακές σπουδές	94,1	64,3	71,2	

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.20.2 ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.			2	3,9	2	3,2
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί			2	3,9	2	3,2
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	1	8,3	2	3,9	3	4,8
Εκπαίδευση	1	8,3	6	11,8	7	11,1
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	10	83,3	38	74,5	48	76,2
Άλλοι κλάδοι			1	2,0	1	1,6
Σύνολο	**12**	**100,0**	**52**	**100,0**	**64**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.20.3 ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	2	16,7	3	5,8	5	7,8
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	10	83,3	43	82,7	53	82,8
Ιατροί	*2*	*20,0*	*3*	*7,0*	*5*	*9,4*
Νοσηλευτές και μαίες (πτυχιούχοι ΑΕΙ)	*5*	*50,0*	*30*	*69,8*	*35*	*66,0*
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης			*5*	*11,6*	*5*	*9,4*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*3*	*30,0*	*5*	*11,6*	*8*	*15,1*
						*Τεστ **
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα			4	7,7	4	6,3
Υπάλληλοι γραφείου			2	3,8	2	3,1
Σύνολο	**12**	**100,0**	**52**	**100,0**	**64**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.21
Αρχιτέκτονες

Η αρχιτεκτονική αποτελεί έναν γυναικοκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου οι γυναίκες αποτελούσαν 61% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Είναι ο κλάδος με το δεύτερο χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα των φοιτητών μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων, αλλά ταυτόχρονα με το πέμπτο υψηλότερο οικογενειακό εισόδημα γονέων των φοιτητών. Οι τελευταίοι ολοκληρώνουν τις προπτυχιακές σπουδές τους με σχετικά μεγάλη καθυστέρηση. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι αρκετά υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων αρχιτεκτονικής είναι εξαιρετικά υψηλό, το ποσοστό ανεργίας τους πολύ χαμηλό, αλλά μόνο οκτώ στους δέκα πτυχιούχους έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι απόφοιτοι αρχιτεκτονικής εμφανίζουν ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, όπου εργάζονται κυρίως ως αυτοαπασχολούμενοι. Από τους τελευταίους, περίπου εννέα στους δέκα δηλώνουν ότι οι επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές. Ακόμα και 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, η προσωρινότητα της απασχόλησης αφορά περίπου έναν στους δύο μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη. Όμως οι αποδοχές τους είναι πολύ υψηλότερες από τον γενικό μέσο όρο. Είναι, τέλος, αξιοσημείωτο ότι μόνο 56% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου σε έναν εργοδότη θεωρούν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στον κλάδο της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, όπου βρέθηκαν να απασχολούνται 83,5% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση των αποφοίτων αρχιτεκτονικής ανέρχεται σε 2% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 22% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών). Το πρώτο ποσοστό είναι πολύ χαμηλό, ενώ το δεύτερο, μεσαίου ύψους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.21.1 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				
Ποσοστό απασχολουμένων	94,4	95	94,8	
Ποσοστό ανέργων	3,4	3,5	3,5	
Ποσοστό μη ενεργών	2,2	1,4	1,7	
Μορφή εργασίας				0,000
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	22,9	30,8	27,8	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	16,9	35,3	28,2	
Αυτοαπασχολούμενος	60,2	33,8	44,0	
Είδος απασχόλησης*				0,581
Σταθερή	50	55,7	54,2	
Προσωρινή	50	44,3	45,8	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	82,4	90	87,9	
Μερική	17,6	10	12,1	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	41,9	43,8	43,3	0,855
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	9,7	12,4	11,7	
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	55,9	56,2	56,1	0,976
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	86,7	88,5	87,5	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	86,5	89,4	88,3	0,514
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,999
Ευχαριστημένος-η	61,8	61,7	61,7	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	22,5	22,7	22,6	
Δυσαρεστημένος-η	15,7	15,6	15,7	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,000
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	28,9	49,2	41,4	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	5,3	39,3	26,3	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	65,8	11,5	32,3	
Μεταπτυχιακές σπουδές	41,6	51,8	47,8	0,131

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολούμενους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.21.2 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	73	86,9	109	81,3	182	83,5
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	4	4,8	12	9,0	16	7,3
Εκπαίδευση	3	3,6	6	4,5	9	4,1
Άλλοι κλάδοι	4	4,8	7	5,2	11	5,0
Σύνολο	84	100,0	134	100,0	218	100,0
					x^2 =1,553, β.ε.= 3, p=0,670	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.21.3 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	82	98,8	128	95,5	210	96,8
Αρχιτέκτονες, πολεοδόμοι, συγκοινωνιολόγοι	*76*	*92,7*	*122*	*95,3*	*198*	*94,3*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*6*	*7,3*	*6*	*4,7*	*12*	*5,7*
					x^2 = 0,641, d.f.= 1, p=0,423	
Άλλα επαγγέλματα	1	1,2	6	4,5	7	3,2
Σύνολο	83	100,0	134	100,0	217	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.22
Πολιτικοί μηχανικοί

Οι πολιτικοί μηχανικοί αποτελούν έναν ανδροκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου οι άνδρες αποτελούσαν 68% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με το σχετικά υψηλότερο εισόδημα γονέων των φοιτητών, οι οποίοι εκδηλώνουν ισχυρή προτίμηση για το Τμήμα σπουδών τους πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο, και ολοκληρώνουν τις προπτυχιακές σπουδές τους με μεσαία καθυστέρηση. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι λίγο χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων πολιτικών μηχανικών είναι εξαιρετικά υψηλό, το ποσοστό ανεργίας τους ασήμαντο και πάνω από εννέα στους δέκα πτυχιούχους έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι πολιτικοί μηχανικοί εμφανίζουν ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, όπου εργάζονται περισσότερο ως αυτοαπασχολούμενοι και λιγότερο με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Το σύνολο σχεδόν (95%) των αυτοαπασχολουμένων δηλώνει ότι οι επιχείρησή του έχει θετικές προοπτικές. Ακόμα και 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, η προσωρινότητα της απασχόλησης αφορά περίπου έναν στους δύο μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη. Όμως οι τελευταίοι είναι πάρα πολύ καλά αμειβόμενοι σε σχέση με τον μέσο όρο των αποφοίτων. Αξίζει να υπογραμμιστεί ότι μόνο δύο στους τρεις μισθωτούς και συμβασιούχους έργου σε έναν εργοδότη θεωρούν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, των κατασκευών και της δημόσιας διοίκησης, όπου βρέθηκαν να απασχολούνται 94% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση των απόφοιτων πολιτικών μηχανικών 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση είναι εξαιρετικά περιορισμένη. Ανέρχεται σε 4% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 9% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.22.1 ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				
Ποσοστό απασχολουμένων	92,9	89,7	91,9	
Ποσοστό ανέργων	1,5	0,8	1,3	
Ποσοστό μη ενεργών	5,6	9,5	6,9	
Μορφή εργασίας				0,000
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	35,9	32,7	34,9	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	16,7	35,4	22,6	
Αυτοαπασχολούμενος	47,3	31,9	42,5	
Είδος απασχόλησης*				0,001
Σταθερή	46,9	71,4	56	
Προσωρινή	53,1	28,6	44	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	96,9	96,2	96,6	
Μερική	3,1	3,8	3,4	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	82,5	80,5	81,8	0,718
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	7,1	3,9	5,9	
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	71,3	59,2	66,8	0,075
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	95,6	93,5	95	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	95,9	94,4	95,4	0,520
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,272
Ευχαριστημένος-η	71,3	69,8	70,8	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	20,1	16,7	19	
Δυσαρεστημένος-η	8,6	13,5	10,2	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,000
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	29,6	52,6	37,6	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	23,9	39,5	29,4	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	46,5	7,9	33,0	
Μεταπτυχιακές σπουδές	35,7	43,7	38,3	0,131

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολούμενους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.22.2 ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Κατασκευές	55	22,1	13	11,5	68	18,8
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	155	62,2	65	57,5	220	60,8
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	28	11,2	25	22,1	53	14,6
Εκπαίδευση	8	3,2	1	0,9	9	2,5
Άλλοι κλάδοι	3	1,2	9	8,0	12	3,3
Σύνολο	**249**	**100,0**	**113**	**100,0**	**362**	**100,0**
						x^2 =23,612 , β.ε.= 4, p=0,001

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.22.3 ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	241	96,8	105	92,9	346	95,6
Πολιτικοί μηχανικοί	*187*	*77,6*	*79*	*75,2*	*266*	*76,9*
Οικονομολόγοι	*49*	*20,3*	*24*	*22,9*	*73*	*21,1*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*5*	*2,1*	*2*	*1,9*	*7*	*2,0*
						*Τεστ **
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	6	2,4	5	4,4	11	3,0
Άλλα επαγγέλματα	2	0,8	3	2,7	5	1,4
Σύνολο	**249**	**100,0**	**113**	**100,0**	**362**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.23
Χημικοί μηχανικοί

Οι χημικοί μηχανικοί αποτελούν έναν ανδροκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου οι άνδρες αποτελούσαν 64% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με μεσαίο εκπαιδευτικό επίπεδο και οικογενειακό εισόδημα γονέων των φοιτητών, που, αν και εκδηλώνουν ισχυρή προτίμηση για το Τμήμα σπουδών τους πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο, ολοκληρώνουν τις προπτυχιακές σπουδές τους με σχετικά μεγάλη καθυστέρηση. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι το πέμπτο υψηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των χημικών μηχανικών είναι κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο. Αυτό το φαινόμενο οφείλεται κυρίως στο ότι το ποσοστό μη ενεργών αποφοίτων είναι κατά εννέα ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο, λόγω της πολύ μεγάλης συμμετοχής των αποφοίτων του κλάδου σε μεταπτυχιακές σπουδές και της καθυστέρησης στην εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων. Οι χημικοί μηχανικοί εμφανίζουν εξαιρετικά υψηλό ποσοστό απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, όπου εργάζονται κυρίως ως μισθωτοί. Το ποσοστό αυτοαπασχολούμενων χημικών μηχανικών ταυτίζεται με τον γενικό μέσο όρο. Το ίδιο ισχύει με το ποσοστό των προσωρινά απασχολούμενων μισθωτών και συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη. Όμως οι τελευταίοι είναι πάρα πολύ καλά αμειβόμενοι σε σχέση με τον μέσο όρο των αποφοίτων και οκτώ στους δέκα θεωρούν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, και της μεταποίησης, όπου βρέθηκαν να απασχολούνται 56% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο είναι σχετικά μέτρια προς υψηλή. Ανέρχεται σε 20% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 37% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.23.1 ΧΗΜΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,059
Ποσοστό απασχολουμένων	73,8	76,7	74,8	
Ποσοστό ανέργων	5	11,1	7,2	
Ποσοστό μη ενεργών	21,3	12,2	18	
Μορφή εργασίας				0,424
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	75,9	73,9	75,1	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	12,9	18,8	15,1	
Αυτοαπασχολούμενος	11,2	7,2	9,7	
Είδος απασχόλησης*				0,713
Σταθερή	69,9	67,2	68,9	
Προσωρινή	30,1	32,8	31,1	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	95,1	89,1	92,8	
Μερική	4,9	10,9	7,2	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	69,1	60,3	65,6	0,255
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	6,2	14,3	9,4	0,086
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	84,2	73,4	80	0,093
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	100	100	100	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	79,4	68,9	75,6	0,064
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,759
Ευχαριστημένος-η	50,6	47,8	49,6	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	19,4	23,3	20,8	
Δυσαρεστημένος-η	30	28,9	29,6	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,009
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	15,6	29,6	20,8	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	28,9	51,9	37,5	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	55,6	18,5	41,7	
Μεταπτυχιακές σπουδές	52,5	57,8	54,4	0,421

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολούμενους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.23.2 ΧΗΜΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μεταποιητικές βιομηχανίες	37	31,4	15	22,4	52	28,1
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού	4	3,4	1	1,5	5	2,7
Κατασκευές	4	3,4	2	3,0	6	3,2
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	10	8,5	5	7,5	15	8,1
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	3	2,5	6	9,0	9	4,9
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	31	26,3	20	29,9	51	27,6
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	4	3,4	6	9,0	10	5,4
Εκπαίδευση	7	5,9	5	7,5	12	6,5
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	12	10,2	3	4,5	15	8,1
Άλλοι κλάδοι	6	5,1	4	6,0	10	5,4
Σύνολο	**118**	**100,0**	67	**100,0**	**185**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.23.3 ΧΗΜΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	7	6,0	6	9,0	13	7,1
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	90	77,6	44	65,7	134	73,2
Μηχανοδόγοι μηχανικοί	*7*	*7,8*	*5*	*11,4*	*12*	*9,0*
Χημικοί μηχανικοί	*53*	*58,9*	*27*	*61,4*	*80*	*59,7*
Αναδυτές έρευνας αγοράς	*6*	*6,7*	*1*	*2,3*	*7*	*5,2*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*24*	*26,7*	*11*	*25,0*	*35*	*26,1*
						$x^2 = 1,578$, β.ε.=3, $p=0,664$
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	18	15,5	16	23,9	34	18,6
Άλλα επαγγέλματα	1	0,9	1	1,5	2	1,1
Σύνολο	**116**	**100,0**	67	**100,0**	**183**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.24
Τοπογράφοι

Οι τοπογράφοι αποτελούν έναν ανδροκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου οι άνδρες αποτελούσαν 66% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με μεσαίο εκπαιδευτικό επίπεδο και οικογενειακό εισόδημα γονέων των φοιτητών, που ολοκληρώνουν τις προπτυχιακές σπουδές τους με σχετικά μεγάλη καθυστέρηση. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι το πέμπτο χαμηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των τοπογράφων είναι εξαιρετικά υψηλό, το ποσοστό ανεργίας πολύ χαμηλό, ενώ πάνω από οκτώ στους δέκα πτυχιούχους έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι απόφοιτοι του κλάδου εμφανίζουν εξαιρετικά υψηλό ποσοστό απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, όπου οι μισοί εργάζονται ως μισθωτοί και οι άλλοι μισοί ως αυτοαπασχολούμενοι. Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, ένας στους τρεις αποφοίτους είναι αυτοαπασχολούμενος. Από τους τελευταίους, πάνω από οκτώ στους δέκα δηλώνουν ότι η επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές. Η προσωρινή απασχόληση είναι πάρα πολύ εκτεταμένη μεταξύ των μισθωτών και συμβασιούχων έργου που εργάζονται κυρίως σε έναν εργοδότη. Όμως οι τελευταίοι είναι πάρα πολύ καλά αμειβόμενοι σε σχέση με τον μέσο όρο των αποφοίτων. Τέλος, λίγο περισσότεροι από έξι στους δέκα μισθωτούς και συμβασιούχους έργου σε έναν εργοδότη θεωρούν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, και της δημόσιας διοίκησης, όπου βρέθηκαν να απασχολούνται 83% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο είναι σχετικά χαμηλή. Ανέρχεται σε 5% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 12% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.24.1 ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΙ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				
Ποσοστό απασχολουμένων	94,6	87,7	92,3	
Ποσοστό ανέργων	4,5	5,3	4,8	
Ποσοστό μη ενεργών	0,9	7,0	3,0	
Μορφή εργασίας				0,009
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	33,3	32,0	32,9	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	25,7	48,0	32,9	
Αυτοαπασχολούμενος	41,0	20,0	34,2	
Είδος απασχόλησης*				0,012
Σταθερή	50,0	75,0	56,8	
Προσωρινή	50,0	25,0	40,2	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	93,5	85,0	90,2	
Μερική	6,5	15,0	9,8	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	70,0	55,0	64,0	0,126
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	10,0	12,5	11,0	
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	57,6	72,5	63,6	0,131
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	86,2	80,0	85,3	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	90,1	98,2	92,9	
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,36
Ευχαριστημένος-η	62,2	61,4	61,9	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	28,8	22,8	26,8	
Δυσαρεστημένος-η	9,0	15,8	11,3	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,003
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	35,0	53,8	42,4	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	17,5	38,5	25,8	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	47,5	7,7	31,8	
Μεταπτυχιακές σπουδές	21,6	36,8	26,8	0,035

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.24.2 ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΙ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Κατασκευές	11	10,5	1	2,0	12	7,7
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	66	62,9	26	52,0	92	59,4
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	19	18,1	18	36,0	37	23,9
Άλλοι κλάδοι	9	8,6	5	10,0	14	9,0
Σύνολο	**105**	**100,0**	**50**	**100,0**	**155**	**100,0**
						x^2 =8,441, β.ε.= 3, p=0,038

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.24.1 ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΙ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	100	95,2	47	94,0	147	94,8
Χαρτογράφοι, τοπογράφοι-γεωμέτρες και γεωδαίτες	*96*	*96,0*	*45*	*95,7*	*141*	*95,9*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*4*	*4,0*	*2*	*4,3*	*6*	*4,1*
						x^2 = 0,106, β.ε.= 1, p=0,745
Άλλα επαγγέλματα	5	4,8	3	6,0	8	5,2
Σύνολο	**105**	**100,0**	**50**	**100,0**	**155**	**100,0**
						x^2 =0,006, β.ε.= 1, p=0,945

5.25
Μηχανολόγοι

Οι μηχανολόγοι αποτελούν έναν πλήρως ανδροκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου οι άνδρες αποτελούσαν 87% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με μεσαίο εκπαιδευτικό επίπεδο και οικογενειακό εισόδημα γονέων των φοιτητών, που ολοκληρώνουν τις προπτυχιακές σπουδές τους με σχετικά μέτρια καθυστέρηση. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι αρκετά υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των μηχανολόγων είναι εξαιρετικά υψηλό, το ποσοστό ανεργίας πολύ χαμηλό, ενώ οκτώ στους δέκα πτυχιούχους έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι απόφοιτοι του κλάδου εμφανίζουν εξαιρετικά υψηλό ποσοστό απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, όπου απασχολούνται κυρίως με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό αυτοαπασχολουμένων είναι κατά τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο. Η προσωρινή απασχόληση δεν είναι περισσότερο εκτεταμένη απ' ό,τι κατά μέσο όρο στο σύνολο των μισθωτών και συμβασιούχων έργου που εργάζονται κυρίως σε έναν εργοδότη. Όμως οι μηχανολόγοι είναι πάρα πολύ καλά αμειβόμενοι σε σχέση με τον μέσο όρο των μισθωτών και συμβασιούχων έργου στους υπόλοιπους κλάδους. Τέλος, λίγο περισσότεροι από επτά στους δέκα μηχανολόγους που είναι μισθωτοί και συμβασιούχοι έργου σε έναν εργοδότη θεωρούν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, των κατασκευών, της εκπαίδευσης και των μεταφορών-επικοινωνιών, όπου βρέθηκαν να απασχολούνται 74% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο είναι σχετικά μέτριας έκτασης. Ανέρχεται σε 24,5% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 24% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.25.1 ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΙ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				
Ποσοστό απασχολουμένων	89,9	90	89,9	
Ποσοστό ανέργων	3,4	3,3	3,4	
Ποσοστό μη ενεργών	6,7	6,7	6,7	
Μορφή εργασίας				0,019
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	62,6	61,1	62,4	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	18,1	31,5	19,9	
Αυτοαπασχολούμενος	19,2	7,4	17,7	
Είδος απασχόλησης*				0,361
Σταθερή	69,6	76,0	70,6	
Προσωρινή	30,4	24,0	29,4	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	94,9	98,0	95,3	
Μερική	5,1	2,0	4,7	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	80,8	64	78,3	0,008
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	6,3	8,0	6,5	
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	75,6	60	73,3	0,021
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	89,5	100	89,7	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	83,5	76,7	82,6	0,192
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,742
Ευχαριστημένος-η	71,2	68,3	70,8	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	14,5	18,3	15	
Δυσαρεστημένος-η	14,3	13,3	14,2	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,003
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	24,3	52,6	28,4	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	30,4	42,1	32,1	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	45,2	5,3	39,6	
Μεταπτυχιακές σπουδές	48,0	43,3	47,4	0,497

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.25.2 ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΙ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μεταποιητικές βιομηχανίες	39	10,8			39	9,4
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού	9	2,5			9	2,2
Κατασκευές	54	15,0	6	11,3	60	14,5
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	5	1,4	4	7,5	9	2,2
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	28	7,8	14	26,4	42	10,1
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	7	1,9	1	1,9	8	1,9
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	143	39,6	16	30,2	159	38,4
Εκπαίδευση	40	11,1	7	13,2	47	11,4
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	10	2,8			10	2,4
Άλλοι κλάδοι	26	7,2	5	9,4	31	7,5
Σύνολο	**361**	**100,0**	**53**	**100,0**	**414**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.25.3 ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΙ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	21	5,8	2	3,7	23	5,5
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	256	70,7	35	64,8	291	70,0
Μηχανοδόγοι-μηχανικοί	*145*	*56,6*	*14*	*40,0*	*159*	*54,6*
Αναλυτές έρευνας αγοράς και στελέχη επιχειρήσεων μη ακρ.	*15*	*5,9*	*7*	*20,0*	*22*	*7,6*
Οικονομολόγοι	*42*	*16,4*	*6*	*17,1*	*48*	*16,5*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*54*	*21,1*	*8*	*22,9*	*62*	*21,3*
						x^2 = 9,75 , β.ε= 3, p=0,021
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	74	20,4	17	31,5	91	21,9
Άλλα επαγγέλματα	11	3,0			11	2,6
Σύνολο	**362**	**100,0**	**54**	**100,0**	**416**	**100,0**
						x^2 = 4,867, β.ε.= 3, p=0,182

5.26
Μηχανικοί Υποδογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών

Οι μηχανικοί υπολογιστών, συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών αποτελούν έναν ανδροκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών, όπου οι άνδρες αποτελούσαν 73% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με το σχετικά υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο του πατέρα των φοιτητών, που εκδηλώνουν ισχυρή προτίμηση για το Τμήμα σπουδών τους πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο και ολοκληρώνουν με μέτρια καθυστέρηση τις προπτυχιακές τους σπουδές. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι το έβδομο υψηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των μηχανικών υπολογιστών, συστημάτων πληροφορικής και επικοινωνιών είναι υψηλότερο του γενικού μέσου όρου, το ποσοστό ανεργίας ασήμαντο, ενώ 86% των πτυχιούχων έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι απασχολούμενοι απόφοιτοι του κλάδου είναι μοιρασμένοι μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, ενώ το ποσοστό αυτοαπασχολούμενων είναι πολύ χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο. Το χαρακτηριστικό του κλάδου είναι τα πολύ υψηλά ποσοστά σταθερά και πλήρως απασχολουμένων και υψηλά αμειβόμενων μισθωτών ή συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη. Είναι όμως αξιοσημείωτο ότι μόνο έξι στους δέκα μισθωτούς ή συμβασιούχους έργου σε έναν εργοδότη θεωρούν ότι οι επαγγελματικές προοπτικές στην τρέχουσα εργασία τους είναι θετικές.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, και της δημόσιας διοίκησης, όπου βρέθηκαν να απασχολούνται 69% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο είναι σχετικά περιορισμένη. Ανέρχεται σε 14% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 15,5% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.26.1 ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,957
Ποσοστό απασχολουμένων	88,6	88,4	88,5	
Ποσοστό ανέργων	1,6	1,9	1,6	
Ποσοστό μη ενεργών	9,9	9,7	9,8	
Μορφή εργασίας				0,000
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	47,7	35,4	44,4	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	40,9	63	46,9	
Αυτοαπασχολούμενος	11,4	1,6	8,7	
Είδος απασχόλησης*				0,000
Σταθερή	82,2	96,2	86,3	
Προσωρινή	17,8	3,8	13,7	
Είδος απασχόλησης*				0,060
Πλήρης	97,6	94,7	96,7	
Μερική	2,4	5,3	3,3	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	63,4	42,8	57,3	0,000
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	6,2	9,4	7,2	0,159
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	62,0	56,5	60,4	0,193
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	100	100	100	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	87,5	87,0	87,4	0,848
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,572
Ευχαριστημένος-η	72,7	75,3	73,4	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	13,0	10,2	12,2	
Δυσαρεστημένος-η	14,4	14,4	14,4	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,000
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	37,6	59,1	42,8	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	21,5	27,3	22,9	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	41,0	13,6	34,3	
Μεταπτυχιακές σπουδές	55,1	47,2	53	0,048

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.26.2 ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μεταποιητικές βιομηχανίες	17	3,5	2	1,1	19	2,9
Κατασκευές	16	3,3	3	1,7	19	2,9
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	48	9,8	9	5,1	57	8,6
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	12	2,5	8	4,6	20	3,0
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	192	39,3	44	25,1	236	35,6
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	30	6,1	23	13,1	53	8,0
Εκπαίδευση	142	29,1	80	45,7	222	33,5
Άλλοι κλάδοι	31	6,4	6	3,4	37	5,6
Σύνολο	**499**	**100,0**	**176**	**100,0**	**675**	**100,0**
						x^2=36,54, d.f.= 5, p=0,001

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.26.3 ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	18	3,6	3	1,7	21	3,1
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	413	82,8	151	84,4	564	83,2
Επαγγελματίες στον τομέα της πληροφορικής	*139*	*33,7*	*41*	*27,2*	*180*	*31,9*
Ηλεκτροδόγοι μηχανικοί	*133*	*32,2*	*21*	*13,9*	*154*	*27,3*
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	*108*	*26,2*	*71*	*47,0*	*179*	*31,7*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*33*	*8,0*	*18*	*11,9*	*51*	*9,0*
						x^2 =32,084, d.f.= 3, p=0,001
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	63	12,6	19	10,6	82	12,1
Άλλα επαγγέλματα	5	1,0	6	3,4	11	1,6
Σύνολο	**499**	**100,0**	**179**	**100,0**	**678**	**100,0**
						x^2=6,551, d.f.= 3, p=0,088

5.27
Φυσική Αγωγή–Αθλητισμός

Η φυσική αγωγή και ο αθλητισμός είναι ένας μικτός ως προς το φύλο των φοιτητών επιστημονικός κλάδος σπουδών, όπου οι γυναίκες αποτελούσαν 55% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με το σχετικά χαμηλότερο οικογενειακό εισόδημα των γονέων των φοιτητών, που εκδηλώνουν ισχυρή προτίμηση για το Τμήμα σπουδών τους πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο, αλλά αποφοιτούν σε πολύ μεγάλο ποσοστό (48%) με βαθμό πτυχίου «καλώς». Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι το χαμηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων φυσικής αγωγής και αθλητισμού είναι λίγο υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο, το ποσοστό ανεργίας ισούται με αυτόν, αλλά μόνο 75% των πτυχιούχων έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι απασχολούμενοι απόφοιτοι του κλάδου είναι μοιρασμένοι μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, ενώ το ποσοστό αυτοαπασχολουμένων είναι χαμηλό και ανέρχεται στο μισό του γενικού μέσου όρου. Χαρακτηριστικά της μισθωτής απασχόλησης στον κλάδο είναι η υψηλή συχνότητα προσωρινών συμβάσεων εργασίας, μερικής απασχόλησης και χαμηλών αποδοχών και τα σχετικά πολύ χαμηλά ποσοστά μισθωτών και συμβασιούχων έργου που δηλώνουν ότι έχουν θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης στην τρέχουσα εργασία τους.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της εκπαίδευσης, της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, και της δημόσιας διοίκησης, όπου βρέθηκαν να απασχολούνται 81% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο είναι πολύ υψηλή. Ανέρχεται σε 44% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 32% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.27.1 ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,069
Ποσοστό απασχοδουμένων	86,8	86,2	86,5	
Ποσοστό ανέργων	8,6	4,2	6,2	
Ποσοστό μη ενεργών	4,6	9,5	7,4	
Μορφή εργασίας				0,000
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	49,2	35,0	41,3	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	40,0	62,0	52,2	
Αυτοαπασχοδούμενος	10,8	3,1	6,5	
Είδος απασχόλησης*				0,002
Σταθερή	68,4	50,0	57,7	
Προσωρινή	31,6	50,0	42,3	
Είδος απασχόλησης*				0,012
Πλήρης	65,5	50,3	56,8	
Μερική	34,5	49,7	43,2	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	18,5	12,6	15,1	0,194
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	56,5	74,8	66,9	0,002
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	52,6	57,3	55,4	0,443
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	92,3	66,7	87,5	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	69,7	78,3	74,5	0,071
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,745
Ευχαριστημένος-η	51,3	49,7	50,4	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	25,0	28,6	27,0	
Δυσαρεστημένος-η	23,7	21,7	22,6	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				0,914
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	32,7	33,3	33,0	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	21,2	24,1	22,6	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	46,2	42,6	44,3	
Μεταπτυχιακές σπουδές	15,9	10,7	13,0	0,158

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.27.2 ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	13	10,3	12	7,5	25	8,8
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	36	28,6	27	17,0	63	22,1
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	14	11,1	20	12,6	34	11,9
Εκπαίδευση	42	33,3	91	57,2	133	46,7
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	4	3,2	4	2,5	8	2,8
Υπηρεσίες κοινωνικού ή ατομικού χαρακτήρα	5	4,0	2	1,3	7	2,5
Άλλοι κλάδοι	12	9,5	3	1,9	15	5,3
Σύνολο	126	100,0	159	100,0	285	100,0
					x^2 = 23,618, β.ε.= 6, p=0,001	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.27.3 ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	11	8,5	5	3,1	16	5,5
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	48	36,9	99	60,7	147	50,2
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	*19*	*39,6*	*51*	*51,5*	*70*	*47,6*
Δάσκαλοι δημοτικών σχολείων	*17*	*35,4*	*30*	*30,3*	*47*	*32,0*
Διοικητικά στελέχη δημόσιου τομέα (πτυχιούχοι ΑΕΙ)	*4*	*8,3*	*5*	*5,1*	*9*	*6,1*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*8*	*16,7*	*13*	*13,1*	*21*	*14,3*
					x^2 = 2,083, β.ε.=3, p=0,555	
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	44	33,8	43	26,4	87	29,7
Υπάλληλοι γραφείου	16	12,3	11	6,7	27	9,2
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών	7	5,4	5	3,1	12	4,1
Άλλα επαγγέλματα	4	3,1			4	1,4
Σύνολο	130	100,0	163	100,0	293	100,0
					x^2 = 21,774, β.ε.= 5, p=0,001	

5.28
Κτηνιατρική

Η κτηνιατρική αποτελεί έναν μικτό ως προς το φύλο των φοιτητών επιστημονικό κλάδο σπουδών. Οι άνδρες αποτελούσαν το 50% και οι γυναίκες το υπόλοιπο 50% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με μεσαίο εκπαιδευτικό επίπεδο και οικογενειακό εισόδημα γονέων των φοιτητών και είναι αυτός που οι φοιτητές του παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη καθυστέρηση ως προς την ολοκλήρωση των προπτυχιακών τους σπουδών μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών. Επίσης, το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι το τέταρτο χαμηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων κτηνιατρικής είναι λίγο χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο, το ποσοστό ανεργίας τους είναι ασήμαντο, αλλά το ποσοστό μη ενεργών είναι ιδιαίτερα υψηλό. Επίσης, μόνο 63% των πτυχιούχων έχει αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης, που είναι το χαμηλότερο ποσοστό μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών. Οι απασχολούμενοι απόφοιτοι του κλάδου είναι μοιρασμένοι μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, ενώ πάνω από ένας στους τρεις απασχολούμενους είναι αυτοαπασχολούμενος. Όλοι οι αυτοαπασχολούμενοι δηλώνουν ότι η επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές. Χαρακτηριστικά της μισθωτής εργασίας στον κλάδο είναι η σταθερή και πλήρης απασχόληση, οι μεσαίες προς υψηλές αποδοχές και οι θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης για οκτώ στους δέκα απασχολουμένους.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στον κλάδο της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας, όπου βρέθηκαν να απασχολούνται 89% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο είναι σχετικά περιορισμένη. Ανέρχεται σε 7% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 13% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.28.1 ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				
Ποσοστό απασχολουμένων	76,7	88,4	82,6	
Ποσοστό ανέργων	2,3	2,3	2,3	
Ποσοστό μη ενεργών	20,9	9,3	15,1	
Μορφή εργασίας				0,202
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	18,2	10,5	14,1	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	39,4	60,5	50,7	
Αυτοαπασχολούμενος	42,4	28,9	35,2	
Είδος απασχόλησης*				
Σταθερή	78,9	85,2	82,6	
Προσωρινή	21,1	14,8	17,4	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	94,7	96,3	95,7	
Μερική	5,3	3,7	4,3	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	33,3	40,7	37,8	0,616
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	11,1	11,1	11,1	
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	100	66,7	80,4	
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	100	100	100	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	93	93	93	
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,398
Ευχαριστημένος-η	58,1	72,1	65,1	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	14	9,3	11,6	
Δυσαρεστημένος-η	27,9	18,6	23,3	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	16,7	16,7	16,7	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	66,7	66,7	66,7	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	16,7	16,7	16,7	
Μεταπτυχιακές σπουδές	34,9	11,6	23,3	0,011

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.28.2 ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων κ.ά.	2	6,3			2	2,9
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση			2	5,3	2	2,9
Εκπαίδευση	2	6,3	2	5,3	4	5,7
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	28	87,5	34	89,5	62	88,6
Σύνολο	33	100,0	38	100,0	71	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.28.3 ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	30	90,9	36	94,7	66	93,0
Κτηνίατροι	*28*	*93,3*	*32*	*88,9*	*60*	*90,9*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*2*	*6,7*	*4*	*11,1*	*6*	*9,1*
						Τεστ *
Υπάλληλοι γραφείου	1	3,0	2	5,3	3	4,2
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών	2	6,1			2	2,8
Σύνολο	33	100,0	38	100,0	71	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.29
Δασολογία και Περιβάλλον

Η δασολογία και οι επιστήμες περιβάλλοντος αποτελούν έναν μικτό ως προς το φύλο των φοιτητών επιστημονικό κλάδο σπουδών. Οι γυναίκες αποτελούσαν 51% και οι άνδρες 49% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με μεσαίο εκπαιδευτικό επίπεδο και οικογενειακό εισόδημα γονέων των φοιτητών τους. Οι τελευταίοι επιδεικνύουν σε υψηλό ποσοστό ασθενή προτίμηση για το Τμήμα και άγνοια για το αντικείμενο σπουδών πριν και κατά την είσοδο στο πανεπιστήμιο. Από την άλλη πλευρά, το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι το τρίτο υψηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων δασολογίας και επιστημών περιβάλλοντος είναι πολύ χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο, ενώ τα ποσοστά ανεργίας και μη ενεργών είναι κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερα. Παρ' όλ' αυτά, πάνω από οκτώ στους δέκα πτυχιούχους έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι απασχολούμενοι απόφοιτοι του κλάδου απασχολούνται κατά πλειοψηφία στον δημόσιο τομέα, ενώ το ποσοστό αυτοαπασχολουμένων είναι λίγο υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο. Λόγω του υψηλού ποσοστού απασχόλησης στον δημόσιο τομέα, οι μισθωτοί του κλάδου εμφανίζουν υψηλότατα ποσοστά σταθερής και πλήρους απασχόλησης. Όμως οι αποδοχές τους είναι πολύ χαμηλότερες του γενικού μέσου όρου των αποφοίτων. Το ίδιο συμβαίνει με το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ότι έχουν θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης στην τρέχουσα εργασία τους.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στους κλάδους της δημόσιας διοίκησης, της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, των εκμισθώσεων και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, της εκπαίδευσης και των προσωπικών και κοινωνικών υπηρεσιών, όπου βρέθηκαν να απασχολούνται 85% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο είναι πάρα πολύ εκτεταμένη. Ανέρχεται σε 48% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 27% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.29.1 ΔΑΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				0,924
Ποσοστό απασχολουμένων	77,0	79,5	78,3	
Ποσοστό ανέργων	9,5	9,0	9,2	
Ποσοστό μη ενεργών	13,5	11,5	12,5	
Μορφή εργασίας				0,004
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	28,1	22,6	25,2	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	45,6	71,0	58,8	
Αυτοαπασχολούμενος	26,3	6,5	16,0	
Είδος απασχόλησης*				0,448
Σταθερή	78,6	84,5	82,0	
Προσωρινή	21,4	15,5	18,0	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	92,9	91,4	92,0	
Μερική	7,1	8,6	8,0	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	31,7	17,2	23,2	0,093
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	43,9	32,8	37,4	0,259
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	81,0	37,9	56,0	0,000
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	60,0	75,0	63,2	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	89,2	75,6	82,2	0,029
Ικανοποίηση από την απασχόληση				0,856
Ευχαριστημένος-η	59,5	56,4	57,9	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	13,5	16,7	15,1	
Δυσαρεστημένος-η	27,0	26,9	27,0	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	15,0	18,8	16,7	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	35,0	62,5	47,2	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	50,0	18,8	36,1	
Μεταπτυχιακές σπουδές	60,8	62,8	61,8	0,799

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.29.2 ΔΑΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, επιχειρηματικές δραστηριότητες	23	40,4	9	14,5	32	26,9
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	14	24,6	30	48,4	44	37,0
Εκπαίδευση	5	8,8	8	12,9	13	10,9
Υπηρεσίες κοινωνικού ή ατομικού χαρακτήρα	2	3,5	10	16,1	12	10,1
Άλλοι κλάδοι	13	22,7	5	8,1	18	15,1
Σύνολο	57	100,0	62	100,0	119	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.29.3 ΔΑΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Μέλη βουλευόμενων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη	2	3,5	5	8,2	7	5,9
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	31	54,4	23	37,7	54	45,8
Γεωπόνοι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	*27*	*87,1*	*20*	*87,0*	*47*	*87,0*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	*4*	*12,9*	*3*	*13,0*	*7*	*13,0*
						*Τεστ **
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	19	33,3	23	37,7	42	35,6
Υπάλληλοι γραφείου			7	11,5	7	5,9
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών	3	5,3	2	3,3	5	4,2
Άλλα επαγγέλματα	2	3,5	1	1,6	3	2,5
Σύνολο	57	100,0	61	100,0	118	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.30
Διαιτολογία

Η διαιτολογία αποτελεί έναν γυναικοκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών. Οι γυναίκες αποτελούσαν 70,5% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με το σχετικά υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα και είναι αυτός με τη μικρότερη καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών από τους φοιτητές. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι λίγο υψηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων διαιτολογίας είναι το υψηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών, το ποσοστό μη ενεργών είναι ασήμαντο, ενώ κανείς πτυχιούχος δεν είναι άνεργος. Επιπλέον, σχεδόν όλοι οι πτυχιούχοι έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Οι απόφοιτοι του κλάδου απασχολούνται κατά πλειοψηφία στον δημόσιο τομέα, ενώ ένας στους πέντε είναι αυτοαπασχολούμενος. Όλοι οι αυτοαπασχολούμενοι δηλώνουν ότι η επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές. Λόγω του υψηλού ποσοστού απασχολουμένων στον δημόσιο τομέα, τα χαρακτηριστικά της μισθωτής εργασίας στον κλάδο είναι τα υψηλότατα ποσοστά σταθερής και πλήρους απασχόλησης και οι μεσαίου ύψους αποδοχές. Ωστόσο, μόνο δύο στους τρεις μισθωτούς και συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη θεωρούν ότι έχουν θετικές προοπτικές εξέλιξης στην τρέχουσα εργασία τους.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στον κλάδο της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας, όπου βρέθηκαν να απασχολούνται 88% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο είναι σχετικά ασήμαντη. Ανέρχεται σε 5% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 4% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.30.1 ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				
Ποσοστό απασχολουμένων	94,4	100	98,4	
Ποσοστό ανέργων				
Ποσοστό μη ενεργών	5,6		1,6	
Μορφή εργασίας				
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)	23,5	16,3	18,3	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	23,5	76,7	61,7	
Αυτοαπασχολούμενος	52,9	7,0	20,0	
Είδος απασχόλησης*				
Σταθερή	100	92,5	93,8	
Προσωρινή		7,5	6,3	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	62,5	95,0	89,6	
Μερική	37,5	5,0	10,4	
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	12,5	22,5	20,8	
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ	50,0	12,5	18,8	
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	50,0	70,0	66,7	
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**	100	100	100	
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	100	95,3	96,7	
Ικανοποίηση από την απασχόληση				
Ευχαριστημένος-η	83,3	88,4	86,9	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η	11,1	11,6	11,5	
Δυσαρεστημένος-η	5,6		1,6	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση	44,4	69,0	63,2	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	11,1	27,6	23,7	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	44,4	3,4	13,2	
Μεταπτυχιακές σπουδές	44,4	46,5	45,9	0,883

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.30.2 ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση			3	7,0	3	5,0
Εκπαίδευση			4	9,3	4	6,7
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	17	100,0	36	83,7	53	88,3
Σύνολο	17	100,0	43	100,0	60	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.30.3 ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	17	100,0	40	93,0	57	95,0
Άλλοι επιστήμονες υγείας, εκτός νοσηλευτικής	*17*	*100,0*	*36*	*90,0*	*53*	*93,0*
Διοικητικά στελέχη δημοσίου τομέα (πτυχιούχοι ΑΕΙ)			*3*	*7,5*	*3*	*5,3*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα			*1*	*2,5*	*1*	*1,8*
						*Τεστ **
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα			3	7,0	3	5,0
Σύνολο	17	100,0	43	100,0	60	100,0
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.31
Οικιακή Οικονομία

Η οικιακή οικονομία αποτελεί έναν πλήρως γυναικοκρατούμενο επιστημονικό κλάδο σπουδών. Οι γυναίκες αποτελούσαν το 93% των αποφοίτων των ετών 1998-2000. Ο κλάδος ανήκει σ' αυτούς με το σχετικά χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα και τη μικρότερη καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των προπτυχιακών σπουδών από τους φοιτητές. Οι τελευταίοι εκδηλώνουν ασθενή προτίμηση για το Τμήμα σπουδών τους πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο. Το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές είναι αρκετά χαμηλότερο από τον γενικό μέσο όρο.

Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων οικιακής οικονομίας είναι το δεύτερο υψηλότερο μεταξύ όλων των επιστημονικών κλάδων σπουδών, το ποσοστό μη ενεργών είναι ασήμαντο, ενώ κανείς πτυχιούχος δεν είναι άνεργος. Επιπλέον, πάνω από οκτώ στους δέκα πτυχιούχους έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης. Σχεδόν όλοι οι απόφοιτοι του κλάδου απασχολούνται στον δημόσιο τομέα, ενώ κανένας δεν είναι αυτοαπασχολούμενος. Η συντριπτική πλειονότητα των μισθωτών και συμβασιούχων έργου που απασχολούνται σε έναν εργοδότη είναι σταθερά απασχολούμενοι, έχουν μεσαίου ύψους αποδοχές και δηλώνουν ευχαριστημένοι από την απασχόλησή τους, ενώ όλοι έχουν πλήρη απασχόληση. Ωστόσο, μόνο δύο στους τρεις θεωρούν ότι έχουν θετικές προοπτικές εξέλιξης στην τρέχουσα εργασία τους.

Ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση υπερκαθορίζονται από τις ευκαιρίες απορρόφησης και τους όρους απασχόλησης στον κλάδο της εκπαίδευσης, όπου βρέθηκαν να απασχολούνται 90% των πτυχιούχων των ετών 1998-2000. Η ετεροαπασχόληση στον κλάδο είναι σχετικά ασήμαντη. Ανέρχεται σε 5% του συνόλου των απασχολουμένων (επαγγελματική κατανομή) και σε 9% των μισθωτών και συμβασιούχων έργου (αναντιστοιχία αντικειμένου εργασίας-σπουδών).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.31.1 ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ	Άνδρες %	Γυναίκες %	Σύνολο %	Τιμή του p
Εργασιακή κατάσταση				
Ποσοστό απασχοδουμένων	100	98,2	98,3	
Ποσοστό ανέργων				
Ποσοστό μη ενεργών		1,8	1,7	
Μορφή εργασίας				
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (ιδιωτικός τομέας)		5,6	5,2	
Μισθωτός/συμβασιούχος έργου (δημόσιος τομέας)	100	94,4	94,8	
Αυτοαπασχοδούμενος				
Είδος απασχόλησης*				
Σταδερή	100	96,3	96,6	
Προσωρινή		3,7	3,4	
Είδος απασχόλησης*				
Πλήρης	100	100	100	
Μερική				
Άλλα χαρακτηριστικά της απασχόλησης				
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* > 1.100 ευρώ	25,0	29,6	29,3	
Καθαρές μηνιαίες αποδοχές* <= 900 ευρώ		1,9	1,7	
Θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης*	100	64,8	67,2	
Θετικές προοπτικές της επιχείρησης**				
Αντιστοιχία σπουδών με εργασία*	75,0	92,7	91,5	
Ικανοποίηση από την απασχόληση				
Ευχαριστημένος-η	100	98,2	98,3	
Ούτε ευχαριστημένος-η ούτε δυσαρεστημένος-η				
Δυσαρεστημένος-η		1,8	1,7	
Χρόνος εύρεσης πρώτης σημαντικής απασχόλησης				
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των σπουδών ή μέχρι έναν μήνα μετά την αποφοίτηση		58,3	50,0	
1 μήνας - 1 χρόνος μετά την αποφοίτηση	50,0	41,7	42,9	
> 1 χρόνο μετά την αποφοίτηση	50,0	12,0	7,1	
Μεταπτυχιακές σπουδές		34,5	32,2	

* Αφορά τους μισθωτούς και συμβασιούχους έργου. ** Αφορά τους αυτοαπασχολουμένους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.31.2 ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΛΑΔΟΙ (ΣΤΑΚΟΔ 2003)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	1	25,0	4	7,4	5	8,6
Εκπαίδευση	3	75,0	49	90,7	52	89,7
Άλλοι κλάδοι			1	1,9	1	1,7
Σύνολο	**4**	**100,0**	**54**	**100,0**	**58**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.31.3 ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (ΣΤΕΠ 1992)	Φύλο				Σύνολο	
	Άνδρες		Γυναίκες			
	N	%	N	%	N	%
Επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	3	75,0	52	96,3	55	94,8
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	*3*	*100,0*	*46*	*88,5*	*49*	*89,1*
Άλλα επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα			*6*	*11,5*	*6*	*10,9*
						*Τεστ **
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και συναφή επαγγέλματα	1	25,0	2	3,7	3	5,2
Σύνολο	**4**	**100,0**	**54**	**100,0**	**58**	**100,0**
						Τεστ *

* Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της δοκιμασίας x^2.

5.32 *Συμπεράσματα*

Σ' αυτό το κεφάλαιο αναδείξαμε την ιδιαιτερότητα και τη μοναδικότητα των επιστημονικών κλάδων ως προς τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των αποφοίτων τους, τα χαρακτηριστικά των σπουδών τους, τον βαθμό ένταξης και τα χαρακτηριστικά της απασχόλησής τους 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Στο επόμενο κεφάλαιο θα προσπαθήσουμε να ομαδοποιήσουμε τους επιστημονικούς κλάδους με βάση παρόμοια χαρακτηριστικά των αποφοίτων τους και να συνδέσουμε τις διαφορετικές ομάδες κλάδων με τυπολογίες χαρακτηριστικών.

Απ' όλα τα χαρακτηριστικά της απασχόλησης των αποφοίτων που σχολιάσαμε για καθένα επιστημονικό κλάδο ξεχωριστά, στο παρόν κεφάλαιο, επιλέξαμε δύο, προκειμένου να εστιάσουμε τα συμπερασματικά μας σχόλια:

- Τον *ιδιωτικό* ή *δημόσιο τομέα* προνομιακής απορρόφησης των αποφοίτων,
- Τους *οικονομικούς κλάδους* προνομιακής απορρόφησης των αποφοίτων.

Ο πίνακας 5.32 συνοψίζει τους τομείς/κλάδους οικονομικής δραστηριότητας που προνομιακά απορροφούν τους αποφοίτους για κάθε επιστημονικό κλάδο ξεχωριστά.

Ως προς τον **τομέα** απορρόφησης των αποφοίτων, παρατηρούμε ότι ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων πανεπιστημίων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση εξαρτώνται κατά κύριο λόγο από τον ρυθμό δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των τελευταίων.

- Στον *δημόσιο τομέα* για 7 επιστημονικούς κλάδους (επιστήμες αγωγής, καλές τέχνες, ιατρική-οδοντιατρική, νοσηλευτική, διαιτολογία, οικιακή οικονομία, δασολογία και περιβάλλον).
- Στον *ιδιωτικό τομέα* για 16 επιστημονικούς κλάδους (φιλολογία-φιλοσοφία, ιστορία-αρχαιολογία, ξένες γλώσσες, νομική επιστήμη, οικονομική επιστήμη, επιστήμες διοίκησης, πολιτική επιστήμη, επιστήμες επικοινωνίας, μαθηματικά-φυσική-χημεία, γεωλογία-φυσιογνωσία, φαρμακευτική, αρχιτέκτονες, πολιτικοί μηχανικοί, χημικοί μηχανικοί, τοπογράφοι, μηχανολόγοι).
- Στον *δημόσιο* και τον *ιδιωτικό τομέα* εξίσου για 8 επιστημονικούς κλάδους (ψυχολογία, κοινωνιολογία-ανθρωπολογία-κοινωνική πολιτική, θεολογία, κτηνιατρική, γεωπονική, βιολογία, φυσική αγωγή-αθλητισμός, μηχανικοί υπολογιστών-συστημάτων πληροφορικής-επικοινωνιών).

Ως προς τους **κλάδους οικονομικής δραστηριότητας** που κυρίως απορροφούν τους αποφοίτους, διαπιστώνουμε ότι ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων πανεπιστημίων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση εξαρτώνται από:

- Έναν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας σε 9 επιστημονικούς κλάδους.
- Δύο κλάδους οικονομικής δραστηριότητας σε 10 επιστημονικούς κλάδους.
- Τρεις κλάδους οικονομικής δραστηριότητας σε 6 επιστημονικούς κλάδους.
- Τέσσερις κλάδους οικονομικής δραστηριότητας σε 4 επιστημονικούς κλάδους.
- Πέντε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας σε 2 επιστημονικούς κλάδους.

Υποθέτοντας ότι όσο μεγαλύτερη είναι η έκταση της ετεροαπασχόλησης σε έναν επιστημονικό κλάδο τόσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας από τους οποίους εξαρτάται η απορρόφηση των αποφοίτων του, συσχετίσαμε τον αριθμό οικονομικών κλάδων με τη διαβάθμιση της έκτασης της ετεροαπασχόλησης ανά επιστημονικό κλάδο, που προκύπτει από την τελευταία στήλη του πίνακα 3.55. Ο συντελεστής συσχέτισης βρέθηκε να ισούται με 0,636 (επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 0,001) και άρα η έκταση της ετεροαπασχόλησης σε έναν επιστημονικό κλάδο προσδιορίζει κατά 40,4% τον αριθμό των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας που απορροφούν τον μεγάλο όγκο των αποφοίτων του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.32 ΚΥΡΙΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ/ΚΛΑΔΟΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΑΝΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Φιλολογία-Φιλοσοφία	Νομική επιστήμη	Επιστήμες αγωγής	Ιατρική-Οδοντιατρική	Φαρμακευτική
Ιδιωτικός τομέας 63,5%	*Ιδιωτικός τομέας 85%*	*Δημόσιος τομέας 74%*	*Δημόσιος τομέας 66%*	*Ιδιωτικός τομέας 84,5%*
Εκπαίδευση 74%	Επιχειρηματικές δραστηριότητες 85,5%	Εκπαίδευση 89%	Υγεία και κοινωνική μέριμνα 96%	Υγεία και κοινωνική μέριμνα 83%
Αρχιτέκτονες	**Κτηνιατρική**	**Διαιτολογία**	**Οικιακή οικονομία**	
Ιδιωτικός τομέας 72%	*Δημόσιος 51% - Ιδιωτικός 49%*	*Δημόσιος τομέας 62%*	*Δημόσιος τομέας 95%*	
Επιχειρημ. δραστηριότητες 83,5%	Υγεία και κοινωνική μέριμνα 89%	Υγεία και κοινωνική μέριμνα 88%	Εκπαίδευση 90%	
Ιστορία-Αρχαιολογία	**Ξένες γλώσσες**	**Καλές τέχνες**	**Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία**	**Επιστήμες επικοινωνίας**
Ιδιωτικός τομέας 62%	*Ιδιωτικός τομέας 61%*	*Δημόσιος τομέας 76%*	*Ιδιωτικός τομέας 70,5%*	*Ιδιωτικός τομέας 77%*
Εκπαίδευση 54%	Εκπαίδευση 70,5%	Εκπαίδευση 80,5%	Εκπαίδευση 53%	Επιχειρηματικές δραστηριότητες 58%
Επιχειρημ. δραστηριότητες 23%	Επιχειρηματικές δραστηριότητες 11%	Επιχειρημ. δραστηριότητες 13,5%	Επιχειρηματικές δραστηριότητες 17,5%	Δημόσια διοίκηση 11%
Ψυχολογία	**Νοσηλευτική**	**Χημικοί μηχανικοί**	**Τοπογράφοι**	**Μηχανικοί Υπολογιστών-Πληροφορ.**
Δημόσιος 52% - Ιδιωτικός 48%	*Δημόσιος τομέας 69%*	*Ιδιωτικός τομέας 85%*	*Ιδιωτικός τομέας 67%*	*Ιδιωτικός 53% - Δημόσιος 47%*
Υγεία & κοινωνική μέριμνα 59%	Υγεία & κοινωνική μέριμνα 76%	Μεταποίηση 28%	Επιχειρηματικές δραστηριότητες 59%	Επιχειρηματικές δραστηριότητες 36%
Εκπαίδευση 19%	Εκπαίδευση 11%	Επιχειρηματικές δραστηριότητες 28%	Δημόσια διοίκηση 24%	Εκπαίδευση 33,5%
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	**Οικονομική επιστήμη**	**Θεολογία**	**Γεωπονική**	**Φυσική αγωγή-αθλητισμός**
Ιδιωτικός τομέας 77%	*Ιδιωτικός τομέας 77%*	*Ιδιωτικός 55,5% - Δημόσιος 44,5%*	*Ιδιωτικός 53,5% - Δημόσιος 46,5%*	*Δημόσιος 52% - Ιδιωτικός 48%*
Επιχειρημ. δραστηριότητες 33%	Τράπεζες-ασφάλειες 32%	Εκπαίδευση 33,2%	Δημόσια διοίκηση 39%	Εκπαίδευση 47%
Κατασκευές 18,5%	Επιχειρηματικές δραστηριότητες 24%	Δημόσια διοίκηση 25,6%	Εμπόριο 21%	Επιχειρηματικές δραστηριότητες 22%
Εκπαίδευση 14%	Δημόσια διοίκηση 14%	Επιχειρηματικές δραστηριότητες 12%	Επιχειρηματικές δραστηριότητες 20%	Δημόσια διοίκηση 12%
Πολιτικοί Μηχανικοί	**Μηχανολόγοι**	**Δασολογία και Περιβάλλον**	**Βιολογία**	**Επιστήμες Διοίκησης**
Ιδιωτικός τομέας 77%	*Ιδιωτικός τομέας 80%*	*Δημόσιος τομέας 59%*	*Ιδιωτικός 51,5% - Δημόσιος 48,5%*	*Ιδιωτικός τομέας 81%*
Επιχειρημ. δραστηριότητες 61%	Επιχειρημ. δραστηριότητες 38%	Δημόσια διοίκηση 37%	Εκπαίδευση 42%	Τράπεζες-ασφάλειες 27%
Κατασκευές 19%	Κατασκευές 14,5%	Επιχειρημ. δραστηριότητες 27%	Επιχειρηματικές δραστηριότητες 17%	Επιχειρημ. δραστηριότητες 23%
Δημόσια διοίκηση 15%	Εκπαίδευση 11%	Εκπαίδευση 11%	Υγεία και κοινωνική μέριμνα 12,5%	Δημόσια διοίκηση 15%
	Μεταφορές-επικοινωνίες 10%	Προσωπ.-κοινων. υπηρεσίες 10%	Δημόσια διοίκηση 12%	Εμπόριο 12%
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία	**Πολιτική επιστήμη**			
Ιδιωτικός 57% - Δημόσιος 43%	*Ιδιωτικός τομέας 61%*			
Δημόσια διοίκηση 26%	Δημόσια διοίκηση 21%			
Επιχειρημ. δραστηριότητες 18%	Εκπαίδευση 16%			
Υγεία και κοινωνική μέριμνα 13%	Τράπεζες-ασφάλειες 14%			
Εκπαίδευση 12,5%	Εμπόριο 14%			
Εμπόριο 11%	Επιχειρηματικές δραστηριότητες 14%			

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΛΟΓΙΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

Στο προηγούμενο κεφάλαιο, αναλύσαμε τα χαρακτηριστικά της επαγγελματικής ένταξης και μετάβασης των αποφοίτων στο σύνολο και ανά φύλο, μέσα σε κάθε επιστημονικό κλάδο. Στο κεφάλαιο αυτό, παρουσιάζουμε διάφορες ομαδοποιήσεις και τυπολογίες των επιστημονικών κλάδων, ανάλογα με τις ομοιότητες και τις διαφορές τους ως προς:

α) τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των αποφοίτων,
β) τα χαρακτηριστικά των σπουδών τους,
γ) τα χαρακτηριστικά της διαδικασίας μετάβασής τους,
δ) τα χαρακτηριστικά της απασχόλησής τους τη στιγμή της έρευνας.

Για την ομαδοποίηση των κλάδων χρησιμοποιήθηκαν επιλεγμένες μεταβλητές, που αντανακλούν τα παραπάνω χαρακτηριστικά, και εφαρμόστηκε η στατιστική **ανάλυση κατά συστάδες**. Η τιμή κάθε μεταβλητής υπολογίστηκε για καθέναν από τους τριάντα έναν επιστημονικούς κλάδους. Επειδή οι περισσότερες μεταβλητές του ερωτηματολογίου είναι κατηγορικές, ονομαστικής ή διατεταγμένης κλίμακας, υπολογίστηκαν ποσοστά για την κάθε κατηγορία κάθε μεταβλητής στον κάθε κλάδο. Για τις μεταβλητές με πάνω από δύο κατηγορίες κατασκευάσθηκαν ψευδο-μεταβλητές για κάθε κατηγορία της μεταβλητής και στη συνέχεια υπολογίστηκαν τα ποσοστά θετικής απάντησης για κάθε ψευδο-μεταβλητή. Για παράδειγμα, τρεις ψευδο-μεταβλητές κατασκευάστηκαν για τη μεταβλητή «ετήσιο οικογενειακό εισόδημα γονέων». Τα αποτελέσματα της ανάλυσης κατά συστάδες παρουσιάζονται υπό μορφή γραφημάτων, γνωστών και ως δενδρογραμμάτων, στο παράρτημα του κεφαλαίου.

Η ανάλυση κατά συστάδες είναι μέθοδος ταξινόμησης περιπτώσεων ή μεταβλητών σε ομάδες ανάλογα με τις ομοιότητες και τις διαφορές τους. Όμως η ομοιότητα δεν αποκλείει τη διαφοροποίηση. Στην περίπτωσή μας, η ένταξη ενός επιστημονικού κλάδου σπουδών σε μία ομάδα μπορεί μεν να προϋποθέτει την ομοιότητα των περισσότερων χαρακτηριστικών του με αυτά των υπόλοιπων κλάδων της ομάδας, αλλά δεν αποκλείει και σημαντικές αποκλίσεις ως προς κάποια χαρακτηριστικά. Προκειμένου ο ενδιαφερόμενος για κάποιον συγκεκριμένο κλάδο αναγνώστης να μπορεί να διαπιστώσει τις ομοιότητες και τις αποκλίσεις του εν λόγω κλάδου από τα μέσα χαρακτηριστικά της ομάδας όπου εντάσσεται, στο παράρτημα του κεφαλαίου, μετά από κάθε δενδρόγραμμα που δείχνει τα αποτελέσματα της ομαδοποίησης, παραθέτουμε πίνακα με τις τιμές των μεταβλητών για κάθε κλάδο εντός κάθε ομάδας, μαζί με τις κεντρικές τιμές κάθε ομάδας για κάθε μεταβλητή που χρησιμοποιήθηκε.

Σκοπός της ανάλυσης ήταν όχι μόνο η ομαδοποίηση των κλάδων, αλλά και η παρουσίαση του προφίλ της κάθε ομάδας κλάδων ως προς τις μεταβλητές στις οποίες βασίστηκε η ομαδοποίηση. Το προφίλ αυτό απεικονίζεται τόσο σε πίνακες, με τις τιμές των μεταβλητών στο σύνολο της κάθε ομάδας, όσο και σε τυπολογίες που περιγράφουν με ποιοτικό τρόπο τα συγκριτικά χαρακτηριστικά των ομάδων κλάδων. Το κεφάλαιο καταλήγει σε μια αποτίμηση του βαθμού εργασιακής και της ποιότητας επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων τη στιγμή της έρευνας, ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών και ομάδες κλάδων.

6.1
Ομαδοποίηση με βάση κοινά δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των αποφοίτων

Η ομαδοποίηση των επιστημονικών κλάδων με βάση κοινά δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των αποφοίτων στηρίχθηκε στη δίτιμη μεταβλητή «φύλο» και στις μεταβλητές

«οικογενειακό εισόδημα γονέων» και «εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα». Οι δύο τελευταίες είχαν πάνω από δύο κατηγορίες κι έτσι δημιουργήσαμε ψευδο-μεταβλητές. Οι μεταβλητές και οι ψευδο-μεταβλητές είναι οι εξής:

1. Φύλο (% ανδρών),
2. % ατόμων με εισόδημα γονέων έως 10.000 ευρώ,
3. % ατόμων με εισόδημα γονέων από 10.001 έως 30.000 ευρώ
4. % ατόμων με εισόδημα γονέων πάνω από 30.000 ευρώ,
5. % ατόμων με εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα «χαμηλό»,
6. % ατόμων με εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα «μεσαίο»,
7. % ατόμων με εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα «υψηλό».

Η ανάλυση κατά συστάδες έδωσε πέντε αρκετά ευδιάκριτες ομάδες (βλέπε γράφημα 6.1 στο παράρτημα του κεφαλαίου). Οι ομάδες αποτελούνται από τους παρακάτω κλάδους:

Ομάδα 1: Θεολογία,

Ομάδα 2: Ιστορία-Αρχαιολογία, Κοινωνιολογία- Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική, Φιλολογία-Φιλοσοφία, Ψυχολογία, Επιστήμες Αγωγής, Οικιακή Οικονομία,

Ομάδα 3: Επιστήμες Διοίκησης, Πολιτική Επιστήμη, Βιολογία, Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία, Γεωλογία-Φυσιογνωσία, Γεωπονική, Ιατρική-Οδοντιατρική, Φαρμακευτική, Αρχιτεκτονική, Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός, Δασολογία και Περιβάλλον, Κτηνιατρική, Οικονομική Επιστήμη,

Ομάδα 4: Χημικοί Μηχανικοί, Τοπογράφοι, Πολιτικοί Μηχανικοί, Μηχανικοί Υπολογιστών και Συστημάτων Πληροφορικής, Μηχανολόγοι,

Ομάδα 5: Επιστήμες Επικοινωνίας, Νοσηλευτική, Διαιτολογία, Ξένες Γλώσσες, Νομική Επιστήμη, Καλές Τέχνες.

Στον πίνακα 6.1.1 παρουσιάζουμε τις τιμές των μεταβλητών και των ψευδο-μεταβλητών που επιλέξαμε στο σύνολο κάθε ομάδας και, στη συνέχεια, κατασκευάζουμε μια τυπολογία των ομάδων κλάδων, με βάση τα **συγκριτικά** τους χαρακτηριστικά.

Η ομάδα 1 απαρτίζεται από έναν μόνο επιστημονικό κλάδο, τη Θεολογία, όπου υπάρχει ισορροπία ως προς το φύλο ανάμεσα στους αποφοίτους. Οι τελευταίοι προέρχονται από οικογένειες χαμηλού εισοδήματος, με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι οι απόφοιτοι όλων των υπόλοιπων επιστημονικών κλάδων. Στην αμέσως καλύτερη θέση από τη Θεολογία βρίσκονται οι γυναικοκρατούμενοι κλάδοι της ομάδας 2, των οποίων οι απόφοιτοι προέρχονται από οικογένειες μεσαίου εισοδήματος και μεσαίου εκπαιδευτικού επιπέδου. Στον αντίποδα της Θεολογίας και των κλάδων της ομάδας 2 βρίσκονται οι γυναικοκρατούμενοι κλάδοι της ομάδας 5, των οποίων οι απόφοιτοι προέρχονται από οικογένειες με υψηλό εισόδημα και εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι οι απόφοιτοι όλων των υπόλοιπων επιστημονικών κλάδων. Σχετικά υψηλού, αλλά χαμηλότερου κοινωνικού προφίλ από την προηγούμενη ομάδα είναι οι απόφοιτοι των ανδροκρατούμενων επιστημονικών κλάδων της ομάδας 4, όχι τόσο λόγω του ύψους του εισοδήματος των γονέων τους, που είναι παρόμοιο με αυτό των γονέων των αποφοίτων των επιστημονικών κλάδων της ομάδας 5, όσο λόγω του σαφώς χαμηλότερου επιπέδου εκπαίδευσης του πατέρα τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1.1 ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ (σύνολο δείγματος)

Ομάδες επιστημονικών κλάδων	Άνδρες	Απόφοιτοι με οικογενειακό εισόδημα γονέων έως 10.000 ευρώ	Απόφοιτοι με οικογενειακό εισόδημα γονέων από 10.001 έως 30.000 ευρώ	Απόφοιτοι με οικογενειακό εισόδημα γονέων πάνω από 30.000 ευρώ	Απόφοιτοι με εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα «χαμηλό»	Απόφοιτοι με εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα «μεσαίο»	Απόφοιτοι με εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα «υψηλό»
	%	%	%	%	%	%	%
1	48,6	48,0	47,5	4,5	41,7	30,8	27,6
2	15,8	19,5	70,8	9,6	34,5	33,5	31,9
3	46,4	15,2	69,1	15,8	25,1	36,3	38,6
4	71,6	10,1	73,7	16,1	28,1	37,5	34,4
5	22,9	11,7	70,5	17,8	20,5	30,5	49,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1.2 ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ 1
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ

Ομάδα 1	Ομάδα 2	Ομάδα 3	Ομάδα 4	Ομάδα 5
Ο κλάδος με το **χαμηλότερο** οικογενειακό εισόδημα γονέων και το **χαμηλότερο** εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα **Μικτός** κλάδος ως προς το φύλο	Κλάδοι με **μεσαίο προς χαμηλό** οικογενειακό εισόδημα γονέων και **μεσαίο** εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα **Γυναικοκρατούμενοι** κλάδοι	Κλάδοι με **μεσαίο** οικογενειακό εισόδημα γονέων και **μεσαίο** εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα **Μικτοί** κλάδοι ως προς το φύλο	Κλάδοι με **μεσαίο προς υψηλό** οικογενειακό εισόδημα γονέων και **μεσαίο** εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα **Ανδροκρατούμενοι** κλάδοι	Κλάδοι με **μεσαίο προς υψηλό** οικογενειακό εισόδημα γονέων και **υψηλό** εκπαιδευτικό επίπεδο πατέρα **Γυναικοκρατούμενοι** κλάδοι

Η ομάδα 3 διακρίνεται από την προηγούμενη καταρχήν διότι οι απόφοιτοι των επιστημονικών κλάδων σπουδών που την απαρτίζουν κατανέμονται ισόρροπα ανάμεσα στα δύο φύλα. Όμως, οι ίδιοι απόφοιτοι δεν είναι χαμηλότερου κοινωνικού προφίλ από αυτούς των επιστημονικών κλάδων της ομάδας 4, εφόσον, κατά μέσο όρο, το ύψος του οικογενειακού εισοδήματος των γονέων τους είναι μεν λίγο χαμηλότερο, αλλά το εκπαιδευτικό επίπεδο του πατέρα τους είναι λίγο υψηλότερο.

6.2
Ομαδοποίηση με βάση κοινά χαρακτηριστικά σπουδών των αποφοίτων

Η ομαδοποίηση των επιστημονικών κλάδων βασίστηκε στις παρακάτω δίτιμες μεταβλητές:

1. % ατόμων που δήλωσαν το Τμήμα σπουδών στην 1η έως 5η θέση προτίμησης στις πανελλαδικές εξετάσεις,
2. % ατόμων που δήλωσαν ευχαριστημένα από τις σπουδές τους (κατηγορίες «πολύ ευχαριστημένος» και «ευχαριστημένος» της μεταβλητής «ικανοποίηση από τις σπουδές»),
3. % ατόμων που είχαν εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών,
4. % ατόμων με διάρκεια σπουδών πάνω από 1 έτος μεγαλύτερη από την επίσημη διάρκεια σπουδών στον κλάδο.

Η ανάλυση κατά συστάδες έδωσε πέντε αρκετά ευδιάκριτες ομάδες (βλέπε γράφημα 6.2 στο παράρτημα του κεφαλαίου). Οι ομάδες αποτελούνται από τους παρακάτω κλάδους:

Ομάδα 1: Ξένες Γλώσσες, Καλές Τέχνες, Επιστήμες Επικοινωνίας, Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός, Ψυχολογία, Αρχιτέκτονες,

Ομάδα 2: Βιολογία, Φιλολογία-Φιλοσοφία, Ιστορία-Αρχαιολογία, Ιατρική-Οδοντιατρική, Φαρμακευτική, Μηχανολόγοι, Επιστήμες Διοίκησης, Πολιτικοί Μηχανικοί,

Ομάδα 3: Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία, Γεωπονική, Οικονομική Επιστήμη, Τοπογράφοι, Νομική Επιστήμη, Χημικοί Μηχανικοί, Κτηνιατρική,

Ομάδα 4: Νοσηλευτική, Οικιακή Οικονομία, Επιστήμες Αγωγής,

Ομάδα 5: Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική, Δασολογία και Περιβάλλον, Θεολογία, Πολιτική Επιστήμη, Γεωλογία-Φυσιογνωσία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.1 ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ (σύνολο δείγματος)

Ομάδες επιστημονικών κλάδων σπουδών	Άτομα που δήλωσαν το Τμήμα σπουδών στην 1η έως 5η θέση προτίμησης (πανελλαδικές)	Άτομα που δήλωσαν ευχαριστημένα από τις σπουδές τους	Ατομα με εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	Άτομα που καθυστέρησαν πάνω από 1 έτος να πάρουν πτυχίο
	%	%	%	%
1	90,8	62,1	60,1	49,1
2	81,1	68,6	37,4	44,0
3	77,6	58,7	42,2	71,1
4	42,1	80,7	29,4	22,5
5	41,7	59,0	50,0	49,6

Στον πίνακα 6.2.1 εμφανίζονται οι τιμές όλων των μεταβλητών και ψευδο-μεταβλητών στο σύνολο κάθε ομάδας και στη συνέχεια κατασκευάζουμε μια τυπολογία των ομάδων με βάση τα **συγκριτικά** χαρακτηριστικά κάθε ομάδας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.2 ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ 2
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ

Ομάδα 1	Ομάδα 2	Ομάδα 3	Ομάδα 4	Ομάδα 5
Κλάδοι **πολύ υψηλής προτίμησης** πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο, **σχετικά χαμηλής ικανοποίησης** από τις σπουδές, **μεσαίας καθυστέρησης** στην ολοκλήρωση των σπουδών, με **πολύ υψηλό ποσοστό** φοιτητών που αποκτούν **εμπειρία εργασίας** κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	Κλάδοι **υψηλής προτίμησης** πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο, **μεσαίας ικανοποίησης** από τις σπουδές, **μεσαίας καθυστέρησης** στην ολοκλήρωση των σπουδών, με **μεσαίο ποσοστό** φοιτητών που αποκτούν **εμπειρία εργασίας** κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	Κλάδοι ανομοιογενείς ως προς την προτίμηση των φοιτητών, **σχετικά χαμηλής ικανοποίησης** από τις σπουδές, **μεγάλης καθυστέρησης** στην ολοκλήρωση των σπουδών, με **μεσαίο ποσοστό** φοιτητών που αποκτούν **εμπειρία εργασίας** κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	Κλάδοι **χαμηλής προτίμησης** πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο, **υψηλής ικανοποίησης** από τις σπουδές, **πολύ μικρής καθυστέρησης** στην ολοκλήρωση των σπουδών, με **χαμηλό ποσοστό** φοιτητών που αποκτούν **εμπειρία εργασίας** κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών	Κλάδοι **χαμηλής προτίμησης** πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο, **χαμηλής ικανοποίησης** από τις σπουδές, **μεσαίας καθυστέρησης** στην ολοκλήρωση των σπουδών, με **υψηλό ποσοστό** φοιτητών που αποκτούν **εμπειρία εργασίας** κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών

Η πρώτη αντίθεση εκδηλώνεται ανάμεσα στις ομάδες 1 και 5, που αντιπαραθέτουν τους κλάδους υψηλής με αυτούς χαμηλής προτίμησης εκ μέρους των φοιτητών πριν από την είσοδό τους στο πανεπιστήμιο (δηλώσεις κατά τις Πανελλαδικές). Ως προς όλα τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά σπουδών, οι κλάδοι και των δύο ομάδων παρουσιάζουν μεγάλες ομοιότητες μεταξύ τους. Συγκεκριμένα, είναι κλάδοι μεσαίας καθυστέρησης των φοιτητών τους ως προς την ολοκλήρωση των σπουδών, σχετικά χαμηλής ικανοποίησης των αποφοίτων από τις σπουδές τους και με υψηλό ποσοστό φοιτητών που αποκτά εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών.

Υψηλή προτίμηση των φοιτητών τους για το Τμήμα σπουδών τους, πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο, εμφανίζουν και οι κλάδοι της ομάδας 2, χαμηλότερη όμως από αυτούς της ομάδας 1, με εξαίρεση την Ιατρική-Οδοντιατρική, που για τους φοιτητές της το Τμήμα σπουδών τους ήταν μεταξύ των πρώτων επιλογών τους πριν από την είσοδο στο πανεπιστήμιο. Ως προς όλα τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά σπουδών των αποφοίτων, οι κλάδοι της ομάδας 2 εμφανίζουν μεσαίο προφίλ.

Εξίσου χαμηλή προτίμηση για το Τμήμα σπουδών τους πριν από την είσοδό τους στο πανεπιστήμιο με τους φοιτητές των κλάδων της ομάδας 5 παρουσιάζουν και αυτοί των κλάδων της ομάδας 4. Όμως, μετά την είσοδό τους στο πανεπιστήμιο, οι φοιτητές των κλάδων της τελευταίας ομάδας εμφανίζουν τη μικρότερη ροπή απόκτησης εργασιακής εμπειρίας παράλληλα με τις σπουδές, το χαμηλότερο ποσοστό καθυστέρησης στην ολοκλήρωση των τελευταίων και τον υψηλότερο βαθμό ικανοποίησης από αυτές, σε σύγκριση με τους φοιτητές όλων των υπόλοιπων κλάδων.

Τέλος, το κύριο χαρακτηριστικό των κλάδων που απαρτίζουν την ομάδα 3 είναι το μεγάλο ποσοστό φοιτητών που καθυστερούν την ολοκλήρωση

των σπουδών τους για περισσότερο από έναν χρόνο μετά τη λήξη της επίσημης διάρκειας σπουδών. Επίσης, εμφανίζουν ένα σχετικά χαμηλό ποσοστό αποφοίτων που έμειναν ευχαριστημένοι από τις σπουδές τους, συγκρίσιμο με αυτό των κλάδων των ομάδων 1 και 5. Η καθυστέρηση δεν συνδέεται απαραίτητα με την εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των σπουδών, εφόσον το ποσοστό των αποφοίτων των κλάδων της ομάδας 3 που είχαν αποκτήσει τέτοια εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών είναι μεσαίου ύψους, σε σύγκριση με τους κλάδους των άλλων ομάδων.

6.3 *Ομαδοποίηση με βάση κοινά χαρακτηριστικά της διαδικασίας μετάβασης των αποφοίτων*

Η ομαδοποίηση των επιστημονικών κλάδων βασίστηκε στις παρακάτω δίτιμες μεταβλητές:

1. % ατόμων που έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης,
2. % ατόμων που έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης,
3. % ατόμων που έχουν πραγματοποιήσει ή πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές,
4. % ατόμων που έχουν εμπειρία 3 εργασιών και άνω.

Η ανάλυση κατά συστάδες έδωσε πέντε αρκετά ευδιάκριτες ομάδες (βλέπε γράφημα 6.3 στο παράρτημα του κεφαλαίου). Οι ομάδες αποτελούνται από τους παρακάτω κλάδους:

Ομάδα 1: Ψυχολογία, Δασολογία και Περιβάλλον, Νοσηλευτική,

Ομάδα 2: Επιστήμες Διοίκησης, Πολιτικοί Μηχανικοί, Πολιτική Επιστήμη, Νομική Επιστήμη, Μηχανικοί Υπολογιστών και Συστημάτων Πληροφορικής, Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία, Μηχανολόγοι, Φαρμακευτική, Οικιακή Οικονομία, Ιατρική-Οδοντιατρική, Διαιτολογία,

Ομάδα 3: Γεωπονική, Αρχιτέκτονες, Ξένες Γλώσσες, Επιστήμες Επικοινωνίας, Καλές Τέχνες, Τοπογράφοι,

Ομάδα 4: Φιλολογία-Φιλοσοφία, Οικονομική Επιστήμη, Ιστορία-Αρχαιολογία, Επιστήμες Αγωγής, Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική, Θεολογία, Κτηνιατρική, Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός,

Ομάδα 5: Γεωλογία-Φυσιογνωσία, Χημικοί Μηχανικοί, Βιολογία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3.1 ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ (σύνολο δείγματος)

Ομάδες επιστημονικών κλάδων σπουδών	Συμμετοχή σε πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης	Εμπειρία σημαντικής απασχόλησης	Πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών	Εμπειρία 3 εργασιών και άνω
	%	%	%	%
1	89,4	43,6	66,6	50,3
2	88,2	15,4	42,4	43,5
3	84,5	23,8	40,2	67,8
4	74,1	29,5	28,3	45,2
5	69,5	31,1	55,2	31,2

Ο πίνακας 6.3.1 δίνει το προφίλ των πέντε ομάδων που δημιουργήθηκαν από την ανάλυση κατά συστάδες. Το προφίλ απεικονίζεται στις τιμές όλων των μεταβλητών στο σύνολο κάθε ομάδας, με βάση τις οποίες κατασκευάσαμε την παρακάτω τυπολογία συγκριτικών χαρακτηριστικών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3.2 ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ 3
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ

Ομάδα 1	Ομάδα 2	Ομάδα 3	Ομάδα 4	Ομάδα 5
Κλάδοι **σχετικά εύκολης πρόσβασης** σε σημαντική απασχόληση, με **μεγάλη κινητικότητα εργασίας**, υψηλή συμμετοχή σε **προγράμματα πολιτικής απασχόλησης** και πολύ υψηλό ποσοστό πραγματοποίησης **μεταπτυχιακών σπουδών**	Κλάδοι **σχετικά εύκολης πρόσβασης** σε σημαντική απασχόληση, με **μεσαία κινητικότητα εργασίας**, πολύ χαμηλή συμμετοχής σε **προγράμματα πολιτικής απασχόλησης** και μεσαίο ποσοστό πραγματοποίησης **μεταπτυχιακών σπουδών**	Κλάδοι **μεσαίας πρόσβασης** σε σημαντική απασχόληση, με **πολύ μεγάλη κινητικότητα εργασίας,** χαμηλή συμμετοχή σε **προγράμματα πολιτικής απασχόλησης** και μεσαίο ποσοστό πραγματοποίησης **μεταπτυχιακών σπουδών**	Κλάδοι **σχετικά δύσκολης πρόσβασης** σε σημαντική απασχόληση, με **μεσαία κινητικότητα εργασίας**, μεσαίο ποσοστό συμμετοχής σε **προγράμματα πολιτικής απασχόλησης** και το χαμηλότερο ποσοστό πραγματοποίησης **μεταπτυχιακών σπουδών**	Κλάδοι **δύσκολης πρόσβασης** σε σημαντική απασχόληση, με **μικρή κινητικότητα εργασίας**, μεσαίο ποσοστό συμμετοχής σε **προγράμματα πολιτικής απασχόλησης** και υψηλό ποσοστό πραγματοποίησης **μεταπτυχιακών σπουδών**

Η ομάδα 1 περιλαμβάνει τους κλάδους των οποίων οι απόφοιτοι εμφανίζουν εξαιρετικά υψηλό ποσοστό πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών, μεγάλη κινητικότητα εργασίας και υψηλή συμμετοχή σε προγράμματα πολιτικής απασχόλησης. Σχεδόν όλοι οι απόφοιτοι των κλάδων αυτής της ομάδας, όπως και των κλάδων της ομάδας 2, έχουν αποκτήσει εμπειρία σημαντικής απασχόλησης, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Αντίθετα, οι ομάδες 4 και 5 περιλαμβάνουν κλάδους των οποίων οι απόφοιτοι αντιμετωπίζουν σχετικά μεγάλη δυσκολία πρόσβασης σε σημαντική απασχόληση και εμφανίζουν μεσαίο ποσοστό συμμετοχής σε προγράμματα πολιτικής απασχόλησης. Οι δύο ομάδες διαφέρουν μεταξύ τους ως προς τον βαθμό κινητικότητας της εργασίας και το ποσοστό αποφοίτων που πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές. Οι κλάδοι της ομάδας 5 εμφανίζουν, κατά μέσο όρο, τη χαμηλότερη κινητικότητα εργασίας μεταξύ των αποφοίτων τους, σε σύγκριση με αυτούς όλων των υπόλοιπων ομάδων, ενώ ένα πάρα πολύ υψηλό ποσοστό αποφοίτων –αν και χαμηλότερο από αυτό των κλάδων της ομάδας 1– πραγματοποιεί μεταπτυχιακές σπουδές. Αντίθετα, οι κλάδοι της ομάδας 4 παρουσιάζουν, κατά μέσο όρο, το χαμηλότερο ποσοστό αποφοίτων με μεταπτυχιακές σπουδές, σε σύγκριση με αυτούς όλων των υπόλοιπων ομάδων. Τέλος, το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της ομάδας 3 είναι ότι οι απόφοιτοι των κλάδων που την απαρτίζουν έχουν πάρα πολύ υψηλή κινητικότητα εργασίας, αλλά τα ποσοστά αποφοίτων με εμπειρία σημαντικής απασχόλησης στους κλάδους της ομάδας αυτής παρουσιάζουν μεγάλη διακύμανση γύρω από την κεντρική τιμή της ομάδας (84,5%), που είναι ελαφρά υψηλότερη από τον γενικό μέσο όρο του δείγματος (81,6%).

6.4
Ομαδοποίηση με βάση κοινά χαρακτηριστικά της σημερινής απασχόλησης των αποφοίτων

Η ομαδοποίηση βασίστηκε στις παρακάτω δίτιμες μεταβλητές:

1. % ατόμων με σταθερή απασχόληση[1] στο σύνολο απασχολουμένων,
2. % ατόμων που δηλώνουν ικανοποιημένα από την εργασία τους στο σύνολο απασχολουμένων,
3. % ατόμων που ετεροαπασχολούνται[2] στο σύνολο απασχολουμένων,
4. % μισθωτών και συμβασιούχων έργου με πλήρη απασχόληση,
5. % μισθωτών και συμβασιούχων έργου με μηνιαίες αποδοχές υψηλότερες των 1.100 ευρώ,
6. % μισθωτών και συμβασιούχων έργου με θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης στην εργασία τους.

Η ανάλυση κατά συστάδες έδωσε πέντε αρκετά ευδιάκριτες ομάδες (βλέπε γράφημα 6.4 στο παράρτημα του κεφαλαίου). Οι ομάδες αποτελούνται από τους παρακάτω κλάδους:

Ομάδα 1: Φιλολογία-Φιλοσοφία, Ιστορία-Αρχαιολογία, Ξένες Γλώσσες, Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός, Καλές Τέχνες,

Ομάδα 2: Θεολογία, Δασολογία και Περιβάλλον, Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική, Βιολογία, Γεωλογία-Φυσιογνωσία, Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία, Ψυχολογία, Γεωπονική, Επιστήμες Αγωγής, Επιστήμες Επικοινωνίας,

Ομάδα 3: Οικονομική Επιστήμη, Επιστήμες Διοίκησης, Πολιτική Επιστήμη,

Ομάδα 4: Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι, Πολιτικοί Μηχανικοί, Ιατρική-Οδοντιατρική, Νομική Επιστήμη, Κτηνιατρική, Χημικοί Μηχανικοί, Μηχανολόγοι, Φαρμακευτική, Μηχανικοί Υπολογιστών και Συστημάτων Πληροφορικής,

Ομάδα 5: Νοσηλευτική, Διαιτολογία, Οικιακή Οικονομία.

[1] Ως σταθερά απασχολούμενοι θεωρήθηκαν οι απόφοιτοι που, τη στιγμή της έρευνας, εργάζονταν με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου ή ως μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι, αυτοί που, ενώ είχαν σύμβαση έργου και δουλεύουν κυρίως σε έναν εργοδότη, δήλωσαν ότι δουλεύουν σταθερά, και αυτοί που ήταν αυτοαπασχολούμενοι και δήλωσαν ότι η επιχείρησή τους έχει θετικές προοπτικές.

[2] Ως ετεροαπασχολούμενοι θεωρήθηκαν οι απόφοιτοι που, τη στιγμή της έρευνας, δεν ασκούσαν διευθυντικό ή επιστημονικό-καλλιτεχνικό επάγγελμα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.4.1
ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ (ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ)

Ομάδες επιστημονικών κλάδων σπουδών	Σταθερά απασχολούμενοι	Απασχολούμενοι ικανοποιημένοι από την εργασία τους	Ετεροαπασχολούμενοι	Πλήρως απασχολούμενοι μισθωτοί	Μισθωτοί με θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης στην εργασία τους	Μισθωτοί με καθαρές μηνιαίες αποδοχές υψηλότερες των 1.100 ευρώ
	%	%	%	%	%	%
1	54,1	66,1	20,8	64,6	51,3	13,8
2	73,5	74,7	28,9	88,3	61,5	28,1
3	87,8	82,4	42,5	96,7	76,7	36,9
4	74,4	74,1	12,0	94,4	71,3	61,5
5	95,6	92,9	6,5	96,5	65,5	28,9

Στον πίνακα 6.4.1 παρουσιάζονται οι τιμές όλων των μεταβλητών στο σύνολο κάθε ομάδας, με βάση τις οποίες κατασκευάζουμε την παρακάτω τυπολογία συγκριτικών χαρακτηριστικών για τις πέντε ομάδες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.4.2 ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ 4
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ

Ομάδα 1	Ομάδα 2	Ομάδα 3	Ομάδα 4	Ομάδα 5
Κλάδοι με πολύ χαμηλό ποσοστό **σταθερά απασχολουμένων**, χαμηλό ποσοστό **ικανοποιημένων από την εργασία** τους, μεσαίο ποσοστό **ετεροαπασχολουμένων**, χαμηλό ποσοστό **πλήρως απασχολούμενων** μισθωτών, χαμηλό ποσοστό μισθωτών με **θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης**, πολύ χαμηλό ποσοστό μισθωτών με **υψηλές αμοιβές**	Κλάδοι με μεσαίο ποσοστό **σταθερά απασχολουμένων**, μεσαίο ποσοστό **ικανοποιημένων από την εργασία** τους, υψηλό ποσοστό **ετεροαπασχολουμένων**, μεσαίο ποσοστό **πλήρως απασχολούμενων** μισθωτών, χαμηλό ποσοστό μισθωτών με **θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης**, χαμηλό ποσοστό μισθωτών με **υψηλές αμοιβές**	Κλάδοι με υψηλό ποσοστό **σταθερά απασχολουμένων**, υψηλό ποσοστό **ικανοποιημένων από την εργασία** τους, πολύ υψηλό ποσοστό **ετεροαπασχολουμένων**, πολύ υψηλό ποσοστό **πλήρως απασχολούμενων** μισθωτών, υψηλό ποσοστό μισθωτών με **θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης**, μεσαίο ποσοστό μισθωτών με **υψηλές αμοιβές**	Κλάδοι με μεσαίο ποσοστό **σταθερά απασχολουμένων**, μεσαίο ποσοστό **ικανοποιημένων από την εργασία** τους, χαμηλό ποσοστό **ετεροαπασχολουμένων**, πολύ υψηλό ποσοστό **πλήρως απασχολούμενων** μισθωτών, υψηλό ποσοστό μισθωτών με **θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης**, πολύ υψηλό ποσοστό μισθωτών με **υψηλές αμοιβές**	Κλάδοι με πολύ υψηλό ποσοστό **σταθερά απασχολουμένων**, πολύ υψηλό ποσοστό **ικανοποιημένων από την εργασία** τους, πολύ χαμηλό ποσοστό **ετεροαπασχολουμένων**, πολύ υψηλό ποσοστό **πλήρως απασχολούμενων** μισθωτών, μεσαίο ποσοστό μισθωτών με **θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης**, χαμηλό ποσοστό μισθωτών με **υψηλές αμοιβές**

Η εικόνα που προκύπτει ως προς την ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, από την παραπάνω παράθεση των συγκριτικών χαρακτηριστικών των ομάδων επιστημονικών κλάδων είναι σύνθετη και δεν οδηγεί σε εύκολα συμπεράσματα. Αυτό που αναδεικνύεται με σαφήνεια είναι ότι υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση στην ποιότητα επαγγελματικής ένταξης μεταξύ των ομάδων κλάδων 1 και 2, από τη μία πλευρά, και των ομάδων κλάδων 3, 4 και 5, από την άλλη. Οι απόφοιτοι των επιστημονικών κλάδων που υπάγονται στις δύο πρώτες ομάδες, και ιδιαίτερα αυτοί των κλάδων της ομάδας 1, παρουσιάζουν χαμηλή ποιότητα επαγγελματικής ένταξης, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Αντίθετα, οι απόφοιτοι των κλάδων των τριών τελευταίων ομάδων εμφανίζονται να έχουν επιτύχει σαφώς καλύτερη ποιότητα επαγγελματικής ένταξης από τους προηγούμενους και ιδιαίτερα οι απόφοιτοι των κλάδων των ομάδων 4 και 5.

Ωστόσο, ακόμα και στην περίπτωση των τριών τελευταίων ομάδων κλάδων, η πρώτη εικόνα μιας καλής ποιοτικά επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων τους σχετικοποιείται, όταν αναδειχθούν τα «αδύνατα σημεία» κάθε ομάδας:

Ομάδα 3: πολύ υψηλό ποσοστό ετεροαπασχολουμένων, μεσαίο ποσοστό καλά αμειβόμενων μισθωτών,

Ομάδα 4: μεσαίο ποσοστό απασχολουμένων που έχουν σταθερή απασχόληση και είναι ικανοποιημένοι από την τρέχουσα εργασία τους,

Ομάδα 5: χαμηλό ποσοστό μισθωτών με καλές αμοιβές, μεσαίο ποσοστό μισθωτών με θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης.

6.5 *Συμπεράσματα*

Ενδιαφέροντα συμπεράσματα προκύπτουν από τη διασταύρωση της τελευταίας ομαδοποίησης επιστημονικών κλάδων σπουδών, ανάλογα με την ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των απασχολούμενων αποφοίτων, με τον βαθμό εργασιακής ένταξης του συνόλου των αποφοίτων τη στιγμή της έρευνας, όπως αποτυπώνεται στα ποσοστά απασχολούμενων και άνεργων αποφοίτων. Η παραπάνω διασταύρωση απεικονίζεται στον πίνακα 6.5 και σχολιάζεται στη συνέχεια. Για κάθε ομάδα επιστημονικών κλάδων σπουδών έχουμε επίσης υπολογίσει το μερίδιό της στον συνολικό πληθυσμό των αποφοίτων των ετών 1998-2000.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.5 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Ποιότητα επαγγελματικής ένταξης Επιστημονικοί κλάδοι σπουδών	Ποσοστό (%) απασχόλησης	Ποσοστό (%) ανέργων	Βαρύτητα ομάδας στον πληθυσμό
Ομάδα 1 - Πολύ χαμηλή ποιότητα			
Φιλολογία-Φιλοσοφία	81,9	9,2	21,8%
Ιστορία-Αρχαιολογία	72,0	17,1	
Ξένες Γλώσσες	89,0	4,2	
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	86,5	6,2	
Καλές Τέχνες	90,1	3,1	
Ομάδα 2 - Χαμηλή ποιότητα			
Θεολογία	71,5	16,2	28,2%
Δασολογία και Περιβάλλον	78,4	9,2	
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	78,0	12,9	
Βιολογία	64,6	5,8	
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	74,4	11,9	
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	84,0	5,1	
Ψυχολογία	85,0	9,9	
Γεωπονική	82,9	10,4	
Επιστήμες Αγωγής	88,4	5,2	
Επιστήμες Επικοινωνίας	90,2	6,2	
Ομάδα 3 - Σχετικά καλή ποιότητα			
Οικονομική Επιστήμη	81,8	7,0	19,1%
Επιστήμες Διοίκησης	84,8	4,9	
Πολιτική Επιστήμη	72,7	11,4	
Ομάδα 4 - Σχετικά καλή ποιότητα			
Αρχιτέκτονες	94,8	3,5	30,4%
Τοπογράφοι	92,3	4,8	
Πολιτικοί Μηχανικοί	91,9	1,3	
Ιατρική-Οδοντιατρική	84,2	5,1	
Νομική Επιστήμη	95,7	1,9	
Κτηνιατρική	82,6	2,3	
Χημικοί Μηχανικοί	74,8	7,2	
Μηχανολόγοι	89,9	3,4	
Φαρμακευτική	89,0	3,5	
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	88,5	1,6	
Ομάδα 5 - Σχετικά καλή ποιότητα			
Νοσηλευτική	87,7	1,4	0,5%
Οικιακή Οικονομία	98,3	0,0	
Διαιτολογία	98,4	0,0	
Σύνολο αποφοίτων	84,2	6,4	100%

Όλοι οι επιστημονικοί κλάδοι σπουδών των ομάδων 3, 4 και 5, που εμφανίζουν σχετικά καλή ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων τους, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, παρουσιάζουν ταυτόχρονα και πολύ υψηλό βαθμό ένταξης των τελευταίων στην απασχόληση. Εξαίρεση αποτελούν οι πολιτικοί επιστήμονες και οι χημικοί μηχανικοί, που έχουν από τα χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ των αποφοίτων όλων των επιστημονικών κλάδων. Ωστόσο, το ποσοστό άνεργων χημικών μηχανικών είναι ελαφρά υψηλότερο, ενώ αυτό των άνεργων πολιτικών επιστημόνων αισθητά υψηλότερο του γενικού ποσοστού ανέργων στο σύνολο των αποφοίτων.

Αντίθετα, στους κλάδους της ομάδας 1 το ποσοστό απασχόλησης κυμαίνεται από ένα πολύ χαμηλό μέχρι ένα πολύ υψηλό επίπεδο. Κατά συνέπεια, σε τρεις κλάδους αυτής της ομάδας η προβληματική ποιότητα επαγγελματικής ένταξης συνδυάζεται με υψηλό βαθμό ένταξης στην απασχόληση, σε έναν κλάδο με μεσαίο και σε έναν άλλο με πολύ χαμηλό. Τέλος, οι επιστημονικοί κλάδοι της ομάδας 2 είναι αυτοί που εμφανίζουν κατά μέσο όρο τον χαμηλότερο βαθμό εργασιακής ένταξης, σε σχέση με όλες τις υπόλοιπες ομάδες. Αν και το ποσοστό απασχόλησης των επιστημονικών κλάδων που την απαρτίζουν κυμαίνεται από πολύ χαμηλά έως πολύ υψηλά επίπεδα, έξι από τους δέκα κλάδους παρουσιάζουν πολύ υψηλά ποσοστά άνεργων αποφοίτων.

Συμπερασματικά, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, ο μισός πληθυσμός των πτυχιούχων πανεπιστημίου φαίνεται να αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα τόσο εργασιακής όσο και επαγγελματικής ένταξης. Αντίθετα, ο άλλος μισός φαίνεται να έχει εξασφαλίσει υψηλό βαθμό εργασιακής και σχετικά καλή ποιότητα επαγγελματικής ένταξης. Να υπογραμμίσουμε όμως ότι, όταν συνυπολογιστούν όλες οι διαστάσεις της ποιότητας της απασχόλησης, σε καμία από τις ομάδες 3, 4, και 5 οι απόφοιτοι των κλάδων που τις απαρτίζουν δεν έχουν επιτύχει απόλυτα ικανοποιητική επαγγελματική ένταξη 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Κι αυτό έχει να κάνει με την επιδείνωση των συνθηκών απασχόλησης και εργασίας στα επαγγέλματα και τους κλάδους όπου απασχολούνται, που πλήττει δυσανάλογα τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας.

Δύο τελικές διευκρινίσεις είναι αναγκαίες για την ανάγνωση του πίνακα 6.5. Πρώτον, ο βαθμός και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων εξαρτώνται κυρίως από τη σχέση προσφοράς και ζήτησης εργασίας και τις ευκαιρίες αυτοαπασχόλησης στα επαγγέλματα και τους τομείς/κλάδους οικονομικής δραστηριότητας για τους οποίους κάθε επιστημονικός κλάδος προορίζει κατά κύριο λόγο τους αποφοίτους του, καθώς και από την ποιότητα των θέσεων απασχόλησης που δημιουργούνται στα συγκεκριμένα επαγγέλματα/τομείς/κλάδους. Δεύτερον, η σχέση προσφοράς και ζήτησης εργασίας και η ποιότητα των νέων θέσεων εργασίας αλλάζουν στο μεσοπρόθεσμο διάστημα από παράγοντες που επηρεάζουν τον αριθμό των εισακτέων στο πανεπιστήμιο ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών, τις συνθήκες ζήτησης και ανταγωνισμού στα επαγγέλματα/τομείς/κλάδους στους οποίους απασχολούνται οι απόφοιτοι κάθε επιστημονικού κλάδου σπουδών, και τις εργοδοτικές πολιτικές εργατικού δυναμικού και ανθρωπίνων πόρων. Κατά συνέπεια, η θέση των επιστημονικών κλάδων σπουδών στην παραπάνω κατάταξη δεν μπορεί να θεωρείται παγιωμένη στο διηνεκές, αλλά μεταβαλλόμενη στον χρόνο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΓΡΑΦΗΜΑ 6.1 ΔΕΝΔΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

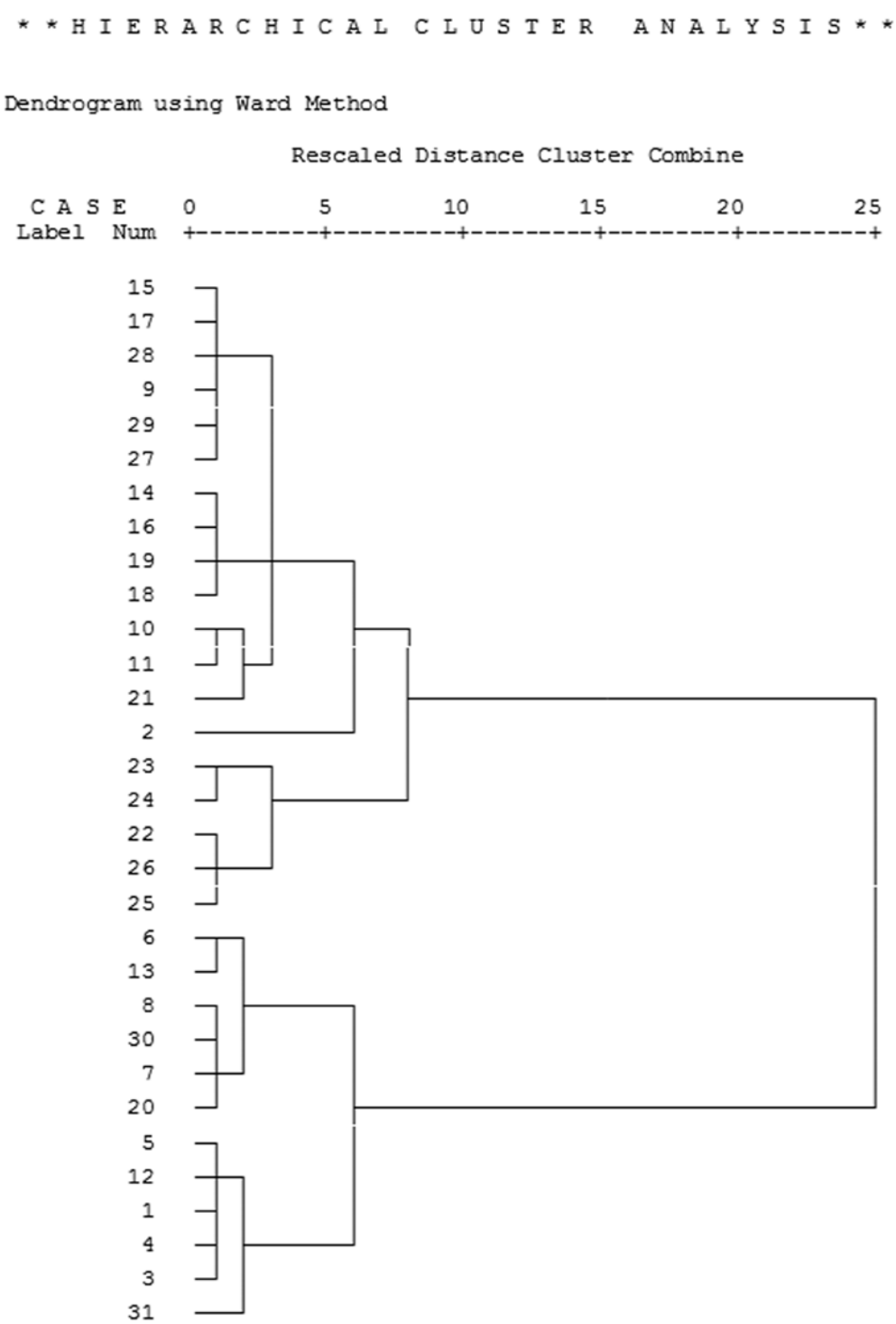

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ – ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΛΑΔΩΝ

	Άνδρες	Χαμηλό εκπαιδ. επίπεδο πατέρα	Μεσαίο εκπαιδ. επίπεδο πατέρα	Υψηλό εκπαιδ. επίπεδο πατέρα	Χαμηλό εισόδημα γονέων	Μεσαίο εισόδημα γονέων	Υψηλό εισόδημα γονέων
	%	%	%	%	%	%	%
Θεολογία	48,6	41,7	30,8	27,5	48,0	47,5	4,5
Κεντρικές τιμές ομάδας 1	**48,6**	**41,7**	**30,8**	**27,5**	**48,0**	**47,5**	**4,5**
Φιλολογία-Φιλοσοφία	14,0	35,3	30,8	33,9	23,8	64,9	11,2
Ψυχολογία	12,8	33,6	27,0	39,4	20,3	67,7	12,0
Επιστήμες Αγωγής	11,0	35,9	37,1	27,1	22,5	68,3	9,2
Οικιακή Οικονομία	6,8	39,0	35,6	25,4	8,5	86,4	5,1
Κεντρικές τιμές ομάδας 2	**23,6**	**37,9**	**32,0**	**30,1**	**28,5**	**63,7**	**7,8**
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	52,9	28,8	34,5	36,7	17,5	70,6	11,9
Γεωπονική	57,5	30,9	33,5	35,6	18,5	70,2	11,3
Κτηνιατρική	50,0	24,4	36,0	39,5	21,8	65,4	12,8
Οικονομική Επιστήμη	44,4	26,2	41,7	32,1	12,9	68,9	18,3
Δασολογία και Περιβάλλον	48,7	32,0	36,6	31,4	13,2	74,3	12,5
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	44,6	30,8	39,3	29,9	24,5	63,8	11,7
Βιολογία	43,1	17,7	38,1	44,2	13,9	78,4	7,7
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	42,9	17,4	44,7	37,9	16,0	74,9	9,1
Φαρμακευτική	44,0	16,7	37,4	46,0	19,5	69,1	11,4
Ιατρική-Οδοντιατρική	52,2	18,6	27,5	53,9	11,4	72,8	15,8
Επιστήμες Διοίκησης	43,3	22,3	34,8	42,9	11,4	63,2	25,4
Πολιτική Επιστήμη	40,6	21,6	40,5	37,9	11,7	53,8	34,4
Αρχιτέκτονες	38,7	39,6	26,5	33,9	5,3	71,9	22,8
Κεντρικές τιμές ομάδας 3	**46,4**	**25,2**	**36,2**	**38,6**	**15,2**	**69,0**	**15,8**
Χημικοί Μηχανικοί	64,0	28,8	49,6	21,6	8,0	81,1	10,9
Τοπογράφοι	66,1	31,0	42,3	26,8	17,2	70,7	12,1
Πολιτικοί Μηχανικοί	68,0	25,1	37,6	37,3	7,4	69,5	23,2
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	72,8	23,8	29,4	46,8	8,4	74,3	17,3
Μηχανολόγοι	87,1	32,0	28,5	39,5	9,7	73,2	17,1
Κεντρικές τιμές ομάδας 4	**71,6**	**28,1**	**37,5**	**34,4**	**10,1**	**73,8**	**16,1**
Ξένες Γλώσσες	7,9	17,4	33,8	48,9	17,2	66,7	16,1
Επιστήμες Επικοινωνίας	19,6	30,9	28,4	40,7	11,3	63,1	25,6
Νομική Επιστήμη	34,3	18,3	25,7	56,0	12,8	69,4	17,7
Διαιτολογία	29,5	21,3	31,1	47,5	9,8	72,1	18,0
Καλές Τέχνες	23,1	13,3	29,6	57,1	13,2	69,2	17,5
Νοσηλευτική	23,3	21,9	34,2	43,8	5,9	82,4	11,8
Κεντρικές τιμές ομάδας 5	**23,0**	**20,5**	**30,5**	**49,0**	**11,7**	**70,5**	**17,8**

ΓΡΑΦΗΜΑ 6.2 ΔΕΝΔΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

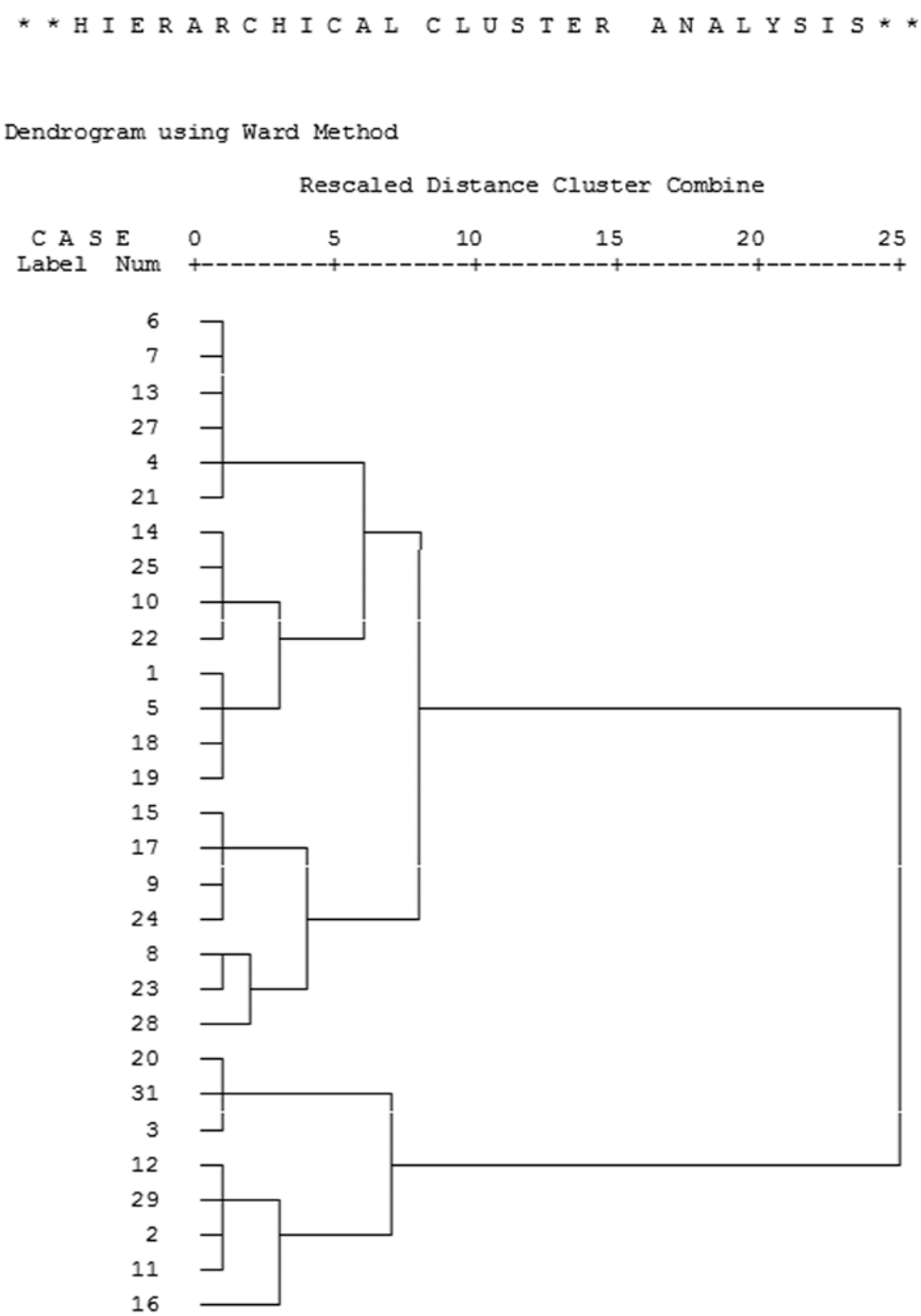

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΠΟΥΔΩΝ - ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΛΑΔΩΝ (% ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ)

	Τμήμα σπουδών στην 1η-5η θέση προτίμησης	Ευχαριστημένοι από τις σπουδές	Εργασία κατά τις προπτυχιακές σπουδές	Καθυστέρηση σπουδών >1 έτος
	(%)	(%)	(%)	(%)
Ξένες Γλώσσες	88,7	62,3	61,0	48,2
Καλές Τέχνες	93,4	63,9	61,0	47,4
Επιστήμες Επικοινωνίας	96,3	56,5	65,8	52,6
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	89,4	55,9	51,5	50,6
Ψυχολογία	95,7	65,0	54,4	34,7
Αρχιτέκτονες	81,1	68,7	66,8	61,2
Κεντρικές τιμές ομάδας 1	**90,8**	**62,1**	**60,1**	**49,1**
Βιολογία	74,9	67,3	44,4	53,7
Μηχανολόγοι	79,7	71,0	42,4	54,0
Επιστήμες Διοίκησης	68,6	77,9	50,0	46,2
Πολιτικοί Μηχανικοί	88,0	79,4	36,3	50,2
Φιλολογία-Φιλοσοφία	82,9	60,5	35,9	43,7
Ιστορία-Αρχαιολογία	76,8	60,0	32,6	46,1
Ιατρική-Οδοντιατρική	95,5	64,0	28,4	29,0
Φαρμακευτική	82,0	69,0	29,3	28,7
Κεντρικές τιμές ομάδας 2	**81,1**	**68,6**	**37,4**	**44,0**
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	64,1	60,4	48,7	70,8
Γεωπονική	65,5	54,0	47,1	70,6
Οικονομική Επιστήμη	70,1	67,0	50,7	62,9
Τοπογράφοι	68,5	70,9	49,4	71,8
Νομική Επιστήμη	96,3	55,0	37,5	69,9
Χημικοί Μηχανικοί	94,8	62,0	29,2	64,9
Κτηνιατρική	83,7	41,8	32,6	87,0
Κεντρικές τιμές ομάδας 3	**77,6**	**58,7**	**42,2**	**71,1**
Νοσηλευτική	39,7	76,7	27,4	23,6
Οικιακή Οικονομία	35,7	91,5	20,4	24,6
Επιστήμες Αγωγής	51,0	73,9	40,3	19,3
Κεντρικές τιμές ομάδας 4	**42,1**	**80,7**	**29,4**	**22,5**
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	44,0	71,2	49,7	37,9
Δασολογία και Περιβάλλον	39,2	59,4	45,8	42,6
Θεολογία	53,5	58,4	52,1	50,6
Πολιτική Επιστήμη	42,8	60,1	64,7	50,6
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	29,2	46,1	37,7	66,3
Κεντρικές τιμές ομάδας 5	**41,7**	**59,0**	**50,0**	**49,6**

ΓΡΑΦΗΜΑ 6.3 ΔΕΝΔΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

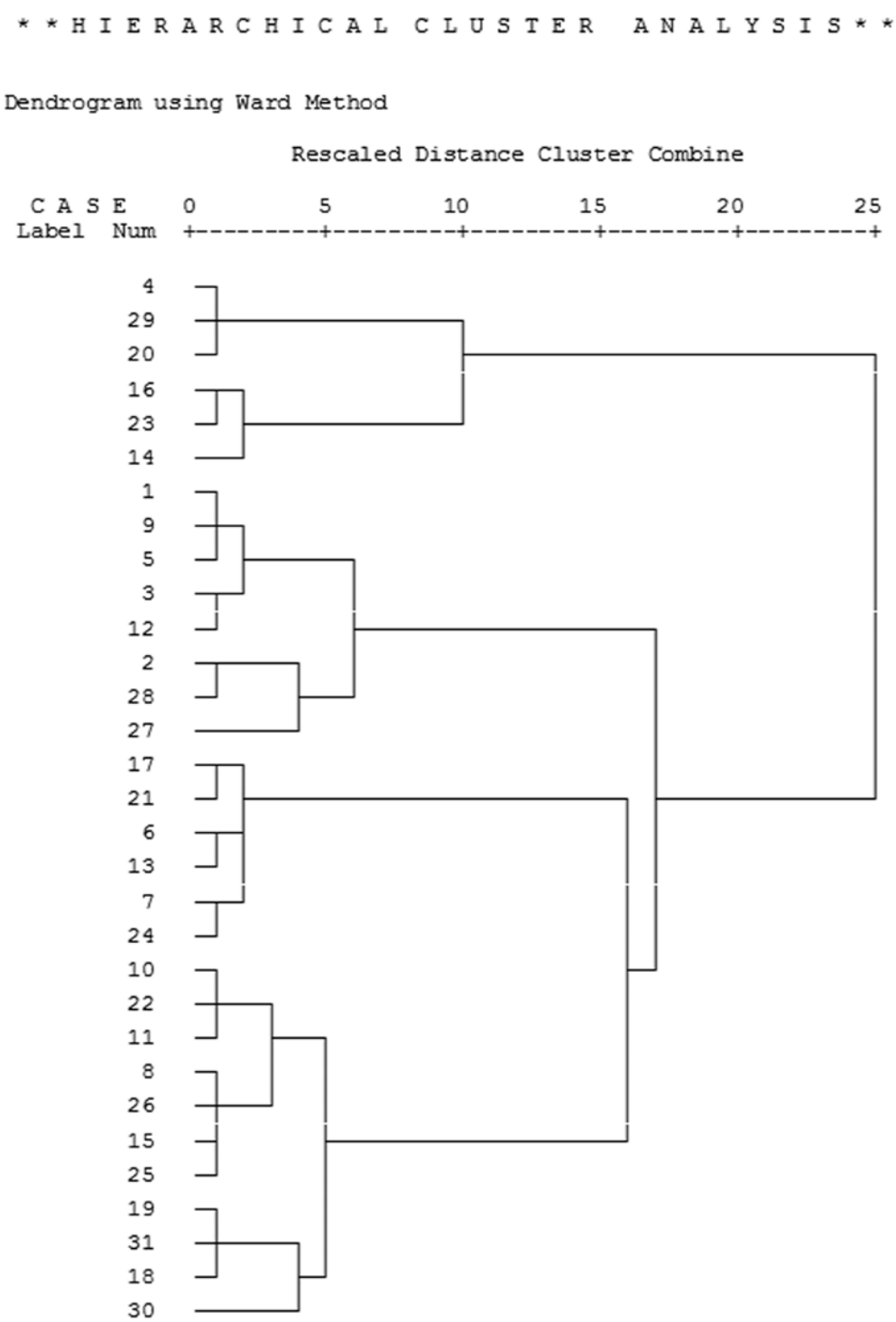

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΛΑΔΩΝ (% ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ)

	Εμπειρία σημαντικής απασχόλησης	Συμμετοχή σε πρόγραμμα απασχόλησης	Μεταπτυχιακές σπουδές	Εμπειρία 3 εργασιών και άνω
Ψυχολογία	87,1	43,4	66,4	53,7
Δασολογία και Περιβάλλον	84,2	43,0	62,1	50,4
Νοσηλευτική	97,0	44,4	71,2	46,7
Κεντρικές τιμές ομάδας 1	**89,4**	**43,6**	**66,6**	**50,3**
Επιστήμες Διοίκησης	89,1	17,0	43,4	46,9
Πολιτικοί Μηχανικοί	91,5	21,9	38,3	45,7
Πολιτική Επιστήμη	83,7	24,7	37,5	54,1
Νομική Επιστήμη	93,5	16,3	52,2	38,9
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	86,0	15,4	53,0	40,0
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	77,7	21,5	54,2	34,4
Μηχανολόγοι	79,3	21,2	47,4	43,5
Φαρμακευτική	90,9	12,8	31,5	38,7
Οικιακή Οικονομία	100,0	6,8	32,2	37,5
Ιατρική-Οδοντιατρική	80,3	9,8	30,4	39,0
Διαιτολογία	98,4	1,6	45,9	60,0
Κεντρικές τιμές ομάδας 2	**88,2**	**15,4**	**42,4**	**43,5**
Γεωπονική	82,1	31,3	44,4	75,5
Αρχιτέκτονες	78,6	27,0	47,8	66,7
Ξένες Γλώσσες	90,0	19,3	41,3	64,2
Επιστήμες Επικοινωνίας	90,7	18,1	44,8	70,5
Καλές Τέχνες	82,5	23,5	36,0	68,8
Τοπογράφοι	83,2	23,6	26,8	61,2
Κεντρικές τιμές ομάδας 3	**84,5**	**23,8**	**40,2**	**67,8**
Φιλολογία-Φιλοσοφία	72,8	29,6	34,7	35,3
Οικονομική Επιστήμη	83,4	28,3	35,8	39,7
Ιστορία-Αρχαιολογία	75,4	33,5	42,6	43,8
Επιστήμες Αγωγής	83,9	37,1	21,5	45,6
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	74,9	43,4	34,0	46,6
Θεολογία	65,6	22,0	21,2	47,1
Κτηνιατρική	62,7	11,6	23,3	39,3
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	74,4	30,8	13,0	64,4
Κεντρικές τιμές ομάδας 4	**74,1**	**29,5**	**28,3**	**45,2**
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	65,7	37,2	50,0	36,8
Χημικοί Μηχανικοί	78,3	37,3	54,4	26,3
Βιολογία	64,6	18,9	61,2	30,5
Κεντρικές τιμές ομάδας 5	**69,5**	**31,1**	**55,2**	**31,2**

ΓΡΑΦΗΜΑ 6.4 ΔΕΝΔΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

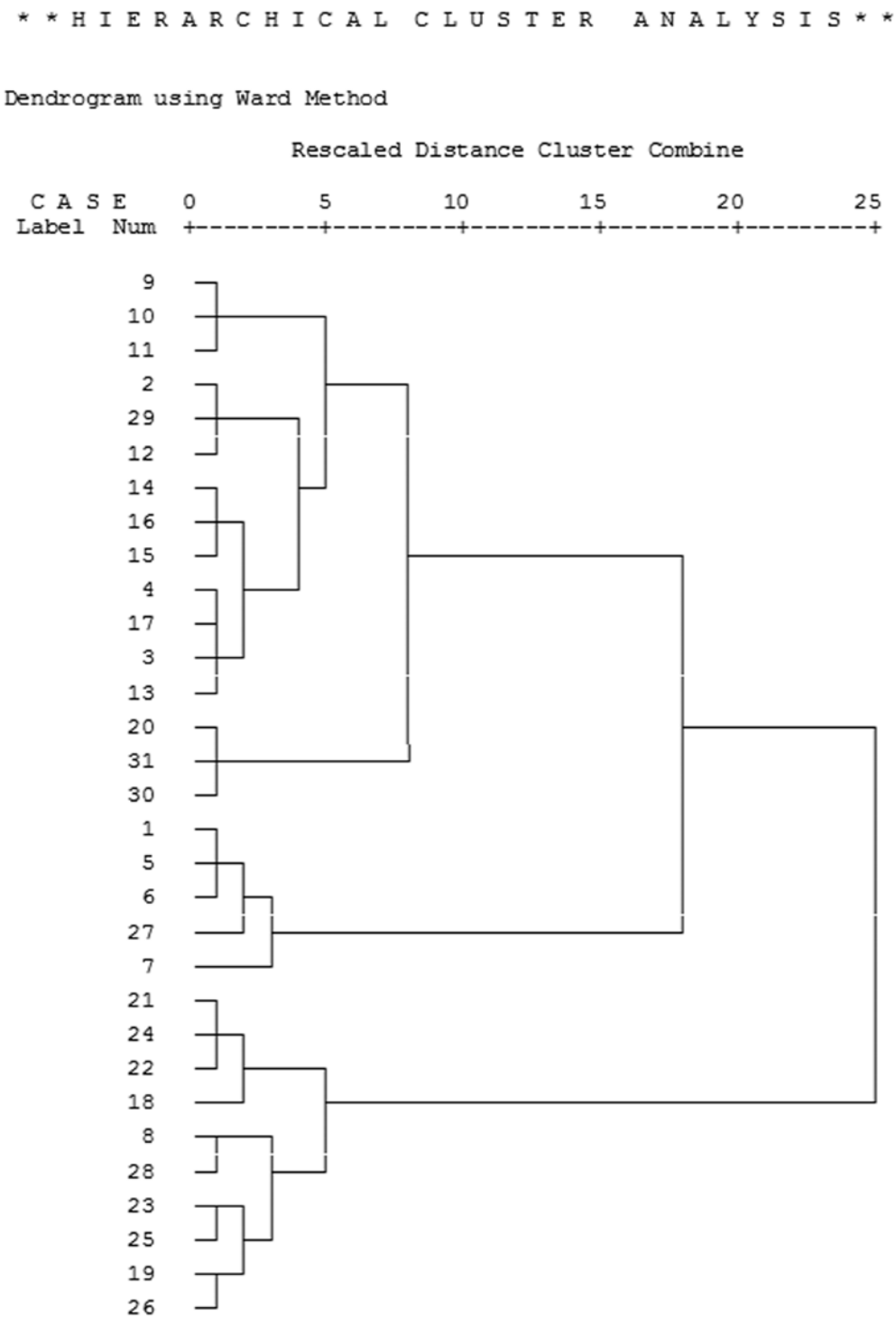

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.4 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΛΑΔΩΝ

	Σταθερά απασχολούμενοι*	Ικανοποιημένοι από την εργασία*	Ετεροαπασχολούμενοι*	Πλήρως απασχολούμενοι**	Με θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης**	Με μηνιαίες αποδοχές >1.100** €
Φιλολογία-Φιλοσοφία	45,2	64,4	16,5	61,8	51,3	13,6
Ιστορία-Αρχαιολογία	45,5	65,5	21,3	67,5	49,0	10,7
Ξένες Γλώσσες	43,3	74,6	14,6	68,1	53,3	15,2
Φυσική Αγωγή-Αθλητισμός	59,4	59,1	44,3	56,8	55,4	15,1
Καλές Τέχνες	77,3	67,1	7,2	68,6	47,7	14,3
Κεντρικές τιμές ομάδας 1	**54,1**	**66,1**	**20,8**	**64,6**	**51,3**	**13,8**
Θεολογία	78,0	71,1	38,7	86,0	50,2	17,7
Δασολογία και Περιβάλλον	79,2	74,2	47,9	92,1	56,4	23,0
Κοινωνιολογία-Ανθρωπολογία-Κοινωνική Πολιτική	77,1	66,3	41,9	90,1	66,4	17,0
Βιολογία	65,2	72,6	30,7	82,8	56,7	32,3
Γεωλογία-Φυσιογνωσία	69,5	74,3	26,7	90,2	68,9	34,8
Μαθηματικά-Φυσική-Χημεία	55,8	80,7	32,1	72,8	58,8	35,2
Ψυχολογία	71,4	78,1	9,0	88,5	63,2	31,5
Γεωπονική	78,7	70,6	16,6	96,1	62,1	38,1
Επιστήμες Αγωγής	75,5	86,7	18,8	94,3	59,4	22,6
Επιστήμες Επικοινωνίας	84,4	72,5	26,3	90,0	72,8	29,2
Κεντρικές τιμές ομάδας 2	**73,5**	**74,7**	**28,9**	**88,3**	**61,5**	**28,1**
Οικονομική Επιστήμη	89,7	83,9	43,8	97,3	77,7	34,5
Επιστήμες Διοίκησης	92,4	83,9	44,3	98,2	80,7	40,1
Πολιτική Επιστήμη	81,3	79,5	39,3	94,5	71,8	36,1
Κεντρικές τιμές ομάδας 3	**87,8**	**82,4**	**42,5**	**96,7**	**76,7**	**36,9**
Αρχιτέκτονες	64,8	70,3	2,3	87,9	56,1	56,7
Τοπογράφοι	66,2	67,1	4,6	90,2	63,6	64,0
Πολιτικοί Μηχανικοί	70,4	65,1	3,6	96,6	66,8	81,8
Ιατρική-Οδοντιατρική	43,2	72,4	11,8	97,5	69,7	58,3
Νομική Επιστήμη	88,9	71,3	5,5	94,5	84,1	53,3
Κτηνιατρική	88,7	78,9	7,0	95,7	80,4	37,8
Χημικοί Μηχανικοί	70,3	77,1	19,7	92,8	80,0	65,6
Μηχανολόγοι	73,3	79,1	24,5	95,3	73,3	78,3
Φαρμακευτική	91,2	76,7	27,5	96,4	79,0	62,3
Μηχανικοί Υπολογιστών, Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών	87,3	83,0	13,7	96,7	60,4	57,3
Κεντρικές τιμές ομάδας 4	**74,4**	**74,1**	**12,0**	**94,4**	**71,3**	**61,5**
Νοσηλευτική	95,2	90,4	9,4	100	62,7	36,5
Οικιακή Οικονομία	96,6	100,0	5,2	100	67,2	29,3
Διαιτολογία	95,0	88,3	5,0	89,6	66,7	20,8
Κεντρικές τιμές ομάδας 5	**95,6**	**92,9**	**6,5**	**96,5**	**65,5**	**28,9**

* Ποσοστό (%) στο σύνολο των απασχολούμενων.

** Ποσοστό (%) στο σύνολο των μισθωτών και συμβασιούχων έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η πανελλαδική έρευνα της Οριζόντιας Δράσης δεν εξέτασε την απορρόφηση των αποφοίτων των πανεπιστημίων τα πρώτα έτη μετά την αποφοίτηση, αλλά 5-7 έτη μετά την απόκτηση του πτυχίου. Η επιλογή της εν λόγω χρονικής απόστασης από την αποφοίτηση από μόνη της υπαινίσσεται ότι η εστίαση του ενδιαφέροντός μας δεν ήταν στη διερεύνηση των δυσκολιών πρόσβασης των πτυχιούχων πανεπιστημίου στην πρώτη (σημαντική) απασχόληση το πρώτο διάστημα μετά την αποφοίτηση, αλλά στην εξέταση του βαθμού και της ποιότητας της επαγγελματικής τους ένταξης και της πορείας που ακολούθησαν ένα αρκετά μεγάλο διάστημα μετά την αποφοίτηση.

Το βασικό εύρημα της έρευνάς μας μπορεί να συνοψιστεί ως εξής: ενώ 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση 84% των πτυχιούχων πανεπιστημίου απασχολούνται, και άρα είναι *εργασιακά ενταγμένοι*, 43% δεν είναι ακόμα *επαγγελματικά ενταγμένοι*. Το ποσοστό απασχόλησης είναι εξίσου υψηλό και για τα δύο φύλα (85% στους άνδρες και 84% στις γυναίκες), ενώ το ποσοστό συμμετοχής στον ενεργό πληθυσμό αγγίζει το 91% και είναι υψηλότερο στις γυναίκες απ' ό,τι στους άνδρες. Από την άλλη πλευρά, το ποσοστό των μη επαγγελματικά ενταγμένων είναι και αυτό εξαιρετικά υψηλό.

Για έναν στους τρεις μη ενταγμένους πτυχιούχους, η μη ένταξη οφείλεται στην ανεργία ή τη μη (ενεργή) αναζήτηση αμειβόμενης εργασίας. Πέντε έως επτά έτη μετά την αποφοίτηση, τα ποσοστά άνεργων και μη ενεργών πτυχιούχων πανεπιστημίου είναι 6,4% και 9,3% αντίστοιχα. Όμως, για δύο στους τρεις μη ενταγμένους πτυχιούχους η μη ένταξη δεν οφείλεται στην έλλειψη απασχόλησης, αλλά στην έλλειψη σταθερής απασχόλησης. Πράγματι, τη στιγμή της έρευνας, 27% των πτυχιούχων του δείγματος είχαν επισφαλή απασχόληση. Στην περίπτωση των μισθωτών, η επισφάλεια –κίνδυνος απώλειας– της απασχόλησης αντιστοιχεί στις διάφορες μορφές προσωρινής εργασίας. Στην περίπτωση των αυτοαπασχολουμένων, αντιστοιχεί στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας χωρίς θετικές προοπτικές.

Η σύγκριση του ποσοστού των ανέργων με αυτό των επισφαλώς απασχολουμένων δείχνει ότι, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, το μεγαλύτερο πρόβλημα των πτυχιούχων των πανεπιστημίων δεν είναι η ανεργία, αλλά η *σταθεροποίηση στην απασχόληση*. Υπ' αυτές τις συνθήκες, είναι απόλυτα ορθολογική η προτίμηση του 61% των αποφοίτων για εργασία στον δημόσιο τομέα της οικονομίας, όπου εργάζονται ήδη 40,5% των πτυχιούχων πανεπιστημίου 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση.

Η σύγκριση με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) της ΕΣΥΕ για τους πτυχιούχους ανώτατης εκπαίδευσης που βρίσκονται περίπου στις ίδιες ηλικίες με αυτούς της έρευνας της Οριζόντιας Δράσης έδειξε ότι η ΕΕΔ υποεκτιμά σε μεγάλο βαθμό την προσωρινή απασχόληση στους μισθωτούς. Η διαφορά με τα ευρήματα της δικής μας έρευνας είναι πάνω από δέκα ποσοστιαίες μονάδες και οφείλεται σε μεθοδολογικές αδυναμίες της ΕΕΔ, τις οποίες παρουσιάσαμε αναλυτικά στο τρίτο κεφάλαιο. Ένα δεύτερο πλεονέκτημα της έρευνάς μας, σε σχέση με την ΕΕΔ, είναι ότι κατέγραψε ευθέως τους συμβασιούχους έργου που απασχολούνται κυρίως σε έναν εργοδότη, τους οποίους θεωρήσαμε «οιονεί μισθωτούς». Αυτή η ευέλικτη μορφή εργασίας, που ρευστοποιεί τα σύνορα μεταξύ ανεξάρτητης και εξαρτημένης εργασίας, δεν περιλαμβάνεται σε αυτές για τις οποίες συγκεντρώνει στοιχεία η ΕΣΥΕ. Κατά συνέπεια, οι απασχολούμενοι με αυτήν τη μορφή εργασίας, που καταγράφει η ΕΕΔ, μοιράζονται από αυτήν μεταξύ μισθωτών και αυτοαπασχολουμένων, οδηγώντας στην υποεκτίμηση της μισθωτής εργασίας και την υπερεκτίμηση της αυτοαπασχόλησης.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας της Οριζόντιας Δράσης, οι συμβασιούχοι έργου σε έναν εργοδότη αποτελούν 21%, ενώ αυτοί που εργάζονται με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου 20% των πτυχιούχων πανεπιστημίου που απασχολούνται ως μισθωτοί, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Εάν στα παραπάνω ποσοστά προσθέσουμε το 4% των μισθωτών που δήλωσαν ότι είναι μερικώς απασχολούμενοι με σταθερή απασχόληση, τότε το ποσοστό μισθωτών πτυχιούχων που, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, εργάζονται με *ευέλικτες μορφές εργασίας* ανέρχεται σε 45%.

Τα παραπάνω ευρήματα της έρευνας της Οριζόντιας Δράσης τεκμηριώνουν τη μεγάλη *ανατροπή στις εργασιακές σχέσεις* που έχει συμβεί τις τελευταίες δεκαετίες, μέσω των νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας, με πρωτοβουλία και ευθύνη τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα της οικονομίας. Πρώτον, η *επισφάλεια της απασχόλησης* έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις όχι μόνο μεταξύ των αποφοίτων γυμνασίου και λυκείου, αλλά και μεταξύ των πτυχιούχων πανεπιστημίου. Το κυριότερο είναι ότι, για έναν μεγάλο αριθμό ατόμων, παρατείνεται και σε ηλικίες άνω των 30. Οι ψυχολογικές και κοινωνικές παρενέργειες του φαινομένου είναι πολλές. Το αίσθημα ανασφάλειας ως προς τις προοπτικές σταθερής εργασιακής ένταξης και επαγγελματικής αποκατάστασης προκαλεί καθυστέρηση της οικονομικής ανεξαρτητοποίησης των νέων από τους γονείς και εγκατάλειψης της γονικής στέγης, καθώς και αναβολή της απόφασης απόκτησης παιδιών για μεγαλύτερες ηλικίες. Είναι χαρακτηριστικό ότι, με μέση ηλικία τα 29 έτη, μόνο 20,5% των γυναικών πτυχιούχων του δείγματός μας βρέθηκαν να έχουν τέκνα 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Το αντίστοιχο ποσοστό για τους άνδρες αποφοίτους μέσης ηλικίας 30 ετών είναι 11,5%. Επίσης, η συγκατοίκηση των γονέων με τα παιδιά ακόμα και μέχρι τα 30-35 έτη τους και η οικονομική στήριξη των δεύτερων από τους πρώτους μέχρι τη σταθεροποίηση στην απασχόληση αυξάνουν το οικονομικό κόστος και τον ψυχικό φόρτο απόκτησης παιδιών και λειτουργούν περιοριστικά ως προς τη γονιμότητα των νέων γενεών. Δεύτερον, για αρκετούς πτυχιούχους πανεπιστημίου, η απασχόληση με *ευέλικτες μορφές απασχόλησης* φαίνεται να έχει αποκτήσει ακόμα μονιμότερα χαρακτηριστικά στις ατομικές επαγγελματικές τους διαδρομές. Είναι χαρακτηριστικό ότι, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνάς μας, 43% των συμβασιούχων έργου, που 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση δουλεύουν κυρίως σε έναν εργοδότη, έχουν σταθερή απασχόληση.

Εξετάζοντας και άλλα ποιοτικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης των αποφοίτων, πέραν της σταθερότητας/επισφάλειας, η έρευνά μας κατέληξε στο ότι, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, μόνο ένα μικρό ποσοστό πτυχιούχων έχει πολύ χαμηλές αποδοχές (17% έπαιρνε μέχρι 700 € καθαρά τον μήνα το 2005), ενώ ένα παρόμοιο ποσοστό απολαμβάνει πολύ υψηλές αποδοχές (15% έπαιρνε πάνω από 1.300 € καθαρά τον μήνα το 2005). Ενώ, από τη στατιστική ανάλυση προέκυψε ότι οι πολύ χαμηλές μηνιαίες αποδοχές συνεχίζονται με τη μερική απασχόληση των πτυχιούχων που εργάζονται ως μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου, κυρίως σε έναν εργοδότη (14% του συνόλου), δυστυχώς η έρευνα της Οριζόντιας Δράσης δε συγκέντρωσε στοιχεία για τον χρόνο εργασίας, ώστε να μπορούμε να αποφανθούμε εάν οι υψηλές μηνιαίες αποδοχές των πτυχιούχων αντιστοιχούν σε κανονικό ή υψηλό αριθμό ωρών εργασίας. Αυτό που όμως είναι βέβαιο, είναι ότι ο μεγάλος όγκος των πτυχιούχων που εργάζονται με πλήρες ωράριο, ως μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου σε έναν εργοδότη, απολαμβάνουν αποδοχές που κυμαίνονται γύρω από το μέσο μισθό στην οικονομία και, άρα, δε μπορούμε να πούμε ότι, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, οι πτυχιούχοι πανεπιστημίου αντιμετωπίζουν σχετικά μεγαλύτερο πρόβλημα αποδοχών από το μέσο

μισθωτό. Αντίθετα, πολύ υψηλά είναι τα ποσοστά αποφοίτων που, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, δεν έχουν θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης (τέσσερις στους δέκα μισθωτούς ή συμβασιούχους έργου) ή ετεροαπασχολούνται (περίπου ένας στους τέσσερις απασχολούμενους αποφοίτους). Άρα, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, το δεύτερο μεγαλύτερο πρόβλημα των πτυχιούχων πανεπιστημίου, μετά τη σταθεροποίηση στην απασχόληση, είναι η πρόσβαση σε εργασία με *θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης* και η *ετεροαπασχόληση*.

Από τον στατιστικό έλεγχο υποθέσεων εργασίας για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ετεροαπασχόλησης, βρήκαμε ότι η αναντιστοιχία του αντικειμένου εργασίας με τις σπουδές είναι πιθανότερη για τους πτυχιούχους που απασχολούνται στον ιδιωτικό έναντι του δημόσιου τομέα της οικονομίας, και όσο χαμηλότερος είναι ο βαθμός πτυχίου. Επίσης βρήκαμε ότι αυτή εξαρτάται από τον επιστημονικό κλάδο σπουδών των πτυχιούχων. Τέλος, η στατιστική ανάλυση επιβεβαίωσε την υπόθεση ότι όσο μεγαλύτερη είναι η έκταση της ετεροαπασχόλησης στους αποφοίτους ενός επιστημονικού κλάδου σπουδών, τόσο εντονότερος είναι ο ανταγωνισμός μεταξύ αυτών και των αποφοίτων ΤΕΙ γύρω από τις ίδιες θέσεις εργασίας. Η πολύ υψηλή συσχέτιση της έκτασης της ετεροαπασχόλησης και του βαθμού ανταγωνισμού με πτυχιούχους ΤΕΙ ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών των πτυχιούχων επιβεβαιώνει τη θεωρία του εργασιακού ανταγωνισμού, που υποστηρίζει ότι, όταν η προσφορά εργασίας είναι μεγαλύτερη της ζήτησης και οι μισθοί είναι άκαμπτοι προς τα κάτω (π.χ. βασικοί μισθοί καθορισμένοι από συλλογικές συμβάσεις εργασίας), τότε οι εργοδότες προσλαμβάνουν κατά προτεραιότητα τους υποψηφίους εκείνους που η κατάρτισή τους στη θέση εργασίας έχει το μικρότερο κόστος.

Στην πραγματικότητα, βέβαια, τα αντικείμενα των θέσεων εργασίας και η οργάνωση της εργασίας δεν μένουν αμετάβλητα όταν υπάρχει υπερπροσφορά πτυχιούχων. Τα αντικείμενα εργασίας μπορεί να εμπλουτίζονται και να αναπροσαρμόζονται, ενώ η συνέργεια των διαφορετικών αντικειμένων εργασίας να επανασχεδιάζεται. Σ' αυτήν την περίπτωση, ένας αρχικός πληθωρισμός προσόντων εκ μέρους των κατόχων των θέσεων εργασίας μπορεί να καταλήξει σε αναβάθμιση των θέσεων και της οργάνωσης της εργασίας και σε υψηλότερη απόδοση και παραγωγικότητα της εργασίας. Κατά συνέπεια, θα μπορούσε εναλλακτικά να διατυπωθεί η άποψη ότι, δεδομένου του ύψους του μισθού, οι εργοδότες προσλαμβάνουν αυτούς που εκτιμούν ότι θα έχουν την υψηλότερη απόδοση/παραγωγικότητα στην υπό πλήρωση θέση εργασίας.

Εκτός από τον βαθμό και την ποιότητα ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, η έρευνα της Οριζόντιας Δράσης εξέτασε και τη διαδικασία μετάβασης των αποφοίτων από την εκπαίδευση στην απασχόληση. Η διερεύνηση ανέδειξε δύο σημαντικά κατά τη γνώμη μας φαινόμενα: α) τον ρόλο των μεταπτυχιακών σπουδών στη διαδικασία μετάβασης και β) την ύπαρξη μιας μερίδας ιδιαίτερα κινητικών πτυχιούχων, που αλλάζουν συχνά δουλειές ή μετακινούνται γεωγραφικά, προκειμένου να επιτύχουν ταχύτερη ή/και καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση.

Όσον αφορά τις *μεταπτυχιακές σπουδές*, η πανελλαδική έρευνα της Οριζόντιας Δράσης επιβεβαίωσε την άποψη ότι αυτές έχουν ήδη εξελιχθεί σε «τέταρτη βαθμίδα» της εκπαίδευσης. Οι μεταπτυχιακές σπουδές εντάσσονται πλέον ενεργά στις ατομικές στρατηγικές επαγγελματικής ένταξης τεσσάρων πτυχιούχων στους δέκα που αποφοιτούν μία δεδομένη χρονιά από το πανεπιστήμιο, επαναπροσδιορίζοντας τους επαγγελματικούς στόχους και τις προσδοκίες τους και μεταθέτοντας τον χρονικό ορίζοντα ολοκλήρωσης της διαδικασίας μετάβασης. Επίσης, η

πραγματοποίησή τους αποτελεί τον λόγο που, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, δεν συμμέχει στο εργατικό δυναμικό ένας μεγάλος αριθμός πτυχιούχων είτε άμεσα (σπουδάζουν) είτε έμμεσα (οι άνδρες πραγματοποιούν καθυστερημένα τη στρατιωτική τους θητεία).

Στο πλαίσιο της έρευνας της Οριζόντιας Δράσης, ελέγξαμε υποθέσεις εργασίας για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών και βρήκαμε ότι το φύλο, το οικογενειακό εισόδημα και το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων είναι μεταξύ των βασικότερων. Οι γυναίκες –κυρίως επειδή ένα μεγαλύτερο ποσοστό τους σε σχέση με τους άνδρες αποκτά παιδιά πριν από τα 30– και οι πτυχιούχοι που προέρχονται από οικογένειες με χαμηλό εισόδημα και εκπαιδευτικό επίπεδο γονέων είναι λιγότερο πιθανό να πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές. Η αισθητά χαμηλότερη συμμετοχή των γυναικών στις τελευταίες δημιουργεί τον κίνδυνο ανατροπής της προόδου που οι γυναίκες έχουν σημειώσει τις τελευταίες δεκαετίες στην αγορά εργασίας, μέσω της υψηλότερης συμμετοχής και των καλύτερων επιδόσεων σε σχέση με τους άνδρες στις πανεπιστημιακές σπουδές. Επίσης, παρά την αλματώδη επέκτασή τους την τελευταία δεκαπενταετία, οι μεταπτυχιακές σπουδές αναπαράγουν τις ταξικές ανισότητες ως προς την ποιότητα επαγγελματικής ένταξης. Οι ανισότητες αυτές αναπαράγονται και μέσω των μεγαλύτερων ευκαιριών για αυτοαπασχόληση των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες με υψηλό εισόδημα.

Σχετικά με την *κινητικότητα της εργασίας*, η έρευνά μας έδειξε ότι ενώ 60% των πτυχιούχων έχει αποκτήσει 2 με 3 εμπειρίες εργασίας μέσα στο διάστημα των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση, υπάρχει μία ομάδα «υποκινητικών» αποφοίτων με καμία ή μία εμπειρία εργασίας (4% και 10% αντίστοιχα) και μία ομάδα «υπερκινητικών» αποφοίτων, με πάνω από τρεις εμπειρίες εργασίας (26%). Ταυτόχρονα, γεωγραφική κινητικότητα εμφανίζει ένας στους τρεις απασχολούμενους αποφοίτους, ενώ εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης πριν από την τρέχουσα απασχόληση περίπου ένας στους δύο. Αυτά τα ευρήματα της έρευνάς μας ανατρέπουν την εικόνα που θέλει τους πτυχιούχους πανεπιστημίου να παραμένουν κατά κανόνα εργασιακά αδρανείς ή εκούσια άνεργοι μέχρι να βρουν μια δουλειά που να αντιστοιχεί απόλυτα στις προσδοκίες τους. Αν μάλιστα συνδυαστούν με το εύρημα ότι, αν και οι απόφοιτοι βρίσκουν απασχόληση κυρίως μέσω οικογενειακών γνωριμιών ή φίλων και αγγελιών, ένας στους τέσσερις έχει βρει την τρέχουσα απασχόλησή του μέσω διαγωνισμών, μπορούμε να συναγάγουμε ότι η μεγάλη πλειονότητα των πτυχιούχων απασχολούνται στην αρχή και για ένα μεγαλύτερο ή μικρότερο διάστημα στον δευτερεύοντα τομέα της αγοράς εργασίας, σε θέσεις που δεν αντιστοιχούν στις προσδοκίες τους, μέχρι να βρουν την ευκαιρία διείσδυσης στις εσωτερικές αγορές εργασίας του πρωτεύοντα τομέα (Δημόσιο, οργανισμοί, τράπεζες κ.ά.) ή δημιουργίας της δικής τους επιχείρησης. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναμονής, κάποιοι επιδεικνύουν μεγαλύτερη κινητικότητα από άλλους για διάφορους λόγους. Μόνο μία μικρή μερίδα πτυχιούχων βρίσκει απευθείας σταθερή απασχόληση στον πρωτεύοντα τομέα της αγοράς εργασίας, στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, λίγο πριν ή σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την αποφοίτηση.

Από τον στατιστικό έλεγχο υποθέσεων εργασίας για τους προσδιοριστικούς παράγοντες της γεωγραφικής κινητικότητας της εργασίας βρήκαμε ότι μεγαλύτερη πιθανότητα να δουλεύουν σε τόπο διαφορετικό από αυτόν της κατοικίας των γονέων έχουν οι πτυχιούχοι που εργάζονται στον δημόσιο έναντι του ιδιωτικού τομέα, αυτοί που είχαν εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών, αυτοί που σπούδασαν σε διαφορετικό τόπο από

αυτόν της κατοικίας των γονέων τους και αυτοί με μεταπτυχιακές σπουδές. Η πιθανότητα γεωγραφικής μετακίνησης συσχετίζεται θετικά με τη σταθερή απασχόληση και τις υψηλές αποδοχές, που σημαίνει ότι τα τελευταία χαρακτηριστικά αποτελούν βασικά κίνητρα μετακίνησης.

Πάντως, η μετακίνηση από έναν εργοδότη σε έναν άλλο κατά την αλλαγή δουλειάς δεν συνοδεύεται αναγκαστικά με πέρασμα από την ανεργία. Γι' αυτό και ο μέσος αριθμός *επεισοδίων ανεργίας* των αποφοίτων στο διάστημα των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση ανέρχεται σε 1,5 επεισόδιο, ενώ ένας στους τέσσερις πτυχιούχους δεν αντιμετωπίζει κανένα επεισόδιο ανεργίας στο ίδιο διάστημα.

Από τον στατιστικό έλεγχο υποθέσεων εργασίας βρήκαμε ότι πιο πιθανό είναι να έχουν μεγαλύτερο αριθμό επεισοδίων ανεργίας αυτοί που έχουν καθόλου ή μικρή εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών (δεν εργάζονται ή εργάζονται περιστασιακά, δεν συμμετέχουν σε πρακτική άσκηση), αυτοί που έχουν χαμηλό βαθμό πτυχίου και αυτοί που έχουν υψηλή κινητικότητα εργασίας μετά την αποφοίτηση (αλλαγή πολλών εργασιών). Τέλος, όσο περισσότερα είναι τα επεισόδια ανεργίας τόσο πιθανότερο είναι οι απόφοιτοι να έχουν εμπειρία περιστασιακής απασχόλησης και να συμμετέχουν σε κάποιο πρόγραμμα πολιτικής απασχόλησης.

Ο αριθμός επεισοδίων ανεργίας πρέπει να συνδυαστεί και με τη διάρκεια της ανεργίας. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνάς μας, παρ' όλο που 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση το ποσοστό ανεργίας δεν είναι πάρα πολύ υψηλό (7,2% των οικονομικά ενεργών), τέσσερις στους δέκα ανέργους είναι άνεργοι για πάνω από ένα έτος. Επίσης, για έναν στους τρεις πτυχιούχους που απασχολούνται 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της προηγούμενης και της τρέχουσας εργασίας τους είναι πάνω από ένα έτος. Συνεπώς, για έναν μεγάλο αριθμό πτυχιούχων πανεπιστημίου, η διάρκεια των περιόδων αναζήτησης εργασίας ή αεργίας, στο διάστημα των 5-7 ετών μετά την αποφοίτηση, είναι πολύ μεγάλη. Ο βασικός λόγος των μεγάλων περιόδων ανεργίας είναι η έλλειψη θέσεων εργασίας στην ειδικότητα, ενώ η στρατιωτική θητεία και οι μεταπτυχιακές σπουδές αποτελούν τους βασικούς λόγους των μεγάλων περιόδων αεργίας.

Η έρευνα της Οριζόντιας Δράσης συστηματικά κατέδειξε τις διαφορές στις επιδόσεις των πτυχιούχων πανεπιστημίου ως προς τον βαθμό και την ποιότητα εργασιακής/επαγγελματικής ένταξης, ανάλογα με το φύλο και τον επιστημονικό κλάδο σπουδών τους. Η συγκριτική παράθεση στοιχείων για όλες τις μεταβλητές της έρευνας ανά φύλο και επιστημονικό κλάδο σπουδών, η κατασκευή του προφίλ καθενός επιστημονικού κλάδου ξεχωριστά και η ομαδοποίηση των επιστημονικών κλάδων σπουδών ανάλογα με κοινά χαρακτηριστικά σπουδών, μετάβασης και ένταξης μας επέτρεψαν αφενός να εντοπίσουμε πολύ μεγάλες διαφορές επιδόσεων μεταξύ αποφοίτων διαφορετικού φύλου και διαφορετικών επιστημονικών κλάδων σπουδών, αφετέρου να ανιχνεύσουμε μέσω στατιστικών μοντέλων τα αίτια των διαφορών.

Οι διαφορετικές επιδόσεις ανδρών και γυναικών πτυχιούχων ως προς τον βαθμό και την ποιότητα επαγγελματικής ένταξης οφείλονται σε μία σειρά από παράγοντες. Άνδρες και γυναίκες παρουσιάζουν διαφορετική κατανομή μεταξύ διαφορετικών επιστημονικών κλάδων σπουδών και –κατά μέσο όρο– διαφορές στην κοινωνική προέλευση (εκπαιδευτικό επίπεδο και εισόδημα γονέων), την επίδοση στις σπουδές (χρόνος ολοκλήρωσης, βαθμός πτυχίου) και την εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των τελευταίων. Μετά την αποφοίτηση, άνδρες και γυναίκες εμφανίζουν διαφορές στη γεωγραφική κινητικότητα και

τις προτιμήσεις ως προς τον τομέα μισθωτής απασχόλησης (δημόσιος/ιδιωτικός τομέας), ενώ έχουν διαφορετικές στάσεις και προδιάθεση απέναντι στην αυτοαπασχόληση και τη δημιουργία επιχείρησης και συμμετέχουν σε διαφορετικό βαθμό στις μεταπτυχιακές σπουδές. Επίσης, η στρατιωτική θητεία καθυστερεί τη μετάβαση στην πρώτη σημαντική απασχόληση και την ολοκλήρωση της διαδικασίας επαγγελματικής ένταξης στους άνδρες, ενώ οι γυναίκες αποκτούν γρηγορότερα παιδιά από αυτούς και αντιμετωπίζουν διακρίσεις στην αγορά εργασίας, που επηρεάζουν αρνητικά κυρίως το ύψος των αποδοχών τους.

Από την έρευνά μας προέκυψε ότι ο επιστημονικός κλάδος σπουδών είναι *βασικός* και *συστηματικός* παράγοντας διαφοροποίησης του βαθμού και της ποιότητας επαγγελματικής ένταξης, καθώς και των χαρακτηριστικών της διαδικασίας μετάβασης των πτυχιούχων από το πανεπιστήμιο στην εργασία 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση. Η στατιστική ανάλυση πολλαπλής παλινδρόμησης έδειξε ότι ο επιστημονικός κλάδος επιδρά παντού, εκτός από την εμπειρία συνεχόμενης απασχόλησης κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών, τη γεωγραφική κινητικότητα της εργασίας μετά την αποφοίτηση και τον βαθμό ικανοποίησης των πτυχιούχων από την τρέχουσα εργασία τους.

Ο επιστημονικός κλάδος σπουδών επηρεάζει και άμεσα και έμμεσα τον βαθμό, την ταχύτητα και την ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση και τη διαδικασία μετάβασής τους από το πανεπιστήμιο στην εργασία. Η *έμμεση* επίδρασή του εκδηλώνεται κυρίως μέσα από τα επαγγέλματα για τα οποία προετοιμάζει τους φοιτητές του και τους τομείς/κλάδους οικονομικής δραστηριότητας που απορροφούν κατά κύριο λόγο τους αποφοίτους του. Συγκεκριμένα, ο βαθμός και η ταχύτητα απορρόφησης των αποφοίτων ενός επιστημονικού κλάδου σπουδών εξαρτώνται από τις νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται και τις ευκαιρίες αυτοαπασχόλησης στους τομείς/κλάδους οικονομικής δραστηριότητας όπου απασχολούνται προνομιακά οι πτυχιούχοι του και στα επαγγέλματα για τα οποία αυτοί προορίζονται. Παρομοίως, η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων ενός επιστημονικού κλάδου εξαρτάται από τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των νέων θέσεων απασχόλησης και τις συνθήκες εργασίας και επιχειρηματικές προοπτικές των αυτοαπασχολούμενων στους τομείς/κλάδους οικονομικής δραστηριότητας και τα επαγγέλματα που απορροφούν κατά κύριο λόγο τους πτυχιούχους του συγκεκριμένου επιστημονικού κλάδου.

Βέβαια, ο βαθμός και η ταχύτητα απορρόφησης των αποφοίτων ενός επιστημονικού κλάδου σπουδών στην αγορά εργασίας δεν εξαρτώνται μόνο από το ύψος και τον ρυθμό αύξησης της *ζήτησης εργασίας* και των *ευκαιριών αυτοαπασχόλησης* στους τομείς/κλάδους οικονομικής δραστηριότητας και στα επαγγέλματα προνομιακού προορισμού των πτυχιούχων του εν λόγω επιστημονικού κλάδου σπουδών. Εξαρτώνται εξίσου από τον αριθμό των αποφοίτων του (άμεση επίδραση). Οι εισροές και εκροές του φοιτητικού πληθυσμού σε αυτόν, επηρεάζουν άμεσα την *προσφορά εργασίας* στους τομείς/κλάδους οικονομικής δραστηριότητας και στα επαγγέλματα προνομιακού προορισμού των πτυχιούχων του, και άρα τον βαθμό και την ταχύτητα απορρόφησής τους στην αγορά εργασίας. Τέλος, ο βαθμός και η ταχύτητα απορρόφησης εξαρτώνται και από το κατά πόσο οι απόφοιτοι του κλάδου, που δεν βρίσκουν δουλειά στα επαγγέλματα για τα οποία προορίζονται κατά κύριο λόγο, είναι διατεθειμένοι να εργαστούν σε δουλειές με αντικείμενο μη συναφές με αυτό των σπουδών τους ή/και κατώτερες των προσόντων τους (διαθεσιμότητα προς ετεροαπασχόληση) και από το εάν οι εργοδότες

θεωρούν συμφερότερο να τους προσλάβουν έναντι άλλων πτυχιούχων ΑΕΙ ή ΤΕΙ σε αυτές.

Θα λέγαμε λοιπόν επιγραμματικά ότι ο βαθμός και η ταχύτητα απορρόφησης των αποφοίτων ενός επιστημονικού κλάδου σπουδών στην αγορά εργασίας εξαρτώνται από τη *σχέση της ζήτησης με την προσφορά εργασίας* στους τομείς, κλάδους και τα επαγγέλματα που απορροφούν κατά κύριο λόγο τους πτυχιούχους του κλάδου, αλλά και από τη *διαθεσιμότητα* των τελευταίων και το *συγκριτικό τους πλεονέκτημα έναντι άλλων πτυχιούχων* για πρόσληψη σε θέσεις κατώτερες των προσόντων τους.

Όπως ο βαθμός και η ταχύτητα απορρόφησης τους στην αγορά εργασίας, έτσι και η ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων ενός επιστημονικού κλάδου εξαρτάται από τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των νέων θέσεων απασχόλησης και τις συνθήκες εργασίας και επιχειρηματικές προοπτικές των αυτοαπασχολούμενων στους τομείς/κλάδους οικονομικής δραστηριότητας και τα επαγγέλματα που απορροφούν κατά κύριο λόγο τους πτυχιούχους του συγκεκριμένου επιστημονικού κλάδου.

Η ομαδοποίηση που κάναμε των επιστημονικών κλάδων σπουδών, ανάλογα με τον βαθμό και την ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων τους 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, έδωσε πέντε διακριτές ομάδες κλάδων. Συνδυάζοντας αυτήν την ομαδοποίηση με τα ποσοστά απασχολούμενων και ανέργων σε κάθε επιστημονικό κλάδο σπουδών, διαπιστώσαμε ότι ο μισός πληθυσμός των αποφοίτων εμφανίζει χαμηλή ποιότητα εργασιακής και επαγγελματικής ένταξης, ενώ ο άλλος μισός σχετικά καλή ποιότητα. Επισημάναμε, επίσης, δύο σημεία που χρειάζεται να προσεχθούν ιδιαιτέρως.

Πρώτον, η κατάταξη των επιστημονικών κλάδων μεταξύ αυτών που εξασφαλίζουν υψηλό ή χαμηλό βαθμό και ποιότητα εργασιακής και επαγγελματικής ένταξης μεταβάλλεται στο μεσοπρόθεσμο διάστημα, ανάλογα:

- με τον αριθμό των εισακτέων στα ελληνικά πανεπιστήμια και τον αριθμό των φοιτητών εξωτερικού ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών,
- με τις συνθήκες ζήτησης και ανταγωνισμού στα επαγγέλματα, τους τομείς και τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας στους οποίους απασχολούνται κατά κύριο λόγο οι απόφοιτοι κάθε επιστημονικού κλάδου,
- με τις εργοδοτικές πολιτικές εργατικού δυναμικού και ανθρωπίνων πόρων.

Όλοι οι παραπάνω παράγοντες επηρεάζουν τη σχέση προσφοράς και ζήτησης εργασίας και την ποιότητα των νέων θέσεων εργασίας για τους αποφοίτους κάθε επιστημονικού κλάδου σπουδών ξεχωριστά.

Δεύτερον, ακόμα και στους επιστημονικούς κλάδους σπουδών των οποίων οι πτυχιούχοι φαίνεται να έχουν επιτύχει σχετικά καλή ποιότητα επαγγελματικής ένταξης 5-7 έτη μετά την αποφοίτησή τους, η ένταξη αυτή απέχει από το να είναι απόλυτα ικανοποιητική, όταν συνυπολογιστούν όλες οι διαστάσεις της ποιότητας της απασχόλησης. Αυτό οφείλεται στην επιδείνωση, τις τελευταίες δεκαετίες, των συνθηκών απασχόλησης και εργασίας για τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας.

Υπάρχει λοιπόν ανάγκη περιοδικής επανάληψης πανελλαδικών ερευνών απορρόφησης αποφοίτων, όπως η παρούσα της Οριζόντιας Δράσης, ώστε να συλλέγονται συγκρίσιμα διαχρονικά στοιχεία, που να εντοπίζουν τις αλλαγές στον βαθμό και την ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των αποφοίτων των πανεπιστημίων, καθώς και τις μεταβολές στις συνθήκες και τους παράγοντες που τις προσδιορίζουν.

Η έρευνα της Οριζόντιας Δράσης ανέδειξε τις ιδιαιτερότητες και διαφορές επιδόσεων μεταξύ (ομάδων) επιστημονικών κλάδων σπουδών ως

προς τον βαθμό και την ποιότητα επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων πανεπιστημίου. Ωστόσο, αυτές οι ιδιαιτερότητες και διαφορές δεν θα πρέπει να μας κάνουν να ξεχνάμε τη γενική εικόνα που προκύπτει από τους γενικούς μέσους όρους. Με αυτήν τη γενική εικόνα θα ολοκληρώσουμε τα γενικά συμπεράσματα αυτής της μελέτης.

Συνοψίζοντας λοιπόν θα λέγαμε ότι, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, τα βασικά προβλήματα των πτυχιούχων πανεπιστημίου –ή μάλλον μεγάλης μερίδας τους– δεν είναι πλέον η ανεργία και το ύψος των αποδοχών, αλλά η έλλειψη σταθεροποίησης στην απασχόληση και θετικών προοπτικών επαγγελματικής εξέλιξης, η εμπλοκή σε ευέλικτες μορφές απασχόλησης με μειωμένα εργασιακά δικαιώματα για χρονικά διαστήματα πολύ μεγαλύτερα της αρχικής περιόδου εισόδου στην αγορά εργασία και η ετεροαπασχόληση.

Ιδιαίτερο σχολιασμό απαιτεί το τελευταίο φαινόμενο, διότι η ετεροαπασχόληση μας επιτρέπει να προσεγγίσουμε και να συνοψίσουμε τις αιτίες των δυσκολιών εργασιακής και επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων πανεπιστημίου στη χώρα μας. Από το γεγονός ότι ένας στους τέσσερις πτυχιούχους πανεπιστημίου που, 5-7 έτη μετά την αποφοίτηση, εργάζονται είναι ετεροαπασχολούμενος συνάγεται ότι οι δυσκολίες εργασιακής και επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων δεν είναι μόνο μακρο-οικονομικής, αλλά και διαρθρωτικής φύσης. Έχουν δηλαδή να κάνουν με τη διαθρωτική αδυναμία της ελληνικής οικονομίας να δημιουργήσει θέσεις εργασίας για εργατικό δυναμικό υψηλής εκπαίδευσης στον ρυθμό εκείνο που απαιτείται για να απορροφήσει τους πτυχιούχους που εξέρχονται κάθε χρόνο από τα πανεπιστήμια της χώρας, μαζί με αυτούς που αποκτούν πτυχία από πανεπιστήμια του εξωτερικού και επιστρέφουν στην Ελλάδα αναζητώντας δουλειά. Η αναντιστοιχία αυτή βρίσκεται στον αντίποδα της κυρίαρχης σήμερα ερμηνείας των δυσκολιών επαγγελματικής ένταξης των πτυχιούχων, η οποία αποδίδει τις τελευταίες στην αδυναμία του πανεπιστημίου να παρέχει τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες που έχει ανάγκη η οικονομία. Η ιδιαίτερη συμβολή της έρευνας της Οριζόντιας Δράσης στη δημόσια συζήτηση γι' αυτό το θέμα είναι ότι κατόρθωσε να θέσει τον δάκτυλον «επί των τύπων των ήλων», με το να εκτιμήσει το μέγεθος της παραπάνω αναντιστοιχίας για τους αποφοίτους των πανεπιστημίων τόσο σε συνολικό επίπεδο όσο και ανά επιστημονικό κλάδο σπουδών.

Δύο τελευταία σχόλια είναι κατά τη γνώμη μας απαραίτητα. Πρώτον, τη μέγιστη προσοχή θα πρέπει να συγκεντρώσει το εύρημα της έρευνας ότι 18% των αποφοίτων των ετών 1998, 1999 και 2000 είχαν λίγο ή δεν είχαν καθόλου ενδιαφέρον για τις σπουδές τους κατά την έναρξή τους, ενώ 6% είχαν άγνοια του αντικειμένου σπουδών. Δεύτερον, το ερωτηματολόγιο της έρευνάς μας περιελάμβανε μία ερώτηση για την ικανοποίηση από τις σπουδές, με ρητή αναφορά στο πρόγραμμα σπουδών, τους διδάσκοντες, τις λειτουργικές υποδομές και τη διοικητική στήριξη. Το 65% των αποφοίτων του δείγματος απάντησαν ότι είναι ευχαριστημένοι από τις σπουδές τους, 25% δήλωσαν ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι και 10% δυσαρεστημένοι.

Τα παραπάνω ποσοστά αποδεικνύουν τη σχετικά καλή εικόνα των αποφοίτων για το δημόσιο πανεπιστήμιο, παρ' όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια, όπως και τα μεγάλα περιθώρια αναβάθμισης των σπουδών, της καθημερινής λειτουργίας και του κοινωνικού του ρόλου. Είναι υποχρέωση της πολιτείας και της ακαδημαϊκής κοινότητας να συμβάλλουν διαρκώς προς αυτήν την κατεύθυνση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (2001), *Η απορρόφηση των μηχανικών του ΕΜΠ στην αγορά εργασίας*, Γραφείο Εξυπηρέτησης φοιτητών και νέων αποφοίτων, Εργαστήριο Βιομηχανικής και Ενεργειακής Οικονομίας – Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας, Έκδοση ΕΜΠ.

Ιωάννου Χ. (1994), «Τα επιστημονικά επαγγέλματα στην αγορά εργασίας», *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών,* Τόμος Δ', Τεύχος 16, σ.σ. 141-176.

Κανελλόπουλος Κ., Κ. Μαυρομάρας και Θ. Μητράκος (2003), *Εκπαίδευση και αγορά εργασίας,* Αθήνα: ΚΕΠΕ.

Καραμεσίνη Μ. (2006), «Από την εκπαίδευση στην αμειβόμενη εργασία: εμπειρική διερεύνηση της εργασιακής ένταξης των νέων στην Ελλάδα», *Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη,* 1 (1), σ.σ. 67-84.

Καραμεσίνη Μ. και Α. Κορνελάκης (2005), «Από την εκπαίδευση στην απασχόληση: η πρώτη σημαντική εργασία των αποφοίτων ΑΕΙ και η εργασιακή εμπειρία μέσω του STAGE», *Εργασία 2005,* ΙΑΠΑΔ-Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Καραμεσίνη Μ. και Ε. Πρόκου (2006), «Τριτοβάθμια εκπαίδευση και απασχόληση: επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων και εκπαιδευτική πολιτική», Πρακτικά διεθνούς συνεδρίου, *Η κοινωνική πολιτική σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον: προκλήσεις και προοπτικές,* Αθήνα, 25-26 Μαΐου 2006, Πάντειο Πανεπιστήμιο – Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής, σ.σ. 61-73.

Κασιμάτη Κ. (1990), *Έρευνα για τα Κοινωνικά Χαρακτηριστικά της Απασχόλησης. Μελέτη Ι. Η Επιλογή του Επαγγέλματος,* Αθήνα: ΕΚΚΕ.

Κασιμάτη Κ. (2001), *Δομές και Ροές. Το φαινόμενο της κοινωνικής και επαγγελματικής κινητικότητας*, Αθήνα: Gutenberg.

Φραγκουδάκη Α. (1985), *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης: Θεωρίες για την Κοινωνική Ανισότητα στο Σχολείο,* Αθήνα: Παπαζήσης.

Ψαχαρόπουλος Γ. (1999), *Οικονομική της Εκπαίδευσης,* Αθήνα: Παπαζήσης.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Arrow K. (1973), "Higher Education as a Filter", *Journal of Public Economics,* 2 (3), p.p. 193-216.

Baudelot C. (1988), "La jeunesse n'est plus ce qu'elle était. Les difficultés d'une description", *Revue Economique*, 39 (1), p.p. 189-224.

Becker G. (1964), *Human Capital. A Theoretical and Empirical Analysis,* New York: National Bureau of Economic Research.

Béduwé C. et J.-F. Giret (2005), "Le travail en cours d'études a-t-il une valeur professionnelle?", *Economie et Statistique,* 378-379, p.p. 55-83.

Blanchflower D. and R. Freeman (2000), "The Declining Economic Status of Young Workers in OECD Countries", in: D. Blanchflower and R. Freeman (eds.), *Youth Employment and Joblessness in Advanced Countries,* Chicago and London: The University of Chicago Press.

Brennan J., M. Kogan and U. Teichler (1995), "Higher Education and Work: a Conceptual Framework", in: J. Brennan, M. Kogan and U. Teichler (eds.), *Higher Education and Work,* London and Bristol, Pennsylvania: Jessica Kingsley Publishers.

Coleman J.S. (1991), "Matching processes in the labor market", *Acta Sociologica,* 34, p.p. 3-12.

Doeringer P. & M. Piore (1971), *Internal Labor Markets and Manpower Analysis,* Massachusetts: Lexington.

Eckert H. (2001), "Analyser les mouvements d'accès et de retrait de l'emploi au cours de la période d'insertion professionnelle", *Formation Emploi,* 73, p.p. 95-120.

Gangl M. (2003), "The Only Way is Up ? Employment Protection and Job Mobility among Recent Entrants to European Labour Markets", *European Sociological Review,* Vol. 19, No. 5, p.p. 429-449.

Jovanovic B. (1979), "Job Matching and Theory of Turnover", *Journal of Political Economy,* 87 (5), p.p. 972-990.

Kalleberg A.L. and A.B. Sørensen (1979), "The sociology of labor markets", *Annual Review of Sociology,* 15, p.p. 323-47.

Kerckhoff A.C. (1996), "Building conceptual and empirical bridges between studies of educational and labour force careers", in: A. C. Kerckhoff (ed.) *Generating Social Stratification: Toward a New Research Agenda,* Boulder: Westview Press, p.p. 37-56.

Kerckhoff A.C. (2000), "Transition from school to work in comparative perspective", in: M. T. Hallinan (ed.), *Handbook of the Sociology of Education,* New York/Boston: Kluwer Academic/Plenum Publishers, p.p. 543-74.

Lindbeck A. and D.J. Snower (1998), *The Insider-Outsider Theory of Employment and Unemployment,* Cambridge M.A.: MIT Press.

Lydall H.F. (1979), *A Theory of Income Distribution,* Oxford: Calderon Press.

Logan J.A. (1996), "Opportunity and choice in socially structured labor markets", *American Journal of Sociology,* 102, p.p. 114-60.

Lopez A. (2005), "Les modes de stabilisation en emploi en début de vie active", *Economie et Statistique,* No. 378-379, p.p. 105-128.

Marsden D. (1990), "Institutions and Labour Mobility: Occupational and Internal Labour Markets in Britain, France, Italy and West Germany", in: R. Brunetta and C. Dell'Aringa (eds.), *Labour Relations and Economic Performance,* Basingstoke, Hamphsire: Macmillan and the International Economic Association.

Marsden D. and P. Ryan (1990), "Institutional Aspects of Youth Employment and Training Policy in Britain", *British Journal of Industrial Relations,* 28 (3), p.p. 351-369.

Mortensen D. (1970), "Job Search, the Duration of Unemployment, and the Phillips Curve", *American Economic Review* 60, p.p. 846-862.

Müller W. and Y. Shavit (1998), "The Institutional Embededdness of the Stratification Process. A Comparative Study of Qualifications and Occupations in Thirteen Countries", in: Y. Shavit and Müller W. (eds.), *From School to Work. A Comparative Study of Educational Qualifications and Occupational Destinations,* Oxford: Calderon Press.

Müller W. and M. Gangl (2003), "The Transition from School to Work: A European Perspective", in: W. Müller and M. Gangl (eds.), *Transitions from Education to Work in Europe. The Integration of Youth into EU Labour Markets,* Oxford: Oxford University Press.

OECD (1996), "Growing into work: youth and the labour market over the 1980s and 1990s", *Employment Outlook 1996,* Paris.

OECD (1998), "Getting started, settling in: the transition from education to the labour market", *Employment Outlook 1998,* Paris.

Parsons D. (1991), "The Job Search Behavior of Employed Youth", *The Review of Economics and Statistics,* LXXIII (4), 5 p.p. 97-604.

Phelps E.S. (1972), "The Statistical Theory of Racism and Sexism", *American Economic Review* 62, p.p. 659-661.

Ryan P. (2001), "The School-to-Work Transition: a Cross-National Perspective", *Journal of Economic Literature,* 39 (1), p.p. 34-92.

Rosen S. (1972), "Learning and Experience in the Labor Market", *Journal of Human Resources 7* (3), p.p. 326-342.

Scherer S. (2005), "Patterns of Labour Market Entry – Long Wait or Career Instability? An Empirical Comparison of Italy, Great Britain and West Germany", *European Sociological Review,* Vol. 21, No 5, p.p. 427-440.

Sicherman N. & O. Galor (1990), "A Theory of Career Mobility", *Journal of Political Economy* 98 (1), p.p. 169-192.

Spence A.M. (1974), *Market Signaling: Informational Transfer in Hiring and Related Processes,* Cambridge: Harvard University Press.

Stiglitz J. (1975), "The theory of 'screening', education and the distribution of income", *American Economic Review,* 65, p.p. 283-300.

Thurow L.C. (1975), *Generating Inequality: Mechanisms of Distribution in U.S. Economy,* Basic Books.

Trottier C., L. Laforce et R. Cloutier (1997), "Les représentations de l'insertion professionnelle chez les diplômés de l'université", *Formation Emploi*, 58, 61-77.

Vernières M. (1997), *L'insertion professionnelle. Analyses et débats,* Paris: Economica.

Vincens J. (1997), "L'insertion professionnelle des jeunes. A la recherche d'une définition conventionnelle", *Formation Emploi,* 60, p.p. 21-26.

Vincens J. (2001), "A propos de l'article d'Henri Eckert: l'approche macrosociale de l'insertion professionnelle", *Formation Emploi,* 73, p.p. 121-127.

Wolbers M. (2002), "Job Mismatches and their Labour Market Effects among School Leavers in Europe", in: W. Müller, I. Kogan, F. Kalter, F. Schubert (coord.), *Indicators on School-to-Work Transitions in Europe,* Mannheim: MZES.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

Ι. Γενικα στοιχεια

0. Ετος και μηνας διεξαγωγης της συνεντευξης: ____ / __

1. Κωδικος αποφοιτου: _____

2. Τμημα σπουδων: _____ Κωδικος επιστημονικου κλαδου: _____

3. Ηλικια: _____ (σε ετη)

4. Φυλο: Ανδρας ❑ Γυναικα ❑

5. Εχετε τεκνα: Ναι ❑ Οχι ❑

6. Αν ναι, ποσα εχετε; Αριθμος τεκνων: _____

7. Εχετε εκπληρωσει τις στρατιωτικες σας υποχρεωσεις (μονο για τους ανδρες); Ναι ❑ Οχι ❑

8. Αν ναι, ποσους μηνες διηρκεσε η στρατιωτικη σας θητεια; _____ (σε μηνες)

9. Ποιο ειναι το επιπεδο εκπαιδευσης του πατερα και της μητερας σας;

Πατερας		Μητερα
❑	Μεταπτυχιακος τιτλος Η Διδακτορικο	❑
❑	Πτυχιο Ανωτατων Σχολων	❑
❑	Πτυχιο Ανωτερης Τεχν. Επαγ. Εκπαιδευσης	❑
❑	Απολυτηριο Μεσης Εκπαιδευσης	❑
❑	Απολυτηριο Ταξιας Μεσης Εκπαιδευσης	❑
❑	Απολυτηριο Δημοτικου	❑
❑	Μερικες ταξεις Δημοτικου	❑
❑	Δεν πηγε καθολου σχολειο	❑

10. Που θα τοποθετουσατε το σημερινο ετησιο οικογενειακο εισοδημα των γονεων σας, σε μια κλιμακα απο 1 (χαμηλοτερο εισοδημα) εως 5 (υψηλοτερο εισοδημα);

1	2	2	4	5
Μέχρι 10000	Από 10.001 εώς 20.000	Από 20.001 εώς 30.000	Από 30.001 εώς 40.000	Πάνω από 40.000 ευρώ

Χαμηλο εισοδημα — Υψηλο εισοδημα

11. Θα λεγατε οτι οι γονεις σας αντιμετωπιζουν τις οικονομικες οικογενειακες τους υποχρεωσεις:

Πολυ δυσκολα ❑
Σχετικα δυσκολα ❑
Ουτε δυσκολα/ουτε ευκολα ❑
Σχετικα ευκολα ❑
Πολυ ευκολα ❑

ΙΙ. Στοιχεια σπουδων

1. Ετος εισαγωγης ____
2. Ετος και μηνας αποφοιτησης ____ / __
3. Με βαση τις δηλωσεις προτιμησης σας για τις πανελληνιες εξετασεις, το τμημα που σπουδασατε ηταν:
   - Μεταξυ των πεντε πρωτων επιλογων ❑
   - Μεταξυ των 6-10 πρωτων επιλογων ❑
   - Αλλη επιλογη ❑
4. Σας ενδιεφερε το επιστημονικο αντικειμενο των σπουδων σας στην αρχη των σπουδων σας;
   - Πολυ ❑
   - Λιγο ❑
   - Καθολου ❑
   - Δεν το γνωριζα ❑
5. Ποιος ηταν ο βαθμος πτυχιου: _____
6. Οι γονεις σας διαμενουν στην πολη οπου πραγματοποιησατε τις σπουδες σας;
   Ναι ❑ Οχι ❑
7. Νοικιασατε διαμερισμα / σπιτι στον τοπο σπουδων κατα τη διαρκεια των σπουδων σας;
   Ναι ❑ Οχι ❑
8. Για ποσο χρονο νοικιαζατε διαμερισμα/σπιτι; _____ (σε μηνες)

9. Ειστε γενικα ευχαριστημενος-η απο τις σπουδες σας (προγραμμα σπουδων, διδασκοντες, λειτουργικες υποδομες, διοικητικη στηριξη);
   - Πολυ ευχαριστημενος-η ❑
   - Ευχαριστημενος-η ❑
   - Ουτε ευχαριστημενος ουτε δυσαρεστημενος ❑
   - Δυσαρεστημενος-η ❑
   - Πολυ δυσαρεστημενος ❑

10. Συμμετειχατε σε προγραμμα πρακτικης ασκησης του Τμηματος σας ;
    Ναι ❑ Οχι ❑ Δεν υπηρχε προγραμμα ❑

11. Ειχατε εμπειρια εργασιας κατα τη διαρκεια των προπτυχιακων σπουδων (εκτος πρακτικης ασκησης) ;
    Ναι ❑ Οχι ❑

12. Αν ναι, δουλευατε περιστασιακα η συνεχομενα;
    Περιστασιακα ❑ Συνεχομενα ❑

13. Εχετε αποκτησει αδεια ασκησεως επαγγελματος;
(μονο για οσα επαγγελματα απαιτειται υποχρεωτικα αδεια για ασκηση οποιασδηποτε δραστηριοτητας)
Ναι ❑ Οχι ❑ Δεν με αφορα ❑

14. Ποσος χρονος χρειαστηκε για να αποκτησετε την αδεια, μετα το περας των σπουδων σας;
_____ (σε μηνες)

15. Εχετε ολοκληρωσει η πραγματοποιειτε σημερα μεταπτυχιακες σπουδες ;
Ναι ❑ Οχι ❑

- Αν η απαντηση ειναι οχι, προχωρηστε στην ενοτητα III

16. Αν εχετε πραγματοποιησει στο παρελθον η πραγματοποιειτε σημερα μεταπτυχιακες σπουδες, ποιοι λογοι σας ωθησαν στην πραγματοποιηση μεταπτυχιακων σπουδων ;

14 α. Ηθελα να προχωρησω επιστημονικα και με ενδιεφερε το θεμα ❑

14 β. Εκτιμουσα οτι χωρις μεταπτυχιακο τιτλο ειναι δυσκολο να βρει κανεις εργασια που αντιστοιχει στις σπουδες μου ❑

14 γ. Εκτιμουσα οτι θα χρειαστω μεγαλυτερη επαγγελματικη εξειδικευση για καλυτερη επαγγελματικη σταδιοδρομια ❑

14 δ. Αλλος λογος ❑

Αν αλλος λογος, περιγραψτε _____

17. Δουλευατε κατα τη διαρκεια των μεταπτυχιακων σπουδων;
Ναι ❑ Οχι ❑

18. Αν ναι, δουλευατε περιστασιακα η συνεχομενα;
Περιστασιακα ❑
Συνεχομενα ❑

19. Αν ναι, δουλευατε με μερικη η πληρη απασχολιση ;
Μερικη απασχολιση ❑
Πληρης απασχολιση ❑

20. Αν δουλευατε, η εργασια σας ειχε σχεση με τις μεταπτυχιακες σπουδες σας;
Ναι ❑ Οχι ❑

III. Η σημερινη κατασταση απασχολησης

1. Ποια είναι η κατάστασή σας σήμερα;

Απασχολούμενος	❑
Άνεργος	❑
Μη ενεργός	❑

- Αν η απάντηση είναι *απασχοδούμενος*, συμπληρώστε την *ενότητα IV*
- Αν η απάντηση είναι *άνεργος*, συμπληρώστε την *ενότητα VI*
- Αν η απάντηση είναι *μη ενεργός*, συμπληρώστε την *ενότητα VII*

IV. Απασχολουμενοι

1. Είχατε μέχρι σήμερα εμπειρία σημαντικής απασχόλησης;

Ναι ❑ Όχι ❑

- Αν η απάντηση είναι όχι, συμπληρώστε *μόνο* την στήλη Vβ
- Αν η απάντηση είναι ναι, προχωρήστε στην επόμενη ερώτηση

2. Η σημερινή σας απασχόληση είναι σημαντική απασχόληση;

Ναι ❑ Όχι ❑

- Αν η απάντηση είναι όχι, συμπληρώστε τις στήλες Να και Vβ
- Αν η απάντηση είναι ναι, προχωρήστε στην επόμενη ερώτηση

3. Η σημερινή σας απασχόληση είναι η πρώτη σημαντική σας απασχόληση;

Ναι ❑ Όχι ❑

- Αν η απάντηση είναι ναι, συμπληρώστε *μόνο* την στήλη Vβ
- Αν η απάντηση είναι όχι, συμπληρώστε τις στήλες Να και Vβ

V. Ιστορικο απασχολησης

Va. Πρωτη σημαντικη απασχοληση

1. Ποια ήταν η μορφή της εργασίας σας;

Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα ❑
Μισθωτός στο δημόσιο τομέα (στενό ή ευρύτερο) ❑
Συμβασιούχος έργου απασχολούμενος κυρίως σε έναν εργοδότη (ιδιωτικός τομέας) ❑
Συμβασιούχος έργου απασχολούμενος κυρίως σε έναν εργοδότη (δημόσιος τομέας) ❑
Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό ❑
Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό (εργοδότης) ❑
Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση ❑

2. Σε πόσο χρόνο μετά την αποφοίτηση βρήκατε την πρώτη σημαντική σας απασχόληση;

Μέχρι ένα μήνα μετά ❑
Από 1 μήνα έως 6 μήνες μετά ❑
Από 6 μήνες έως 1 χρόνο μετά ❑
Από 1 έως 2 χρόνια μετά ❑
Πάνω από 2 χρόνια μετά ❑
Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών ❑

3. Αντιμετωπίσατε δυσκολίες κατά την εύρεση εργασίας λόγω του φύλου σας;

Ναι ❑ Όχι ❑

4. Αν ναι, για ποιο λόγο; (μέχρι δυο απαντήσεις)

α. Έχω ή πιθανόν να κάνω σύντομα παιδί ❑
β. Στις θέσεις εργασίας για τις οποίες ενδιαφέρομαι, οι εργοδότες θεωρούν καταλληλότερους τους εργαζομένους του αντίθετου φύλου ❑
γ. Άλλοι λόγοι ❑

5. Είχατε περιστασιακή απασχόληση πριν από την πρώτη σημαντική εργασία σας και μετά την αποφοίτηση σας;

Ναι ❑ Όχι ❑

• *Προχωρήστε παρακάτω στη σελίδα 8 στην ίδια στήλη*

Vb. Η σημερινη απασχοληση

1. Ποια είναι η μορφή της εργασίας σας;

Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα ❑
Μισθωτός στο δημόσιο τομέα (στενό ή ευρύτερο) ❑
Συμβασιούχος έργου απασχολούμενος κυρίως σε έναν εργοδότη (ιδιωτικός τομέας) ❑
Συμβασιούχος έργου απασχολούμενος κυρίως σε έναν εργοδότη (δημόσιος τομέας) ❑
Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό ❑
Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό (εργοδότης) ❑
Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση ❑

2. Τί είδους εργασία κάνετε;

_____

3. Σε ποιό οικονομικό κλάδο ανήκει η επιχείρηση/ υπηρεσία που εργάζεστε ή η δραστηριότητα που ασκείτε;

_____

4. Είστε ευχαριστημένος/η από την σημερινή σας απασχόληση ;

Πολύ ευχαριστημένος-η ❑
Ευχαριστημένος-η ❑
Ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος ❑
Δυσαρεστημένος-η ❑
Πολύ δυσαρεστημένος-η ❑

5. Ο τόπος της σημερινής σας εργασίας είναι ο ίδιος με τον τόπο κατοικίας των γονέων σας;

Ναι ❑ Όχι ❑

6. Αν όχι, πόσα περίπου χιλιόμετρα απέχει από τον τόπο κατοικίας των γονέων σας;

_____ (αριθμός χιλιομέτρων)

7. Η σημερινή σας εργασία βρίσκεται στην πόλη των σπουδών σας;

Ναι ❑ Όχι ❑

Vα. Πρωτη σημαντικη απασχοληση (συνεχεια)	Vβ. Η σημερινη απασχολησ (συνεχεια)
	8. Πόσο διάστημα μεσολάβησε μεταξύ της σημερινής και της προηγούμενης απασχόλησης ή μεταξύ της σημερινής απασχόλησης και της αποφοίτησης, εάν η σημερινή απασχόληση είναι η πρώτη απασχόληση ; Μέχρι ένας μήνας ❑ Από 1 μήνας έως 6 μήνες ❑ Από 6 μήνες έως 1 χρόνος ❑ Από 1 έως 2 χρόνια ❑ Πάνω από 2 χρόνια ❑ Ξεκίνησε κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών ❑ 9. Πόσες δουλειές αλλάξατε πριν τη σημερινή σας απασχόληση; Αριθμός διαφορετικών εργασιών: _____ 10. Είχατε περιστασιακή απασχόληση πριν από τη σημερινή εργασία σας και μετά την αποφοίτηση σας; Ναι ❑ Όχι ❑ 11. Αντιμετωπίσατε δυσκολίες στην εύρεση εργασίας λόγω του φύλου σας; Ναι ❑ Όχι ❑ 12. Αν ναι, για ποιο λόγο; (Μέχρι δυο απαντήσεις) α. Έχω ή πιθανόν να κάνω σύντομα παιδί ❑ β. Στις θέσεις εργασίας για τις οποίες ενδιαφέρομαι, οι εργοδότες θεωρούν καταλληλότερους τους εργαζομένους του αντίθετου φύλου ❑ γ. Άλλοι λόγοι ❑ 13. Πόσες φορές μέχρι τώρα έχετε μείνει άνεργος; Αριθμός _____ 14. Έχετε μέχρι τώρα συμμετάσχει/απασχοληθεί σε πρόγραμμα κατάρτισης ή σε επιδοτούμενη θέση εργασίας; Ναι ❑ Όχι ❑

Va. Πρωτη σημαντικη απασχοληση (συνεχεια)	Vb. Η σημερινη απασχολησης (συνεχεια)
	15. Αν ναι: 15α. Σε πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης; Ναι ❑ Όχι ❑ 15β. Στο πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (STAGE) του ΟΑΕΔ; Ναι ❑ Όχι ❑ 15γ. Σε επιδοτούμενη από τον ΟΑΕΔ θέση εργασίας; Ναι ❑ Όχι ❑
• *Για όσους ήταν μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου απασχολούμενοι κυρίως σε έναν εργοδότη (δημόσιος και ιδιωτικός τομέας) συμπληρώστε τις ερωτήσεις 6-13* • *Για όσους ήταν αυτοαπασχολούμενοι με ή χωρίς προσωπικό συμπληρώστε τις ερωτήσεις 14-17* • *Για όσους ήταν βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση, συμπληρώστε τις ερωτήσεις 9 και 12*	• *Για όσους είναι μισθωτοί ή συμβασιούχοι έργου απασχολούμενοι κυρίως σε έναν εργοδότη (δημόσιος και ιδιωτικός τομέας) συμπληρώστε τις ερωτήσεις 16-27* • *Για όσους είναι αυτοαπασχολούμενοι με ή χωρίς προσωπικό συμπληρώστε τις ερωτήσεις 28-32* • *Για όσους είναι βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση, συμπληρώστε τις ερωτήσεις 19, 22, 26*
6. Πώς βρήκατε την πρώτη σημαντική απασχόληση; (Μέχρι τρεις απαντήσεις)	16. Πώς βρήκατε τη σημερινή απασχόληση; (Μέχρι τρεις απαντήσεις)
Οικογενειακές γνωριμίες/φίλοι ❑ Συστάσεις καθηγητών ❑ Διαγωνισμός ❑ Αγγελίες από τον τύπο, διαδίκτυο ❑ ΟΑΕΔ ❑ Γραφείο Διασύνδεσης ❑ Επετηρίδα ❑ Άλλο ❑	Οικογενειακές γνωριμίες/φίλοι ❑ Προηγούμενοι εργοδότες ή συνάδελφοι ❑ Συστάσεις καθηγητών ❑ Διαγωνισμός ❑ Αγγελίες από τον τύπο, διαδίκτυο ❑ ΟΑΕΔ ❑ Γραφείο Διασύνδεσης ❑ Επετηρίδα ❑ Άλλο ❑
7. Αν συμμετείχατε σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης στο Τμήμα σας, σας βοήθησε για να βρείτε την πρώτη σημαντική σας απασχόληση; Ναι ❑ Όχι ❑ Δεν με αφορά ❑	17. Αν συμμετείχατε σε πρόγραμμα πρακτικής άσκησης στο Τμήμα σας, σας βοήθησε για να βρείτε τη σημερινή σας απασχόληση; Ναι ❑ Όχι ❑ Δεν με αφορά ❑
8. Είδος της πρώτης σημαντικής απασχόλησης ; α. Σταθερή απασχόληση (σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου) ❑ β. Δημόσιος υπάλληλος ❑ γ. Προσωρινή απασχόληση (σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου) ❑ δ. Προσωρινή απασχόληση (σύμβαση έργου) ❑	18. Είδος της σημερινής απασχόλησης ; α. Σταθερή απασχόληση (σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου) ❑ β. Δημόσιος υπάλληλος ❑ γ. Προσωρινή απασχόληση (σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου) ❑ δ. Προσωρινή απασχόληση (σύμβαση έργου) ❑

Va. Πρωτη σημαντικη απασχοληση (συνεχεια)	Vb. Η σημερινη απασχολησης (συνεχεια)
9. Η απασχόληση σας ήταν: Πλήρης απασχόληση ❑ Μερική απασχόληση ❑	19. Η απασχόληση σας είναι: Πλήρης απασχόληση ❑ Μερική απασχόληση ❑
10. Δουλεύατε σε επιχείρηση που απασχολούσε: Μέχρι 4 άτομα ❑ Από 5 ως 9 άτομα ❑ Από 10 ως 19 άτομα ❑ Από 20 ως 49 άτομα ❑ Πάνω από 50 άτομα ❑ Δεν με αφορά ❑	20. Δουλεύετε σε επιχείρηση που απασχολεί: Μέχρι 4 άτομα ❑ Από 5 ως 9 άτομα ❑ Από 10 ως 19 άτομα ❑ Από 20 ως 49 άτομα ❑ Πάνω από 50 άτομα ❑ Δεν με αφορά ❑
	21. Αισθάνεστε ότι κινδυνεύετε να χάσετε την εργασία σας ή να μην έχετε δουλειά στο άμεσο μέλλον; Ναι ❑ Όχι ❑
	22. Υπάρχουν θετικές προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης (σταδιοδρομίας) στη σημερινή σας δουλειά; Ναι ❑ Όχι ❑
	23. Νομίζετε ότι στη θέση εργασίας σας ο εργοδότης προτιμά να απασχολεί εργαζόμενους ενός συγκεκριμένου φύλου; Ναι ❑ Όχι ❑
	24. Αν ναι, ποιο φύλο; Άνδρας ❑ Γυναίκα ❑
11. Συνολικές καθαρές μηνιαίες αποδοχές Έως 500 ευρώ ❑ Από 501 έως 700 ευρώ ❑ Από 701 ως 900 ευρώ ❑ Από 901 ως 1100 ευρώ ❑ Από 1101 ως 1300 ευρώ ❑ Από 1301 ευρώ και πάνω ❑	25. Συνολικές καθαρές μηνιαίες αποδοχές Έως 500 ευρώ ❑ Από 501 έως 700 ευρώ ❑ Από 701 ως 900 ευρώ ❑ Από 901 ως 1100 ευρώ ❑ Από 1101 ως 1300 ευρώ ❑ Από 1301 ευρώ και πάνω ❑
12. Βαθμός αντιστοιχίας των σπουδών με την πρώτη σημαντική απασχόληση. (Το αντικείμενο εργασίας μου αντιστοιχούσε στην ακαδημαϊκή εκπαίδευση που έλαβα) Καθόλου ❑ Λίγο ❑ Αρκετά ❑ Απόλυτα ❑	26. Βαθμός αντιστοιχίας των σπουδών με τη σημερινή απασχόληση. (Το αντικείμενο εργασίας μου αντιστοιχεί στην ακαδημαϊκή εκπαίδευση που έλαβα) Καθόλου ❑ Λίγο ❑ Αρκετά ❑ Απόλυτα ❑

Va. Πρωτη σημαντικη απασχοληση (συνεχεια)	Vb. Η σημερινη απασχολησης (συνεχεια)
13. Νομίζετε ότι στη θέση ή/και για το αντικείμενο της εργασίας σας, θα μπορούσε ο εργοδότης να είχε επιλέξει να προσλάβει έναν απόφοιτο ΤΕΙ; Ναι ❑ Μάλλον ναι ❑ Όχι ιδιαίτερα ❑ Όχι ❑ • ***Προχωρήστε στην ενότητα Vβ***	27. Νομίζετε ότι στη θέση ή/και για το αντικείμενο της εργασίας σας, θα μπορούσε ο εργοδότης να επιλέξει να προσλάβει έναν απόφοιτο ΤΕΙ; Ναι ❑ Μάλλον ναι ❑ Όχι ιδιαίτερα ❑ Όχι ❑ • ***Προχωρήστε στην ενότητα VIII***
14. Αν είστε αυτοαπασχολούμενος ποιες ήταν οι βασικές πηγές οικονομικής στήριξης: (Δυνατότητα πολλαπλών επιλογών) α. Οικονομική ενίσχυση από οικογένεια ή φίλους ❑ β. Οικονομική ενίσχυση από τράπεζα ❑ γ. Συνέχιση οικογενειακής επιχείρησης ❑ δ. Κρατική ενίσχυση ή ευρωπαϊκό πρόγραμμα ❑ ε. Δικές μου αποταμιεύσεις ❑	28. Αν είστε αυτοαπασχολούμενος ποιες ήταν οι βασικές πηγές οικονομικής στήριξης: (Δυνατότητα πολλαπλών επιλογών) α. Οικονομική ενίσχυση από οικογένεια ή φίλους ❑ β. Οικονομική ενίσχυση από τράπεζα ❑ γ. Συνέχιση οικογενειακής επιχείρησης ❑ δ. Κρατική ενίσχυση ή ευρωπαϊκό πρόγραμμα ❑ ε. Δικές μου αποταμιεύσεις ❑
15. Είχατε κάποια άλλη μορφή στήριξης (πληροφορίες, τεχνικές συμβουλές, κ.λπ.); Ναι ❑ Όχι ❑	29. Είχατε κάποια άλλη μορφή στήριξης (πληροφορίες, τεχνικές συμβουλές, κ.λπ.); Ναι ❑ Όχι ❑
16. Αν ναι, από πού; (Δυνατότητα πολλαπλών επιλογών) ΟΑΕΔ ❑ ΕΟΜΜΕΧ ❑ Άλλος κρατικός ή κοινωνικός φορέας ❑ Οικογένεια, συγγενείς, φίλοι ❑ Άλλο ❑	30. Αν ναι, από πού; (Δυνατότητα πολλαπλών επιλογών) ΟΑΕΔ ❑ ΕΟΜΜΕΧ ❑ Άλλο κρατικός ή κοινωνικός φορέας ❑ Οικογένεια, συγγενείς, φίλοι ❑ Άλλο ❑
17. Αν ήσαστε αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό (εργοδότης), ποιος ήταν ο αριθμός των μισθωτών που απασχολούσατε; Αριθμός: _____ • ***Προχωρήστε στην ενότητα Vβ***	31. Αν είστε αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό (εργοδότης), ποιος είναι ο αριθμός των μισθωτών που απασχολείτε; Αριθμός: _____ 32. Εκτιμάτε ότι η επιχείρησή σας έχει θετικές προοπτικές στο άμεσο μέλλον; Ναι ❑ Όχι ❑ • ***Προχωρήστε στην ενότητα VIII***

VI. Ανεργοι

1. Διάρκεια της ανεργίας

Ως 6 μήνες	❑	Από 12 ως 24 μήνες	❑
Από 6 ως 12 μήνες	❑	Περισσότερο από 24 μήνες	❑

2. Λόγοι της ανεργίας (μέχρι δυο απαντήσεις)

α. Δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας για την ειδικότητά μου ❑
β. Οι εργοδότες προτιμούν ανθρώπους που έχουν περισσότερη εμπειρία από μένα ❑
γ. Οι εργοδότες προσλαμβάνουν άτομα με περισσότερη κατάρτιση ή δεξιότητες από μένα ❑
δ. Οι εργοδότες θεωρούν μειονέκτημα το φύλο μου ❑

3. Λόγοι που οι εργοδότες θεωρούν το φύλο μειονέκτημα
(Απαντούν μόνο όσοι επιλέγουν το δ στην προηγούμενη ερώτηση) (μέχρι δυο απαντήσεις)

α. Έχω ή πιθανόν να κάνω σύντομα παιδί ❑
β. Στις θέσεις εργασίας για τις οποίες ενδιαφέρομαι οι εργοδότες θεωρούν καταλληλότερους εργαζομένους τους ανθρώπους του αντίθετου φύλου ❑
γ. Άλλοι λόγοι ❑

4. Τρόπος αναζήτησης της εργασίας (μέχρι τρεις απαντήσεις)

Οικογενειακές γνωριμίες/φίλοι	❑	Αγγελίες από τον τύπο	❑
Συστάσεις καθηγητών	❑	ΟΑΕΔ	❑
Σύσταση από εργοδότη	❑	Γραφείο Διασύνδεσης	❑
Διαγωνισμός	❑	Άλλος τρόπος	❑

5. Κάνατε συγκεκριμένες ενέργειες για να βρείτε απασχόληση κατά τον τελευταίο μήνα;
Ναι ❑ Όχι ❑

• Αν στην προηγουμένη ερώτηση η απάντηση είναι ναι, συνεχίστε στην επομένη ερώτηση
• Αν στην προηγουμένη ερώτηση η απάντηση είναι όχι , συνεχίστε στην επομένη ενότητα VII

6. Έχετε εργαστεί στο παρελθόν;
Ναι ❑ Όχι ❑

7. Αν έχετε εργασθεί στο παρελθόν, σε πόσες δουλειές έχετε απασχοληθεί; Αριθμός εργασιών: _____

8. Αν έχετε εργασθεί στο παρελθόν, είχατε μέχρι σήμερα εμπειρία σημαντικής απασχόλησης;
Ναι ❑ Όχι ❑

9. Έχετε μέχρι τώρα συμμετάσχει/απασχοληθεί σε πρόγραμμα κατάρτισης ή σε επιδοτούμενη θέση εργασίας;
Ναι ❑ Όχι ❑

10. Αν ναι:

10α. Σε πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης;
Ναι ❑ Όχι ❑

10β. Στο πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (STAGE) του ΟΑΕΔ;
Ναι ❑ Όχι ❑

10γ. Σε επιδοτούμενη από τον ΟΑΕΔ θέση εργασίας;
Ναι ❑ Όχι ❑

• Προχωρήστε στην ενότητα VIII

VII. Μη (οικονομικα) Ενεργοι

1. Λόγοι μη ενεργοποίησης:
Στρατιωτική θητεία ❑ Μεταπτυχιακές σπουδές ❑
Οικογενειακές υποχρεώσεις ❑ Άλλο ❑
Αν άλλο προσδιορίστε: _____

2. Έχετε μέχρι τώρα συμμετάσχει/ απασχοληθεί σε πρόγραμμα κατάρτισης ή σε επιδοτούμενη θέση εργασίας;
Ναι ❑ Όχι ❑

3. Αν ναι:
3α. Σε πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης; Ναι ❑ Όχι ❑
3β. Στο πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (STAGE) του ΟΑΕΔ; Ναι ❑ Όχι ❑
3γ. Σε επιδοτούμενη από τον ΟΑΕΔ θέση εργασίας; Ναι ❑ Όχι ❑

4. Έχετε εργαστεί στο παρελθόν; Ναι ❑ Όχι ❑

5. Αν έχετε εργασθεί στο παρελθόν, σε πόσες δουλειές έχετε απασχοληθεί; Αριθμός εργασιών: _____

6. Είχατε μέχρι σήμερα εμπειρία σημαντικής απασχόλησης; Ναι ❑ Όχι ❑

• ***Προχωρήστε στην ενότητα VIII (σελ. 14).***

VIII. Επιθυμητη εργασια

1. Πού θα προτιμούσατε να εργάζεστε;
στο δημόσιο τομέα (στενό ή ευρύτερο) ❑
στον ιδιωτικό τομέα ως μισθωτός ❑
να έχω δική μου επιχείρηση ❑

2. Για ποιο λόγο (μέχρι δυο απαντήσεις);
Προσφέρει ασφάλεια ❑
Προσφέρει καλές αμοιβές ❑
Είναι συμβατό με τις/πιθανές οικογενειακές υποχρεώσεις ❑
Προσφέρει αυτονομία ❑
Προσφέρει προοπτικές εξέλιξης ❑
Άλλο ❑

• ***Απαντούν στις δυο παρακάτω ερωτήσεις όσοι δεν έχουν δική τους επιχείρηση με ή χωρίς προσωπικό.***

3. Έχετε ήδη σκεφτεί να δημιουργήσετε δική σας επιχείρηση;
Ναι ❑ Όχι ❑

4. Αν ναι, γιατί δεν έχετε ξεκινήσει ακόμα (μέχρι δυο απαντήσεις) ;
Δεν αισθάνομαι ώριμος/η ❑
Πρέπει πρώτα να αποκτήσω καλύτερη επαγγελματική εμπειρία ❑
Δεν έχω το κεφάλαιο που χρειάζεται για να ξεκινήσω ❑
Δεν έχω δίκτυο πιθανών πελατών ❑
Δεν έχω τις απαραίτητες γνώσεις και πληροφορίες ❑